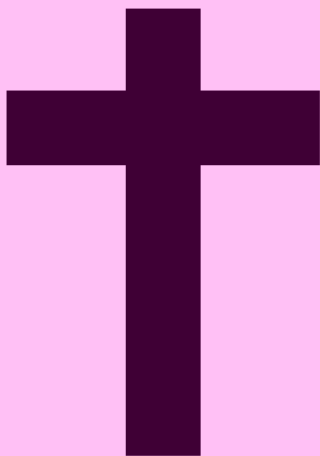

Chijnie ndo Jesucristo

Popoloca, San Luís Temalacayuca: Chijnie ndo Jesucristo New
Testament

Chijnie ndo Jesucristo
Popoloca, San Luís Temalacayuca: Chijnie ndo Jesucristo New
Testament

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Popoloca, San Luís Temalacayuca

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
3fe035cc-6071-573f-924f-1617100a7b73

Contents

Mateo	1
Marcos	67
Lucas	107
Juan	175
Hechos	223
Romanos	280
1 Corintios	305
2 Corintios	329
Gálatas	344
Efesios	353
Filipenses	361
Colosenses	367
1 Tesalonicenses	373
2 Tesalonicenses	378
1 Timoteo	381
2 Timoteo	388
Tito	393
Filemón	396
Hebreos	398
Santiago	418
1 Pedro	425
2 Pedro	432
1 Juan	436
2 Juan	443
3 Juan	444
Judas	445
Apocalipsis	447

Chinie ndo Jesús chronga ndo Mateo

Sen kuachrjenixin ndo Jesús

(Lc. 3:23-38)

¹ Ji'i sen kuachrjenixin ndo Jesucristo. Je'e ndo kuachrjenixin ndo, ndo David ko ndo Abraham.

² Ndo Abraham ikjui ndotée ndo Isaac

ko ndo Isaac ikjui ndotée ndo Jacob

ko je'e ndo ikjui ndotée ndo Judá

ko sen kichuu ndo.

³ Ko ndo Judá ikjui ndotée ndo Fares

ko ndo Zara ko janée sen ikjui jan Tamar.

Ndo Fares ikjui ndotée ndo Esrom

ko je'e ndo Esrom ndotée ndo Aram.

⁴ Ndo Aram ikjui ndotée ndo Aminadab

ko je'e ndo ndotée ndo Naasón

ko ndo Naasón ikjui ndotée ndo Salmón.

⁵ Ndo Salmón ikjui ndo ndotée ndo Booz ko janée ndo jan Rahab.

Ndo Booz ikjui ndotée ndo Obed ko janée ndo Obed jan Rut.

Ndo Obed ikjui ndo ndotée ndo Isaí.

⁶ Ko ndo Rey David, chjen'en ndo Isaí,

ko jan Betsabé, jan ikjui janchri'e ndo Urías, ko ndo Rey David, me'e

sen ikjui ndotée ko janée ndo Salomón.

⁷ Ko ndo Salomón ikjui ndotée ndo Roboam

ko je'e ndo ndotée ndo Abías

ko je'e ndo Abías ikjui ndotée ndo Asa.

⁸ Ndo Asa ikjui ndotée ndo Josafat

ko ndo Josafat ikjui ndotée ndo Joram

ko ndo Joram ikjui ndotée ndo Uzías.

⁹ Ko ndo Uzías ikjui ndotée ndo Jotam

ko ndo Jotam ikjui ndotée ndo Acaz

ko ndo Acaz ndotée ndo Ezequías.

¹⁰ Ndo Ezequías ikjui ndotée ndo Manasés

ko ndo Manasés ikjui ndotée ndo Amón

ko ndo Amón ikjui ndotée ndo Josías.

¹¹ Ko ndo Josías ikjui ndotée ndo Jeconías ko kain xjan kichuu ndo.

Sen bake'e nchakon sabikao na sen israelita tjajna Babilonia, bikao

na sen xranchi sen itji ndo'achjiso ko nti'a juinchenche'e na sen

ixra ko juenge'a na sen 'na.

¹² Juexinja ti bije'e na sen nti'a tjajna me'e, tjume'e ndo Jeconías ikjui

ndotée ndo Salatiel

ko ndo Salatiel ikjui ndotée ndo Zorobabel.

¹³ Ko ndo Zorobabel ikjui ndotée ndo Abiud

ko ndo Abiud ikjui ndotée ndo Eliaquim

ko ndo Eliaquim ikjui ndotée ndo Azor.

¹⁴ Ko ndo Azor ikjui ndotée ndo Sadoc

ko ndo Sadoc ikjui ndotée ndo Aquim

ko ndo Aquim ikjui ndotée ndo Eliud.

15 Ko ndo Eliud ikjui ndotée ndo Eleazar
ko ndo Eleazar ikjui ndotée ndo Matán
ko ndo Matán ikjui ndotée ndo Jacob.

16 Ko ndo Jacob ndotée ndo José
ko ndo José ndoxi'e jan María
ko je'e jan María janée ndo Jesús,
ndo Jesús, ndo nchekin'in sen Cristo.

17 Itenoó sen xranchrjen kuachrjenixin ndo Abraham ko tjume'e
konoxin ndo David ko kaxon itenoó sen kuachrjenixin ndo David,
ko tjume'e ni tjajna Babilonia sabikao na sen israelita tjajnée na ko
tjume'e ijngo itenoó sen jongí'e, tjume'e jongí'e ndo Cristo.

Xranchi jongí'e ndo Jesucristo
(Lc. 2:1-7)

18 *Ja'in jongí'e ndo Jesucristo: Jan María, jan xrokjui janée ndo
Jesús, ó tsijanchia ndo José jan. Ko xratintekao'a kichuu sen, ó
jiyá jan ichjan ixi juachaxien Espíritue ndo Dio. 19 Ndo José, ndo
tsoña ndoxi'e jan María, je'e ndo naa xi tsango jian, méxin, imao
tjaun ndo xrokuintu'e ndo jan ixi tjaun'a ndo xrokono'e chujni.
20 Ko ó tsixraxaon ndo jaña, nchakon naa ndo ángel ne'e Ncháina
tsikonoxin'en ndo गया kotáchrién ndo ko ja'in nichja ndo ángel:

—José, ja'a ti kuachrjenixian ndo David, xrakon'a ixi tsaye'é jan
María xranchi janchri'a ixi ichjan xrochónda jan, xjan me'e ixi
juachaxien Espíritue ndo Dio tsjongíexin xjan. 21 *Ko jan María
sinchejongí'e jan naa xjan xi ko sincheki'ian xjan Jesús; jaña tsin'in
xjan ixi je'e xjan tsantsje xjan ijie chónnda chujni.

22 Kain ji'i kon'en ixi jaña tsichronga ndo Dio ngajin sen kuanichja
chijnie Ndo ó sa'ó. Ja'in tsindachro ndo:

23 Naa nchrichajan tseyá nchrichan ichjan,
ko xrochónnda nchrichan naa ichjan,
ko je'e xjan ndatsin'in xjan Emanuel.
Ji'i xrondachro: ndo Dio steku'una ndo.

24 Hora xingame'e ndo José kuitikaon ndo nge'e ti ndachro ndo ángel
ne'e Ncháina* Dio ko kuayé'e ndo jan María xranchi janchri'e ndo.
25 *Xra kuintejuakao'a kichuu sen, je'e jan juinchejongí'e jan naa ichjan
ko ndo José juinchekin'in ndo xjan Jesús.

2

Sen nchekuanxin nchanotsé kuitsje'e xa xjan Jesús

1 Tjajna Belén tikinixin'en Judea, nti'a jongíexin ndo Jesús. Nchakon
me'e bake'e naa xi rey bakin'in Herodes, xi me'e bakituan'an nti'a.
Nchakon me'e kuu kaxin sen tsango no'e nchekuanxin nchanotsé. Sen
me'e kuixin sen ndatsjonxin chjuya. 2 Ko juanchangi sen:

—¿Ti no jii xjan tsijongí'e xjan rey tsetuen'en ni judío? Ixi bikona
nchanotsée xjan ndatsjonxin chjuya, ko jui'ina ixi tsajonna juasaya*
ngajin xjan.

3 Ko xi rey Herodes kuin'en xa me'e, juinche'a xa juaxruxin ko kaxon
kain ni tjajna Jerusalén. 4 Tjume'e xi rey Herodes kuiye'e xa sen

taana ícha tetuan'an ko kain ni tjako ley, ko juanchangi'e xa nā ixi no xrojongiëxin ndo Cristo. ⁵ Je'e nā juatingiëxin nā:

—Je'e xjan tsjongiëxin xjan tjanya Belén tikinixin'en Judea, jaña tsikjin sen kuanichjixin chijnie ndo Dio ó sa'ó:

⁶ Ja'a tjanya Belén nunte'e Judá,

á je'a ja'a naa tjanya ícha nchíin

ngakjen'en ikaxin tjanya ícha ijié,

ko nti'i tsachrxixin naa ngisen ícha tsetuan'an, ko je'e ndo tsayakon'en ndo tjanána Israel.

⁷ Tjume'e xi Herodes imao kuiye'e xa sen nchekuanxin nchanotsé ko juanchangi xa ngisa konoxin nchanotsé. ⁸ Ko tjume'e ndachro xa:

—Itjinta Belén, nti'a tjanchanginta ixi ichjan me'e, ko ti no tsinchúinta xjan, nchenónanta ixi jan'an kaxon itsji ngajin xjan tsajon juasaya.

⁹ Ko sen nchekuanxin nchanotsé kuin'en sen nge'e ichro xi rey ko sakuintekji sen ko nchanotsé bikon sen me'e kuitao'en sen nti'a ko tjume'e kuixin nchanotsé ngata'a ti no jii je'e xjan. ¹⁰ Ko sen nchekuanxin nchanotsé tsango ché'e sen ixi bikon sen no bake'e nchanotsé. ¹¹ Ko hora kuixin'in sen nchia ko bikon sen xjan jikao xjan jan María, janée xjan, bake'exin ntatuchi'in sen, kuajon sen juasaya ngajin xjan ko kuantje'e sen ntábaúl tsikika'o sen ko kuajon sen chika oro ko tsjo xraxe ko xroqan mirra. ¹² Ko tjume'e koxienxin sen ixi íxrokjan'i sen ti jii xi Rey Herodes. Méxin, kua sen inaa cha'o, sakjui sen tjanée sen.

Sabinga sen tjanya Egipto

¹³ Ko nchakon sakuintekji sen nchekuanxin nchanotsé, tjume'e naa ndo ángel ne'e Ncháina konoxin ngaya kotáchrién ndo José ko ndachro ndo ángel:

—Tingatjen, satiko'a ichjan ko janée xjan, satjinta tjanya Egipto. Ko nti'a tinteenta ti xrondachrxjanjan jan'an, ixi xi Herodes tjaun xa tsen'en xjan.

¹⁴ Tjume'e ndo José kuaya ndo ko sabikao ndo ichjan ko janée xjan, tiie me'e kua sen cha'o sakjui sen tjanya Egipto. ¹⁵ Nti'a bake'e sen, kuenjan xi Herodes. Jaña kon'en ixi jaña tsichronga sen kuanichjixin ndo Dio: “Tjanya Egipto bake'e chjan'na ko jan'an kuiya'a xjan.”

Xi Herodes kuetuan'an xa ixi tsen'en ichjan

¹⁶ Hora kono'e xi rey Herodes ixi sen nchekuanxin nchanotsé íkjan'i sen xranchi kuetuen'en xa sen, me'e xi Herodes tsango koñao xa ko kuetuan'an xa ixi tsen'en kain xjan xi, xjan xrachónnda'i yuu nano ste tjanya Belén ko xjan ste ngande'e tjanya kaxon. Jaña kuetuan'an xa ixi jixraxaon xa nge'e ndachro sen nchekuanxin nchanotsé. ¹⁷ Ja'in kon'en ixi ti tsikjin ndo Jeremías, ndo kuanichja chijnie Dio, nchakon tsindachro ndo:

¹⁸ Ja'in kuin'en chujni téé naa sen nichjixin tjanya Ramá, tsango kuyako sen ko tsango tsjanga sen.

Me'e nchri Raquel jitsjangaxin chjen'en nchra.

Ko tjaun'a nchra ixi xrojan ngisen sinchecháxin nchra ixi ó tsikin-teken'en chjen'en nchra.

Jaña jitaxin xroon.

Kjanxin sen tjajna Egipto

¹⁹ Nti'a kuintee sen tjajna Egipto kuenjan xi Herodes ko naa ndo ángel ne'e Ncháina konoxin ndo ngajin ndo José ngaya kotáchrien ndo ko ja'in ndachro ndo:

²⁰ —Tingatjen ko satiko'a ichjan ko janée xjan, ikjannta tjajna Israel ixí ó ndakuen'en ni tjaun xrokóña xjan.

²¹ Ko tjume'e ndo José kuaya ndo ko sabikao ndo xjan ko janée xjan tjajna Israel. ²² Ko kono'e ndo José ixí xi Arquelao, chjen'en xi Herodes, tetuan'an xa nunte Judea, ti baketuan'an ndotée xa, xronka ndo José ixí xrokjui ndo nti'a. Ko ixí tsichronga ndo Dio ixí kotachrin, méxin sakjui sen nunte tikinixin'en Galilea. ²³ *Ko tjajna ndatin'in Nazaret, nti'a kuintee sen. Jaña kon'en ixí jaña tsichronga sen kuanichjaxin ndo Dio ó sa'ó ko tsindachro sen ixí ndo Jesús xrojuinchekin'in nã ndo nazareno.

3

Ndo Juan Bautista nichja ndo chijnie ndo Dio

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Nchakon me'e ndo Juan Bautista kuiji ndo ti jii ijnã nchese nunte Judea, nti'a nichja ndo chijnie ndo Dio ² *ko ja'in nichja ndo:

—Ikjan titikaonnta ndo Dio ixí ó tuinxin tsonoxin juachaxien ndo.

³ Ndo Juan, me'e ndo tsindachro ndo Isaías:

Tée naa sen tuyako ti jii ijnã:

“Nchekonchjiannta cha'o tsj'x̄in Ncháina

ko nchenataoxinnta cha'o.”

⁴ Ko manta jitsáa ndo Juan Bautista tsikonchjianxin chjuen kucamello ko naa tjuã jingatoxin ndo. Ko ti bajine ndo jeoxón kuxru'a ko tsjeen kunoa, kuntajie. ⁵ Ko bakiji chujni Jerusalén ko ni Judea ko kueya chujni tjajna ste ngande'e inda Jordán ko baki'en nã ti kuandachro ndo. ⁶ Ko kuachronga nã ti ndako'a juinche'e nã ngajin ndo Dio ko tjume'e ndo Juan bikitée ndo nã ti jii ndajitinga ndatin'in Jordán.

⁷ *Ko bikon ndo Juan ixí kueya xi fariseo ko xi saduceo kuiji xa ixí tjaun nã tsikitée xa kaxon, méxin, ndachro ndo:

—Ja'anta tsikachrjenixinnta kunchee, ¿ngisen ntatjunta satsinge'enta juañaue ndo Dio ti ó tuinxin tsj̄i? ⁸ Xrokonda ixí nduaxin tsjakonta ixí ó ti jian rinche'enta ko titikaonnta Ncháina.*

⁹ *Ko xrondachro'anta ixí kuachrjenixinnta ndo Abraham ko jaña sinchejiénta asáanta ixí jan'an ntatjunta ixí ixro ji'i chao ndo Dio sinchéña ndo chujni tsachrjenixin ndo Abraham. ¹⁰ *Ko jacha ó jichón'en jacha xrochrijinxin nue'e ntayua ixí kain ntaã tajon'a itu jian xrokonda xrochrijin ntaã ko xroche ntaã. ¹¹ Ko nduaxin tjakonta ixí juincheni'anta ti ndako'a juinche'enta ko jan'an inda bikitéexinta. Ko ícha tjume'e tsj̄i inaa ndo ícha tetuan'an, ko jan'an tikinixinna'i tsiki'an katée ndo, ko je'e ndo tsikitéxinnta ndo Espíritue ndo Dio ko xro'i. ¹² Ko je'e ndo ó jitika'o ndo kachrintue ndo tsjenduaxin ndo noatrigo ko tsinchexin ndo no ti xineno ko tsake'e ndo noa ti

2:23 2:23: Mr. 1:24; Lc. 2:39; Jn. 1:45. **3:2** 3:2: Mt. 4:17; Mr. 1:15. **3:7** 3:7: Mt. 12:34; 23:33. * **3:8** 3:8 Ncháina Señor Ncháina Jesús q Ncháina Dio **3:9** 3:9: Jn. 8:33. **3:10** 3:10: Mt. 7:19.

jii ntane'to ko xineno tsjaaka ndo xineno, ko xro'i me'e nai'a tsanga xro'i.

Xranchi bikitée ndo Jesús

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ Ndo Jesús kuixin ndo nunte Galilea ko kuiji ndo ti jii ndajitinga ndatin'in Jordán ti jii ndo Juan Bautista ixi tsikitée ndo Jesús. ¹⁴ Ko ndo Juan tjaun'a ndo tsikitée ndo ndo Jesús ko ja'in ndachro ndo:

—Xrokonda ja'anta tsikiténinta jan'an, ko ja'anta tji'inta ngajin ixi jan'an tsikitéenta.

¹⁵ Ko ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Jaña xrokonda sinche'ena jai, ixi jaña tsitikaonna kain ti kuetuan'an ndo Dio.

Me'e ndo Juan kuitikaon ndo. ¹⁶ Ko ndo Jesús bikitée ndo, tuinxin xenduaxin ndo inda ko me'e xitje'e ngajni† ko bikon ndo Espíritue ndo Dio xingajin xranchi naa kuntúa ko bake'e ngata'a ndo. ¹⁷*Ko tuinxin kuin'enni naa téé séen kuixin ngajni ko ndachro:

—Ji'in chjan'na tsango tjua'a ko juaxruxin ritjén ngajin xjan.

4

Xixron'anxrée tjaun xa tsakaon xa ndo Jesús

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹*Tjume'e Espíritue ndo Dio bikao ndo Jesús ngata'a ijna nchese ko nti'a Xixron'anxrée tjaun xa tsakaon xa ndo Jesús. ² Bake'e ndo ijna, ko yuukan nchakon ko tiie juinchekatse ñao ndo jinta, méxin kuen'en ndo jinta. ³ Ko Xixron'anxrée konchjiñe'e xa ti jii ndo Jesús ixi tjaun xa tsakaon xa ndo, méxin ndachro xa:

—Siá nduaxin ja'a Chjen'en ndo Dio, ndache ixro me'e xrokjan xro nutja.

⁴ Ko je'e ndo juatingíexin ndo:

—Jitaxin xroon chijnie ndo Dio: “Je'a je'o nutja tsehónxin chujni. Kaxon kain chijnie ndo Dio, me'e tsehónxin chujni.”

⁵ Tjume'e Xixron'anxrée bikao xa ndo Jesús tjajna tsango tjúa, tjajna Jerusalén, ko juinchengajin'in xa ndo ti ícha nui ngata'a ni'ngo, ⁶ ko ndachro xa:

—Siá nduaxin ja'a Chjen'en ndo Dio, chrinka ti nunte ixi jitaxin xroon chijnie ndo Dio:

Je'e ndo tsetuen'en ndo sen ángel tikinixin'en ndo ixi xrotsengia sen

ixi tsontengíxin'a tutáa ixro.

⁷ Ko je'e ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Kaxon ndachro chijnie ndo Dio: “Tsaké'a naa nge'e ixi tsikuan á chao sinche'e ndo Dio.”

⁸ Ko íjngo nchakon bikao xa ndo Jesús ngata'a ijna ícha noi ko juako'e xa ndo kain tjajna jii ngata'a nunte xasintajni* ko kain nge'e ti tjintee chónnda na. ⁹ Ko ndachro Xixron'anxrée:

—Kain ji'i xrotjá'a siá ja'a tsake'exian ntatuchi'ian ko xrochjánana juasíaa.

¹⁰ Tjume'e je'e ndo Jesús ndachro ndo:

† **3:16** 3:16 ngajni cielo **3:17** 3:17. Mt. 12:18; 17:5; Mr. 1:11; Lc. 9:35. **4:1** 4:1. He. 2:18; 4:15. * **4:8** 4:8 xasintajni mundo

—Satjia ja'a Xixron'anxrée, ixi ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Je'o Ncháa ndo Dio xrokonda xrochje'é ndo juasaya ko je'o ngajin je'e ndo tsitikaon.”

¹¹ Ko Xixron'anxrée ngaxiton xa ko tjume'e kuji kaxin sen ángel ngajin ndo Jesús ko kuayakon'en sen ndo.

Ndo Jesús juangíxin ndo xrée ndo nunte Galilea

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² *Nchakon ndo Jesús kuin'en ndo ixi ndo Juan xraxin'in na ndo ndo'achjiso, je'e ndo ikjan ndo nunte Galilea. ¹³ *Ko kuitue'a ndo tjajna Nazaret; sakjui ndo tjajna Capernaum, tjajna me'e jii ngande'e ndachaon tjenka nunte Zabulón ko Neftalí. ¹⁴ Ja'in kon'en xranchi ti tsikjin ndo Isaías chijnie ndo Dio. Ja'in tsindachro ndo:

¹⁵ Nunte Zabulón ko nunte Neftalí ti jii cha'o ngande'e ndachaon tuenxin ndajitinga ndatin'in Jordán, nunte Galilea ti ste ni chúxin'a ndo Dio.

¹⁶ Chujni tjajna ste naxixe'e bikon na ijie xro'i, ko ni ste ti jii tsa'on ne'e xichononte,† xro'i bingasáñe'e na.

¹⁷ *Ko nchakon me'e kuaxi juako ndo Jesús ko kuandachro ndo:

—Tintu'enta ti ndako'a kuanche'enta ixi juachaxien ndo Dio jii ngajni ó tjenkanta jii.

Ndo Jesús kuiye'e ndo noó sen kuatse kuchee ti jii ndachaon

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Ndo Jesús jitatsinga ndo ngande'e ndachaon ndatin'in Galilea, nti'a bikon ndo yuu sen, sen me'e kichuu sen, naa ndo ndatin'in Simón ko kuanchekin'in na ndo Pedro, ko ndo kichuu ndo ndatin'in ndo Andrés. Je'e sen stetánka sen nocha'a ngangí inda, ko kuansengi sen kuchee ixi je'e sen ixra me'e kuanche'e sen. ¹⁹ Ko ndo Jesús ndache ndo sen:

—Xrokuiinta rua'naninta ko jan'an sintakuan'annta xronichje'enta chujni me'e tsitikaon na najan'an, ko xrokjui xranchi xrotsenta kuchee.

²⁰ Ko tuinxin kuintu'e sen nocha'a ko rué'e sen ndo.

²¹ Ko kuji ndo Jesús ícha ndá'a bikon ndo íjngo yuu sen, ko sen me'e kaxon kichuu sen, naa ndo ndatin'in Jacob ko inaa ndo ndatin'in Juan, yui sen chjen'en ndo Zebedeo ko yui sen stekao sen ndotée sen ngaxin'in ntábarco ixi stetjaun sen nocha'a tséxin sen kuchee. Tjume'e ndo Jesús kuiye'e ndo sen. ²² Ko je'e sen tuinxin kuintu'e sen ntábarco ko kuintu'e sen ndotée sen ko rué'e sen ndo Jesús.

Ndo Jesús nchekuen'en ndo kueya chujni

(Lc. 6:17-19)

²³ *Ndo Jesús kuaji ndo nchiji nunte Galilea ko banchekuen'en ndo chujni ngaxin'in ningue ni israelita ngujngu tjajna ti bakiji ndo ko kuanchekuen'en ndo na chijni natjúá ti tetuan'an ndo Dio ko kuanhexruen'en ndo kain ichin ko kain ti tiin na. ²⁴ Ko kain ti ixra jian kuanche'e ndo, me'e kono'e ni ste nunte Siria ko bika'o na kain ni kuachónnda ngixe'i ichin ko ni chónnda espíritue Xixron'anxrée, ni bakendáa, ko ni jua'i itji, ko ndo Jesús juinhexruen'en ndo na. ²⁵ Ko

kueya chujni kuarue'e nã ndo Jesús, ni nunte Galilea ko ni tjajna Decápolis ko ni tjajna Jerusalén ko nunte Judea ko ni kujxin tuenxin ndajitinga ndatin'in Jordán.

5

Ndo Jesús nichja ndo ngata'a ijna

¹ Ndo Jesús bikon ndo ixi xejo kueya chujni, me'e kuajin'in ndo ngata'a ijna ko nti'a bake'e ndo nunte. Ko kaxon sen teyuu kuarue'e ndo, konchjiñe'e sen ngajin ndo. ² Tjume'e ndo Jesús kuaxi nichja ndo ko ja'in ndachro ndo:

Sen chaxro tsake'e
(Lc. 6:20-23)

³ —Juaxruxin tsake'e sen xraxaon ixi nduaxin xrokonde'e sen ndo Dio ixi sen me'e tsayé'e sen juachaxin tsintee sen ti tetuan'an ndo Dio.

⁴ 'Juaxruxin tsake'e kain sen stechiín ixi xrojan nge'e ti ndako'a kon'en sen, ko je'e ndo Dio tsajon ndo juachaxin ixi juaxruxin tsintee sen.

⁵ 'Juaxruxin tsake'e sen nchejié'a aséen ixi je'e sen tsayé'e sen nunte ti ó ndachro ndo Dio tsajon ndo.

⁶ 'Juaxruxin tsake'e kain sen tjaun xranchi xrojuine o xrokui'i chijnie ndo Dio ixi je'e ndo Dio tsajon ndo ti jian गया aséen sen.

⁷ 'Juaxruxin tsake'e sen tingijna sen kichuu, jaña ndo Dio kaxon tsikonóe'e ndo sen.

⁸ 'Juaxruxin tsake'e sen kuitikaon ko juintetjúa aséen ixi je'e sen nduaxin tsikon sen ndo Dio.

⁹ 'Juaxruxin tsake'e kain sen stetingijna ixi tsinteketo'a chujni ko ndo Dio sinchekin'in ndo sen chjen'en ndo.

¹⁰ *'Juaxruxin tsake'e sen chinga nchekao nã ixi titikaon sen nge'e tjaun ndo Dio, me'e je'e sen tikinixin'en sen ngajni ti tetuan'an ndo Dio.

¹¹ *'Juaxruxin take'é ja'anta ti chinga tuyaku'anta nã ko ningakon'annta nã ko tjangi'anta nã ixi kondanaxin jan'an.

¹² *Chá'anta ko juaxruxin take'énta ixi ja'anta tsaye'enta naa nge'e ícha jian jii ngajni. Ixi jaña juintchekao nã sen sa'ó, sen kuanichja chijnie ndo Dio.

Ja'anta xranchi xijnta, ko xranchi xro'i tingasáña
(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³ *'Xranchi xijnte'e nunte xasintajni me'e ja'anta, ko siá xijnta ijni'a xijnta, ¿xranchi tsojníxin xijnta íjngo?, ko jaña íxro'an tsonda xijnta, tsintji xijnta, ko tsingatjangi nã xijnta.

¹⁴ *'Xro'i tingasáñaxin nunte xasintajni me'e ja'anta. Naa tjajna jii ngata'a naa ijna jua'i tsemá tjajna. ¹⁵ *'Xro'an ngisen sinchekakiin naa xro'i ko tsake'e sen xro'i ngangí naa chikute. Na'i, xro'i take'e xro'i noi ngata'a naa ntaã ixi sinchengasáña xro'i kain chujni ste nchia. ¹⁶ *Jaña ja'anta kaxon nchengasáñe'enta kain chujni jii ngandajinnta, me'e tsikon chujni ti jian nche'enta, jaña je'e nã tsajon nã juasaya ngajin Ndotáina jii ngajni.

Ndo Jesús tjako ndo ley kuetuan'an Ncháina

¹⁷ 'Ja'anta xraxaon'anta ixi jan'an jui'i ixi sintama'a ley kuajon ndo Moisés ko ti nge'e ndachro ikaxin sen nichja chijnie ndo Dio. Na'i. Jan'an jui'i ixi tsitika'on kain ti kuetuan'an ndo Dio ko sintakuan'annta nge'e xrondachro chijni me'e. ¹⁸ *Ko nduaxin xrontatjunta ixi xratsatsinga'i ngajni ko nunte xasintajni, xro'an ley kuetuan'an ndo Dio tsmé'e, ko ní naa letra tsachrjende'a. Na'i, kain ti ndachro chijni, me'e xrokonda tson'en. ¹⁹ Ko ngisen tsitikaon'a ko sinche'a ti ndachro ley kuetuan'an ndo Dio, maski naa ley nchíin tsitikaon'a sen, ko jaña sinchekuen'en sen chujni, kaxon nchion juasie ndo Dio tsayé'e sen ti jii ngajni tetuan'an ndo Dio. Ko siá ndako tsitikaon sen ley kuetuan'an ndo Dio ko jaña sinchekuen'en sen chujni, ijié juasie ndo Dio tsayé'e sen nti'a ti jitetuan'an ndo Dio, ²⁰ Méxin, jan'an ntatjunta xrokonda tsango jian tsitikaonnta ndo Dio ícha ixi ni fariseo ko ni tjako ley kuetuan'an ndo Dio, ko siá sinche'anta ícha jian jua'i tsixin'innta ti tetuan'an ndo Dio.

Ndo Jesús juako ndo kondee juaña

(Lc. 12:57-59)

²¹ 'Ja'anta ó kuin'ennta ti kuituen'en sen sa'ó: "Jua'i naatsónaxónnta ni kichuunta, ixi ngisen sinche'e jaña tsitsingata'a sen ijié." ²² Ko jan'an ndachrjan siá xrojan ngisen xraningakon'en sen sen kichuu, sen me'e tsitsingata'a sen ijié. Ko ngisen tsenge'e kichuu teka, sen me'e, ni tetuan'an tsjankata'a na sen ijié. Ko ngisen xrondache sen kichuu ixi tsinchetjáña jaa sen, sen ndachro me'e satsji sen ngangí xro'i kain nchakon. ²³ Méxin siá tsiku'unta naa nge'e tsajonxinnta juasianta ngajin ndo Dio ngaxin'in ni'ngo ko nti'a xroxraonnta ixi xrojan sen kichuunta toña'anta sen, ²⁴ nti'ao tintu'enta nge'e ritikuunta ngata'a altar, ko itjinta, tjaunnta sen ko tjanche'enta sen juatitjáña kondeexin nge'e kuęontá. Tjume'e ikjannta ko tájonnta ti bikuunta ngajin ndo Dio.

²⁵ 'Siá xrojan ngisen kuichro ijié kontraanta, cháña tuinxin tjaunnta sen ko nchekonchjiannta ti stetoñaoxinnta ixi xraya'onta cha'o, ko xratjaso'anta ti jii xi nchéña ijié ba tsituan'an xa xi policia xrox-raxin'innta xa ndo'achjiso. ²⁶ Ko nduaxin ntatjunta ixi tsachrjexin'anta ndo'achjiso tsjengajanta 'na kain ti tasinkanta.

Ndo Jesús juako ndo ijié tama ni chóna inaa nchri o inaa xi

²⁷ 'Ja'anta kuin'ennta chijni tsikitue'en sen sa'ó ja'in ndachro: "Chonda'inta inaa nchri, nchri je'a nchrinchri'anta o je'a xixi'anta." ²⁸ Ko jan'an ndachrjan ngixe'i naa xi xrotsje'e xa inaa nchri ko tsingakuenxin xa nchra, me'e ó juinche'e xa ti ndako'a ngaya aséen xa.

²⁹ *Méxin siá ikuan ndatsjonxin jian sintekateya ixi sinche'e ti ndako'a, cháña tantsjengia ko ndá'a tjanka, ixi cháña tsitjáña tu'o cuerpoa ko je'a tsitjáña nchijí ja'a ti jii xro'i nai'a tsanga. ³⁰ *Ko siá tjáa ndatsjonxin jian sintekateya ixi sinche'e ti ndako'a, cháña tonchrijian tjáa ko ndá'a tjanka ixi cháña tsitjáña tu'o cuerpoa ko je'a tsitjáña nchijí ja'a ti jii xro'i nai'a tsanga.

Ndo Jesús ko sen tsikute'e

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹ *Kaxon kuituen'en sen sa'ó ixi ngisen ítjaun'a janchri'e, chao tsonchjian naa xroon tsintuexin kichuu sen. ³² *Ko jan'an ndachrjan ixi ngixe'i xi ítjaun'a nchrinchri'e xa, ko tjaun xa tsintu'e xa nchra, chao, je'o siá nchrinchri'e xa juincheye'e nchra xa ixi inaa xi. Siá na'i, me'e je'e xa xranchi xrojuinchekeateya xa nchra sinche'e nchra ti ndako'a. Ko xi tsute'e naa nchri, nchri tsikintu'e xixi'e, xi me'e tsama xa ijie kaxon, xranchi naa xi kuejuakao inaa nchri.

Ndo Jesús juako ndo ixi jua'i sincheyani ixi je'e ndo

³³ 'Kaxon tsikin'ennta ti kuetuen'en sen sa'ó: "Take'anta ndo Dio xranchi nduaxin xrojuinche'enta ti ndachronta ko nche'anta; ja'anta xrokonda sinche'enta ti tsindachronta ngajin Ncháina." ³⁴ *Ko jan'an ndachrjan ixi jua'i tsakéenta ndo Dio ko nche'anta ti ndachronta o ngixe'i naa nge'e ti jii ngajni ixi ngajni me'e ntaxitueen ndo Dio, ti tetuanxin ndo. ³⁵ Ko kaxon jua'i tsakéenta nunte xasintajni ko nduaxin'a sinche'enta ixi ngata'a nunte nti'i take'e tutée ndo Dio, ko jua'i xronichjaxinnta ixi tjajna Jerusalén ixi tjajna me'e tjajnee ndo Dio, ndo Rey tsango tetuan'an. ³⁶ Ko kaxon jua'i tsakéexinnta jáanta ko nduaxin'a sinche'enta ti ndachronta, ixi ja'anta chonda'inta juachaxin xronachronta ixi naa xrajaanta tsonjtúá xra o tsontie xra. ³⁷ Méxin nchakon xronachronta jaán, jaán tson'en, o siá xronachronta na'i, na'i tson'en ixi kain ti ícha xronichjanta, me'e nchekateyanta Xixron'anxrée.

Ndo Jesús juako ndo ixi jua'i tsjenge'eni

(Lc. 6:29-30)

³⁸ Ó kuin'ennta ixi kuandachro sen sa'ó siá kuande'ena iton ikonnta, ja'anta kaxon tande'enta iton ikon na. Ko siá iton kuantsjexin na nenonta, ja'anta kaxon tande'enta iton neno na. ³⁹ Ko jan'an ndachrjan tetoko'inta ni ña'i, ko siá xrojan ni me'e tsande'e na itja na ngaya ikonnta, ndatsjonxin jian, takéenta ti ndatsjonxin ikjon kaxon. ⁴⁰ Siá xrojan ni ña'i tsichro na ijie ixi tjaun na tsantsja'anta na camisaanta, tájonnta kaxon chamaranta. ⁴¹ Ko siá xrojan ni tjaun tsamanta ti iye jitikao na naa kilómetro, ja'anta tiku'unta yuu kilómetro. ⁴² Siá xrojan ni tsjanchaka'a ngajinnta, chje'énta na, ko siá xrojan ngisen tjaun sinchekjennta na xrojan nge'e, tájonnta.

Ndo Jesús juako ndo ixi xrotjue'ena chujni ningakoina

(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³ Ó kuin'ennta kaxon ti kuandachro sen: "Tjue'enta ni tjua'anta ko ningakon'ennta ni ningakon'annta." ⁴⁴ Ko jan'an ntatjunta ixi tjue'enta ni ningakon'annta, ko ndachenta ndo Dio sinchenchaon* ndo ni ndako'a nichja'anta, ko tingijnanta ni ningakon'annta, ko ndachenta ndo Dio ixi sinchemé'e ndo ti ndako'a junta'anta na ko ti chinga nichja na ixi ja'anta ko ti benginta na. ⁴⁵ Me'e ja'anta xrokjannta chjen'en Ndotáina jii ngajni, ndo tetuan'an tsachrje chjiixro ngata'a ni titikaon ndo ko ngata'a ni ña'i, ko kaxon nchekania ndo ichrin ngata'a ni

5:31 5:31: Mt. 19:7; Mr. 10:4. 5:32 5:32: Mt. 19:9; Mr. 10:11, 12; Lc. 16:18; 1Co. 7:10, 11.

5:34 5:34 a: Stg. 5:12; b: Mt. 23:22. * 5:44 5:44 sinchenchaon bendecir

jian nche'e ko ni ndako'a nche'e. ⁴⁶ Siá ja'anta je'o tjue'enta ngisen tjua'anta, ¿nge'e tsjachanta ixi me'e? Ixi ni tjejo tomi ne'e xi tetuan'an jaña nche'e na kaxon. ⁴⁷ Siá je'o jian nichje'enta sen kichuunta, ¿á jian rinche'enta, richronta? Jaña nche'e ni chúxin'a ndo Dio kaxon. ⁴⁸ Méxin tsango jian ko ndako nche'enta kain nge'e xranchi Ndotánta jii ngajní, jian nche'e je'e ndo ko jian ndo.

6

Ndo Jesús juako ndo kondee ti jian tsingijnani chujni

¹ *Tingijna'inta ni xrokonde'e ixi je'o tjaunnta tsikon chujni ti jian rinche'enta. Siá jaña sinche'enta, Ndotánta jii ngajní tsajon'a ndo nge'e tsjachanta. ² Méxin nchakon tsingijnanta naa ni nóa, ndache'anta ikaxin chujni nge'e juinche'enta. Nche'anta xranchi nche'e ni tjako inaa ikon. Nchakon ste na गया चा'ो o ni'ngo, tingijna na ni nóa ixi tjaun na tsikon chujni nge'e nche'e na ixi jaña xrondachro chujni ixi tsango jian je'e na. Ko jan'an ndachrjan ixi ni me'e ó kuayé'e na ti tikinixin'en na. ³ Ko ja'anta nchakon tsingijnanta naa ni nóa, imao nche'enta, ko sen ícha tjentonta tsonoe'a sen. ⁴ Imao tingijnanta ni nóa ko ndotánta jii ngajní, ndo tsje'e nge'e nche'enta imao, je'e ndo tsajon ndo nge'e tsjachanta ixi ti jian juinche'enta.

Ndo Jesús juako ndo xranchi xronichjani ngajin ndo Dio

(Lc. 11:2-4)

⁵ *Ko nchakon ja'anta xronichje'enta ndo Dio, nche'anta xranchi nche'e ni tjako inaa ikon, ni me'e nche'e na juaxruxin siin na nichje'e na ndo Dio ngaxin'in ni'ngo ko गया चा'ो, ixi jaña tsikon chujni nge'e stenche'e na. Ko jan'an ndachrjan ixi ni me'e ó chóna na nge'e tikinixin'en na. ⁶ Ko ja'anta nchakon xronichje'enta ndo Dio, tixin'innta ndointa, tije'enta ntachja ko nti'a nichje'enta ndo imao. Ko je'e ndo ó jitsje'e ndo nge'e nche'enta imao ko je'e ndo tsajon ndo nge'e jian tsaye'enta.

⁷ 'Ko nchakon nichje'enta ndo Dio, nichja'inta xraje'o ko xraje'o chijni, xranchi nche'e ni chúxin'a ndo Dio, ixi je'e na xraxaon na ixi siá itsjé xronichja na, me'e tsin'en ndo Dio. ⁸ Ja'anta nichja'inta xranchi nche'e je'e na ixi Ndotánta ó no'e ndo nge'e xrokonda'anta maski xratjanche'anta ndo. ⁹ Ja'anta ja'in nichje'enta ndo Dio: Ndotána, ja'anta ritjennta ngajní, tsango tjúá ja'anta.

¹⁰ Jan'anna tja'onna tsji'inta tsetuan'annta ngata'a nunte nti'i ko tson'en xranchi xrondachro ja'anta ngata'a nunte nti'i, jaña kaxon tson'en ngajní.

¹¹ Tájonnta nutja sinena jai.

¹² Ko ja'anta nchemé'enta kain ti ndako'a junta'ana xranchi jan'anna ntmá'ana गया aséenana ti ndako'a juinchenana ikaxin chujni.

¹³ Tintue'anta ixi ti ndako'a sinta'ana, ko tájon'anta juachaxin ixi xrojan nge'e sinchenana Xixron'anxrée ixi ja'anta tituan'annta kain nge'e ko chondanta ijié juachaxin kain nchakon.

Jaña tson'en.

14 *'Ko siá ja'anta sinchemé'enta ngaya asáanta ti ndako'a junta'anta na, kaxon Ndotáanta jii ngajní sinchemé'e ndo ti ndako'a juinche'enta. 15 Ko siá ja'anta sinchemé'anta ngaya asáanta ti ndako'a junta'anta na, kaxon Ndotáanta jii ngajní sinchemé'a ndo ti ndako'a juinche'enta.

Ndo Jesús juako ndo kondee ti sinchekatse ñaoni jinta

16 'Ja'anta nchakon sinchekatse ñaonta jinta, nche'anta xranchi nche'e ni tjako yuu ikon, ixi je'e na juichenchiín ikon na, me'e jaña tsikon chujni ixi je'e na jinchekatse ñao na jinta. Jan'an nduaxin ntatjunta ixi ni me'e ó kuayé'e na ti tikinixin'en na. 17 Ja'anta nchakon rinchekatse ñaonta jinta, néma ikonnta ko jian tonchjiannta 18 ixi jaña tsonoe'a chujni ixi ja'anta rinchekatse ñaonta jinta. Je'o Ndotáanta jii ngajní tsono'e ndo, ko je'e ndo jitsje'e ndo ti imao rinche'enta, je'e ndo tsajon ndo naa nge'e tsjachanta.

Ngajní jii kain ti nduaxin tjintee

(Lc. 12:33-34)

19 *'Tasintja'inta ti tjintee jii ngata'a nunte nti'i, ixi nti'i ti'i kuchji ko itjo kain nge'e, ko xiche'e chao tixin'in xa ndointa ko tsee xa ti tjintee chondanta. 20 Cháña ngajní tasintjanta kain ti tjintee ixi nti'a kuchji xro'an nche'e ba, ko nti'a xro'an nge'e itjo, ko xiche'e jua'i tsee xa. 21 Ixi ti no jii ti tsango tjintee chondanta, nti'a tsake'e asáanta kaxon.

Xro'i tingasáña'anta

(Lc. 11:34-36)

22 'Ikonnta me'e nchengasáña'anta. Méxin, siá jian ikonnta, jian tsingasáña nchijji ja'anta. 23 Ko siá ikonnta je'a jian, kaxon nchijji ja'anta naxixe'e tsake'enta. Ko siá xro'i chondanta je'a xro'i jian tingasáña, tsango naxixe'e tsake'enta.

Ndo Dio ko tomi

(Lc. 16:13)

24 'Xro'an ngisen jian sinche'e ixra ngajin yuu nchée; xroningakon'en sen naa nchée sen o xrotjue'e sen inaa nchée sen, kaxon tsango jian sinche'e sen ixra ngajin naa nchée sen ko ngajin inaa nchée sen, na'i. Jua'i sinche'eni ixra ngajin ndo Dio ko xrotjue'eni tomi.

Ndo Dio tayakon'en ndo chjen'en ndo

(Lc. 12:22-31)

25 'Jan'an ntatjunta: Ta'inta juachjaon ixi nge'e sintenta o nge'e tsi'inta o nge'e tsaritsiinta. ¿Á ícha tjintee nge'e ti sintenta ixi ti chondanta juachaxin tsarichonnta? Xraxaonnta ixi ícha tjintee asáanta ko ti chondanta juachaxin tsarichonnta ixi ti tsaritsiinta ko ti sintenta. 26 Tse'enta kuxe, je'e ba tenga'i ba ko tandá'i ba ko tatsin'a ba ti sine ba, ko Ndotáina jii ngajní tajon ndo nge'e sine ba. Ko ja'anta ícha tjinteenta ixi naa kuxe. 27 ¿Ko ngixe'i ja'anta ixi tsango taanta juachjaon, á me'e ícha tsojinenta xranchi ngusinexin naa metro?

28 '¿Ko sonda tsango taanta juachjaon ixi nge'e tsaritsiinta? Tse'enta xranchi tangi itsjo. Itsjo me'e nche'a tsjo ixra ko tjaun'a tsjo manta, 29 ko jan'an ntatjunta ixi xi rey Salomón, xi kuachónnda tsango itsje nge'e, kuitsa'i xa xranchi itsjo me'e. 30 Ko siá ndo Dio jaña nchekitsáa ndo ika, ka jai jichón, ko ndúya xroche ka ngaya itja, ¿xranchi

sinchekitsá'inta ndo Dio ja'anta ti chuntia'inta ndo? ³¹ Méxin, ta'inta juachjaon, ko ndachro'anta ixi nge'e sintenta o nge'e tsi'inta o nge'e tsaritsiinta, ³² ixi chujni chúxin'a ndo Dio tsango taa na juachjaon ixi me'e. Ko Ndotáina jii ngajni, je'e ndo ó no'e ndo nge'e xrokonda'anta. ³³ Sa'ó tjéenta juachaxien ndo Dio ko nche'enta ti jian, ko tjume'e je'e ndo tsajon ndo kain nge'e xrokonda'anta. ³⁴ Ko ta'inta juachjaon nge'e tson'en ndúya ixi nchakon ndúya, nchakon me'e noa'inta nge'e juachjaon tsika'o.

7

Tjankata'inta ijie ngajin chujni

(Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ Tjankata'inta ijie ngajin ikaxin chujni ixi jaña ndo Dio kaxon tsjangata'inta ndo ijie. ² *Ndo Dio tsjankata'a ndo ijie ngajinnta xranchi ja'anta tsjankata'anta ijie ngajin ikaxin chujni. Ko xranchi sinche'e ja'anta jaña kaxon ndo Dio sinche'e ndo ngajinnta. ³ Ja'anta tikonnta naa xineno jingi ikon sen kichuunta ko tikon'anta naa ntásiji jingi ikonnta. ⁴ Ko siá ja'anta chondanta naa ntásiji jingi ikonnta, ¿xranchi xrondachenta sen kichuunta ixi ja'anta tsantsjengínta xineno jingi ikon sen? ⁵ Ja'anta ti yuu ikonnta nichjakuanta, sa'ó tantsjengínta ntásiji jingi ikonnta ko tjume'e chao tsikonnta tsantsjengínta xineno jingi ikon sen kichuunta.

⁶ 'Chje'anta kunia kain ti tjúa tikinixin'en ndo Dio ixi ba xrokjan ba ngajinnta ko sina'anta ba ko naatsóñaxónnta ba. Kaxon chje'anta kuchinga ixro tjintee ndatin'in perla ixi ba tsingatangji ba ixro.

Tjanchianta ko tjéenta ko tinganta ntachja

(Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ 'Tjanchianta ko ndo Dio xrotjáanta ndo nge'e tjaunnta. Tjéenta ko tsinchíinta. Tinganta ntachja ko xroxitje'e ntachja. ⁸ Ixi ngisen tjanchia, taye'e sen, ko ngisen tjée, titja sen, ko ngisen tinga ntachja, xitje'e ntachja.

⁹ '¿Á xrojan ja'anta, xrochje'énta chjan'anta naa ixro sine xjan, siá jitjanchia xjan naa nutja? ¹⁰ Q, ¿xrochje'énta xjan naa kunchee sine xjan, siá juanchia'anta xjan naa kuchee? ¹¹ Ko ja'anta ña'inta, ko no'anta chje'énta chjan'anta nge'e ti jian, Ndotáina jii ngajni ícha jian ndo, ko je'e ndo tsajon ndo nge'e ícha jian tsayé'e sen tjanchia ngajin ndo.

¹² *Ja'anta nchekuunta chujni xranchi tjaunnta sinta'anta na ixi jaña kuetuan'an ley ne'e ndo Moisés ko jaña ndachro xroon tsikjin sen kuachronga chijnie ndo Dio.

Ntachja tsango ijno

(Lc. 13:24)

¹³ 'Tixixinnta ntachja ijno. Ixi ntachja ko cha'o tsitjáñaxin chujni, yui me'e tsango iton ko kueya chujni nti'a tixixin na. ¹⁴ Ntachja ko cha'o tixixinni ngajni, me'e tsango ijno ko tsjé'a sen tixixin ntachja me'e.

Ti itu tajon ntqa, me'e tjatsuanxinni ntqa

(Lc. 6:43-44)

¹⁵ 'Tsje'enta jian ixi kueya ni ndachro ixi je'e nā nichja nā chijnie ndo Dio ko nduaxin'a. Je'e nā tetsáa nā xranchi naa kutuchjon, ko ngaya aséen nā nche'e nā xranchi naa kundanixra tsango jie'e. ¹⁶ Ja'anta jaiko tsichuxinnta nā ixi ti nge'e nche'e nā, xranchi ntacha'a jua'i tajon ntaā tu uva o tu higo. ¹⁷ Méxin, kain ntaā jian tajon ntaā itu jian, ko ntaā je'a jian tajon ntaā itu xro'an xrée. ¹⁸ Naa ntaā jian, ntaā me'e jua'i tsajon ntaā itu xro'an xrée, ko ntaā je'a jian, ntaā me'e jua'i tsajon ntaā itu jian. ¹⁹ *Kain ntaā tajon itu xro'an xrée xrokonda xrochrijin ntaā ko xroche ntaā. ²⁰ *Ko jaña tsichuxinnta chujni kaxon ixi ti nge'e nche'e chujni.

Kain'a chujni tixin'in ti tetuan'an ndo Dio

(Lc. 13:25-27)

²¹ 'Kain'a ni xrondachro: “Ja'anta, Nchána”, tsixin'in nā ti tetuan'an ndo Dio. Je'o sen titikaon ti tetuan'an Ndotána jii ngajni, tsixin'in sen nti'a. ²² Nchakon tsji ti tetuan'an ndo Dio, itsjé sen xrondachro sen: “Nchána, Nchána, jan'anna nichjaxinna nombreanta ko nombreanta kuantsjexinna espíritue Xixron'anxrée ko nombreanta juintaxinna kueya ixrā ijié.” ²³ Ko tjume'e ndo Jesús xrondache ndo sen: “Jan'an chuxin'anta, ndá'a itjinta, ja'anta ti juinche'anta ti ndako.”

Ndo Jesús nichjaxin ndo ixi nchia jita'a itjao

(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)

²⁴ 'Méxin ngisen tin'en ko titikaon nge'e ndachrjan, sen me'e ste sen xranchi naa xi xraxaon jian ixi juinchekonchjian xa ndo'a xa ngata'a itjao*. ²⁵ Kuania ichrin, ko koyee inda tsaaka, ko soji kujj chrinto ngata'a nchia me'e, ko kuitsinga'i nchia ixi ngata'a ixro soji jita'a nchia. ²⁶ Ko ngisen tin'en nge'e ndachrjan ko titikaon'a nā sen, sen me'e nche'e sen xranchi naa xi ninta ixi juinchekonchjian ndo'a xa ti jii nchese. ²⁷ Ko tjume'e kujj ichrin ko koyee inda tsaaka, ko kujj chrinto ngata'a nchia me'e; méxin kuitsinga nchia, ko tsango ijié juachjaon kon'en ixi ngata'a nchese juinchekonchjian xa nchia.

²⁸ *Ko hora juexin nichja ndo Jesús, chujni stetin'en ndachro nā ixi tsango ijié juachaxin chónnda ndo ko chaxro juako ndo ²⁹ ixi juako ndo xranchi naa ngisen tsango ijié tituan'an ko juako'a ndo xranchi ni tjako ley.

8

Ndo Jesús juinhexruen'en ndo naa xi chónnda chin lepra

(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

¹ Hora xingajinxin ndo Jesús ijna, itsjé chujni rué'e nā ndo. ² Ko konchjiñe'e naa xi ni'e chónnda xa ichin lepra ko bake'exin ntatuchi'in xa ngajin ndo Jesús ko ndachro xa:

—Nchána, siá tjaunnta chao sinchexruananinta —ichro xa.

³ Ko tjume'e ndo Jesús bāķē'e itja ndo ngata'a xa ko ndachro ndo:

—Jaán tja'on. Jai tsachrja'a ichin ji'in.

Ko juexin ndachro ndo jaña, je'e xa tuinxin kuachrje'e xa ichin me'e.

⁴ Ko ndo Jesús ndache ndo xa:

—Xro'an ngisen teki'é ji'in. Je'o itjia ngajin xitaana ko tájuan juasiaa xranchi tsiketuan'an ndo Moisés ixi jaña tsono'e xitaana ixi ó koxruan'an.

Ndo Jesús juinhexruen'en ndo naa chajan
(Lc. 7:1-10)

⁵ Nchakon kuixin'in ndo Jesús tjajna Capernaum, konchjiñe'e naa xi capitán ne'e Roma ko kuinóatée xa, ko ja'in ndachro xa:

⁶ —Nchána, nía jii naa chán nchexrana ko je'e chán níexin chán ichin jua'i tontengini ko tsango tiín chán.

⁷ Me'e ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Jan'an itsji syntaxruan'an chán.

⁸ Ko xi capitán juatingíexin xa:

—Na'i, Nchána, jan'an tikinixinna'i tsixin'innta nía. Ja'anta je'o tetuen'ennta ichin tsachrje ichin, ko je'e chán tsoxrueen'en chán.

⁹ Jan'an kaxon chonda ngisen tetuanna ko kaxon jan'an chonda xi soldado tetuan'an. Nchakon jan'an tetuan'an naa xi soldado ixi itsji xa xrojan no, je'e xa titikaon xa. Ko jan'an tetuan'an inaa xa tsii xa nda'i, ko je'e xa tii xa. Ko kaxon tetuan'an xi nchexrana xrojan nge'e sinche'e xa, ko je'e xa nche'e xa ti ndachrjan.

¹⁰ Ko kuin'en ndo Jesús nge'e ndachro xi capitán, tsango juinche'e ndo juaxruxin nge'e chro xa, ko ndache ndo chujni sterué'e:

—Nduaxin xrontatjunta ixi xro'an ngisen nchijii nunte Israel kujin'an ja'in nichja ko tsango chuntia xranchi xi ji'i. ¹¹ *Jan'an ntatjunta ixi tsii kueya chujni, ni tsj'xin chjuya ko ni tsj'xin retuya sineka'o na ndo Abraham ko ndo Isaac ko ndo Jacob ti jii nchia tetuan'an ndo Dio ngajni. ¹² *Ko kueya sen tikinixin'en xrobake'e sen nchia ti tetuan'an ndo Dio, sen me'e tsachrjexin sen nti'a, ko nduja tsake'e sen ti naxixe'e ko nti'a xrotsjanga sen ko tseto neno sen ixi tsango xroxronka sen.

¹³ Tjume'e ndo Jesús ndache ndo xi capitán:

—Itjia ndúya, ko tson'en xranchi ja'a kuitikaoan.

Ko chán nchexrée xi capitán hora me'e koxruen'en chán.

Ndo Jesús juinhexruen'en ndo jachée ndo Pedro
(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴ Ndo Jesús ikjui ndo ndo'a ndo Pedro ko nti'a bikon ndo janchée ndo Pedro jitsinga jan ko tsango yaa jan súa. ¹⁵ Me'e ndo Jesús itsé ndo itja jan ko tuinxin kuachrje'e jan súa, ko jaiko bingatjen jan juincheckonchjian jan nge'e sine sen.

Ndo Jesús juinhexruen'en ndo kueya sen ni'e
(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶ Ko tiie me'e bikao'e na ndo Jesús kueya chujni chónnda espíritue xi ña'i ko je'e ndo naáko chijni nichja ndo ko tuinxin kuachrje'e na espíritue xi ña'i, ko kaxon juinhexruen'en ndo ikaxin ni ni'e. ¹⁷ Ji'i kon'en ixi jaña tsichronga ndo Isaías chijnie ndo Dio ó sée: “Je'e ndo kuama ndo ichin chondana ko je'e ndo kuama ndo ti tiinna ko ti soji'ana.”

Sen tjaun xrorué'e ndo Jesús
(Lc. 9:57-62)

18 Hora bikon ndo Jesús ixi kueya chujni xejo ngandajin ndo, kuetuan'an ndo ixi tsatsingatu'e sen ndalago. 19 Ko naa xi tjako ley kuetuan'an ndo Dio konchjiñe'e xa ngajin ndo Jesús ko ndachro xa:

—Maestro, jan'an tja'on xrorua'anta ko itsji ti no itsjinta.

20 Ko juatingíexin ndo Jesús ko ndachro ndo:

—Kutuunta chónda ba itjao* tejuaxin'in ba, ko kuxe chónda ba kakée ba. Ko Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, chónda'i xjan ti no tsjokéexin xjan.

21 Ko naa sen chrikao ndo, ndachro sen:

—Nchána, chjánanta juachaxin tsjabaja ndotána.

22 Ko ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Tuinxin rua'nana ja'a. Tintu'é ni tsiken'en tsjabaa kichuu na.

Ndo Jesús nichje'e ndo chrinto ko inda ko ndabake'e nda

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

23 Ndo Jesús kuixin'in ndo ntábarco ko sen teyuu chrikao ndo kaxon kuixin'in sen. 24 Kuania ichrin ko kuji naa chrinto tsango soji ko ndachaon tsango soji jamangitaon nda. Ko ndo Jesús jijua ndo. 25 Tjume'e sen teyuu chrikao ndo Jesús ikjui sen juinchexingame'e sen ndo ko ndachro sen:

—Nchána, tingijnaninta ixi xrojамangi ntábarco.

26 Ko je'e ndo ndachro ndo:

—¿Sonda stexronkanta, ja'anta? ¿Á chuntia'inta ndo Dio?

Tjume'e bingatjen ndo ko kuyakutee ndo chrinto ko ndachaon ko tuinxin ndabake'e nda. 27 Ko sen rué'e ndo ndastetsjeko sen ixi nge'e kon'en, ko ndachro sen:

—¿Ngixe'e xi ji'in?, ixi nichje'e xa chrinto ko ndachaon ko titikaon nda.

Xi chónda espíritue Xixron'anxrée ste tjajna Gadara

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

28 Hora ndo Jesús kuiji ndo tuenxin ndachaon ti jii nunte Gadara, kuachrje kuji yuu xi ste ti no xrabaa ni tsiken'en. Xi me'e chónda xa espíritue Xixron'anxrée ko tsango chinga nche'e xa, me'e xronka chujni, méxin tatsinga'i na ti jii cha'o me'e. 29 Ko xi me'e kuaxi kuyako xa ko ndachro xa:

—¿Sonda nchexronkana, Jesús, Chjen'en ndo Dio? ¿Á ó jui'ia ixi sinchexronkana maski xrati'a nchakon sinchéña ijje ngajinna?

30 Tjenka nti'a jii kueya kuchinga steneña ba. 31 Ko espíritue Xixron'anxrée kuinóatée ngajin ndo Jesús ko ndachro:

—Siá tsantsjexianna nti'i, tintunana tsixin'inna kuchinga ste yá'a.

32 Ko ndachro ndo Jesús:

—Chao tixin'ia ngaxin'in kuchinga.

Tjume'e espíritue Xixron'anxrée kuachrjexin xi me'e ko kuixin'in ngaxin'in kain kuchinga. Ko kain kuchinga chrinka ba ti jii yaso'e, ko kuitsingangi ba inda, ko nti'a kjun'en ba inda. 33 Ko ni stetsje'e kuchinga xronka na ko sabinga na sakjui na tjajna ko beki'e na chujni nge'e kon'en kuchinga ko nge'e kon'en xi kuachónda espíritue Xixron'anxrée. 34 Ko kain ni tjajna me'e ikjui na ngajin ndo Jesús ko

* 8:20 8:20 itjao cueva

hora bikon nã ndo kuinóatée nã ngajin ndo ixi satsjixin ndo tãjna nti'a.

9

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi tsiken'en tutée

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ Tjume'e ndo Jesús kuixin'in ndo ntãbarco ko kuatsinga ndo tuenxin ndalago ko kuiji ndo tãjnéé ndo. ² Ko nti'a kaxin chujni bikao'e nã ndo naa xi tsiken'en tutée jitsingata'a xa naa kania. Ko ndo Jesús bikon ndo ixi nduaxin chujni me'e chuntia* nã ngajin ndo, méxin nichje'e ndo xi ni'e ko ndachro ndo:

—Chjan'na, take'é juaxruxin, ixi kain ti ndako'a juinche'e, jan'an ndachrjan ó komé'e jáa.

³ Tjume'e kaxin ni nchekuen'en chujni chijnie ndo Dio stendachro nã ngaya aséen nã:

—Xi ji'i nichjangí'e xa ndo Dio.

⁴ Ko ndo Jesús no'e ndo nge'e stexraxaon xa ngaya aséen xa, me'e ndachro ndo:

—¿Sonda ndako'a xraxaonnta ngaya asáanta? ⁵ ¿Nge'e ícha tangi'a xrondachroni: “Ti ndako'a juinche'e ó jintamá'a”, o xrondacheni xi ji'i: “Tingatjen ko tjasían ko tajia”? ⁶ Méxin, sintano'anta ixi Chjen'en ndo Dio, xjan jongi'e xranchi chujni, tsango tituan'an xjan ngata'a nunte nti'i ixi sinchemé'e xjan ti ndako'a juinche'e chujni.

Tjume'e ndache ndo xi ni'e:

—Tingatjen, tama kani'a ko satjia ndúya.

⁷ Ko xi tsiken'en tutée bingatjen xa ko sakjui xa ndo'a xa. ⁸ Ko kain ni ste nti'a bikon nã naa ixrã tsango ijié kon'en, xronka nã ko kuaxi nã kuajon nã juasaya ngajin ndo Dio ixi tsango ijié juachaxin tsikajon ndo ngajin chujni ste ngata'a nunte xasintajni.

Ndo Jesús kuiye'e ndo ndo Mateo

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹ Hora sakuixin ndo Jesús nti'a, tjume'e bikon ndo naa xi ndatin'in Mateo jitayé'e xa tomi ne'e xi tituan'an. Me'e ndachro ndo Jesús:

—Ja'a rua'nãna.

Ko je'e xi Mateo bingatjen xa ko rué'e xa ndo Jesús.

¹⁰ *Nchakon me'e ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo ikjui sen ndo'a xi Mateo bijine sen, ko nti'a ste ikaxin xi tayé'e tomie xi tituan'an ko ikaxin ni ndako'a nche'e. ¹¹ Ko kaxin xi fariseo bikon xa ndo Jesús ngakjen'en chujni me'e, méxin juanchangi'e xa sen teyuu chrikao ndo Jesús, ko ndachro xa:

—¿Sonda ndo ntakuan'annta nekao ndo ni xenge'e nã tomie xi tituan'an ko ni ndako'a nche'e?

¹² Ko ndo Jesús kuin'en ndo nge'e stendachro nã, me'e juatingéxin ndo:

—Je'a sen chao ste xrokonde'e xi nchexruan; sen ni'e, me'e sen xrokonde'e xa. ¹³ *Itjinta ko tanginta nge'e jitaxin xroon chijnie ndo Dio ti ndachro: “Jan'an tja'on ixi ja'anta tsikonóe'enta chujni; je'a je'o tson'intã iko ko xroche jnié ba, me'e tsayá'a.” Ja'in ndachro chijnie ndo Dio. Ixi jan'an jui'a nti'i ixi tsiya'a chujni jian nche'e. Na'i. Jan'an

* 9:2 9:2 chuntia tener fe 9:10 9:10: Lc. 15:1, 2. 9:13 9:13: Mt. 12:7.

jui'i ixi tsiya'a chujni ndako'a nche'e ko je'e na tsintu'e na ti ndako'a nche'e na.

Kaxin chujni juanchangi na ixi ti nchekatse ñaoni jinta

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ Naa nchakon konchjiñe'e sen chrikao ndo Juan Bautista ko juanchangi'e sen ndo Jesús:

—Sonda jan'anna ko ni fariseo nanaó ntekatse ñao'o na jinta, ko sen chrjiku'unta, ¿sonda na'i?

¹⁵ Tjume'e juatingíexin ndo Jesús:

—Sen tsikiye'e xi tsute'e ko sen ste kiée xa, ¿á chao xrotsjanga sen siá je'e xa xrajii xa ngajin sen? Ko tsij nchakon satsjikao na xi tsute'e, nchakon me'e tsaxi sinchekatse ñao sen jinta.

¹⁶ Xro'an ngisen tjaon mantée ti tsikichje ko take'e tu'o manta natjúá ixi nchakon tsijma manta tsixe'e ti natjúá ko ícha tsinchje ti ntaxi. ¹⁷ Ko jua'i tsikia ndée tu uva ti nandá tsikoña ixran ngaya naa tjuaxrān ntaxi ixi xroxruji xran ko tsinchje xran tjuaxrān ntaxi ko íxro'an tsonda tjuaxrān ko kaxon tsintji xran. Méxin, xran natjúá xrokonda tsikia xran tjuaxrān natjúá, jaña yui jian tsonda.

Ndo Jesús juinchexchón ndo naa ichjan ko juinchexruen'en ndo naa nchri

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸ Ko xrajnichja ndo Jesús, kuji naa xi tituen'en sen tjajna judío bake'exin ntatuchi'in xa ngajin ndo ko kuinóatée xa:

—Nchrichajan'na nandákua juexin kuen'en nchrichan. Ko siá suixinnta itsjinta ko tsakée tjáanta ngata'a nchrichan, je'e nchrichan xroxechón nchrichan.

¹⁹ Ko ndo Jesús bingatjen ndo ko sabikao ndo sen kuarue'e ndo. ²⁰ Kaxon konchjiñe'e naa nchri, ó teyuu nano níexin nchra jnié nchra ko imao konchjiñe'e nchra tuenxin ndo Jesús ko itsé nchra ngande'e manta jitsáa ndo. ²¹ Ixi je'e nchra jaña tsixraxaon nchra:

—Maski ngande'e manta jitsáa ndo Jesús xrotse, me'e tsoxrúanna.

²² Ndo Jesús tuinxin ngatjia ndo ko bikon ndo nchra, ko ndachro ndo:

—Chjan'na, take'é juaxruxin ja'a ixi ti chuntiana me'e juin-taxruan'an.

Ko je'e nchra koxruen'en nchra hora me'e.

²³ Ko hora kuji ndo Jesús ndo'a xi tituen'en ni judío, bikon ndo ixi ó tsikiji ni tanoa ntaxro ixi itsji na tsijabaa na nchrichajan. Ko chujni ste nti'a stetsjanga na. ²⁴ Me'e ndachro ndo Jesús:

—Tachrxjinnta nti'i ixi xjan ji'i tsiken'a xjan; je'o jijua xjan.

Ko je'e na kuaxi juanoa na ndo. ²⁵ Ko hora kuachrje chujni ste nti'a, ndo Jesús kuixin'in ndo ko itsé ndo itjáa xjanchrhichjan tsiken'en ko je'e xjan xechón xjan ko tuinxin bingatjen xjan. ²⁶ Ko tsango ijié ixra juinche'e ndo Jesús, nchijíi nunte me'e kono'e na.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo yuu ni tikon'a

²⁷ Tjume'e sajuixin ndo Jesús nti'a ko yuu chujni tikon'a jirué'e na ndo, ko ja'in stetoyako na:

—Tikonóa'nananta, ja'anta ti tsikachrxjinnta ndo David.

²⁸ Ko kuixin'in ndo Jesús naa nchia, tjume'e konchjiñe'e ni tikon'a, ko ndo Jesús juanchangi'e ndo na ko ndachro ndo:

—¿Á titikaonnta ixi jan'an nduaxin syntaxruan'annta?

Ko je'e nā juatingéxin nā:

—Jaán, Nchánana, jan'anna chuntiana ngajinnta.

²⁹ Tjume'e ndo Jesús bake'e ndo itjáa ndo ngata'a ikon nā ko ndachro ndo:

—Ja'anta tsoxruan'annta ixi chuntianta ngajin.

³⁰ Ko tuinxin ó chao bikon nā. Ko ndo Jesús kuetuan'an ndo:

—Xro'an ngisen teki'énta ji'in.

³¹ Ko je'e nā kuachrxéxón nā nti'a, tuinxin beki'ena kain chujni kuetan nā ko nchijí nunte me'e kono'e nā nge'e jian juinche'e ndo Jesús.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi nosin

³² Ko hora sakjui ni bakikon'a, kaxin chujni bika'o nā naa xi nosin ko chónnda xa espíritue Xixron'anxrée. ³³ Ko hora kuantsje ndo espíritue Xixron'anxrée, xi nosin chao kuaxi nichja xa. Ko kain chujni ste nti'a xronka nā ixi kain nge'e tsango ijíe kon'en nti'a ko ndachro nā:

—Xro'an nge'e tsango ijíe bakon'en nchijí nunte Israel xranchi ti kon'en jai.

³⁴ *Ko ni fariseo stendachro nā:

—Xi ji'i tantsje xa espíritue Xixron'anxrée ixi Xixron'anxrée tsikajon xa juachaxin ngajin xi ji'in.

Ndo Jesús bikonóe'e ndo chujni

³⁵ *Ndo Jesús kuaji ndo itsjé tjanya, tjanya ijíe ko tjanya nchínchín banchekuen'en ndo chujni Israel ngaxin'in ningue nā, ko chronga ndo ti juachaxin jian bikaoxin ndo ti tetuan'an ndo Dio. Ko juinchexruen'en ndo kain chujni kuachónnda ichin ko kain ti tíin nā. ³⁶ *Ko bikon ndo ixi itsjé chujni kuiji nti'a, ko tsango bikonóe'e ndo nā ixi ichrji nā xranchi kutuchjon chónnda'i ngisen tsje'e ba. ³⁷ *Tjume'e ndache ndo sen teyuu chrikao ndo:

—Tsango itsjé nge'e jii tsandáani, ko kueya'i sen nche'e ixra ji'i. ³⁸ Méxin tjanche'enta nchée nunte ji'i xroxruan'an ndo itsjé sen nchexra, sen tsandáa.

10

Ndo Jesús xruan'an ndo sen teyuu chrikao ndo

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ Ndo Jesús kuiye'e ndo sen teyuu chrikao ndo ko chjée ndo sen ijíe juachaxin ixi tsantsje sen espíritue Xixron'anxrée jitetuen'en aséen chujni ko sinchexrjuen'en sen kain ichin chónnda chujni ko kain ti tíin nā.

² Ja'in kuin'in ti teyuu sen kuinche'e ndo Jesús, sen rué'e ndo: sa'ó ndo Simón, ndo juinchekin'in sen Pedro, ko ndo kichuu ndo, ndo Andrés, kao ndo Jacobo ko ndo kichuu ndo ndatin'in Juan, chjen'en ndo Zebedeo. ³ Ko ndo Felipe, ndo Bartolomé, ndo Tomás, ndo Mateo, ndo kuaxenge'e 'nā ti bajanchia xi tetuan'an, ko ndo Jacobo, chjen'en ndo Alfeo, ko ndo Lebeo, ndo tsikake'e nā Tadeo. ⁴ Kaxon ndo Simón, ndo barué'e ni cananista, ko xi Judas Iscariote, xi juinchejki ndo Jesús.

Ndo Jesús kuajon ndo ixra ngajin sen teyuu

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ Ndo Jesús xruan'an ndo sen teyuu ko ja'in ndache ndo sen:

—Tji'anta ngajin chujni je'a judío ko tixin'anta tjajna Samaria.
⁶ Ja'anta itjinta ngajin chujni bingachrue xranchi kutuchjon, sen tikinixin'en tjajna Israel. ⁷ Itjinta ko nchekuen'ennta chujni ko ja'in nichje'enta na: “Juachaxien ndo Dio jii ngajni ó tuinxin tsji.”
⁸ Sinchexruen'ennta chujni ni'e ko ni chónnda ichin lepra ko nchengatjennta ni tsiken'en, tantsjenta espíritue Xixron'anxrée ko ti juachaxin kuito'annta kaxon nchikiton'ennta chujni.

⁹ *Tiku'inta tomi chika oro, plata o cobre, ¹⁰ *ko nchakon tsaanta cha'o tiku'inta nge'e sintenta, ko nge'e taritsínta, tiku'inta kaxon inaa kate xrochjanganta, ko tiku'inta ntakuto xixi sen nche'e ixra tikinixin tsayé'e sen ti sine sen.

¹¹ *Nchakon tsjasonta naa tjajna ijié o naa tjajna nchiín, tjéenta naa ngisen nche'e jian ko nti'a tituan'anta ndo'a sen ti satsjixinjanta nti'a.
¹² Hora tsixin'innta naa ndo'a sen, ja'in tájonnta juajna: “Juaxruxin xrochónnda ngisen jii nchia ji'i.” ¹³ Ko sen ndo'a siá nduaxin jian aséen sen tsayé'e sen juaxruxin, ko siá na'i, satiku'unta juaxruxin me'e.
¹⁴ *Ko siá xrojan ngisen chro'a tsitu'anta ndo'a sen ko chro'a sen tsin'en sen nge'e nichjanta, tachrxjinnta tjajna o nchia me'e ko tontsjenganta tutáanta, jaña tsintji inche xixi jaña tsjakoxinnta xixi je'e na chro'a na kuayé'e na nge'e ichronta. ¹⁵ *Ko nduaxin ndachrjan xixi nchakon tsoña ijie ti tsjexinja kain nge'e, ni tjajna Sodoma ko Gomorra tanto'a tangi tson'en na xranchi ni tjajna tjaun'a na kuin'en na ti ndachronta.

Chujni xraningakon'en sen titikaon ndo Cristo

¹⁶ *Jai jan'an xroxruan'annta xranchi kutuchjon ngakjen'en kundanixra. Méxin jaiko ko jian tsje'enta xranchi kunchee ko kaxon nche'enta xranchi kuntúa, nchejié'a asáanta. ¹⁷ *Jian tsje'enta xixi kaxin chujni xrotsénta na ko tsiku'unta na ngajin ni tetuan'an, ko ngaxin'in ningue na, nti'a tsikaonxinnta. ¹⁸ Ko tsikaannta na ngajin xi tetuan'an ko ngajin xi rey xixi chuntianta ngajin. Ko nti'a xronichjanta xixi titikaonninta, tsin'en ni me'e ko tsin'en kaxon ni chúxin'a ndo Dio. ¹⁹ Ko nchakon tsikaannta na ti ste xi tetuan'an, ta'inta juachjaon xixi nge'e xronichjanta o nge'e xronichjanta xixi hora me'e ndo Dio tsajon ndo nge'e xronichjanta, ²⁰ xixi je'a ja'anta xronichjanta; Espíritue Ndotánta xronichjaxin xixi ja'anta.

²¹ *Chujni kichuu tsajon na juachaxin xixi tsen'en ni kichuu na ko ndotata tsajon ndo chjen'en ndo xixi tsóna na xjan. Ko ichjan xraningakon'en xjan sen ndo'a xjan ko tsajon xjan sen xixi tsen'en sen. ²² *Ko kaxon itsjé chujni xroningakon'annta xixi chuntianinta. Ko kain sen tsokuaxi'en kain ji'i ti tsjexinja kain nge'e jii ngata'a xasintajni, sen me'e tsayé'e sen juachaxin tsechón sen kain nchakon. ²³ Ko nchakon tsengixinnta na tjajna ji'i, satinganta inaa tjajna. Ko nduaxin xrontatjunta xratsjexin'a satsjinta ngujngu tjajna tikinixin'en

10:10 10:10: 1Co. 9:14; 1Ti. 5:18. **10:14** 10:14: Hch. 13:51. **10:15** 10:15: Mt. 11:24.
10:15 10:15: Lc. 10:4-12. **10:16** 10:16: Lc. 10:3. **10:17** 10:17: Mr. 13:9-11; Lc. 12:11, 12; 21:12-15. **10:21** 10:21: Mr. 13:12; Lc. 21:16. **10:22** 10:22 a: Mt. 24:9; Mr. 13:13; Lc. 21:17; b: Mt. 24:13; Mr. 13:13.

Israel, Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, xrokjan xjan tsjii xjan nti'i.

²⁴ *Naa ndo tjako ícha tjintee ndo ixi sen nchekuen'en ndo, ko kaxon sen chóna ni nchexra, ícha tetuan'an je'e sen ixi ni nchexrée sen. ²⁵ *Ko ngisen jitangi xroxraxaon sen ixi je'o tjintee sen xranchi ndo nchekuen'en sen, ko ni nchexra xroxraxaon na ixi je'o tsituan'an na xranchi nchée na. Ixi siá ndotata juinchekin'in na ndo Xixron'anxrée, sen rué'e ndo ícha jaiko sinchekin'in na sen jaña.

Ngisen chao xroxrakon'ennta

(Lc. 12:2-9)

²⁶ *Ja'anta xro'an ngisen xrakon'enta, ixi kain ti jixratja xrokonda tsonoxin, ko kain ti jimá xrokonda tsono'eni nge'e me'e. ²⁷ Ko siá xrontatjunta xrojan nge'e imao, ja'anta séen nichjanta tsin'en kain chujni. Ko siá tseki'anta naa nge'e ngaya ndatsjonnta, ja'anta séen teki'énta chujni. ²⁸ Xrakuen'anta chujni tsóña ntau'eni ixi ni me'e jua'i tsóña na aséenni. Ja'anta xroxrakon'ennta ngisen chao xroxruan'an asáanta ko ntau'anta ti jiche xro'i.

²⁹ '¿Á tuchji'a yuu kuxechjan ixi naa tomi nchíin? Ko maski tjinte'a ba, ninaa ba ten'a ba siá Ndotánta Dio tsajon'a Ndo juachaxin. ³⁰ Ko kaxon ndo Dio no'e ndo ngijan'in xrajaanta chondanta. ³¹ Méxin, ja'anta xrakon'anta ixi ja'anta ícha tjinteenta ixi kain kuxe.

Sen tosue'a ixi je'e sen xrondachro sen ixi titikaon sen ndo Cristo

(Lc. 12:8-9)

³² *Ko siá ja'anta xrondachronta ixi titikaonninta tsin'en chujni, kaxon jan'an xrontatjan Ndotána jii ngajní ixi nduaxin me'e. ³³ *Ko ngisen xrondache chujni ixi jan'an chuxin'ana sen, jan'an kaxon xrontatjan Ndotána jii ngajní ixi jan'an chuxin'a sen.

Kondeexin ndo Jesús tse'to na

(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ *Xraxaon'anta ixi jan'an bikian juaxruxin ngata'a nunte xasintajni. Na'i. Jan'an bikian ti tse'to na. ³⁵ Kondanaxin jan'an tsinteke'to chujni; xi tse'to xa ngajin ndotée xa, ko nchrichajan tse'to nchrichan ngajin janée nchrichan, nchritakinda tse'to nchra ngajin jachée nchra. ³⁶ Ko sen kichuunta, sen me'e ícha xroningakon'annta sen.

³⁷ *Ko ngisen ícha tjue'e ndotée o janée, kaxon sen tjue'e ícha xitsi'e o nchrichje'en sen, sen me'e tikinixien'a sen xrorua'na sen. ³⁸ *Ko ngisen tsama'i ntacru, ko xroruana'i sen, sen me'e tikinixien'a sen tsin'in sen chujnina. ³⁹ *Ngisen tjaun'a tsen'en, sen me'e tsen'en sen, ko ngisen tsen'en ixi jan'an, ngajin sen me'e jan'an tsajon juachaxin tsechón sen kain nchakon.

Ngisen tsjacha tsayé'e naa nge'e tsango jian

(Mr. 9:41)

⁴⁰ *Ko nchakon xrojan ngisen xrondachro ixi chao tsatsinganta ngaxin'in ndo'a sen, sen me'e xranchi xrokuayé'e sen najan'an, ko siá jan'an tsayé'ena sen kaxon Ndotána Dio, ndo xruan'anna, tsayé'e ndo

sen. ⁴¹ Ngisen tsayé'e ngaxin'in ndo'a naa sen nichja chijnie ndo Dio, sen me'e tsayé'e sen naa nge'e tsango jian jii ngajni xranchi ti tsayé'e sen nichja chijnie ndo Dio. Ko ngisen tsayé'e naa chujni jian, chujni ndako nche'e, sen me'e kaxon tsayé'e sen naa nge'e jian jii ngajni xranchi ti tsayé'e sen jian ko ndako nche'e. ⁴² Ko ngisen tsajon nchiin ndakin tsi'i naa chujni titikaonna, jan'an xrotjá'a sen me'e naa nge'e tsango tjintee tsayé'e sen.

11

Sen bikao chijnie Ndo Juan Bautista

(Lc. 7:18-35)

¹ Ndo Jesús juexin ndache ndo sen teyuu chrikao ndo nge'e sinche'e sen, tjume'e sakjui ndo kaxin tjajna bijako ndo chijnie ndo Dio, tjajna tikinixin'en Israel.

² Ndo Juan Bautista jije'e ndo ndo'achjiso, kuin'en ndo ixi ndo Cristo jincheruen'en ndo chujni ko jinche'e ndo kaxin ixra ícha ijíe, méxin ndo Juan xruan'an ndo yuu sen chrikao ndo ixi tsjanghangí'e sen ndo Jesús. ³ Tjume'e sakjui sen bijanchiangí'e sen ndo ko ndachro sen:

—¿Á suixinnta ngisen ti ndachro ndo Dio xroxruan'an ndo ngajinna o xrochon'anna inaa sen?

⁴ Ko ja'in juatingíexin ndo Jesús:

—Itjinta ko ndachenta ndo Juan nge'e bikonta ko nge'e kuin'ennta.

⁵ Teki'énta ndo ixi sen tikon'a, ó tikon sen, sen ntarengo ó ichrji sen ko sen kuachóna ichin lepra ó koxruen'en sen, sen ntakuxro, tin'en sen; kaxon sen tsiken'en xechón sen ko sen nóa stetin'en sen chijnie ndo Dio. ⁶ Ndo Dio sintanchaonnta ndo ti nduaxin rua'naninta ko tintuna'ininta.

⁷ Hora sakjui sen xruan'an ndo Juan, ndo Jesús kuaxi ndache ndo chujni ngisen ndo Juan ko ndachro ndo:

—¿Ngisen kuitsje'enta ti jii ijna? ¿Á kuitsje'enta naa xi jixrato'o xranchi naa ntatji tsijato'o chrinto? ⁸ Siá na'i, ¿nge'e kuitsje'enta? ¿Á bikonta naa xi jitsáa jeoxón manta tjintee? Xraxaonnta ixi chujni stetsáa manta tjintee, ni me'e je'o ste na nchiando'a xi rey. ⁹ ¿Ngisen kuitsje'enta tjume'e? ¿Á bikonta naa xi jichrónga chijnie ndo Dio? Jaán nduaxin, ko jan'an ntatjunta ixi ndo Juan ícha tjintee ndo ixi sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó. ¹⁰ Ji'i ndo xroxruan'an ndo Dio xranchi jichrónga xroon chijnie ndo ó sa'ó:

Jan'an xroxruan'an naa ngisen tsitaon nti'a tsikao sen chijnina, ko sinchenataonxin sen cha'o.

¹¹ Ko jan'an nduaxin ndachrjan ixi kain sen jongí'e ko bake'e ngataon nunte nti'i, ni naa sen tjinte'a sen xranchi tjintee ndo Juan tikitée chujni. Ko naa sen ícha tjinte'a jii ti tetuan'an ndo Dio, sen me'e ícha tetuan'an sen ixi ndo Juan.

¹² *Nchakon kuaxi nichja ndo Juan Bautista chijnie ndo Dio, nchakon me'e ko ti jai, tsango tangi stetayé'e sen chijnie ndo Dio ko ti tetuan'an ndo, ko je'o sen xronka'i, sen me'e tsjacha tsayé'e juachaxien ndo Dio.

¹³ Itsjé sen kuanichja chijnie ndo Dio ko kaxon chijni tsiketuan'an ndo Moisés ndachro kain ti xrokon'en ti xrokujiija ndo Juan. ¹⁴ *¿Á tsitikaonnta o na'i?, ixi nchakon tsindachro ndo Dio ixi xroxruan'an

ndo ndo Elías, ji'i jinichja ixi ndo Juan tikitée chujni. ¹⁵ Ko ngisen chónda ndatsjon, sen me'e chao tsin'en sen ji'i.

¹⁶ ¿Xranchi tsjako'anta ti nche'e chujni jichón jai? Nche'e na xranchi nche'e kaxin ichjan stesondaon ti jii ntaasin, ko ja'in stetoyako xjan: ¹⁷ "Kvanoana ntaxro ko ja'anta té'anta. Itsjena sóen chujni tsiken'en ko ja'anta tsjanga'inta." ¹⁸ Ixi kuij ndo Juan juine'a ndo ko kui'a ndo ixi juinчекатse ñao ndo jinta, ko ja'anta ndachronta ixi espíritue Xixron'anxrée chónda ndo. ¹⁹ Ko jui'i jan'an, Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, juiné ko kui'i, ko ndachronta ixi tsango itsjé iné ko tsango yee ti'i ko tjento ni tjáka tomie xi tetuan'an ko ni ndako'a nche'e. Ko jian xraxaonnta ixi ti ixra jian ton'en me'e tjako ixi ndo Dio tsango no'e ndo.

Tsango tangi tson'en tjajna titikaon'a
(Lc. 10:13-15)

²⁰ Tjume'e ndo Jesús kuaxi kuyakutee ndo chujni ste nti'a ixi tjajna me'e juinчexruen'en ndo kueya chujni ko ikaxin ixra ijié juinче'e ndo ko chujni me'e kuitikaon'a na ko kuindoxin'a na ti ndako'a kuanche'e na. ²¹ Tjume'e ndachro ndo:

—Ja'anta ti stenta tjajna Corazín ko ja'anta ti stenta tjajna Betsaida, tsango tangi tson'annta!, ixi siá xrokoxruen'en kain ni ni'e ko xrokon'en kain ti jian ngajin tjajna Tiro ko tjajna Sidón xranchi ti kon'en nti'i, je'e ni me'e xrokuindoxin na ti ndako'a kuanche'e na ko xrokuitsáa na manta tiie ko xrokuintjítee na ntesoki'i jaa na ixi jaña xrojuako na nduaxin tjaun na ísinche'a na ti ndako'a. ²² Méxin nduaxin xrontatjunta ixi nchakon tsoña ijié, ni tjajna Tiro ko ni tjajna Sidón, ícha tangi'a tson'en na xranchi ja'anta. ²³ Ko ja'anta chujni tjajna Capernaum, á xraxaonnta ixi ti jii ngajni tsajjinnta. Na'i, ja'anta xroxingajinnta ti ste ni tsiken'en, ixi siá tjajna Sodoma xrokoxruen'en chujni ko xrokon'en kain ti ixra ijié kon'en ngajin tjajnánta, tjajna me'e xraxrobake'e tjajna ngata'a nunte jai. ²⁴ *Méxin nchakon tsjexin kain nge'e, ndo Dio sinchéña ndo ijié ko ícha tangi tson'annta ja'anta ixi chujni tjajna Sodoma.

Xrokuiinta ngajin, me'e tsjoka'anta
(Lc. 10:21-22)

²⁵ Hora me'e ndo Jesús nichja ndo ngajin Ndotée ndo ko ja'in ndachro ndo:

—Ndotána, tjá'anta juasiana, Nchéé ngajni ko nunte xasintajni, ixi ja'anta kuemé'enta chujni tsango no'e ko ni tsango tsikangi xroon, ko juinчekue'ennta kain ji'i ngajin sen nchejié'a aséen. ²⁶ Ndotána, jaña kon'en ixi ja'anta jaña fiaonnta.

²⁷ *Ko ndache ndo ni ste nti'a:

—Kain nge'e chjana Ndotána ko je'o je'e ndo chuxinna ndo jan'an, Chjen'en ndo, ko kaxon xro'an ngisen chúxin je'e ndo, je'o Chjen'en ndo, ko jan'an, Chjen'en ndo, nichja'a chujni ixi jaña je'e na tsichuxin na Ndotána. ²⁸ Ja'anta ti richondanta juachjaon ko konchrjenta, Xrokuiinta ngajin jan'an ko jan'an tsajon juaxruxin tsjoka'anta. ²⁹ Titikaonnta ti ndachrjan ko toña'anta ko nchejié'a asáanta xranchi jan'an ntajié'a aséenna, me'e jaña chao juaxruxin tsinteenta. ³⁰ Ko

ti ndachrjan sinche'enta tangi'a ko ixra tajon sinche'enta, ixra me'e tangi'a xra.

12

*Sen chrjkaio ndo Jesús kuantsjengí sen trigo nchakon tjoké'e na
(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)*

¹ Naa nchakon tjoké'e sen judío, ndo Jesús ko sen teyuu chrjkaio ndo kuatsinga sen ti jii naa nunte tsikinga noatrigo; sen teyuu chrjkaio ndo kuen'en sen jinta, méxin kuaxi sen kuantsjengí sen trigo ko juine sen noa. ² Ko ni fariseo bikon na nge'e stenche'e sen teyuu chrjkaio ndo Jesús ko ndachro na:

—¿Á ritsje'e nge'e stenche'e ni chrjiko'a ixi jai nchakon tjoké'eni?, jua'i sinche'e ni jaña.

³ Ko je'e ndo juatingíexin ndo:

—¿Á noa'inta nge'e jitaxin xroon ti juinche'e ndo rey David ko sen chrjkaio ndo, hora kuen'en sen jinta? ⁴ Kuixin'in sen ndo'a ndo Dio ko juine sen nutja tikinixin'en ndo, ko je'e ndo David ko sen rué'e ndo, je'e sen tikinixin'a sen xrojuine sen nutja me'e; je'o sen taana. ⁵ Kaxon, ¿á bikon'anta xroon tsikjin ndo Moisés ti ndachro ixi ndotaana chao nche'e ndo ixra ngaxin'in ni'ngo nchakon tjoké'eni ko xro'an ijie kuama ndotaana? ⁶ Ko nduaxin xrontatjunta ixi ngisen jinichja'anta jai ícha tetuan'an ixi ni'ngo. ⁷ *Ko ja'anta tienxin'anta ti ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Jan'an ndo Dio tjaun'a tson'inta iko ko tsjaakanta jnie ba tsayá'a jan'an. Jan'an tja'on tsingijnanta ko xrotjue'e kichuunta”, siá xrokuixinxinta chijni ji'i, xrojuankata'inta ijie ngata'a chujni xro'an nge'e sínká. ⁸ Ko Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, chónnda xjan ijie juachaxin ngata'a nchakon tjoké'eni —ichro ndo Jesús.

*Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi tsixema itja
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)*

⁹ Ndo Jesús sakjuixin ndo nti'a ko tjume'e kuixin'in ndo naa ningue ni judío. ¹⁰ Ko nti'a jii naa xi tsixema naa itja ko nti'a kaxon ste kaxin xi fariseo ko tjaun xa tsjankata'a xa ijie ngajin ndo Jesús, méxin juanchangi'e xa ndo:

—¿Á chao tsoxrueen'en naa sen ni'e nchakon tjoké'eni?

¹¹ *Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—¿Á xrojan ja'anta chondanta naa kutuchjon ko iko me'e xrokuitsin-gaya ba naa tuye nchakon tjoké'eni, á xrokjui'anta ko xrokuantsjenta ba? ¹² Naa chujni ícha tjintee ixi naa kutuchjon. Méxin, chao sinche'eni ti jian maski nchakon tjoké'eni.

¹³ Tjume'e ndache ndo xi ni'e:

—Tinxe tjáa.

Ko je'e xa kuinxe itja xa ko itja xi me'e tuinxin koxruen'en. ¹⁴ Tjume'e xi fariseo kuachrxjexin xa ni'ngo ko stetoñao xa ko stextraxaon xa xranchi sinche'e xa ixi tsóña xa ndo Jesús.

Ndo Jesús, ndo tsikinche'e ndo Dio

¹⁵ Ndo Jesús kono'e ndo ixi nge'e stextraxaon xi fariseo, me'e sakjuixin ndo nti'a ko kueya chujni rué'e ndo ko juinchexruen'en ndo

kain chujni ni'e, ¹⁶ ko kuetuen'en ndo chujni rué'e ndo ixi xrochronga'i nã ngisen je'e ndo. ¹⁷ Ja'in kon'en ixi ó sée tsichronga ndo Isaías chijnie ndo Dio:

¹⁸ Ndo kuincha'a, nti'i jii ndo ngajinnta, ndo sinche'e ixrã ngajin, jan'an tsango tjua'a ndo ko je'e ndo tsango nchexruxin'en ndo aséenna,

ko jan'an tsakée espírituna ngata'a ndo ixi je'e ndo xrochronga ndo chijnina ngajin kain tjanya jii ngata'a nunte xasintajni,

ko chijnina me'e tsóñaxin ijië ngata'a kain chujni tsitikaon'ana.

¹⁹ Tsjakaxin'a ndo ko xro'an ngisen tsuyaku'e ndo, méxin tsien'a nã téé ndo ngaya cha'o.

²⁰ Ko ísincheníe'a ndo sen ó tsikoni'e, ko jua'i naatsóñaxón ndo sen ó jite'en. Na'i.

Je'e ndo sinchesoji ndo aséen sen soji'a

ko je'e ndo sinche'e ndo ixrã tsija nchakon je'e ndo sinchéña ndo ijië.

²¹ Ko kain chujni nunte xasintajni xrochuntia nã ngajin ndo.

Jaña tsichronga ndo Dio ó seno.

Ni fariseo tjangi'e nã ndo Jesús

(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²² Kaxin chujni bika'o nã naa xi ni'e ixi ndo Jesús sinchexrjuen'en ndo xa. Xi me'e tikon'a xa ko nichja'i xa ixi chónnda xa espíritue Xixron'anxrée. Ko ndo Jesús juinchexruen'en ndo xa ko tuinxin nichja xa ko bikon xa. ²³ Ko kain chujni ste nti'a xronka nã ko tjanchangí'e kichuu nã:

—¿Á je'a ji'i ndo Jesús, ndo xroxruan'an ndo Dio tsikachrjenixin ndo David?

²⁴ *Ko kuin'en xi fariseo ixi jaña stenichja nã, méxin ndachro xa:

—Xi Jesús ji'i tantsje xa espíritue ña'i ixi chónnda xa juachaxien Xixron'anxrée, xi tsango ña'i, xi tetuen'en kain espíritue me'e.

²⁵ Ko je'e ndo no'e ndo nge'e stexraxaon xa, me'e ndachro ndo:

—Xro'an nación jii, ixi je'o nã tsinteketoka'o kichuu nã, ko siá jaña sinche'e nã, nación me'e tsjexin. Ko naa tjanya ti tinteketoka'o kichuu nã, kaxon tuinxin ni me'e xrochjeke'e nã ko tjanya me'e tsitjáña tjanya. Kaxon naa ndo tata ko chjen'en ndo, siá je'o sen tsinteketoka'o kichuu sen, sen nchia me'e xrochjeke'e sen ko tsitjáña sen. ²⁶ Ko siá Xixron'anxrée je'o xa tsantsje xa naa espíritue tkinixin'en xa jixin'in ngaxin'in naa chujni, je'o xa tsonchjejin xa ti tituan'an xa. ²⁷ Ko ja'anta ndachronta ixi jan'an tantsje espíritue tkinixin'en Xixron'anxrée ixi je'e xa chjána xa juachaxin. Siá nduaxin me'e, ¿ngisen tajon juachaxin ngajin ni rua'anta ixi je'e nã tantsje nã kaxon espíritue Xixron'anxrée? Ni rua'anta me'e tjakoxin nã ixi ja'anta noa'inta nge'e nichjanta. ²⁸ Ko siá jan'an ixi espíritue ndo Dio tantsjexin espíritue tkinixin'en Xixron'anxrée chónnda chujni, me'e xrondachro ixi juachaxien ndo Dio ó kuij ti ste ja'anta.

²⁹ Xranchi xrojan chujni tje tjaun tixin'in ndo'a naa xi tsango soji ko tjaun tsee nge'e jii ndo'a xi me'e, ¿á je'a sa'ó xrokonda tsitee xi ndo'a ko tjume'e tsantsje kain nge'e jii ngaxin'in ndo'a xa?

30 *Ngisen titikaon'a najan'an, sen me'e ningakonna sen, ko ngisen tingijna'i ixra nta'a, sen me'e tingakon'en sen. 31 Méxin jan'an ntatjunta chao tsomé'e kain ti ndako'a ko ti nichjangí chujni ngajin ndo Dio. Ko ngisen xronichjangí'e Espíritue ndo Dio, sen me'e jua'i tsomé'e ti ndako'a nichja sen. 32 *Ko siá xrojan ngisen xronichjangí'e Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsomé'e kain ti nichjangí na ko ti ndako'a juinche'e na. Ko ngisen xronichjangí'e Espíritue ndo Dio, nai'a tsomé'e ti ndako'a nichja na.

Ntaq tajon tu jian ko ntaq tajon tu xro'an xrée
(Lc. 6:43-45)

33 *Naa ntaq jian tajon ntaq itu jian ko naa ntaq xro'an xrée kaxon xro'an xrée tu tajon ntaq. Méxin, naa ntaq tajon itu, itu tsichuxixinni ntaq. 34 *Ja'anta tsikachrjenixinnta kunchee, ¿méxin, xranchi xronichjanta ti jian siá ja'anta je'a jiannta? Ixi chujni jian, nichja ti jian ko chujni ndako'a nche'e, nichja ti ndako'a. Ixi ti nichja ro'ani me'e ti'xin aséenni. 35 Naa chujni jian nichja nge'e ti jian ixi jian aséen. Ko chujni jian'i, ti ndako'a nichja na, ixi ti ndako'a jiá aséen na. 36 Ko jan'an ntatjunta ixi tsii nchakon tsjexin kain nge'e, nchakon me'e sinchéña ndo Dio ijie ngajin chujni tsinichja nge'e ndako'a. 37 Ndo Dio sinchéña ndo ijie ngajin ngujngu chujni, ngisen tsinichja jian, sen me'e tsomé'e ti ndako'a juinche'e sen ko sen ndako'a tsinichja, sen me'e tangi tson'en sen.

Ni ndako'a nche'e, tjaun na ixi ndo Jesús tsjako ndo naa ixra ijie
(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

38 *Tjume'e kaxin xi fariseo ko ni tjako chijnie ndo Dio ndache na ndo Jesús:

—Ja'anta ti tjakonta, tja'onna tsjako'naninta naa nge'e xrochronga á nduaxin ndo Dio xruan'annta.

39 *Ko je'e ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Ja'anta chujni ña'i, ti chuntia'inta ngajin ndo Dio, tjanchianta tsjako naa nge'e xrochronga á nduaxin ndo Dio xruan'anna ndo, ko jan'an je'o xrontatjunta nge'e kon'en ndo Jonás, ndo kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó. 40 Ndo Jonás bake'e ndo ngaya tse'e naa kuballena níi nchakon ko níi tiie, jaña kaxon Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, xrokonda xroxrabaa xjan níi nchakon ko níi tiie. 41 Nchakon tsjexin kain nge'e ko tsoña ijie, ni tjajna Nínive tsingatjen na ko tsjangi'anta na ko ndo Dio tsjankata'anta ndo ijie, ixi ni me'e, ni tjajna Nínive, tuinxin kuindexin na ti ndako'a kuanche'e na nchakon kuin'en na chijnie ndo Dio tsichrona ndo Jonás. Ko ja'anta tin'ennta chijnina ko tindoxin'anta ti ndako'a nche'enta ko jan'an ícha tjinteena ixi ndo Jonás. 42 Kaxon nchri reina tsiki'xin no Níjin, naa tjajna tsango ikjín, kujj nchra kuin'en nchra chijni kuanichja ndo Salomón, nchri me'e tsjankata'anta nchra ijie nchakon tsoña ijie, ixi ja'anta titikaon'anta ti nichja maski jan'an ícha tjinteena ixi ndo Salomón.

Espíritue Xixron'anxrée ikjan
(Lc. 11:24-26)

⁴³ 'Nchakon tachrjexin naa chujni naa espíritue Xixron'anxrée ko ihrji ti jii nunte xema ko titja'i inaa chujni no tixin'in ixi tsjoké'e, me'e ndachro: ⁴⁴ "Cháña xrokjanna nía ti kuachrjexin ko tsixin'in nti'a íjngo." Ko ti ikjan espíritu ña'i nchia me'e, xro'an ngisen jixin'in nchia ko tjúa nchia. ⁴⁵ Tjume'e itji espíritu ña'i ko tikao íjngo yaato espíritu nche'e ixra ngajin Xixron'anxrée ícha ña'i. Ko kain espíritu ña'i tixin'in ngaxin'in chujni me'e, ko chujni me'e ícha chjinga tson'en ixi ti nchakon kuachónnda naakua espíritu ña'i. Jaña tson'en kain chujni ndako'a nche'e jai.

Janée ndo Jesús ko sen kichuu ndo

(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Ko ndo Jesús xrajnichja ndo ngajin chujni ste nti'a, janée ndo ko sen kichuu ndo kuiji sen ti jii ndo ko stechón'en sen nduja ixi tjaun sen xronichje'e sen ndo. ⁴⁷ Ko naa sen jii nti'a ndache sen ndo Jesús:

—Janáanta ko sen kichuunta stechón'en sen nduja ixi tjaun sen xronichja'anta sen.

⁴⁸ Ko je'e ndo Jesús ndachro ndo:

—¿Ngisen nduaxin janána ko sen kichian?

⁴⁹ Tjume'e juakoxin itja ndo ngajin sen teyuu chrikao ndo ko ndachro ndo:

—Sen ji'i me'e janána ko sen kichian, ⁵⁰ ixi sen nche'e nge'e tjaun Ndotána jii ngajní, sen me'e janána ko sen kichian.

13

Ndo Jesús juakoxin ndo chijni tinga ngaya chjaka

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Nchakon me'e ndo Jesús kuachrjexin ndo nchia jii ndo, tjume'e sakjui ndo ngande'e ndachaon* ko nti'a bake'e ndo nunte ixi sinchekuen'en ndo chujni. ² *Ko tsango kueya chujni konchjiñe'e ixi tjaun na tsin'en na nge'e xronichja ndo. Méxin ndo Jesús kuajin'in ndo naa ntábarco ko nti'a bake'e ndo nunte ko chujni kuiji na ti jii nchese ngande'e inda. ³ Ko kueya chijni beki'e ndo na ixi jaña tsienxin chujni nge'e xrondachro ti nichja ndo, Ko kuaxi beki ndo naa chijni ko ndachro ndo:

—Sakjui naa xi bikenga xa, ⁴ ko hora jitenga xa, kaxin noatrigo kuintjí noa ngatja cha'o ko kuij kuxe juine ba noa. ⁵ Ko kaxin noa kuintjí ngakjen'en ixro ti ko'a itsjé inche, ko noa me'e tuinxin kuachrje no ixi tjín'a inche. ⁶ Ko hora kuachrje chjiixro, katrigo me'e xe'nte ka ko xema ka ixi yasoe'a jii nue'e ka. ⁷ Ko kaxin noa kuintjí ngakjen'en ntácha'a ko hora kuangi no, ntácha'a me'e kuintue'a ntácha kuangi no. ⁸ Ko kaxin noa kuintjí noa ti jii inche jian, méxin tsango jian kóna noa. Ko kaxin katrigo kuachónnda naa ciento noa, ko kaxin katrigo kuachónnda níi ti ikán† noa, ko kaxin katrigo kuachónnda ikánte noa. ⁹ Sen chao tin'en, xrokonda tsin'en sen ji'i.

Sonda ndo Jesús nichjaxin ndo chijni

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Tjume'e sen teyuu chrikao ndo Jesús konchjiñe'e sen ngajin ndo ko juanchangi'e sen ndo:

* **13:1** 13:1 ndachaon mar **13:2** 13:2: Lc. 5:1-3. † **13:8** 13:8 ikán veinte

—¿Sonda je'o chijni tjakoexinnta chujni?

¹¹ Ko je'e ndo Jesús ja'in juatingíexin ndo:

—Jan'an beki'anta kain chijni jimá kondee ti tetuan'an ndo Dio, ko ngajin ni kaxin xrontatjan'i nã. ¹² *Ngisen no'e ícha jian chijni ne'e ndo Dio, ndo Dio ícha sinchekuen'en ndo sen. Ko ni tjaun'a tsienxin chijni ti tetuan'an ndo Dio, ndo Dio sinchemé'e ndo ti nchion no'e nã. ¹³ Méxin jan'an ntakuan'ana ixi chijni, ixi ni tikon, jua'i tsichuxin nã ti tikon nã, ko ni tin'en, ti tin'en nã, tsienxin'a nã. ¹⁴ Jaña tson'en ixi nge'e tsichronga ndo Isaías, ndo kuanichja chijnie ndo Dio ó sa'ó:

Chujni ji'in maski ícha tsin'en nã,

je'e nã tsienxin'a nã,

ko maski stetsje'e nã,

je'e nã tsikon'a nã.

¹⁵ Ixi aséen chujni ji'i tsango tsikoncha

ko ndatsjon nã jije'e

ko steje'e ikon nã ixi jaña jua'i tsikon nã

ko jua'i tsin'en nã,

méxin, jua'i sintama'a ti ndako'a nche'e nã

ko jua'i syntaxruan'an nã.

¹⁶ *Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Ja'anta ti rua'naninta, tsango juaxruxin tinteenta ixi ndo Dio kuajon ndo juachaxin chao tikonnta ko tienxinnta ti nichja. ¹⁷ Ko nduaxin xrontatjunta ixi itsjé sen kuachronga chijnie ndo Dio ko ikaxin chujni tjúá aséen, xrojuéñao sen xrobikon sen ti tikon ja'anta, ko bikon'a sen ko kuien'a sen.

Chronga ndo Jesús xranchi xrondachro ti chijni

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ 'Jai tin'ennta nge'e xrondachro ti xi ikjui bikenga chjaka. ¹⁹ Ngisen tin'en chijni chronga xranchi tetuan'an ndo Dio ko tienxin'a sen ti kuin'en sen, me'e tji Xixron'anxrée nchetjáñajin xa sen, méxin tjáñe'e sen ti kuin'en sen, me'e xrondachro ti noa kuintjé ngande'e cha'o.

²⁰ Ko noa kuitsinga ti jii ixro me'e xrondachro ngisen kuin'en chijni chronga xranchi tetuan'an ndo Dio ko sen me'e juinche'e sen juaxruxin ti kuin'en sen.

²¹ Ko kuienxin'a sen ndako nge'e xrondachro ti chijnie ndo Dio, méxin juaxruxin kuachóna sen tuinxin juexin ixi kujj juachjaon kondeexin ti kuitikaon sen ndo Dio, méxin kuachrjendáa sen.

²² Ko noa kuitsinga ti jii ntácha'a me'e xrondachro ngisen tin'en chijnie ndo Dio ko tindoxin'a sen ti ndako'a nche'e sen ko ícha nche'e sen juaxruxin tomi ko kain ti tjintee jii ngata'a nunte. Me'e nche'a sen ti jian.

²³ Ko noa kuitsinga ngata'a inche jian me'e xrondachro ngisen tin'en chijnie ndo Dio ko tienxin sen ko taxi nche'e sen ti tetuan'an ndo Dio. Sen me'e nche'e sen xranchi kaxin katrigo tajon ka ngujngu ciento noa ko kaxin ka tajon ka níkán noa ko ikaxin ka tajon ikánte noa.

Ndo Jesús juakoxin ndo chijnie ka ña'i kuangika'o ka noa trigo

²⁴ Tjume'e ndo Jesús juakoxin ndo inaa chijni ndachro ja'in:

—Ti tetuan'an ndo Dio ton'en xranchi naa ngisen kuenga jian nunte'e. ²⁵ Ko hora juexin nchakon, kain sen sakuintejua sen ko naa xi

ningakon'en sen, ikjui xa bikenga xa ngakjen'en trigo naa tsee kaña'i ndatin'in cizaña, ko sakjui xa. ²⁶ Ko nchakon kuachrje ka trigo ko kuaxi kuajon ka tién ka, sen nchexra bikon sen ixi kaxon ika ña'i tsikangi ka. ²⁷ Ko kuichronga sen ngajin nchée sen ko ndachro sen: "Nchána siá ja'anta kuenganta noa trigo, noa jian, ¿ti no tsiki'xin ika ña'i tsikangika'o noa jian?" ²⁸ Ko nchée sen juatingíexin: "Naa xi ningakonna tsijinche'e ña." Tjume'e sen nchexra ndachro sen: "¿Á tjaunnta itsjina tsikantsjengina kaña'i?" ²⁹ Ko ndachro nchée sen: "Na'i, ixi hora tsantsjengínta ka ña'i, ba tsantsjengínta ka trigo ixi naxraje'o tsje'e ka. ³⁰ Nchakon xroxexo noa, me'e tsichuxinni noa trigo ko kaña'i. Tintu'enta ka tsangika'o kichuu ka tsija nchakon xroxexo tsee. Me'e tsetuan'an sen nchexra sa'ó tsjejo sen kaña'i, ko tsjasintja sen kichuu ka ko tsjaaka sen ka ixi xro'i, ko tjume'e xroxraka noatrigo ko itsji noa ti tsasin'inni noa."

*Ndo Jesús juakoxin ndo chijnie tsee mostaza
(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)*

³¹ Ndo Jesús juakoxin ndo naa chijni ndachro ja'in:

—Nchijí ti tetuan'an ndo Dio ton'en xranchi naa tsee ntaa mostaza tsikenga naa xi ngata'a nunte'e xa. ³² Ko tsee me'e tsango nchiín tsee ko nchakon tsangi ntaa mostaza, ntaa me'e ntaa ícha ijíe ixi ikaxin ntaa ko kuxe nchéña ba kakée ba ngata'a chaan ntaa.

*Ndo Jesús juako ndo chijnie ti nchetja'in chu'u
(Lc. 13:20-21)*

³³ Ndo Jesús juakoxin ndo inaa chijni:

—Nchijí ti tetuan'an ndo Dio ton'en xranchi naa nchri itsé nchra nchiín chu'u nchetja'in itsjé chue nutja, ko nchion chu'u me'e nchetsjé chue nutja.

*Ndo Jesús juinche'e ndo ti tsindachro naa ndo kuachronga chijnie
ndo Dio ó sa'ó
(Mr. 4:33-34)*

³⁴ Ndo Jesús juinchekuen'en ndo chujni itsjé nge'e ixi bakeki'e ndo na ixi chijni; ko je'o chijni banchekuenxin ndo na. ³⁵ Jaña ndo Jesús juinche'e ndo nge'e ndachro naa sen tsichronga chijnie Dio ó sa'ó: Jan'an xronichja'a chujni ixi chijni ko tseki'a na nge'e ti jimá kuachónnda ndo Dio, ti tsixrangíxixion juinchéña ndo nunte xasintajni.

Kaña'i ko katrigo

³⁶ Juexin nichje'e ndo Jesús chujni ste nti'a, tjume'e kuixin'in ndo nchia, ko konchjiñe'e sen teyuu chrikao ndo ko ndachro sen:

—Ndachjiniinta nge'e xrondachro ti ika ña'i bangika'o ka trigo.

³⁷ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Sen benga noatrigo me'e Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni. ³⁸ Ko chjaka xrondachro chujni ste ngata'a nunte xasintajni. Ko noatje xrondachro chujni kuayé'e juachaxin tsin'in chjen'en ndo Dio ko tsitikaon ti tetuan'an je'e ndo. Ko ika ña'i me'e chujni nche'e xrée Xixron'anxrée. ³⁹ Ko xi toñaó, xi kuenga kaña'i me'e Xixron'anxrée. Ko ti tsandáani me'e xrondachro nchakon tsoña kain ijíe ko tsjexin kain nge'e. Ko sen tsandáa me'e sen ángel ne'e ndo Dio. ⁴⁰ Ko kaxon

ti xroxexo kaña'i ko tsixintja kichuu ka ko xroche ka, me'e xrondachro ti tsoña ijië nchakon tsjexin kain nge'e. ⁴¹ Ko Chjen'en ndo Dio, xjan jongi'e xranchi chujni, tsetuen'en xjan sen ángel ne'e xjan itsji sen nchijí ti tetuan'an ndo Dio, ko tsejo sen chujni ndako'a nche'e ko ni nchekateya ikaxin chujni sinche'e ti ndako'a. ⁴² Ko sen ángel me'e tsjankaya sen chujni ña'i ti jii xro'i xranchi naa itja; nti'a xrotsjanga chujni me'e ko tse'to neno na. ⁴³ Ko kain sen juinche'e ti jian, sen me'e tsongixin sen xranchi chjiixro ti tetuan'an ndo Dio. Méxin siá chondanta ndatsjonnta, jian tienxinnta ji'in.

Tomi jimá

⁴⁴ 'Ti jii no tetuanxin ndo Dio ton'en xranchi tomi tsango tjintee jixrabaa. Ko naa ngisen kuitja tomi me'e ko sen me'e ijngo juabaa sen tomi. Ko tsango ché'e sen, méxin sakjui sen kuinchekji sen kain ti chónnda sen ko tomi tsjejo sen me'e tse'naxin sen nunte ti no jixrabaa tomi kuitja sen.

Naa ixro tsango tjintee.

⁴⁵ Kaxon ndo Jesús ndachro ndo:

—Ti jii ti tetuanxin Dio kaxon ton'en xranchi naa xi tachríi ixro tsango chaxro. ⁴⁶ Ko nchakon kuitja xa naa ixro tsango tjintee, sakjui xa kuinchekji xa kain ti nge'e tjintee kuachónnda xa ko ikjan xa ko kue'na xa ixro me'e.

Ndo Jesús juakoxin ndo ixi naa nocha'a tséxin na kucheë

⁴⁷ Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Ti jii ti tetuan'an ndo Dio jii xranchi naa nocha'a, ko sen itsé kucheë tjanka'ngi sen nocha'a me'e ixi xrotsé sen ngixe'i kucheë jingi inda. ⁴⁸ Ko hora kaon nocha'a, tantsjengi sen nocha'a ngande'e inda ko nti'a tsinche'e sen kucheë jian ko tenga sen ba ngaya ntaxra. Ko kucheë xro'an xrée tjanka sen ba. ⁴⁹ Jaña tson'en nchakon tsjexin kain nge'e ngata'a nunte xasintajni. Itsji sen ángel tsinche'e sen chujni jian ko chujni ndako'a nche'e. ⁵⁰ Ko tsjánkaxin'in sen ni ndako'a nche'e ti jii xro'i nai'a tanga ko nti'a xrotsjanga na ko tse'to neno na ixi tsango ijié juachjaon jii nti'a.

Nge'e natjúá ko nge'e ó ntaxi

⁵¹ Ndo Jesús juanchangi ndo:

—¿Á tienxinnta kain ti rintakuan'annta?

Ko je'e sen juatingéxin sen:

—Jaán, Nchána, tianxinna.

⁵² Ko ndachro ndo:

—Kain sen tjako ley ne'e ndo Dio ko taxi tienxin sen nge'e xrondachro ti juachaxin tetuan'an ndo Dio, sen me'e nche'e sen xranchi naa xi chónnda itsjé nge'e ngaxin'in naa nchia ijié, ko nti'a tantsjexin xa ti natjúá ko ti ntaxi.

Ndo Jesús ikjui ndo tjajna Nazaret

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Ko hora juexin juinchekuen'en ndo na kaxin chijni, ndo Jesús sakjuixin ndo nti'a, ⁵⁴ ko kujji ndo tjajnée ndo, tjajna Nazaret. Kuaxi ndo juinchekuen'en ndo chujni ngaxin'in ningue ni Israel. Ko chujni me'e xronka na ko stendachro na:

—Xi ji'i, ¿ti no tsikitjaxin xa kain ti nichja xa ko xranchi nche'e xa kain ixra ijié?

⁵⁵ Ko ikaxin na stendachro na:

—¿Á je'a ji'i chjen'en ndo José, ndo tame'e ntaq, ko janée xa jan María ko xi kichuu xa, xi Santiago, José, Simón ko xi Judas?

⁵⁶ Ko tjajna nti'i ste kaxin nchri kichuu xa. ¿Xranchi no'e xa kain ji'in ko xranchi nche'e xa kain ti ixra ijié?

⁵⁷ *Ko ninaa ni ste nti'a kuitikaon'a na nge'e juako ndo Jesús. Méxin ja'in ndachro ndo:

—Kain tjajna chujni tajon na juasie na ngajin naa ndo chronga chijnie ndo Dio. Ko ni tjajnée ndo, na'i, ko kaxon ni ndo'a ndo tjaun'a na tajon na juasie na.

⁵⁸ Ko ixi titikaon'a ni tjajnée ndo, méxin tsjé'a chujni juinchexruen'en ndo nti'a.

14

Xranchi kuen'en ndo Juan bikitée chujni

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ Nchakon me'e xi ndatin'in Herodes Antipas, xi tituen'en nunte Galilea, kuin'en xa ti kuanichja chujni nge'e jian kuanche'e ndo Jesús.

² Ko naa nchakon ndache xa ni nchexrée xa:

—Xi Jesús me'e xi Juan Bautista ko jai tsixechón xa. Méxin chóna xa ijié juachaxin nchexruen'en xa chujni.

³ *Xi Herodes tsixraxin'in xa ndo Juan, ngaxin'in ndo'a chjiso ko nti'a tsikintee xa ndo ixi chika cadena kondeexin nchri Herodías, nchrinchri'e xi Felipe, xi kichuu xi Herodes ⁴ixi tsindache ndo xa:

—Ndako'a juinche'e ja'a ixi kuantsje'e xi kichuu, Felipe, nchrinchri'e xa, nchri Herodías, ko kuta'a nchra.

⁵ Xi Herodes tjaun xa naaxrokónaxón xa ndo Juan, ko jua'i ixi kuaxrakon'en xa chujni ixi kain ni tjajna me'e titikaon na ixi je'e ndo Juan me'e naa ngisen nduaxin tjako chijnie ndo Dio. ⁶ Ko nchakon kuitja xa nano, juinchéña xa kiée xa, ko nchrixajo'en xa, nchrichje'en nchri Herodías, chaxro ité nchrichan ko bikon kain ni ikjui kiée xa. Ko tsango juinche'e xa juaxruxin xranchi ité nchrichan, ⁷ méxin ndache xa nchrichan ko nichjaxin xa ngatoxin ndo Dio ixi nduaxin tsajon xa ngajin nchrichan ngixe'i nge'e xrojuanchia nchrichan.

⁸ Ko nchri Herodías juinchekateya nchra nchrichje'en nchra, méxin ja'in ndachro nchrichan:

—Chjánana गया naa laato jaa xi Juan tikitée chujni.

⁹ Ko xi rey Herodes tsango koni'e aséen xa ixi ti juanchia nchrichan ixi je'e xa tsindachro xa ixi nduaxin xrokuajon xa ti xrojuanchia nchrichan ko ixi kain ni ste nti'a kuin'en na, méxin kuituan'an xa tson'en xranchi ndachro nchrichan. ¹⁰ Ko kuetuan'an xa ixi tsonchrijin na jaa xi Juan ngaxin'in ndo'achjiso. ¹¹ Ko tjume'e bika'o na jaa xi Juan गया naa laato ko kuayé'e nchrichan, ko je'e nchrichan kuajon nchrichan jaa xa ngajin janée nchrichan.

¹² Ko kuin'en sen chrikao ndo Juan ixi jaña tsikon'en, me'e juirue'e sen ndo ko juabaa sen ndo, ko tjume'e kuichronga sen ngajin ndo Jesús nge'e kon'en.

Ndo Jesús kuajon ndo juine na'ó mil chujni

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Ko hora kuin'en ndo Jesús ixi jaña tsikon'en ndo Juan, kuixin'in ndo ngaxin'in naa ntábarco ko sakjui ndo ti xro'an chujni jii ixi je'ó ndo tjaun ndo tsake'e ndo. Ko kain chujni kuin'en ixi sakjui ndo ko kueya nã kuachrjexin nã tjajnéé nã ko tutée nã ruexin nã ndo. ¹⁴ Ko hora kuachrjexin ndo Jesús ntábarco, bikon ndo ixi tsango itsjé chujni jii nti'a, bikonóe'e ndo nã ko juinchexruen'en ndo kain ni ni'e tsikika'o nã. ¹⁵ Ko ó jitondaya nunte ko sen teyuu chrikao ndo Jesús konchjiñe'e sen ngajin ndo, ko ndachro sen:

—Ó jitóndó ko nti'i xro'an nge'e jii sinena. Cháña ndachenta nã satsji nã naa tjajna tsijée nã naa nge'e sine nã.

¹⁶ Ko je'e ndo Jesús ja'in juatingíexin ndo:

—Na'i. Xrokonda'i satsji nã. Ja'anta chje'énta nã nge'e sine nã.

¹⁷ Ko je'e sen juatingíexin sen:

—Xro'an nge'e chondana, je'ó na'ó nutja ko yuu kuchee.

¹⁸ Ko je'e ndo Jesús ndachro ndo:

—Kuaxinta nti'i nge'e chondanta.

¹⁹ Ko kuetuan'an ndo chujni tsjoké'e nã ngata'a kayua ko itsé ndo ti na'ó nutja ko ti yuu kuchee ko tsje'e ndo ngajni ko kuajon ndo juasie ndo ngajin ndo Dio. Tjume'e konchrinjin ndo nu ko kuajon ndo nu ngajin sen teyuu chrikao ndo ko kao kuchee tsonchjeye'e sen chujni.

²⁰ Ko kain nã juine nã jian, ko kaon nã. Ko juexin juine kain chujni, sen teyuu chrikao ndo Jesús juejo sen ti xe'e, teyuuntaxra. ²¹ Ko ni juine xranchi na'ó mil je'ó chujni xi, ko beki'a sen sen nchri ko ichjan.

Ndo Jesús itji ndo ngataon inda

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²² Ko tjume'e kuituen'en ndo Jesús sen teyuu chrikao ndo ko ndachro ndo:

—Tajiinta ntábarco ko tatsingato'enta ndachaon. Jan'an tsituna nti'i xrontatjan chujni satsji nã ko banchixon xrorua'anta.

²³ Ko juexin chjeke'e chujni, ndo Jesús sakjui ndo naa ijnã je'ó ndo ixi nti'a xronichje'e ndo ndo Dio. Ko nti'a je'ó ndo bake'e ndo ko ó tiie. ²⁴ Ko ntábarco ó kuiji ntãã ngusine ndachaon ko kuaxi binga naa chrinto tsango soji ko inda jijamangitaon nda ko tjaun nda tsonjamangi nda ntábarco, ko ícha jitosoji chrinto. ²⁵ Ko ndúyo xranaxixe'e ndo Jesús konchjiñe'e ndo ti jii ntábarco ko jitixin tutée ndo ngata'a nda. ²⁶ Ko sen teyuu chrikao ndo bikon sen naa ngisen jitixin tutée ngata'a nda ko juatsuan'i sen ndo, méxin tsango xronka sen ko kuyako sen séen:

—iNaa ntacha'an, naa ntacha'an!

²⁷ Ko ndo Jesús tuinxin nichje'e ndo sen:

—Xrakon'anta ixi jan'an jui'i.

²⁸ Ko ndo Pedro juatingíexin ndo ko ndachro ndo:

—Nchána, siá nduaxin ja'anta, tituan'annta ixi jan'an kaxon tsjixin tutéena ngata'a inda ko tsjaso ti ritjennta.

²⁹ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Xrokuia.

Ko tuinxin ndo Pedro xingajinxin ndo nt̄abarco ko kuaxi juixin tutée ndo ngata'a nda ti no jii ndo Jesús. ³⁰ Ko chrinto soji juinchexronka ndo Pedro ko jitaxin jitenunte ndo chringi inda ko kuyako ndo:

—Nchána, ¡tingijnaninta!

³¹ Ko ndo Jesús tuinxin koka itja ndo ko itsé ndo ndo Pedro ko ndachro ndo:

—Pedro, ¿sonda tsango nchion chuntiana ko sonda xronka?

³² Ko tjume'e yui sen kuajin'in sen nt̄abarco ko tuinxin kuixin chrinto. ³³ Ko sen stexin'in nt̄abarco bake'exin ntatuchi'in sen ngajin ndo Jesús ko ndachro sen:

—¡Nduaxin Chjen'en ndo Dio ja'anta!

Ndo Jesús juinchexruen'en chujni ni'e nunte Genesaret

(Mr. 6:53-56)

³⁴ Tjume'e juexin kuatsingatu'e sen ndachaon ko kuiji sen nunte Genesaret. ³⁵ Ko chujni tjajna me'e kuichúxin n̄a ndo Jesús, ko juincheno'e n̄a kainxin tjajna ste nunte me'e ixi ndo Jesús nti'a jii ndo ko chujni me'e bika'o n̄a kain ni ni'e. ³⁶ Ko kuinóatée ni ni'e ixi maski ngande'e mantée ndo xrotsé n̄a, ko nduaxin kain ni itsé mantée ndo, koxruen'en n̄a.

15

Ti nchekateya chujni ixi ti ndako'a sinche'e

(Mr. 7:1-23)

¹ Tjume'e konchjiñe'e kaxin xi fariseo ko kaxin xi tjako chijnie ndo Dio tsiki'xin tjajna Jerusalén ko juanchangi'e xa ndo:

² —¿Sonda sen chrjiku'unta nche'a sen nge'e kuanche'e sen tachrí'ina ixi xrokonda sa'ó sinéma itja sen ko tjume'e sine sen?

³ Ko ndo Jesús juanchangi ndo:

—¿Sonda ja'anta rue'enta nge'e kuanche'e n̄a ko jaña ndá'a tintu'enta nge'e tsiketuan'an ndo Dio? ⁴ Ixi ndo Dio ndachro ndo: “Chonde'enta juasaya ndotánta ko janáanta ko tayakon'ennta sen”, ko “Ngisen ndako'a nichja ngajin ndotée sen ko janée sen, xrokonda tsen'en sen.” ⁵ Ko ja'anta ndachenta chujni ixi chao xrondache na ndotée n̄a ko janée n̄a: “Jan'an jua'i tsingijnanta ixi kain nge'e chonda, ó ntatjan ndo Dio ixi je'e ndo tsayé'e ndo.” ⁶ Ko ngixe'i chujni xrondachro jaña, íxrokonda'i tsingijna ndotée ko janée. Ko ixi ja'anta tjakonta jaña, méxin juinchemé'enta nge'e kuituan'an ndo Dio ko ja'anta nche'enta nge'e tsikituan'an sen xranchrjen. ⁷ Ja'anta ti tjako yuu ikonnta. Nduaxin ti tsindachro ndo Isaías, ndo kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó:

⁸ Chujni tjajna ji'i ndachro n̄a ixi tajon n̄a juasaya ngajin je'o ixi ro'a n̄a, me'e ti nichja n̄a ko je'a nduaxin, ko ngaya aséen n̄a titikaon'a n̄a.

⁹ Méxin, xro'an tjintee ti chjána n̄a juasaya ixi je'o tjako n̄a nge'e tetuan'an chujni.

¹⁰ Ko ndo Jesús kuiye'e ndo chujni ste nti'a ko ndachro ndo:

—Tin'ennta ti ntatjunta ko tienxinnta. ¹¹ Je'a ti ine chujni me'e sinchekítj̄a aséen. Na'i, ti nichja n̄a ko ti nichjangí n̄a me'e ti nchekítj̄a aséen n̄a.

12 Tjume'e sen teyuu chrikao ndo Jesús konchjiñe'e sen ngajin ndo ko ndachro sen:

—Xi fariseo koñao xa ixi nge'e ndachronta.

13 Ko ndo Jesús juatingéixin ndo:

—Kain ika, ka benga'i Ndotána jii ngajni, kain ka me'e xrokonda tsachrjengíxin nue'e ka. 14 *Ta'inta juachjaon ixi xi fariseo ña, ntakutsin xa ko ni rué'e xa kaxon ntakutsin na. Ko siá naa xi ntakutsin tikao inaa xi ntakutsin, yui xa tsitsingaya xa naa tuye.

15 Ndo Pedro ndache ndo ndo Jesús:

—Ndachijininta nge'e xrondachro chijni ji'i.

16 Ndo Jesús ndachro ndo:

—¿Á kaxon ja'anta tienxin'anta? 17 ¿Á tienxin'anta ixi kain nge'e ti ineni itji ngaya tse'eni ko tjume'e tachrje? 18 *Ko ti ndako'a nichja chujni ti'xin ngaya aséen, ko me'e nchekitja aséen na. 19 Ixi aséen chujni tachrjexin ti jian'i ko kain ti ndako'a xraxaon na, ti naatsóñaxón naa chujni, ko ti tsekao na inaa nchri, nchri je'a nchrinchri'e na, ko je'o xraxaon na xrochóna itsjé nchri, ko ti tjaun na tsee na, ko ti ncheya na ko ti tenge'e kichuu na teka. 20 Kain ji'i me'e nchekitja aséen chujni, ko maski tsitikaon'a na ixi sinéma itja na hora sine na, je'a me'e tsamaxin na ijie.

Naa nchri tjajna Canaán chuntia nchra ndo Jesús

(Mr. 7:24-30)

21 Tjume'e ndo Jesús kuachrjexin ndo tjajna Jerusalén ko sakjui ndo tjajna Tiro ko tjajna Sidón. 22 Ko naa nchri cananea jii ndo'a nchra no nunte me'e, kujj nchra ngajin ndo Jesús ko séen jitoyako nchra:

—Nchána, Chjen'en ndo David, tikonóananinta ixi xjanchrichjan'na chóna xjan naa espíritue Xixron'anxrée ko tsango tangi jii xjan.

23 Ndo Jesús juatengiexin'a ndo. Ko sen teyuu chrikao ndo konchjiñe'e sen ngajin ndo ko ndache sen ndo:

—Nchána, ndachenta nchra satsji nchra ixi tsango tuyako nchra ko jirua'ina nchra.

24 Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Ndo Dio xruan'anna ndo tsingijna sen tjajnána Israel ixi je'e sen tsingachrue sen xranchi kutuchjon.

25 Ko je'e nchri cananea konchjiñe'e nchra ko bake'exin ntatuchi'in nchra ngajin ndo Jesús, ko ndachro nchra:

—Nchána, ¡tingijnaninta!

26 Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Ndako'a jii tsantsje'eni chjen'enni nutja ko xrochjéeni kunia sine ba.

27 Ko je'e nchra ndachro nchra:

—Nchána, nduaxin me'e. Ko kaxon kunia ine ba nutja tutu'o tisingaxin ti neta'a nchéé ba.

28 Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Nduaxin ja'a tsango chuntiana. Tson'en xranchi ja'a tjaun. Ko hora me'e chjen'en nchra tuinxin koxruen'en xjan.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo itsjé chujni ni'e

²⁹ Ko ndo Jesús sakjuixin ndo nti'a ko kuiji ndo ngande'e ndachaon ndatin'in Galilea. Tjume'e kuiji ndo naa ijna ko nti'a bake'e ndo nunte. ³⁰ Ko itsjé chujni konchjiñe'e na ngajin ndo ko bika'o na chujni ntarengo ko ni tikon'a ko ni nosin ko chujni ntamango ko ikaxin ni ni'e bake'e na tjenka tutée ndo Jesús ko je'e ndo juinchexruen'en ndo ni ni'e me'e. ³¹ Ko kain chujni ste nti'a tsango xronka na ixi bikon na ixi ni nosin ó chao nichja na ko ni ntamango chao koxruen'en na ko ni ntarengo ó chao itji na ko ni ntakutsin chao tikon na. Ko tjume'e kuaxi na kuajon na juasie na ngajin ndo Dio ne'e ni tjajna Israel.

Ndo Jesús kuajon ndo juine noó mil chujni

(Mr. 8:1-10)

³² Tjume'e ndo Jesús kuiye'e ndo sen teyuu chrikao ndo ko ndachro ndo:

—Tsango tikonóa'a kain chujni ji'i ixi ó ní nchakon ste na ngajin ko chónnda'i na nge'e sine na. Ko tjaun'a xrontatjan na satsji na ndo'a na ba tsjejeñao na ixi jinta ngatja cha'o.

³³ Ko sen teyuu chrikao ndo juatingíexin sen:

—Nti'i ti stena, xro'an ngisen jii, ¿ti no tsanchiana nge'e sine na ixi tsango kueya na?

³⁴ Ko ndo Jesús juatingíexin ndo:

—¿Ngijan'in nutja chondanta?

Ko je'e sen ndachro sen:

—Yaato nutja ko kaxin kuchee nchínchín.

³⁵ Ko ndo Jesús kuituen'en ndo kain chujni tsjoké'e na ngata'a nunte.

³⁶ Ko itsé ndo ti yaato nutja ko kuchee ichjan ko kuajon ndo juasie ndo ngajin ndo Dio. Ko kuaxi konchrijin ndo nutja ko chjée ndo sen teyuu chrikao ndo ko je'e sen konchjeya sen nutja ko kuchee ngajin chujni ste nti'a. ³⁷ Kain na juine na jian ko kaon na, ko xra xejo yaato ntaxra nutja tutu'o ti tsikonchrijin ndo. ³⁸ Ko ni juine nchakon me'e noó mil chujni xi. Ko beki'a sen chujni nchri ko ichjan. ³⁹ Tjume'e ndo Jesús chjée ndo na juajna ko sakjui na ko je'e ndo kuajin'in ndo ntábarco ko sakjui ndo no nunte Magdala.

16

Xi fariseo ko xi saduceo tjanche'e xa ndo Jesús naa ixra ijie

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ *Kaxin xi fariseo ko kaxin xi saduceo ikjui xa ngajin ndo Jesús ixi tjaun xa ndako'a xronichja je'e ndo, méxin ndachro xa ixi ndo Jesús xrojuakoxin ndo naa ixra ijie, me'e xrokuitikaon xa ixi nduaxin je'e ndo kujxin ndo ixi juachaxien ndo Dio. ² Je'e ndo Jesús juatingíexin ndo ndachro ndo:

—Ó kóndo ko ja'anta tsje'enta ngajni ko ndachronta: “Chaxro sinche'e nchakon ixi játse ngajni.” ³ Ko ndúyo tsje'enta ngajni ko ndachronta: “Jai chaxro'a sinche'e nchakon ixi játse ngajni ko tsango jii itjuí tiie.” Ja'anta tsango jian tienxinnta ngixranchi sinche'e nchakon, ¿sonda tienxin'anta nge'e ixra nta'a jan'an ixi ji'in tixin ixi juachaxien ndo Dio? ⁴ *Ja'anta ña'inta ko tjanchianta naa ixra ijie*

tson'en tsikonnta. Ko tsikon'anta tson'en ixrā ijié me'e, je'o tsikonnta xranchi kon'en ndo Jonás, ndo kuanichja chijnie ndo Dio ó sa'ó.

Tjume'e ndo Jesús sakjui ndo ko kuintu'e ndo ni ste nti'a.

Ti tjakoxin ni fariseo

(Mr. 8:14-21)

⁵ Ndo Jesús ko sen teyuu chrikao kuatsingatu'e sen ndachaon ndatin'in Galilea ko sen teyuu chrikao ndo tsitjáñe'e sen nutja. ⁶ *Me'e ndachro ndo Jesús:

—Jian tsje'enta nge'e xrondachro ti chu'u nchetja'in nutjée xi fariseo ko xi saduceo.

⁷ Ko sen teyuu chrikao ndo Jesús ndache kichuu sen:

—Ja'in ichro ndo ixi tjáñajina nutja.

⁸ Ko ndo Jesús kono'e ndo nge'e stendachro sen, méxin ndachro ndo: —¿Sonda ndachronta ixi chonda'inta nutja? Ja'anta chuntia'ininta, méxin nichjanta jaña. ⁹ *¿Á xraxaon'anta o tienxin'anta ti na'ó nutja chjeje'e na'ó mil chujni juine na ko ngijan'in ntaxra nutja xejo ti tsixe'e? ¹⁰ *Ko, ¿á sintaxi'añaonta ixi yaato nutja konchjeje'enta noó mil chujni juine ko ngijan'in ntaxra juejonta ti nutja tsixe'e? ¹¹ ¿Á kuienxin'anta ixi jan'an je'a nutja rindachrjan hora ntatjunta ixi jian tsje'enta nge'e tjako xi fariseo ko xi saduceo?

¹² Tjume'e kuienxin sen teyuu chrikao ndo Jesús ixi je'a kondee chu'u nchetja'in nutja jinichja ndo. Na'i. Je'e ndo jindachro ndo ixi ti nge'e tjako xi fariseo ko xi saduceo me'e jian xrotsje'e sen ixi ti nichja xa ndako'a jii.

Chronga ndo Pedro ixi ndo Jesús me'e ndo Cristo

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Hora kuiji ndo Jesús nunte tjajna Cesarea de Filipo me'e ndache ndo sen teyuu chrikao ndo:

—¿Nge'e ndachro ni tjajna ixi Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni?

¹⁴ *Ko je'e sen ndachro sen:

—Kaxin na ndachro na ixi ja'anta ndo Juan batikitée chujni ko ikaxin na ndachro na ixi ja'anta ndo Elías ko ste ikaxin na ndachro na ixi ja'anta ndo Jeremías o ngixe'i inaa sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó.

¹⁵ Tjume'e juanchangi ndo Jesús:

—¿Ko ja'anta nge'e chronta, ngisen jan'an?

¹⁶ *Ko ndo Simón Pedro juatingéixin ndo ko ndachro ndo:

—Ja'anta ndo Cristo, Chjen'en ndo Dio, ndo jichón.

¹⁷ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Juaxruxin take'é ja'a Simón, chjen'en ndo Jonás, ixi xro'an chujni juntano'a ji'in. Je'e Ndotána jii ngajni juntano'a. ¹⁸ Ko jan'an sintaki'ian ixro me'e xrondachro Pedro, ko ngata'a ixro ijié ji'in tsakée ningona ko maski tsji juachjaon tsenxin chujni jua'i tsitjáña ningona. ¹⁹ *Ko xrotjá'a chika xitjeexin ntachja ti tetuan'an ndo Dio ko ja'a tsayé'e juachaxin chao kain tsintee nti'i ngata'a nunte xasintajni ko

ti jii ngajní kaxon jua'i xroxindanga; ko kain nge'e xroxindanga nti'i ngata'a nunte xasintajni, jii juachaxin ixi ngajní chao xroxindanga.

²⁰ Tjume'e ndo Jesús kuetuen'en ndo sen teyuu chrikao ndo ixi tseki'a sen ixi je'e ndo, ndo Cristo.

Ndo Jesús chronga ndo ixi xrokonda tsen'en ndo

(Mr. 8:31—9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ Nchakon me'e kuaxi ndo Jesús ndache ndo sen teyuu chrikao ndo ixi xrokonda satsji ndo tjajna Jerusalén ko nti'a xi tetuan'an ni'ngo ko xitaana ko xi tjako ley ne'e ndo Dio tsango sincheni'e xa ndo ko naatsóñaxón xa ndo, ko nchakon nínxin xroxechón ndo. ²² Ko ndo Pedro kuantsjendáa ndo ndo Jesús ko kuaxi kuyakutee ndo ndo ko ndachro ndo:

—Nchána ndo Dio tsajon'a juachaxin tson'en me'e, ko ja'anta xro'an nge'e tson'annta.

²³ Tjume'e ndo Jesús ngatjia ndo ko ndache ndo ndo Pedro:

—Ndá'a satjia ja'a, Xixron'anxrée. Tingakonna'ia ti nge'e tsónna ixi ja'a tienxin'a xranchi xraxaon ndo Dio. Ja'a xraxaon xranchi xraxaon chujni.

²⁴ *Tjume'e ndo Jesús nichje'e ndo sen teyuu chrikao ndo, ko ndachro ndo:

—Siá xrojan ja'anta tjaunnta xorua'naninta, xrokonda tsintu'enta kain nge'e tjakuexin asáanta, ko tamanta ntáru ko rua'naninta.

²⁵ *Ixi ngisen tjaun'a tsen'en, sen me'e tsen'en sen. Ko ngisen tsen'en ixi kondanaxin jan'an, sen me'e tsitjáña'i sen ko xrochónnda sen juachaxin tsechón sen kain nchakon. ²⁶ Ixi, ¿nge'e tsjacha naa sen siá tsetuen'en sen nchijii nunte xasintajni ko xrochónnda sen itsjé tomi, ko sinchetjáña aséen sen? Ixi tomi me'e jua'i tsjengaxin sen 'nā ixi tsechón aséen sen. ²⁷ *Ko Chjen'en Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsika'o xjan ijié juachaxin ko ijié chjiixro ne'e Ndotée xjan, ndo Dio, ko kaxon tsika'o xjan sen ángel ne'e ndo ko tjume'e tsjenge'e xjan 'nā ngujngu chujni ixrā juinche'e ngata'a nunte nti'i. ²⁸ Ko nduaxin ntatjunta ixi kaxinnta ti stenta nti'i xratsen'anta ko tsikonnta xranchi tsij Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsika'o xjan ijié juachaxin ko tsituan'an xjan nti'i.

17

Kuindoxin xranchi tsje'eni ndo Jesús

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

¹ Kuatsingaja ikjaon nchakon ndo Jesús sabikao ndo ndo Pedro ko ndo Jacobo ko ndo Juan, ndo kichuu ndo Jacobo; je'o sen ikjui sen naa ijnā tsango noi. ² Nti'a ste sen ko tuinxin bikon sen ixi kuindoxin ndo Jesús. Ikon ndo jitóngíxin xranchi chjiixro ko manta jitsáa ndo tjúá manta xranchi naa xro'i tóngíxin. ³ Ko kaxon bikon sen nti'a jii ndo Moisés ko ndo Elías stetjao sen ndo Jesús.

⁴ Tjume'e ndo Pedro ndache ndo ndo Jesús:

—Nchána, chao ndatsojuna nti'i. Ko siá tjaunnta sintáñana níi nchia, naa nchia ja'anta ko naa nchia ndo Moisés ko naa nchia ndo Elías.

⁵ *Ko xrajinichja ndo Pedro, naa itjuj tsango jitóngíxin kuitsía sen ko ngakjen'en itjuj me'e kuin'en sen naa téé inaa sen nichja ko ndachro sen ja'in:

—Ji'in chjan'na tsango tjua'a* ko tsango juaxruxin ritjén ixi ixra jinche'e je'e xjan. Titikaonnta nge'e nichja xjan.

⁶ Hora kuin'en sen chrikao ndo Jesús, tuinxin bake'exin ntatuchi'in sen ko bake'e ikon sen ngata'a inche ixi tsango xronka sen. ⁷ Tjume'e ndo Jesús konchjiñe'e ndo ngajin sen, bake'e itja ndo ngata'a sen ko ndachro ndo:

—Tingatjennta ko xrakon'anta.

⁸ Ko tuinxin ikjan tsje'e sen ti no jii ndo Jesús ko xro'an ngisen bikon sen jikao ndo.

⁹ Ko hora xingajinxin sen ijna, ndo Jesús kuetuen'en ndo sen:

—Xro'an ngisen teki'énta nge'e bikonta jai, hasta ti xroxechónjan Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni.

¹⁰ Ko sen teyuu chrikao ndo Jesús juanchangi'e sen ndo:

—¿Sonda ndachro sen tjako ley kuituan'an ndo Dio, ixi sa'ó tsjii ndo Elías ko tjume'e tsjii ngisen tsajon juachaxin tsechón chujni kain nchakon?

¹¹ Ko ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Nduaxin me'e, sa'ó tsjii ndo Elías ixi je'e ndo sinchekonchjian ndo kain nge'e. ¹² *Ko jan'an nduaxin xrontatjunta ixi ndo Elías ó kujj ndo, ko chujni kuichúxin'a na ndo, méxin chinga juinchekaon na ndo. Ko jan'an Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, jaña sinchenana kaxon ko tsango sinchenína na.

¹³ Me'e sen teyuu chrikao ndo Jesús kuienxin sen ixi je'e ndo jinichja ndo ixi ndo Juan bikitée chujni.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa chjan chónnda naa espíritu ña'i (Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Ko naa nchakon kuiji sen ti jii tsango itsjé chujni, me'e konchjiñe'e naa xi, xi me'e bake'exin ntatuchi'in xa ngajin ndo Jesús ko ndachro xa:

¹⁵ —Nchána, tikonóe'énta chjan'na ixi je'e xjan chonda xjan ichin tendaa ko tsango tangi ton'en xjan. Nanaunka titsinga xjan ngata'a xro'i ko ngangí inda. ¹⁶ Bikian xjan nti'i ko sen chrjiku'unta jua'i juinchexruen'en sen xjan.

¹⁷ Ko ndo Jesús ndache ndo sen teyuu chrikao ndo:

—Ja'anta chujni ndako'a xraxaon ko titikaon'aninta jan'an. ¿Ti ngisa xrokonda tsake'e ngajinnta?, ko, ¿ti ngisa tsokuaxinna nge'e nche'enta? Kuaxinta xjan nda'i.

¹⁸ Ko tjume'e ndo Jesús kuyakutee ndo espíritu xi ña'i ko tuinxin espíritu me'e kuachrjexin xjan ko ndakoxruen'en xjan.

¹⁹ Tjume'e sen teyuu chrikao ndo Jesús ndá'a kuiye'e sen ndo ko juanchangi'e sen ndo:

—¿Sonda jan'anna jua'i kuantsjena espíritu ña'i?

²⁰ *Me'e ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Ja'anta chuntia'ininta. Ko jan'an nduaxin ntatjunta siá ja'anta je'o xrochuntianinta naanchion xranchi naa tseë ntamostaza tsango

nchiín tsee, me'e chao xrondachenta jna ji'in: "Ndá'a tjia"; ko jaña xrok'on'en ixi ijna xrokuitikaon jna. Ko siá nduaxin xrochuntianinta, chao sinche'enta kain ixra tsetuan'annta. ²¹ Ixi kain espíritu kichuu ña je'o tachrjexin siá nduaxin xronichja'naninta kain nchakon ko sinchekatse ñaonta jinta.

Íjngo chronga ndo Jesús ixi tsen'en ndo

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²² Xrasteyáa sen cha'o nunte Galilea, ndo Jesús ndachro ndo ixi je'e ndo Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, xrotsé na ndo ko tsikao na ndo ngajin ni tetuan'an, ²³ ko naatsóñaxón na ndo. Ko nchakon nínxin xrokonda xroxechón ndo. Ko ti ndachro je'e ndo tsango juincheni'e aséen sen teyuu chrikao ndo.

Ndo Jesús juenga ndo 'na ti juanchia na kondee ni'ngo

²⁴ Nchakon ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo kuiji sen tjajna Capernaum, ni xenge'e 'na ne'e ni'ngo kuitsje'e na ndo Pedro ko juanchangi'e na ndo:

—Ndo ntakuan'annta, ¿á tjenga ndo 'na tomi ne'e ni'ngo?

²⁵ Ko ndo Pedro juatingíexin ndo:

—Jaán, tjenga ndo 'na.

Ko hora ndo Pedro kuixin'in ndo nchia ti ste kain sen, ndo Jesús sa'ó nichja ndo ko ndachro ndo:

—Ndachijiana, Pedro, xi tetuan'an ngata'a nunte nti'i, ¿ngisen tjanche'e xa ixi xrokonda tsjenga na 'na? ¿Á ni tjajnée xa o ni tsiki'xin inaa tjajna?

²⁶ Ko ja'in juatingíexin ndo Pedro:

—Ni tsiki'xin inaa tjajna.

Ko ndachro ndo Jesús:

—Sen tjajnée xrokonda'i tsjenga sen 'na. ²⁷ Ko ixi tjaun'a tsoñao na, itjia ti jii ndachaon ko tjanka'ngia chika tséxinni kucheé ko kucheé sa'ó xrotsé, tantje'e ro'a ba, ko tsinchia naa tomi ko tomi me'e tjenga 'na ti tikinixin jan'an ko ja'a.

18

¿Ngisen ícha tjintee ti jii ngajní?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ *Nchakon me'e sen teyuu chrikao ndo Jesús konchjiñe'e sen ngajin ndo ko juanchangi'e sen ndo:

—¿Ngisen ícha tsitee ngajní ti tetuan'an ndo Dio?

² Tjume'e ndo Jesús kuiye'e ndo naa chjan, ko bake'e ndo xjan ngusine ti ste sen, ³ *ko ndachro ndo:

—Nduaxin ntatjunta ixi siá tjaunnta tsixin'innta ti tetuan'an ndo Dio, xrokonda tsindoxinnta ko tsaxi sinche'enta xranchi nche'e naa xjan nchiín. ⁴ Ixi ti tetuan'an ndo Dio, sen ícha tjintee, nchejié'a aséen sen xranchi naa chjan ji'i. ⁵ Ko ngisen xrotjue'e ko tsayé'e sen naa chjan nchiín xranchi xjan ji'i, me'e nduaxin titikaonna sen, ko xrokjui xranchi xrokuaye'ena sen jan'an.

Chujni nchekateya ixi sinche'e na ndako'a

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Siá xrojan naa xjan nchín titikaonna jan'an, ko kondeexin xrojan chujni, xjan me'e xrojuinche'e xjan ti ndako'a, ni me'e cháña xrotsé na naa ixro ijié ti tontsingaxin ko xrokuintee na ixro tusin na, ko xrokuitsingangi na ndachaon ti yaso'e. ⁷ Lastu nunte xasintajni ixi jii nge'e sinchengachrue chujni ixi tsitikaon'a na chijnie ndo Dio, ko lastu ni sinchekateya chujni ixi sinche'e na ti ndako'a.

⁸ *Méxin siá kondeexin tjáanta o tutáanta, ja'anta sinche'enta ti ndako'a, cháña tonchrijinnta ko ndá'a tjankanta, ixi maski xrochonda'inta naa tjáanta o naa tutáanta tsarichonnta kain nchakon, ko xrochondanta yui tjáanta ko yui tutáanta ko jaña nchijúnta itsjinta ti jiche xro'i kain nchakon. ⁹ *Ko siá ti tsikon ikonnta, kondeexin me'e nche'enta ti ndako'a, cháña tantsjengi ikonnta ko ndá'a tjankanta, ixi maski ntakutsinnta, ja'anta tsarichonnta kain nchakon. Ko yuxin ikonnta xrochondanta, jaña satsjinta ngangí xro'i ko nti'a tsake'enta kain nchakon.

Chijnie naa kutuchjon

(Lc. 15:3-7)

¹⁰ *Ndachro'anta ixi tjinte'a kaxin xjanchínchín ji'in, ixi xjan ji'in, sen ángel ne'e xjan, sen ste ngajní ti jii Ndotána, je'e sen tjanchia sen ixi je'e xjan. ¹¹ Ixi Chjen'en ndo Dio, xjan jongi'e xranchi chujni, kuu xjan bijée xjan chujni kuitjáña ko sinchemé'e xjan jíee sen.

¹² ¿Nge'e chronta? Siá naa xi chóna naa ciento kutuchjon ko siá kuitjáña naa ba, ¿á tsintue'a xa nti'a ti noventa y nueve ba ti jii ijna ko tjume'e tsijée xa iko kuitjáña? ¹³ Ko siá tsitja xa kutuchjon me'e, á je'a ícha tsake'e xa juaxruxin ixi kuitja xa iko kuitjáña ixi kain iko kuitjáña'i. ¹⁴ Jaña kaxon Ndotána jii ngajní tjaun'a ndo tsitjáña ninna xjanchiin ji'i.

Xranchi xrotjaña'ananta ti ndako'a junta'anta naa sen kichuunta

(Lc. 17:3)

¹⁵ *Siá naa sen kichuunta xrojan ti ndako'a junta'anta sen, ja'anta ko sen me'e nichje'e kichuunta ti ja'onta stenta, ixi ti ndako'a junta'anta sen. Siá kuitikaon sen nge'e ndachronta, ja'anta juachanta naa sen kichuunta. ¹⁶ Ko siá sen me'e kuitikaon'a sen, tiye'enta naa o yuu sen kichuunta ixi sen me'e tsin'en sen nge'e tjaonta ko nge'e sinchekonchjianta. ¹⁷ Ko sen ningakon'annta, siá tsitikaon'a sen sen kuiye'enta, tjume'e ndachenta sen ni'ngo, ko siá tsitikaon'a sen kaxon, tjume'e índachro'anta ixi sen me'e kichuunta sen, sen me'e ó ikjan sen xranchi naa chujni tjáka tomie xi Roma ko chúxin'a na ndo Dio.

¹⁸ *Ko nduaxin ndachrjan ixi siá tsajon'anta juachaxin xroxindanga ijie yama naa chujni nti'i ngata'a nunte xasintajni, kaxon ngajní ti jii ndo Dio, je'e ndo tsajon'a ndo juachaxin tsomé'e ijie me'e, ko kain ti tsajonnta juachaxin ixi tsomé'e ti ndako'a junta'anta na nti'i ngata'a nunte xasintajni, kaxon ndo Dio sinchemé'e ndo ijie chóna na.

¹⁹ 'Kaxon ntatjunta ixi siá yuu ja'anta ngata'a nunte nti'i ndako xronichje'e kichuunta ixi xrojan nge'e tsjanche'enta Ndotána jii ngajní,

Ndotána jii ngajní, je'e ndo tsajon ndo nge'e tsjanchianta. ²⁰ Ixi ti no ste yuu o níi sen titikaonna, nti'a tsake'e jan'an ngusine ti ste sen.

²¹ *Tjume'e konchijiñe'e ndo Pedro ko juanchangi'e ndo ndo Jesús:

—Nchána, ¿ngijjan'in sintama'a ngaya aséenna nge'e ti ndako'a juinchenena sen kichian? ¿Á je'o jaña yaato vez?

²² Me'e juatingéxin ndo Jesús ko ndachro ndo:

—Na'i, je'a je'o yaato. Jan'an ndachrjan níi ti kán ko naa ti te tsomé'e ngaya asáan ti junta'a sen.

Chijnie yuu ni sínká

²³ 'Ti no tituan'an ndo Dio me'e xranchi naa nunte ijié tetuan'an naa xi rey ko tjaun xa sinchéñaka'o xa xinchexrée xa cuenta. ²⁴ Ko kuaxi xa nchéña xa cuenta ko hora me'e bika'o nã naa xi tsango itsjé sínká. ²⁵ Ko xi sínká me'e chónða'i xa tomi tsjengaxin xa 'nã ti sínká xa, méxin xi rey kuetuan'an xa ixi tsochji xi sínká ko janchri'e xa ko chjen'en xa ngajin ni te'na chujni ko ti tjintee chónða xa tsochji kaxon xroxengaxin 'nã ti sínká xa. ²⁶ Ko xi sínká bake'exin ntatuchi'in xa ngajin xi rey, ko kuinóatée xa ko ndachro xa: “Chonãninta ko jan'an tsjenga'anta 'nã kain ti tasinka'anta.” ²⁷ Ko xi rey bikonóe'e xa xi sínká ko juinchemé'e xa kain ti sínká xi me'e, ko kuituan'an xa tsajanda nã xa ixi ó komé'e ti sínká xa. ²⁸ Ko sakjui xa ko hora me'e kuetan xa inaa xi nchekao xa ixrã, ko xi me'e tsjé'a sínká xa ngajin xi komé'e ti kuasínká xa ngajin xi rey. Ko xi komé'e ti sínká, soji itsé xa tusin xi sinke'e xa ko ndachro xa: “iTjénganana 'nã ti tasinkanãna!” ²⁹ Ko xi nchekao xa xra bake'exin ntatuchi'in xa ngajin xi komé'e ti sínká ko kuinóatée xa: “Tikonóanana ko jan'an tsjenga'a 'nã kain ti tjasínká'a.” ³⁰ Ko xi komé'e ti sínká chro'a xa ko kuetuan'an xa ixi tsije'e xi sinke'e xa ngaxin'in ndo'achjiso ko tsachrxexin'a xa nti'a hasta ti tsjengaja xa 'nã kain ti sínká xa. ³¹ Ko ikaxin xi nchekao xa ixrã bikon xa nge'e juinche'e xi komé'e ti sínká, me'e tsango juincheni'e aséen xa, méxin kuintekji xa ngajin xi rey ko chronga xa nge'e juinche'e xi komé'e ti sínká. ³² Tjume'e xi rey kuetuan'an xa tsixrakua xi komé'e ti sínká ko ja'in ndachro xa: “Ja'a ti kuanche'e xrãna, tsango ña'ia ja'a, ixi jan'an juntamá'a kain ti kuasínká'nãna ixi ja'a kuinóatáa ngajin. ³³ Kaxon ja'a xrobikonué'é xi kuanhekua ixrã xranchi jan'an bikonó'a ja'a.” ³⁴ Tjume'e xi rey kuetuan'an xa tsikaon xi ña'i ko tsjengaja xa 'nã kain ti sínká xa. Jaña ichro xi rey ixi tsango koñaõ xa.

³⁵ Ndo Jesús juexin kueki ndo chijni ji'i, me'e ndachro ndo:

—Jaña kaxon Ndotána jii ngajní sinta'anta ndo ngujngu ja'anta siá je'a nduaxin sinchemé'enta ngaya asáanta ti ndako'a junta'anta sen kichuunta.

19

Ndo Jesús nichja ndo kondee ni tsikute'e ko tintu'e kichuu nã

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹ Juexin nichja ndo Jesús kain ji'i, tjume'e sakjui ndo nunte Galilea ko kuiji ndo tjajna Judea, nunte jii chjuya ti jii indajitinga ndatin'in Jordán. ² Nti'a kueya chujni rué'e ndo ko itsjé ni ni'e juinhexruen'en ndo.

³ Ko tjume'e kaxin xi fariseo konchjiñe'e xa ngajin ndo Jesús ko juanchangi'e xa ndo ixi tjaun xa ndako'a xrojuatingiexin ndo, ko ja'in ndachro xa:

—¿Á chao jañao naa xi tsintu'e xa nchrinchri'e xa maski nchrinchri'e xa xro'an nge'e ti ndako'a juinche'e nchra?

⁴ Ko ndo Jesús ja'in juatingiexin ndo:

—¿Á kuangi'anta nge'e ndachro xroon chijnie ndo Dio?, ixi “je'e ndo juinchéña ndo kain chujni, xi ko nchri juinchéña ndo.” ⁵ Ko kaxon ndachro ndo: “Méxin chujni xi tsintu'e xa ndotée xa ko janée xa ko tsute'e xa nchrinchri'e xa ko yui je'e na í je'a yuu na, ixi ó xranchi xrokjui naakua naa chujni.” ⁶ Méxin í je'a yuu na. Na'i. Jai ó xranchi naakua naa chujni, méxin xro'an chujni tsonchjeya ni kute'e, ni chjée ndo Dio juachaxin tsekao kichuu na.

⁷ *Ko xi fariseo juanchangi'e xa ndo:

—¿Sonda tjume'e ndo Moisés kuajon ndo juachaxin tsoñá naa xroon ko xroon me'e xronichja ixi chao tsintu'e kichuu na?

⁸ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Ndo Moisés kuajon ndo juachaxin tsonchjian xroon xrochjeyaxin xi ko nchri, ni stekao kichuu, ixi chujni tsango icha aséen nako tjaun'a na tsitikaon na chijnie ndo Dio. Ko ti nchakon xrangixixión kain nge'e, kuanche'a na jaña. ⁹ *Méxin, jan'an ndachrjan siá xrojan ja'anta tjaunnta tsintu'enta janchri'anta ko siá janchri'anta juitéxin'a jan inaa xi, ja'anta jua'i tsintu'enta jan ko chonda'inta juachaxin ixi tsuta'anta inaa nchri. Ko siá sinche'enta jaña, ja'anta tsamanta ijię. Kaxon ngixe'i naa xi tsute'e naa nchri, nchri kuayé'e xroon chjeyaxin chujni, xi me'e tsama xa ijię kaxon.

¹⁰ Tjume'e sen teyuu chrikao ndo Jesús ndachro sen:

—Siá ni tintekute'e jaña nche'e na, cháña tsute'ani.

¹¹ Méxin ndo Jesús ndachro ndo:

—Chijni ji'i kain'a sen tienxin sen chijni. Je'o tienxin sen chjée ndo Dio juachaxin ixi tsute'a sen. ¹² Nduaxin ji'i, kaxin xi jua'i tsute'e xa, ixi ti xratsijongíexión xa jua'i tsute'e xa. Ikaxin xa juincheni'e na xa, méxin jua'i tsute'e xa, ko jii ikaxin sen tjaun'a sen tsute'e sen ixi tjaun sen sinche'e sen ixra ngajin ndo Dio, méxin ti rintakuan'annta jai je'o tsienxin sen tjaun sinche'e jaña.

Ndo Jesús juinchenchaon ndo kaxin chjan

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Tjume'e bika'o na kaxin ichjan ixi tjaun na tsake'e itja ndo Jesús ngata'a xjan ko xronichje'e ndo ndo Dio ixi je'e xjan. Ko sen teyuu chrikao ndo Jesús kuyakutee sen ni bika'o xjan. ¹⁴ Ko je'e ndo Jesús ndachro ndo:

—Tintu'enta ichjan tsij xjan ngajin ko tingakuen'anta xjan ixi sen sinche'e xranchi nche'e naa ichjan, sen me'e tixinixin'en sen tixin'in sen ngajni ti tetuan'an ndo Dio.

¹⁵ Juexin bake'e itja ndo ngata'a xjan, sakjuixin ndo nti'a.

Naa chán chóna itsjé tomi nichje'e chán ndo Jesús

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Naa chajan kuji chán kuitsje'e chán ndo Jesús ko juanchangi'e chán ndo:

—Ja'anta ti nchekuen'ennta chujni tsango jiannta, ¿nge'e xrokonda sinta'a ixi tsayá'a juachaxin tsarichón kain nchakon?

¹⁷ Ko je'e ndo ja'in juatingíexin ndo:

—¿Sonda ndachrua ixi jan'an jianna? Je'o ndo Dio, je'e ndo jian ndo. Ko siá tjauan nduaxin tsarichuan, xrokonda tsitikaoan chijnie ndo Dio.

¹⁸ Ko je'e chán ndachro chán:

—¿Ngixe'e chijni me'e?

Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Ko'a juachaxin naatsóñaxuan naa chujni, ko'a juachaxin tsixintexian naa nchri chónnda xixi'e, ko'a juachaxin ixi tse'e, jua'i sincheya ixi sincheni'e inaa chujni. ¹⁹ Chónde'e juasaya ndotáa ko janáa, kaxon tjue'é chujni xranchi tjue'e asáan.

²⁰ Ko je'e chán ndachro chán:

—Kain chijni ji'in kuitika'on xrachiona. ¿Nge'e ícha titjáña sinta'a?

²¹ Ko ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Siá nduaxin tjauan sinchetjúa asáan, nchekjia kain nge'e tjintee chonda, ko tonchjiye'e sen nóa kain tomia. Ko me'e xrochónnda ti tjintee jii ngajní. Tjume'e tsji'ia ko xrokjan ja'a naa sen rua'na.

²² Ko kuin'en chán jaña, tsango koni'e aséen chán, sakjui chán ixi tsango itsjé nge'e ti tjintee chónnda chán.

²³ Tjume'e ndo Jesús ndache ndo sen teyuu chrikao ndo:

—Nduaxin xrontatjunta ixi tsango tangi tsixin'in ngajní ti tetuan'an ndo Dio, naa chujni chónnda itsjé tomi. ²⁴ Ko nduaxin ntatjunta ixi ícha tangi'a tsixin'in naa kucamello ikon naa ntachika, ixi naa chujni chónnda itsjé tomi tixin'in ti tetuan'an ndo Dio.

²⁵ Ko sen teyuu chrikao ndo kuin'en sen nge'e nichja ndo, tsango kuiye'e ñao sen, ko juanchangi'e kichuu sen:

—¿Ngisen tsjacha tsechón kain nchakon tjume'e?

²⁶ Ko ndo Jesús jitsje'e ndo sen, me'e ndachro ndo:

—Chujni jua'i tsechón na kain nchakon. Je'o ndo Dio tajon ndo juachaxin tsechón chujni.

²⁷ Tjume'e ndo Pedro ndachro ndo:

—Nchána, jan'anna kuintu'ana kain ti kuachondana ko rua'ananta. ¿Jan'anna nge'e tsjachana?

²⁸ *Ko ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Nduaxin ntatjunta nchakon tsji tsoña natjúa kain nge'e, nchakon Chjen'en ndo Dio, xjan tsijongi'e xranchi chujni, tsake'e xjan nunte ngata'a ntaxitaon ti tsetuanxin xjan ko tsjako xjan ti ijié juachaxin chonda xjan, tjume'e kaxon ja'anta ti rue'énta xjan xrochondanta teyuu ntaxitaon tsituanxinnta ko sinchéñaxinnta ijié ngajin ti teyuu tjajna ne'e Israel. ²⁹ Ko kain sen kuintu'e ndo'a, ko sen kuintu'e ndo kichuu ko jan kichuu, ndotée o janée, janchri'e o chjen'en o nunte'e ixi kuitikaonna sen ko rua'na sen jan'an, sen me'e tsango itsjé nge'e tsayé'e sen ko kaxon tsechón sen kain nchakon. ³⁰ *Ko kueya sen jai tsango tetuan'an sen, nchakon me'e ítsetuan'i sen. Ko kueya sen tjinte'a jai, nchakon me'e je'e sen ícha tsetuan'an sen.

20

Ndo Jesús juakoxin ndo kondee sen nche'e ixrą ngataon ijngi

¹ Ngajní tetuanxin ndo Dio me'e tonoxin xranchi naa xi chónđa naa ijngi tsango ijié ko ndúyo kuachrje xa bijée xa kaxin xinchexrą ixi tsikonchrijin xa tu uva. ² Ko kuitja xa xinchexrą ko konchjianka'o kichuu xa ko xroxenge'e xa 'ną naa tomi ndatin'in denario ngujngu nchakon ko tjume'e xruan'an xa xinchexrą ngataon ijngi. ³ Ko kuachrje xa hora nąą ne'e nchakon ko bikon xa ikaxin chujni jii ngusine tjajna ko chónđa'i ną ixrą. ⁴ Ko ndache xa ną: "Itjinta tikonchrijinnta tu uva ko jian tsjenga'anta 'ną." Ko je'e ną ikjui ną. ⁵ Tjume'e ngusine nchakon bijée xa ikaxin xinchexrą, ko kaxon ti hora nínxin ne'e nchakon kuachrje xa juée xa xinchexrą. ⁶ Ko kónđo kaxon kuachrje xa hora na'ó, ikjui xa ngusine tjajna ko kuitja xa ikaxin ninchexrą, ni xro'an stenche'e ko ndachro xa: "¿Sonda stenta nti'i nguixin nchakon ko xro'an ixrą stenche'enta?"

⁷ Ko je'e ną ndachro ną: "Ixi xro'an ngisen chjánąna ixrą, méxin nti'i stena." Ko je'e xa ndachro xa: "Itjinta nche'enta xrąna ko jian tsjenga'anta 'ną." ⁸ Ko ó kontie ko xi chjakée ndache xa xi tetuen'en xinchexrą: "Tiye'é xinchexrą ko tjenge'é xa 'ną, tjangíxinian tjenge'é 'ną xi kjui ó kónđo ko tsjexixin xi kjui ndúyo." ⁹ Ko sa'ó konchjiñe'e xi kuixin'in xrą hora na'ó ko ngujngu xa kuayé'e xa naa tomi denario. ¹⁰ Tjume'e konchjiñe'e xi kuaxi xrą ndúyo ko xraxaon xa ixi je'e xa xrojuacha xa ícha itsjé tomi, ko xraje'o kuayé'e xa naakua tomi denario. ¹¹ Ko hora kuayé'e xa tomi, bake'a xa juaxruxin ti juacha xa. ¹² Ko ndachro xa: "Ni kujj ó kónđo naakua hora juinche'e ną xrą ko kaxon xenge'e ną 'ną xraje'o xranchi juacha jan'anna ti juinta'ana ixrą nchijii nchakon ngataon súa." ¹³ Ko xi xrée ja'in juatingíexin xa: "Jan'an ndako rinta'a, jojna ixi xrojuenga'anta 'ną naa denario ko jaña kuaye'enta. ¹⁴ Itsenta tomianta ko satjinta. Jan'an tja'on xrotjá'a xi kujj ó kónđo xraje'o xranchi ja'anta. ¹⁵ Jan'an, ¿á chonda'i juachaxin ixi xrotjá'a ngisen tja'on tomina? Q, ¿jitochjuya'anta ixi ti jian rinta'a jan'an?" ¹⁶ *Méxin, ja'in xrondachro chijni ji'in: ni kujj ícha tjume'e, ni me'e ícha sa'ó tsayé'e ną ti jian, ko ni kujj ícha sa'ó, ni me'e ícha tjume'e tsayé'e ną ti jian tsajon ndo Dio ixi itsjé ni tsonchjiñe'e ko kaxion ni tsinche'e ndo.

Íjngo chronga ndo Jesús tsen'en ndo

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

¹⁷ Hora sakjui ndo Jesús tjajna Jerusalén, kuachrjendaxin ndo ti ste chujni, je'e ndo ko sen teyuu chrikao ndo ko ndache ndo sen:

¹⁸ —Jai stetajin'ina tjajna Jerusalén ko nti'a xrotsé ną Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, ko tsajon ną xjan ngajin xitaana tetuan'an ko xi tjako ley ne'e ndo Dio, ko tsjankata'a ną xjan ijié ko xrondachro ną tsen'en xjan. ¹⁹ Ko tsajon ną xjan ngajin xi kuixin inaa tjajna ko ni me'e tsjanao ną xjan ko tsikaon xjan ko tsasintjian ną xjan ko nti'a tsen'en xjan ko nchakon nínxin xroxechón xjan.

Ti juanchia janée ndo Jacobo ko ndo Juan

(Mr. 10:35-45)

²⁰ Tjume'e janée ndo Jacob ko ndo Juan, chjen'en ndo Zebedeo, je'e jan ko yui chjen'en jan konchjiñe'e sen ngajin ndo Jesús ko bake'exin jan ntatuchi'in jan ngajin ndo Jesús ko kuinóatée jan ngajin ndo. ²¹ Ko ndo Jesús juanchangi ndo:

—¿Nge'e tjauan?

Je'e jan ndachro jan:

—Tja'on ixi nchakon tsake'enta nunte ngata'a ntaxitaunnta ko tsjakonta ijié juachaxin, tájonnta juachaxin ixi yui chjan'na tsake'e xjan ti tsake'e ja'anta, naa xjan ndatsjonxin jian ko naa xjan ndatsjonxin ikjon.

²² Tjume'e ndo Jesús ndachro ndo:

—Ja'anta noa'inta nge'e tjanchianta. ¿Á chao ja'anta tsi'inta ti tsango itsjá tsi'i jan'an ko ti itsjá me'e xrondachro ti chinga sinchenana ko tsintji jnina ko tsen'enna?

Tjume'e sen teyuu chrikao ndo ndachro sen:

—Jaán, chao.

²³ Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Jaán, nduaxin ja'anta tsango chinga sinta'anta nã xranchi sinchenana jan'an, ko ti tsake'enta ndatsjonxin jian o ndatsjonxin ikjon, je'o Ndotána tikinixin'en ndo xrondachro ndo ngisen tsayé'e juachaxin me'e.

²⁴ Ko hora kuin'en sen ite chrjikao ndo Jesús, koñao sen ngajin ndo Jacobo ko ndo Juan. ²⁵ *Tjume'e ndo Jesús kuiye'e ndo kain sen chrikao ndo ko ndachro ndo:

—Ja'anta no'anta ixi xi tetuan'an tjajna, je'e xa tituen'en xa chujni ko xro'an nge'e nche'e chujni siá xi tituan'an tsajon'a xa juachaxin ko xi tsango tituan'an chujni xrokonda tsitikaon nã nge'e tituan'an xa. ²⁶ *Ko ja'anta jua'i sinche'enta jaña xranchi nche'e je'e nã. Na'i. Siá xrojan ja'anta tjaunnta tsituan'annta ícha, sa'ó xrokonda tsitikaonnta nge'e tsetuan'annta sen kichuunta. ²⁷ Ko ngixe'i ja'anta ti tjaunnta ícha tsetuan'annta, xrokonda tayakon'ennta sen kichuunta ko xro'an nge'e tsjachanta. ²⁸ Jaña kaxon Chjen'en Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, kui'a xjan ixi chujni sinche'e ixrã ngajin xjan. Na'i. Je'e xjan kujj xjan ixi tayakon'en xjan chujni ko tsen'en xjan ixi jaña tsantsjengí'e xjan ijié chónða chujni.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo yuu ni tikon'a

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Ko kuachrjexin sen tjajna Jericó, itsjé chujni rué'e ndo Jesús. ³⁰ Ko yuu ni tikon'a ste nã nunte ngande'e cha'o ko kuin'en nã ixi jitatsinga ndo Jesús, me'e kuaxi kuyako nã:

—Nchána, xjan kuachrjenixin ndo David, tikonóa'naninta.

³¹ Ko chujni kuyakutee nã ni tikon'a ixi xrotenko nã ko je'e nã ícha séen kuyako nã:

—Nchána, xjan kuachrjenixin ndo David, tikonóa'naninta.

³² Tjume'e ndo Jesús kuíxin ndo, ko kuiye'e ndo ni tikon'a ko juanchangi'e ndo nã:

—¿Nge'e tjaunnta sinta'a?

³³ Ko je'e nã juate'e nã:

—Nchána, tja'onna tsikonna.

³⁴ Ko ndo Jesús bikonóe'e ndo na ko bake'e itja ndo ngata'a ikon na. Ko tuinxin bikon na ko kaxon je'e na rué'e na ndo.

21

Ndo Jesús kuixin'in ndo tjajna Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo kuiji sen ó tjenka tjajna Jerusalén, naa tjajna Betfagé, nti'a jii ijna ndatin'in Olivo, ko ndo Jesús kuetuen'en ndo yuu sen chrikao ndo, ² ko ndachro ndo:

—Itjinta tjajna ji'a, nti'a tsinchiinta naa kuntajno, kunchri, jichroá ba ko naa kuntajnochjan jikao ba. Tonxindange'enta ba ko tsikuunta yui ba. ³ Ko siá xrojan ngisen tsjanchangi'anta sonda satiku'unta ba, ja'anta ndachronta: “Ncháina xrokonde'e ba ko tsjexin tsonde'e ndo ba, je'e ndo tsituan'an ndo tsikianna ba.”

⁴ Jaña kon'en ixi jaña ó tsikjin naa ndo kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó, ko ja'in tsindachro ndo:

⁵ Ndachenta chujni tjajna Sión:

“Tsje'enta ndo rey na'anta ó kuii ndo ngajinnta,

ko je'e ndo nchejié'a aséen ndo,

naa kuntajno jita'a ndo,

naa kuntajnochjan, chjen'en naa kuntajno, ko tama.”

Jaña jitaxin xroon chijnie ndo Dio ó sa'ó.

⁶ Ko sen chrikao ndo, ikjui sen, juinche'e sen ti kuetuan'an ndo Jesús.

⁷ Ko bika'o sen kuntajno ko chjen'en ba, ko bake'e sen manta jitsáa sen ngata'a ba, tjume'e je'e ndo kueta'a ndo ba. ⁸ Ko tsango itsjé chujni ste nti'a ko kuingo na manta stetsáa na ngata'a cha'o ko ikaxin na konchrinjin na chaan ntaa yua ko bingó na ngatja cha'o kaxon. ⁹ Ko kaxin chujni stetaon ko chujni sterué'e na ndo Jesús ko ja'in stetoyako na:

—Ijié juachaxin tikinixin'en xjan kuachrjenixin ndo David. Tsango jian ndo kujxin ixi juachaxien Ndotáina jii ngajni. Ijié juachaxin tsayé'e ndo.

¹⁰ Hora kuixin'in ndo Jesús tjajna Jerusalén, kain chujni ste nti'a xronka na ko ndachro na:

—¿Ngisen ji'in?

¹¹ Ko itsjé na ndachro na:

—Ji'i ndo Jesús chronga chijnie ndo Dio, ndo tjajna Nazaret tikinixin'en nunte Galilea.

Ndo Jesús juinchetjúa ndo ni'ngo

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Ko ndo Jesús kuixin'in ndo ningue ndo Dio ko kuantsje ndo kain ni stenchekji ko ni te'na ngaxin'in ni'ngo. Ko konjamangi ndo ntaa jita'a nge'e nchekji na ko ti tasingixin na tomi ko ntaxitauen ni nchekji kuntúa. ¹³ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Ja'in ndachro xroon chijnie ndo Dio tsikjin sen kuachronga ó sa'ó: “Nchanía, nchia nichjaxin chujni ngajin ndo Dio.” Jaña ndatin'in nchia, ko ja'anta juinchéñanta nchia tjaue xiche'e.

¹⁴ Ko ngaxin'in ni'ngo konchjiñe'e ni ntakutsin, ni ntarengo ngajin ndo Jesús ko je'e ndo juinchexruen'en ndo na. ¹⁵ Ko kaxin xitaana

tetuan'an ko xi tjako chijnie ndo Dio bikon xa kain ni juinchexruen'en ndo ko nge'e juinche'e ndo ko kuin'en xa kaxin ichjan stetsje xjan ngaxin'in ni'ngo, ko ja'in ichro ti stetsje xjan: "Ijié juachaxin tikinixin'en ndo kuachrjenixin ndo rey David." Ko xi stetin'en tsango koñao xa ¹⁶ ko ja'in ndache xa ndo:

—¿Á ritin'én nge'e stetsje xjan ji'in?

Ko je'e ndo ndachro ndo:

—Jaán, ¿ja'anta á noa'inta nge'e ndachro xroon chijnie ndo Dio? Ko ja'in ndachro xroon:

Ro'a xjan nchínchín ko xjan stetaki bakéenta ti juasaya jian xrotsje xjan.

¹⁷ Tjume'e je'e ndo kuachrjexin ndo tjajna Jerusalén sakjui ndo tjajna Betania ko nti'a joke'e ndo tiie me'e.

Ndo Jesús ko ntaq tajon tu higo

(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Ndúyo kua sen cha'o ko ikjan sen tjajna Jerusalén ko ndo Jesús kuen'en ndo jinta. ¹⁹ Ko bikon ndo naa ntaq tu higo ngande'e cha'o ko konchjiñe'e ndo ti jii ntaq, ko xro'an itu kuitja ndo, je'o ika chóna ntaq. Méxin ndache ndo ntaq:

—Kainko nchakon xro'an itu xrochóna.

Ko ntaq tu higo tuinxin xema ntaq. ²⁰ Ko sen teyuu chrikao ndo Jesús bikon sen nge'e kon'en ntaq, me'e xronka sen ko juanchangi'e sen ndo:

—¿Sonda tuinxin xema ntaq tu higo?

²¹ *Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Nduaxin ntatjunta siá nduaxin xrochuntianta ko xro'an nge'e sinchengachrue asáanta, je'a je'o xranchi kon'en ntaq tu higo, chao sinche'enta. Ja'anta chao xronichje'enta ijna ji'in ko ja'in xrondachenta jna: "Satjixian nti'i ko taritsinga'ngia ndachaon", ko jaña tson'en. ²² Ko kain nge'e tjaunnta, siá xronichje'enta ndo Dio ko nduaxin xrochuntianta ngajin ndo, nduaxin tsaye'enta nge'e tsjanchianta.

Ijié juachaxin chóna ndo Jesús

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

²³ Tjume'e ndo Jesús kuixin'in ndo ni'ngo, ko juinchekuen'en ndo chujni, me'e konchjiñe'e kaxin xitaana tetuan'an ko kaxon kaxin xi judío, xi ícha tetuan'an, ko juanchangi'e xa ndo:

—¿Nge'e juachaxin chonda ja'a ixi ja'in nche'e ko ngisen tjáa juachaxin?

²⁴ Ko ja'in juate'e ndo Jesús:

—Kaxon jan'an tsjanchangi'anta naa nge'e ko siá tsjatingíexinnta nge'e tsjanchangi'anta, jan'an kaxon xrontatjunta ngisen chjana juachaxin. ²⁵ Ndo Juan ti kuikitée chujni, ¿no kuixin juachaxin me'e? ¿Á ngajni o chujni kuituan'an?

Tjume'e jitjakaxin kichuu xa ko stendachro xa:

—Siá xrondachrona ixi ndo Dio tsiketuen'en xi Juan, xrondachro xi ji'i: "¿Sonda kuitikaon'anta ti ndachro xi Juan?" ²⁶ Ko siá xrondachrona ixi chujni, kain ni tjajna tsoñao na ixi xi Juan ndachro na nichja xa chijnie ndo Dio.

27 Tjume'e juatingíexin xa:

—Nóna'ina ngisen.

Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Jan'an kaxon xrontatju'inta ngisen chjána juachaxin rinta'a ji'i.

Ndo Jesús juakoxin ndo chijnie yuu xichájan

28 Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—¿Nge'e ndachronta ixi ti tseki'anta? Bake'e naa xi ko xi me'e chónða xa yuu cháje'en xa, ko sa'ó konchjiñe'e xa ngajin naa cháje'en xa ko ndachro xa: “Itjia nche'é ixra chjaka ti jii ntaq tu uva.” ²⁹ Ko juate'e chán: “Na'i, tjaun'a itsji”, ichro chán. Ko tjume'e kuindoxin chán ti jixraxaon chán ko kuitikaon chán ti ndachro ndotée chán. ³⁰ Ko tjume'e kuitsje'e xa inaa cháje'en xa ko xraje'o kuetuen'en xa chán itsji chán ngataon ijngi ti jii ntaq tu uva ko juate'e chán: “Jan'an chao itsji”, ichro chán. Ko jui'a chán.

31 Tjume'e juanchangi ndo Jesús:

—¿Ngixe'e ti yuu chajan kuitikaon chán nge'e kuetuan'an ndotée chán?

Ko je'e sen ndachro sen:

—Chán sa'ó kuituen'en.

Ko ndo Jesús ndache ndo sen:

—Ko nduaxin xrontatjunta ixi chujni tjanchia tomi xroxrajon ngajin xi tetuan'an ko nchri chónða kueya xi, ni me'e ícha sa'ó tsixin'in na ti tetuan'an ndo Dio ko tjume'e ja'anta. ³² *Ixi ndo Juan tikitée chujni, kuji ndo ko ja'anta kuitikaon'anta ti chronga ndo, ko ni xenge'e 'na ko nchri chónða kueya xi, ni me'e kuitikaon na ti ndachro ndo. Ko ja'anta maski bikonta jaña, kuindoxin'anta ko kuitikaon'anta.

Xi nche'e xra ña'i

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

33 Ndo Jesús ndachro ndo:

—Tseki'anta inaa chijni. Xranchi naa xi kuenga itsjé ntaq tu uva ngaya chjakée xa. Ko juinchéñe'e xa ntaq tu uva naa korra, ko inge xa ti no tsáñaxin ndée tu uva. Kaxon juinchekonchjian xa naa ntaq ijié ti no xrotsjéxin xa nchiji jngi'e xa.

'Ko tjume'e juatoya xa nunte me'e ngajin kaxin ni nche'e ixra ko nchakon xrojejo tu uva je'e na tsajon na ti tikinixin'en xa ko tjume'e sakjui xa ikjín. ³⁴ Ko nchakon kuaxi xejo tu uva, xi nunte'e xruan'an xa kaxin ni nchexrée xa tsjirué'e na tu uva ti tikinixin'en xa. ³⁵ Ko ni kuitu'e ijngi chonda ntaq tu uva, ndako'a juinche'e na ixi itsé na xi nchexrée xi nunte'e, naa xa bikaon xa, inaa xa naakóñaxón na xa, ko inaa xa kuaxi na xa ixro ko xro'an nge'e kuajon na. ³⁶ Tjume'e xi nunte'e xruan'an xa ikaxin xi nchexrée xa ko xraje'o juincheckao na ni me'e.

³⁷ 'Ko tjume'e xruan'an xa cháje'en xa ixi xraxaon xa xrochónde'e na chán juasaya. ³⁸ Ko hora bikon na cháchjen'en xi nunte'e, ja'in kuintejao na: “Chán na tsitue'e chán kain nge'e chónða ndotée chán. Cháña naatsóñaxónna chán ixi jaña tsituejna kain nge'e tikinixin'en chán.” ³⁹ Tjume'e itsé na cháchjen'en xi nunte'e ko kuantsjexin na chán chjaka ko naakóñaxón na chán.

40 Tjume'e ndo Jesús juanchangi'e ndo sen ste nti'a:

—Nchakon tsji Nchée chjaka, ¿nge'e sinchekao xa ni nchexra ña'i?

⁴¹ Ko je'e sen juatingiexin sen:

—Nchakon tsji nchée ijngi me'e tsikonóe'a xa ni ña'i ko naatsóñaxón xa na, ko tsjé'e xa ikaxin xinchexra tsitue'e chjaka ko ni me'e tsajon na itu tikinixin'en xa.

⁴² Ko ndachro ndo Jesús:

—¿Á juinchekuanxin'anta xroon chijnie ndo Dio tsikjin sen kuachronga ó sa'ó?

Ixro chaxro jueña'o'a ni ti'te nchia,

ko jai ixro me'e, ixro ícha tjintee tsiki'texin nchia.

Ko ndo Dio jaña juinchéña ndo,

me'e ti chaxro stetikonna jai.

Jaña ichro chijnie ndo Dio.

⁴³ 'Méxin xrontatjunta juachaxien ndo Dio tsachrja'a ja'anta ko tsayé'e ikaxin chujni juachaxin me'e ko je'e ni me'e jian tsitikaon na xixi tsajon na nge'e tikinixin'en Ndo Dio. ⁴⁴ Ko ngisen tsitsingata'a ixro me'e naatsenxón sen, ko siá ixro me'e tsitsingata'a ixro naa chujni, naa tsotsingaxon chujni.

⁴⁵ Ko xitaana tetuan'an ko xi fariseo kuin'en xa chijni juakoxin ndo Jesús, me'e kuienxin xa xixi kondeexin je'e xa ti ndachro ndo. ⁴⁶ Me'e tjaun xa xrotsé xa ndo Jesús xixi tsije'e xa ndo, ko jua'i juinche'e xa xixi ni tjajna ndachro na xixi je'e ndo Jesús nichja ndo chijnie ndo Dio.

22

Kia kute'e sen

¹ Íjngo ndo Jesús kuaxi juako ndo xixi chijni ko ndachro ndo:

² —Ti no tetuan'an ndo Dio me'e xranchi naa chijni nichja xixi naa ndo rey juinchéña ndo naa kia xixi tsute'e chjen'en ndo. ³ Ko xruan'an ndo xi nchexrée ndo tsikiye'e xa chujni tsji na kia; ko ni me'e chro'a na kujj na. ⁴ Ko íjngo kuetuen'en ndo xi nchexrée ndo ko ndachro ndo: “Ndachenta na xixi ó konchjian ti sine na, kain iko juntao ó kuen'en ba ko kain nge'e ó chao jii tsintekii na kia”, jaña kuetuan'an ndo rey. ⁵ Ko ni kuiye'e ndo kia kuitikaon'a na. Naa xi kuiye'e ndo sakjui xa chjakée xa ko inaa xa sakjui xa kuitsje'e xa ixra chóna xa. ⁶ Ko ikaxin na itsé na xi bikao juajné ndo rey ko bikaon xa ko naakóñaxón na xa. ⁷ Tjume'e ndo rey kuin'en ndo nge'e juinchekao na xi xruan'an ndo, me'e tsango koña ndo ko kuetuen'en ndo xi soldadoe ndo ko naakóñaxón xi soldado ni ña'i me'e ko juaaka xa tjajné na. ⁸ Tjume'e ndache ndo ni nchexrée ndo: “Kain nge'e ó konchjian xixi sen tsute'e ko ni kuiya'a tsi'a na xixi tikinixien'a na tsji na kia. ⁹ Méxin, itjinta cha'o tachrjexin chujni tjajna ko ndachenta ngixe'i chujni tsji na kia.” ¹⁰ Ko ni nchexra sakjui na ko juejo na itsjé chujni, ni jian ko ni ña'i, ko kia me'e tsango itsjé chujni xejo.

¹¹ 'Hora kuixin'in ndo rey ti ste ni kujj kia, bikon ndo naa xi jitsá'i manta take'e ni itji kia. ¹² Me'e ndachro ndo: “Ja'a, ¿sonda kuixi'ian nti'i ko tsikake'a manta tetsáa ni itji kia ngajin sen tsute'e?” Ko xi me'e xro'an nge'e juatingiexin xa. ¹³ *Tjume'e ndo rey kuiye'e ndo ni stetaya ti sine chujni ko ndachro ndo: “Itsenta xi ña ko tinteenta tutée xa ko

itja xa ko tjankanta xa nduja ti naxixe'e; nti'a xrotsjanga xa ko tse'to neno xa."

¹⁴ Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Ja'in ton'en ixi kueya ni tjaun tixin'in ti tetuan'an ndo Dio ko je'e ndo tsjé'a sen tsinche'e ndo.

Ti tsjengani 'nā ngajin xi tetuan'an

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Tjume'e xi fariseo sakuntekji xa ko juao kichuu xa xranchi sinche'e xa ixi ndo Jesús ndako'a xronichja ndo naa nge'e ixi jaña chao tsjankata'a xa ndo ije. ¹⁶ Méxin xruan'an xa kaxin xi nchekuen'en xa ko kaxin xi nchexrée xi Herodes ixi tsjanchangi'e xa ndo Jesús ja'in:

—Maestro, konónana ixi ja'anta je'o ti nduaxin nichjanta, ko ndako tjakonta chijnie ndo Dio, ko ja'anta ta'inta juachjaon nge'e nichja chujni, ixi ja'anta tsje'enta aséen chujni. ¹⁷ Méxin nge'e chronta, ¿á chao tsjenge'eni 'nā xi tetuan'an kuj'xin tjajna Roma?

¹⁸ Ko ndo Jesús no'e ndo ixi ndako'a stexraxaon xa, me'e ndachro ndo:

—Ja'anta ndako'a xraxaonnta. ¿Sonda tjaunnta ixi jan'an ndako'a xronichja? ¹⁹ Chjánanta naa tomi xengaxin 'nā.

Ko je'e nā kuajon nā naa tomi ndatin'in denario. ²⁰ Tjume'e ndo Jesús juanchangi'e ndo xa:

—¿Xranchi ndatin'in ko ngisen ikon jinito tomi ji'i?

²¹ Ko je'e nā juatingíexin nā:

—Xi César tetuan'an Roma, me'e xi ikon.

Ko je'e ndo ndachro ndo:

—Chje'énta xi César nge'e tjanchia xa ko chje'énta ndo Dio nge'e tikinixin'en ndo.

²² Ko kuin'en nā ja'in, me'e xraxaon nā:

—Xi ji'in tsango no'e xa.

Tjume'e sakuuntekji nā.

¿Á nduaxin xroxechónni?

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ *Ko xraje'o nchakon me'e, kuntekii kaxin xi ndatin'in saduceo, xi titikaon'a ixi xroxechón chujni, ko juanchangi'e xa ndo Jesús:

²⁴ —Ja'anta ti nchekuen'ennta chujni, nge'e chronta ti tsindachro ndo Moisés ixi siá naa xi tsen'en xa ko tsintue'a xa chjan ngajin janchri'e xa, xi kichuu xa xrokonda tsute'e xa nchrinchri'e xi kuen'en, ko siá xrochónnda nā ichjan, ichjan me'e xrokjui xranchi chjen'en xi kuen'en.

²⁵ Bake'e ngakjen'en jan'anna yaatō xi, ko xi me'e kichuu xa. Ko xi sa'ó kute'e xa ko kuen'en xa ko kuichónnda'i janchri'e xa ichjan, me'e xi kichuu xa kute'e xa nchrinchri'e xi kuen'en. ²⁶ Ko jaña kon'en xi yuxin, kaxon xi nínxin, ko kain yaatō xa. ²⁷ Ko kain xa kuen'en xa ko kaxon je'e nchra kuen'en nchra. ²⁸ Nchakon xroxechón kain chujni tsiken'en, ¿ngixe'e ti yaatō xa tsoñā ndoxi'e nchra ixi kain xa kute'e xa nchra?

²⁹ Tjume'e ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Ja'anta, ¿á tsango noa'inta nge'e ichro xroon chijnie ndo Dio ko á chuxin'anta juachaxien ndo? ³⁰ Ixi nchakon xroxechón kain chujni, xro'an ngisen tsute'e nti'a, ko xro'an sen xroxrajon ixi tsute'e

sen, ixi sen xroxechón tsintee sen xranchi sen ángel ne'e ndo Dio ste ngajní. ³¹ Chijni nichja ixi xroxechón ni tsiken'en, ja'anta, ¿á juinchekuanxin'anta nge'e ndachro chijnie ndo Dio? Ixi je'e ndo ja'in ndachro ndo: ³² “Jan'an ndo Dio, ndo titikaon ndo Abraham ko ndo Isaac ko ndo Jacob.” Ndo Dio je'a ne'e ni tsiken'en. Na'i. Je'e ndo ndo Dio ne'e ni stechón.

³³ Ko ni kuin'en nge'e nichja ndo xraxaon na ixi je'e ndo tsango no'e ndo ko jian nichja ndo.

Chijnie ndo Dio, chijni ícha tetuan'an

(Mr. 12:28-34)

³⁴ Kain xi fariseo kono'e xa ixi ndo Jesús jian juatingíexin ndo ngajin xi saduceo ko juinchekita ndo xa, méxin juejo kichuu xi fariseo ³⁵ ko naa xi fariseo, naa xi ícha no'e ko tjako xa chijnie ndo Dio, juanchangi'e xa ndo Jesús ixi tjaun xa ndako'a xrojuatingíexin ndo:

³⁶ —Maestro, ¿ngixe'e chijnie ndo Dio ti ícha tetuan'an?

³⁷ Ndo Jesús ndachro ndo:

—“Ja'anta xrotjue'enta ndo Dio ixi nchijíi asáanta ko ti xraxaonxinnta.” ³⁸ Ji'in chijni sa'ó ko ícha tjintee kuetuan'an ndo Dio. ³⁹ Ko chijni yuxin xraje'o ndachro chijni: “Xrotjue'enta ni kichuunta xranchi tjue'enta asáanta.” ⁴⁰ *Yui chijni ji'in ti kuetuan'an ndo Dio kuachrjenixin kain ti kuetuan'an ndo, ti juako ndo Moisés, ko kain ti juako sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó.

¿Ngisen kuachrjenixin ndo Cristo?

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ Ko xra ste kain xi fariseo, ndo Jesús juanchangi'e ndo xa ⁴² ko ja'in juanchangi ndo:

—¿Nge'e xraxaonnta ixi ndo Cristo? ¿Ngisen kuachrjenixin ndo?

Ko je'e xa ndachro xa:

—Ndo Cristo tsikachrjenixin ndo ndo David.

⁴³ Tjume'e ndo Jesús ndachro ndo:

—Ndo David nichjaxin ndo ixi Espíritue ndo Dio ko ndachro ndo: “Nchána”,

⁴⁴ Me'e ja'in nichja Nchána Dio ngajin Nchána:

“Take'enta ndatsjonxin jian ti ritjén jan'an,

ko chon'énnta ti tsakeja kain ni ningakon'annta ngangí tutáanta.”

⁴⁵ ¿Xranchi ndo Cristo xrokuachrjenixin ndo ndo David ko je'e ndo David ndachro ndo ixi Nché'e ndo ndo Cristo?

⁴⁶ Ko jua'i juate'e nínaa xi ste nti'a ti juanchangi ndo Jesús ko ti hora me'e kuaxi í xro'an nge'e juanchangi'e xa ndo.

23

Ndo Jesús juangí'e ndo xi tjako ley ko xi fariseo

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

¹ Ko kuaxi ndo Jesús nichje'e ndo chujni kao sen teyuu chrikao ndo, ko ja'in ndachro ndo:

² —Xi tjako ley chijnie ndo Dio ko xi fariseo xraxaon xa ixi je'e xa ícha jian no'e xa chijni juako ndo Moisés. ³ Méxin, kain nge'e tsituan'an xa titikaonnta ko nche'enta me'e, ko nche'anta xranchi nche'e je'e xa ixi

je'e xa ndachro xa naa nge'e ko je'e xa nche'a xa ti ndachro xa. ⁴ Ixi je'e xa tetuan'an xa ti tsango tangi sinche'e chujni, ko je'e xa titikaon'a xa naa nuchijaon ko tingijna'i xa chujni ixi tsitikaon na kaxon. ⁵ *Ko kain ti jian nche'e xa tjaun xa tsikon chujni ko nche'e xa juaxruxin take'e xa nganito ntatjen xa ko ntachaan xa kaxin chajua iton, nti'a tsikjin xa chijnie ndo Dio ko manta tetsáa xa tsikake'e xa kueya chajua ícha jíe ixi ti tetsáa ikaxin chujni. ⁶ Ko nchakon itji xa ni'ngo o xrojan kia tjaun xa ixi chujni jian sinchesaye'e na xa. ⁷ Ko ngataon ndasin ko ngaya cha'o tjaun xa ixi chujni tsajon na juajna ko xrochónde'e na xa juasaya* ko sinchekin'in na xa xi tjako chijnie ndo Dio.

⁸ 'Ko ja'anta tjancha'inta ixi chujni xrontatjunta na sen nchekuen'en chujni ja'anta, ixi ja'anta naakua naa ndo nchekuan'annta me'e ndo Cristo ko kain ja'anta kichuunta. ⁹ Ko xro'an ngisen ndachenta ndotánta ngata'a nunte nti'i ixi naakua naa Ndotánta chondanta, ndo jii ngajni. ¹⁰ Ko ndachro'anta ixi ja'anta ritaun'enta chujni ixi je'o ndo Cristo me'e ndo jitaon'en chujni. ¹¹ *Ngisen ícha tjaun tsituan'an, sen me'e xrokonda xrokjan sen chujni nche'e xráanta. ¹² *Ixi ngisen ícha sinchejé aséen, sen me'e ícha nunte tsintee sen, ko sen nchejé'a aséen, sen me'e ícha tsetuan'an sen.

¹³ 'Ko lastu ja'anta ti nchekuen'ennta chujni ko ja'anta fariseo, ti tjako yuu ikonnta, ti tije'enta ntachja ti tetuan'an ndo Dio ixi tsixin'a chujni ko ja'anta tixin'anta ko tintue'anta tixin'in ikaxin chujni tjaun tixin'in.

¹⁴ 'Ko lastu ja'anta ti nchekuen'ennta chujni ko ja'anta chujni fariseo, ti tjako yuu ikonnta, ko tantsje'enta nchri ka'an ndo'a nchra, ko tjaunnta tsikon chujni ixi tsango nichje'enta ndo Dio. Méxin ja'anta ícha tangi tson'annta.

¹⁵ 'Lastu ja'anta ti nchekuen'ennta chujni ko ja'anta chujni fariseo, ti tjako yuu ikonnta, ko tatsinganta ndachaon ko tsango ichrjinta ixi tsjachanta naa chujni tsitikaon ti tjakonta, ko nchakon juachanta chujni me'e, tsango chinga nchekuen'ennta na, ko chujni me'e ícha ndako'a nche'e chujni ko chujni me'e ícha tikinixin'en chujni xrochexin xro'i ixi ja'anta.

¹⁶ 'Lastu ja'anta ixi tjakonta ko ja'anta ndakúsinnta. Ndachro ja'anta nchakon xrojan chujni xrondachro ixi sinche'e xrojan nge'e ko ni'ngo xronichjaxin sen ko ndachro ja'anta ixi tjinte'a me'e. Ko siá chika oro jii ngaxin'in ni'ngo xronichjaxin sen, ja'anta ndachronta ixi chijni me'e tjintee ko nduaxin xroxenga 'na. ¹⁷ Tsango ninta ja'anta ko ntakutsinnta. ¿Á tsango tjintee chika oro o á tsango tjintee ni'ngo juinchetjúáxin chika oro? ¹⁸ Kaxon ndachro ja'anta: "Xrojan chujni xrondachro ixi sinche'e xrojan nge'e ko xronichjaxin sen altar ko ja'anta ndachronta ixi tjinte'a me'e. Ko siá xrondachro sen ixi sinche'e sen xrojan nge'e ko xronichjaxin sen nge'e chjé sen ndo Dio ngata'a altar me'e ti tjintee ichro ja'anta ko me'e xrondachro ixi nduaxin xroxenga 'na." ¹⁹ Tsango ninta ja'anta ko ntakutsinnta. ¿Á tsango tjintee nge'e xrochje'énta ndo Dio?, o, ¿á ícha tsango tjintee altar ti tontjúáxin nge'e tsajonnta? ²⁰ Ixi ngisen xrondachro ixi sinche'e xrojan nge'e ko xronichjaxin sen altar, je'a nichjaxin sen je'o altar.

23:5 23:5: Mt. 6:1. * **23:7** 23:7 juasaya respeto, honor **23:11** 23:11: Mt. 20:26, 27; Mr. 9:35; 10:43, 44; Lc. 22:26. **23:12** 23:12: Lc. 14:11; 18:14.

Na'i. Kaxon nichjaxin sen kain nge'e jii ngata'a nti'a. ²¹ Me'e ngisen xrondachro ixi sinche'e sen xrojan nge'e ko xronichjaxin sen ni'ngo, je'a nichjaxin sen je'o ni'ngo. Na'i. Kaxon nichjaxin sen ndo Dio jii nti'a. ²² *Méxin, ngisen xronichjaxin sen ngajni, me'e kaxon nichjaxin sen trono ne'e ndo Dio ko ngisen jitetuan'an nti'a.

²³ 'Lastu ja'anta ti tjakonta ley ko ja'anta chujni fariseo. Ja'anta ndako'a xraxaonnta. Ja'anta chje'énta ndo Dio ti ite nge'e tikinixin tsajonnta ne'e kamenta ko anís ko comino. Ko titikaon'anta ti nge'e tjako ley: ti jian xrokonda sinche'enta ko ti xrokonda tsikonóe'enta sen kichuunta ko ti xrochuntianta ndo Dio. Kain ji'i xrokonda sinche'enta ko kaxon ti nge'e tikinixin'en ndo Dio tsajonnta. ²⁴ Ja'anta ntakutsinnta, ti nchekangi'enta kuchjisen nchúin ixi tsinga'inta ba, ko ja'anta tinganta naa kucamello tsango ijié.

²⁵ 'Lastu ja'anta ti tjakonta ley ko ja'anta chujni fariseo. Ja'anta ndako'a xraxaonnta. Ja'anta tsango nchetjúáanta tuenxin vaso ko laato, ko ngaxin'in tsango kitja ixi xraxaonnta xrotsénta nge'e je'a tikinixin'anta. ²⁶ Ja'anta chujni fariseo tsango ntakutsinnta. Sa'ó xronchetjúáanta ngaxin'in vaso ko laato ko me'e tsontjúá tuenxin.

²⁷ *'Lastu ja'anta ti tjakonta ley ko ja'anta fariseo. Ndako'a xraxaonnta. Ja'anta stenta xranchi naa tuye tsixrabaa chujni, tsango chaxro tsje'e nduja, ko ngaxin'in jikaon nte'e chujni tsiken'en ko kain nge'e tjúá'i. ²⁸ Jaña ja'anta tjaunnta chujni tsikon nã ixi ja'anta tsango jiannta, ko ngaxin'in asáanta ndako'a xraxaonnta ko ña'inta.

²⁹ 'Lastunta ti tjakonta ley ko ja'anta fariseo. Ja'anta ndako'a xraxaonnta. Ja'anta ti juincheñanta lápida ti tsixrabaa sen kuanichja chijnie ndo Dio ó sa'ó ko chaxro nchetsojinnta ixro jita'a tuye ne'e sen tjúá aséen. ³⁰ Ko ja'anta ndachronta siá xrobake'enta nchakon bake'e sen tachrí'anta xrobingijna'inta sen kóña sen juako chijnie ndo Dio. ³¹ Ko jaña ja'anta ndachronta ixi nduaxin ja'anta tsikachrjexinnta sen kóña sen kuanichja chijnie ndo Dio ó sa'ó. ³² Méxin, jai ja'anta tjaunnta sinchejexinnta ti kuanche'e sen tachrí'anta.

³³ *'Ja'anta ti tsikachrjexinnta kunchee! ¿Xranchi satsinge'enta nchakon xrochexinnta xro'i? ³⁴ Méxin, jan'an xroxruan'an chujni xrochronga chijnie ndo Dio ko chujni tsango no'e ko chujni nduaxin tjako chijnie ndo. Ko ja'anta naatsóñaxónnta sen ko tankanitonta sen ntacru ko ikaxin sen tson'inta sen ngaxin'in ni'ngo ko tsenginta sen tjajna ko tjajna. ³⁵ Ko méxin, ja'anta tsamanta ijje ti ne'e sen jian kuenxin ngata'a nunte ó sa'ó. Ko tsamanta ijje ixi ti kuaxi kuen'en sen jian xrangíxixín ndo Abel, ndo jian, ko kain sen hasta ti ndo Zacarías, chjen'en ndo Berequías, kóñaxinnta tjenja altar ni'ngo. ³⁶ Ko nduaxin ntatjunta ixi kain ijje me'e tsama chujni jii jai.

Tsjanga ndo Jesús
(Lc. 13:34-35)

³⁷ Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Jerusalén, Jerusalén, ja'anta ti ton'innta sen tjako chijnie ndo Dio ko tóñaxinnta ixro sen xruan'an ndo Dio ngajinnta. Jan'an tsango tja'on xrojuejunta xranchi naa kuchika tejo chjen'en ba chringi nene'e ba ko ja'anta tjaun'anta. ³⁸ Ko jai ndo Dio tsintu'anta ndo.

39 Ko jan'an ntatjunta ixi í tsikon'aninta jan'an íjngo tsitjaja nchakon xrondachrona: “Tsango jian ngisen kují ixi juachaxien Ncháina.”†

24

Ndo Jesús chronga ndo ixi xrojамangi ni'ngo

(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Hora kuachrjexin ndo Jesús ni'ngo, konchjiñe'e sen teyuu chrikao ndo ixi tsanchangí'e sen ndo Jesús xranchi tsikonchjian ni'ngo.

² Tjume'e ndo Jesús ndachro ndo:

—¿Á stetsje'enta nchijí tjatu'o ji'in? Ko jan'an nduaxin ntatjunta ixi kain ji'in xrochjedin, ko xro'an ixro tsake'e ngata'a inaa ixro, kain xrochjedin.

Nge'e tson'en nchakon tsjexin kain nge'e

(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Tjume'e íkjuí sen ti jii ijna Olivo ko nti'a ndo Jesús bake'e ndo nunte ko sen chrikao ndo konchjiñe'e sen ko ja'in ndachro sen:

—Ndachrona ngisa xrojамangi ni'ngo ko, ¿nge'e tson'en nchakon tsji'inta íjngo, ko nchakon tsjexin kain nge'e jii ngata'a nunte xasintajni?

⁴ Ko ja'in juate'e ndo Jesús:

—Jian tsje'enta ixi xro'an ngisen sintaya'anta. ⁵ Ixi tsji kueya chujni xronichja na xranchi jan'an ko ja'in xrondachro na: “Jan'an ndo Cristo.” Ko sincheye'e na kueya chujni. ⁶ Ko tsin'ennta steteto kaxin tjajna ko kaxon tsin'ennta ixi tsaxi tse'to ikaxin tjajna, ja'anta xrakon'anta ixi kain ji'i xrokonda tson'en ko xra je'a tsjexin kain nge'e ngata'a nunte. ⁷ Naa tjajna tse'to ngajin inaa tjajna ko naa xi tituan'an tse'to xa ngajin inaa xi tituan'an. Ko tsango itsjé chujni tsonie'e na ko tsango tsatse na jinta ko tsango tsontengi nunte ngixe'i tjajna. ⁸ Kain ji'i je'o nandá xrangíxixín ti ijié juachjaon tson'en chujni.

⁹ *Ko nchakon me'e xrotsénta na ixi tsikaonnta ko kaxinnta naatsónaxónnta na ko itsjé chujni xroningakon'annta kondanaxin jan'an. ¹⁰ Ko nchakon me'e itsjé sen íxrochuntia'ina sen ko je'o sen tsjangí'e kichuu sen ixi tsango xrochónde'e kichuu sen juaño. ¹¹ Ko kueya xi xrondachro xa ixi je'e xa nichja xa chijnie ndo Dio ko jaña sincheye'e xa kueya chujni. ¹² Ko ixi tsango tsonkueya ni ndako'a nche'e, méxin kaxon sen titikaonna íxrotjue'a kichuu sen. ¹³ *Ko kain sen xrochuntiana jan'an ko tsokuaxi'en sen ti chinga sinchekaon na sen, sen me'e tsjacha sen tsechón sen kain nchakon. ¹⁴ Ko chijni ji'i ti tjako jan'an tsono'e kain chujni jii ngata'a nunte xasintajni, ixi jaña kain tjajna, je'e na tsono'e na ngisen jan'an, tjume'e tsjexin kain nge'e.

¹⁵ Nchakon tsikonnta tsji xi tsango ndako'a nche'e ko tsake'e xa ngaxin'in ni'ngo tsango tjúa, ji'in ti ó tsichronga ndo Daniel jitaxin chijnie ndo Dio. Méxin ngisen nchekuanxin xroon ji'in xrokonda tsienxin sen. ¹⁶ Nchakon me'e sen ste nunte Judea xrokonda tsinga sen ti jii ijna. ¹⁷ *Ko ngisen jii ngata'a nchando'a, xroxingajin'a sen tsjirué'e sen xrojan nge'e. ¹⁸ Ko sen ste ngataon íjngi, íxrokjan'i sen ixi tsikao sen ti tsetsáa sen. ¹⁹ Ko lastu sen nchri, sen steyá chjen'en ko sen

† 23:39 23:39 Ncháina Señor Ncháina Jesús o Ncháina Dio 24:9 24:9 Mt. 10:22. 24:13 24:13 Mt. 10:22. 24:17 24:17 Lc. 17:31.

stenchekaki ichjan nchakon me'e. ²⁰ Nichje'enta ndo Dio ixi nchakon tsinge'enta ti chinga tson'en, je'a nchakon tania ichrin o je'a nchakon tjoké'e chujni. ²¹ *Ixi tsake'e ijié juachjaon ngata'a chujni, xranchi bake'a xra ti xrangixión nunte xasintajni, ko tsoen'a ícha tjume'e. ²² Ndo Dio tsango tjue'e ndo sen kuinche'e ndo, méxin nchakon tsij ijié juachjaon, tsonchrjen'a juachjaon me'e, ixi siá na'i, kain sen tsen'en sen.

²³ 'Méxin siá xrojan ngisen xrondachro: "Tsje'enta nti'i jii ndo Cristo", o "Tsje'enta noyá'a jii ndo", titikaon'anta na. ²⁴ Ixi tsonoxin kaxin xi xrondachro xa je'e xa ndo Cristo ko kaxin xa xrondachro xa ixi je'e xa nichja xa chijnie ndo Dio ko tsjako xa ijié juachaxin ko ijié ixra sinche'e xa, jaña tjaun xa sincheye'e xa chujni tsikinche'e ndo Dio. ²⁵ Ó sa'ó ntatjunta nge'e tson'en. ²⁶ *Méxin, siá xrontatjunta na: "Tsje'enta ti jii ntajie, nti'a jii ndo Cristo", tji'anta. O xrondachro na: "Jii ndo ngaxin'in nchia", titikaon'anta. ²⁷ Ixi xranchi tachrxjin xro'i tóngxin ndatsjonxin chuya ko ti jii xro'i ti tetaonxin nchakon, jaña tsikon chujni nchakon tsij Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni. ²⁸ *Ixi ti no jitsinga ti tsiken'en, nti'a xroxejo kuntachrjen.

Nchakon xrokjan Chjen'en ndo Dio

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ *Ko tsatsinga ti chinga tson'en chujni, nchakon me'e chjiixro ítsingasáña'i chjiixro ko tsonaxixe'e. Ko nchanitjao ítsajon'a chjixrue, ko nchanotsé tsitsingaxin nchanotsé ngajni ko kain nge'e jii ngajni tsontengi. ³⁰ *Ko tjume'e tsonoxin ti jii ngajni naa nge'e xrochronga ixi ikjan Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni. Ko kain chujni jii ngata'a nunte tsango xroxronka na ixi tsikon na Chjen'en ndo Dio tsij xjan ngakjen'en itjuj ko tsika'o xjan ijié juachaxin ixi tsango tituan'an xjan. ³¹ Ko xroxruan'an xjan sen ángel ne'e xjan ixi séen tsanoa sen tjao'e sen, me'e xroxejo kain chujnie xjan tsj'xin nganoó lado nunte xasintajni.

³² 'Tanginta chijnie naa ntãã tu higo: nchakon taxi xechji ntãã, ko tajon ntãã kayua me'e xrondachro ixi ó tsaxi tsij ichrin. ³³ Jaña nche'e ja'anta kaxon, nchakon tsikonnta tsatsinga kain ji'i, me'e tsono'anta ixi Nháina ó tuinxin tsij ndo. ³⁴ Ko nduaxin ntatjunta ixi kain ji'i sa'ó xrokonda tson'en, ko chujni jichón jai xratsen'a na. ³⁵ Ngajni ko nunte xasintajni tsitjáña. Ko chijni nichja jan'an, nai'a tsitjáña chijni.

³⁶ 'Ko ngiora ko ngixe'e nchakon tsij ndo xro'an ngisen no'e, ni sen ángel ste ngajni noe'a sen, ni jan'an, Chjen'en ndo Dio, nóna'i. Je'o Ndotána, me'e ndo no'e.

³⁷ 'Ko xranchi kon'en nchakon bake'e ndo Noé jaña tson'en nchakon tsij Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni. ³⁸ Ixi nchakon xra chrete'a chujni inda, je'e na bajine na ko baki'i na, bakute'e na ko bakajon kichuu na ixi tsute'e na, ko kujj nchakon kuixin'in ndo Noé ntãbarco, ³⁹ ko kuienxin'a na nge'e xrokon'en, kuija ichrin ko inda sabikao na ko kjun'en na inda. Jaña tson'en nchakon tsij Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni. ⁴⁰ Ko xranchi nchakon me'e jaña tsake'e yuu xi ngataon ijngi, naa xa satsikao ndo xa ko í naa xa tsitu'e

xa. ⁴¹ Yuu nchri jita'o nchra, naa nchra satsikao ndo nchra ko inaa nchra tsitu'e nchra.

⁴² 'Jian tsje'enta ixi noa'inta ngiora tsi'i Ncháina. ⁴³ *Ja'anta xrokuienxinnta ji'in ixi nchée naa nchia, siá xrokono'e xa ngiora tiie tsij naa xiche'e ixi tsee xa, je'e nchée nchia xrokuejua'i xa ixi tsintue'a xa xiche'e tsixin'in xa ko tsee xa. ⁴⁴ Méxin, ja'anta tarichrin'anta ixi Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsij xjan hora ja'anta xraxaon'anta.

Xinchexraq titikaon ko xinchexraq titikaon'a
(Lc. 12:41-48)

⁴⁵ 'Naa xinchexraq, xi jian titikaon, xi me'e tituen'en xa xinchexrée nchée xa ko tsajon xa nge'e sine ni nchexraq hora xrokonda sine na. ⁴⁶ Juaxruxin tsake'e xinchexraq, xi titikaon, ixi nchakon tsij nchée xa tsitja ndo xa ixi jinche'e xa nge'e kuituen'en xa. ⁴⁷ Ko nduaxin xinchexraq me'e tsayé'e xa ijíe juachaxin tsituan'an xa ngata'a kain ti tjintee chóna nchée xa. ⁴⁸ Ko siá xinchexraq ña'i xroxraon xa ixi nchée xa tsonchrjen'en tsij ⁴⁹ ko tsaxi xa tsóña xa xinchekao xa xraq ko tjume'e tsaxi xa tsi'ikao ko sinekao xa ni tsikuan, ⁵⁰ ko nchakon tsij nchée xi nchexraq ña'i, ngiora ko nchakon ti je'e xa noe'a xa ⁵¹ ko nchée xa tsituan'an ixi tsikaon xa ko xroxruan'an xa ti ste kain ni ña'i ko nti'a xrotsjanga xa ko tse'to neno xa ixi tsango xroxronka xa.

25

Ndo Jesús juakoxin ndo ixi ite nchrichajan

¹ *Ndo Jesús ndachro ndo:

—Ti tetuan'an ndo Dio tson'en xranchi kon'en ti ite nchrichajan, nchrichan ikjui ti kute'e chujni, ko kain je'e nchrichan itse nchrichan ti tikia ndaxi'e ko kuachrje nchrichan kuichón'en nchrichan ndo tsute'e. ² Na'ó nchrichan me'e tsango jian titikaon nchrichan ko na'ó nchrichan tsango se'e nchrichan. ³ Ko nchrichan se'e bikao nchrichan ti no tikia ndaxi'e ko tsikikao'a nchrichan yee ndaxi'e xrochexin xro'i. ⁴ Ko nchrichan jian titikaon bikao nchrichan ti no tikia ndaxi'e ko kaxon bikao nchrichan ícha ndaxi'e ixi tsanga'i xroie nchrichan. ⁵ Ko konchrjen'en ndo tsute'e, ko je'e nchrichan itja jaa nchrichan ko kuejua nchrichan. ⁶ Ko ngusine tiie kuin'en nchrichan nichja kaxin chujni: “Ó kujj ndo tsute'e, tachrjenta ixi ó kujj ndo.” ⁷ Me'e kain nchrichajan bingatjen nchrichan ko kuaxi bikia nchrichan ndaxi'e. ⁸ Ko na'ó nchrichan se'e, juanchia nchrichan ndaxi'e ngajin na'ó nchrichan jian titikaon: “Chjánananta nchúin ndaxi'e ixi jitanga xroinana.” ⁹ Ko nchrichan jian titikaon ndachro nchrichan: “Na'i, ixi batsitjáña'ina ndaxi'e jan'anna ko ja'anta. Cháña itjinta tike'nanta ndaxi'e ti no nchekji na nda.” ¹⁰ Ko na'ó nchrichan se'e, nandá kuachrje nchrichan bike'na nchrichan ndaxi'e, ko je'e ndo tsute'e kujj ndo. Ko nchrichan na'ó, jian titikaon, kuixinkao nchrichan ndo tsute'e, ko bije'e ntachja. ¹¹ *Ko tjume'e kujj na'ó nchrichan se'e, ko kuaxi ndachro nchrichan: “Ja'anta ti tsuta'anta, tantje'enta ntachja ixi tsixin'inna.” ¹² Ko je'e ndo ja'in juatingíexin ndo: “Jan'an nduaxin ntatjunta ixi chuxin'anta.”

¹³ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Tarichrin'anta ko jian tsje'enta ixi noa'intá ngixe'e nchakon ko ngiora tsjii Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni.

Ndo Jesús juakoxin ndo ixi tomi

¹⁴ *Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Ti no tituan'an ndo Dio tson'en xranchi naa xi satsji xa ikjín, me'e kuiye'e xa xinchexrée xa ko bake'e xa ngaya itja xinchexrée xa kain ti tjintee chónda xa ixi xinchexrée xa sinchenche'e xa tomi xra.

¹⁵ 'Ko naa xinchexrée xa kuayé'e xa na'ó mil tomi, ko inaa xinchexrée xa kuayé'e xa yuu mil tomi, ko xi nínxin kuayé'e xa naa mil tomi. Ko xi tomie kuajon xa tomi ngajin xinchexrée xa xranchi bikon xa chjakon'en xinchexrée xa. Ko juexin kuajon xa tomi, tjume'e sakjui xa ikjín. ¹⁶ Ko xi kuayé'e na'ó mil tomi juinchenche'e xa tomi xra ko juacha xa íjngo na'ó mil tomi. ¹⁷ Jaña kaxon xi kuayé'e yuu mil tomi juacha xa íjngo yuu mil tomi. ¹⁸ Ko xi kuayé'e naa mil tomi ikjui xa ko juinchéña xa naa tuye ko juabaa xa tomie nchée xa.

¹⁹ 'Ko kuatsinga itsjé nano ikjan nchée xinchexra me'e, ko juinchéñaka'o kichuu xa kuenta. ²⁰ Ko sa'ó kuji xi kuayé'e na'ó mil tomi ko chjée xa nchée xa íjngo na'ó mil tomi ti juacha xa ko ndachro xa: “Ja'anta chjánanta na'ó mil tomianta ko jan'an juacha íjngo na'ó mil tomi.” ²¹ Tjume'e nchée xinchexra me'e ndachro: “Chao jian juinche'e ja'a, xinchexráana, ixi jian kuitikaoan. Ti kueya'i tomi tjá'a ko jian juinche'e, ko jai ícha kueya tsaye'é. Take'é juaxruxin ja'a.” ²² Tjume'e kuji xi kuayé'e yuu mil tomi ko ndachro xa: Yuu mil tomi chjánanta ko nti'i jii íjngo yuu mil tomi juacha. ²³ Tjume'e nchée xa ndachro: “Chao juinche'e ja'a, xinchexráana, ixi ja'a jian kuitikaoan. Ko maski tsjé'a kuayé'e, jian juinchenche'e tomi xra, ko jai ícha itsjé tsaye'é. Tatsinga ko juaxruxin tsojuna.” ²⁴ Tjume'e kuji xi kuayé'e naa mil ko ndachro xa: “Nchána jan'an nóna ixi ja'a chujni tsango jintá ixi taye'é nge'e tikinixian'ia ko tjejua ti no benga'ia. ²⁵ Méxin, xronkana ko ikjui juabaa tomia, taye'é tomia. Nti'i jii tomi.” ²⁶ Tjume'e juate'e nchée xinchexra me'e ko ndachro xa: “Ja'a xinchexra tsango ña'ia ko tsango sa'a. Siá no'a ixi jan'an tsango jintána ko tandáa ti no benga'i ko tjejo ti no kuintjía tsee, ²⁷ cháña xrokuajuan tomia ngajin ninchexra banco. Nti'a xrojuinchenche'e na tomia xra, ko nchakon xrojui'i jan'an xrokuaya'a chjen'en tomia.” ²⁸ Kaxon ja'in ndachro xa: “Tantsje'enta xi ji'in tomi chónda xa ko chje'enta xi chónda ite mil tomi ²⁹ *ixi ngisen chónda itsjé tomi, je'e sen tsayé'e sen ícha, ko ngisen tsjé'a chónda, ti tsjé'a chónda sen kaxon ti me'e tsachrje'e sen. ³⁰ *Ko xinchexra ña'i, xi se'e, tjankanta xa nduja ti naxixe'e, nti'a xrotsjanga xa ko tse'to neno xa.”

Tsoñe'e ijię chujni ste nunte xasintajni

³¹ *Nchakon xrokjan Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsika'o xjan ijié juachaxin ixi tsango tsituan'an xjan ko tsjii kain sen ángel ko tjume'e tseta'a xjan ntaxitaon ko xrochónda xjan ijié juachaxin. ³² Ko nti'a xroxexo kain chujni ne'e kain tjajna nunte xasintajni, nti'a tsantsjendexin xjan ngujngu chujni, xranchi nche'e

sen tingatjia kutuchjon, tantsjendáa sen kutuchjon ko nango tsake'e kubito. ³³ Ko tsake'e xjan kutuchjon ndatsjonxin jian ko kubito ndatsjonxin ikjon. ³⁴ Tjume'e ndo rey xrondache ndo sen ste ndatsjonxin jian: "Xrokujinta ti juinchenchaonnta Ndotána ixi tsaye'enta ti juintakiton'annta ndo, ti juinchéña ndo nchakon xrangixixión kóña nunte xasintajni, ³⁵ ixi kuen'enna jinta ko ja'anta chjánanta juiné, ko kuen'enna inda ko kuajonnta nge'e kui'i, kuaji xranchi naa chujni kujxin ikjín ko ja'anta kuajonnta ti no jokéna. ³⁶ Ko chonda'i nge'e tsaria ko ja'anta juinchekitsiininta, ko konína ko ja'anta juasotsjenaninta, ko ndo'achjiso bake'é ko juasonta bikitsjenanta." ³⁷ Ko tjume'e sen nche'e jian ndachro sen: "Nchána, ¿ngisa bikona kuen'ennta jinta ko kuajonna nge'e juintenta?, ko, ¿ngisa bikona ixi kuen'ennta inda ko kuajonna nge'e kui'inta? ³⁸ ¿Ko ngisa bikonanta xranchi naa ni kujxin ikjín ko kuajonna ti no joká'anta? ¿Ko ngisa bikona ixi chonda'inta nge'e tsarianta ko jan'anna juintakitsananta? ³⁹ ¿Ko ngisa bikona koni'anta o bake'enta ndo'achjiso ko juasotsja'ananta?" ⁴⁰ Ko ndo Rey xrondachro ndo: "Nduaxin ntatjunta nchakon bingijnanta naa sen kichuunta, sen ícha nóa, me'e xranchi xrobingijnanta jan'an."

⁴¹ 'Tjume'e ndo Rey kaxon xrondache ndo ni ste ndatsjonxin ikjon: "Ja'anta ti yamanta ijie, satjixinnta ti ritjén jan'an ko itjinta ti jii xro'i nai'a tsanga jichón'en xrochexin Xixron'anxrée ko kain ni ángel ne'e xa. ⁴² Ixi kuen'enna jinta ko ja'anta kuajon'anta juiné ko kuen'enna inda ko kuajon'anta inda kui'i. ⁴³ Kuaji xranchi naa ni kujxin ikjín ko ja'anta kuajon'anta ti no xrojukéna ko kuachonda'i manta tsaria ko ja'anta xro'an nge'e chjánanta tsaritsa'a, konína ko bake'é ndo'achjiso ko ja'anta juaso'anta tsjenanta." ⁴⁴ Tjume'e je'e nã kaxon xrondachro nã: "Nchána, ¿ngisa bikona ixi kuen'ennta jinta ko kuen'ennta inda ko tja'inanta, ko xranchi ni kujxin ikjín ko chonda'inta nge'e tsarianta ko ni'anta ko jija'anta ndo'achjiso ko jan'anna bingina'inanta?" ⁴⁵ Tjume'e Ndo Rey ja'in tsjate'e ndo: "Nduaxin ntatjunta ixi siã bingijna'inta naa chujni kichuunta, naa ni ícha nóa, me'e xranchi jan'an xrojuinchenaninta." ⁴⁶ Ko ni ña'i satsji nã ti no tsikaon nã kain nchakon. Ko sen jian nche'e itsji sen ti tsechón sen kain nchakon —jaña chronga ndo Jesús.

26

*Ni ningakon'en ndo Jesús juao nã xranchi naatsóñaxón nã ndo
(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)*

¹ Juexin chronga ndo Jesús kain ji'i, tjume'e nichje'e ndo sen teyuu chrikao ndo, ko ndachro ndo:

² —Ja'anta no'anta ixi titjáña yuu nchakon tsaxi kia pascua ko Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsajon nã xjan ixi tsenito nã xjan ntãcru.

³ Tjume'e kain xitaana ícha tetuan'an ko xi tjako ley ne'e ndo Dio ko xi tachríi tetuan'an tjajna judío, jua'o kichuu xa ti ntasien ndo'a xitaana ícha tetuan'an ndatin'in Caifás. ⁴ Ko nti'a juao nã xranchi sincheye'e nã ndo Jesús ko xrotsé nã ndo ixi tjaun nã naatsóñaxón nã ndo. ⁵ Ko kaxon ndachro nã:

—Kain nchakon tsonchrjen'en kia, xro'an nge'e sinchekuuna xi Jesús ixi batsoñao chujni tjajna.

Naa nchri bingamá nchra ndo Jesús inda chaxro xraxe

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Ndo Jesús jii ndo tjanya Betania ndo'a ndo Simón, ndo kuachónnda chinlepra. ⁷ *Me'e konchjiñe'e naa nchri ngajin ndo Jesús, ko bika'o nchra naa xroxrao jitjiá inda chaxro xraxe, nda me'e tsango tjintee nda. Tjume'e je'e nchra bingamá nchra nda ngata'a jaa ndo. ⁸ Ko sen teyuu chrikao ndo Jesús, hora bikon sen nge'e juinche'e nchra, tsango koñao'e sen nchra ko ndachro sen:

—¿Sonda juinchexienxian inda xraxe ña? ⁹ Cháña xrokúchji nda ko kueya tomi xrokuajon na ixi je'e nda ko tomi me'e xrochjeye'e ni nóa.

¹⁰ Ndo Jesús kuin'en ndo nge'e stendache sen nchra, me'e ndachro ndo:

—¿Sonda toñao'enta nchra? Ti juinche'e nchra ngajin, me'e naa ixra tsango jian. ¹¹ Sen nóa kain nchakon xrochondanta sen, ko jan'an íse'a tsake'e ngajinnta. ¹² Ixi ti bingamána nchra inda chaxro xraxe, me'e xrondachro juinchekonchjianna nchra ixi xroxrabaana. ¹³ Ko nduaxin ntatjunta ixi nchakon tsin'en chujni chijnina nguixin ngata'a nunte xasintajni, kaxon xroxraxaon na ixi je'e nchra bingamána nchra nda chaxro xraxe.

Xi Judas juinчекji xa ndo Jesús

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴ Tjume'e naa xi teyuu chrikao ndo Jesús, ndatin'in xa Judas Iscariote, ikjui xa kuitsje'e xa xitaana ícha tetuan'an ¹⁵ ko ndachro xa:

—¿Ngijan'in xrochjánana ko jan'an tsingijna xrotséna ndo Jesús?

Ko xitaana tetuan'an juenga xa 'na ngajin xi Judas, ní ite* tomi chika plata. ¹⁶ Ko nchakon me'e kuaxi xi Judas tjée xa ngiora tsajon xa ndo Jesús ngajin na.

Ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo juine sen kónkjín me'e

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

¹⁷ Nchakon xrangixixín kia ne'e nutja chonda'i nge'e tjainxin nio, sen teyuu chrikao ndo Jesús konchjiñe'e sen ngajin ndo ko ndachro sen:

—Ndachronta, ¿no tjaunnta tsonchjian sinexinna nutja kia Pascua?

¹⁸ Tjume'e je'e ndo ndachro ndo:

—Itjinta tjanya ijié, ndo'a naa xi ko ja'in ndachenta xa: “Ndachro ndo nchekuannana: Íse'a tsake'e ngata'a nunte xasintajni, méxin nchanduya tja'on sineki'an sen ntakuan'an ti nutja kia Pascua.”

¹⁹ Ko sen teyuu chrikao ndo Jesús juinchekonchjian sen ti sine sen kia Pascua xranchi je'e ndo kuituan'an ndo.

²⁰ Hora kontie ndo Jesús bake'ekao ndo sen teyuu ti jii mesa, ²¹ ko xra stene sen, je'e ndo ndachro ndo:

—Nduaxin xrontatjunta ixi naa ja'anta tsajonninta ngajin ni ningakonna.

²² Ko me'e juincheni'e aséen sen ko nguingu sen teyuu chrikao ndo kuaxi ndachro sen:

—Nchána, ¿á jan'an sinta'a jaña?

²³ Ko je'e ndo juatingíexin ndo:

—Ngisen nekian ngaya latona, me'e sen sinchekjina. ²⁴ Ko nduaxin Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsen'en xjan xranchi

nichja xroon chijnie ndo Dio, ko lastu xi sinčekji xjan. Cháña xi me'e xrojongíe'a xa ngata'a nunte xasintajni.

²⁵ Ko ndachro xi Judas, xi sinčekji ndo Jesús:

—Ja'anta ti nčekuannaninta, ¿á jan'an sintakjinta?

Ko ndachro ndo Jesús:

—Ja'a ndachrua.

²⁶ Ko xrastene sen, ndo Jesús itsé ndo naa nutja ko kuajon ndo juasaya ngajin ndo Dio. Tjume'e konchrinjin ndo nio ko konchjeya ndo nio ngajin sen chrikao ndo ko ndachro ndo:

—Itsenta nutja ko intenta nio, ixi nutja ji'in xranchi xrokjui cuerpona.

²⁷ Tjume'e itsé ndo naa vaso jitjiá ndée tu uva ko kuajon ndo juasaya ngajin ndo Dio ko chjée ndo sen ko ndachro ndo:

—Tin'innta kainnta ²⁸ ixi ji'in ndée tu uva me'e xrokjui xranchi jnina, jñi konchjianxin ley natjúá, ko tsintji jñi kondeexin itsjé chujni ko jaña tsoméxin ti ndako'a juinche'e na. ²⁹ Ko jai ntatjunta ixi ítsi'a ndée tu uva íjngo, ti tsijija nchakon tsojuna ti jii juachaxin tetuan'an ndo Dio. Ko nchakon me'e tsi'i ndée tu uva natjúá íjngo.

Ndo Pedro xrondachro ndo chúxin'a ndo ndo Jesús

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Ko juexin itsjé sen naa soon, tjume'e sakuintekji sen ijna Olivo. ³¹ Nti'a ndachro ndo Jesús:

—Tiie jai kain ja'anta íxrochuntia'ininta ixi ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Sintani'a ndo tingatjia kutuchjon ko kutuchjon xrochjeke'e ba.” ³² *Ko nchakon xroxechónna tsitao'annta itsjina nunte Galilea.

³³ Ko ndo Pedro ndachro ndo:

—Maski kain sen tsintu'anta sen, jan'an na'i.

³⁴ Ko ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Nduaxin xrontatjua ja'a tiie jai, xraxrotsjé'a kuntaxichíká níi vez, ja'a xrondachrora ixi chuxin'ana.

³⁵ Ko ndachro ndo Pedro:

—Maski naatsónaxónna na, jan'an xrondachrjan'i chuxin'anta.

Ko kain sen chrikao ndo jaña ndachro sen kaxon.

Ndo Jesús nichje'e ndo Ndotée ndo ti jii ijngi Getsemaní

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Tjume'e kuiji ndo Jesús ko sen chrikao ndo ti jii naa huerto ndatin'in Getsemaní ko ndache ndo sen:

—Nti'i tinteenta ko jan'an itsji xronichja'a Ndotána.

³⁷ Tjume'e sabikao ndo ndo Pedro ko yui chjen'en ndo Zebedeo ko tsango kuaxi koni'e aséen ndo. ³⁸ Ko ndache ndo sen:

—Tsango jitoni'e aséenna xranchi ti xrokue'enna. Ja'anta nti'i tituan'anta ko tarichrin'anta.

³⁹ Ko sakjui ndo ícha kjínxin ko bake'exin ntatuchi'in ndo ko kuisée ndo ti ngata'a inche ko ja'in nichje'e ndo ndotée ndo:

—Ndotána, siá chao, tájonnta juachaxin ixi tsi'a ti tsango itsjá jitjiá copa ji'i. Ko ntatjunta ixi tsoen'a xranchi jan'an tja'on. Na'i. Ja'anta nche'enta xranchi ja'anta tjaunnta.

⁴⁰ Ko tjume'e ikjan ndo Jesús ti no kuintu'e ndo sen ko je'e sen stejua sen. Ko ja'in ndache ndo ndo Pedro:

—¿Á jua'i kuarichonnta naa hora? ⁴¹ Nichje'enta ndo Dio ko tarichrin'anta ixi jaña sinchengachrue'a Xixron'anxrée asáanta ixi espirituanta tjee ndo Dio ko ntau'anta tjaun'a.

⁴² Tjume'e sakjui ndo lǵngo ko ó yuxin kuinóatée ndo ngajin Ndotée ndo, ko ndachro ndo:

—Ndotána, siá xrokonda tsi'i ti itsjá jitjiá copa ji'i ko jaña tjaun ja'anta, jan'an tsitika'on.

⁴³ Ko ikjan ndo ti no ste sen ko je'e sen stejua sen ixi tsango chjé'e sen kotachrin. ⁴⁴ Ko sakjui ndo lǵngo ko nínxin nichje'e ndo Ndotée ndo ko xraje'o kuinóatée ndo. ⁴⁵ Tjume'e ikjan ndo ti ste sen chrikao ndo ko ndachro ndo:

—¿Á xrarichrinnta ko stetjoka'anta? Ó kuitja hora Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsajon nǵ xjan ngaya itja chujni ña'i. ⁴⁶ Tingatjennta sachjina ixi ó kuji xi sinchekjina ko jai tsajonna xa.

Xraxin'in nǵ ndo Jesús ndo'achjiso

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Ko xrajnichjao ndo Jesús, kuji xi Judas, naa xi teyuxin chrikao ndo, ko tsango itsjé chujni bika'o xa, ni steyá ntǵ ko chika espada, ni me'e tsixrua'an xitaana tsango tetuan'an ko ni tachrii ne'e tjajna judío.

⁴⁸ Ko xi Judas, xi juinchekji ndo Jesús, ja'in tsindache xa nǵ:

—Xi tsetoxin jan'an, me'e xi xrotsénta.

⁴⁹ Tjume'e konchjiñe'e xa ngajin ndo Jesús ko ndachro xa:

—¿Á chao ritjennta, ja'anta ti nchekuannaninta?

Ko kuǵtoxin xa ndo. ⁵⁰ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—¿Nge'e tjaun ja'a, xi tjento jan'an?

Ko tjume'e konchjiñe'e nǵ itsé nǵ ndo.

⁵¹ Ko naa sen teyuu chrikao ndo Jesús kuantsje xa chika espada ko konchrinjin xa ndatsjon naa xinchexrée xitaana tetuan'an. ⁵² Ko tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Xraxi'ian chika ñǵ ngaya tjue'é chika, ixi kain sen tjayaxin chika espada, chika espada tsenxin sen kaxon. ⁵³ ¿Nge'e chrua ja'a, á jua'i tsjánchá'a Ndotána ko je'e ndo xroxruanna ndo teyuu ejército sen ángel? ⁵⁴ Ko siá xrokuji sen ángel, jaña íxrokuen'a ti nichja xroon chijnie ndo Dio ó seno.

⁵⁵ *Tjume'e ndo Jesús ndache ndo ni kuji itsé ndo:

—Ja'anta ya'anta ntǵ ko chika espada xranchi xrotsénta naa xiche'e. Ngujngu nchakon bake'e ngaxin'in ni'ngo ixi ntakuan'annta ko tsé'aninta. ⁵⁶ Ko kain ji'i jaña xrokonda tson'en, ixi jaña chronga sen tsikjin xroon chijnie ndo Dio ó sa'ó.

Tjume'e kain sen chrikao ndo Jesús sabinga sen ko je'o ndo kuitu'e ndo.

Bikao nǵ ndo Jesús ngajin ni nchéña ijie

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Tjume'e ni tsé ndo Jesús bikao nǵ ndo ngajin xitaana ícha tetuan'an ndatin'in Caifás, ko nti'a ste kain ni tjako ley ne'e ndo Dio ko xi tetuan'an ni'ngo. ⁵⁸ Ko ndo Pedro imao jirué'e ndo ko kuji ndo ti ntasien ndo'a xitaana tetuan'an ko hora kuixin'in ndo nti'a, bake'e ndo tjenja ti ste xi stendáa nti'a ixi tjaun ndo xrotsje'e ndo nge'e tson'en.

⁵⁹ Ko xitaana ícha tetuan'an ko xi tachrúi, ni me'e tjaun nã tsjankata'a nã ndo Jesús ijię maski nduaxin'a ti ndachro nã ixi tjaun nã naatsóñaxón nã ndo. ⁶⁰ Ko xro'an ti ndako'a kuitja nã, maski kuiji kueya chujni juangi'e nã ndo. Ko ni me'e ncheya nã, ko tjume'e kuiji íjngo yuu ni nduaxin'a nichja, ⁶¹ *ko ndachro nã:

—Xi Jesús ji'i kuin'anna ndachro xa: “Jan'an chao tsonchjejin ningue ndo Dio, ko je'o ní nchakon sintakonchjianxin ni'ngo íjngo.”

⁶² Ko xitaana ícha tetuan'an bingatjen xa ko juanchangi'e xa ndo Jesús:

—¿Á tsjatee'a ti nge'e ichro ni tjangi'a?

⁶³ Ko ndo Jesús nichja'i ndo. Ko ndachro xitaana ícha tetuan'an:

—Jan'an tituan'an ixi nombrée ndo Dio, ndo jichón, ixi xrondachijiana, ¿á ja'a ndo Cristo, Chjen'en ndo Dio?

⁶⁴ Ko ndo Jesús ja'in juatingíexin ndo:

—Ja'a ndachijiana jaña. Ko jan'an kaxon xrontatjua ixi jai tsaxi tsikonnta Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsake'e xjan ndatsjonxin jian ti jii ndo Dio, ndo tsango tituan'an, ko tsikonnta xjan tsí'xin xjan ngajni ngakjen'en itjuj.

⁶⁵ Ko xitaana ícha tetuan'an, tsango koñao xa ko kuinchje xa manta jitsáa xa ko ndachro xa:

—Xi'i tsango nichjangi'e xa ndo Dio. ¿Nge'e ícha tjaunnta tsin'ennta? Íxrokonda'i xi tangi. Ti kuin'enna nichjangi'e xa ndo Dio, ixi me'ó. ⁶⁶ ¿Nge'e ichro ja'anta?

Ko ni kaxin ja'in juate'e nã:

—Xi'i chónda xa ijię, xrokonda tsen'en xa.

⁶⁷ Tjume'e kuaxi nã bikitée nã ndo ndatée nã ngaya ikon ndo ko ikaxin nã kuande'e nã itõn ikon ndo. ⁶⁸ Ko ndachro nã:

—Siá nduaxin ja'a ndo Cristo, ndachrua ngisen kuanda'a itõn.

Ndo Pedro ndachro ndo ixi chúxin'a ndo ndo Jesús

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Ko ndo Pedro jii ndo ti jii ntasién nchia, ko konchjiñe'e naa nchri nche'e ixrã nti'a ko ndachro nchra:

—Ja'a kaxon kuajiku'a xi Jesús, xi nunte Galilea.

⁷⁰ Ko kain ni ste nti'a kuin'en nã nge'e juate'e ndo Pedro:

—Jan'an chuxin'a xi ñã.

⁷¹ Tjume'e ndo Pedro kuachrje ndo nduja ko tjenga ntãchja inaa nchri bikon nchra ndo ko ndache nchra kain ni ste nti'a:

—Xi ji'i kaxon chrikao xa xi Jesús ne'e tjajna Nazaret.

⁷² Tjume'e ndo Pedro ndachro ndo íjngo ixi je'e ndo chúxin'a ndo ndo Jesús:

—Ndo Dio no'e ndo ixi jan'an chuxin'a xi ñã.

⁷³ Ko nchion tjume'e ni ste nti'a, konchjiñe'e nã ti jii ndo Pedro ko ja'in ndachro nã:

—Ja'a nduaxin kuajiku'a xi Jesús ixi kaxon nichja xranchi je'e xa.

⁷⁴ Ko ndo Pedro kuaxi bengã ndo teka ko ndachro ndo:

—Jan'an chúxin'a xi ñã.

Ko hora me'e itsje kuntaxichíká. ⁷⁵ Ko ndo Pedro xraxaon ndo ti nichja ndo Jesús: “Ko xraxrotsje'a kuntaxichíká ní vez, ja'a

xrondachrua ixi chuxin'ana.” Tjume'e ndo Pedro kuachrje ndo nduja ko tsango tsjanga ndo.

27

Bikao na ndo Jesús ngajin xi Pilato

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Ko ngasaña, kain xitaana tetuan'an ko xi tachrii tetuan'an tjajna judío juao kichuu xa xranchi sinche'e xa ixi naatsóñaxón xa ndo Jesús.

² Ko kuintexin na ndo Jesús ino ko bikao na ndo ngajin xi Poncio Pilato, xi tetuan'an kujxin tjajna Roma.

Kuen'en xi Judas

³ *Tjume'e xi Judas, xi tsijinckekji ndo Jesús, bikon xa ixi naatsóñaxón na ndo, me'e juincheni'e aseén xa, ko ikjui xa bijinckekjan xa ti níite tomi chika plata tsikayé'e xa, ti kuajon xitaana tsango tetuan'an ko ni tachrii. ⁴ Ko ndachro xa:

—Jan'an ndako'a junta'a ixi juentakji naa xi tsango jian.

Ko je'e na juate'e na:

—Jan'anna kondana'ina me'e. Ja'a no'a nge'e nche'e.

⁵ Tjume'e xi Judas juanka xa tomi chika plata ngaxin'in ni'ngo ko sakjui xa kuisintjianxin xa ixi ino tusin xa.

⁶ Ko xitaana tetuan'an juejo xa tomi ko ndachro xa:

—Tomi ji'i jua'i tsake'e na tomi गया ti tinga ofrenda, ixi tomi ji'in yaa tomi jnié chujni.

⁷ Ko juao na kondee tomi, tjume'e kue'na na naa ijngi ndatin'in Nunte xi Nchéña Ichi ixi nti'a tsjabaa na chujni tsiki'xin inaa tjajna.

⁸ Ko nchakon jai jaña tin'in nunte me'e: Nunte Chónnda Ijnj. ⁹ Jaña kon'en nge'e tsikjin ndo Jeremías, ndo kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó: “Kua na níi ite tomi chika plata, tomi xengaxin 'na ixi xi kuen'en, (ña ti tsindachro ni tjajna Israel tjintee xa), ¹⁰ tomi me'e kuenaxin na nunte ndatin'in xi Nchéña Ichi, ixi jaña kuituanna Ncháina.”*

Xi Pilato juanchangi'e xa ndo Jesús

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Ndo Jesús jii ndo ngajin xi ícha tetuan'an ko ja'in juanchangi'e xa ndo:

—¿Á ja'a Rey ne'e ni judío?

Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Ja'a ndachrua.

¹² Ko kain xitaana tetuan'an ko xi tachrii tetuan'an tjankata'a na ndo ijié ko je'e ndo Jesús xro'an nge'e juate'e ndo.

¹³ Tjume'e xi Pilato juanchangi xa:

—¿Á kuin'en kain nge'e ichro na, juinche'e?

¹⁴ Ko ndo Jesús xro'an nge'e juatingíexin ndo, méxin xi tetuan'an xronka xa ko noe'a xa nge'e sinche'e xa.

Stetoyako na ixi tsen'en ndo Jesús

(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38—19:16)

¹⁵ Ko kia Pascua xi tetuan'an ngujngu nano bakajanda xa naa xi jixin'in ndo'achjiso, naa xi tjaun chujni tsachrje. ¹⁶ Ko xi jii ngaxin'in

ndo'achjiso, naa xi tsango ña'i, ndatin'in Barrabás. ¹⁷ Ko nti'a ste itsjé chujni, tjume'e xi Pilato juanchangi'e xa na:

—¿Ngisen tjaunnta tsajanda, á xi Barrabás o xi Jesús nchekin'innta Cristo?

¹⁸ Ko xi Pilato no'e xa ixi tsango tochjuye'e na ngajin ndo Jesús, méxin tjaun na tsen'en ndo.

¹⁹ Ko xi Pilato jita'a xa xitaon ti no tonchjianxin ijie ko nchrinchri'e xa tsixrua'an nchra naa juajna ngajin xa:

—Xro'an nge'e nchekua ndo Jesús ixi tsango tjúa aséen ndo ixi nakonkjin tsango chinga kuxinaxin kondee je'e ndo.

²⁰ Ko xitaana tetuan'an ko ni tachrú tetuan'an juinchekeateya na chujni ixi tsjanche'e na xi Pilato tsajanda xa xi Barrabás ko naatsóñaxón na ndo Jesús. ²¹ Ko tjume'e xi Pilato ijngo nichje'e xa kain chujni ste nti'a ko ndachro xa:

—¿Ngisen tjaunnta tsajanda?

Ko je'e na juatingíexin na:

—Tajanda xi Barrabás.

²² Tjume'e xi Pilato juanchangi xa:

—¿Nge'e sintakian xi Jesús, xi nchekin'innta Cristo?

Ko kain na kuyako na:

—¡Tjankanitua xa ntacru!

²³ Tjume'e xi Pilato ndachro xa:

—¿Me nge'e junta'anta xi ji'in?

Ko je'e na ícha séen kuyako na ko ndachro na:

—¡Tjankanitua xa ntacru!

²⁴ Ko xi Pilato bikon xa ixi chujni ítitikaon'a na nge'e ichro je'e xa ixi je'e na ícha kuyako na, méxin juanchia xa inda ko juné'ma itja xa ko kain me'e stetikon chujni ste nti'a ko ndachro xa:

—Jan'an tsama'i ijie ti tsen'en xi ji'i, ixi xro'an nge'e sínká xa. Ja'anta ti tsamanta ti tsen'en xa.

²⁵ Ko kain chujni ste nti'a ja'in juatingíexin na:

—Jan'anna ko chjan'nana tsamana ijie ko jnie xi ña.

²⁶ Ko tjume'e xi Pilato kuantsje xa xi Barrabás ko kuetuan'an xa ixi tsikaon ndo Jesús ko tjume'e tsjankanito na ndo ntacru.

²⁷ Ko xi soldadoe xi Pilato bikao na ndo Jesús ti jii ntasien nchia tituanxin na ko nti'a xejo kain xi soldado. ²⁸ Tjume'e kuantsje'e na ndo manta jáa ndo ko juinchekeake'e na ndo naa manta játsetié. ²⁹ Ko bake'e na ngata'a jaa ndo naa corona tsikonchjianxin ntacha'a ko bake'e na ngaya itja ndo ti ndatsjonxin jian naa ntakuto. Ko tjume'e take'exin ntatuchi'in na ko tjanoa na ndo ko ndachro na:

—Kain nchakon tsake'e, ndo rey tituen'en ni judío.

³⁰ Ko tikitée na ndatée na ngaya ikon ndo ko itsé na ntaja jáa itja ndo, me'e tande'e na ntaja jaa ndo. ³¹ Ko juexin juano na, tjume'e kuantsje'e na ndo manta játsetié ko juinchekitsa na ndo mantée ndo. Tjume'e bikao na ndo ixi tsenito na ndo ntacru.

Kuasintjian na ndo Jesús ko nti'a kuen'en ndo

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Ko hora stetachrjeka'o na ndo Jesús, nti'a jii naa xi tjajna Cirene, ndatin'in xa Simón, ko kuetuen'en na xa tsama xa ntacru ti no tsake'e na ndo Jesús.

³³ Ko ti kuiji nã ti no ndatin'in Gólgota, (me'e xrondachro Ntajaa ni tsinken'en). ³⁴ Nti'a chjée nã ndo Jesús tsi'i ndo nchiín vinagre tsikintekjanxin xroãan tsjá ko je'e ndo tsjexion ndo xroãan me'e, ko kui'a ndo.

³⁵ Hora juexin bake'e xi soldado ndo Jesús nganito ntãcru, tjume'e sondaonxin xa ixro ixi jaña tsono'e xa ngisen tsjacha tsitue'e manta jiá ndo ixi jaña tson'en xranchi tsinichja sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó, ko ja'in tsindachro sen: "Chjeye'e nã mantána ko sondaonxin nã ixro ngata'a manta." ³⁶ Tjume'e xi soldado nti'a kuitu'e xa ixi tsendáa xa ndo Jesús. ³⁷ Ko bake'e nã naa ntãã ícha noixin ti jii jaa ndo, nti'a jitaxin nge'e kondeexin kóña nã ndo:

"Ndo Jesús, ndo Rey tikinixin'en ni judío."

³⁸ Kaxon kuenito nã yuu xiche'e nganito ntãcru, naa xa ndatsjonxin jian ko í naa xa ndatsjonxin ikjon ti jii je'e ndo. ³⁹ Ko ni stetatsinga nti'a chinga ndache nã ndo ko nchetengi jaa nã, ⁴⁰ *ko ndachro nã:

—Ja'a ndachrua ixi tsonjamangia ni'ngo ko níko nchakon sinchekonchjian ni'ngo íjngo, cháña xingajinxian ntãã ñã siá nduaxin ja'a Chjen'en ndo Dio.

⁴¹ Kaxon xitaana tetuan'an ko xi tjako ley ko xi fariseo ko ni tetuan'an tjajna, kain nã juanoa nã ndo Jesús, ko stetjao nã:

⁴² —Ikaxin nã bingijna xi ñã ko je'e xa jua'i xingajinxin xa ntãcru. Siá je'e xa Rey ne'e ni Israel, ko siá xroxingajinxin xa ntãcru, me'e tsitika'onna xa. ⁴³ Je'e xa chúntia xa ngajin ndo Dio, je'e ndo tsingijna ndo xa siá nduaxin je'e ndo Dio tjue'e ndo xa ixi je'e xa ndachro xa: "Jan'an Chjen'en ndo Dio."

⁴⁴ Kaxon xiche'e stenito ntãcru chinga ndache xa ndo Jesús.

Kuen'en ndo Jesús

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Ko xrangusine nchakon ko kuiji hora nínxin konaxixe'e ngata'a nunte xasintajni. ⁴⁶ Ko hora me'e ndo Jesús séen ndachro ndo:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —ji'i xrondachro: Ndotána, Ndotána, ¿sonda jan'on kuintunaninta?

⁴⁷ Ko kaxin ni ste nti'a kuin'en nã nge'e ichro ndo, me'e ndachro nã:

—Ndo kuanichjixin chijnie ndo Dio, ndo Elías jitiye'e xi Jesús.

⁴⁸ Ko naa xi jii nti'a itsé xa naa manta ko juinchetjao xa vinagre ko bãkë'e xa ikon naa ntasé ko chjée xa ndo Jesús xrokui'i ndo.

⁴⁹ Ko ikaxin ni ste nti'a ndachro nã:

—Chon'én, tsikonna á tsji ndo Elías tsingijna ndo xi Jesús.

⁵⁰ Tjume'e ndo Jesús séen kuyako ndo íjngo, ko me'e juexin kuen'en ndo. ⁵¹ Ko hora me'e kaxon velo jii ngaxin'in ni'ngo ti jingakuenxin luga tsango tjúá, chrinjin ngusinexin xrangíxixión noi hasta ti nunte. Ko hora me'e kontengí nunte ko chjenga ixro. ⁵² Ko xitje'e tuye ti xrabaa chujni ko itsjé sen tsikitikaon ndo Dio, sen tjúá aséen, xechón sen. ⁵³ Nchakon xechón ndo Jesús, tjume'e sen xechón, kuij sen tjajna Jerusalén, tjajna tjúá, ko nti'a itsjé chujni bikon ixi je'e sen tsixechón sen.

⁵⁴ Ko xi centurión ko xi soldado jindaa ndo Jesús, bikon xa ixi kontengí nunte ko kain nge'e kon'en, tsango xronka xa, ko ndachro xa:

—Xi ji'i nduaxin Chjen'en ndo Dio.

⁵⁵ *Ko kjinxin stetsje'e kueya nchri, nchri tsirue'e ndo Jesús tsiki'xin tjajna Galilea, nchri me'e kuayakon'en ndo hora bika'o na ndo. ⁵⁶ Ngakjen'en ni ste nti'a jii jan María Magdalena ko jan María, janée ndo Jacobo ko ndo José, ko janée chjen'en ndo Zebedeo.

Ndo Jesús xrabaa ndo

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Hora kontie, kuji naa xi chóna tsango itsje tomi, kuixin tjajna Arimatea, xi me'e ndatin'in xa José. Kaxon xi me'e juinchequen'en ndo Jesús xa. ⁵⁸ Ko xi José ikjui xa ngajin xi Pilato, bijanchia xa cuerpoe ndo Jesús ko xi Pilato kuajon xa juachaxin. ⁵⁹ Tjume'e xi José ikjui xa ko kuajin xa ndo Jesús ko kuintsia xa ndo naa manta tjúa. ⁶⁰ Ko baje'e xa cuerpoe ndo ngaya naa tuye natjúá tsikoña nganito naa itjaq ko kuincheka xa naa ixro ijié bijeexin itjaq ko tjume'e sakjui xa. ⁶¹ Ko nti'a jii jan María Magdalena ko inaa jan María, ste sen nunte ti jii tuye.

Xi soldado jindaa tuye jixrabaa ndo Jesús

⁶² Ko ndúyaxin ti nchakon tjoké'e sen tjajna Israel, xitaana tetuan'an ko xi fariseo kuitsje'e na xi Pilato ⁶³ *ko ndachro na:

—Jan'anna stexraxa'onna ixi xi Jesús, xi kuancheya, ti xra jichón xa ndachro xa: “Nchakon tsen'enna, jan'an xroxechónna nchakon nínxin.” ⁶⁴ Méxin, xruan'an xi soldado tsendáa xa tuye kaní nchakon, ixi ba tiie tsji ni bajikao xi Jesús ko tsee na cuerpoe xa ko tjume'e xronache na chujni tjajna ixi xechón xa. Ko me'e ícha tsitikaon na xi Jesús.

⁶⁵ Tjume'e ndachro xi Pilato:

—Na ste xi soldado. Ja'anta itjinta ko jian tije'enta tuye ti tsijabaa na xi Jesús.

⁶⁶ Ko je'e na ikjui na ko baje'e na naa ixro ijié bijeexin tuye ko baje'e na naa seña ngata'a ixro ko nti'a kuintu'e na kaxin xi soldado ixi tsendáa xa tuye.

28

Ndo Jesús xechón ndo

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Kuatsinga nchakon tjoké'e sen tjajna judío. Xratingasáña'i nchakon xrangixixín semana, kuji jan María Magdalena ko inaa jan María kuitsje'e sen ti tsixrabaa ndo Jesús. ² Ko hora me'e kontengi nunte ixi naa ndo ángel ne'e ndo Dio xingajinxin ngajni ko je'e ndo kuintjian ndo ixro jijeexin itjaq ko bake'e ndo ngata'a ixro me'e. ³ Ko ndo ángel me'e tóngixin ndo ko manta jiá ndo tsango tjúa xranchi chrinta. ⁴ Ko xi soldado ste nti'a, hora bikon xa ndo ángel, tsango xraga xa ko tjaun xrokuinteken'en xa ixi tsango xronka xa. ⁵ Ko ndo ángel me'e ja'in nichje'e ndo sen nchri:

—Ja'anta sen nchri, xrakon'anta. Jan'an nóna ixi tjéenta ndo Jesús, ndo kuenxin nganito ntacru. ⁶ Ko'a ndo nti'i, ixi je'e ndo ó xechón ndo xranchi chronga ndo ó sa'ó. Xrokuuinta ko tsje'enta ti no baje'e na

ndo. ⁷ Ko tuinxin satjinta tindachenta sen bajikao ndo ixi je'e ndo ó xechón ndo ko je'e ndo ó sakuitaon ndo tjajna Galilea. Nti'a tsikonnta ndo. Me'e ntano'anta.

⁸ Ko sen nchri kuachrxexin sen ti no tsixrabaa ndo Jesús, ko stexronka sen ko steché'e sen. Tjume'e nteeto sakjui sen kuichronga sen ngajin sen chrikao ndo Jesús. ⁹ Ko je'e ndo Jesús konoxin ndo ko kuajon ndo juajna ngajin sen nchri. Ko je'e sen konchjiñe'e sen ngajin ndo ko joa sen tutée ndo, ko kuajon sen juasie sen. ¹⁰ Tjume'e je'e ndo ndachro ndo:

—Xrakon'anta, ko satjinta tikeki'enta sen kichuuna ko itsji sen tjajna Galilea, nti'a tsikonxin sen.

Ti chronga xi soldado

¹¹ Ko hora sakjui sen nchri, kaxin xi soldado jindaa ti tsixrabaa ndo Jesús sakjui xa tjajna Jerusalén kuichronga xa ngajin xitaana tetuan'an kain nge'e kon'en. ¹² Tjume'e xitaana tetuan'an nichje'e xa xi tetuan'an tjajna ko juao na ixi xrochjée na kueya tomi xi soldado. ¹³ Ko ndache na xi soldado:

—Ja'anta ndachronta ixi ó tiie me'e itsenta kotachrin ko stechrinnta, me'e kuji ni chrikao xi Jesús, ko kuee na cuerpoe xa, jaña chronta. ¹⁴ Ko siá tsono'e xi tetuan'an nunte Israel, jan'anna xronichja'ana xa ixi tsoñao'a xa ngajinnta.

¹⁵ Ko xi soldado kuayé'e xa tomi ko juinche'e xa xranchi kuituan'an xitaana. Ko ti kon'en nchakon me'e ni tjajna Israel jaña teki na hasta ti nchakon jai.

Ti kuetuan'an ndo Jesús

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ *Ko ti tenaá sen chrikao ndo Jesús sakjui sen ijna nunte Galilea ixi jaña tsiketuan'an ndo. ¹⁷ Ko hora bikon sen ndo, kuajon sen juasaya ngajin ndo ko kaxin sen xratitikaon'a sen ixi á je'e ndo o na'i. ¹⁸ Ko ndo Jesús konchjiñe'e ndo ko ndachro ndo:

—Ijié juachaxin chjana ndo Dio ngajni ko ngata'a nunte xasintajni, ¹⁹ *méxin, itjinta kain tjajna jii ngata'a nunte xasintajni ko nchekuen'ennta kain chujni chijnina ixi jaña tsitikaonna na kaxon. Ko ni tsitikaon, tikitéenta na ixi juachaxien Ndotána ko nombree Chjen'en ndo ko Espiritue ndo. ²⁰ Ko nchekuen'ennta sen ixi tsitikaon sen kain nge'e kuetuan'an. Ko jan'an tsake'e ngajinnta kain nchakon hasta tsjexinja nunte xasintajni. Jaña tson'en.

Chijnie ndo Jesús chronga ndo Marcos

*Nichja ndo Juan Bautista chijnie ndo Dio ngata'a ijna
(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)*

¹ Ja'in xrangixixin chijni jian ne'e ndo Jesucristo, chjen'en ndo Dio.

² Xranchi jitaxin xroon tsikjin ndo profeta Isaías, ndo tsichronga chijnie ndo Dio ó sa'ó, ko ja'in ndachro xroon:

Jan'an xroxruan'an naa ngisen xrochronga chijnina,
ndo me'e tsitao'an nti'a
ixi sinchekonchjian'an ndo cha'o.

³ Ko tsin'ennta naa téé sen tsake'e ntajie,
ko tsuyako sen ko xrondachro:

“Nchekonchjiannta cha'o tsixin'in Ncháina,
tantje'enta naa cha'o nao.”

⁴ Ji'i kon'en nchakon kuij ndo Juan Bautista, bake'e ndo ntajie bikitéé ndo chujni. Juinchekuen'en ndo na ixi xrokonda tsindoxin na ti ndako'a kuanche'e na ko xrobikitéé na ixi jaña xrokomé'e ijié chónnda na. ⁵ Kueya na kujxin na nunte Judea ko tjajna Jerusalén kuij na ti bake'e ndo Juan ixi tsin'en na nge'e ndachro ndo ko chronga na nge'e ndako'a juinche'e na, ko ndo Juan bikitééxin ndo na ndajitinga ndatin'in Jordán.

⁶ Mantée ndo Juan tsikoña ixi chjuen kucamello ko tjuá jingatoxin ndo kaxon tsikoña tjue'é iku. Ko bajine ndo kuchjua ko tsjeen kunoa jii ntajie. ⁷ Ko ndo Juan juinchekuen'en ndo na chijnie ndo Dio ko ndachro ndo:

—Tuenxinna jan'an jiru'é naa ngisen chónnda ícha ijié juachaxin ixi najan'an. Ixi jan'an chonda'i juachaxin tsoxindanga'a tjuée katée ndo. ⁸ Jan'an bikitééxinta inda ko je'e ndo tsij ndo tsikitéxinnta ndo Espíritue ndo Dio.

*Ndo Juan bikitéé ndo Jesús
(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)*

⁹ Nchakon me'e ndo Jesús kuachrxixin ndo tjajna Nazaret nunte Galilea ko ndo Juan bikitééxin ndo ndo Jesús ndajitinga ndatin'in Jordán. ¹⁰ Ko hora kuachrxengixin ndo Jesús inda, tuinxin bikon ndo xitje'e ngajni ko espíritue ndo Dio xingajin xranchi naa kuntúá ko bake'e ngata'a jaa ndo Jesús. ¹¹ *Ko kuin'en na nichja naa téé sen kujxin ngajni, ndachro:

—Ja'a chjan'na ko jan'an tsango tjua'anta. Ko jan'an juaxruxin ritjén ixi ja'a.

*Xixron'anxrée tjaun xa xrojuincheye'e xa ndo Jesús
(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)*

¹² Ko tjume'e Espíritue ndo Dio bikao ndo Jesús ngata'a ijna. ¹³ Nti'a bake'e ndo Jesús yuu ikán nchakon ko nti'a jii iku jie'e ko Xixron'anxrée tjaun xa xrojuincheye'e xa ndo. Ko tjume'e sen ángel kuij sen kuayakon'en ndo Jesús.

Ndo Jesús tjangíxin ndo nchekuen'en ndo chujni

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Juexinja xraxin'in na ndo Juan ndo'achjiso, tjume'e ndo Jesús sakjui ndo nunte Galilea ko juinchekuen'en ndo na chijni jian xranchi jii ti no tetuan'an ndo Dio. ¹⁵ *Ko ndachro ndo:

—Ó kuij nchakon, tsij juachaxien ndo Dio. Méxin tintu'enta nge'e ndako'a xraxaonnta ko titikaonnta chijni jian.

Ndo Jesús kuiye'e ndo noó sen itsé kucheę

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Ndo Jesús jitji ndo ngande'e inda nunte Galilea ko bikon ndo ndo Simón ko ndo kichuu ndo Simón ndatin'in Andrés. Je'e sen stetsé sen kucheę ko stetjánka sen nocha'a chringi inda. ¹⁷ Ko ndachro ndo Jesús: —Rua'naninta, ko xrotjá'anta ixra xrotsénta chujni ixi tsitikaonna na.

¹⁸ Ko tuinxin kuintu'e sen nocha'a tséxin sen kucheę ko rué'e sen ndo Jesús.

¹⁹ Ko kjín'a kuiji ndo Jesús ko bikon ndo ndo Jacobo ko ndo kichuu ndo, Juan, chjen'en ndo Zebedeo. Je'e sen ko ndotée sen steyá sen naa ntábarco stenchekonchjian sen nocha'a ti tséxin sen kucheę. ²⁰ Ko tjume'e ndo Jesús kuiye'e ndo sen kaxon. Ko tuinxin kuintu'e sen ndotée sen, ndo Zebedeo, ko je'e ndo kuituekao ndo xinhexra ko ntábarco. Ko ndo Jacobo ko ndo Juan rué'e sen ndo Jesús.

Naa xi bachónnda espíritue Xixron'anxrée

(Lc. 4:31-37)

²¹ Ko tjume'e kuiji sen tjajna Capernaum ko nchakon sábadó, nchakon tjoké'e na, kuixin'in ndo Jesús ningue Israel ko kuaxi ndo juinchekuen'en ndo chujni nti'a. ²² *Ko ni ste nti'a xronka na xranchi tjako ndo ixi chijnie ndo chónnda ijié juachaxin ko je'a xranchi nichja ni tjako ley. ²³ Ko ngaxin'in ni'ngo me'e jii naa xi chónnda espíritue Xixron'anxrée ko séen kuyako xa ko ndachro xa:

²⁴ —Tintunana, Jesús tjajna Nazaret. ¿Á jui'ia ixi sinchetjáñana? Jan'an chuxian ko nóna ixi ja'a naa ngisen ícha tjúa tsixrua'an ndo Dio.

²⁵ Ko ndo Jesús kuyakutee ndo espíritue xi ña'i, ko ndachro ndo:

—Tenkua, ko tachrjexian aséen xi ña.

²⁶ Ko espíritue Xixron'anxrée juanka xi me'e nunte ko kuyako xa séen ko kuachrje espíritue me'e. ²⁷ Ko kain na xronka na ko ndache kichuu na:

—¿Ngisen ji'i? ¿Nge'e chijni natjúá nichja xa? Je'e xa chónnda xa ijié juachaxin ko tetuen'en xa espíritue Xixron'anxrée ko titikaon espíritue.

²⁸ Ko nchijí nunte Galilea kono'e na xranchi nchexruen'en ndo Jesús chujni ko xranchi nichja ndo.

Ndo Jesús juinhexruen'en ndo jachée ndo Simón Pedro

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Tjume'e ndo Jesús kuachrjexin ndo ni'ngo, ko sakjui ndo ndo'a ndo Simón ko ndo Andrés, ko sabikao ndo ndo Jacobo ko ndo Juan.

³⁰ Ko jachée ndo Simón jitsinga jan, níxin jan súa, ko ndache sen ndo Jesús nge'e chónnda jan. ³¹ Ko ndo Jesús konchjiñe'e ndo ti jitsinga jan

ko itsé ndo itja jan ko juinchengatjen ndo jan. Ko tuinxin kuachrje'e jan súa ko kuajon jan juine sen.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo kueya ni ni'e

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Ko ó kuitaon nchakon ko kontie, ko bikao nã ni ni'e ko ni chónnda espíritue Xixron'anxrée ti jii ndo Jesús ³³ ko nchijíi tjanya xra'o nã ngandangi nduja nchia ti jii ndo. ³⁴ Ko ndo Jesús juinchexruen'en ndo kain ni ni'e, ni chónnda ngixe'i ichin ko kuantsje ndo itsjé espíritue Xixron'anxrée. Ko kuintue'a ndo xronichja xa ixí je'e xa no'e xa ngisen je'e ndo.

Ndo Jesús juinchekuen'en ndo ni ste nunte Galilea

(Lc. 4:42-44)

³⁵ Ko nandá jitingasáña kuaya ndo Jesús, kuachrxexin ndo tjanya me'e, sakjui ndo naa nunte xro'an ngisen ste, nti'a xronichje'e ndo ndotée ndo jii ngajní. ³⁶ Ko tjume'e ndo Simón ko sen chrikao ndo juée sen ndo ³⁷ ko hora kuitja sen ndo ndachro sen:

—Kain nã stetjéenanta.

³⁸ Ko ndachro ndo Jesús:

—Sachjina ikaxin tjanya tjenka nti'i ixí kaxon nti'a xronichja chijni jian, ixí me'ó juixin jan'an.

³⁹ *Ko jaña nchijíi nunte Galilea kuaji ndo kain ni'ngo ko chronga ndo chijnie ndo Dío ko kuantsje ndo espíritue Xixron'anxrée chónnda chujni.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi níexin chinlepra

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Ko naa xi níexin chinlepra konchjiñe'e xa ngajin ndo Jesús ko bake'exin ntatuchi'in xa ko kuinóatée xa ngajin ndo, ko ndachro xa:

—Siá tjaunnta, chao nchexruannanta.

⁴¹ Ko ndo Jesús bikonóe'e ndo xa ko bake'e ndo itja ndo ngata'a jaa xa ko ndachro ndo:

—Jaán tja'on; toxruan'an.

⁴² Ko jaña ndachro ndo ko tuinxin koxruen'en xa. ⁴³ Ko ndo Jesús kuetuen'en ndo xa ixí satsji xa ko ndachro ndo:

⁴⁴ —Xro'an ngisen teki'é ixí koxruan'an. Itjia ngajin xitaana ixí ó koxruan'an ko tájuan ti tikinixin kuituan'an ndo Moisés, ko jaña tsikon kueya nã ixí koxruan'an.

⁴⁵ Ko xi koxruen'en sakjui xa ko kuaxi beki'e xa kain nã xranchi koxruen'en xa. Méxin, ndo Jesús imao bakixin'in ndo kain tjanya ko bakitu'e ndo ti xro'an ngisen jii ko itsjé nã bajée nã ndo.

2

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi jua'i itji

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Ko kuatsinga ikaxin nchakon ko tjume'e ndo Jesús ikjan ndo tjanya Capernaum. Ko kono'e nã ixí bake'e ndo naa nchia nti'a. ² Ko kueya chujni konchjiñe'e ngajin ndo Jesús ko kuitja'i nchia kuixin'in nã ko kaxon tsango tsjé chujni jii nduja nchia. Ko ndo Jesús banchekuen'en ndo nã chijnie ndo Dío. ³ Ko tjume'e kuji noó xi bikao xa naa xi jua'i

nchetengi tutée. ⁴ Méxin, jua'i konchjiñe'e xa ti jii ndo Jesús ixi kueya nã ste nti'a. Ko kuajin'in xa ngata'a nchia ko konxrato xa ngata'a nchia ko nti'a juinchexingajinxin xa xi ni'e jita'a kania. ⁵ Ko ndo Jesús bikon ndo ixi xi me'e tsango chuntia xa ko ndache ndo xi ni'e:

—Chjan'na, ó tjáñana kain ti ndako'a juinche'e.

⁶ Ko kaxin xi tjako ley ste xa nti'a, stexraxaon xa: ⁷ “¿Sonda jaña nichja xi ji'i? Nichjangí'e xa ndo Dio. Ixi xro'an ngisen sinchemé'e ijie; je'o ndo Dio chao sinchemé'e ndo ijie chónnda chujni”, jaña stexraxaon xa. ⁸ Ko ndo Jesús ó no'e ndo nge'e stexraxaon xa, méxin ndachro ndo:

—¿Sonda jaña xraxaonnta? ⁹ ¿Nge'e ti ícha tangi'a xrontatjan xi ni'e? ¿Á ícha tangi'a xrontatjan xa ixi komé'e ti ndako'a juinche'e xa, o tsingatjen xa ko xrotsé xa kanie'e xa ko tsaxi tsaji xa? ¹⁰ Méxin, jai tsjako'anta ixi jan'an Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, chonda xjan juachaxin ngata'a inche ko tsantsje xjan ijie chónnda chujni.

Ko ndo Jesús ndache ndo xi ni'e:

¹¹ —Jan'an ntatjua tingatjen ko itsé kania'a ko satjia ndúya.

¹² Ko stetsje'e kain nã ixi tuinxin bingatjen xi ni'e ko itsé xa kanie'e xa ko kuachrjexin xa nchia, ko sakjui xa. Ko kain ni ste nti'a xronka nã ko kaxin nã kuajon nã juasie nã ngajin ndo Dio ko ndachro nã:

—Nai'a bikona jaña kon'en.

Ndo Jesús kuiye'e ndo ndo Mateo

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Ko tjume'e ndo Jesús sakjui ndo ngande'e inda ko itsjé chujni konchjiñe'e nã ti jii ndo ko je'e ndo juinчекuen'en ndo nã. ¹⁴ Ko jitatsinga ndo nti'a, bikon ndo ndo Mateo, chjen'en ndo Alfeo, jii ndo ti xengaxin i'nã tomi tayé'e xi tjajna Roma ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Rua'nãna.

Ko ndo Mateo bingatjen ndo ko tuinxin rué'e ndo ndo Jesús.

¹⁵ Ko tjume'e ndo Jesús bake'e ndo ndo'a ndo Mateo, ko kuajon sen nge'e sine ndo. Ko kaxon ste kueya xi xenge'e 'nã ko ikaxin ni chónnda ijie ko juinekao nã ndo Jesús ko kao sen teyuu chrikao ndo. ¹⁶ Ko kaxin xi tjako ley ko xi fariseo bikon xa ixi ndo Jesús jinekao ndo kain xi xenge'e 'nã ko ikaxin ni chónnda ijie, ko juanchangi'e xa sen teyuu chrikao ndo Jesús, ko ndachro xa:

—¿Sonda xi tjako'anta nekao xa ko tikao xa xi xenge'e 'nã ko ni chónnda ijie?

¹⁷ Ko ndo Jesús kuin'en ndo nge'e ndache xa sen teyuu chrikao ndo me'e ndachro ndo:

—Ni nie'a xrokonde'a nã xinчexruan. Je'o ni ni'e xrokonde'e nã xinчexruan. Jui'a jan'an ixi tsiya'a ni ndako nche'e. Jui'i ixi tsiya'a ni chónnda ijie.

Juanchangi'e sen ndo Jesús naa nge'e

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸ Naa nchakon sen chrikao ndo Juan Bautista ko xi fariseo juinčekatse ñao nã jinta nguixin nchakon, ko kuji kaxin nã nichje'e nã ndo Jesús ko ndachro nã:

—¿Sonda ni chrikao ndo Juan ko ni fariseo nčekatse ñao nã jinta ko ni chrijiko'a ja'a, na'i?

19 Ko ja'in juatingíexin ndo Jesús:

—¿Á xrojuinchekatsé ñao nã jinta, ni tsikiye'e xi kute'e nchakon tsikii nã kiée xa? Na'i ixi xrastekao nã xa. ²⁰ Ko tsii nchakon xrotsé nã xi tsikute'e, satsikao nã xa, ko tjume'e ni kuiye'e xa sinchekatse ñao nã jinta.

²¹ 'Xro'an ngisen tonchrijin tu'o manta natjúá ko take'e nã ti manta tsitje. Siá jaña sinche'e nã, tsichje manta tsitje ko í xro'an tsonta manta natjúá. ²² Kaxon jua'i tsikia xran vino natjúá ngaya tjuãxran ntaxi, ixi siá jaña tson'en, tsichje tjuãxran me'e, ko ixran ko tjuãxran ndatsitjáña. Méxin, xran natjúá xrokonda tsikia xran naa tjuãxran natjúá, ko jaña kayui nge'e tsitjáña'i.

Konchrinjin sen noatrigo naa nchakon tjoké'e ni judío

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ Naa nchakon sábadó tjoké'e ni judío, ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo kuatsinga sen tjenka naa ijngi tsikenga nã noatrigo ko sen teyuu chrikao ndo kuaxi sen konchrinjin sen kaxin itün trigo. ²⁴ Ko kaxin xi fariseo juanchangi'e xa ndo Jesús:

—¿Sonda sen chrjiko'a stenche'e sen naa ixrã tikinixin'a sinche'eni nchakon tjoké'eni?

²⁵ Ko ndachro ndo Jesús:

—¿Á noa'intá ti ndachro xroon jitaxin chijnie ndo Dio chronga xranchi juinche'e ndo David ko sen bikao ndo, naa nchakon kuen'en sen jinta? ²⁶ Méxin, nchakon bake'e xi Abiatar, xitaana tetuan'an, je'e ndo David kuixin'in ndo ndo'a ndo Dio ko juine ndo nutja tikinixin'en ndo Dio ko kaxon kuajon ndo nio juine kain sen bikao ndo. Ko nutja me'e je'o xitaana chónða xa juachaxin sine xa nio.

²⁷ Kaxon ndachro ndo Jesús:

—Kóna nchakon tjoké'eni ixi xrokonda tsjoké'e chujni, je'a ixi xrokuajonni juasiéni ngajin nchakon me'e. ²⁸ Ko jan'an Chjen'en ndo Dio, xjan jongi'e xranhí chujni, chónða juachaxin tsetuan'an nge'e tson'en nchakon tjoké'eni.

3

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi tsixema itja

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Ko tjume'e ndo Jesús kuixin'in ndo ndo'a ndo Dio íjngo. Ko nti'a bake'e naa xi tsixema naa itja. ² Ko konchjiñe'e kaxin xi stetsaya xa ndo Jesús ixi tsikon xa á sinchexruen'en ndo xi me'e, nchakon tjoké'e nã ixi jaña tsjankata'a xa ndo Jesús ijje. ³ Ko ndo Jesús ndache ndo xi tsixema itja:

—Tingatjen ko take'é ngusine nti'i.

⁴ Ko juanchangi'e ndo Jesús ni ste nti'a, ko ndachro ndo:

—Nchakon tjoké'eni, ¿á chao sinche'eni ti jian, o á chao sinche'eni ti ndako'a? ¿Á chao tsingijnani naa ngisen?, o, ¿á naatsóñaxónni naa chujni?

Ko je'e nã tenko nã. ⁵ Ko ndo Jesús koñao ndo, ko bikon ndo kain ni ste nti'a, me'e koni'e aséen ndo ixi tsango ícha aséen nã. Ko ndache ndo xi ni'e:

—Tinxe tjáa.

Ko je'e xa kuinxe itja xa, ko hora me'e koxruen'en itja xa. ⁶ Ko xi fariseo kuachrjexin xa nti'a ko ikjui xa ti ste ni tjento xi Herodes ko juao kichuu xa xranchi naatsóñaxón xa ndo Jesús.

Kueya na ste na ngande'e inda

⁷ Ko ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo sakjui sen ngande'e inda. Ko kueba na jiru'e na sen, ni tsikí'xin nunte Galilea ko kaxon nunte Judea ⁸ ko tjajna Jerusalén ko nunte Idumea ko ikaxin na tsikí'xin na ton'en inda jitinga ndatin'in Jordán ko kaxon ni tsikí'xin no tjajna Tiro ko tjajna Sidón. Ko kain na tsikin'en na ixra ijie juinche'e ndo Jesús ko kaxon tjaun na tsikon na me'e. ⁹ *Tjume'e kuituen'en ndo sen teyuu chrikao ndo ixi nti'ao xrochon'en naa ntábarco. Ko hora tsango xrokuixintja na ndo xrokuixin'in ndo ntábarco ¹⁰ ixi kueba na tsjinchexruen'en ndo, ko kain ni ni'e kuixintja na ndo ixi tjaun na xrotsé na ndo. ¹¹ Ko kaxin na chóna na espíritue Xixron'anxrée ko hora bikon na ndo Jesús bake'exin na ntatuchi'in na ngajin ndo. Ko kuyako espíritue Xixron'anxrée ko ndachro:

—Ja'a chjen'en ndo Dio.

¹² Ko ndo Jesús kuyakutee ndo espíritue Xixron'anxrée ko ndachro ndo ixi xrochronga'i xa ngisen je'e ndo.

Ndo Jesús juée ndo teyuu sen tsajikao ndo

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Tjume'e kuajin'in ndo Jesús naa ijna, ko nti'a kuiye'e ndo sen tjaun ndo xrokuajikao ndo ko konchjiñe'e sen ngajin ndo. ¹⁴ Ko kuinche'e ndo teyuu sen tsajikao ndo ixi tsetuen'en ndo sen satsji sen xrochronga sen chjni jian. ¹⁵ Ko kuajon ndo juachaxin sinchexrjuen'en sen ni ni'e ko tsantsje sen espíritue Xixron'anxrée chóna na. ¹⁶ Ko sen teyuu kuinche'e ndo ja'in ndatin'in sen: ndo Simón, ndo juinchekin'in ndo Jesús Pedro; ¹⁷ ko ndo Jacobo ko ndo kichuu ndo, ndo Juan, sen me'e chjen'en ndo Zebedeo. Kaxon sen me'e juinchekin'in ndo Jesús Boanerges me'e xrondachro chjen'en ti Tjateé. ¹⁸ Ko ndo Andrés, ndo Felipe, ndo Bartolomé, ndo Mateo, ndo Tomás, ndo Jacobo, chjen'en ndo Alfeo, ko ndo Tadeo ko inaa ndo Simón, ndo tikinixin naa partido romano ndatin'in cananista, ¹⁹ ko xi Judas Iscariote, xi juinchekji ndo Jesús.

Ndachro na ixi ndo Jesús chóna ndo juachaxien Xixron'anxrée

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

²⁰ Ko tjume'e ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo kuixin'in sen naa nchia. Ko íjngo kueba na xra'o na nti'a ko jua'i juine ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo. ²¹ Ko kono'e sen ndo'a ndo Jesús ixi nti'a jii ndo ko kujj sen ixi satsikao sen ndo ixi ndachro sen je'e ndo tsinchetjáña jaa ndo.

²² *Ko kaxon kujj kaxin xi tjako ley tsikí'xin tjajna Jerusalén ko ndachro xa:

—Xi ji'i chóna xa juachaxien Beelzebú, Xixron'anxrée, xi tetuen'en kain espíritu ña'i, méxin, chao tantsje xa espíritue Xixron'anxrée.

²³ Ko ndo Jesús kuiye'e ndo xi ndachro me'e ko ja'in juakoxin ndo:

—¿Xranchi Xixron'anxrée je'o xa tsantsje xa espíritue xa? ²⁴ Siá naa tjajna, je'o na tsetóka'o kichuu na, jua'i tsintekao kichuu na jian. ²⁵ Ko

ni stekao kichuu naakua nchia, siá ningakon'en kichuu na, kaxon jua'i tsekao kichuu na ndako. ²⁶ Ko kaxon jaña siá Xixron'anxrée tsetoka'o xa juachaxin chónnda xa, ndatsitjáña juachaxin me'e.

²⁷ 'Xro'an ngisen chao tixin'in ndo'a naa xi soji xixi tsee na nge'e chónnda xa. Sa'ó xrokonda xrokuintee na xi soji xixi chao tsee na nge'e chónnda xa.

²⁸ 'Nduaxin ntatjunta xixi ndo Dio chao sinchemé'e ndo kain ijie chónnda chujni ko kain nge'e ndako'a tsinichja na. ²⁹ *Ko ngisen xronichja ndako'a xixi Espiritue ndo Dio jua'i tsomé'e ijie me'e, ni xronichja me'e, kain nchakon tsama na ijie.

³⁰ Jaña ichro ndo Jesús xixi ni me'e tsindachro na xixi je'e ndo chónnda ndo espíritue Xixron'anxrée.

Janée ndo Jesús ko xi kichuu ndo

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Ko tjume'e janée ndo Jesús ko xi kichuu ndo kuiji sen ti jii ndo Jesús ko nduja nchia ste sen, kuituen'en sen naa xi tsikiye'e xa ndo Jesús. ³² Ko sen ste ngajin ndo Jesús, ndache sen ndo:

—Janáanta ko xi kichuunta ste sen nduja ko nichja'anta sen.

³³ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—¿Ngisen janána ko ngisen sen kichian?

³⁴ Ko jitsje'e ndo kain ni ste nti'a ko ndachro ndo:

—Sen ji'i me'e sen janána ko sen kichian. ³⁵ Kain sen nche'e nge'e tjaun ndo Dio, sen me'e sen kichian ko janána.

4

Ndo Jesús juako ndo kondee xi bikenga

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ *Tjume'e ndo Jesús ijingo juangíxin ndo juinchekuen'en ndo na ngande'e ndalago. Ko nti'a xra'o itsjé chujni ti jii ndo. Ko je'e ndo kuixin'in ndo naa ntábarco jita'a inda, ko nti'a bake'e ndo nunte. Ko kain na kuitu'e na ngande'e inda. ² Ko itsjé nge'e juinchekuen'en ndo na. Ko ndachro ndo:

³ —Tin'ennta ji'i: Naa xi kuikenga tsee, ⁴ ko kaxin tsee kuenga xa kuitsinga tsee ngande'e cha'o. Ko kuiji kuxe juine ba tsee. ⁵ Ikaxin tsee kuitsinga tsee ti jii kueya ixro, ti ko'a itsjé inche, ko taka kuachrje ika xixi tjín'a inche, ⁶ ko nchakon kuachrje chjiixro ichján ka ko xema ka xixi yasoe'a jii nue'e ka. ⁷ Ko kaxin tsee kuitsinga tsee ti jii ntácha'a. Ko ntácha'a ícha kuangi ntáa. Me'e xrabaatja ka ko ndakuangi'a ka. ⁸ Ko ícha tsee kuitsinga ngata'a inche jian, me'e tsee chaxro kuangi ka. Ko tsango kueya tsee kuajon ika me'e; naa kuajon ikánte tsee, ko inaa ka kuajon níkan tsee, ko inaa kuajon naa ciento tsee.

⁹ Ko ndachro ndo Jesús:

—Ngisen tjaun tsin'en, tsin'en sen jian.

Ndo Jesús chronga ndo nge'e xrondachro ti nichja ndo

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Ko nchakon kuitu'e ndo Jesús je'o ndo, sen ste tjenja ndo ko sen teyuu chrikao ndo juanchangi'e sen ndo nge'e xrondachro nge'e beki ndo. ¹¹ Ko je'e ndo Jesús ndachro ndo:

—Ndotána tjaun ndo tsienxinnta ti noa'inta ti tetuan'an je'e ndo. Ko ni kaxin tsekiexinni na xranchi tekini naa chijni, ¹²ixi maski tikon na ko tin'en na ko jaña tsienxin'a na xixi tsindoxin'a na ti ndako'a nche'e na, xrokjan'i na ngajin ndo Dio ko jaña je'e ndo tsantsje'a ndo ije chónda na.

Ndo Jesús ndachro ndo nge'e xrondachro ti xi bengá noatrigo
(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Ko tjume'e ndache ndo sen:

—¿Á tienxin'anta xranchi xrondachro nge'e beki'anta? Siá na'i, ¿xranchi tsienxinnta ikaxin nge'e tseki'anta? ¹⁴ Sen kuikenga tsee me'e jii xranchi naa ngisen juinchekue'enni chijnie ndo Dio. ¹⁵ Ko kaxin sen me'e xranchi tsee kuitsinga ngande'e cha'o, xixi kuin'en sen chijnie ndo Dio, ko tjume'e kuji Xixron'anxrée ko nchetjáñajin xa sen. ¹⁶ Ikaxin tsee kuitsinga ti jii ixro, me'e sen kuin'en chijnie ndo Dio ko juaxruxin bake'e sen, ¹⁷ ko sé'a kuitikaon sen xixi kuji juachjaon ngata'a sen ko koña'o'e na sen xixi kuitikaon sen chijnie ndo Dio, méxin kuintu'e sen ti kuitikaon sen ndo. ¹⁸ Ko tsee kuitsinga ngakjen'en ntacha'a me'e sen tin'en chijnie ndo Dio, ¹⁹ ko ícha nche'e sen tjée sen tomi ko ícha rué'e sen ti jii juaxruxin. Kain ji'i tingakon'en xixi tsin'en sen chijnie ndo Dio, ko nche'a sen ti tjaun ndo. ²⁰ Ko tsee kuitsinga ti jii inche jian, sen me'e tayé'e sen chijnie ndo Dio ko titikaon sen kain ti ndachro ndo ko jian nche'e sen ngajin ndo Dio. Sen me'e ste sen xranchi tsee kuajon ikánte tsee, ko ikaxin sen xranchi tsee kuajon níkan tsee, ko ikaxin sen xranchi tsee kuajon naa ciento tsee.

Ndo Jesús juako ndo no take'e naa xro'i tingasáña
(Lc. 8:16-18)

²¹ *Ko kaxon ndachro ndo Jesús:

—¿Á xrochóndani naa xro'i ko xro'i me'e á tsemáni xro'i ngangí naa ntacajón o tsake'eni xro'i ngangí naa ntáa tejuata'ani? Na'i, je'a me'e sinche'eni. Xrokonda nui tsake'eni xro'i me'e xixi chao tsingasáña xro'i. ²² *Méxin, xro'an nge'e ti jimá tsonoxin'a ko xro'an nge'e imao tsonoe'a na xrojan nchakon xixi kain nge'e tsonoxin xixi xro'i. ²³ Ko ngisen tjaun tsin'en, tsin'en sen jian.

²⁴ *Ko kaxon ndachro ndo:

—Méxin, ja'anta tin'ennta jian. Xranchi ja'anta tájonnta nge'e ngajin ikaxin na, jaña ndo Dio xrotjáanta ndo kaxon, ko ícha itsjé xrotjáanta ndo. ²⁵ *Ni itsjé chónda, ndo Dio tsingijna ndo xrochónda na ícha. Ko ni xro'an nge'e chónda, ndo Dio tsantsje'e ndo na ti nge'e chónda na.

Ndo Jesús juako ndo xranchi tsangi tsee

²⁶ Ko kaxon ndachro ndo Jesús:

—Ti juachaxin tetuanxin ndo Dio jii xranchi naa ngisen tikenga nunte. ²⁷ Ko maski tejua sen ko taya sen ko tatsinga kaxin nchakon ko kaxin tiie, tsee kuenga sen tachrje tsee ko tangi tsee. Ko sen kuenga noe'a sen xranchi kon'en ji'i. ²⁸ Xixi inche je'o nche juinche'e ixra. Sa'ó tachrje chaan no, ko tjume'e ntée, ko tjume'e ticha ko tóna tsee. ²⁹ Ko nchakon ticha tsee me'e xrokonda xrochrijin tsee.

Ndo Jesús juako ndo chijnie ti tsee mostaza

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Ko kaxon ndachro ndo Jesús:

—¿Nge'e xrondachro ti juachaxin tetuan'an ndo Dio? ³¹ Naxre'o xranchi naa tsee ndatin'in mostaza tsikenga naa xi jngi'e xa. Ji'i naa tsee ícha nchiín ixi kain tsee jii xasintajni. ³² Ko ti tsikinga tsee, tangi ka ko ikjan naa ntaa ícha ijié ixi ikaxin ntaa jii ngata'a nunte. Ko kaxon chaan ntaa tangi ícha noi, ko kuxe tjanga ba ko chao nchéña ba kakée ba chringi tsauen ntaa.

Nge'e xrondachro ti juako ndo Jesús

(Mt. 13:34-35)

³³ Jaña ndo Jesús juinchequen'en ndo kain na, ko beki ndo kueya nge'e xranchi chao xrokuienxin na. ³⁴ Ko kainxin nge'e juinchequen'en ndo na beki ndo xranchi naa chijni. Ko juexin juinchequen'en ndo na, tjume'e ndache ndo sen teyuu chrikao ndo xranchi xrondachro kain ti beki ndo.

Ndo Jesús kuetuen'en ndo chrinto ko inda

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Ko nchakon me'e ó kóndo ndache ndo Jesús sen teyuu chrikao ndo:

—Tsatsingatu'ena ndalago.

³⁶ Ko tjume'e kuintu'e sen kain ni ste nti'a ko sabikao sen ndo Jesús ngaxin'in ntabarco ko kaxon ikaxin ntabarco sakjui ntaa. ³⁷ Ko tuinxin kuji naa chrinto soji ko tsango juinchetengi inda ko ntabarco kuaxi bikia ntaa inda ko kuaxi konuntengi ntabarco. ³⁸ Ko ndo Jesús ndakuejua ndo ícha ndá'a ngaxin'in ntabarco ko jikjón ndo naa noxra. Ko juinchexingame'e sen ndo, ko ndachro sen:

—¡Maestro! ¿Á ta'inta juachjaon ixi xrokjuina inda?

³⁹ Ko je'e ndo bingatjen ndo, ko kuyakutee ndo chrinto ko inda ko ndachro ndo:

—Tenkua ko ndatake'e.

Ko tuinxin je'e inda ndabake'e inda ko chrinto kaxon. ⁴⁰ Ko ndache ndo je'e sen:

—¿Sonda xrakonnta? ¿Á xrachuntia'antana jan'an?

⁴¹ Ko je'e sen xronka sen ko ndache kichuu sen:

—¿Ngixe'i xi ji'in ixi tituen'en xa chrinto soji ko inda ko kayui titikaon ngajin xa?

5

Naa xi jii nunte Gadara chónnda kueya espíritue Xixron'anxrée

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Ko tjume'e kuatsingatu'e sen ndalago, ko kuji sen nunte Gadara. ² Ko ndo Jesús xingajinxin ndo ntabarco ko tuinxin naa xi konchjiñe'e xa ngajin ndo ko kuixi xa ti jii itjaq* ti tsixrabaa chujni ko chónnda xa espíritue Xixron'anxrée. ³ Xi me'e bake'e xa ti ste itjaq ti tsixrabaa chujni tsiken'en, ko xro'an ngisen chao tokuaxin'en itsé xa ko jua'i tsitexin xa nochika. ⁴ Ko itsjé vez bakichruaxin na tutée xa ko itja xa ixi nochika, ko je'e xa bakonchrindaon xa chika. Ko xro'an ngisen

* 5:2 5:2 itjaq cueva

tjacha tjintee xa. ⁵ Bakaji xa tiie ko nchakon ti jii ijna ko ti tsixrabaa chujni ko nti'a kuyako xa ko ixro tande'e xa ntakuin xa. ⁶ Ko ikjin bikon xa ndo Jesús ko binga xa konchjiñe'e xa ko bake'exin ntatuchi'in xa ngajin ndo ⁷ ko séen kuyako xa:

—¿Sonda nchexronkana Jesús, chjen'en ndo Dio jii ngajni? Jan'an tjaun'a sinchexronkana.

⁸ Jaña ndachro xa ixi tsindachro ndo Jesús:

—Ja'a espíritu ña'i, tachrxexian xi ña.

⁹ Ko ndo Jesús juanchangi'e ndo espíritu me'e:

—¿Xranchi ti'ian?

Ko je'e espíritu me'e ja'in juatingéxin:

—Jan'anna ndatin'inna Legión ixi tsango itsjé jan'anna.

¹⁰ Ko kain espíritu Xixron'anxrée kuinóatée ngajin ndo Jesús ixi xroxruan'i ndo espíritu satsji ikjin. ¹¹ Ko tjenka nti'a jii naa ijna steneña itsjé kuchinga. ¹² Ko kuinóatée kain espíritu Xixron'anxrée ko ndachro:

—Tituan'an satsjina ti ste kuchinga, ko tájuan juachaxin tsixin'inna ngaxin'in ba.

¹³ Ko tuinxin ndo Jesús kuajon ndo juachaxin. Ko kain ti espíritu Xixron'anxrée kuachrxexin xi me'e, ko kuixin'in espíritu ngaxin'in kuchinga. Ko kain ko ste nti'a xranchi yuu mil ba. Ko kain ba binga ba ko kuitsingangi ba ti yaso'e jii ndalago ko kjun'en ba inda.

¹⁴ Ko tjume'e xi stetsje'e kuchinga xrakon xa ko binga xa kuindache xa ni tjajna nge'e kon'en ko kaxon kuindache xa ni ste ngataon ijngi nge'e kon'en. Ko tjume'e itsjé na kuitsje'e na nge'e kon'en nti'a. ¹⁵ Ko hora kuiji na ti jii ndo Jesús, bikon na ixi nti'a jii xi kuachóna kain espíritu Xixron'anxrée ko jii xa nunte ko jiá xa manta ko ó ndako xraxaon xa, ko bikon na me'e xronka na. ¹⁶ Ko kain ni bikon nge'e kon'en, kueki na xranchi kon'en xi kuachóna espíritu Xixron'anxrée ko nge'e tsikon'en kuchinga. ¹⁷ Ko kuaxi na kuinóatée na ngajin ndo Jesús ixi satsjixin ndo nti'a.

¹⁸ Ko ndo Jesús kuajin'in ndo ntábarco ko ti xi kuachóna espíritu Xixron'anxrée kuinóatée xa ixi kao xa xrokjui xa. ¹⁹ Ko ndo Jesús kuajon'a ndo juachaxin ixi kao xa itsji xa ko ndachro ndo:

—Satjia ko teki'é kain sen ndúya kain nge'e juinche'e ndo Dio ngajian ko xranchi bikonó'a'a ndo.

²⁰ Ko xi me'e sakjui xa ko kuaxi beki'e xa kain ni tjajna tikinixin'en Decápolis kain nge'e juinche'e ndo Jesús ngajin xa. Ko kain ni kuin'en tsango xronka na.

Koxruen'en naa xjanchrichjan ko naa nchri

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

²¹ Íjngo ndo Jesús kuixin'in ndo ntábarco ko sakjui ndo tuenxin ndalago, ko nti'a kueya na konchjiñe'e na ngajin ndo ko je'e ndo ndi'ao kuitu'e ndo ngande'e nda. ²² Ko tjume'e kuiji naa xi baketuan'an naa ni'ngo judío, xi me'e ndatin'in xa Jairo. Ko hora bikon xa ndo Jesús, bake'exin ntatuchi'in xa ngajin ndo, ²³ ko ja'in kuinóatée xa:

—Xjanchrichjan'na jite'en xjan. Ixudio ichjina nía, takée tjáanta ngata'a xjan ixi tsoxruen'en xjan.

²⁴ Ko tjume'e ndo Jesús sabikao ndo xa ko tsango itsjé na rué'e na ko kuixintja na ndo Jesús. ²⁵ Ko ngakjen'en kain ni me'e konchjiñe'e

naa nchri ni'e, ó teyuu nano níexin nchra jnié nchra. ²⁶ Ko je'e nchri me'e juinchexienxin nchra ngajin xinchexruan kain ti bachónnda nchra, ko ninaa xinchexruan jua'i juinchexruen'en xa nchra ko ícha bakoni'e nchra. ²⁷ Ko ó tsikin'en nchra nge'e beki nã ti juinche'e ndo Jesús, me'e je'e nchra kuji nchra ko tuenxin nã konchjiñexin nchra ko itsé nchra mantée ndo Jesús ²⁸ ixi ndachro nchra: “Siá je'o xrotse ngande'e mantée ndo, me'e tsoxruanã.” ²⁹ Ko tuinxin kuixin jnié nchra, me'e kono'e nchra ixi ó koxruen'en nchra. ³⁰ Ko ndo Jesús kono'e ndo ixi juachaxien ndo koxruenxin naa ngisen, me'e ngatjia ndo ko juanchangi'e ndo ni ste nti'a:

—¿Ngisen itséna?

³¹ Ko je'e sen juatingíexin sen ko ndachro sen:

—Maestro, kueya nã jii ngandajinnta ko tonchekanta nã, ¿sonda tjanchangínta ngisen itsé mantoanta?

³² Tjume'e bingatjia ndo ko tsje'e ndo nguixin ixi tsono'e ndo ngisen itsé mantée ndo. ³³ Ko je'e nchra xronka nchra ko jixranga nchra ixi koxruen'en nchra, ko konchjiñe'e nchra ti jii ndo ko bake'exin ntatuchi'in nchra ngajin ndo ko chronga nchra kain nge'e kon'en nchra. ³⁴ Ko ndachro ndo Jesús:

—Chjan'na, ja'a koxruan'an ixi chuntiana. Jai juaxruxin satjia ixi ó koxruan'an.

³⁵ Ko xrajnichja ndo Jesús, kuji kaxin ni kuixin ndo'a xi Jairo, xi baketuan'an ni'ngo ko ndache nã xa:

—Xjannchrichja'anta ó kuen'en xjan; í chje'anta ndo maestro ixra.

³⁶ Ko je'e ndo Jesús kuin'en ndo nge'e ndachro nã, ko ndache ndo xi tetuan'an ni'ngo:

—Xrakon'a ja'a, je'o titikáoanna.

³⁷ Ko kuajon'a ndo juachaxin ixi kain sen itsji sen, je'o ndo Pedro ko ndo Jacobo ko ndo Juan, ndo kichuu ndo Jacobo, me'e sen bikao ndo.

³⁸ Ko hora kuji sen ndo'a xi tetuan'an ni'ngo, bikon sen ixi stetsjanga nã ko stetaxin nã xjan juachjaon ko stetoyako nã. ³⁹ Ko kuixin'in ndo Jesús nchia, ko ndachro ndo:

—¿Sonda tuyakonta ko tsjanganta? Je'e xjan tsiken'a xjan; je'o jijua xjan.

⁴⁰ Ko je'e nã juanoa nã ndo, méxin kuetuan'an ndo ixi kain nã satsji nã nduja ko je'o kuituekao ndo ndotée xjan ko janée xjan ko sen níi, sen chrikao ndo, ko je'e sen kuixin'in sen ti jii xjan. ⁴¹ Ko ndo Jesús itsé ndo itja xjan ko ngigue'e ndo nichjexin ndo xjan, ko ndachro ndo:

—Talita, cumi —me'e xrondachro: Xjannchrichjan, tingatjen.

⁴² Ko xjan me'e tuinxin bingatjen xjan ko kuaji xjan ixi xjan me'e kuachónnda xjan teyuu nano, ko kain ni jii nti'a tsango xronka nã. ⁴³ Ko ndo Jesús kuetuan'an ndo ixi xro'an ngisen tseki'e nã nge'e kon'en. Ko kaxon kuetuan'an ndo xrochjée nã xjan nge'e sine xjan.

6

*Ndo Jesús bake'e ndo tjajna Nazaret
(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)*

¹ Ko tjume'e ndo Jesús kuachrjexin ndo tjajna nti'a ko sakjui ndo tjajnée ndo tjajna Nazaret ko kaxon rué'e sen teyuu chrikao ndo. ² Ko kuji sábado, nchakon tjoké'e nã, ko kuaxi ndo juinchekuen'en ndo nã

ngaxin'in ningue ni israelita nti'a. Ko kueya na kuin'en na nge'e tjako ndo, me'e xronka na ko ndachro na:

—¿No kuitjaxin xi ji'i nge'e tjako xa?, ko, ¿ngisen juinchequen'en xa ti nichja xa ko ixra ijié nche'e xa? ³ ¿Á je'a ji'i xi carpintero ko janée xa ndatin'in María, ko xi kichuu xa xi Jacobo, ko xi José, ko xi Judas, ko xi Simón? ¿Á stekui'ana nchrikichuu xa nti'i?

Méxin, kuitikaon'a na nge'e ichro ndo.

⁴ *Ko ndachro ndo Jesús:

—Kain tajna kain chujni tajon na juasaya ngajin naa ndo nichja chijnie ndo Dio; ko sen tajnée ndo, na'i, ko kaxon sen ndo'a ndo tajon'a sen juasaya ngajin ndo.

⁵ Méxin, nti'a xro'an ixra jian juinche'e ndo, je'o bake'e itja ndo ngata'a jaa kaxin ni ni'e ko juinchevruen'en ndo na. ⁶ Ko tsango xronka ndo ixi kuitikaon'a na. Ko tjume'e sakjui ndo kaxin tajna nchínchín ste tjenja nti'a ko juinchequen'en ndo na.

Ndo Jesús xruan'an ndo teyuu sen

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Ko tjume'e ndo Jesús kuiye'e ndo sen teyuu sen chrikao ndo ko kuaxi kuetuan'an ndo ixi yuyu sen itsji sen ko kaxon kuajon ndo juachaxin ixi chao tsantsje sen kain espíritu Xixron'anxrée chóna chujni. ⁸ Ko kuetuen'en ndo sen ixi xro'an nge'e tsikao sen ti tsaa sen cha'o. Je'o naa ntakuto tsjixin sen ko me'ó tsikao sen. Ko tsikau'a sen ti tsinga nge'e ko nge'e sine sen ko tsikau'a sen tomi. ⁹ Ko je'o kate jichjanga sen ko je'o manta jiá sen tsikao sen. ¹⁰ Ko kaxon ndachro ndo:

—Nchakon tsixin'innta naa nchia nti'ao tsitu'anta hasta tsachrjex-injanta tajna me'e. ¹¹ *Ko siá tsjasonta xrojan tajna ko tsajon'a na juachaxin tsitu'anta nti'a ko xrochro'a na tsin'en na nge'e tjakonta, ja'anta tachrjexinnta tajna me'e ko tontsjenganta inche yaa kateanta, me'e tsjakoxinnta ixi ndako'a juinche'e na ngajinnta. Ko nduaxin ndachrjan ixi nchakon sinchéña ndo Dio ijié ngajin chujni, ícha tangi tson'en ni tajna me'e, ixi ni tajna Sodoma ko ni tajna Gomorra.

¹² Ko sakjui sen ko ndache sen na ixi xrokonda tsindoxin na nge'e nche'e na ko tsintu'e na ti ndako'a nche'e na. ¹³ *Ko kaxon kuantsje sen itsjé espíritu Xixron'anxrée kuachóna kaxin na. Ko ngata'a jaa itsjé ni ni'e bake'e sen ndaxi'e ko jaña koxruen'en na.

Kuen'en ndo Juan Bautista

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ *Ko xi rey Herodes kuin'en xa kain nge'e jian kuanche'e ndo Jesús ixi kain na teki na xranchi ijié juachaxin chóna ndo, me'e ndachro xa:

—Ndo Juan Bautista ó tsixechón ndo ixi xraje'o juachaxin chóna xi ji'i.

¹⁵ Ko kaxin na ndachro na:

—Ji'i ndo Elías kuachronga chijnie ndo Dio.

Ko ikaxin na ndachro na:

—Ji'i naa ndo kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó.

¹⁶ Ko kuin'en xi Herodes ko ndachro xa:

—Ji'in ndo Juan, ndo kuetuan'an konchrinjin nã jaa ndo, ndo me'e ó tsixechón ndo.

¹⁷*Ko xi Herodes tsiketuan'an xa ixi tsitexin ndo Juan ixi nochika ko tsixraxin'in nã ndo ndo'achjiso ixi jaña tsijanchia nchri Herodías. Je'e nchri Herodías, nchrinchri'e xi Felipe xikichuu xi Herodes, ko je'e xi Herodes kua xa nchri me'e xranchi xrokjui nchrinchri'e je'e xa. ¹⁸ Ko ndo Juan ja'in tsindache ndo xi Herodes:

—Xro'an juachaxin jii ixi ja'a xrochónda nchrinchri'e xi kichuua.

¹⁹ Méxin nchri Herodías tsango koñao'e nchra ndo Juan ko tjaun nchra xrokóña nchra ndo, ko jua'i juinche'e nchra me'e ²⁰ ixi xi Herodes xrakon'en xa ndo Juan ixi kuano'e xa ixi ndo Juan naa ngisen tsango jian ko tjúá aséen. Méxin, chro'a xa tsajon xa juachaxin ixi je'e nchri tsjaya nchra. Ko maski xi Herodes tienxin'a xa jian kain ti kuandachro ndo Juan, tjaun xa ícha xrokuin'en xa ti nge'e juako ndo. ²¹ Ko nchri Herodías juacha nchra nchakon kiée xi Herodes. Tsikiye'e xa ni tetuan'an tjajna ko ni tetuen'en xi soldado ko ikaxin ni tetuan'an nunte Galilea ixi tsii nã kiée xa. ²² Ko nchrichje'en nchri Herodías kuixin'in nchrichan ti ste nã, ko ité nchrichan, ko tsango juaxruxin bake'e xi Herodes ko kain ni stenekao xa nti'a. Ko je'e xi Rey Herodes ndache xa nchrichan me'e:

—Tjanchianãna nge'e tjauan ko jan'an xrotja'á.

²³ Ko je'e xa nichjaxin ngatoxin ndo Dio ixi nduaxin tsajon xa ngixe'i nge'e tsjanchia nchrichan maski ngusine tjajna tetuan'an xa. ²⁴ Ko je'e nchrichan kuachrje nchrichan ko ndache nchrichan janée nchrichan:

—¿Nge'e tsjanchia?

Ko janée nchrichan ndachro jan:

—Tjanchia jaa xi Juan Bautista.

²⁵ Ko je'e nchrichajan jaiko ikjan nchrichan ti jii xi rey, ko ndachro nchrichan:

—Jan'an tja'on xrochjãna jaa xi Juan Bautista ngaya naa laato.

²⁶ Ko je'e xi rey tsango koni'e aséen xa ixi jaña juanchia nchrichan ixi tsíndáchro xa ngatoxin ndo Dio tsajon xa kain ti tjanchia nchrichan ko tsikin'en kain ni ste nti'a, méxin, í jua'i xrondachro xa na'i. ²⁷ Ko tuinxin kuetuen'en xa naa xi soldado ixi tsijikao xa jaa ndo Juan. ²⁸ Ko xi soldado sakjui xa ndo'achjiso ko konchrinjin xa jaa ndo Juan ko juankaya xa naa laato jaa ndo ko chjée xa nchrichajan ko je'e nchrichan biken'en nchrichan janée nchrichan.

²⁹ Ko kuin'en kain sen chrikao ndo Juan ixi jaña tsikon'en, me'e juirue'e sen cuerpoe ndo ko juabaa sen ndo.

Ndo Jesús kuajon ndo nge'e juine na'ó mil chujni xi

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Ko tjume'e sen tsixrua'an ndo Jesús ikjan sen ti jii ndo ko beki sen kain ti juinche'e sen ko kain ti nichja sen. ³¹ Ko ndachro ndo Jesús:

—Tsachrjendãana sachjina ntajie ti xro'an ngisen ste ko nti'a tsjokajna nchiín.

Jaña ndachro ndo ixi kueya nã itji nã ko tji nã ko ko'a tiempo sine sen. ³² Ko ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo, je'o sen kuixin'in sen naa ntãbarco sakjui sen naa nunte xro'an nge'e jii. ³³ Ko kueya nã bikon nã ixi sakjui sen ko ndo Jesús nti'a kaxon jitji ndo, me'e

kuachrxjexin nā tǝajnéé nā ko binga nā, méxin sa'ó kuiji nā ngande'e ndalago ko nti'a stechón'en nā ndo Jesús. ³⁴*Ko hora kuachrxjexin ndo ntābarco, bikon ndo ixi kueya nā jichón'en nā nti'a, méxin bikonóe'e ndo nā ixi ste nā xranchi kutuchjon chónnda'i ngisen tsje'e ba. Ko juangíxin ndo juinchekuen'en ndo nā kueya nge'e. ³⁵ Ko ó kóndo ko sen teyuu chrikao ndo Jesús konchjiñe'e sen ngajin ndo, ko ndachro sen:

—Ó kóndo ko xro'an nge'e jii nti'i. ³⁶ Ndachenta nā ixi satsji nā naa nchia o naa tǝajna kǝjín'a ste, ko tse'na nā nge'e sine nā ixi xro'an nge'e chónnda nā.

³⁷ Ko ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Ja'anta tájonnta nge'e sine nā.

Ko je'e sen ndachro sen:

ǝÁ tǝaunnta tse'nana yuu ciento denario nutja ixi tsajonna sine nā?

³⁸ Ko ndo Jesús juanchangi ndo:

—Titsje'enta ngijjan'in nutja chondanta.

Ko kuitsje'e sen ko ndachro sen:

—Jii na'ó nutja ko yuu kucheę.

³⁹ Ko kuetuan'an ndo ixi kain nā xrobake'e nā nunte ngata'a kayua. ⁴⁰ Ko jaña xrochjeya nā tsachrxjendáa ngujngu ciento nā ko ngujngu cincuenta nā. ⁴¹ Ko ndo Jesús kua ndo ti na'ó nutja ko yuu kucheę ko tsje'e ndo ngajni ko kuajon ndo juasie ndo ngajin ndo Dio ko konchrinjin ndo nutja ko chjée ndo sen teyuu chrikao ndo ixi tsonchjeya sen sine kain ni ste nti'a; kaxon konchrinjin ndo ti yuu kucheę ko konchjeya sen ixi sine kain nā. ⁴² Ko kain nā juine nā ko konkje'e nā. ⁴³ Ko juexin juine nā ko sen teyuu chrikao ndo Jesús juejo sen tutu'o nutja ko kucheę tsixe'e ko juinchekao sen teyuu ntaxra ti nutja ko kucheę. ⁴⁴ Ni juine me'e xranchi na'ó mil xi.

Ndo Jesús itji ndo ngataon ndalago

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Ko tuinxin ndache ndo Jesús sen teyuu chrikao ndo ixi tixin'in sen ntābarco ko tsatsingatu'e sen ndalago no jii tǝajna Betsaida. Ko je'e ndo xrakuitu'e ndo nichje'e ndo kain ni ste nti'a. ⁴⁶ Ko juexin nichje'e ndo nā, sakjui ndo naa ijnā ixi tsinichje'e ndo ndo Dio. ⁴⁷ Ko ó kóndo ko kontie ko ntābarco me'e kuiji ntāā ngusine ndalago, ko je'e ndo Jesús je'o ndo kuintu'e ndo nunte nti'a. ⁴⁸ Ko bikon ndo ixi tsango tangi tikao sen ntāā ixi tsango soji jitinga chrinto ko me'e rué'e ndo sen. Ko tutée ndo jitixin ndo ngata'a nda ko konchjiñe'e ndo ti ste sen ko juinche'e ndo xranchi xrokuitaon ndo. ⁴⁹ Ko hora bikon sen jitji ndo ngata'a inda, xsango xraxaon sen ixi bikon sen naa chrintoe chujni tsiken'en, ko kuyako sen ⁵⁰ ixi kain sen bikon sen ndo ko ícha xronka sen. Ko je'e ndo nichja ndo, ko ndache ndo sen:

—Xronka'inta, jan'an jui'i.

⁵¹ Ko je'e ndo kuixin'in ndo ntābarco ti ste sen, ko chrinto tuinxin ndabake'e chrinto. Ko je'e sen ícha xronka sen ixi jaña kon'en ⁵² ixi tsikienxin'a sen ti juinche'e ndo Jesús nchakon kuajon ndo itsjé nutja ixi xracha aséen sen me'e kuitikaon'a sen ndo.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi ni'e nunte Genesaret

(Mt. 14:34-36)

⁵³ Ko kuatsingatu'e sen ndalago ko kuiji sen nunte Genesaret ko nti'a kuenchrua sen nt̄abarco ngande'e inda. ⁵⁴ Ko tuinxin ti kuachrxjin sen inda, ni ste nti'a kuichúxin n̄a ndo Jesús. ⁵⁵ Ko je'e n̄a kuichronga n̄a nchijji nunte nti'a, méxin kuaxi n̄a bikao n̄a itsjé ni ni'e, ni jitsingata'a kania ko bikao n̄a ti jii ndo Jesús. ⁵⁶ Ko kain ti no ikjui ndo, tjajna nchíin ko tjajna ijié, o ngaya chjaka me'e bika'o n̄a kain ni ni'e ko bake'e n̄a ngande'e cha'o. Ko ni ni'e tinóatée n̄a ngajin ndo Jesús ixi je'o xrotsé n̄a ngande'e mantée ndo me'e koxruen'en n̄a.

7

Nge'e nchekitja aséen chujni

(Mt. 15:1-20)

¹ Tjume'e kaxin ni fariseo ko kaxin ni bajako chijnie ndo Dio kuixin n̄a tjajna Jerusalén konchjiñe'e n̄a ti jii ndo Jesús. ² Je'e n̄a bikon n̄a ixi kaxin sen chrikao ndo Jesús junéma'i itja sen, jaña juine sen, méxin kuaxi n̄a juankata'a n̄a sen ijié. ³ (Ixi xi fariseo ko kain ni judío kuanéma tja n̄a xranchi kuanche'e ni tachri'e n̄a, ni xranchrjen, ixi sa'ó banéma n̄a itja n̄a ko tjume'e ine n̄a. ⁴ Ko hora kjanxin n̄a ndasin, sa'ó xrokonda néma n̄a itja n̄a ko tjume'e sine n̄a. Ko kaxon banéma n̄a vaso ko ichi ko cazuela chika ko kuajonta'a n̄a cama, jaña kuanche'e n̄a ko kaxon ikaxin nge'e ixi jaña kuituan'an ni tachri'e n̄a xranchrjen.) ⁵ Méxin, xi fariseo ko xi tjako chijnie ndo Dio ja'in juanchangi'e xa ndo Jesús:

—¿Sonda sen chrjiko'a nche'a sen nge'e kuanche'e sen tachri'ina xranchrjen ó sa'ó? Sen chrjiko'a ja'a, néma'i sen itja sen hora ine sen.

⁶ Ko juatingíexin ndo Jesús ko ndachro ndo:

—Nduaxin ti tsindachro ndo profeta Isaías ixi ja'anta ndako'a xraxaonnta, ko ja'in ndachro xroon tsikjin ndo: Ni tjajna ji'i je'o ro'a n̄a nichjanaxin n̄a ngajin, je'a nduaxin ixi aséen n̄a xraxaon n̄a.

⁷ Méxin, xro'an tjintee juasaya* tajon n̄a ngajin, ixi je'o tjako n̄a nge'e tetuan'an chujni.

⁸ Ko ja'anta tsikintu'enta nge'e tsiketuan'an ndo Dio ko rue'énta nge'e kuanche'e n̄a, méxin né'manta ichi, ko vaso t̄j̄xinnta, ko kaxon ikaxin nge'e nche'enta.

⁹ Ko kaxon ndachro ndo Jesús:

—Ja'anta rue'énta nge'e kuanche'e n̄a ko jaña ndá'a tintu'enta nge'e tsiketuan'an ndo Dio. ¹⁰ Ndachro chijnie ndo Dio tsikjin ndo Moisés: “Xrochonde'enta juasaya ndotánta ko janáanta”, ko kaxon tsindachro ndo “Ngisen ndako'a nichja ngajin ndotée o janée xrokonda tsen'en sen.” ¹¹ Ko ja'anta ndachenta chujni ixi chao xrondache n̄a ndotée n̄a ko janée n̄a: “Ndotána, janáana, jua'i tsingijnananta ixi kain nge'e chondana me'e kóña corbán”, (me'e xrondachro ixi kain tomina ó tjá'a ndo Dio). ¹² Ko siá xrondachronta jaña, ja'anta ndachronta xrokonda'i tsingijnanta ndotánta o janáanta. ¹³ Ko jaña titikaon'anta nge'e tsiketuan'an ndo Dio ko ja'anta titikaonnta nge'e kuanche'e n̄a sa'ó. Ko kaxon nche'enta ikaxin nge'e ndako'a.

* 7:7 7:7 juasaya respeto, honor

14 Ko ɿngɔ kuiye'e ndo Jesús chujni ste nti'a, ko ndachro ndo:

—Tin'ennta kainnta ti ntatjunta ko tienxinnta ji'i. 15 Je'a ti ineni nchekitja aséenni. Ti tachrjexin aséenni me'e nchekitjani. 16 Ti tjaunnta tsin'ennta, tin'ennta.

17 Ko ndo Jesús kuintu'e ndo kain na, ko je'e ndo ko sen teyuu chrikao ndo kuixin'in sen nchia. Ko juanchangi'e sen ndo nge'e xrondachro ti juinchekuen'en ndo na. 18 Ko ndachro ndo Jesús:

—¿Á kaxon ja'anta tienxin'anta? ¿Á noa'inta ixi ti nge'e ineni je'a me'e nchekitja aséenni? 19 Ixi ti ineni tji'a ngaya aséenni. Me'e satsji ngaya tse'eni ko tjume'e tachrje.

Me'e xrondachro ixi ti nge'e ineni, nchekitja'i aséenni.

20 Ko ndachro ndo Jesús:

—Ko ti nge'e tachrjenixin aséen chujni me'e nchekitja aséen. 21 Kain ji'i tachrjenixin aséen chujni: ti ndako'a xraxaon na, ti chónnda na inaa ngisen je'a janchri'e na o ndoxi'e na, ti tjaun na tsitexin na inaa ngisen, ti naatsóñaxón kichuu na, 22 ti tee na, ti tochjuye'e na nge'e chónnda inaa chujni, ti ndako'a nchekao kichuu na, ti ncheya na, ti tsango chjinga nche'e na, ti tochjio na, ti nchejié aséen na, ko ti ndakua'i xraxaon na. 23 Kain ti ndako'a me'e tachrjenixin ngaya aséen na, ko me'e ti nchekitja aséen chujni.

Naa nchri kuixin ikjin chuntia† nchra ndo Jesús
(Mt. 15:21-28)

24 Ko tjume'e ndo Jesús kuachrjexin ndo nti'a ko sakjui ndo nunte tjanya Tiro ko tjanya Sidón. Ko kuixin'in ndo naa nchia ixi tjaun'a ndo xrokono'e na ixi nti'a jii ndo. Ko jua'i kuemá ndo. 25 Ko tjume'e janée naa nchrichajan, chónnda nchrichan espíritue Xixron'anxrée kuin'en jan ixi nti'a jii ndo Jesús, ko tuinxin kuiji jan ko bake'exin jan ntatuchi'in jan tutée ndo Jesús. 26 Jan me'e ikjin kuixin jan, nunte Sirofenicia, ko kuinóatée jan ngajin ndo Jesús ixi xrokuantsje ndo espíritue Xixron'anxrée chónnda nchrichajen'en jan. 27 Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Sa'ó tintu'enta ichjan sine xjan. Ndako'a jii xrokuantsje'eni xjan nutja ko xrochjéeni kunia sine ba.

28 Ko je'e jan juatingíexin jan:

—Nduaxin me'e, Nchána. Ko kunia jingi ba mesa ine ba nutja titu'o ti tintji ichjan.

29 Ko ndachro ndo Jesús:

—Chao ndachrua. Satjia ixi espíritue Xixron'anxrée ó kuachrjexin nchrichajan'an.

30 Ko hora kuiji jan ndo'a jan, bikon jan ixi nchrichajen'en jan ó jian jitsingata'a xjan ti jijua xjan ixi ó tsikachrje espíritue Xixron'anxrée.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi tien'a ko nichja'i

31 Ko tjume'e ndo Jesús kuachrjexin ndo tjanya Tiro ko kuatsinga ndo tjanya Sidón ko kaxin tjanya tikinixin nunte Decápolis ko kuiji ndo ti ndalago Galilea. 32 Ko nti'a bikao na naa xi tien'a ko jua'i nichja xa. Ko kuinóatée na ngajin ndo Jesús ixi tsake'e itja ndo ngata'a jaa xa me'e tsoxruen'en xa. 33 Ko tjume'e ndo Jesús kuachrendaka'o ndo je'e xi tien'a ti xro'an ngisen ste. Ko dedue itja ndo Jesús xraxin'in ndo

ndatsjon xi tien'a. Ko kaxon dedue itja ndo bikitée ndo ndatée ndo ko bake'e ndo dedue ngata'a nejen xi nichja'i. ³⁴ Ko tjume'e tsje'e ndo nui ngajni ko kuabaa ndo ko nichje'e ndo xi tien'a, ko ndachro ndo:

—¡Efata! —me'e ngigue'e sen xrondachro: ¡Xitje'e!

³⁵ Ko tuinxin xitje'e ndatsjon xi tien'a ko kuin'en xa ko koxruen'en nejen xa, ko jian nichja xa. ³⁶ Ko ndo Jesús kuetuan'an ndo ixi xro'an ngisen xrobe'ki nge'e ti kon'en. Ko maski jaña kuetuan'an ndo, je'e na ícha beki na. ³⁷ Ko me'e tsango xronka kain na ko ndachro na:

—Tsango jian kain nge'e nche'e ndo. Ni tien'a, tin'en na ko ni nichja'i, nichja na.

8

Ndo Jesús kuajon ndo juine noó mil chujni

(Mt. 15:32-39)

¹ Ko nchakon me'e kueya na konchjiñe'e na ngajin ndo Jesús. Ko chónda'i na nge'e sine na. Ko ndo Jesús kuiye'e ndo sen teyuu chrikao ndo, ko ndachro ndo:

² —Tsango tikonóa'a kain ni ste nti'i ixi ó nui nchakon ste na ngajin ko chónda'i na nge'e sine na. ³ Ko siá tsétuan'an na satsji na ndo'a na ko xrane'a na, ngatja cha'o tsjejeña na ixi xrane'a na ixi kaxin na tsango ikjin tsikjxin na.

⁴ Ko juatingéxin sen chrikao ndo:

—¿No tsj'xin nge'e xrojuine kain ni ji'i ixi xro'an nchia jii nti'i?

⁵ Ko juanchangi'e ndo Jesús:

—¿Ngijan'in nutja chondanta?

Ko je'e sen juatingéxin sen:

—Yaaqo nutja chondana.

⁶ Ko ndo Jesús kuetuen'en ndo kain na ixi tsake'e na nunte. Ko kua ndo ti yaaqo nutja ko kuajon ndo juasaya ngajin ndo Dio ko konchrinjin ndo nio ko chjée ndo sen teyuu chrikao ndo ixi tsonchjeya sen ngajin kain ni ste nti'a. ⁷ Ko kaxon kaxin kucheé nchínchín chónda sen. Ko ndo Jesús kuajon ndo juasaya ko kuetuan'an ndo tsonchjeya sen kucheé kaxon. ⁸ Ko kain na juine na ko konkje'e na. Ko juejo sen tutu'o nge'e tsixe'e ko juinchekaon sen yaaqo ntaxra. ⁹ Ko noó mil na juine na. Ko tjume'e ndo Jesús ndache ndo na ixi satsji na. ¹⁰ Ko je'e ndo ko sen teyuu chrikao ndo kuixin'in sen naa ntábarco ko sakjui sen no nunte Dalmanuta.

Xi fariseo tjanchia xa ixi ndo Jesús sinche'e ndo naa ixra ijié

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ *Ko kujj kaxin xi fariseo ko kuaxi xa juao xa ndo Jesús ko juanchia xa ixi xrojuakoxin ndo naa ixra ijié* tsj'xin ngajni ixi tjaun na tsono'e na á nduaxin chao sinche'e ndo. ¹² *Ko ndo Jesús kuabaa ndo ko ndachro ndo:

—¿Sonda ni ji'i tjanchia na sinta'a naa nge'e ijié? Nduaxin ndachrjan ixi xro'an nge'e sinta'a tsikon na.

¹³ Ko kuintu'e ndo na nti'a, ko kuixin'in ndo ntábarco ko sakjui ndo tuenxin ndalago.

Nge'e nchetja'in nutjée xi fariseo

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Ko tjañe'e sen tsikikao'a sen nge'e sine sen. Naakua nutja chóna sen ngaxin'in ntábarco. ¹⁵ *Ko ndo Jesús kuetuen'en ndo sen:

—Jian tsje'enta ixi nge'e nchetja'in nutjée xi fariseo ko nutjée xi Herodes.

¹⁶ Ko sen teyuu chrikao ndo ndache kichuu sen:

—Jaña ichro ndo ixi tsikiko'ina nutja.

¹⁷ Ko je'e ndo no'e ndo nge'e tjao kichuu sen ko ndachro ndo:

—¿Sonda tjao kichuunta ixi chonda'inta nutja? ¿Á noa'inta ko xratienxin'anta? ¿Á icha asáanta méxin titikaon'anta ndo Dio? ¹⁸ *¿Á tikonxin'a ikonnta?, ko, ¿á tienxin'a ndatsjonnta? ¿Á sintaxi'añaonta? ¹⁹ Nchakon konchrinjin na'ó nutja juine na'ó mil chujni, ¿ngijan'in ntaxra ti tutu'o nutja xejo?

Ko je'e sen juatingéxin sen:

—Teyuu ntaxra.

²⁰ Ko íjngo ndachro ndo Jesús:

—Ko nchakon konchrinjin yaatō nutja juine noó mil chujni, ¿ngijan'in ntaxra ti tutu'o nutja xejo?

Ko ndachro sen:

—Yaatō ntaxra.

²¹ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Méxin, ¿á xratienxin'anta?

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi tikon'a

²² Ko kuiji sen tjajna Betsaida, ko kuij kaxin nā bika'o nā naa xi tikon'a. Ko kuinóatée nā ngajin ndo Jesús ixi xrojuinchexruen'en ndo xa. ²³ Ko ndo Jesús itsé ndo itja je'e xi tikon'a ko kuachrjendaka'o ndo xa ngande'e tjajna. Ko bikitée ndo ndatée ndo ikon xi me'e ko bake'e itja ndo ngata'a xa ko juanchangi'e ndo xa:

—¿Á ó tikuan nchíin?

²⁴ Ko ndachro je'e xi tikon'a:

—Tikōn chujni, ko tikōn nā xranchi naa ntayua ichrji.

²⁵ Ko ndo Jesús bake'e itja ndo íjngo ngata'a ikon xa. Ko je'e xa tsje'e xa ko koxruen'en xa ko chao bikon xa kain nge'e. ²⁶ Ko ndo Jesús kuetuan'an ndo ixi satsji xa ndo'a xa, ko ndachro ndo:

—Ikjan'ia tjajna íjngo ko xro'an ngisen teki'é ji'in.

Ndo Pedro ndachro ndo ixi ndo Jesús, ndo Cristo

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ Ko tjume'e ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo sakjui sen tjajna nchíin tjenka tjajna Cesarea de Filipo. Ko ngatja cha'o juanchangi'e ndo Jesús sen chrikao ndo ko ndachro ndo:

—¿Nge'e ichro nā, ngisen jan'an?

²⁸ *Ko je'e sen ndachro sen:

—Kaxin nā ndachro nā ixi ja'anta ndo Juan Bautista ko ikaxin nā ndachro nā ixi ja'anta ndo profeta Elías ko ikaxin nā ndachro nā ixi ja'anta naa sen profeta kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó.

²⁹ *Ko tjume'e ndo Jesús juanchangi'e ndo sen:

—Ko ja'anta, ¿nge'e ndachronta, ngisen jan'an?

Ko juatingíexin ndo Pedro ko ndachro ndo:

—Ja'anta ndo Cristo tsixrua'an ndo Dio.

³⁰ Ko kuetuan'an ndo Jesús ixi xro'an ngisen tseki'e sen ji'i.

Ndo Jesús ndachro ndo ixi ó tsen'en ndo

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Ko juangíxin ndo Jesús ndache ndo sen ixi je'e ndo chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, xrokonda tsango tangi tson'en ndo ko kain xi tetuan'an ni'ngo ko kain xitaana tetuan'an ko kain ni tjako ley tsoñao'e nã ndo. Ko ni me'e naatsóñaxón nã ndo ko nchakon nínxin xroxechón ndo. ³² Kain ji'i jian chronga ndo. Ko tjume'e ndo Pedro kuantsjendáa ndo ndo Jesús ko kuyakutee ndo ndo. ³³ Ko ngatjia ndo Jesús tsje'e ndo kain sen chrikao ndo ko kuyakutee ndo ndo Pedro, ko ndachro ndo:

—¡Satjixian nti'i, Xixron'anxrée! Ja'a xraxaon'a xranchi xraxaon ndo Dio. Ja'a xraxaon xranchi xraxaon chujni.

³⁴ *Ko ndo Jesús kuiye'e ndo sen teyuu chrikao ndo ko sen tsikonchjiñe'e ngajin ndo ko ndachro ndo:

—Siá xrojan ngisen tjaun xorrua'na, xrokonda xrotjáñe'e sen kain nge'e ícha tjaun sen ko xorrua'na sen kain nchakon, maski tangi tson'en sen. ³⁵ *Ni tjaun tsitjáña'i, ni me'e nduaxin tsen'en nã; ko ni tson'en ixi titikaonna nã jian'an ko chijni jian nichja, ni me'e tsechón nã kain nchakon. ³⁶ ¿Nge'e tsjacha naa ngisen xrochónda kain nge'e jii ngata'a nunte nti'i ko ndatsitjáña aséen sen? ³⁷ ¿Ngijan'in tsjenga sen 'nã ixi tsechón sen? ³⁸ Ixi sen tsosue'e ixi titikaonna sen ko kao chijni nichja, stetikon ni ndako'a nche'e ko ni chónda ijie, kaxon chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsosue'e xjan ko xrondachro xjan ixi chúxin'a xjan sen nchakon tsetuan'an xjan ti jii juachaxin ijie chónda Ndotée xjan ko kain sen ángel.

9

¹ Ko kaxon ndachro ndo Jesús:

—Nduaxin rintatjonta ixi kaxin ni ste nti'i xratsen'a nã, tsikonja nã tsij juachaxien ndo Dio.

Ndo Jesús kuindoxin ikon ndo

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² *Kuatsinga ikjaon nchakon ko tjume'e ndo Jesús sabikao ndo ndo Pedro, ndo Jacobo ko ndo Juan kuajin'in sen naa ijnã nui. Ko nti'a bikon sen kuindoxin ikon ndo Jesús. ³ Ko manta jáa ndo ikjan tsango tjúá, ko ngata'a nunte nti'i xro'an ngisen xrojuinéma manta jaña ixi tsango tjúá bikoni. ⁴ Ko bikon sen nti'a jii ndo Elías ko ndo Moisés stetjao sen ndo Jesús. ⁵ Ko ndo Pedro ndache ndo ndo Jesús:

—Maestro, chao stena nti'i. Sintakonchjianna nú tsa'on; naa tsa'on ja'anta ko naa tsa'on ndo Moisés ko naa tsa'on ndo Elías.

⁶ Jaña ichro ndo ixi kain sen tsango xronka sen, ko ndo Pedro noe'a ndo nge'e nichja ndo. ⁷ *Ko tuinxin kujj naa itjuj bake'e ngata'a ti ste sen. Ko ngakjen'en itjuj me'e kuin'en sen naa téé naa ngisen nichja:

—Ji'in chjan'na tsango tjua'a.* Tin'ennta nge'e xrondachro xjan.

⁸ Ko ikjan tsje'e sen ko xro'an ngisen bikon sen; je'o ndo Jesús jii nti'a.

⁹ Ko tjume'e xingajinxin sen ijna me'e, ko kuetuan'an ndo Jesús ixi tsekie'a sen ikaxin chujni nge'e bikon sen tsijija nchakon xroxechón je'e ndo chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni. ¹⁰ Méxin, je'o sen no'e sen ji'i ko beki'a sen nge'e bikon sen ko stetjao sen nge'e xrondachro ti xroxechón ndo íjngo. ¹¹ *Ko juanchangi'e sen ndo Jesús:

—¿Sonda ndachro ni tjako ley ixi sa'ó xrokui ndo Elías ko tjume'e xrokui ndo Cristo?

¹² Ko ndachro ndo Jesús:

—Nduaxin tsij ndo Elías sa'ó ko sinchekonchjian ndo kain nge'e. ¿Ko nge'e xrondachro xroon jitaxin chijnie ndo Dio?, ixi tsango tangi tson'en chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, ko tsitikaon'a na xjan. ¹³ Ko ntatjunta ixi nduaxin ó kuji ndo Elías, ko tangi juinchekao na ndo xranchi je'e na tjaun na, jaña jitaxin xroon chijnie ndo Dio ixi jaña tson'en.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa chajan

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Ko hora kjan sen ti kuitu'e kaxin sen chrikao ndo Jesús, bikon sen ixi kueya na ste na ngandajin sen. Ko kaxon kaxin ni tjako ley stetjao na sen. ¹⁵ Ko tuinxin hora bikon na ndo Jesús kain na xronka na, ko binga na ikjui na ti jii ndo, ko kuajon na juajna. ¹⁶ Ko ndo Jesús juanchangi'e ndo na ko ndachro ndo:

—¿Nge'e stetjaunnta sen chrjiki'an?

¹⁷ Ko naa xi jingakjen'en ni ste nti'a juatingíexin xa:

—Maestro, nti'i bikian chjan'na chóna xjan espíritue Xixron'anxrée tintue'a xjan nichja xjan. ¹⁸ Ko ti no jii xjan, espíritue Xixron'anxrée itse xjan ko tjanka xjan nunte, ko tuchrjo tixin ro'a xjan ko ndachro neno xjan ko tsango toncha xjan. Ko jan'an kuinóatáana ngajin sen chrjiku'unta xrokuantsje sen espíritue Xixron'anxrée ko jua'i juinche'e sen.

¹⁹ Ko ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Ja'anta titikaon'anta jian ndo Dio. ¿Ti ngisa xrokonda tsake'e ngajinnta? ¿Ngisa chao tsaxinta sinche'enta ixra? Tikuunantana chán nti'i.

²⁰ Ko bika'o sen chán. Ko hora bikon espíritue Xixron'anxrée ndo Jesús kuaxi kontsjenga espíritu chán, ko juanka espíritu chán ngata'a inche ko jamangitaon chán ko kuachrje tuchrjo ro'a chán. ²¹ Ko ndo Jesús juanchangi'e ndo ndotée chán:

—¿Á ó sée jaña ton'en chán?

Ko ndachro ndotée chán:

—Xranchio chán bakon'en chán jaña. ²² Ko nanaó espíritue Xixron'anxrée tjanka chán ti jii xro'i ko tjanka chán ti jii inda ixi tjaun espíritu naatsónaxón chán. Ko ixudio tikonóa'nananta ko tingijnananta.

²³ Ko ndachro ndo Jesús:

—¿Á chao titikaonnta ndo Dio? Siá titikaonnta ndo Dio, chao tson'en kain nge'e.

* 9:7 9:7 tjua'a yo te amo 9:11 9:11: Mt. 11:14.

24 Ko tuinxin séen nichja ndotée chán, ko ndachro:

—Jan'an titika'on. Tingijnana ixi jaña ícha tsitika'on.

25 Ko tjume'e bikon ndo Jesús ixi kueya nã konchjiñe'e nã. Ko kuyakutee ndo espíritue Xixron'anxrée chónda chán me'e, ko ndachro ndo:

—Ja'a espíritue ti tintue'a nichja nã ko ti tintue'a tin'en nã. Jai jan'an ntatjua tachrxexian chajan ji'i ko tintu'é chán ko íkjan'ia.

26 Ko je'e espíritue Xixron'anxrée kuyako ko kontsjenga espíritu chán íjngo, ko kuachrje espíritu. Ko je'e chán ndako naa ni tsiken'en kuitu'e chán, ko kueya nã ndachro nã ixi ó kuen'en chán. 27 Ko ndo Jesús itsé ndo itja chán ko juinchengatjen ndo chán.

28 Ko ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo kuixin'in sen naa nchia ko je'e sen juanchangi'e sen ndo:

—¿Sonda jua'i kuantsjena espíritue Xixron'anxrée?

29 Ko ndachro ndo Jesús:

—Espíritu je'o tachrxexin ixi xronichje'enta Ndotána ko sinchekatse ñaonta jinta.

Íjngo ndachro ndo Jesús ixi tsen'en ndo

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

30 Hora sajuixin sen nti'a, kuatsinga sen no nunte Galilea. Ko ndo Jesús tjaun ndo ixi xro'an ngisen tsono'e ste sen nti'a 31 ixi tjaun ndo sinchekuen'en ndo sen chrikao ndo. Ko ndache ndo sen:

—Jan'an chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, xrotséna nã ko tsikaanna nã ngajin ni tituan'an ko naatsóñaxónna nã. Ko nchakon nínxin xroxechónna.

32 Ko je'e sen kuienxin'a sen nge'e ti ndachro ndo ko noe'a sen á chao xrojuanchangi'e sen ndo nge'e xrondachro ji'i.

¿Ngisen ícha tjintee?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

33 Ko tjume'e kuiji sen tjajna Capernaum; ko hora ste sen nchia nti'a, ndo Jesús juanchangi'e ndo sen:

—¿Nge'e stetjao kichuunta ti steyána cha'o?

34 *Ko je'e sen tenko sen ixi ngatja cha'o stetjao sen ixi ngisen ícha tjintee. 35 *Ko tjume'e ndo Jesús bake'e ndo nunte ko kuiye'e ndo ti teyuu sen chrikao ndo, ko ndache ndo sen:

—Síá xrojan ja'anta tjaunnta ícha tjinteenta, xrokonda sinchenchiin asáanta ko tsingijnanta kain chujni.

36 Ko tjume'e kuiye'e ndo naa chjan ko bake'e ndo xjan ngusine ti ste sen, ko ndachro ndo:

37 *—Ngisen tjue'e naa ichjan xranchi xjan ji'i ixi titikaonna sen, sen me'e kaxon tjue'e sen najan'an, ko sen tjue'e najan'an, tjue'e sen ngisen xruan'anna jui'i.

Ni je'a ningakoína, ni me'e tingijnana nã

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

38 Ko ndo Juan ndachro ndo:

—Maestro, bikona naa ngisen tantsje espíritue Xixron'anxrée ixi juachaxiannta. Ko ntatjanna sen me'e í sinche'a sen jaña ixi je'e sen chrjikui'ana sen.

³⁹ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Tingakuen'anta sen me'e ixi xro'an ngisen, sen nche'e naa ixra jian ixi juachaxinna, sen me'e jua'i ndako'a xronichja sen ixi jan'an. ⁴⁰ *Sen ningakoña'ina, sen me'e chao tsingijnana. ⁴¹ *Ko ngisen xrotjáanta naa vaso inda ixi nduaxin titikaonntana, nduaxin ndachrjan ixi tsayé'e sen nge'e jian.

Jian tsje'enta ixi sinche'anta ti ndako'a

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² *Ko ngisen sinchekateya naa ichjan titikaonna jan'an sinche'e xjan ti ndako'a, ni me'e cháña xrokuintexin na tusin na naa xrochri ijié ko xrokuitsingangi na ndachaon. ⁴³ *Ko siá tjáanta sinchexinnta ti ndako'a, cháña xrokonchrijinnta tjáanta ixi cháña naakua tjáanta xrokuixin'innta ti tsehónni kain nchakon ixi xrochondanta yui tjáanta ko saxrokjuinta ti jii xro'i nai'a tsanga, ⁴⁴ ti jii kutsindo ten'a ko ti jiche xro'i tsanga'i. ⁴⁵ Ko kaxon tutáanta xrojuinchexinnta ti ndako'a, xrokonchrijinnta tutáanta ixi cháña naakua tutáanta xrokuixixinnta ti tsehónni kain nchakon ixi siá xrochondanta yui tutáanta ko saxrokjuinta ti jii xro'i nai'a tsanga, ⁴⁶ ti jii kutsindo ten'a ko ti jiche xro'i tsanga'i. ⁴⁷ *Ko siá ikonnta sinchexinnta ti ndako'a, cháña xrokuantsjenginta ikonnta ixi naakua ikonnta xrochondanta ko jaña xrokuixin'innta ti tetuan'an ndo Dio ti tsehónni kain nchakon ixi yui ikonnta saxrokjuinta ti jiche xro'i nai'a tsanga, † ⁴⁸ ti jii kutsindo ten'a ko ti jiche xro'i tanga'i.

⁴⁹ *Ko kain chujni xrokonda tangi tson'en sen ixi me'e tsingijna sen, xranchi xijnta tingijna tsojnixin nge'e sineni. ⁵⁰ *Xijnta jian xijnta. Ko siá xijnta ijní'a xijnta, jua'i tsonda xijnta. Ja'anta xranchi xijnta tinteenta, méxin juaxruxin tsariku'unta kain chujni.

10

Ndo Jesús ndachro tsintue'a na janchri'e na

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Tjume'e ndo Jesús kuachrxexin ndo tjajna Capernaum, sakjui ndo nunte Judea nangoxin ndajitinga Jordán. Ko kueya na xra'o na ti jii ndo ko je'e ndo juinchekuen'en ndo na ixi me'e kuanche'e ndo. ² Ko kaxin xi fariseo konchjiñe'e xa ngajin ndo ko juanchangi'e xa ndo ixi tjaun xa ndako'a xrojuatingíexin ndo. Ko juanchangi xa á chao tsintu'eni janchri'eni.

³ Ko ndo Jesús juatingíexin ndo, ko ndachro ndo:

—¿Nge'e kuetuan'an ndo Moisés?

⁴ *Ko ndachro xa:

—Ndo Moisés kuajon ndo juachaxin ixi tsoña naa xroon tsayé'e nchri ixi chao tsintu'e xa nchra.

⁵ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Jaña kuetuan'an ndo Moisés ixi ja'anta ícha asáanta ko titikaon'anta. ⁶ Ko ti xraxrangíxixión juinchéña ndo Dio kain nge'e, juinchéña ndo naa xi ko naa nchri ⁷ ixi xi tsintu'e xa ndotée xa ko janée xa ko tsekao xa janchri'e xa. ⁸ Ko tjume'e yui sen tsoñá sen xranchi naakua naa chujni. Méxin, í je'a yuu sen, ó naakua sen jai. ⁹ Ko jaña siá juachaxien ndo Dio ikjan sen naakua chujni, méxin inaa chujni jua'i xrondachro ixi xrochjeya sen.

¹⁰ Ko hora ste sen nchia, sen teyuu chrikao ndo íjngo juanchangi'e sen ndo nge'e xrondachro ji'i. ¹¹ *Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Siá naa xi tsintu'e xa janchri'e xa ko xrochónnda xa inaa nchri, xi me'e ndako'a jinche'e xa ixi ó tsikute'e xa nchrinchri'e xa. ¹² Ko kaxon siá naa nchri tsintu'e nchra ndoxi'e nchra ko xrochónnda nchra inaa xi, kaxon je'e nchra índako'a jinche'e nchra.

Ndo Jesús bake'e ndo itja ndo ngata'a kaxin ichjan
(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Kaxin nã bika'o nã ichjan nchínchín ixi tsake'e ndo Jesús itja ndo ngata'a jaa xjan. Ko sen chrikao ndo Jesús kuyakutee sen ni bika'o ichjan me'e. ¹⁴ Ko bikon ndo Jesús jaña stenche'e sen, méxin, koñao ndo ko ndachro ndo:

—Tintu'enta ichjan tsji xjan ngajin ko tingakuen'anta xjan, ixi ti no tetuan'an ndo Dio tsikinixin'en sen nche'e xranchi ichjan. ¹⁵ *Ko xrontatjunta ixi ngisen xrokjan'i xranchi naa ichjan nchín jua'i tixin'in sen ti tetuan'an ndo Dio.

¹⁶ Ko tjume'e joa ndo kain ichjan ko bake'e itja ndo ngata'a jaa xjan ko juinchenchaon ndo xjan.

Naa xi chónnda kueya ti tjintee nichja xa ngajin ndo Jesús
(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Ko hora sakjuí ndo Jesús, jitinga naa xi kuji xa ko bake'exin xa ntatuchi'in xa ngajin ndo Jesús, ko juanchangi xa:

—Maestro jian ja'a, ¿nge'e sinta'a jan'an ixi tsarichónna kain nchakon?

¹⁸ Ko tjume'e ndo Jesús ndachro ndo:

—¿Sonda ndachrua ixi jianna jan'an? Naakua ngisen jian, je'o ndo Dio jian ndo. ¹⁹ Ja'a ó no'a kain ti kuetuan'an ndo Dio: “Ncheye'a nchrinchri'a, tóñai'a chujni, tẽma'ia, tjangíe'a chujni siá jinche'e ti jian, ncheye'a nã ko tájuan juasiaa ngajin ndotáa ko janáa.”

²⁰ Ko je'e xi me'e ndachro xa:

—Maestro, kain ji'i ó junta'a xranchiona.

²¹ Ko ndo Jesús tsje'e ndo xa ko tsango tjue'e ndo xa. Ko ndachro ndo:

—Xra titjáña naakua nge'e sinche'e. Satjia ko nchekjia kain nge'e chonda ko tonchjeye'e ni nóa tomi me'e. Jaña xrochonda nge'e ícha tjintee ngajni. Ko tjume'e tsji'ia ko rua'nana.

²² Ko kuin'en xa jaña ko tsango kuechín xa ko sakjuí xa, ixi tsango kueya nge'e kuachónnda xa.

²³ Ko ndo Jesús tsje'e ndo ni ste nti'a, ko ndache ndo sen teyuu chrikao ndo:

—Tsango tangi tixin'in ni chónnda itsjé nge'e ti tetuan'an ndo Dio.

²⁴ Ko xronka sen chrikao ndo Jesús ixi jaña ndachro ndo. Ko ndachro ndo íjngo:

—Ni chuntia ti nge'e chónnda, tsango tangi tixin'in nã ti tetuan'an ndo Dio. ²⁵ Ícha tangi'a ixi tsatsingatuxin naa ko camello ikon ntachika ixi naa ni chónnda kueya nge'e xrokuixin'in nã ti tetuan'an ndo Dio.

²⁶ Ko je'e sen kuin'en sen jaña ko tsango xronka sen. Ko juanchangi'e kichuu sen:

—¿Ngisen chao tixin'in ti tetuan'an ndo Dio?

²⁷ Ko ndo Jesús tsje'e ndo sen, ko ndachro ndo:

—Ti nge'e jua'i sinche'e chujni, ndo Dio chao sinche'e ndo kain nge'e.

²⁸ Ko ndo Pedro ndachro ndo:

—Kainna kuintu'ana kain nge'e chondana ixi rua'ananta.

²⁹ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Nduaxin ntatjunta ixi xrojan ngisen tintu'e ndo'a o xi kichuu, o nchri kichuu, o ndotée, o janée, o janchri'e, o chjen'en, o nunte'e, ixi kuitikaonna sen jan'an ko titikaon sen chijni ndachrjan, ³⁰ sen me'e ícha itsjé nge'e tsayé'e sen nti'i ko xrochónnda sen inaa ciento ícha itsjé nge'e. Kueya nchia xrochónnda sen ko tsikon sen itsjé chujni xranchi ni kichuu sen ko xranchi janée sen ko xranchi chjen'en sen ko tsayé'e sen itsjé nunte. Ko maski tangi tson'en sen ngata'a nche nti'i, tjume'e ngajni tsehón sen kain nchakon. ³¹ *Ko kueya ni tituan'an jai, nchakon tsjexin kain nge'e ítsituan'i nã. Ko itsjé ni tjinte'a jai, nchakon me'e ícha tsetuan'an nã.

Nínxin chronga ndo Jesús ixi tsen'en ndo

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Tjume'e yaa sen cha'o satji sen tjajna Jerusalén ko ndo Jesús kuitaon ndo nti'a. Ko sen chrikao ndo stexronka sen sterué'e sen. Ko ndo Jesús kuiye'e ndo je'o sen teyuu, ko kuaxi ndo ndache ndo sen xranchi tson'en ndo. ³³ Ko ja'in ndachro ndo:

—Jai satsjina tjajna Jerusalén. Ko tjume'e jan'an, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, xrotséna nã tsikaanna nã ngajin xitaana tetuan'an ko xi tjako ley. Ko ni tetuan'an tsajon nã juachaxin ixi tsikaon nã. Tjume'e tsikaanna nã ngajin ni je'a judío ³⁴ ko je'e nã tsjanoana nã, tsande'ena itja nã ikon, sikitéena nã ndatée nã ko naatsóñaxónna nã. Ko nchakon nínxin xroxechónna íjngo.

Ndo Jacobo ko ndo Juan tjanchia sen naa nge'e

(Mt. 20:20-28)

³⁵ Ko tjume'e ndo Jacobo ko ndo Juan, chjen'en ndo Zebedeo, konchjiñe'e sen ngajin ndo Jesús ko ndachro sen:

—Maestro, tjancha'ananta naa nge'e.

³⁶ Ko juanchangi ndo Jesús:

—¿Nge'e tjaunnta?

³⁷ Ko ndachro sen:

—Nchakon tsake'enta ti tetuan'an, tájonnta juachaxin ixi naa jan'anna tsake'ena ndatsjonxin jian ti tsake'enta ja'anta ko inaa jan'anna tsake'ena ndatsjonxin ikjon.

³⁸ *Ko tjume'e ndo Jesús ndache ndo sen:

—Ja'anta noa'inta nge'e tjanchianta. ¿Á chao tsikixin'annta ti tangi tsónna jan'an?

³⁹ Ko je'e sen juatingíexin sen:

—Jaán chao tsikixinnana.

Ko ndo Jesús ndache ndo sen:

—Nduaxin tangi tson'an ja'anta xranchi tangi sinchena na jan'an.
⁴⁰ Ko jan'an jua'i xrontatjunta ixi naa ja'anta tsake'enta ti ndatsjonxin jian ko inaanta tsake'enta ti ndatsjonxin ikjon ti tsake'e jan'an ixi ó sa'ó jitaxin ngisen tsake'e nti'a.

⁴¹ Ko ikaxin sen ite,* sen chrikao ndo Jesús, kuin'en sen ixi jaña tjanchia ndo Jacobo ko ndo Juan ko kuaxi sen koñao sen ngajin sen yuu. ⁴² *Ko tjume'e kuiye'e ndo Jesús kain sen ko ndache ndo sen:

—Ó no'anta ixi ni tetuan'an xasintajni† tsango tetuen'en na kain chujni ko kain ni tsango tetuan'an, ni me'e tsango nchejié aséen na ko chjinga nchekao na chujni. ⁴³ *Ko ja'anta sinche'anta jaña. Na'i. Siá xrojannta tjaunnta tsituan'annta xrokonda tsingijnanta ni kichuunta. ⁴⁴ Ko xrojannta tjaunnta ícha xrochondanta juachaxin, me'e xrokonda tsitikaonnta nge'e tsituan'annta ikaxin chujni. ⁴⁵ Ixi chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, kui'a xjan ixi chujni sinche'e xra ngajin xjan. Na'i. Je'e xjan kují xjan ixi sinche'e xjan ixra ngajin chujni ko tsen'en xjan ixi kain chujni tsechón sen.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo xi Bartimeo

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Ko tjume'e kují sen tjajna Jericó. Ko ndo Jesús ko sen chrikao ndo ko kueya na kuachrjexin na tjajna nti'a. Ko nti'a jii naa xi jua'i tikon ndatin'in xa Bartimeo ko ndotée xa ndatin'in Timeo. Take'e xa ngande'e cha'ó ko tjanchiaka'a xa. ⁴⁷ Ko je'e xa kuin'en xa ixi ó jitonchjiñe'e ndo Jesús tjajna Nazaret, ko kuaxi xa kuyako xa ko ndachro xa:

—Jesús, ndo kuachrjenixin ndo David, tikonóa'nanta.

⁴⁸ Ko kueya na kuyakutee na xa ko ndache na xa xrotenko xa. Ko je'e xa ícha séen kuyako xa ko ndachro xa:

—Ja'anta, ndo kuachrjenixinnta ndo David, tikonóa'nanta.

⁴⁹ Ko chón'en ndo Jesús ko kuetuen'en ndo na:

—Tíye'enta xi me'e.

Ko tjume'e kuiye'e na je'e xi tikon'a ko ndache na xa:

—Xrakon'a, tingatjen ixi jitiya'a ndo Jesús.

⁵⁰ Ko nango kuintu'e xa ti jitsáa xa ko chrinka xa bingatjen xa ko konchjiñe'e xa ti jii ndo Jesús. ⁵¹ Ko ndo Jesús juanchangi'e ndo xa:

—¿Nge'e tjauan sinta'a ixi ja'a?

Ko xi tikon'a ndachro xa:

—Maestro, tja'on tsikon.

⁵² Ko ndo Jesús ndache ndo xa:

—Jai chao satjia. Ó koxruan'an ixi chuntiana.

Ko je'e xi tikon'a tuinxin chao bikon xa ko rué'e xa ndo Jesús.

* **10:41** 10:41 ite diez **10:42** 10:42; Lc. 22:25, 26. † **10:42** 10:42 xasintajni mundo **10:43** 10:43; Mt. 23:11; Mr. 9:35; Lc. 22:26.

11

*Ndo Jesús kuixin'in ndo tjanya Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)*

¹ Hora jitonchjiñe'e sen tjanya Jerusalén, tjenka tjanya Betfagé ko tjanya Betania tjenka ijna ndatin'in olivo, ndo Jesús kuetuen'en ndo yuu sen chrikao ndo, ² ko ndachro ndo:

—Itjinta tjanya jii yá'a ko hora tsjasonta nti'a tsinchíinta naa kuntajno jichroá ba ko me'e xra xro'an ngisen teta'a ba. Toxindange'enta ba ko tsikuunta ba. ³ Ko siá xrojan ngisen tsjanchangi'anta sonda tonxindange'enta ba, ndachenta sen: “Nchéeni xrokonde'e ndo ba ko tjume'e tsonkjanna ba.”

⁴ Ko je'e sen ikjui sen ko kuitja sen kuntajno jichroá ba tjenka nchia ko konxindange'e sen ba. ⁵ Ko kaxin ni ste nti'a juanchangi na:

—¿Sonda tonxindange'enta kuntajno ña?

⁶ Ko je'e sen juatingíexin sen xranchi ndachro ndo Jesús. Ko je'e na kuajon na juachaxin tsikao sen ba. ⁷ Ko tjume'e sabikao sen kuntajno me'e ti jii ndo Jesús ko kuake'e sen manta ngata'a ba manta stetsáa sen ko ndo Jesús kueta'a ndo ba. ⁸ Ko kaxon itsjé na kuantsje na manta stetsáa na ko bingó na manta ngaya cha'o ti tsatsinga ndo Jesús. Ko ikaxin na konchrinjin na chaan ntayua ko bingó na ngaya cha'o.

⁹ Ko ni jititaon cha'o ko ni sterué'e kuaxi na kuyako na ixi tsango ché'e na ko ndachro na:

—Juasaya tayé'e ndo Dio. ¡Tsango jian ngisen jitii ixi juachaxien ndo Dio! ¹⁰ Tsango jian ngisen jitii juachaxien ndo Dio ixi je'e ndo jitika'o ndo juachaxin baktuan'an ndo xrachrjeina David. Juasie ndo Dio jii ngajni.

¹¹ Ko ndo Jesús kuiji ndo tjanya Jerusalén ko kuixin'in ndo ni'ngo ícha tetuan'an ko tsje'e ndo nguixin ngaxin'in nti'a. Ko ó kóndo ko ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo sakjui sen tjanya Betania.

*Ndo Jesús koñao'e ndo ntqa higo ixi tajon'a ntqa itu
(Mt. 21:18-19)*

¹² Tjume'e ndúyaxin kjanxin sen tjanya Betania ko ndo Jesús kuen'en ndo jinta. ¹³ Ko bikon ndo ikjín jii naa ntqa higo chónnda kayua ko kuitsje'e ndo á chónnda ntqa itu. Ko bikon ndo ixi xro'an tu chónnda ntqa, je'o ika ixi je'a nchakuen itu. ¹⁴ Ko ndo Jesús nichje'e ndo ntqa me'e:

—Í xro'an ngisen sine itu tsajuan.

Ko sen teyuu chrikao ndo kuin'en sen jaña ndachro ndo.

*Ndo Jesús juinchetjúa ndo ni'ngo
(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)*

¹⁵ Ko kuiji sen tjanya Jerusalén ko ndo Jesús kuixin'in ndo ni'ngo ko juangíxin ndo kuantsje ndo kain ni stenchekji ko kain ni stete'na. Ko juanka ndo mesa tjasingixixin na tomi ko ntaxitauen ni stenchekji kuntúá, ¹⁶ ko kuintue'a ndo ni ste nti'a tsatsingaka'o na nge'e ngaxin'in ni'ngo. ¹⁷ Ko juinчекuen'en ndo na, ko ja'in ndachro ndo:

—Jitaxin xroon chijnie ndo Dio: “Nía ji'i ndatin'in nchia xronichjaxin chujni kain tjanya ngajin jan'an”, ko ja'anta juinчекjannta nchia itjaq ne'e xiche'e.

18 Ko xitaana tetuan'an ko ni tjako ley kuin'en na ji'i, ko kuaxi xraxaon na xranchi naatsónaxón na ndo Jesús, ko xrakon na ixi itsjé chujni juinche'e na juaxruxin ixi nge'e juinchekuen'en ndo na. 19 Ko ó kóndo kuachrxjexin ndo nti'a ko sakjui ndo.

Tsixema ntaq tajon tu higo

(Mt. 21:20-22)

20 Ko kuatsinga sen ti jii ntaq tajon tu higo ko bikon sen ixi ó tsixema ntaq ixi nue'e ntaq. 21 Ko ndo Pedro sintaxiñao ndo ti ndache ndo Jesús ntaq higo ko ndachro ndo:

—Maestro, tsje'enta ntaq tu higo koyakutéenta najna ko jai ó tsixema ntaq.

22 Ko ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Chuntianta ndo Dio. 23 *Nduaxin ntatjunta ixi siá xrojan ja'anta xrondachenta ijna ji'i: “Satjixian nti'i ko titsinga'ngia ndachaon”, ko ixi nchijii asáanta xrochuntianta ngajin ndo Dio ko tson'en ti tjanchianta. 24 Méxin, jaña ntatjunta ixi kain nge'e tsjanche'enta ndo Dio, siá nduaxin xrochuntianta ixi tsaye'enta me'e, jaña tson'en ko nduaxin tsaye'enta. 25 *Ko hora nichje'enta ndo Dio ko xroxraxaonnta ixi ningakon'ennta xrojan ngisen, cháña jian xrotjáña'anta nge'e junta'anta na ixi jaña ndotánta jii ngajni kaxon xrotjáñe'e ndo ijie chondanta. 26 Ko siá xrotjáña'inta ijie chónnda na, ndotánta jii ngajni kaxon xrotjáñe'a ndo ti ijie chondanta.

Tjanchangí'e na ndo Jesús nge'e juachaxin chónnda ndo

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

27 Ko tjume'e ikjan sen tjajna Jerusalén ijngo. Ko ndo Jesús kuaji ndo ngaxin'in ni'ngo, ko konchjiñe'e xitaana tetuan'an ko xi tjako ley ko xi tetuan'an ni'ngo, 28 ko je'e xa juanchangi'e xa ndo Jesús:

—¿Nge'e juachaxin chonda ixi nche'e ji'i? ¿Ngisen tjáa juachaxin ixi jaña nche'e?

29 Ko ndo Jesús juatingíexin ndo ko ndachro ndo:

—Kaxon jan'an tsjanchangi'anta naa nge'e, siá tsjatingíexinnta nge'e, xrontatjunta nge'e juachaxin chónnda jan'an. 30 ¿Ngisen xruan'an ndo Juan ixi tsikitée ndo chujni? ¿Á ndo Dio?, o, ¿á chujni? Tjate'enta.

31 Ko je'o xa juao kichuu xa:

—Siá xrondachrona ixi ndo Dio tsixrua'an xi Juan, tjume'e tsjanchangi xi ji'i sonda kuitikaon'ana xi Juan. 32 ¿Ko siá xrondachrona ixi chujni tsixrua'an xi Juan, já tsoñao na?

Ko xrakon'en xa ni tjajna ixi kain na kuitikaon na ixi ndo Juan nduaxin kuanichja ndo chijnie ndo Dio. 33 Ko tjume'e ndache xa ndo Jesús:

—Nóna'ina.

Ko ndachro ndo Jesús:

—Ko kaxon jan'an xrondachrxjan'i ngisen chjána juachaxin ixi nta'a ixra ji'i.

12

Ndo Jesús juako ndo xranchi kaxin xi nche'a xa ixra jian
(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ Tjume'e ndo Jesús ijngo beki ndo naa chijni, ko ndachro ndo:

—Bake'e naa xi, kuenga xa jngi'e xa ntaq tu uva ko juinchéñe'e xa naa korra ko inge xa naa tuye no tsónaxin xran vino. Kaxon juinchéña xa naa tjatu'o nui, nti'a tsajin'in na tsendáa na jngi'e xa.

'Tjume'e kuajon xa ijngi ngajin ikaxin na ixi sinche'e na ixra ko sakjui xa ikjín. ² Ko kuij nchakon tsaxi tsandáa na itu, ko je'e xa xruan'an xa naa sen nche'e xrée xa itsji sen tsjanchia sen itu tikinixin'en xa. ³ Ko ni juinche'e ixra ijngi itsé na sen tsixrua'an xi jngi'e, ko juaya na ngajin sen, ko xro'an itu chjée na sen ko bengi na sen. ⁴ Ko tjume'e xi nunte'e xruan'an xa inaa sen nche'e xrée xa ngajin na. Ko kuiji sen nti'a ko ni chónda ijngi kuaxi na sen ixro ko juincheni'e na jaa sen ko kuyakutee na sen. ⁵ Ko tjume'e xi nunte'e xruan'an xa inaa ngisen kuitsje'e nti'a. Ko sen me'e kuiji sen nti'a ko naakóñaxón na sen me'e. Ko ijngo xruan'an xa ikaxin sen nche'e xrée xa, kuitsje'e sen, ko juaya na ngajin kaxin sen ko ikaxin sen naakóñaxón na sen.

⁶ 'Ko xi nunte'e chónda xa naakua chjen'en xa, tsango tjue'e xa xjan. Ko xruan'an xa chjen'en xa ikjui xjan kuitsje'e xjan nunte ixi xraxaon xa: "Chjan'na, jaán ícha tsitikaon na xjan." ⁷ Ko ni chónda ijngi juao kichuu na: "Xjan ji'i tsitu'e xjan kain nge'e. Naatsónaxónna xjan, ko jaina tsitujna kain nge'e." ⁸ Ko jaña itsé na xjan, naakóñaxón na xjan ko kuantsjexin na xjan ngataon ijngi.

⁹ Ko juanchangi ndo Jesús ko ndachro ndo:

—¿Nge'e sinche'e xi nunte'e? Tsij xa ko naatsónaxón xa ni chónda nunte'e xa, tjume'e tsajon xa jngi'e xa ngajin inaa ngisen sinche'e ixra.

¹⁰ '¿Á juinçekuanxin'anta ti jitaxin xroon chijnie ndo Dio? Ndachro: Ixro jueña'a ni juinçekonchjian tjatu'o, jai xro me'e ikjan xro, ixro ícha tetuan'an.

¹¹ Jaña juinche'e Ncháina ndo Dio, ko ji'i tsango chaxro tikonni.

¹² Ko ni tituan'an tjaun na xrotsé na ndo Jesús ixi kuienxin na ixi kain ti ndachro ndo nichja ndo ixi je'e na me'e. Ko xro'an nge'e juinche'e na ixi xrakon'en na ni tjajna ko kuintu'e na ndo ko sakjui na.

Á chao xroxenge'e 'na ni tituan'an
(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Tjume'e xruan'an na ikaxin ni fariseo ko ni nche'e xrée xi Herodes ixi tsjanchangi'e na ndo Jesús kaxin nge'e ixi tjaun na ndako'a tsjatingíexin ndo ko jaña tsjankata'a na ndo iji. ¹⁴ Ko kuiji na ti jii ndo ko ndachro na:

—Maestro, nónana ixi ja'a nichja ti nduaxin ko ta'ia juachjaon ixi nge'e xroxraxaon chujni ixi nduaxin nchekuen'én na chijnie ndo Dio. Méxin, ndachijiana, ¿á chao tsjengana 'na ngajin xi tetuan'an, tomi tjanchia xa, o na'i?

¹⁵ Ko ndo Jesús no'e ndo jian nge'e stexraxaon xa, ko ndachro ndo:

—¿Sonda tjaunnta ndakua'i tsjatengiaxin? Tikuunta naa tomi xrotsja'a.

16 Ko je'e nā chjée nā ndo naa tomi ixi xrotsje'e ndo. Ko juanchangi ndo:

—¿Ngisen ikon jinito tomi ji'i ko ngisen jitaxin tomi?

Ko je'e nā juatingíexin nā:

—Xi tetuan'an, xi César.

17 Ko juate'e ndo Jesús ko ndachro ndo:

—Chjé'énta xi tetuan'an nge'e tikinixin'en xa; ko chjé'énta ndo Dio nge'e tikinixin'en ndo.

Ko xrakon xa ixi jaña juate'e ndo Jesús.

Juanchangi nā á nduaxin xroxechón chujni tsiken'en

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

18 *Ko tjume'e xi saduceo kuitsje'e xa ndo Jesús ixi je'e xa xraxaon xa nduaxin'a xroxechón ni tsiken'en ko ja'in juanchangi'e xa ndo Jesús:

19 —Maestro, ndo Moisés tsikjin ndo xroon ó sa'ó ndachro siá tsen'en naa xi ko kuintu'e janchri'e xa, ko xro'an ichjan kuachóndaka'o xa janchri'e xa, xi kichuu xi kuen'en xrokonda tsute'e xa nchri ka'an, ko ichjan xrochóndaka'o xa nchrikan'an xrokjan xranchi chjen'en xi kuen'en. 20 Ko bake'e yaato xi kichuu xa. Ko xi sa'ó kute'e xa janchri'e xa. Tjume'e kuen'en xa, ko xro'an ichjan kuachónda xa. 21 Ko tjume'e xi yuxin kute'e xa nchri ka'an, ko kaxon kuen'en xa. Ko xro'an ichjan kuichónda xa. Ko tjume'e xi nínxin kute'e xa nchri ka'an ko jaña xraje'o kon'en. 22 Ko jaña kon'en ngajin kain xi yaato. Kain xa ndakuen'en xa ko xro'an ichjan kuintu'e xa. Ko kaxon je'e nchra ndakuen'en nchra. 23 Méxin, nchakon xroxechón kain chujni tsiken'en, ¿ngisen kuanduá ndoxi'e nchra ixi kain yaato xi kute'e nchra?

24 Ko juate'e ndo Jesús:

—Ndako'a xraxaonnta ixi tienxin'anta nge'e ndachro xroon chijnie ndo Dio ko chuxin'anta juachaxien ndo. 25 Nchakon xroxechón chujni tsiken'en, sen me'e tsute'a sen ko tsajon'a sen chjen'en sen ixi tsute'e xjan ixi chujni tsiken'en xranchi sen ángel tsintee sen ngajní.* 26 Ko ti xroxechón chujni tsiken'en, ¿á tsje'anta nge'e ichro xroon tsikjin ndo Moisés ti chronga xranchi nichjaxin ndo Dio ti ntaq yua yaa xro'i? Ko ja'in kuin'en ndo Moisés: “Jan'an ndo Dio titikaon ndo Abraham ko ndo Isaac ko ndo Jacob.” 27 Méxin, ndo Dio je'a naa ndo Dioe ni tsiken'en. Na'i. Ndo Dio me'e ndo Dioe sen jichón. Ko ja'anta tienxin'anta ko ndako'a xraxaonnta.

Nge'e ícha tjintee kuetuan'an ndo Dio

(Mt. 22:34-40)

28 Tjume'e kuji naa xi tjako ley ko kuin'en xa xranchi stetjao nā ndo Jesús ko kuin'en xa jian juate'e ndo. Ko juanchangi xa ko ndachro xa:

—¿Nge'e ti ícha tjintee tsikitan'an ndo Dio?

29 Ko ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Ti ícha tjintee tsiketuan'an ndo Dio ja'in ndachro: “Tin'ennta kainnta ni Israel ixi Ncháina† ndo Dio naáko ndo jii ko ko'a inaa ngisen. 30 Ko ixi nchijí asáanta ko ti xraxaonnta xrotjuexinnta ndo Dio.” Me'e ti ícha tjintee tsiketuan'an ndo Dio. 31 Ko ti chijni yuxin

12:18 12:18: Hch. 23:8. * 12:25 12:25 ngajní cielo † 12:29 12:29 Ncháina Señor Ncháina Jesús q Ncháina Dio

tsiketuan'an ndo Dio ja'in ndachro: "Xrotjue'enta kichuunta xranchi tjue'enta asáanta." Ko'a inaa nge'e ícha tjintee ti tsiketuan'an ndo Dio.

³² Tjume'e juate'e xi tjako ley, ko ndachro xa:

—Ndako ndachrua, Maestro, nduaxin naakua ndo Dio jii ko ko'a inaa ngisen. ³³ Nóna ixi nchijí aséenni ko ixi ti xraxaonni ko ixi nchijí je'eni xrotjuexinni ndo Dio ko xrotjue'eni ni kichuuni xranchi tjue'eni aséenni. Me'e ícha tjintee ixi kain iko xrokóñani xrokuayé'e ndo Dio.

³⁴ *Ko bikon ndo Jesús ixi jian juate'e xa, ndachro ndo:

—Ja'a íkjín'a ritjén ti jii juachaxien ndo Dio.

Ko kain nã xronka nã ko íxro'an ngisen juanchangi'e ndo ícha nge'e.

¿Ngisen kuachrjenixin ndo Cristo?

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Tjume'e ndo Jesús bake'e ndo ni'ngo juinchekuen'en ndo chujni. Ko juanchangi ndo ko ndachro ndo:

—¿Sonda ni tjako ley ndachro nã ixi ndo Cristo naa xjantié ndo David? ³⁶ Ixi Espíritue ndo Dio bingijna ndo David ko ndachro ndo:

Ndo Dio ndache ndo Nchána:

“Take'é ndatsjonxin jian ti no tituan'an jan'an, tsjexinja tsitjáña kain ni ningakon'an.”

³⁷ ¿Xranchi ndo Cristo xrokjui xjantié ndo David?, ko ndo David ndachro ndo ixi ndo Cristo Nchéé je'e ndo.

Ko kain chujni juaxruxin bake'e nã ti kuin'en nã ti beki ndo Jesús.

Ndo Jesús chronga ndo xranchi nche'e ni tjako ley

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Tjume'e ndo Jesús nichja ndo ko ndachro ndo:

—Tsjé'enta xranchi nche'e ni tjako ley ixi je'e nã nche'e nã juaxruxin ixi steyá nã manta ícha jinẽ ko tjaun nã ixi kain ni tjajna tsajon nã juasie ngajin je'e nã nchakon ichrji nã ngataon ndasin. ³⁹ Je'e nã tjée nã ntaxitaon ícha jian tseta'a nã ngaxin'in ni'ngo. Ko kaxon nchakon itji nã kia tjaun nã tsake'e nã ti no ícha jian. ⁴⁰ Ko tantsje'e nã nchri ka'an ndo'a nchra. Ko tjume'e séen nichje'e nã ndo Dio ixi tsin'en chujni nge'e ndachro nã ko jaña xroxraxaon chujni ixi je'e nã jian nã. Ni me'e ícha tangi tson'en nã.

Tomi kuajon naa nchri ka'an

(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Naa nchakon ndo Jesús bake'e ndo ngaxin'in ni'ngo tjenka ti tingachjian tomi. Ko jitsje'e ndo take'e nã tomi ngaya ntaã. Ko ni chónnda itsjé tomi kuajon nã tsjé tomi. ⁴² Ko kaxon kuji naa nchri ka'an nóa ko kuajon nchra yuu tomi nchínchín, tomi tjinte'a. ⁴³ Ko tjume'e ndo Jesús kuiye'e ndo sen chrikao ndo, ko ndachro ndo:

—Nduaxin ntatjunta ixi nchri ka'an, nchri nóa ícha tjintee bikon ndo Dio tomi ti kuajon nchra ixi ti kuajon ikaxin nã, ⁴⁴ ixi ni kaxin je'o tomi tsixe'e kuajon nã. Ko je'e nchri nóa kuajon nchra kain tomi chonda nchra xrojuinexin nchra.

13

Ndo Jesús chronga ndo tsitjáña ni'ngo

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Tjume'e nchakon kuachrxjexin ndo Jesús ni'ngo ijié, ndachro sen chrikao ndo:

—Maestro, tsango chaxro ixro ko chaxro nchia tsikonchjian.

² Ko juate'e ndo Jesús ko ndachro ndo:

—¿Á tikuan nchia ijié tsikonchjian? Tsiji nchakon ninaa ixro tsitue'a ngata'a inaa ixro, kain tsitjáña.

Nge'e tson'en ti tsjexixin nunte xasintajni

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Ko tjume'e sakjui sen ngata'a ijna Olivo jna jii ngajinxin* ni'ngo. Nti'a bake'e ndo Jesús, ndo Pedro, ndo Jacobo, ndo Juan, ko ndo Andrés ko juanchangi'e sen ndo, ko ndachro sen:

⁴ —Ndachijinanta ngisa tson'en kain ji'in ko nge'e tsonoxin ixi jaña tsonónana.

⁵ Ko ndo Jesús juate'e ndo ko ndachro ndo:

—Tsje'enta jian ixi xro'an ngisen sintaya'anta. ⁶ Kueya na tsji na xrondachro na ixi je'e na ndo Cristo. Ko jaña sincheye'e na kueya chujni.

⁷ 'Ko nchakon tsin'ennta ixi tseto naa tjajna ngajin inaa tjajna ko tsóña kichuu na, ja'anta xronka'inta ixi xrokonda tson'en me'e. Ko xratsitjáña'i xasintajni. ⁸ Naa tjajna tsetoka'o inaa tjajna ko xi tetuan'an tjajna tsinteketo xa. Ko itsje no tsonengi nunte ko kueya tjajna tsatse na jinta. Ji'i ti xrangixixin tsji ijié juachjaon.

⁹ *Ko ja'anta soji take'enta ixi siku'unta na ti jii xi tetuan'an ko ngaxin'in ni'ngo nti'a tsjaya na ngajinnta. Kaxon tsikaannta na ti jii xi gobernador ko xi rey ixi chuntianta ngajin jan'an; ko jaña tsjakoxinnta ngajin je'e na ixi titikaonninta jan'an. ¹⁰ Ko xratsitjáña'i xasintajni, xrokonda tsin'en kain tjajna chijni jian tsantsje ijié. ¹¹ Hora tsiku'unta na ti jii xi tetuan'an, ta'inta juachjaon nge'e tsjate'enta. Ja'anta xronichjanta nge'e tsajon ndo Dio nchakon me'e, ixi je'a ja'onta xronichjanta. Espiritue ndo Dio xronichjaxin ixi ja'anta. ¹² Kaxin chujni tsikaan na ni kichuu na ixi tsóña na na. Ko jaña kaxin na tsikaan na chjen'en na ixi tsóña na xjan ko ikaxin na xraningakon'en na ndotée na ko janée na ko tsikaan na na ixi tsen'en na. ¹³ *Kainko ni xasintajni xroningakon'annta na ixi titikaonninta. Ko sen nduaxin titikaonna jan'an ko tsoguaxi'en sen ti tsijja nchakon tsjexin kain nge'e, sen me'e tsayé'e juachaxin tsechón sen kain nchakon.

¹⁴ 'Sen sinchekuanxin xroon chijnie ndo Dio xrokonda tsienxin sen jian ji'i: nchakon tsikonnta tsake'e naa xi tsango ña'i ti no tikinixin'a xrobake'e xa, xranchi tsindachro ndo profeta Daniel, ko ni jii nunte Judea nchakon tsikon na me'e, satsinga na ijna tsikema na. ¹⁵ *Ko ni jii ngata'a nchia íxroxingajin'a na, tixin'in na nchia tsantsje na xrojan nge'e. ¹⁶ Ko ni jii ngataon ijngi íxrokjan'i na xrotsé na nge'e tsetsaa na. ¹⁷ Ko nchakon me'e lastu nchri yaa ichjan ko nchri stenchekaki chjen'en. ¹⁸ Xrojuinche'enta ndo Dio ixi je'a nchakuen ikin xrokon'en ji'i. ¹⁹ *Ko nchakon me'e ijié juachjaon tson'en na, xranchi nai'a tsikon'en ti juangixixin ndo Dio juincheña ndo xasintajni ko tsoen'a jaña ijngo. ²⁰ Ko siá Ncháina ndo Dio xrokuajon'a ndo juachaxin ixi

* **13:3** 13:3 ngajinxin delante de **13:9** 13:9 Mt. 10:17-20; Lc. 12:11, 12. **13:13** 13:13: Mt. 10:22. **13:15** 13:15: Lc. 17:31. **13:19** 13:19: Ap. 7:14.

sé'a tsonchrjen'en ji'i, íxro'an ngisen xrokuechón. Ko tje'e ndo sen tsikinche'e ndo, méxin xro'an itsjé nchakon tsochrje'en ji'i.

²¹ 'Ko siá xrojan ngisen xrontatjunta: "Tsje'enta, nti'i jii ndo Cristo", o xrondachro na: "Tsje'enta, nda'a jii ndo", titikaon'anta na. ²² Ixi tsji kaxin na xrondachro na ixi je'e na ndo Cristo ko kaxon kaxin na ndako'a tsjako na ko tsjakoxin na naa ixra ijié ixi tjaun na sincheye'e na chujni ko kaxon ngajin sen titikaon ndo Dio. ²³ Ko ja'anta tsje'enta jian ixi ó ntatjunta sa'ó nge'e tson'en.

Tsji Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni

(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴ *Nchakon tsatsinga juachjaon, chjiixro tsonaxixe'e, ko nchanitjao itsingasáña'i. ²⁵ *Ko kaxin nchanotsé tsitsingaxin ngajni ko kain juachaxin jii ngajni xroxranga. ²⁶ *Tjume'e tsikonnta tsji Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, ngakjen'en itjuí ko tsjako ndo ijié juachaxin chónnda ndo. ²⁷ Ko tsetuen'en ndo sen ángel satsji sen nchijii ngata'a nche ixi tsja'o sen kain sen tsikinche'e ndo Dio.

²⁸ 'Xraxaonnta nge'e beki'anta ixi ntaá tu higo. Nchakon tachrje ika chaan ntaá, ó no'anta ixi íse'a tsji nchakon súa, ²⁹ jaña kaxon nchakon tsikonnta jiton'en kain ji'i, me'e ó no'anta ixi ó kuji nchakon tsjexin xasintajni. ³⁰ Méxin, nduaxin ntatjunta ixi kain ji'i sa'ó tson'en, ko xratsen'a ni jii ngata'a nunte. ³¹ Ko ngajni ko xasintajni tsitjáña ko chijnina tsitjáña'i, nduaxin jaña tson'en.

³² *Ko nchakon ko hora tson'en ji'i, xro'an ngisen no'e, ni sen ángel jii ngajni ni kaxon Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, noe'a sen nchakon tson'en ji'i. Je'o Ndotána no'e ndo.

³³ 'Méxin tsje'enta jian ko xronichje'enta ndo Dio ixi noa'inta ngisa ko ngiora tson'en kain ji'i. ³⁴ *Xranchi naa ngisen satsji ikjín, tintu'e sen ndo'a sen, sa'ó tetuan'an sen ngujngu ixra sinche'e ni nche'e xrée sen. Ko kuetuen'en sen naa xi tsendáa xa nchia ko kain nge'e. ³⁵ Méxin, ja'anta tarichrin'anta ixi noa'inta ngisa xrokjan nchée nchia, á naa tsondo o á naa tiie o á ngusine tiie o hora itsjé kuntaxichíká o á tsingasáña, ³⁶ ko banchexin tuinxin tsji sen ndo'a tsitjanta sen stechrinnta. ³⁷ Ti ntatjunta, jaña kain na ixi xrotsje'e na jian xranchi tsake'e na.

14

Tjao na xranchi xrotsé na ndo Jesús

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Xratitjáña yuu nchakon tsaxi kia pascua ti sine na nutja chónnda'i ti tja'in nutja.

Tjume'e xitaana tetuan'an ko ni tjako ley xraxaon na xranchi sincheya na ixi xrotsé na ndo Jesús ko naatsóñaxón na ndo. ² Ko ndachro na:

—Je'a nchakon kia sintu'una ji'i ixi batsoñao kain chujni.

Naa nchri bikitée nchra aceite chaxro xraxe jaa ndo Jesús

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ *Tjume'e ndo Jesús bake'e ndo tjanya Betania ndo'a ndo Simón, ndo kuachónnda chinlepra. Ko hora jine ndo Jesús, tuinxin kuij naa nchri bika'o nchra naa xroxrao jitjiá nda chaxro xraxe tsjo nardo, tsango tjintee. Ko nchri me'e kuantje'e nchra xro ko bikitée nchra jaa ndo Jesús nda me'e. ⁴ Ko sen ste nti'a koñao'e sen nchra ko ndachro sen:

—¿Sonda juinchexienxin nchra inda chaxro xraxe? ⁵ Cháña xrojuinçekji nchra nda me'e, ixi níi ciento tomi denario, ko tjume'e xrojuinçekkitun'en nchra ni nóa.

⁶ Ko ndachro ndo Jesús:

—Tintu'enta nchra, ¿sonda tuyakutéenta nchra? Je'e nchra juinche'e nchra naa nge'e jian ngajin. ⁷ Ni nóa kain nchakon tsariku'unta nã, ko chao tsingijnanta nã xrojan nchakon. Ko jan'an kain'a nchakon tsake'e ngajinnta. ⁸ Ko je'e nchra ó juinche'e nchra nge'e ti xrokonda xrojuinche'e nchra. Sa'ó bingamána nchra xrojan ixi xroxraabaana. ⁹ Nduaxin ndachrjan ixi kain ti no tsin'en nã chijni jian, nchijíi ngata'a nche tsin'en nã kaxon nge'e juinche'e nchri ji'i, ko xroxraaxon nã nchra ixi jaña juinche'e nchra.

Xi Judas juinçekji xa ndo Jesús

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Tjume'e xi Judas Iscariote, naa xi teyuu sen chrikao ndo Jesús, kuitsje'e xa xitaana tetuan'an ixi xrochronga xa xranchi xrotsé nã ndo Jesús. ¹¹ Ko je'e nã bake'e nã juaxrxin ixi kuin'en nã nge'e ndachro xi Judas ko ndachro nã tsajon nã tomi tsayé'e xa. Ko tjume'e kuaxi xraxaon xa xranchi sinche'e xa ixi xrotsé nã ndo Jesús.

Juinekao sen ndo Jesús

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

¹² Nchakon xrangíxixín kia sine nã nutja chónnda'i ti tja'in nio, nchakon me'e tóña nã kutuchjon sine nã kia pascua. Ko sen teyuu chrikao ndo Jesús juanchangi'e sen ndo:

—¿Ti no tjaunnta sintakonchjianxinna ti sinena kia pascua?

¹³ Tjume'e kuetuen'en ndo yuu sen chrikao ndo, ko ndachro ndo:

—Itjinta tjanya Jerusalén ko nti'a tsetannta naa xi yama nchixran jitjiá inda. Rue'énta xa ¹⁴ ti nchia tixin'in xa, ko ndachenta xi ndo'a: “Kuetuan'an ndo nchekuannãna: ¿Ti no jii nchia sinexin ndo kia pascua ko sen teyuu chrikao ndo?” ¹⁵ Ko tjume'e je'e xa tsajon xa naa nchia yuxin jii noi ko nti'a ó jii kain nge'e. Nti'a nchekonchjianxinnta ti sinena.

¹⁶ Tjume'e je'e sen sakjui sen tjanya Jerusalén ko kuitja sen xranchi tsindachro ndo Jesús. Ko nti'a juinçekonchjianxin sen ti sine sen kia pascua.

¹⁷ Tjume'e ó kóndo kuiji ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo. ¹⁸ Ko hora stene sen, ndachro ndo Jesús:

—Nduaxin ndachrjan ixi naa ja'anta rineki'an nti'i sinčekjininta.

¹⁹ Ko je'e sen kochíin sen. Ko kuaxi nguungu sen juanchangi'e sen ndo:

—¿Á jan'an ngisen sinche'e me'e?

²⁰ Ko juate'e ndo Jesús ko ndachro ndo:

—Xi me'e naa sen teyuu rineki'an ngaya latona. ²¹ Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tson'en xjan xranchi nichja xroon chijnie ndo Dio. Ko lastu xi sinchekji ndo xixi ícha jian xrojongíe'a xi me'e.

²² Ko stene sen, ndo Jesús kua ndo naa nutja, ko kuajon ndo juasaya ngajin ndo Dio. Ko tjume'e konchrinjin ndo nutja ko konchjeye'e ndo sen. Ko ndachro ndo:

—Intenta, ji'i cuerpona.

²³ Ko kaxon kua ndo naa vaso ko kuajon ndo juasaya ngajin ndo Dio ko chjée ndo sen ko kain sen kui'i sen. ²⁴ Tjume'e ndachro ndo:

—Ji'i jnina chronga xixi nduaxin tsaxi tsituan'an naa ley natjúá ícha tjintee, jnina tsintji jni xixi tsitjáñaxin ijie chónnda kain chujni. ²⁵ Nduaxin ndachrjan xixi ítsi'a jan'an ndée tu uva íjngo, hasta ti tsijija nchakon tsojuna ti tetuan'an ndo Dio. Ko nchakon me'e tsi'i ndée tu uva natjúá.

Ndo Jesús chronga ndo xixi ndo Pedro xrondachro ndo chúxin'a ndo ndo Jesús

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Ko juexin itsje sen naa soon ngajin ndo Dio, tjume'e sakjui sen ijna Olivo. ²⁷ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Tiie jai kainnta tsintunaninta ko tson'en xranchi ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Naatsóñaxón na sen tingatjia kutuchjon, ko je'e ba xrochjeke'e ba.” ²⁸ *Ko nchakon xroxechónna, jan'an tsitao'annta cha'o itji nunte Galilea.

²⁹ Ko ndachro ndo Pedro:

—Maski kain sen tsintu'anta sen, jan'an tsintua'inta.

³⁰ Ko ndachro ndo Jesús:

—Nduaxin xrontatjua xixi jai tiie xraje'a yuu xrotsje kuntaxichiká, ja'a níi xrondachrua xixi chuxin'ana.

³¹ Ko séen juate'e ndo Pedro ko ndachro ndo:

—Maski tsen'enna, xrondachrjan'i chuxin'anta.

Ko jaña ndachro kain sen.

Ndo Jesús nichja ndo ngajin ndo Dio ti huerto Getsemaní

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Tjume'e kuiji sen naa huerto ndatin'in Getsemaní. Ko kuetuen'en ndo Jesús sen chrikao ndo:

—Tituan'anta nti'i, jan'an itsji xronichja'a ndo Dio.

³³ Tjume'e ndo Jesús sabikao ndo ndo Pedro ko ndo Jacobo ko ndo Juan. Ko kuaxi tsango koni'e aséen ndo xranchi ndaxrokuen'en ndo.

³⁴ Ko ndache ndo sen:

—Tsango koni'e aseenna xixi kain nge'e tsónna. Nti'ó tituan'anta, tarichrin'anta.

³⁵ Ko tjume'e sakjui ndo ícha kjínxin ko bake'exin ndo ntatuchi'in ndo ko kuaxi kuinóatée ndo ngajin ndo Dio xixi xrokuajon ndo Dio juachaxin xixi xrokuatsinga'i ndo juachjaon me'e. ³⁶ Ko ndachro ndo:

—Ja'anta Ndotána. Ja'anta chondanta kain juachaxin ko tjan-cha'anta xixi tsatsinga'i jan'an juachjaon ji'i. Ko tsoen'a xranchi jan'an tja'on. Na'i, tson'en xranchi ja'anta tjaunnta.

³⁷ Ko tjume'e ikjan ndo ti kuintu'e ndo sen ko kuitja ndo sen stejua sen. Ko ndache ndo ndo Pedro:

—Simón Pedro, ¿á richrian? ¿Á jua'i kuarichuan maski naa hora? ³⁸ Jai xingama'anta ko nichje'enta ndo Dio ixi tsajon'a ndo juachaxin ixi Xixron'anxrée sintaya'anta xa. Espírituanta tjée ndo Dio ko ntau'anta soji'a.

³⁹ Tjume'e sakjui ndo íjngo kuinóatée ndo ngajin ndo Dio. Ko xraje'o nichja ndo. ⁴⁰ Tjume'e ikjan ndo ko kuitja ndo sen stejua sen íjngo ko jua'i tantje'e ikon sen ixi tsango chjée sen kotachrin. Ko noe'a sen nge'e tsjate'e sen. ⁴¹ Ko nínxin sakjui ndo ko ikjan ndo ko ndachro ndo:

—¿Á xrastechrinnta ko stetjoka'anta? Jai ó kuji hora ixi Chjen'en ndo Dio, xjan jongi'e xranchi chujni, tsajon nã xjan ngajin ni ña'i. ⁴² Tingatjennta sachjina ixi ó jitij ngisen sinchekjina.

Itsé nã ndo Jesús

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Xrajnichja ndo Jesús, tuinxin kuji xi Judas, naa xi teyuu chrikao ndo. Ko kueya nã bijikao xa steýá nã chika espada ko ntãã. Ni me'e tsixrua'an xitaana tetuan'an ko xi tjako ley ko xi tetuan'an ni'ngo.

⁴⁴ Ko xi Judas, xi juinchekji ndo, tsindachro xa:

—Xi tsetoxin, xi me'e itsenta ko satiku'unta.

⁴⁵ Tjume'e kuji xi Judas ko tuinxin konchjiñe'e xa ngajin ndo Jesús ko ndachro xa:

—Maestro, Maestro.

Ko kuitoxin xa ndo. ⁴⁶ Ko ni kuijikao xa itsé nã ndo Jesús, sabikao nã ndo.

⁴⁷ Ko naa sen jii nti'a kuantsje chika espada konchrinjin sen ndatsjon naa xi nche'e xrée xitaana tetuan'an. ⁴⁸ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—¿Sonda bikuunta chika yao ko ntãã xrotséxinninta xranchi xrokjui naa xiche'e? ⁴⁹ *Kain nchakon bake'e ngajinnta ti jii ni'ngo juin-takuan'annta, ko, ¿sonda tsé'aninta nti'a? Ko xrokonda jaña tson'en xranchi nichja xroon chijnie ndo Dio.

⁵⁰ Ko kain sen chrikao ndo Jesús kuintu'e sen ndo ko sakjui sen.

Naa chajan sabinga chán

⁵¹ Naa chajan kaxon jirué'e chán nti'a, ko je'o naa manta jitsía chán, ko itsé nã chán. ⁵² Ko je'o mantée chán tsitsé nã ko turuchu chán sabinga chán.

Ndo Jesús konchjiñe'e ndo ti jii ni tetuan'an

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Tjume'e sabikao nã ndo Jesús ndo'a xitaana tsango tetuan'an. Nti'a tsixra'o kain xitaana tetuan'an ko ni tachrii tetuan'an ni'ngo ko ni tjako ley. ⁵⁴ Ko ndo Pedro ikjín jiruéexin ndo ko kuji ndo ti ntasién ndo'a xitaana tsango tetuan'an. Nti'a jiche xro'i. Ko xi policía stendajin xa xro'i jixraxru'e xa, ko kaxon ndo Pedro jixraxru'e ndo.

⁵⁵ Ko xi tetuen'en xitaana ko kain xi ícha tetuan'an juée nã ngisen xrojuankata'a ijié ngajin ndo Jesús ixi jaña naatsóñaxón nã ndo. Ko kuitja'i xa ijié ngajin ndo ⁵⁶ ixi itsjé nã ndachro nã ti nduaxin'a ko tjankata'a nã ndo ijié ko je'a xraje'o nge'e ndachro nã. ⁵⁷ Ko bingatjen kaxin ni juankata'a ndo ijié ko ndachro nã:

58 *—Jan'anna kuin'an ixi ndachro xi Jesús tsonchjejin xa ni'ngo tsijinckonchjian chujni, ko nchakon nínxin sinckonchjian xa ni'ngo íjngo ko je'a chujni sinckonchjian.

59 Maski jaña ndachro na ko je'a xraje'o kuanichja kain na.

60 Ko xi tetuen'en xitaana bingatjen xa ti ste kain na ko juanchangi'e xa ndo Jesús:

—¿Á xro'an tsjatengiexian ja'a ti ijie tjankata'a na?

61 Ko ndo Jesús tenko ndo, xro'an nge'e juate'e ndo. Ko xitaana tetuan'an ndachro xa íjngo:

—¿Á ja'a ndo Cristo, Chjen'en ndo Dio tsango tjúa?

62 Ko ndachro ndo Jesús:

—Jaán, jan'an. Ko naa nchakon ja'anta tsikonnta Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsake'e xjan ndatsjonxin jian ti jii ndo Dio, ndo chónnda ijié juachaxin ko je'e xjan tsí'xin ndo ngajni ngakjen'en itjuí.

63 Ko xitaana tetuan'an kuinchje xa ti jitsáa xa ixi tsango koñao xa ko ndachro xa:

—Íxrokonda'i ixi ikaxin na xrochronga na ti ndakua'i nche'e xi ji'i.

64 Ja'anta ó kuin'ennta ixi nichjangí'e xa ndo Dio. ¿Nge'e ndachronta? Ko kain na juatingiexin na, xrokonda tsen'en ndo.

65 Tjume'e ikaxin na kuaxi na bikitée na ndo ndatée na. Ko kuaxi na bije'e na ikon ndo ko kuande'e na ndo itja na ko juanchangi'e na ndo:

—Ndachrua ngisen juaya ngajian.

Tjume'e xi policía kondee ni'ngo kuande'e xa itja xa ngaya ikon ndo Jesús.

*Ndo Pedro ndachro ndo ixi chúxin'a ndo ndo Jesús
(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)*

66 Ko ndo Pedro jii ndo ti jii ndasin. Ko tjume'e kuji naa nchri nche'e ixra ngajin xitaana tetuan'an. 67 Ko bikon nchra jixraxru'e ndo Pedro ngande'e xro'i nti'a. Ko jian jitsje'e nchra ndo ko ndachro nchra:

—Ja'a kaxon chrjiko'a xi Jesús kuixin tjajna Nazaret.

68 Ko ndo Pedro ndachro ndo:

—Na'i. Jan'an chúxin'a xi me'e. Nóna'i nge'e ndachrua.

Tjume'e kuachrxjin ndo nti'a sakjui ndo nduja. Ko tuinxin itsje naa kuntaxichiká. 69 Ko íjngo bikon nchra ndo ko ndache nchra ni ste nti'a:

—Xi me'e naa xi chrikao xi Jesús.

70 Ko ndachro ndo Pedro íjngo:

—Na'i.

Ko ícha tjume'e ni ste nti'a ndache na ndo Pedro:

—Nduaxin ja'a kaxon tsikjixian tjajna Galilea ixi ja'a nichja xranchi nichja ni tjajna me'e.

71 Ko ndo Pedro kuaxi ndo benga ndo teka ko ndachro ndo:

—Chúxin'a xi ndachronta.

72 Ko tuinxin ndo Pedro kuin'en ndo yuxin itsje kuntaxichiká. Ko xraxaon ndo xranchi tsindachro ndo Jesús: “Xraje'a yuu xrotsje kuntaxichiká, ja'a nínxin xrondachrua chuxin'ana.” Me'e xraxaon ndo ko tsjanga ndo ixi ndako'a juinche'e ndo.

15

Ndo Jesús kuiji ndo ngajin xi Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Tjume'e ó bingasáña ko xitaana tetuan'an kao ni tachríi, ko ni tjako ley ko kain ni tetuan'an ni'ngo, xra'o kain nã juintejao kichuu xa ko juexin itsé nã ndo Jesús sabikao nã ndo ngajin xi Pilato. ² Ko xi Pilato juanchangi'e xa ndo Jesús ko ndachro xa:

—¿Á ja'a Rey tetuan'an ni judío?

Ko ja'in juatingíexin ndo Jesús:

—Ja'a ndachrua.

³ Tjume'e xitaana tetuan'an bankata'a xa ndo ijię. ⁴ Ko xi Pilato juanchangi xa íjngo, ko ndachro xa:

—¿Ja'a, sonda xro'an nge'e tjatengíexian? Itsjé ijię tjankata'a nã.

⁵ Ko ndo Jesús xro'an nge'e juatingíexin ndo. Tjume'e xi Pilato noe'a xa nge'e sinche'e xa.

Ndo Jesús xrokonda tsen'en ndo

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38—19:16)

⁶ Ko kia me'e xi Pilato xrokonda tsajanda xa naa xi jii ngaxin'in ndo'achjiso, ngixe'i xi tsjanchia chujni tjajna. ⁷ Ko ngaxin'in ndo'achjiso jii naa xi ndatin'in Barrabás, ko ikaxin ni ña'i tsikitikaon'a xi tetuan'an ko naatsikóñaxón xa kaxin chujni. ⁸ Ko kujj kueya nã juanche'e nã xi Pilato ixi xrojuinche'e xa xranchi ton'en kain nano. ⁹ Ko juatingíexin xi Pilato:

—¿Á tjaunnta tsajanda satsji xi Rey tetuen'en ni judío?

¹⁰ Jaña ichro xa ixi je'e xa no'e xa ixi xitaana tetuan'an tochjuye'e xa ngajin ndo Jesús, méxin tsitsé nã ndo. ¹¹ Ko xitaana tetuan'an juincheKateya xa kain chujni jii nti'a, ko ndache xa nã ixi tsjanchia nã ngajin xi Pilato ixi xrokuajanda xa xi Barrabás. ¹² Tjume'e xi Pilato juanchangi xa, ko ndachro xa:

—Ko xi nchekin'innta Rey tetuen'en ni judío, ¿nge'e tjaunnta tson'en xa?

¹³ Ko je'e nã juatingíexin nã, ko stetoyako nã:

—¡Tjankanitia xa ntãcru!

¹⁴ Ko xi Pilato juanchangi'e xa nã:

—¿Nge'e ndakua'i juinche'e xi ji'in?

Ko ícha séen kuyako nã tjanchia nã:

—¡Tjankanitia xa ntãcru!

¹⁵ Ko xi Pilato tjaun xa sinche'e xa nge'e tjaun nã, ko kuajon xa juachaxin tsajanda nã xi Barrabás ko kuetuan'an xa ixi xrojuaya nã ngajin ndo Jesús ko kuajon xa juachaxin ixi xi soldado satsikao xa ndo Jesús tsenito xa ndo ntãcru. ¹⁶ Tjume'e xi soldado sabikao xa ndo Jesús ngaxin'in ntasién nchatituan'an. Nti'a xejuxin kain xi soldado. ¹⁷ Ko nti'a juincheKake'e nã ndo Jesús naa manta játsetié ko bake'e nã ngata'a jaa ndo naa corona tsikóñaxin ntãcha'a. ¹⁸ Tjume'e juangíxin kuyako xi soldado, ko ndachro xa:

—Kain nchakon tsechón Rey tituen'en ni judío.

¹⁹ Ko ixi naa ntasé tandé'e xa jaa ndo Jesús, ko ndatée xa bikitée xa ndo. Ko bake'exin ntatuchi'in xa ko nchexin xa xranchi xrokuajon

xa juasaya* ngajin ndo. ²⁰ Ko juexin juanoa xa ndo kuantsje'e xa ndo manta játsetié jáá ndo ko juinchekeya xa ndo mantée ndo íjngo. Ko kuantsjexin xa ndo nti'a sabikao xa ndo ixi tsenito xa ndo ntá cru.

Kuenito xa ndo Jesús ntá cru

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ *Ko nchakon me'e naa xi tsiki'xin tjanya Cirene, ndatin'in xa Simón, xi ji'in ndotée xi Alejandro ko xi Rufo, xi me'e jiti'xin xa chjaka, ko kuatsinga xa nti'a. Ko xi soldado juinчекama xa xi me'e ntá cru, ntáa yama ndo Jesús.

²² Tjume'e sabikao xa ndo Jesús ijna ndatin'in Gólgota, ko Gólgota xrondachro ngigue'e na ntajaa chujni. ²³ Ko nti'a chjée na ndo vino tsijinchentekjan na xroan mirra xrokui'i ndo Jesús, ko je'e ndo kui'a ndo. ²⁴ Tjume'e xi soldado kuenito xa ndo Jesús nganito ntá cru. Ko juexin ji'i, sondaonxin xa ixro ixi jaña tsono'e xa ngisen tsjacha tsitu'e ngujngu manta jáá ndo.

²⁵ Ko ó las nueve ti kuasintjian xa ndo nganito ntá cru. ²⁶ Ko nganito ntáa jii ndo Jesús tsikake'e na naa ntáa nchiín tsikjin na kondeexin ti tsen'en ndo ko ja'in ndachro:

“Xi'i Rey tetuen'en ni judío.”

²⁷ Ko kaxon kuasintjian na nganito ntá cru yuu xiche'e, naa xi bake'e na ndatsjonxin jian ti jii ndo Jesús ko inaa xa bake'e na xa ndatsjonxin ikjon ti jii ndo. ²⁸ Jaña kon'en xranchi jitaxin xroon chijnie ndo Dio ti ndachro: “Xranchi naa ni chóna ijie juinчекao na ndo.”

²⁹ *Ko ni stetatsinga nti'a juanoa na ndo ko nichjangí'e na ndo ko tingatjia jaa na ko ndachro na:

—Ja'a ndachrua tsonchejia ni'ngo, ko níko nchakon sinchekonchjianxian ni'ngo íjngo. ³⁰ Siá nduaxin sinche'e me'e, xingajinxian ntá cru.

³¹ Ko xitaana tetuan'an ko xi tjako ley juanoa xa ndo, ko ja'in juao kichuu xa:

—Inaa na bingijna xi ji'in ko je'e xa jua'i tingijna aséen xa. ³² Siá nduaxin je'e xa ndo Cristo, Rey tetuen'en tjanya Israel, tsikonna xroxingajinxin xa ntá cru ko jaña tsitikaonna xa.

Ko kaxon xi ste nganito ntá cru nichjangí'e xa ndo.

Kuen'en ndo Jesús

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Tjume'e ngusine nchakon konaxixe'e nchijii nunte xasintajni ti kuijija hora nínxin kóndo. ³⁴ Ko hora me'e séen ndachro ndo Jesús:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —ngigue'e na xrondachro: Ndotána, Ndotána, ¿sonda kuintunantana?

³⁵ Ko kaxin ni ste nti'a kuin'en na nge'e ndachro ndo, me'e ndachro na:

—Tin'ennta, jitiye'e xa ndo Elías, ndo kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó.

³⁶ Tjume'e naa xi jii nti'a binga xa kua xa tu'o manta ko juinchetjao xa ixi vinagre, ko ixi naa ntáa ijie kokaxin xa manta ti jii ro'a ndo Jesús ixi xrokui'i ndo me'e. Ko ndachro xa:

—Xrochon'enna á nduaxin tsii ndo Elías sinchexingajin ndo xa.

* **15:19** 15:19 juasaya respeto, honor **15:21** 15:21: Ro. 16:13. **15:29** 15:29: Mr. 14:58; Jn. 2:19.

³⁷ Ko ndo Jesús séen kuyako ndo ko kuen'en ndo. ³⁸ Ko velo jijeexin ni'ngo kuinchje nui hasta ti nunte. ³⁹ Ko xi capitán romano jindaa xa ti jii ndo Jesús, bikon xa juexin kuen'en ndo ko ndachro xa:

—Nduaxin xi ji'i Chjen'en ndo Dio.

⁴⁰ *Kaxon nti'a ste kaxin nchri, ikjín stetsjexin nchra, nchri me'e: jan María Magdalena, jan María, janée ndo ndatin'in Jacobo, ndo chjiaxon, ko ndo José. Ko kaxon jan Salomé. ⁴¹ Ko sen nchri me'e rué'e sen ndo Jesús ko kuayakon'en sen ndo nchakon bake'e ndo tjajna Galilea ko nti'a jii ikaxin nchra, nchri rué'e ndo ti sakjui ndo tjajna Jerusalén.

Xrabaa ndo Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Tjume'e ó kóndo nchakon xrangixixín nchakon tjoké'e na, ⁴³ kuji naa ndo ndatin'in José, tjajnée ndo ndatin'in Arimatea. Ndo me'e kaxon tetuan'an ndo ti tjajnée ni judío. Je'e ndo me'e jichón'en ndo tsij juachaxien ndo Dio ko xrakon'a ndo kuitsje'e ndo xi Pilato ko juanchia ndo satsikao ndo cuerpoe ndo Jesús. ⁴⁴ Ko xi Pilato xronka xa ixi ó juexin tsiken'en ndo Jesús, méxin, kuiye'e xa xi capitán ko juanchangi'e xa xi me'e á nduaxin tsiken'en ndo. ⁴⁵ Ko chronga xi capitán ixi nduaxin ó juexin kuen'en ndo Jesús. Ko kuin'en xi Pilato jaña, ko kuajon xa juachaxin ixi tsikao ndo José cuerpoe ndo Jesús. ⁴⁶ Tjume'e ndo José tsike'na ndo manta chaxro ko ikjui ndo juinchexingajin ndo cuerpoe ndo Jesús, ko kuintsía ndo ndo Jesús manta. Tjume'e bake'e ndo cuerpoe ndo Jesús ti no tsinge na ngaxin'in naa itjaq. Ko naa ixro ijié bijeexin ndo itjaq me'e. ⁴⁷ Ko jan María Magdalena ko jan María, janée ndo José, bikon sen no bake'e na cuerpoe ndo Jesús.

16

Xechón ndo Jesús

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Tjume'e kuatsinga nchakon tjoké'e na, jan María Magdalena ko jan María, janée ndo Jacobo, ko jan Salomé kue'na sen xroqan chaxro xraxe ixi tsingamá sen cuerpoe ndo Jesús. ² Ko, nchakon xrangixixín semana sakjui sen ti no tsixrabaa ndo. ³ Ko je'e sen nchri stetjao kichuu sen:

—¿Ngisen tsingijnana tsintjian ixro jijeexin itjaq?

⁴ Ko ti kuiji sen nchri bikon sen ixi ixro ijié jijeexin itjaq*, ó tsikontengi ixro. ⁵ Ko je'e sen nchri kuixin'in sen itjaq me'e, ko bikon sen naa chajan jii chán nunte ndatsjonxin jian ko jiá chán manta jine ko tjúa, ko je'e sen nchri xronka sen. ⁶ Ko je'e chán ndachro chán:

—Xronka'intá. ¿Á tjéenta ndo Jesús, ndo tsiki'xin tjajna Nazaret, ndo kuenito na ntaçru? Je'e ndo ó xechón ndo, í ko'a ndo nti'i. Tsje'enta ti no bake'e na ndo. ⁷ *Satjinta, ndachenta sen bajikao ndo ko kao ndo Pedro ixi ndo Jesús sakuitaon ndo nunte Galilea ko nti'a tsikonnta ndo xranchi tsintatjunta ndo.

⁸ Ko sen nchri sajuixin sen ti no tsixrabaa ndo Jesús, stexronka sen ko stexranga sen. Ko xro'an ngisen ndache sen nchri ti nge'e tsikikon sen ixi tsango xronka sen.

*Ndo Jesús konoxin ndo ngajin jan María Magdalena
(Jn. 20:11-18)*

⁹ Nchakon xechón ndo Jesús, nchakon xrangíxixín semana sa'ó konoxin ndo ngajin jan María Magdalena, jan tsikantsjexin ndo yaato espíritue Xixron'anxrée. ¹⁰ Ko je'e jan sakjui jan, beki'e jan sen chrikao ndo ixi je'e sen jitoni'e aséen sen ko stetsjanga sen. ¹¹ Ko kuin'en sen ixi jaña tsikikon jan ko kuitikaon'a sen ti ndachro jan.

*Ndo Jesús konoxin ndo ngajin yuu sen kuachrijkao ndo
(Lc. 24:13-35)*

¹² Ko tjume'e yuu sen bikon ndo Jesús, ko jéexin bikon sen ndo. Sen me'e jitji sen cha'o itji chjaka. ¹³ Ko je'e sen kuichronga sen ngajin sen kaxin; ko kaxon je'e sen kuitikaon'a sen.

*Ndo Jesús kuetuen'en ndo sen kuajikao ndo, ixrą sinche'e sen
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)*

¹⁴ Tjume'e konoxin ndo ngajin sen tenaá kuajikao ndo ti stene sen. Ko nichje'e ndo sen sonda tsikitikaon'a sen nge'e chronga sen tsikikon ndo ixi je'e ndo ó tsixechón ndo. ¹⁵ *Ko ndache ndo sen:

—Itjinta nchijí nunte xasintajni nchekuen'ennta kain ną chijni jian ixi tsayé'e ną juachaxin tsechón ną kain nchakon. ¹⁶ Sen tsitikaon ko tsikitée, sen me'e tsitjáña'i sen. Ko ni tsitikaon'a, ni me'e tangi tson'en ną. ¹⁷ Ko sen tsitikaonna jan'an, sen me'e chao sinche'e sen naa ixrą jian, ixi tsayé'e sen juachaxin tsantsje sen espíritue Xixron'anxrée chónnda kaxin ną ko kaxon xronichja sen jée ngigua. ¹⁸ Maski kunchee xrotsé sen, xro'an nge'e tson'en sen, ko maski xrokui'i sen xroan yua, tsen'a sen. Kaxon tsake'e itja sen ngata'a jaa ni ni'e ko ni ni'e tsoxruen'en ną.

*Ndo Jesús kuajin'in ndo ngajni
(Lc. 24:50-53)*

¹⁹ *Tjume'e juexin nichja Ncháina Jesús ngajin sen, je'e ndo kuajin'in ndo ngajni. Ko nti'a bake'e ndo ndatsjonxin jian ti jii ndo Dio. ²⁰ Ko sakjui sen ko juako sen chijni jian, chijni nchemé'e ijie chónnda chujni. Ko Ncháina† Jesús bingijna ndo sen ko juachaxien ndo juinchexin sen ixrą jian, ixi jaña tsonoexin chujni ixi nduaxin chijnie ndo Dio nchekuen'en sen ną. Jaña tson'en.

Chijnie ndo Jesús chronga ndo Lucas

Xrangíxin xroon ji'i

¹ Kueya nã tjaun nã ndako xrokjin nã kain nge'e nduaxin kon'en nchakon bake'e ndo Jesús ngajinna ² xranchi juinchekuaína sen, sen xrangíxixión bikonxin ikon sen kain nge'e juinche'e ndo Jesús ko kuaxi sen chronga sen ti nichja ndo. ³ Jan'an kaxon juanchangi jian kain nge'e tsikon'en xrangíxixión bake'e ndo Jesús. Ko jai xrokjin'annta, Teófilo, kain nge'e xranchi tsikon'en naa ko naa, ⁴ ixi tsichuxinnta jian kain nge'e tsijinhekuan'annta sen.

Naa ndo ángel kuij ndo chronga ndo ixi tsjongí'e ndo Juan Bautista

⁵ Nchakon bake'e xi Herodes baketuen'en xa nunte Judea, nti'a bake'e naa ndotaana bakin'in Zacarías, kuachrjenixin ndo xitaana bakin'in Abías. Ko janchri'e ndo Zacarías bakin'in jan Elisabet, ndotáchri'e jan kaxon xranchrjen ndotaana Aarón. ⁶ Yui sen jian kuanche'e sen xranchi tjaun ndo Dio ko bakitikaon sen kain ti nge'e kuetuan'an ndo. Méxin, xro'an ngisen chao xrondachro ixi je'e sen chónnda sen ijië. ⁷ Ko xro'an chjan kuachónnda sen ixi jan Elisabet kuituen'a jan xrochónnda jan chjan, ko je'e sen ó tachríi sen.

⁸ Ko tjume'e naa nchakon ndo Zacarías ko xitaana, sen nche'e ixra xranchi je'e ndo, kuetuen'en sen tsajon sen juasie sen ngajin ndo Dio. ⁹ Xranchi kuanche'e xitaana nchakon me'e, ndo Zacarías kuayé'e ndo ixra tixin'in ndo ngaxin'in nchia tjúá ndo'a ndo Dio ixi tsjaaka ndo tsjoxraxé. ¹⁰ Nchakon juaaka ndo tsjoxraxé ngaxin'in ndo'a ndo Dio, kain ni ste nduja nichje'e nã ndo Dio. ¹¹ Ko tuinxin ndo Zacarías bikon ndo naa ndo ángel xruan'an ndo Dio ko siin ndo ángel nangoxin jian tjenja altar ti iche tsjoxraxé. ¹² Hora bikon ndo Zacarías ndo ángel me'e, je'e ndo chrinkaxrakon ndo. ¹³ Ko ndo ángel nichja ndo ko ndachro ndo:

—Zacarías xrakon'a, ixi ndo Dio kuin'en ndo nge'e juanchia, méxin, janchri'a Elisabet sinchejongí'e jan naa xjan xi ko ja'a sincheki'ian xjan Juan. ¹⁴ Ko ja'a xrochónnda juaxruxin ko kueya nã xroché'e nã ixi tsjongí'e xjan me'e. ¹⁵ Ko chjan'an ijié tsake'e xjan ngajinxin ndo Dio. Ko xro'an vino ko ninaa xran tsi'a xjan, ko tsango xrochónnda xjan Espíritue ndo Dio ti xrajíyá xjan ngaya tse'e janée xjan. ¹⁶ Ko je'e xjan sinchekuen'en xjan ni tjajna Israel, ko kueya nã xrokjan nã tsitikaon nã ndo Dio. ¹⁷ Je'e ndo Juan tsitaon ndo tsjendue'e ndo cha'o tsí'xin Ncháina, ko xrochónnda ndo xraje'o juachaxin xranchi kuachónnda ndo profeta Elías, ko xronichje'e ndo aséen ndotée ichjan tsoñao'a nã ngajin chjen'en nã, ko kain ni titikaon'a ndo Dio tsono'e nã xranchi tsitikaon nã ndo ko jian sinche'e nã ixi tsji Ncháina Cristo.

¹⁸ Ko je'e ndo Zacarías juanchangi'e ndo ndo ángel ko ndachro ndo: —¿Xranchi tsonóna ixi tson'en ti ndachronta? Ixi jan'an ó tsango tachríina ko kaxon janchri'na ó nachríi jan.

¹⁹ Ko je'e ndo ángel juatingíexin ndo:

—Jan'an Gabrielna, ko nta'a kain nge'e tetuan'an ndo Dio. Ko kuetuanna ndo tsji'i ko xrontatjua nge'e jian tson'en. ²⁰ Ko ixi

kuitikaon'a ti ndachrjan, méxin, tsonosian ko jua'i xronichja xroxetjaja nchakon tson'en me'e.

²¹ Ko kain ni stechón'en nduja ndo'a ndo Dio ixi tsachrje ndo Zacarías, stexraxaon na sonda jitonchrjen'en ndo ngaxin'in ndo'a ndo Dio. ²² Ko hora kuachrje ndo, í jua'i nichja ndo. Ko xraxaon na ixi xrojan nge'e bikon ndo Zacarías ngaxin'in ndo'a ndo Dio. Ko je'e ndo ixi je'o itja ndo tjakoxin ndo nge'e tjaun ndo ixi nosin ndo.

²³ Ko juexin xetja nchakon juinche'e ndo Zacarías ixra ngaxin'in ndo'a ndo Dio, sakjui ndo ndo'e ndo. ²⁴ Ko tjume'e jan Elisabet, janchri'e ndo Zacarías, yaa jan chjan. Ko íkuachrjexin'a jan ndo'e jan na'ó nchanitjao, ko jixraxaon jan: ²⁵ “Jaña ndo Dio kuajon ndo juachaxin ixi xrochóna chjan ko ítsjanao'ina na jai.”

Ndo ángel chronga ndo ixi tsjongí'e xjan Jesús

²⁶ Kuatsinga ikjaon nchanitjao ko ndo Dio xruan'an ndo ndo ángel Gabriel itsji ndo naa tjañee tjaña Galilea ndatin'in Nazaret ²⁷ *ixi nti'a xronichje'e ndo naa nchrichajan ndatin'in María ko je'e nchrichan xrachuxin'a nchrichan ninna xi. Je'e nchrichan tsijate'e nchrichan tsute'e nchrichan naa xi ndatin'in José, kuachrjenixin xa ndo rey David.

²⁸ Ko ndo ángel me'e kuixin'in ndo ndo'a jan María, ko ndachro ndo: —Jan'an jui'i tjá'anta juajna ixi ndo Dio ícha tjua'anta ndo ko Ncháina Dio jii ngajinnta, ícha juintanchaonnta ndo ixi ikaxin nchri!

²⁹ Ko xronka je'e nchrichajan ko íkuienxin'a nchrichan nge'e juajna kuajon ndo ángel. ³⁰ Ko je'e ndo ángel ndachro ndo:

—María, xrakon'anta, ixi ndo Dio ícha tjua'anta ndo. ³¹ *Ko jai tseyá naa chjan ngaya tseenta ko sinchejongí'enta naa xjan xi ko sinchekin'innta xjan Jesús. ³² Ko je'e xjan tsango tsetuan'an xjan, ko tsin'in xjan chjen'en ndo Dio jii ngajni. Ko je'e Ncháina ndo Dio xrochjee xjan juachaxin tsetuan'an xjan xranchi baketuan'an ndotáchri'e xjan xranchrjen, ndo David. ³³ Ko je'e xjan tsetuan'an xjan tjaña Israel kain nchakon ko ti tsetuan'an xjan ítsjexin'a.

³⁴ Ko jan María juanchangi'e jan ndo ángel, ndachro jan:

—¿Xranchi tson'en ji'i, ixi jan'an rikian'i xi?

³⁵ Ko juatinglexin ndo ángel, ndachro ndo:

—Espíritue ndo Dio tsii ngajinnta ko juachaxien ndo sinchekitsáanta ndo xranchi naa tsa'on. Ko xjan tsjongí'e xrochóna'i xjan ijie, ko ndatsin'in xjan chjen'en ndo Dio. ³⁶ Ko kaxon jan kichuunta Elisabet yaa jan chjan maski ó nachrii jan. Ko jai, nchri bandachro na jua'i xrochóna chjan, jai ó ikjaon nchanitjao yaa jan xjan. ³⁷ Méxin juachaxien ndo Dio, chao tson'en kain nge'e.

³⁸ Ko ndachro jan María:

—Jan'an nta'a xrée Ncháina Dio; méxin jan'an tsitika'on kain nge'e kuetuanna ndo xranchi ja'anta ndachronta.

Ko juexin nichja ndo ángel, sakjui ndo.

Jan María kuitsje'e jan jan Elisabet

³⁹ Kaxon nchakon me'e, jan María nteeto sakjui jan naa tjaña ngata'a ijna nunte Judea. ⁴⁰ Ko kuiji jan tjaña nti'a kuixin'in jan ndo'a ndo Zacarías ko jan Elisabet ko kuajon jan juajna ngajin jan Elisabet.

⁴¹ Hora kuin'en jan Elisabet juajna, xjan yaa jan chrinka xjan गया तसे'े jan, ko je'e jan Elisabet tsango kuayé'e jan juachaxien Espiritue ndo Dio. ⁴² Ko tjume'e jan Elisabet séen nichja jan ko ndachro jan:

—Ndo Dio juinchenchaoan ndo ícha ixi ikaxin nchri, ko kaxon juinchenchaoan ndo chjan'an. ⁴³ ¿Ngisen jan'an ixi jui'a kuitsjena ja'a, janée Nchána? ⁴⁴ Ixi hora kuin'an juajnáa, chrinka chjan'na गया तसे'े ixi ché'e xjan. ⁴⁵ Ijié juaxruxin chonda ixi kuitikaoan nge'e tson'en, xranchi ndachro ndo Dio.

⁴⁶ Ko tjume'e jan María ndachro jan:
Aséenna tajon juasaya ngajin Ndotána Dio.

⁴⁷ Ko juaxruxin ritjén ixi ndo Dio kuantsjena ndo ijié.

⁴⁸ Ndo Dio xraxaon ndo sinche'e ndo jian ngajin,
jan'an naa nchri nóa nche'e ixra ngajin ndo.

Ko jai tsaxi xrondachijina na ndo Dio juinchechaoan ndo.

⁴⁹ Ndo Dio chónnda ndo kain juachaxin,
ko juinche'e ndo ijié nge'e ngajin
ixi je'e ndo tsango tjúá ndo.

⁵⁰ Ko je'e ndo kain nchakon tikonóe'e ndo kain ni tajon juasie ngajin
je'e ndo.

⁵¹ Je'e ndo soji ndo ixi juinche'e ndo kain nge'e
ko kuantsje'e ndo juachaxin chónnda kain ni nchejié aséen.

⁵² Ko kuantsje'e ndo kain juachaxin chónnda ni tetuan'an
ko juinchejié ndo kain ni nóa ixi je'e na xrochónnda na juachaxin.

⁵³ Ko kuajon ndo kain nge'e jian kuayé'e ni chónnda'i
ko xro'an nge'e kuajon ndo ngajin ngisen kueya chónnda.

⁵⁴ Je'e ndo bingijna ndo ni tjajna Israel, ni nche'e xrée ndo;
ko bikonóe'e ndo na,

⁵⁵ ixi jaña ndache ndo sen tachrí'e na xranchrjen, ndo Abraham ko
kain ni tsachrjenixin ndo.

⁵⁶ Ko jan María kuitu'e jan ndo'a jan Elisabet níi nchanitjao, ko
tjume'e ikjan jan ndo'a jan.

Jongí'e ndo Juan Bautista

⁵⁷ Ko kuji nchakon sinchejongí'e jan Elisabet chjen'en jan, ko
juinchejongí'e jan naa xjan xi. ⁵⁸ Méxin, ni ste tjenka ndo'a jan ko
ni nchando'a jan, ikjui na kuitsje'e na jan ko kuintee na juaxruxin
ngajin jan ixi kono'e na ixi ndo Dio tsango bikonóe'e ndo jan. ⁵⁹ Kuitja
ijní nchakon, kuji na ixi tsayé'e ichjan chji'e ni judío, ko tjaun na
xrokuin'in xjan Zacarías xranchi tin'in ndotée xjan. ⁶⁰ Ko ndachro
janée xjan:

—Na'i. Xrokonda tsin'in xjan Juan.

⁶¹ Ko je'e na juatingíexin na:

—¿Sonda tsin'in xjan jaña? Xro'an sen ndúya tin'in na jaña.

⁶² Tjume'e itja na juanchangíexin na ndotée xjan xranchi tjaun ndo
tsin'in xjan. ⁶³ Ko je'e ndo juanchia ndo tu'o ntáa ko ikjin ndo: “Je'e
xjan tsin'in xjan Juan.” Ko kain ni ste nti'a xronka na. ⁶⁴ Ko tuinxin
íjngo kuaxi nichja ndo Zacarías, ko kuaxi kuajon ndo juasie ndo ngajin
ndo Dio. ⁶⁵ Kain ni ste tjenka nchando'a sen xronka na, ko kain tjajna
ngata'a ijna Judea kuin'en na nge'e kon'en. ⁶⁶ Ko kain ni kuin'en nge'e
kon'en, xraxaon na ko ndachro na:

—¿Nge'e ixra sinche'e ichjan ña?

Ko nduaxin ndo Dio tsango jii ndo ngajin xjan.

Ndo Zacarías itsje ndo

⁶⁷ Ko ndotée xjan ndo Zacarías me'e ícha kuayé'e ndo juachaxien Espíritue ndo Dio ko nichja ndo chijnie ndo Dio ko ndachro ndo:

⁶⁸ Juasie Ndotáina Dio titikaon ni tjajna Israel
ixi je'e ndo kuij ndo tsingijna ndo tjajnée ndo.

⁶⁹ Ko je'e ndo xruan'an ndo ngisen ícha soji tsingijna tsachrjengíexin
ijje chóna chujni,

naa sen kuachrjenixin ndo David, ngisen juinche'e ixra ngajin ndo Dio.

⁷⁰ Jaña nichja ndo Dio nichjaxin ndo sen chronga chijnie ndo Dio ó sa'ó

⁷¹ ndache ndo sen ixi tsingijna ndo tsantsje'e ndo juachaxin kain ni
ningakojna.

⁷² Ko tsikonóe'e ndo sen tachrí'ina kuintee sa'ó,
ko xraxaon ndo ti juao ndo sen tjajnée ndo ó sa'ó.

⁷³ Ko ji'i tsindache ndo Dio ndo tachrí'ina xranchrjen, ndo Abraham

⁷⁴ ixi tsingijnana ndo ixi tsitua'i xi ningakojna,

ko chao sinche'ena ixra ngajin ndo Dio ko xroxrakon'ana,

⁷⁵ ixi ícha tjúa tsake'e aséejina ko jian tsitikaonna chijnie ndo Dio,
ko tsojuna ngajin ndo Dio kain nchakon.

⁷⁶ Ko ja'a, chjan'na, ja'a xrokjan naa ngisen xronichja chijnie ndo Dio
jii noi,

ko ja'a sa'ó tsitaon'en Ncháina,*

ko ja'a sinchenataonxian chaoé ndo,

⁷⁷ ixi tsono'e ni tjajnée ndo ixi sinchemé'e ndo kain ijje chóna na
ko tsajon ndo juachaxin tsitjáña'i na.

⁷⁸ Ixi je'e Ndotáina Dio tsango tjaunna ndo ko tsango tikonóa'ina ndo,
ko je'e ndo tsajon ndo xro'i tsingasáñajna kain nchakon,

⁷⁹ ko tsajon ndo xro'i tsingasáñaxin kain ni jii ti tsango naxixe'e.

Ko je'e ndo tsake'e ndo tutéjina ngata'a cha'o tajon juaxruxin.

⁸⁰ Ko je'e xjan bangi xjan ko konsoji aséen xjan. Ko bake'e xjan
ngataon ijngi ti xro'an ngisen ste, xetjaja nchakon konoxin xjan ngajin
ni tjajna Israel.

2

Jongi'e xjan Jesús

(Mt. 1:18-25)

¹ Nchakon me'e bake'e naa xi ícha baketuan'an ko bakin'in xa Augusto César, ko je'e xa kuetuan'an xa ixi tsixintaxin kain na ixi tsono'e xa ngijan'in chujni chóna kain tjajna. ² Méxin, ti sa'ó kuixintaxin chujni xi Cirenio baketuan'an xa nunte Siria. ³ Ko kuetuen'en na kain na satsji na tjajna tikinixin'en na ixi nti'a tsixintaxin na. ⁴ Méxin, ndo José kuachrjexin ndo tjajna Nazaret tikinixin'en Galilea, ko sakjui ndo tjajna Belén nunte Judea ti tsijongiexin ndo David, ixi ndo José kuachrjenixin ndo ndo tachrí'e ndo xranchrjen, ndo David. ⁵ Méxin sakjui ndo José tjajna Belén, je'e ndo ko janchri'e ndo jan María. Ko je'e jan María ó yaa jan ichjan. ⁶ Ko nchakon jii sen tjajna Belén, kuitja nchakon tsjongí'e chjen'en jan María. ⁷ Ko nti'a kuixin'in sen naa nchia

* 1:76 1:76 Ncháina Señor Ncháina Jesús q Ncháina Dio

ti tejua iko ixi kuitja'i sen nchia no tsitu'e sen. Méxin, nti'a jongíexin chjen'en jan María, xjan sa'ó, ko je'e jan kuintsía jan xjan manta ko baķe'e jan xjan ngaya ti nexin iko.

Sen ángel ko ni stendáa kutuchjon

⁸ Tiie me'e tjenka tjanya Belén kaxin na stendáa na kutuchjoen na ngataon ijngi. ⁹ Me'e tuinxin konoxin naa ndo ángel xruan'an ndo Dio, ko bika'o ndo chjiixrué ndo Dio juinchengasáña nguixin ngandajin na; ko je'e na tsango xronka na. ¹⁰ Ko je'e ndo ángel ndache ndo na:

—Xrakon'anta ixi jan'an bikian juajna jian, méxin, xrochondanta juaxruxin ko kain ni tjanya kaxon. ¹¹ Tjajnée ndo David jai jongíexin naa chjan, xjan me'e sinchemé'e xjan kain ijie chónda chujni, ko je'e xjan Ncháina Cristo. ¹² Itjinta tjanya, nti'a tsinchúinta xjan jitsjía xjan manta ko jii xjan ti no nexin iko.

¹³ Xrajii ndo ángel, tuinxin konoxin ícha kueya sen ángel kujxin sen ngajni,* ko itsje sen ko kuajon sen juasaya ngajin ndo Dio jii ngajni, ko ndachro sen:

¹⁴ ¡Juasie ndo Dio jii ngajni ixi tsango chónda ndo juachaxin!

Ko juaxruxin tsintee kain ni ste ngata'a nunte, kain ni titikaon ndo.

¹⁵ Ko tjume'e kain sen ángel sakjui sen ngajni, ko ni stetsje'e kutuchjoen ndache kichuu na:

—Ichjina tjanya Belén, tsitsje'ena nge'e kon'en nti'a xranchi ndachro ndo ángel xruan'an ndo Dio.

¹⁶ Ko nteeto sakjui na bikitsje'e na jan María ko ndo José, ko ichjan jii xjan ti tejua iko. ¹⁷ Hora bikon na xjan, beki na kain ti ndachro ndo ángel kondée je'e xjan ¹⁸ ko tsango xronka kain chujni kuin'en ti ndachro na. ¹⁹ Ko je'e jan María jixraxaon jan ngaya aséen jan kain nge'e kon'en. ²⁰ Ni stetsje'e kutuchjoen ikjan na ti kuintu'e na kuée na, ko kuajon na juasaya ngajin ndo Dio ixi kain nge'e kuin'en na ko bikon na, kain nge'e kon'en xranchi ndachro ndo ángel.

Ndotée xjan Jesús bikao sen xjan tjanya Jerusalén

²¹ *Nchakon kuitja xjan Jesús ijni nchakon, chjee sen xjan chji'e ni tjajnée xjan ko juinchekin'in sen xjan Jesús, xranchi kuetuan'an ndo ángel ngajin jan María nchakon xayá'i jan xjan.

²² Kuitja nchakon chao jii jan María xranchi tsiketuan'an ley tsikjin ndo Moisés, ko tjume'e je'e jan ko ndo José sabikao sen xjan tjanya Jerusalén ixi ndo Dio sinchenchaon† ndo xjan. ²³ Ko jaña juinche'e sen xranchi jitaxin xroon kuituan'an ndo Dio: “Kain xjan xi, xjan kóña sa'ó, tikinixin'en xjan ndo Dio.” ²⁴ Méxin, jan María ko ndo José sakjui sen ndo'a ndo Dio ixi bikao sen iko tsen'en nti'a xranchi jitaxin xroon tsituan'an ndo Dio tson'en, méxin xrokuajon sen yuu kuntúa najni o yuu kuxenta.

²⁵ Nchakon me'e tjanya Jerusalén bake'e naa ndo tachrii ndatin'in Simeón. Je'e ndo tsango jian ndo, ko bakajon ndo juasaya ngajin ndo Dio, ko chón'en ndo xroxruan'an ndo Dio ngisen tsingijna tjanya Israel. Méxin Espíritue ndo Dio jii ngajin ndo Simeón ²⁶ ko Espíritue ndo Dio juincheno'e ndo Simeón ixi xratsen'a ndo tsikonja ndo ndo Cristo, ndo xroxruan'an ndo Dio. ²⁷ Ko tjume'e Espíritue ndo Dio juinchexraxaon

* 2:13 2:13 ngajni cielo 2:21 2:21: Lc. 1:31. † 2:22 2:22 sinchenchaon bendecir

ndo Simeón xrokjui ndo ndo'a ndo Dio. Ko nchakon me'e kujj jan María ko ndo José bikao sen xjan Jesús ngaxin'in ndo'a ndo Dio ixi kuitikaon sen xranchi tsiketuan'an ley. ²⁸ Ko tjume'e ndo Simeón joa ndo xjan Jesús ko kuajon ndo juasaya ngajin ndo Dio ko ndachro ndo: ²⁹ Jai, Ncháina, ó kuitja ti ndachronta.

Jai chao tájonnta juachaxin juaxruxin tsen'en nã,

³⁰ ixi ó bikon ngisen kujj tsantsje kain ijië chondana,

³¹ ko ja'anta tsixruan'annta xjan

ko kain tjajna tsichuxin nã xjan.

³² Je'e xjan xro'i tsingasáña ngajin kain tjajna, ni je'a tjajna Israel,

ko tsajon nã juasaya ngajin tjajnánta Israel ixi nti'a konoxin xjan Jesús.

³³ Ko ndo José ko jan María, janée xjan Jesús, xronka sen ixi jaña ndachro ndo Simeón xranchi sinche'e xjan Jesús. ³⁴ Ko tjume'e ndo Simeón juinchenchaon ndo sen ko nichje'e ndo jan María, janée xjan ko ndachro ndo:

—Chjan'an me'e tsika'o itsjé nge'e tangi tsikonni. Méxin, kueya ni tjajna Israel, kaxin nã tsitikaon'a nã ko ikaxin nã tsitikaon nã chijnie xjan ko jian tsake'e nã. ³⁵ Ko jaña tsonoxin xranchi xraxaon ngujngu aséen nã. Ko kain nge'e tson'en sintani'a xranchi naa chika yao tsatsingatu'u asáan ja'a, María.

³⁶ Ko kaxon nti'a bake'e naa janachri profeta, nichja jan chijnie ndo Dio ko ndatin'in jan Ana. Ndotée jan bakin'in ndo Fanuel, ko je'e ndo, ndo tachri'e ndo xranchrjen, ndo Aser. Je'e jan Ana ó tsango nachrii jan, ko xranchrichájan jan tsikute'e jan ko bekao jan ndoxi'e jan je'o yaatq nano. ³⁷ Ko jai ó ka'an jan ko noókán ko noó nano chónda jan. Ko tachrxexin'a jan ni'ngo ndo'a ndo Dio; ko ndi'ao bake'e jan tiie ko nchakon bakajon jan juasaya ngajin ndo Dio; ko kaxin nchakon bajine'a jan ixi nichje'e jan ndo Dio. ³⁸ Ko nchakon me'e jan Ana konchjiñe'e jan ko juangixin jan kuajon jan juasie jan ngajin ndo Dio, ko kuaxi jan nichja jan ixi xjan Jesús, nichje'e jan kain ni stechón'en nchakon xroxruan'an ndo Dio ngisen tsingijna ni tjajna Jerusalén.

Ndotée xjan Jesús kjanka'o sen xjan tjajna Nazaret

³⁹ *Nchakon juexin juinche'e jan María ko ndo José kain nge'e ndachro chijnie ndo Dio, ikjan sen tjajnée sen Nazaret, nunte Galilea.

⁴⁰ Ko xjan Jesús ícha bangi xjan, ko ícha konsoji xjan, ko ícha no'e xjan jian kain nge'e ixi ndo Dio bakajon ndo juachaxin ngajin xjan.

Kuitja sen xjan Jesús ngaxin'in ni'ngo

⁴¹ Ndo José ko jan María, janée xjan Jesús, bakji sen tjajna Jerusalén kain nano ixi tsake'e sen nti'a ti kia pascua. ⁴² Ko nchakon kuitja xjan Jesús teyuu nano, je'e sen ko je'e xjan sakjui sen tjajna Jerusalén xranchi kuituen'en sen ixi kia pascua. ⁴³ Nchakon juexin kia pascua, kua sen cha'o itji tjajnée sen. Ko xjan Jesús tsikitu'e xjan nti'a tjajna Jerusalén, ko ndo José ko jan María, janée xjan, konoe'a sen tsikitu'e xjan. ⁴⁴ Je'e sen xraxaon sen ixi xjan Jesús jitji xjan ngakjen'en sen kaxin, ko sakjui sen nchijii naa nchakon. Ko tjume'e juée sen xjan ngajin ni kichuu sen ko ni chúxin sen. ⁴⁵ Ko kuitja'i sen xjan, méxin ikjan sen tjajna Jerusalén ko juée sen xjan nti'a. ⁴⁶ Ko nchakon nínxin kuitja sen xjan ngaxin'in ni'ngo ndo'a ndo Dio. Nti'a jii xjan nunte

ngusine kain sen tjako chijnie ndo Dio ko jitin'en xjan ti ndachro sen, ko jitjanchiangí'e xjan sen. ⁴⁷ Ko kain chujni jitin'en ti ndachro xjan, xronka nã ixi tsango jian no'e xjan ko jian tjate'e xjan kain nge'e tjanchangí'e sen xjan. ⁴⁸ Ko xronka ndo José ko janée xjan hora bikon sen ti jii xjan ngusine sen no'e. Ko janée xjan ndachro jan:

—Chjan'na, ¿sonda jaña juinche'e? Ndotáa ko jan'an yaana juachjaon chrjijtjéena ja'a.

⁴⁹ Ko juatingíexin xjan Jesús:

—¿Sonda tjéeninta? ¿Á noa'inta ixi jan'an xrokonda sinta'a xrée Ndotána?

⁵⁰ Ko je'e sen kuienxin'a sen nge'e ndachro xjan.

⁵¹ Ko tjume'e sabikao sen xjan Jesús tjajnée sen, tjajna Nazaret, ko xjan Jesús baktikaon xjan sen. Ko jan María, janée xjan, ngaya aséen jan xraxaon jan kain nge'e kon'en. ⁵² Ko ícha bangi xjan ko icha kono'e xjan, ko ijíe juachaxin kuajon ndo Dio ngajin xjan, ko kain nã tsango tjue'e nã xjan.

3

Ndo Juan bake'e ndo ngata'a jnã
(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ Ó chónða tena'ó nano baketuan'an xi Tiberio César, ko xi Poncio Pilato baketuan'an xa nunte Judea, ko xi Herodes baketuan'an xa nunte Galilea, ko xi kichuu xi Herodes ndatin'in Felipe baketuan'an xa nunte Iturea ko nunte Traconite, ko xi Lisanas baketuan'an xa nunte Abilinia. ² Ko xi Anás ko xi Caifás xitaana ícha tetuan'an. Nchakon me'e ndo Dio, nichje'e ndo ndo Juan, chjen'en ndo Zacarías, xjan bake'e ntajie. ³ Ko ndo Juan ikjui ndo kain tjajna ngande'e inda jitinga ndatin'in Jordán ko ndache ndo kain nã ixi xrokonda tsintu'e nã ti ndako'a nche'e nã ko tsikitée nã ixi ndo Dio jaña sinchemé'e ndo kain ijíe chónða nã. ⁴ Jaña jitaxin xroon tsikjin ndo profeta Isaías ndachro: Naa tée sen nichja ntajie tuyako ko ndachro:

“Nchekonchjiannta cha'o tsaji Ncháina,
tantje'enta naa cha'o nao itji.

⁵ Ko kain tsaaka tsingachjian inche,
ko kain jnã ko kain ngande'e jnã, jian tsonataunxin;
ko kain cha'o nango itji, xroxendue'e cha'o
ko kain cha'o nataonxin'a, tsonataunxin cha'o.

⁶ Méxin, kain ni ste ngata'a nunte nti'i tsono'e nã ngisen xruan'an ndo Dio,
tsantsje ndo ijíe chónða chujni.”

⁷ *Nchakon me'e kueya nã bakonchjiñe'e nã ixi ndo Juan tsikitée ndo nã, ko je'e ndo ndache ndo nã:

—¡Ja'anta tsikachrjenixinnta kunchee! ¿Ngisen ntatjunta satsinge'enta juañaue ndo Dio ti ó tuinxin tsijj? ⁸ *Xrokonda tsindoxinnta ti ndako'a nche'enta ko jian titikaonnta ti tetuan'an ndo Dio. Ko Ndachro'anta: “Jan'anna ícha jianna ixi kuachrjenixinna ndo Abraham.” Ko jan'an nduaxin ntatjunta ixi ndo Dio chao sinchéña ndo ixro ji'i xrokjan xjantié ndo Abraham. ⁹ *Méxin, ó jichón'en chika

jacha xrochrijinxin ntaꞗ, nue'e ntaꞗ xrochrijinxin ntaꞗ. Méxin kain ntaꞗ tajon'a itu cháña tsjánka nꞗ ntaꞗ ko tsaa ntaꞗ xro'i.

¹⁰ Ko tjume'e juanchangi'e nꞗ ndo Juan ko ndachro nꞗ:

—¿Nge'e xrokonda sinta'ana?

¹¹ Ko juatingíexin ndo Juan ko ndachro ndo:

—Ngisen chónnda yuu manta xrochjée sen naa manta ni xro'an nge'e chónnda. Ko ngisen chónnda nge'e sine xrochjée sen ni chónnda'i.

¹² *Ko konchjiñe'e kaxin ni xenge'e i'nꞗ tomi tjanchia xi tetuan'an ko kaxon tjaun nꞗ tsikitée nꞗ, méxin, juanchangi'e nꞗ ndo Juan:

—Maestro, ¿nge'e xrokonda sinta'ana jan'anna?

¹³ Ko je'e ndo ndachro ndo:

—Je'o tjanchianta ti nduaxin sínká nꞗ.

¹⁴ Ko kaxon kaxin xisoldado juanchangi'e xa ndo Juan:

—Kaxon jan'anna, ¿nge'e sinta'ana?

Ko je'e ndo juatingíexin ndo:

—Tantsje'anta chujni nge'e chónnda nꞗ, ko nchexronka'inta nꞗ ixi nge'e juinche'a nꞗ, ko take'énta juaxruxin ixi je'o tomi tjachanta.

¹⁵ Kain ni ste nti'a tjao nꞗ ixi je'e ndo Juan á ndo Cristo ndo. ¹⁶ Ko ndo Juan ndache ndo kain nꞗ:

—Jan'an nduaxin ntatjunta ixi jan'an tikitéxinnta inda, ko tsji naa ngisen tsikitéxinnta ndo ixi Espíritue ndo Dio ko xro'i. Ko je'e ndo ícha ijíe juachaxin chónnda ndo ixi juachaxin chonda jan'an. Jan'an tikinixinna'i tsoxindanga'a tjuée katée ndo. ¹⁷ Ko je'e ndo ó bika'o ndo naa kachrintu ixi tsjenduaxin ndo noatrigo ixi tsachrjekje'en xineno. Tsjatsi'in ndo kain noatrigo ti tikinixin tsji'in no, ko kain xineno tsjánka ndo ti xro'i jua'i tsanga.

¹⁸ Jaña ndachro ndo Juan ko ndache ndo nꞗ ikaxin nge'e ko chronga ndo chijni jian. ¹⁹ *Ko kaxon kuyakutee ndo Juan xi Herodes, xi tetuan'an, ixi jikao xa nchri Herodías, nchrinchri'e xikichuu xa, xi ndatin'in Felipe, ko kaxon ndo Juan koñao ndo ngajin xi Herodes ixi ícha nge'e ndako'a juinche'e xa. ²⁰ Ko xi Herodes kuitikaon'a xa, ko ícha chinga juinche'e xa ko kaxon bije'e xa ndo Juan ndo'achjiso.

Bikitée ndo Jesús

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ Ko nchakon xrajitikitée ndo Juan kueya nꞗ, kaxon kujj ndo Jesús bikitée ndo. Ko hora jinichja ndo Jesús ngajin ndo Dio xitje'e ngajní ²² *ko Espíritue ndo Dio xingajin xranchi naa kuntúá ko bake'e ba ngata'a jaa ndo Jesús ko kuin'enni nichja naa ngisen jii ngajní ndachro:

—Ja'a chjan'na ko tsango tjua'a.* Ko jan'an ritjén juaxruxin ngajian.

Kain ndotáchri'e xranchrjen ndo Jesús

(Mt. 1:1-17)

²³ Ndo Jesús kuachónnda ndo xranchi ikánte nano nchakon ti juangíxin ndo xrée ndo.

Ko kain nꞗ xraxaon nꞗ ixi je'e ndo Jesús chjen'en ndo José.

Ko ndo José chjen'en ndo Elí,

²⁴ ko ndo Elí chjen'en ndo Matat,

ko ndo Matat chjen'en ndo Leví,

ko ndo Leví chjen'en ndo Melqui,
ko ndo Melqui chjen'en ndo Jana,
ko ndo Jana chjen'en ndo José.
25 Ko ndo José chjen'en ndo Matatías,
ko ndo Matatías chjen'en ndo Amós,
ko ndo Amós chjen'en ndo Nahum,
ko ndo Nahum chjen'en ndo Esli,
ko ndo Esli chjen'en ndo Nagai,
26 ko ndo Nagai chjen'en ndo Maat,
ko ndo Maat chjen'en ndo Matatías,
ko ndo Matatías chjen'en ndo Semei,
ko ndo Semei chjen'en ndo José,
ko ndo José chjen'en ndo Judá.
27 Ko ndo Judá chjen'en ndo Juana,
ko ndo Juana chjen'en ndo Resa,
ko ndo Resa chjen'en ndo Zorobabel,
ko ndo Zorobabel chjen'en ndo Salatiel,
ko ndo Salatiel chjen'en ndo Neri.
28 Ko ndo Neri chjen'en ndo Melqui,
ko ndo Melqui chjen'en ndo Adi,
ko ndo Adi chjen'en ndo Cosam,
ko ndo Cosam chjen'en ndo Elmodam,
ko ndo Elmodam chjen'en ndo Er.
29 Ko ndo Er chjen'en ndo Josué,
ko ndo Josué chjen'en ndo Eliezer,
ko ndo Eliezer chjen'en ndo Jorim,
ko ndo Jorim chjen'en ndo Matat.
30 Ndo Matat chjen'en ndo Leví,
ko ndo Leví chjen'en ndo Simeón,
ko ndo Simeón chjen'en ndo Judá,
ko ndo Judá chjen'en ndo José,
ko ndo José chjen'en ndo Jonán,
ko ndo Jonán chjen'en ndo Eliaquim.
31 Ndo Eliaquim chjen'en ndo Melea,
ko ndo Melea chjen'en ndo Mainán,
ko ndo Mainán chjen'en ndo Matata,
ko ndo Matata chjen'en ndo Natán.
32 Ndo Natán chjen'en ndo David,
ko ndo David chjen'en ndo Isaí,
ko ndo Isaí chjen'en ndo Obed,
ko ndo Obed chjen'en ndo Booz,
ko ndo Booz chjen'en ndo Salmón,
ko ndo Salmón chjen'en ndo Naasón.
33 Ndo Naasón chjen'en ndo Aminadab,
ko ndo Aminadab chjen'en ndo Aram,
ko ndo Aram chjen'en ndo Esrom,
ko ndo Esrom chjen'en ndo Fares,
ko ndo Fares chjen'en ndo Judá.
34 Ko ndo Judá chjen'en ndo Jacob,
ko ndo Jacob chjen'en ndo Isaac,

ko ndo Isaac chjen'en ndo Abraham,
ko ndo Abraham chjen'en ndo Taré,
ko ndo Taré chjen'en ndo Nacor.

³⁵ Ndo Nacor chjen'en ndo Serug,
ko ndo Serug chjen'en ndo Ragao,
ko ndo Ragao chjen'en ndo Peleg,
ko ndotée ndo Peleg me'e ndo Heber,
ko ndo Heber chjen'en ndo Sala.

³⁶ Ndo Sala chjen'en ndo Cainán,
ko ndo Cainán chjen'en ndo Arfaxad,
ko ndo Arfaxad chjen'en ndo Sem,
ko ndo Sem chjen'en ndo Noé,
ko ndo Noé chjen'en ndo Lamec.

³⁷ Ndo Lamec chjen'en ndo Matusalén,
ko ndo Matusalén chjen'en ndo Enoc,
ko ndo Enoc chjen'en ndo Jared,
ko ndo Jared chjen'en ndo Mahalaleel,
ko ndo Mahalaleel chjen'en ndo Cainán.

³⁸ Ndo Cainán chjen'en ndo Enós,
ko ndo Enós chjen'en ndo Set,
ko ndo Set chjen'en ndo Adán,
ko ndo Adán chjen'en ndo Dio.

4

Xixron'anxrée tjaun xa xrojuincheye'e xa ndo Jesús
(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Ndo Jesús tsango chónnda ndo juachaxien Espíritue ndo Dio, ko tjume'e kjanxin ndo ti jii inda jitinga ndatin'in Jordán. Ko Espíritue ndo Dio bikao ndo ntajie. ² Nti'a bake'e ndo yuu ikán nchakon, ko kain nchakon me'e juine'a ndo, ko tjume'e kuen'en ndo jinta ko Xixron'anxrée tjaun xa xrojuincheye'e xa ndo. ³ Ko je'e Xixron'anxrée ndache xa ndo Jesús:

—Siá nduaxin ja'a chjen'en ndo Dio, ndache ixro ji'i xrokjan ixro nutja.

⁴ Ko juatingíexin ndo Jesús ko ndachro ndo:

—Ndachro xroon jitaxin chijnie ndo Dio: “Je'a je'o nutja tsechónxin chujni. Kaxon ixi chijnie ndo Dio tsechónxin na.”

⁵ Ko tjume'e Xixron'anxrée bikao xa ndo Jesús ngata'a naa ijna ícha nui ko juako'e xa ndo kain tjajna jii ngata'a nunte. ⁶ Ko ndachro Xixron'anxrée:

—Jan'an xrotjá'a juachaxin ko kain ti tjintee chónnda kain tjajna ixi jan'an kuayá'a kain ji'i, ko chao xrotjá'a kain ji'i ngajin ngisen jan'an tja'on. ⁷ Méxin siá ja'a tsake'exian ntatuchi'ian ko xrochjana juasaya, kain ji'i tsaye'é.

⁸ Ko juatingíexin ndo Jesús ko ndachro ndo:

—Tingaxintuan satjia, Xixron'anxrée ja'a. Ndachro chijnie ndo Dio: “Tsájuan juasaya ngajin Ncháa ndo Dio, ko je'o ngajin je'e ndo sinche'é ixra.”

⁹ Ko tjume'e Xixron'anxrée bikao xa ndo Jesús tjajna Jerusalén, ko juinçekajin'in xa ndo ti ícha nui ngata'a ni'ngo ko ndachro xa:

—Siá nduaxin ja'a chjen'en ndo Dio, chrinka ti nunte; ¹⁰ixi ndachro chijnie ndo Dio:

Ndo Dio tsetuen'en ndo sen ángel xrotsengia sen,

¹¹Ko ngaya itja sen tsake'e, xixi tsontengixin'a tutáa ixro.

¹²Ko ndo Jesús juatingíexin ndo ndachro ndo:

—Kaxon ndachro chijnie ndo Dio: “Tsaké'a naa nge'e xixi tsikuan á chao sinche'e ndo.”

¹³Ko Xixron'anxree jua'i juincheye'e xa ndo Jesús, ko je'e xa sajuixin xa ti ndo Jesús kaxin nchakon.

Juangíxin Ndo Jesús juinchekuen'en ndo chujni nunte Galilea

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴Ko tjume'e Ndo Jesús ikjan ndo nunte Galilea ko tsango chónnda ndo juachaxien Espíritue ndo Dio. Ko kain ni nti'a teki na kain ti juinche'e ndo Jesús. ¹⁵Ko je'e ndo juinchekuen'en ndo chujni chijnie ndo Dio ngaxin'in ni'ngo ste kain tjajna nti'a, ko kain na kuajon na juasaya* ngajin ndo.

Ndo Jesús bake'e ndo tjajna Nazaret

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶Ko tjume'e ndo Jesús sakjui ndo tjajna Nazaret, ti no bangíxin ndo. Ko nchakon sábadó tjoké'e na, kuixin'in ndo ningue ni israelita xixi jaña kuanche'e ndo. Ko bingatjen ndo Jesús xixi sinchekuanxin ndo ti jitaxin xroon chijnie ndo Dio. ¹⁷Ko chjée na ndo xroon tsikjin ndo kuanichjaxin chijnie ndo Dio ó sa'ó, ndo Isaías. Ko je'e ndo kuantje'e ndo xroon ko juée ndo ti jitaxin ja'in:

¹⁸Espíritue ndo Dio jii ngata'ana,

ko kuayá'a juachaxin xronichja chijnie ndo tsayé'e ni nóa.

Xruan'anna ndo xixi sintaxruan'an ni tangi ste,

ko tsantsje jíee ni steje'e,

ko sintaxruan'an ni tikon'a;

ko tsingijna ni stechrúa,

¹⁹ko xrontatjan na xixi kuji nchakon tsingijna na ndo Dio ko tsantsje ndo ijié chónnda na.

²⁰Ko tjume'e ndo Jesús bije'e ndo xroon, ko kuajon ndo xroon ngajin xi jinche'e ixra ni'ngo, ko je'e ndo bake'e ndo nunte. Ko kain ni ste nti'a jian stetsje'e na ndo. ²¹Ko kuaxi nichja ndo:

—Jai kuitja nchakon ndachro chijnie ndo Dio, chijni kuin'ennta.

²²Ko kain na stetjao kichuu na kondée xranchi jian jinichja ndo, ko xraxaon na tsango chaxro ti nge'e nichja ndo. Ko juanchangi'e kichuu na:

—¿Á je'a xi ji'i chjen'en ndo José?

²³Ko ndo Jesús ndache ndo na:

—Nduaxin xrondachijintana chijni ji'i: “Ja'a xi nchexruan, ja'ua toxruan'an.” Ko kaxon xrondachijintana: “Ti kuin'anna juinche'e tjajna Capernaum, jaña nche'e kaxon nti'i tjajnaa.”

²⁴*Ko xrajnichja ndo, ko ndachro ndo:

—Nduaxin xrontatjunta xro'an sen profeta nichja chijnie ndo Dio, tsitikaon na ndo ni tjajnee ndo. ²⁵Ko jan'an nduaxin ntatjunta xixi bake'e itsjé nchri ka'an nunte Israel nchakon bake'e ndo profeta Elías,

* 4:15 4:15 juasaya respeto, honor 4:24 4:24: Jn. 4:44.

naa ndo kuanichja chijnie ndo Dio ó sa'ó, nchakon me'e kui'a ichrin níi nano kutu'o ko tsango bake'e jinta nchijíi t'ajna nti'a. ²⁶ Ko ndo Dio xruan'i ndo ndo Elías xrokuitsje'e ndo ngixe'i nchri ka'an t'ajna Israel. Na'i. Xruan'an ndo ndo Elías itsji ndo ngajin naa nchri ka'an bake'e t'ajna Sarepta, tjenka t'ajna Sidón ixi tsingijna ndo nchra. ²⁷ Kaxon nunte Israel kuintee kueya chujni níxin ichin lepra nchakon bake'e ndo profeta Eliseo, ko xruan'i ndo Dio ndo Eliseo ngisen xrokuitsje'e ndo ngixe'i chujni níxin ichin lepra nti'a. Je'o ndo Naamán kujxin t'ajna Siria, me'e ndo koxruen'en.

²⁸ Ko kain ni ste ngaxin'in ni'ngo kuin'en na jaña, ko tsango koñaon na. ²⁹ Bingatjen na ko kuantsjexin na ndo Jesús nti'a, ko bikao na ndo ngande'e t'ajna ngata'a ti ijna ícha nui ixi tjaun na xrojuinchengandatjen na ndo ijna me'e. ³⁰ Ko je'e ndo Jesús kuatsinga ndo ngakjen'en na ko sakjui ndo.

Naa xi bachónnda xa espíritue Xixron'anxrée

(Mr. 1:21-28)

³¹ Ko t'jume'e ndo Jesús sakjui ndo t'ajna Capernaum, naa t'ajna tikinixin'en t'ajna Galilea ko kain sábadon nchakon tjoké'e na nchekuen'en ndo ni ste nti'a. ³² *Ko ni stetin'en juinche'e na juaxruxin xranchi kuanchequen'en ndo na ixi chijnie ndo chónnda ijíe juachaxin.

³³ Ko ngaxin'in ni'ngo nti'a jii naa xi chónnda espíritue Xixron'anxrée ko séen kuyako xa ko ndachro xa:

³⁴ —Tintunana, Jesús t'ajna Nazaret. ¿Á jui'ia ixi sinchetjañana? Jan'an chuxian ixi ja'a naa ngisen ícha tjúa xruan'an ndo Dio.

³⁵ T'jume'e ndo Jesús kuyakutee ndo espíritue Xixron'anxrée, ko ndachro ndo:

—¡Tenkua, ko tachrjexian xi ña!

T'jume'e je'e espíritue Xixron'anxrée juanka xi me'e nunte ngatoxin ikon kain ni ste nti'a. Ko t'jume'e kuachrje espíritue Xixron'anxrée ko juinchenie'a xa xi me'e. ³⁶ Kainko na xronka na, ko ndache kichuu na:

—¿Nge'e chijni jian nichja ndo Jesús? Ixi je'e ndo chónnda ndo ijíe juachaxin ko tetuen'en ndo espíritue Xixron'anxrée ko titikaon, tachrje ko satji espíritu.

³⁷ Ko kain t'ajna nti'a binga chijni xranchi nchexruen'en ndo Jesús kain na ko xranchi nichja ndo.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo jachée ndo Simón Pedro

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ T'jume'e ndo Jesús kuachrjexin ndo ni'ngo ko sakjui ndo ndo'a ndo Simón Pedro. Ko jachée ndo Pedro tsango níxin jan súa. Méxin, kuinóatée sen ngajin ndo Jesús ixi sinchexruen'en ndo jan. ³⁹ Ko ndo Jesús kuisée ndo ti jitsinga jan, ko kuyakutee ndo súa ko je'e súa kuachrje súa. Ko tuinxin bingatjen jan ko kuajon jan juine sen.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo kueya ni ni'e

(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ Ko kuitaon nchakon, kain ni chónnda ni ni'e, níxin na ngixe'i ichin, bikao na na ti jii ndo Jesús; ko je'e ndo bake'e ndo itja ndo ngata'a ngujngu na, ko koxruen'en kain na. ⁴¹ Ko itsjé ni ni'e kuantsjexin ndo espíritue Xixron'anxrée ko hora tachrje espíritu tuyako ko ndachro:

—Ja'a chjen'en ndo Dio.

Ko ndo Jesús kuyakutee ndo espíritue Xixron'anxrée ko kuintue'a ndo xronichja xa ixi je'e xa no'e xa ixi je'e ndo Jesús, ndo Cristo.

Ndo Jesús juinchekuen'en ndo ni ste nunte Galilea
(Mr. 1:35-39)

⁴² Ko ó bingasaña je'e ndo Jesús kuachrjexin ndo tjajna me'e, ko sakjui ndo nunte xro'an chujni ste. Ko je'e na juée na ndo ko ikjui na ti no jii ndo. Ko tingakon'en na ndo ixi tjaun'a na satsji ndo inaa tjajna.

⁴³ A je'e ndo Jesús ndachro ndo:

—Jan'an xrokonda itsji ikaxin tjajna ixi xrontatjan na xranchi tsayé'e na ti tetuan'an ndo Dio ixi me'e juixin jan'an.

⁴⁴ Ko jaña kuaji ndo Jesús kain ni'ngo tikinixin'en nunte Galilea ko ndache ndo na chijnie ndo Dio.

5

Kueya kuchee itsé sen
(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ *Naa nchakon ndo Jesús jii ndo ngande'e ndalago ndatin'in Genesaret ko kueya na kuixintja kichuu na ixi tjaun na tsin'en na chijnie ndo Dio. ² Ko bikon ndo jii ngande'e inda yuu ntabarco tsikintu'e ni itsé kuchee ko je'e na stenéma na nocha'a tséxin na ba. ³ Ko je'e ndo bajin'in ndo naa ntabarcoe naa xi ndatin'in Simón, ko ndo Jesús ndache ndo xa ixi tsoncheka xa ntāā ícha ngusine inda. Ko bake'e ndo nunte ngata'a ntabarco ko kuaxi ndo juinchekuen'en ndo kain ni ste nti'a. ⁴ Ko juexin juinchekuen'en ndo na, tjume'e ndache ndo xi Simón:

—Tiku'a ntabarco ti ícha yaso'e inda, ko tjankanta nocha'a chringi inda ixi xrotsenta kuchee.

⁵ *Ko ndo Simón juatingíexin ndo:

—Maestro, nguixin tiie stenta'ana ixra ko xro'an kuchee itséna. Ko sia ja'anta ndachrona, jaña sinta'ana.

⁶ *Ko je'e sen kuitikaon sen nge'e ichro ndo Jesús. Ko tsango kueya kuchee bingachjian nocha'a ko jitaxin jichrindaon no. ⁷ Ko tjakaxin kichuu sen steyá inaa ntabarco ixi tsonchjiñe'e sen tsingijna kichuu sen. Ko kujii sen ko juinchekaon sen yui ntabarco ko je'e ntāā kuchjen'en ntāā ko ó xrojамangi ntāā ixi kueya kuama ntāā. ⁸ Ko bikon ndo Simón Pedro nge'e kon'en, bake'exin ndo ntatuchi'in ndo ko ndachro ndo:

—Tingaxintuan, Nchána Jesús, ixi jan'an tjúa'i aséenna.

⁹ Méxin, ndo Simón ko sen ste ngajin ndo xronka sen ixi kueya kuchee itsé sen. ¹⁰ Kaxon xronka ndo Jacobo ko ndo Juan, chjen'en ndo Zebedeo, sen me'e tingijna ndo Simón nche'e sen ixra. Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Xronka'ia, sa'ó kuatse kuchee ko jai tsaxia xronichje'e chujni kondeena jan'an.

¹¹ Ko bikao sen ntabarco ngande'e inda. Ko kuintu'e sen ntāā ko kain nge'e kuachóna sen ko sakjui sen rué'e sen ndo Jesús.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi níexin ichin lepra

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² Naa nchakon bake'e ndo Jesús naa tjajna, kuji naa xi níexin xa ichin lepra. Ko bikon xa ndo Jesús, méxin, konchjiñe'e xa ko bake'exin ntatuchi'in xa ko kuiséya xa ngata'a nunte ko kuinóatée xa ko ndachro xa:

—Ja'anta nchexruannanta siá jaña tjaunnta.

¹³ Ko ndo Jesús bake'e ndo itja ndo ngata'a xa ko ndachro ndo:

—Jaán tja'on; syntaxruan'an.

Ko tuinxin koxruen'en xa. ¹⁴ Ko je'e ndo kuetuan'an ndo ngajin xa:

—Xro'an ngisen teki'é ixi ó koxruan'an. Itjia ngajin xitaana ixi ó koxruan'an ko tájuan ti tikinixin kuituan'an ndo Moisés ko jaña tsikon kueya na ixi koxruan'an.

¹⁵ Ko kono'e kain tjajna chijnie ndo Jesús, ko kueya na konchjiñe'e na ngajin ndo ixi tsin'en na nge'e ndachro ndo, ko sinchexrjuen'en ndo chin'en na. ¹⁶ Ko je'e ndo Jesús bakachrjendáa ndo nanaó ti xro'an chujni jii ixi kuanichje'e ndo ndotée ndo jii ngajni.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi jua'i itji

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Naa nchakon ndo Jesús juinchekuen'en ndo chujni ko nti'a ste kaxin xi fariseo ko kaxin xi tjako ley, tsiki'xin xa kain tjajna nunte Galilea ko nunte Judea ko tjajna Jerusalén. Ko ndo Jesús juako ndo juachaxien ndo Dio ixi juinchexruen'en ndo itsjé chujni ni'e.

¹⁸ Nchakon me'e kuji kaxin na bika'o na naa xi jitsingata'a kania, xi me'e jua'i nchetengi tutée xa. Ko tjaun na xrokuixin'in na kao xi ni'e ngaxin'in nchia ixi xrobake'e na xa ngajin ndo Jesús. ¹⁹ Ko jua'i kuixin'in na ixi kueya na ste na ngaxin'in nchia. Ko tjume'e bajin'in na ngata'a nchia ko konxrato xa ngata'a nchia, ko nti'a juinchexingajinxin na xi ni'e já kania ngusine kain ni ste tjenka ndo Jesús. ²⁰ Ko ndo Jesús bikon ndo ixi chujni me'e tsango chuntia na ko ndache ndo xi ni'e:

—Jan'an ó juintemá'a kain ti ndako'a juinche'e.

²¹ Ko tjume'e kain xi tjako ley ko xi fariseo kuaxi xraxaon xa: “¿Ngisen xi ji'i, ixi ndako'a nichja xa ko nichjangí'e xa ndo Dio? Ixi xro'an chujni tsantsje ijie; je'o ndo Dio chao tsantsje ndo ijie chóna na.”

²² Ko ndo Jesús ó no'e ndo nge'e stexraxaon xa, méxin, ndachro ndo: —¿Sonda jaña xraxaonnta? ²³ ¿Nge'e ícha tangi'a xrontatjan xi ni'e? ¿Á ícha tangi'a xrontatjan xa ixi ó komé'e ti ndako'a juinche'e xa?, o, ¿á tsingatjen xa ko tsajixin xa tutée xa? ²⁴ Méxin, jai tsjako'anta ixi jan'an, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, chonda juachaxin ngata'a nunte tsantsje ijie chóna chujni.

Ko tjume'e ndo Jesús ndache ndo xi ni'e:

—Jan'an ntatjua ja'a tingatjen ko itsé kania'a ko satsjia ndúya.

²⁵ Ko tuinxin bingatjen xi jua'i itji ko stetsje'e kain na, ko itsé xa kanie'e xa ti baketa'a xa ko sakjui xa ndo'a xa ko jitajon xa juasaya ngajin ndo Dio. ²⁶ Ko kain ni ste nti'a xronka na ko kaxon kuajon na juasaya ngajin ndo Dio, ko xrakon na stendachro na:

—Jai bikona naa nge'e ícha jíe juinche'e ndo Dio.

Ndo Jesús kuiye'e ndo ndo Mateo

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ Ko tjume'e ndo Jesús kuachrjexin ndo nchia, ko bikon ndo naa xi xenge'e i'ná ndatin'in Mateo, jii xa ti xengaxin i'ná ko ndo Jesús ndache ndo xa:

—Xrokuia, ichjina.

²⁸ Ko xi Mateo, bingatjen xa ko kuintu'e xa kain nge'e, ko rué'e xa ndo Jesús.

²⁹ Ko tjume'e xi Mateo bake'e xa naa kia ijié ndo'a xa ixi tsajon xa juasie xa ngajin ndo Jesús. Ko kaxon ste kueya xi xenge'e i'ná ko ikaxin chujni chóna ijié ko juinekao ná ndo Jesús. ³⁰ *Ko itsjé xi fariseo ko xi tjako ley kuaxi xa nichjangí'e xa ti ni chrikao ndo Jesús, ko ndachro xa:

—¿Sonda rinteku'unta ko tiku'unta xi xenge'e i'ná ko ni chóna ijié?

³¹ Ko juatingíexin ndo Jesús ko ndachro ndo:

—Ngisen nie'a xrokonde'a xinhexruan; ni ni'e ícha xrokonde'e ná xa. ³² Jui'a ixi tsiya'a ni jian. Jui'i ixi tsiya'a ni chóna ijié, ko tsitikaon ná ndo Dio.

Sonda sen chrjikao ndo Juan nchekatséñao sen jinta

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Ko tjume'e je'e ná juanchangi'e ná ndo Jesús ko ndachro ná:

—Sen chrikao ndo Juan ko xi fariseo ne'a sen nchakon nichja sen ngajin ndo Dio ko, ¿sonda sen chrjiko'a ja'a kain nchakon ine sen ko ti'i sen?

³⁴ Ko ndachro ndo Jesús:

—¿Á xrojuine'a ni tsikiye'e xi kute'e, ni kuij kiée xa? Já jaán ixi xrastekao ná xa. ³⁵ Ko tsij naa nchakon satsikao ná xi tsikute'e, ko tjume'e je'e sen sine'a sen.

³⁶ Kaxon juako ndo naa nge'e, ko ndachro ndo:

—Xro'an ngisen tonchrijin tu'o manta natjúá ko tjaun ti tsikichje manta ntáxi. Síá jaña sinche'e ná, tsitjáña manta natjúá; ko kaxon manta natjúá ndako'a tsikonni manta ti manta ntáxi. ³⁷ Kaxon jua'i tsikia xran vino natjúá tjuanxran ntáxi, ixi tsichje tjuanxran, ko ixran ko tjuanxran ndatsitjáña. ³⁸ Méxin, xran natjúá xrokonda tsikia xran tjuanxran natjúá, ko jaña kayui tsitjáña'i. ³⁹ Ko kaxon xro'an ngisen tsi'i xran ntáxi, ko tjume'e tsi'i ná xran natjúá, ixi xrondachro ná: “Ícha jian xran ntáxi.”

6

Sen chrikao ndo Jesús tonchrinjin sen trigo

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Naa nchakon sábadó tjoké'e ni judío, ndo Jesús ko sen teyuu chrkiao ndo kuatsinga sen tjenka kaxin ijngi tsikenga ná trigo, ko sen teyuu chrkiao ndo konchrinjin sen kaxin tjin trigo, ko konte'nga sen trigo ixi itja sen ko juine sen. ² Ko kaxin xi fariseo juanchangi xa ndachro xa:

—¿Sonda stenche'enta ti tikinixin'a sinche'eni nchakon tjoké'eni?

³ Ko ndachro ndo Jesús:

—¿Á juinchekuanxin'anta nge'e ndachro xroon jitaxin chijnie ndo Dio, xranchi juinche'e ndo David ko kain xi bikao ndo naa nchakon tsango kuen'en sen jinta? ⁴ Ndo David kuixin'in ndo ndo'a ndo Dio ko

itsé ndo nutja ti tikinixin'en ndo Dio ko juine ndo nio, ko kaxon kuajon ndo nio juine kain xi bikao ndo. Ko nutja me'e je'o xitaana chónnda xa juachaxin sine xa nio.

⁵ Ko kaxon ndachro ndo Jesús:

—Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, chónnda ndo juachaxin tsetuen'en ndo xranchi tson'en nchakon tjoké'eni.

Naa xi jua'i nchetengi itja xa

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Inaa sábadó nchakon tjoké'e ni judío, kuixin'in ndo Jesús ningue ndo Dio ko kuaxi ndo juinchekuen'en ndo nã chijnie ndo Dio. Ko nti'a jii naa xi jua'i nchetengi itja xa ti jian. ⁷ Ko xi tjako ley ko xi fariseo stetsjaya xa ndo Jesús ixi tjaun xa tsikon xa á sinchexrjuen'en ndo xi me'e nchakon sábadó tjoké'e nã, ixi jaña tsjankata'a xa ndo Jesús ijie. ⁸ Ko ndo Jesús ó no'e ndo nge'e stexraxaon aséen xa, méxin, ndache ndo xi ni'e itja:

—Tingatjen ko take'é ngusine nti'i.

Ko tjume'e bingatjen xi me'e ko bake'e xa ngusine ti ste kain nã. ⁹ Ko je'e ndo Jesús ndache ndo ikaxin nã:

—Jan'an tsjanchangi'anta, ¿nge'e chao sinche'eni nchakon tjoké'eni, á sinche'eni jian o sinche'eni ndako'a? ¿Á tsingijnani chujni o á tsóñani chujni?

¹⁰ Ko tjume'e ndo Jesús tsje'e ndo kain ni ste nti'a ko ndache ndo xi ni'e:

—Tinxe tjáa.

Ko je'e xa kuinxe itja xa, ko hora me'e koxruen'en itja xa. ¹¹ Ko ikaxin nã tsango koñao nã ko stetjao kichuu nã xranchi xrotsé nã ndo Jesús.

Ndo Jesús kuinche'e ndo teyuu sen tsajikao ndo

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Ikaxin nchakon tjume'e ndo Jesús ikjui ndo ti jii naa ijnã ixi nti'a xronichjexin ndo ndo Dio, ko nchijí tiie juao ndo ndotée ndo. ¹³ Ko ti bingasáña nichje'e ndo sen rué'e ndo, ko kuinche'e ndo teyuu sen, sen me'e ikjan apóstol tsajikao ndo. ¹⁴ Ko sen me'e ja'in ndatin'in sen: ndo Simón, me'e ndo Jesús juinchekin'in ndo Pedro; ko xikichuu ndo ndatin'in Andrés; ndo Jacobo, ndo Juan, ndo Felipe ndo Bartolomé, ¹⁵ ndo Mateo, ndo Tomás, ndo Jacobo, chjen'en ndo Alfeo, ndo Simón, banchekin'in nã Zelote, ¹⁶ ndo Judas chjen'en ndo Jacobo ko ndo Judas Iscariote, ndo juinchekji ndo Jesús.

Ndo Jesús juinchekuen'en ndo kueya nã chijnie ndo Dio

(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Ko ndo Jesús ko ti teyuu sen xingajinxin sen ngata'a jnã ko kujj sen ngataon naa ijngi, ko nti'a ste ikaxin sen rué'e ndo. Ko kaxon kueya nã konchjiñe'e nã, kuixin nã kueya tjajna nunte Judea ko tjajna Jerusalén ko nguixin ngande'e ndalago ti jii tjajna Tiro ko tjajna Sidón. Kain nã kujj nã ixi tsin'en nã ti nichja ndo Jesús ko tsoxruenxin nã ichin chónnda nã. ¹⁸ Ko ni chónnda espíritue Xixron'anxrée kaxon koxruen'en nã. ¹⁹ Ko kain nã tjaun nã xrotsé nã ndo Jesús ixi no'e nã juachaxin tachrjexin je'e ndo chao sinchexrjuen'en kain nã.

*Juaxruxin ko juachjaon**(Mt. 5:1-12)*

²⁰ Ko tjume'e ndo Jesús xendua ndo tsje'e ndo sen teyuu chrikao ndo ko ndachro ndo:

—Juaxruxin tsake'enta ti nóanta ixi tsaye'enta juachaxin tsixin'innta ti tetuan'an ndo Dio. ²¹ Juaxruxin tsake'enta ti jai chonda'inta nge'e sintenta, ko tjume'e xrochondanta ti jian.

'Juaxruxin tsake'enta ti jai tsjanganta, ixi tjume'e xrocha'anta.

²² *Juaxruxin tsake'enta ti jai ningakon'annta nã ko tsjanoanta nã, chinga xrontatjunta nã, ko xrondachro nã ixi ña'inta ixi titikaonntana jan'an, Chjen'en Ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni. ²³ *Nchakon tson'en kain juachjaon me'e, tsango juaxruxin ko chaxro tsake'enta, ixi tsaye'enta naa nge'e ícha jian jii ngajní. Jaña juinche'e sen tachrí'anta ngajin sen kuachronga chijnie ndo Dio.

²⁴ 'Lastunta ja'anta ti kueya chondanta ixi ó juexin ti juaxruxin bake'enta.

²⁵ 'Lastunta ti chondanta kueya nge'e sintenta ixi tsii nchakon tsatsenta jinta.

'Ko lastunta ti jai tjanonta ko chá'anta ixi tsii nchakon xrotsjanganta ixi tsaye'enta ijié juachjaon.

²⁶ 'Lastunta ja'anta ixi jai kain chujni chaxro nichja'anta nã ixi jaña kaxon kuanichje'e ni tachrí'anta chujni ndako'a bajako chijnie ndo Dio.

*Xrokonda xrotjaunnta ngisen ningakon'annta**(Mt. 5:38-48; 7:12)*

²⁷ 'Ko ja'anta ti tin'ennta ti ntatjunta: Tjue'enta ngisen tjaun'anta, ko nche'enta jian ngajin ni ningakon'annta. ²⁸ Tjanche'enta ndo Dio ixi chaxro tsintee ngisen chinga nichja'anta, ko tjanche'enta ndo Dio ixi ni ndako'a nche'e ngajinnta. ²⁹ Siá xrojan ngisen tsande'e nã tja nã ikonnta, tintu'enta tsande'e nã naa nango. Ko siá xrojan ngisen tsantsja'anta chamaranta, kaxon tájonnta camisáanta. ³⁰ Ko siá xrojan ngisen tsjancha'anta nge'e chondanta, tájonnta; ko siá xrojan nge'e tsantsja'anta nã, íncheniaxin'anta. ³¹ *Ja'anta nche'enta ngajin nã xranchi tjaunnta sinche'e nã ngajinnta.

³² 'Siá ja'anta je'o tjue'enta ngisen chaxro nichja'anta, ndo Dio nche'a ndo juaxruxin me'e, ixi kain ni chúxin'a ndo Dio ko ni ndako'a nche'e, jaña nche'e nã. ³³ Ko siá je'o nche'enta ti jian ngajin ngisen nche'e jian ngajinnta, ndo Dio nche'a ndo juaxruxin me'e, ixi kain ni chúxin'a ndo Dio jaña nche'e nã kaxon. ³⁴ Ko siá nchekjennta nã xrojan nge'e chondanta je'o ngajin ngisen chao xrokjan'annta nge'e juinchejennta, ndo Dio nche'a ndo juaxruxin me'e ixi kaxon ni chúxin'a ndo Dio nchekjen kichuu nã xrojan nge'e ko jaña tjaun nã xrokjen'en nã kaxon. ³⁵ Ko ja'anta xrotjue'enta ngisen ningakon'annta, ko sinche'enta jian ngajin ni tjaun'anta. Kaxon sinchekjennta nã naa nge'e, ko xro'an nge'e xrochon'énnta tsaye'enta. Jaña ja'anta tsaye'enta naa nge'e jian ixi ja'anta xrokjannta chjen'en ndo Dio jii ngajní, ixi je'e ndo Dio kaxon jaña nche'e ndo, tajon ndo kueya nge'e ngajin ni tajon'a juasaya ko ni ndako'a nche'e. ³⁶ Tikonóe'enta chujni, xranchi Ndotáina jii ngajní tikonóe'e ndo chujni.

Tjankata'inta ijię inaa chujni

(Mt. 7:1-5)

³⁷ 'Tjankata'inta ijię ngajin ną, me'e kaxon ndo Dio tsjangata'inta ndo ijię ngajinnta. Nche'anta ixi tangi tson'en naa chujni ko jaña kaxon ndo Dio tsetuan'i ndo ixi tangi tson'annta. Tjáña'anta nge'e ndako'a juinta'anta ną, jaña kaxon ndo Dio xrotjáñe'e ndo ti ndako'a juinche'enta. ³⁸ Ko tájonnta nge'e xrokonde'e ikaxin ną, ko ndo Dio xrotjáanta ndo kain ti xrokonda'anta. Ko sinchekaon ndo costáanta jian, tsonteto costa jian, tsontsjenga ndo ko jian xrokaon ixi ícha xrotjáanta ndo. Méxin siá juaxrxin kuajonnta, jaña tsaye'enta kaxon.

³⁹ *Ko ndo Jesús kaxon juako ndo ja'in:

—¿Á chao naa ngisen tikon'a xrotsé'e itja inaa ni tikon'a? ¿Á je'a tsandatjen yui ną ngaya tuye? ⁴⁰ *Méxin, naa ngisen rué'e, je'a ícha no'e sen ixi ti ndo nchekuen'en sen. Ko nchakon tsitja sen jian, me'e tsake'e sen xranchi ndo juinчекuen'en sen.

⁴¹ '¿Sonda tsje'enta xineno jii ngangı ikon sen kichuunta ko tsje'anta ntą ti chónđa ikonnta? ⁴² Siá tikon'anta ntą jii ngangı ikonnta, ¿sonđa xronďachenta sen kichuunta: "Chon'éen tsantsjengi xineno jii ngangı ikuan"? ¿Ko ja'anta ndako'a xraxaonnta! Cháña sa'ó tantsjenginta ntą jii ngangı ikonnta, ko jaña chao tsikonnta jian tsantsjenginta xineno jii ngangı ikon sen kichuunta.

Ntą tajon tu tatsuanxinni ntą ixi itu tsajon ntą

(Mt. 7:17-20; 12:33-35)

⁴³ 'Ko xro'an ntą jian tsajon naa itu xro'an xrée, ko ntą xro'an xrée jua'i tsajon ntą naa itu jian. ⁴⁴ *Nanaá ntą tatsuanxinni ntą ixi itu tajon ntą. Ixi ntącha'a jua'i tsajon ntą tu higo, ko kachá'a jua'i tsajon ka tu uva. ⁴⁵ *Ni jian nichja ną nge'e jian jii ngaya aséen ną; ko ni ña'i ndako'a nichja ną ixi nichja ną ti chónđa ną ngaya aséen ną. Ixi kain nge'e chónđa ną ngaya aséen ną me'e nichja ro'a ną.

Nchia kui'te ngata'a itjao ko nchia kui'te ngata'a nchese

(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ 'Ko ja'anta, ¿sonđa ndachronta ixi jan'an Ncháanta ko titikaon'anta nge'e tetuan'annta? ⁴⁷ Kain chujni tonchjiñe'e ną ngajin jan'an, ko tin'en ną ti ntatjan ną ko titikaon ną, ⁴⁸ ni me'e ste ną xranchi naa xi tsijnchekonchjian naa nchia ko sa'ó inge xa ixi ngata'a itjao tsi'te xa nchia. Ko nchakon koyeé inda, ko soji kuincheka'o inda nchia me'e, ko xro'an kon'en nchia ixi soji jii nchia ngata'a itjao. ⁴⁹ Ko ni tin'en ti ndachrjan ko titikaon'a ną, ni me'e ste ną xranchi naa xi juinчekonchjian naa nchia ngata'a nchese. Ko nchakon koyeé inda, ko soji kuincheka'o inda nchia me'e, jamangi. Ko jaña chjenjin nchia me'e.

7

Ndo Jesús juinчexruen'en ndo xi nчexrée capitán romano

(Mt. 8:5-13)

¹ Ko juexin nichja ndo Jesús, ikjan ndo tjaña Capernaum. ² Nti'a bake'e naa xi capitán romano bachónđa xa naa xi nчexrą ko tsango

tjaun xa xi me'e. Ko je'e xi nchexra ni'e xa ko ó jite'en xa. ³ Ko xi capitán kuin'en xa nichja na nge'e jian juinche'e ndo Jesús, ko tjume'e xro'an xa kaxin ni judío tetuan'an tsijée na ndo Jesús, tsinóatée na ixi xrokuij ndo ko xrojuincheruen'en ndo xi nchexrée xi capitán. ⁴ Ko je'e na konchjiñe'e na ngajin ndo Jesús ko kuaxi kuinóatée na ngajin ndo ko ndachro na:

—Tsango jian xi capitán ko ja'anta chao xrobingijnanta xa, ⁵ ixi je'e xa tjaun xa tajanana, tjanée ni judío, ko kuetuan'an xa konchjian ningona.

⁶ Ko ndo Jesús ikjui ndo ko ó jitonchjiñe'e sen ndo'a xi capitán, ko tjume'e xi capitán kuetuan'an xa ngajin kaxin na itsji na tsindache na ndo Jesús:

—Xi capitán tjaun'a xa xrotjáanta xa ixra, ko ndachro xa ixi tikinixin'a xa tsixin'innta ndo'a xa ⁷ ko kaxon tikinixin'a tsji xa xronichja'anta xa. Méxin, je'o tájonnta juachaxin ixi xi nchexrée xa tsoxrue'en xa. ⁸ Je'e xa kaxon xrokonda tsitikaon xa ngisen tetuen'en xa, ko kaxon chóna xa juachaxin tetuan'an xa ngajin kain xisoldadoe xa. Ko nchakon tetuen'en xa naa xisoldadoe xa satsji xa, je'e xa itji xa. Ko nchakon tetuan'an xa ixi tsji naa xi soldado je'e xa tji xa. Ko nchakon tetuen'en xa naa xi nchexra, je'e xa titikaon xa.

⁹ Ko kuin'en ndo Jesús, ko xronka ndo ixi jaña ndachro xa, ko je'e ndo konkjan tsje'e ndo ti sen sterué'e ndo, ko ndachro ndo:

—Nduaxin ntatjunta, xro'an ni israelita kuitja chuntiana xranchi xi capitán ji'i.

¹⁰ Ko tjume'e ni nche'e ixra ngajin xi capitán ikjan na nchia, ko bikon na xi ni'e ko ó tsikoxrue'en xa ko íxro'an ichin chóna xa.

Ndo Jesús nchexechón ndo xitsi'e naa nchri ka'an

¹¹ Ko tjume'e ndo Jesús sakjui ndo naa tajaan ndatin'in Naín, bikao ndo sen teyuu chrikao ndo ko kueya ni konchjiñe'e ngajin ndo. ¹² Ko nchakon kuiji sen ngande'e tajaan me'e, ndo Jesús bikon ndo jitika'o na naa chujni tsiken'en xroxrabaa, chán me'e naa chjen'en naa nchri ka'an, naakua xjan me'e bachóna nchra. Ko tsango itsjé ni tajaan jitikao na nchra tsixrabaa chán. ¹³ Hora bikon ndo Jesús nchri me'e, bikonóe'e ndo nchra ko ndachro ndo:

—Ítsjanga'ia.

¹⁴ Ko tjume'e ndo Jesús konchjiñe'e ndo ko bake'e ndo itja ndo ngata'a ntaá jiá chán, ko ni jitikao ntaá chón'en na. Ko ndo Jesús ndache ndo chán tsiken'en:

—Jan'an ntatjua: ¡Chajan tingatjen!

¹⁵ Ko tjume'e chán tsiken'en xendua chán ko bake'e chán ko juangixin chán nichja chán, ko jaña ndo Jesús kuajon ndo chán ngajin janée chán. ¹⁶ Ko nchakon bikon na jaña kon'en, kain na tsango xronka na ko juangixin na kuajon na juasie na ngajin ndo Dio ko ndachro na:

—Ndo Dio xruan'an ndo naa ndo nichja chijnie ndo, ndo me'e tsango chóna ndo juachaxin.

Ko kaxon ndachro na:

—Ndo Dio kuij ndo tsingijna ndo tjanée ndo.

¹⁷ Ko nguixin nunte Judea ko kain tajaan jii ngandajin nunte Judea kono'e na nge'e jian juinche'e ndo Jesús.

Sen xruan'an ndo Juan

(Mt. 11:2-19)

¹⁸ Sen chrikao ndo Juan beki'e sen ndo kain nge'e juinche'e ndo Jesús ko tjume'e kuiye'e ndo yuu sen chrikao ndo, ¹⁹ ko xruan'an ndo sen tsitsje'e sen ndo Jesús tsjanchangí'e sen ndo á je'e ndo ngisen tsij, o á xrochon'en sen tsij inaa ngisen. ²⁰ Ko sen xruan'an ndo Juan konchjiñe'e sen ngajin ndo Jesús, ko ndachro sen:

—Ndo Juan xruan'anna ndo tsjanchangí'ananta á ja'anta ndo Cristo tsij, o xraxrochon'anna inaa ngisen tsij.

²¹ Ko nchakon kuiji sen, ndo Jesús juinhexruen'en ndo tsango itsjé ni chónnda ichin, ko kuantsje ndo espíritue Xixron'anxrée chónnda kaxin na, ko kaxon juinhexruen'en ndo itsjé ni tikon'a. ²² Méxin, ndo Jesús ndache ndo sen xruan'an ndo Juan:

—Itjinta, tindachenta ndo Juan ti bikonta ko ti kuin'ennta: ni tikon'a, chao tikon na, ko ni ntarengo chao ichrji na, ko ni kuachónnda ichin lepra, jai ixro'an ichin chónnda na, ko ni bakien'a, chao tin'en na, ko ni kuen'en, jai xechón na, ko ni nóa kuin'en na chijni jian ixi tsachrje ijie chónnda na. ²³ Ko sen xrotjáñe'a xrochuntiana, sen me'e juaxruxin tsintee sen.

²⁴ Nchakon sakjui sen tsixrua'an ndo Juan, ndo Jesús kuaxi ndo ndache ndo kain ni kuitu'e nti'a kondee ndo Juan, ko ndachro ndo:

—Nchakon ikjuinta ntajie kuitsje'enta ndo Juan, ¿xranchi xraxaonnta xrobikonnta ndo? ¿Á bikonta ndo xranchi naa ntatji tjatu'o chrinto? ²⁵ ¿Na'i, nge'e xrobikonnta? ¿Á xrobikonnta naa xi jiá manta tsango tjintee? ¿Na'i, je'a me'e! Ja'anta ó no'anta ixi ngisen jiá manta tjintee ko chónnda itsjé nge'e, ni me'e ste na ndo'a naa xi rey tetuan'an. ²⁶ Méxin, ¿nge'e kuitsje'enta? ¿Á xrobikonnta naa ngisen chronga chijnie ndo Dio? ¡Jaán, nduaxin me'e, ko xi me'e ícha chónnda juachaxin ixi sen banichja chijnie ndo Dio sa'ó! ²⁷ Ndo Juan me'e ngisen kuji xranchi jitaxin xroon chijnie ndo Dio sa'ó:

Jan'an xroxruan'an naa ngisen xrochronga chijnina ko je'e ndo sinchenataonxin ndo cha'o, ko sinchekonchjian ndo cha'o ngajinnta.

²⁸ Jan'an rintatjonta ixi kain ni kuji sa'ó chronga chijnie ndo Dio, xro'an ngisen kuachónnda juachaxin xranchi juachaxin chónnda ndo Juan Bautista. Ko maski, ngisen chónnda'i itsjé juachaxin ti tetuan'an ndo Dio, ícha ijie sen ixi ndo Juan.

²⁹ *Nchakon kuin'en na jii, kain na ko kain xi xenge'e i'na tsikikite ndo Juan kuitikaon na ixi ndo Dio tsango jian ndo. ³⁰ Ko xi fariseo ko xi tjako ley chro'a xa ixi ndo Juan xrobikitée ndo xa, tjaun'a xa ti ndo Dio xrobingijna ndo xa. ³¹ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—¿Xranchi tsjakoxin chujni ste jai? ¿Ste na xranchi tsjakoxinni ti nche'e chujni? ³² Ste na xranchi ichjan nchínchín take'e xjan nunte sondaon xjan ngataon ndasin ko tuyaku'e kichuu xjan ko ndachro xjan: “Jan'anna kvanoanantaxro ko ja'anta té'anta, jan'anna itsjena soon ti chónndani juachjaon ko ja'anta tsjanga'inta.” ³³ Ko kuji ndo Juan Bautista, ko juine'a ndo nutja ko kui'a ndo xran vino, ko ja'anta ndachronta ixi je'e ndo chónnda ndo naa espíritue Xixron'anxrée. ³⁴ Ko tjume'e jui'i jan'an, Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, ko

iné ko ti'í, ko ja'anta ndachronta ixi jan'an tsango iné ko tsango ti'í ko tjento kain ni ndako'a nche'e ko kain xi xenge'e i'nā. ³⁵ Ko ti tsango no'e ndo Dio me'e tjakoxin chjen'en ndo Dio.

Ndo Jesús jii ndo ndo'a naa xi fariseo tin'in Simón

³⁶ Naa xi fariseo ndache xa ndo Jesús itsji ndo ndo'a xa sinekao ndo xa. Ko ndo Jesús ikjui ndo nti'a ko bake'e ndo ti jii mesa. ³⁷ *Ko tjajna me'e jii naa nchri, nchri me'e tsango kueya ijiē kuachóna nchra. Ko kono'e nchra ixi ndo Jesús kuij ndo sine ndo ndo'a xi fariseo me'e, ko je'e nchra ikjui nchra nti'a ko bikao nchra naa xroxrao jichre inda chaxro xraxe tjintee. ³⁸ Ko konchjiñe'e nchra ti jii tutée ndo Jesús ko bake'exin nchra ntatuchi'in nchra ko tsjanga nchra. Méxin, kuintjé ndakon nchra tutée ndo Jesús, ko tjume'e xrajaa nchra juinchexemaxin nchra tutée ndo, ko kuitoxin nchra tutée ndo, ko tjume'e bingamá nchra inda chaxro xraxe tutée ndo. ³⁹ Ko bikon xi fariseo tsikiye'e ndo Jesús, ko je'e xa xraxaon xa: “Á nduaxin ndo ji'i naa ndo chronga chijnie ndo Dio, siá nduaxin me'e, je'e ndo xrokono'e ndo ngisen jinéma ixi ndakon tutée ndo, ko ngisen nchri ji'i; xrokono'e ndo ixi nchri ji'i tsango ndako'a nche'e nchra.” ⁴⁰ Ko tjume'e ndo Jesús ndache ndo xi fariseo:

—Simón, jan'an xrontatjua naa nge'e.

Ko xi fariseo juate'e xa:

—Ndachijiana, Maestro.

⁴¹ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Bake'e yuu xi sínká tomi ngajin naa xi tjatuya tomi. Naa xi sínká na'ó ciento tomi, ko naa xi sínká tu'o ciento tomi. ⁴² Ko jua'i kuintejuenga xa 'nā. Ko xi tjatuya tomi juinchemé'e xa ti sínká kayui xi me'e.

Ndachro ndo Jesús:

—Jai ndachijiana ja'a, ¿ngixe'e xi ícha tjue'e xi tjatuya tomi?

⁴³ Ko juate'e xi Simón ndachro xa:

—Jan'an xraxa'on ixi xi ícha bikonóe'e xa, xi sínká ícha tomi.

Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Jaán, nduaxin.

⁴⁴ Ko ndo Jesús tsje'e ndo nchri me'e ko ndache ndo xi Simón:

—Tsje'é nchri ji'i. Jan'an kuixin'in ndúya ko chjána'iana inda tsijmaxin tutéena; ko nchri ji'i juinéma nchra tutéena ixi ndakon nchra, ko juinchexemaxin nchra xrajaa nchra. ⁴⁵ Ja'a kuitoxin'ana ti jui'i ndúya, ko je'e nchra, xrakuixi'in ndúya jititoxin nchra tutéena. ⁴⁶ Ja'a bake'a ndaxi'e ngata'a jáana; ko je'e nchra bake'e nchra inda chaxro xraxe tutéena. ⁴⁷ Méxin, jan'an ntatjua ixi ti kueya sínká nchra ó komé'e, ko méxin, ícha tjaunna nchra; ko ngisen sinka'i ijiē, kaxon je'a ícha tjaunna nā.

⁴⁸ Ko tjume'e ndo Jesús ndache ndo nchri me'e:

—Kain ti ndako'a juinche'e ó komé'e.

⁴⁹ Ko kain nā tsikonchjiñe'e ti jii ndo Jesús tjenka mesa kuaxi nā ndache kichuu nā:

—¿Ngisen ji'i, ixi nchemé'e xa ti ijiē chóna nā?

⁵⁰ Ko tjume'e ndo Jesús ndache ndo nchra:

—Ja'a chuntiana ko kuitikaonna, méxin ijje kuachonda komé'e ijje; méxin, jai juaxruxin satjia.

8

Nchri bakingijna ndo Jesús

¹ Ko tjume'e, ndo Jesús kuaji ndo itsjé tjanya ijje ko itsjé tjanya nchiín kuachronga ndo ixi kujj juachaxien ndo Dio. Ko chrikao ndo sen teyuu kuinche'e ndo. ² *Ko kaxon nti'a sterué'e kaxin nchri tsikantsje'e ndo espíritue Xixron'anxrée kuachónnda nchra ko tsikantsje ndo kain ichin kuachónnda nchra. Ko naa nchri me'e ndatin'in María Magdalena, nchri me'e kuantsjexin ndo yaatō espíritue Xixron'anxrée. ³ Ko kaxon nti'a bake'e nchri Juana, janchri'e naa xi ndatin'in Chuza, xi me'e kuanche'e xa xrée xi Herodes; ko kaxon nti'a bake'e nchri Susana ko ikaxin nchri bakingijna nchra ndo Jesús ko kuajon nchra nge'e juine sen.

Ndo Jesús tjako ndo xranchi naa xi bikenga trigo ngataon ijngi
(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Ko xejo kueya nā, kuixin nā kueya tjanya ko konchjiñe'e nā ngajin ndo Jesús. Me'e je'e ndo beki ndo naa chijni:

⁵ —Naa xi bikenga tsee, ko kaxin tsee kuitsinga ngande'e cha'o. Ko kuatsinga chujni ko ngatjangi nā tsee. Ko kujj kuxe juine ba tsee. ⁶ Ko kaxin tsee kuitsinga ngakjen'en ixro ko kuachrje ka, ko bangi'a ka ixi xro'an itjao* ko inche chónnda nue'e ka. ⁷ Ko kaxin tsee kuitsinga ti jii ntacha'a. Ko ntacha'a ícha bangi ntā. Me'e xrabaatja ka ko bangi'a tsee. ⁸ Ko ícha tsee kuitsinga ngata'a inche jian, me'e bangi ka ko itsjé tsee kuajon ka, xranchi naa ciento tsee kuajon ngujngu ka.

Jaña nichja ndo Jesús, ko tjume'e séen ndachro ndo:

—Ngisen chao tin'en, tsin'en sen jian.

Ndo Jesús chronga ndo sonda juako ndo chijni
(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹ Ko sen teyuu chrikao ndo Jesús juanchangi sen:

—¿Nge'e xrondachro chijni juako ndo?

¹⁰ Ko je'e ndo Jesús ndachro ndo:

—Ja'anta kuaye'enta juachaxin tsienxinnta ti noa'inta, ti tetuan'an ndo Dio. Ko chujni kaxin, na'i. Méxin, jan'an nichjaxin naa chijni, ixi maski tsikon nā ko tsin'en nā, tsienxin'a nā.

Ndo Jesús ndachro ndo nge'e xrondachro ti binga tsee
(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ 'Ko ji'i xrondachro chijni ntatjunta: Ti tsee me'e chijnie ndo Dio. ¹² Tsee kuitsinga ngande'e cha'o me'e xrondachro ngisen tin'en chijnie ndo Dio. Ko Xixron'anxrée nchetjáñajin xa nā ko titikaon'a nā, méxin, tsitjáña nā. ¹³ Tsee kuitsinga ti jii ixro me'e xrondachro ngisen kuin'en chijnie ndo Dio ko bake'e nā juaxruxin, ko sé'a kuitikaon nā ixi kujj juachjaon ko ngaxiton nā. ¹⁴ Tsee kuitsinga ngata'a ntacha'a me'e xrondachro ngisen tin'en chijnie ndo Dio ko hora satji nā tjáñe'e nā nge'e kuin'en nā ixi yaa nā juachjauen tomi ko ícha tjue'e nā ti juaxruxin, ko nche'a nā ti tjaun ndo Dio. ¹⁵ Ko tsee kuitsinga ti inche

indá xrondachro ngisen tayé'e chijnie ndo Dio ngaxin'in aséen nã ko titikaon nã ti ndachro ndo ko soji tjintee nã.

Ndo Jesús juako ndo no tsake'e xro'i

(Mr. 4:21-25)

¹⁶ *Xro'an ngisen tsjaaka naa xro'i ko tsake'e nã xro'i chringi naa ichi o chringi ntaã tejuata'a nã. Xrokonda tsake'e nã xro'i noi ixi kain ni tixin'in nchia chao tsikon nã ti tingasáña. ¹⁷ *Xro'an nge'e jimá tsonoxin'a, ko xro'an nge'e imao tsonoa'ani inaa nchakon ixi kain nge'e tsonoxixin ixi xro'i.

¹⁸ *Méxin, ja'anta tin'ennta jian; ngisen ó no'e naa nchúin, ndo Dio tsingijna ndo tsono'e sen ícha, ko ti ngisen xro'an no'e, ti jixraxaon nã ixi no'e nã kaxon me'e tsachrje'e nã.

Janée ndo Jesús ko xi kichuu ndo

(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Tjume'e janée ndo Jesús ko kaxin xi kichuu ndo kuiji sen ti jii ndo Jesús, ko jua'i konchjiñe'e sen ixi tsango itsjé chujni ste nti'a. ²⁰ Ko tjume'e naa xi kuindache xa ndo Jesús:

—Janáanta ko xi kichuunta ste sen nduja, ko nichja'anta sen.

²¹ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Sen tin'en chijnie ndo Dio ko titikaon, sen me'e janána ko sen kichian.

Ndo Jesús ícha tituan'an ndo

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² Naa nchakon ndo Jesús kuajin'in ndo naa ntãbarco ko ndache ndo sen teyuu chrikao ndo:

—Tsatsingato'ena ndalago.

Ko tjume'e sakjui sen. ²³ Ko jitji sen ngataon inda, ko je'e ndo kuejua ndo. Ko tuinxin kuiji naa chrinto soji ko ntãbarco stejá sen kuaxi bikia ntaã inda ko tjaun ntaã xrojамangi ntaã. ²⁴ Ko konchjiñe'e sen ti jii ndo ko juinchexingame'e sen ndo ko ndache sen ndo:

—¡Maestro, Maestro! ¡Tsen'enna ixi xrojамangi ntaã stejána ko xrokjojinna inda!

Ko je'e ndo bingatjen ndo ko kuyakutee ndo chrinto ko inda ko tuinxin ndabake'e nda. ²⁵ Ko ndo Jesús ndache ndo sen:

—¿Sonda chuntia'intana?

Ko je'e sen xronka sen ko ndastetsjeko sen ko stendache kichuu sen:

—¿Ngisen ji'i ixi tetuen'en ndo chrinto soji ko inda, ko je'e inda ko chrinto titikaon?

Naa xi jii nunte Gadara

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Tjume'e kuiji sen nunte ndatin'in Gadara ti jii tuenxin ndalago ngajinxin nunte Galilea. ²⁷ Ko ndo Jesús xingajinxin ndo ntãbarco ko tuinxin naa xi kuachrjexin tjajna nti'a konchjiñe'e xa ngajin ndo Jesús. Ko xi me'e tsango sée kuachónda xa espíritue Xixron'anxrée. Ko xro'an manta jíá xa, ko je'a nchia bake'e xa; bake'e xa ngakjen'en itjao ti bajabaa nã ni tsiken'en. ²⁸ Hora bikon xa ndo Jesús, bake'exin xa ntatuchi'in xa ngajin ndo ko kuyako xa ko ndachro xa:

—Jesús, chjen'en ndo Dio, ¿sonda nchexronkana? Tjanča'ana xro'an nchenāna.

²⁹ Jaña ndachro xa ixi ndo Jesús tsiketuen'en ndo espíritue Xixron'anxrée tsachrjexin xa xi me'e. Ko ó sée espíritue Xixron'anxrée baketuen'en xa xi me'e ko bakichruaxin nā tutée xa ko itja xa ixi nochika, ko je'e xa bakonchrindaon xa nochika ko espíritue Xixron'anxrée banchekinga xa chrika'a ijnā ti xro'an chujni ste. ³⁰ Ko tjume'e ndo Jesús juanchangi'e ndo xi me'e:

—¿Xranchi ti'ian?

Ko je'e xi ndachro xa:

—Jan'anna ndatin'inna Legión.

Jaña ndachro xa ixi tsango itsjé espíritue Xixron'anxrée bake'e ngaxin'in aséen xa. ³¹ Ko kain espíritue Xixron'anxrée juanche'e ndo Jesús ixi xroxruan'a ndo satsji espíritu ti tuye yaso'e. ³² Ko ijnā nti'a steneña itsjé kuchinga, ko kain espíritue Xixron'anxrée juanchia ngajin ndo Jesús ixi je'e ndo tsajon ndo juachaxin tixin'in kain espíritu me'e ngaxin'in kuchinga. Ko ndo Jesús kuajon ndo juachaxin. ³³ Ko kain espíritue Xixron'anxrée kuachrjexin xi me'e ko kuixin'in ngaxin'in kuchinga. Ko kain kuchinga binga ba ko kuitsingangi ba ti yaso'e jii ndalago ko kjun'en ba inda.

³⁴ Ko kain xi stetsje'e xa kuchinga, bikon xa jaña kon'en ba, ko je'e xa tsango xronka xa ko binga xa kuindache xa ni tjajna nge'e kon'en ko kaxon kuindache xa ni ste ngataon ijngi. ³⁵ Ko kain ni me'e kuji nā kuitsje'e nā nge'e kon'en nti'a. Ko hora kuiji nā ti jii ndo Jesús, bikon nā nti'a jii xi kuachrjexin kain espíritue Xixron'anxrée. Jii xa tjenka tutée ndo Jesús, ko ó jiá xa manta, ko ndako xraxaon xa, ko kain nā xronka nā. ³⁶ Ko kain nā bikon nā nge'e kon'en nti'a ko chronga nā xranchi koxruen'en xi bachónda espíritue Xixron'anxrée. ³⁷ Méxin, kain ni nunte Gadara juanche'e nā ndo Jesús ixi satsjixin ndo nti'a, ixi je'e nā tsango xronka nā. Méxin, ndo Jesús kuajin'in ndo ntābarco ko sakjui ndo. ³⁸ Ko xi kuachrjexin kain espíritue Xixron'anxrée kuinóatée xa ixi xrokuajon ndo juachaxin tsikao ndo xa. Ko ndo Jesús kuetuen'en ndo xa tsitu'e xa, ko ndachro ndo:

³⁹ —Ikjan ndúya, ko teki'é nā kain nge'e juinche'e ndo Dio ngajian.

Ko xi me'e sakjui xa ko beki'e xa kain nā nguixin tjajna ti juinche'e ndo Jesús ngajin xa.

Koxruen'en naa xjan nchrichjan ndo ko naa nchri

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Nchakon ikjan ndo Jesús tuenxin ndalago, kain ni ste nti'a tsango ché'e nā ixi kuiji ndo Jesús, ixi kain nā stechón'en nā ndo. ⁴¹ Ko tjume'e kuji naa xi ndatin'in Jairo, xi me'e baketuan'an xa ni'ngo judío nti'a. Bake'exin xa ntatuchi'in xa ngajin ndo Jesús ko kuinóatée xa ngajin ndo ixi xrokjui ndo ndo'a xa ⁴² ixi xjanchrhje'en xa, xjan naakuaxon chónda xa, chónda xjan teyuu nano ko jite'en xjan. Ko tjume'e ndo Jesús sakjui ndo ndo'a xi Jairo ko tsango itsjé nā rué'e nā ndo ko kuixintja nā ndo Jesús.

⁴³ Ko ngakjen'en kain chujni me'e nti'a konchjiñe'e naa nchri bani'e nchra, teyuu nano niéxin nchra jnié nchra, ko juinchexienxin nchra kain ti bachónda nchra ngajin xi nchexruan, ko nināa xinchexruan jua'i juinchexruen'en nchra. ⁴⁴ Nchri me'e konchjiñe'e nchra tuenxin

ndo Jesús ko itsé nchra ngande'e mantoe ndo ko tuinxin kuíxin jnié nchra.

⁴⁵ Ko ndo Jesús juanchangi ndo:

—¿Ngisen itséna?

Ko kain nā ndachro nā ixi xro'an ngisen itsé ndo. Méxin, ndo Pedro ko kain sen jitikao ndo ndachro sen:

—Maestro, kueya nā ste nā ngandajian ko sinteeto nā, méxin, ¿sonda tjanchangia ngisen itsé?

⁴⁶ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Xrojan ngisen itséna, ixi konóna juachaxin kuachrjexinna ixi koxruenxin naa ngisen.

⁴⁷ Ko nchri me'e bikon nchra kono'e ndo Jesús, ko konchjiñe'e nchra ti jii ndo ko jixranga nchra ko xrakon nchra, ko bake'exin ntatuchi'in nchra tutée ndo Jesús. Ko ngatoxin† ikon kain ni ste nti'a ndachro nchra xranchi itsé nchra mantoe ndo Jesús ko xranchi tuinxin koxruen'en nchra. ⁴⁸ Ko tjume'e ndo Jesús ndache ndo nchra:

—Ja'a koxruan'an ixi chuntiana. Jai juaxruxin satjia.

⁴⁹ Xrajnichja ndo Jesús, kuji naa ngisen kujxin ndo'a xi Jairo, xi baketuan'an ni'ngo nti'a; ko ndache nā xa:

—Chjan'an ó kuen'en xjan; ítajon'a ixrā ngajin ndo maestro.

⁵⁰ Ko tjume'e kuin'en ndo Jesús, ko ndache ndo xi Jairo:

—Xronka'ia; je'o titikáoanna, chjan'an tsoxruen'en xjan.

⁵¹ Ko ti kuiji sen ndo'a xi Jairo, ndo Jesús kuachrjendaka'o ndo, ndo Pedro ko ndo Jacobo, ko ndo Juan, kuixin'in sen nchia ko kao ndotée ko janée xjanchrichjan. ⁵² Ko kain ni ste nti'a stetsjanga nā ko yaxin nā xjan juachjaon. Ko ndo Jesús ndache ndo nā:

—Tsjanga'inta; xjanchrichjan tsiken'a xjan; je'o jijua xjan.

⁵³ Ko je'e nā juanoa nā ndo Jesús, ixi kain nā no'e nā kuen'en xjan.

⁵⁴ Ko tjume'e ndo Jesús itsé ndo itja xjan ko séen ndachro ndo:

—Ja'a xjanchrichjan, tingatjen.

⁵⁵ Ko je'e xjan xechón xjan íjngo, ko tuinxin bingatjen xjan. Ko ndo Jesús kuetuan'an ndo xrochjée sen xjan sine xjan. ⁵⁶ Ko janée xjan ko ndotée xjan tsango xrakon sen, ko ndo Jesús kuetuen'en ndo nā ixi xro'an ngisen tseki'e nā jaña kon'en.

9

Ndo Jesús xruan'an ndo teyuu sen chrikao ndo ixi itsji sen xrochronga sen chjnie ndo Dio

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Ko tjume'e ndo Jesús kuetuan'an ndo tsonchjiñe'e sen teyuu chrikao ndo, ko kuajon ndo juachaxin ixi chao tsantsje sen kain espíritue Xixron'anxrée chóna nā, ko sinchexrjuen'en sen ni ni'e.

² Ko kuetuan'an ndo satsji sen sinchekuen'en sen nā kondee juachaxin tetuan'an ndo Dio ko sinchexrjuen'en sen ni ni'e. ³ Ko ndachro ndo:

—Xro'an nge'e tiku'unta ti tsaanta cha'o, tiku'inta ntakuto, tiku'inta puxa, nutja, tomi ko tiku'inta yuu manta, je'o manta rianta. ⁴ Ko nchakon tsjasonta xrojan nchia tsixin'innta ko tsitu'anta nti'a tsijija nchakon satsjixinnta tjajna me'e. ⁵ *Siá tsjasonta xrojan tjajna ko

† 8:47 8:47 ngatoxin delante de 9:5 9:5: Hch. 13:51. 9:5 9:5: Lc. 10:4-11.

tsajon'a nã juachaxin tsinteenta nti'a, ja'anta tachrxexinnta tjanya me'e, ko tontsjenganta inche yaa tutáanta, me'e tsjakoxinnta ixi ndo Dio tsjankata'a ndo ijie ngajin ni tjanya me'e.

⁶ Ko tjume'e sakjui sen kain tjanya nchínchín, ko ndache sen nã chijni jian xranchi ndo Dio tsantsje ijie chónda nã ko juinchexruen'en sen ni'e.

Kuen'en ndo Juan Bautista

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ *Xi Herodes, xi kuetuan'an nti'a, kono'e xa kain nge'e jian banche'e ndo Jesús, ko je'e xa tsango xronka xa, noe'a xa nge'e xraxaon xa ixi kaxin nã ndachro nã ixi ó tsixechón xi Juan Bautista. ⁸ Ko ikaxin nã ndachro nã ixi ndo kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó, ndo Elías, konoxin íjngo, ko ikaxin nã ndachro nã ixi inaa ndo kuachronga chijnie ndo Dio kuuí ícha sa'ó, ko jai xechón ndo íjngo. ⁹ Ko ndachro xi Herodes:

—Jan'an kuetuan'an chrinjin jaa xi Juan; méxin, ¿ngisen xi ji'i ixi kujn'an tsango itsje nge'e jian nche'e xa?

Ko xi Herodes tsango tjaun xa xrokuitsje'e xa ndo Jesús.

Ndo Jesús kuajon ndo nge'e juine na'ó mil xi

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Ko tjume'e ikjan sen xruan'an ndo Jesús ko beki'e sen ndo kain ti juinche'e sen. Ko tjume'e ndo Jesús sabikao ndo sen ti xro'an ngisen ste, tjenka tjanya Betsaida. ¹¹ Ko hora kono'e nã no jii ndo ko je'e nã rué'e nã ndo, ko ndo Jesús kuajon ndo juachaxin kuitu'e nã nti'a. Ko chronga ndo kondee juachaxin tetuan'an ndo Dio ko juinchexruen'en ndo kain ni'e.

¹² Ko ó kóndo, konchjiñe'e sen teyuu chrikao ndo, ko ndachro sen:

—Ndachenta kain nã ixi satsji nã kaxin tjanya tjenka nti'i, tse'na nã ti sine nã ko tsjoké'e nã ixi nti'i xro'an nge'e jii.

¹³ Ko ndo Jesús ndache ndo sen:

—Ja'anta tájonnta nge'e sine nã.

Ko je'e sen ndachro sen:

—Xro'an nge'e chondana, je'o chondana na'ó nutja ko yuu kucheë, ¿á tjaunnta ixi tsike'nana nge'e sine kain nã?

¹⁴ Ixi kain ni me'e, je'o ni xi xranchi na'ó mil chujni. Ko ndache ndo Jesús sen teyuu chrikao ndo:

—Ndachenta nã tsintee nã nunte, ngujngu yuukante nã.

¹⁵ Ko jaña juinche'e sen ko kuintee nã nunte kain nã. ¹⁶ Ko tjume'e ndo Jesús kua ndo na'ó nutja ko yuu kucheë ko tsje'e ndo ngajní, ko kuajon ndo juasie ndo ngajin ndo Dio. Ko konchrinjin ndo nutja ko kucheë ko chjée ndo sen teyuu chrikao ndo. Ko je'e sen konchjeya sen nutja ko kucheë, kuayé'e kain ni ste nti'a. ¹⁷ Ko kain nã juine nã ko kaon nã jian, ko juexin juine kain nã, sen teyuu chrikao ndo Jesús juejo sen teyuu ntaxra tutu'o nutja tsixe'e.

Ndo Pedro ndachro ndo ixi ndo Jesús ndo Cristo

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Naa nchakon ndo Jesús tsikachrjendáa ndo ko kuinichje'e ndo ndo Dio, ko jikao ndo sen teyuu chrikao ndo, ko je'e ndo juanchangi'e ndo sen:

—¿Nge'e ndachro chujni, ngisen jan'an?

¹⁹ *Ko je'e sen ndachro sen:

—Kaxin na ndachro na xixi ja'anta ndo Juan Bautista; ko ikaxin na ndachro na xixi ja'anta ndo profeta Elías; ko ícha na ndachro na xixi ja'anta naa sen profeta tsixechón.

²⁰ *Ko tjume'e ndo Jesús juanchangi'e ndo sen:

—Ko ja'anta, ¿nge'e ndachrona, ngisen jan'an?

Ko ndo Pedro ndachro ndo:

—Ja'anta ndo Cristo, chjen'en ndo Dio.

Ndo Jesús ndachro ndo xixi je'e ndo tsen'en ndo

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30—9:1)

²¹ Ko ndo Jesús tsango kuetuen'en ndo sen xixi xro'an chujni xronache sen ngisen je'e ndo. ²² Ko tjume'e ndo Jesús ndache ndo sen:

—Jan'an, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, xrokonda tsango tangi sinchena na, ko kain xi tetuan'an ni'ngo, ko kain xitaana tetuan'an ko kain xi tjako ley, tsoñaona na. Ko naatsóñaxónna na, ko nchakon nínxin xroxechónna íjngo.

²³ *Juexin ndachro ndo ji'i, ndache ndo kain ni ste nti'a:

—Sía xrojan ngisen xrorua'na, xrokonda tsintu'e sen ti ícha tjue'e sen ko xrorua'na sen kain nchakon, maski tangi tson'en sen. ²⁴ *Ko ni tjaun xro'an tson'en, sinchetjáña aséen na; ko ngisen tsen'en xixi titikaonna sen, sen me'e tsehón sen kain nchakon. ²⁵ ¿Nge'e tsjacha na sía xrochónna na kain nge'e jii ngata'a nunte ko sinchetjáña na aséen na? ²⁶ Méxin, ngisen tosue'e xixi titikaonna sen ko chijni nichja, kaxon jan'an, Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, xronachrjan xixi chúxin'a sen nchakon tsikian ijíe juachaxin ko chjiixro chóna Ndotána ko kain ángel ne'e ndo. ²⁷ Nduaxin ntatjunta xixi kaxin ni ste nti'i jai, xratsen'a na tsikonja na juachaxien ndo Dio.

Kuindoxin xranchi tsje'e ndo Jesús

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Kuatsinga íjní nchakon ti ndachro ndo Jesús kain ji'i, ko tjume'e je'e ndo kuajin'in ndo naa íjna xixi xronichje'e ndo ndo Dio ko bikao ndo ndo Pedro ko ndo Jacobo ko ndo Juan. ²⁹ Ko hora jinichje'e ndo Jesús ndo Dio, ngayakon ndo Jesús kuindoxin ko ti jitsáa ndo ikjan xranchi chjiixro xixi tsango tóngixin. ³⁰ Ko tjume'e konoxin yuu sen setjao ndo Jesús, ko sen me'e ndo Moisés ko ndo Elías. ³¹ Ko nguixin ngandajin ti ste sen tsango chaxro bingasáña ko setjao sen xranchi tson'en ndo Jesús ko xranchi tsen'en ndo tjajna Jerusalén. ³² Ko maski ndo Pedro ko sen stekao ndo tsango chjée sen kotachrin, je'e sen stetsje'e sen ko bikon sen juachaxin chóna ndo Jesús, ko bikon sen sen yuu jikao ndo. ³³ Ko hora saxrokjui sen, ndo Pedro ndache ndo ndo Jesús:

—Maestro, jian stena nti'i. Sintáñana ní tsa'on nchín; naa tsa'on ja'anta, ko naa tsa'on ndo Moisés, ko naa tsa'on ndo Elías.

Ko ndo Pedro noe'a ndo nge'e ndachro ndo. ³⁴ Ko xrajnichja ndo kujj naa itjuj kuitsía sen ko xrakon sen ixi kuitu'e sen ngakjen'en itjuj. ³⁵ *Ko tjume'e ngakjen'en itjuj me'e kuin'en sen naa ngisen ndachro: —Ji'i chjan'na tsango tjua'a. Tin'ennta ti ndachro xjan. ³⁶ Juexin nichja ndo Dio, bikon sen ndo Jesús je'o ndo jii ndo nti'a. Ko je'e sen tenko sen, ko xro'an ngisen beki'e sen nge'e bikon sen.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa chajan

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Ndúyaxin ti xingajinxin sen ijna, tsango itsjé na jichón'en na ndo Jesús ngatja cha'o. ³⁸ Ko naa xi jii ngakjen'en ni me'e nichja xa ko ndache xa ndo Jesús:

—Maestro, tinóatáana ixi tikitsje'enta chjan'na ixi naakua xjan chonda ko ni'e xjan. ³⁹ Chóna xjan espíritue Xixron'anxrée ko itsé xa xjan ko nchekoyako xa xjan, ko titsinga xjan ko tuchrjo t̃i'xin ro'a xjan. Tsango ncheni'e xa xjan ko tsango chrjen tajanda xa xjan. ⁴⁰ Jan'an ó kuinóatáana ngajin sen chrjiku'unta ixi xrokuantsje sen espíritu, ko jua'i kuantsje sen.

⁴¹ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Ja'anta chuntia'intana ko titikaon'anta! ¿Ti ngisa xrokonda tsake'e ngajinnta ko sintakuan'annta? Tikuunta chán nti'i.

⁴² Ti konchjiñe'e chán ti jii ndo Jesús, espíritue Xixron'anxrée me'e juinchekuendaa chán, ko juanka chán ngata'a nunte. Ko ndo Jesús kuyakutee ndo espíritu, ko me'e kuachrje espíritu ña'i ko koxruen'en chán ko ndo Jesús kuajon ndo chán ngajin ndotée chán. ⁴³ Ko kain ni ste nti'a tsango xronka na ixi bikon na juachaxin ijié chóna ndo Dio.

Ndo Jesús íjngo chronga ndo tsen'en ndo

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Kain na xrastexronka na ixi ixra ijié juinche'e ndo Jesús, ko tjume'e je'e ndo ndache ndo sen teyuu chrikao ndo:

⁴⁴ —Tin'ennta jian ti xrontatjunta, ko tjáña'inta. Chujni xrotséna na jan'an, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsikaanna na ti jii xi ña'i.

⁴⁵ Ko je'e sen kuienxin'a sen nge'e ndachro ndo, ixi xrakuajon'a ndo Dio juachaxin xrokuienxin sen. Ko je'e sen xrakon sen ko í juanchangí'e'a sen ndo nge'e xrondachro ti ndachro ndo.

¿Ngisen ícha tetuan'an?

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ *Ko tjume'e sen teyuu chrikao ndo Jesús, juangíxin sen juao kichuu sen ixi ngisen ti je'e sen ícha tetuan'an. ⁴⁷ Ko ndo Jesús kono'e ndo nge'e xraxaon sen. Ko tjume'e joa ndo naa chjan ko bake'e ndo xjan tjenka ndo, ⁴⁸ *ko ndache ndo sen:

—Ngisen tsayé'e ichjan ji'i ixi titikaonna sen; sen me'e tayé'e sen jan'an kaxon. Ko ngisen tsayé'ena jan'an, kaxon tsayé'e ngisen xruan'anna. Méxin, ngisen ícha tjinte'a ngakjen'ennta, sen me'e ícha tjintee sen ti tetuan'an ndo Dio.

Chujni je'a ningakojna, ni me'e tsingijnana ixraq ntu'una

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Ko tjume'e ndo Juan ndache ndo ndo Jesús:

—Maestro, jan'anna bikona naa xi ixi juachaxiannta jitantsje xa espíritue Xixron'anxrée; ko jan'anna ntatjana xa ixi ísinche'a xa jaña, ixi je'e xa chrijiko'iana xa.

⁵⁰ Ko ndachro ndo Jesús:

—Tingakuen'anta ni me'e, ixi ni ningakona'ina, je'e na tsingijnanta na.

Ndo Jesús kuyakutee ndo ndo Jacobo ko ndo Juan

⁵¹ Ko tjume'e konchjiñe'e nchakon satsji ndo Jesús nio ti jii ndotée ndo, ko xraxaon ndo itsji ndo tjajna Jerusalén. ⁵² Je'e ndo xruan'an ndo kaxin sen kuitaonxin sen cha'o sa'ó, ko sen me'e ikjui sen naa tjajna nunte Samaria bijée sen naa nchia ti tsjoké'e ndo Jesús ko kao je'e sen. ⁵³ Ko ni samaritano jua'i kuajon na juachaxin nti'a ixi ó no'e na ixi ndo Jesús satji ndo tjajna Jerusalén. ⁵⁴ Hora kono'e ndo Jacobo ko ndo Juan ixi ni samaritano jua'i tsajon na juachaxin, je'e sen ndache sen ndo Jesús:

—¿Nchána, á tjaunnta ixi tsjanchiana xroxingajinxin xro'i ngajní sinchetjáña kain ni me'e xranchi juinche'e ndo profeta Elías ó sa'ó?

⁵⁵ Ko tjume'e ndo Jesús ngatjia tsje'e ndo sen, ko kuyakutee ndo sen, ko ndachro ndo:

—Ja'anta noa'inta ngixe'e espíritu chondanta. ⁵⁶ Ixi jan'an, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, jui'a ixi sintatjáña chujni. Na'i. Jan'an jui'i ixi tsantsjen ijie chóna na ixi tsechón na kain nchakon.

Ko tjume'e sakjui sen inaa tjajna.

Ngisen tjaun xrorué'e ndo Jesús

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Nchakon stetji sen ngatja cha'o, naa xi ndache xa ndo Jesús:

—Jan'an tja'on xrorua'anta nguixin ti no satsjinta.

⁵⁸ Ko ndo Jesús ndache ndo xi me'e:

—Kain kutuunta chóna ba tjaue tixin'in ba, ko kain kuxe chóna ba kakée ba, ko jan'an, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, chonda'i ti no tsarichrin.

⁵⁹ Ko íjngo ndo Jesús ndache ndo xi me'e:

—Ja'a rua'nana.

Ko xi me'e juate'e xa ndachro xa:

—Tájonnta juachaxin tsijabaja ndotána.

⁶⁰ Ko juatingíexin ndo Jesús ndachro ndo:

—Tintu'enta chujni tsiken'en tsjabaa kichuu na; ko ja'anta itjia ko ndachenta chujni xranchi jii juachaxin tetuan'an ndo Dio.

⁶¹ Ko tjume'e inaa xi ndache xa ndo Jesús:

—Jan'an tja'on xrorua'anta; tintunanta xrontatjan sen nía.

⁶² Ko ndachro ndo Jesús:

—Ngisen teka ninge, ko ikjan sen tsje'e sen, sen me'e jua'i sinche'e ixraq ti tetuan'an ndo Dio.

10

Ndo Jesús xruan'an ndo setenta chujni

¹ Tjume'e ndo Jesús kuinche'e ndo níikán ko te chujni, ko je'e ndo xruan'an ndo sen, yuyu sen, tsitaon sen satsji sen kain tjajna ko nguixin ti no tjaun ndo xrokjui ndo. ² *Ko ndachro ndo:

—Nduaxin ntatjunta, ícha tsikoña noa jai, ko sen sinche'e ixra tsjé'a sen. Méxin tinóatáanta ngajin nchéé nunte xroxruan'an ndo itsjé sen sinche'e ixra. ³ *Satjinta ixi jan'an xruan'annta itsjinta xranchi kutuchjon ngakjen'en kundanixra. ⁴ Tiku'inta bolsa, tomi, kate ko xro'an ngisen chje'énta juajna ngatja cha'o. ⁵ Ti tsjasonta naa nchia, sa'ó tájonnta juajna ko ndachronta: “Juaxruxin tsake'e ni ste nchia jii'.” ⁶ Ko siá xrojan ni nchia tikinixin tsayé'e na juaxruxin, me'e ícha juaxruxin tsayé'e na xranchi ndachronta; ko siá na'i, juaxruxin me'e xrokjan ngajinnta. ⁷ *Ti tsjasonta naa tjajna, tituan'anta je'o naakua nchia ko intenta ko tin'innta ti xrotjáanta ni nchia me'e, ixi ngisen nche'e ixra tikinixin xroxenge'e na i'na. Ko tji'anta naa ko inaa nchia. ⁸ Ti tsjasonta naa tjajna ko ni ste nti'a jian tsiya'anta na, intenta kain nge'e xrotjáanta na. ⁹ Nchexrue'ennta ni ni'e ste tjajna me'e, ko ndachenta na: “Í kjín'a jii juachaxin tsetuan'an ndo Dio.” ¹⁰ *Ko siá tsjasonta naa tjajna ko tsaya'inta na jian, ja'anta tachrjenta cha'o ko ndachronta: ¹¹ *“Inche tjanánta itsé tuténa, tontsjengana ixi tsjakoxinna ixi ja'anta ko jan'anna chonda'ina nge'e xrotsje'ena ixi ja'anta kuitikaon'anta ndo. Ko tonó'anta ixi juachaxin tetuanxin ndo Dio ó kjín'a jii juachaxin.” ¹² *Jan'an ntatjunta nchakon tsjexin nunte xasintajni ícha tangi tson'en ni tjajna me'e ixi nge'e kon'en ni tjajna Sodoma ó sée.

Kaxin tjajna kuitikaon'a
(Mt. 11:20-24)

¹³ 'iTsango tangi tson'annta ja'anta ni tjajna Corazín! iKo tsango tangi tson'annta ja'anta, ni tjajna Betsaida! Ixi siá ti ijié nge'e junta'a ngajinnta nti'i xrokón'en ngajin ni tjajna Tiro ko tjajna Sidón, ni me'e ó sée xrokuindoxin na ti ndako'a juinche'e na ko xrotsjanga na. Ko xrokueyá na manta tiie ko xrobake'e na ntesoki'i ngata'a jaa na. ¹⁴ Méxin nchakon tsjexin nunte nti'i, ícha tangi tson'annta ja'anta ixi ti tson'en ni tjajna Tiro ko tjajna Sidón. ¹⁵ Ko ja'anta tjajna Capernaum, ¿á xraxaonnta itsjinta ti jii ndo Dio? Na'i, je'a jaña tson'en, ja'anta xroxingajinnta ti jii xro'i xrochexin chujni titikaon'a.

¹⁶ *Ko ndachro ndo Jesús:

—Ngisen tsitikaon ti xrondachro ja'anta, kaxon tsitikaonna na jan'an. Ko ngisen tsitikaon'a ti xrondachronta, kaxon tsitikaon'ana na. Ko chujni tsitikaon'a na jan'an, kaxon tsitikaon'a na ngisen xruan'anna jui'i.

Ikjan sen setenta

¹⁷ Tjume'e ikjan sen níikán ko te chujni ko tsango juaxruxin ste sen, ko ndachro sen:

—Ncháanana, kain espíritue Xixron'anxrée titikaonna hora nich-jana ixi juachaxiannta.

¹⁸ Ko ndachro ndo Jesús:

—Jaán, jan'an bikon xranchi xingajinxin Xixron'anxrée ngajní xranchi naa tóngíxin. ¹⁹ Jan'an tjá'anta juachaxin tsingatjanginta kunchee ko kulantajoon, ko tsixinte'anta ti ña'i, ko xro'an nge'e tson'annta. ²⁰ Ko take'anta juaxruxin ixi espíritue Xixron'anxrée titikaon ngajinnta. Ícha juaxruxin tinteenta ixi xranchi tin'innta ó jitaxin ngajní.

Ndo Jesús nichja ndo ngajin ndotée ndo jii ngajní

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Ko hora me'e Espíritue ndo Dio kuajon ngajin ndo Jesús juaxruxin ko ché'e ndo nichje'e ndo ndotée ndo jii ngajní ko ndachro ndo:

—Tajon juasaya ngajin ja'anta Ndotána, Nchée nunte ko ngajní, ixi kuajonnta juachaxin ixi ngisen noe'a xrokuienxin nã nge'e kondee ngajní ko juinchenoe'anta ni tsango no'e ko ni tsango tienxin. Jaña, juinche'e ja'anta Ndotána ixi jaña tjaunnta.

²² *Ko nichje'e ndo sen nti'a ko ndachro ndo:

—Ndotána chjána juachaxin ixi tetuan'an kain nge'e. Xro'an ngisen no'e ngisen chjen'en je'e ndo. Je'o Ndotána chúxin ndo ngisen chjen'en ndo. Ko xro'an ngisen chúxin ngisen je'e ndo, je'o chjen'en ndo, ko jan'an tincha'a ngisen tjaun xrochuxin Ndotána.

²³ Ko tjume'e ndo Jesús tsje'e ndo sen teyuu chrikao ndo ko je'o sen ndache ndo sen:

—Juaxruxin ste ni bikonxin ixi ikon nge'e bikon ja'anta. ²⁴ Ntatjunta ixi itsjé sen kuanichja sen chijnie ndo Dio ko itsjé sen rey tjaun sen xrobikon sen ti bikonta, ko bikon'a sen. Ko tjaun sen xrokuin'en sen xranchi ritin'ennta jai, ko kuien'a sen.

Ndo Jesús tjako ndo ti junche'e xi tjajna Samaria

²⁵ *Ko tjume'e naa xi tjako ley tjajna Israel bingatjen xa nichje'e xa ndo Jesús ixi tjaun xa tsono'e xa á nduaxin no'e ndo Jesús, ko juanchangi xa ndachro xa:

—Maestro, ¿inge'e sinta'a jan'an ixi tsarichón kain nchakon?

²⁶ Ko ndachro ndo Jesús:

—¿Nge'e jitaxin chijnie ndo Dio? ¿Nge'e tienxian?

²⁷ Ko je'e xa ndachro xa:

—Ley ndachro: “Tjue'enta Ncháanta ndo Dio ixi nchijíi asáanta, ko nchijíi ja'anta ko nchijíi ti xraxaonxinnta; ko tjue'enta ni kichuunta xranchi tjue'enta asáanta.”

²⁸ Ko tjume'e ndo Jesús ndachro ndo:

—Chao ndachrua. Síá ja'a sinche'e jí'i, tsechón asáan kain nchakon.

²⁹ Ko xi tjako ley tjaun xa xrojuakoxin xa ixi ícha jian no'e xa, méxin ndache xa ndo Jesús íjngo:

—¿Ngisen ni kichuuna?

³⁰ Ko tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Naa xi *kuixin* xa tjajna Jerusalén jitji xa tjajna Jericó, ko ngatja cha'o bingakon'en xa kaxin xiche'e, ko kue'e nã xa kain nge'e chónnda xa ko kain ti jitsáa xa, ko juaya nã ngajin xa, xranaáxrokóñaxón nã xa. Ko tjume'e sakjui nã. ³¹ Ko tjume'e naa xitaana judío jitji xa xraje'o cha'o, ko bikon xa jitsinga xi me'e, ko xitaana konchjino xa ko sakjui xa. ³² Ko kaxon no nti'a jitatsinga naa xi levita, ko bikon xa xi jitsinga,

ko kaxon konchjino xa. ³³ Ko kaxon nti'a jitji naa xi kujxin nunte Samaria, ko bikon xa jitsinga xi judío, ko je'e xa bikonóe'e xa xi me'e. ³⁴ Ko konchjiñe'e xa tjenka xa, ko juinchexruen'en xa ixi aceite ko vino kain ti no tsikoni'e xa, ko kuetsía xa jian ti no tsikoni'e. Ko tjume'e juincheketa'a xa xi kuntajnoé xa ko sabikao xa xi ni'e naa nchia tjokéexin na, ko nti'a je'e xa kuayakon'en xa xi ni'e. ³⁵ Ko nchakon sakjui xa, kuantsje xa yuu tomi ko juenga xa i'na ngajin xi ndo'a, ko ndachro xa: “Tayakon'éen xi ji'i, ko siá sinchexienxian ícha tomi ixi je'e xa, jan'an tsjenga'a 'na nchakon xrokjanna.” ³⁶ Méxin ndachijiana, ¿ngisen ti ní xi ji'i nduaxin tjue'e xa xi juincheni'e xiche'e?

³⁷ Ko xi tjako ley ndachro xa:

—Xi bikonóe'e xi ni'e.

Ko tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Méxin ja'a kaxon itjia ko nche'e jaña.

Ndo Jesús ikjui ndo ndo'a jan Marta ko jan María

³⁸ *Tjume'e ndo Jesús sakjui ndo, ko kuiji ndo naa tjajna nchiín. Nti'a jii naa jan ndatin'in Marta ko kuajon jan juachaxin kuitu'e ndo ndo'a jan. ³⁹ Ko je'e jan Marta chóna jan naa jan kichuu jan ndatin'in María. Ko je'e jan María bake'e jan tjenka tutée ndo Jesús stetin'en jan nge'e jindachro ndo. ⁴⁰ Ko jan Marta tsango xraxaon jan sinchekonchjian jan nge'e sine sen ko chóna jan itsjé xra, méxin konchjiñe'e jan ngajin ndo Jesús ko ndachro jan:

—¿Nchána, á xraxaon'a ixi jan kichuuna tintuna jan jan'on rinta'a kain ixra? Ndache jan tsingijnana jan.

⁴¹ Ko ndo Jesús ndache ndo jan Marta:

—Marta, Marta, ja'anta tsango yaanta juachjaon ixi kain ixra chondanta, ⁴² ko jii naakua nge'e tsango tjintee. Ko jan María kuitja jan nge'e icha jian, ko xro'an ngisen tsantsje'e jan ji'i.

11

Ndo Jesús juako ndo xranchi xronichje'eni ndo Dio

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Naa nchakon ndo Jesús jinichje'e ndo ndotée ndo, ndo Dio, ko juexin nichja ndo, tjume'e naa sen chrikao ndo ndachro sen:

—Nchána, nchekuannaninta xranchi xronichja'ana ndo Dio xranchi ndo Juan juako'e ndo chujnita ndo.

² Ko ndachro ndo Jesús:

—Nchakon nichje'enta ndo Dio, ndachronta:

Ndotáina Dio ritjennta ngajní,
tsango tjúa ja'anta.

Ja'anta tetuan'annta ngajinna.

Nche'enta xranchi tjaunnta ngata'a nunte nti'i, xranchi nche'enta ngajní.

³ Ko ja'anta tájonnta nutja sinena kain nchakon.

⁴ Ko nchemé'enta kain ti ndako'a nta'ana,
xranchi jan'anna tjáñanana ti ndako'a juinchenana na.

Tájon'anta juachaxin ngajin Xixron'anxrée ixi sinche'e xa tsitexinna ti ndako'a.

⁵ Ko kaxon ndachro ndo Jesús:

—Take'kona ixi naa ja'anta chondanta naa xi tjentonta, ko ngusine tiie xrokjuinta ndo'a xa ko xrondachenta xa: “Amigo, nchekjenna ní nutja, ⁶ ixi kuji naa xi chúxin, kujxin xa ikjín, ko kuji xa nía ko jan'an xro'an chonda xrotjá'a xa.” ⁷ Ko siá tsjate'e xi jii ngaxin'in nchia xrondachro xa: “Chjánaí'ana ixrą; ó jije'e nchia ko chjan'na ko jan'an ó tsintechrina; jua'i tsaya xrotjá'a nge'e.” ⁸ Ko ntatjunta siá chro'a xa tsaya xa xrotjáanta xa nge'e tjaunnta maski tjentonta xa, tsaya xa xrotjáanta xa kain nge'e xrokonda'anta ixi ítjaun'a xa ícha xrokuiye'enta xa. ⁹ Méxin, jan'an ntatjunta: Tjanchianta ko ndo Dio tsajon ndo; tjéenta nge'e ko tsinchúinta; tinganta ntąchja, ko tsantje'e ndo. ¹⁰ Ixi ngisen tjanchia nge'e, tsayé'e sen; ko ngisen tjée, sen me'e tsitja sen; ko ngisen tinga ntąchja, xitje'e ntąchja.

¹¹ '¿Á xrojan ja'anta chondanta chjan'anta ko tjanchia xjan nutja, á xrochje'énta xjan naa ixro? Q, ¿tjanchia xjan kucheę ko xrochje'énta xjan naa kunchee? ¹² ¿Q tjanchia xjan joja ko xrochje'énta xjan naa kuntanchia? ¹³ Méxin, siá ja'anta maski jian'inta no'anta chje'énta chjan'anta nge'e jian, ícha Ndotáina ndo Dio jii ngajni tsajon ndo Espíritue ndo ngajin sen tsjanche'e ndo!

Ndachro ną ixi ndo Jesús chónnda ndo juachaxien Xixron'anxrée (Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

¹⁴ Naa nchakon ndo Jesús kuantsje ndo naa espíritue Xixron'anxrée tsijinchenosin naa xi. Ko hora kuachrje espíritue Xixron'anxrée, je'e xi chao nichja xa. Tjume'e kueya ni ste nti'a xronka ną ixi jaña juinche'e ndo Jesús. ¹⁵ *Ko kaxin ną ndachro ną:

—Xi ji'in tantsje xa espíritue Xixron'anxrée ixi chónnda xa juachaxien Beelzebú, me'e Xixron'anxrée, xi tetuen'en kain espíritu ña'i.

¹⁶ *Ko ikaxin ną tjaunna ną xrotsje'e ną á nduaxin no'e ndo Jesús, méxin juanche'e ną ndo xrojuinche'e ndo naa ixrą ijíe ixi juachaxien ndo Dio jii ngajni. ¹⁷ Ko je'e ndo no'e ndo nge'e stexraxaon ną, ko ndachro ndo:

—Xrojan tjajna je'a naxraje'o xraxaon ni tjajna me'e ko tęt'to kichuu ną, ndatsitjáña, ko ni ste naa nchia, siá je'a naxraje'o xraxaon ną, kaxon jua'i tsintee ną. ¹⁸ Jaña kaxon, siá Xixron'anxrée tęt'oka'o xa ni kichuu xa, tsitjáña juachaxin chónnda xa. Ja'in ndachrjan, ixi ja'anta ndachronta ixi jan'an tantsjexin espíritue Xixron'anxrée ixi juachaxien xa. ¹⁹ Ko siá jaña xrokjui, ¿ngisen chjée ni chrjiku'u ja'anta juachaxin tsantsje ną espíritu ña'i? Méxin, je'e ną xrondachro ną ndako'a jii nge'e stexraxaonnta. ²⁰ Ko siá jan'an tantsjexin espíritue Xixron'anxrée juachaxien ndo Dio, me'e xrondachro ixi ti tetuan'an ndo Dio ó kuji ngajinnta.

²¹ 'Nchakon naa xi tsanga yaa xa ntatjo ko jindaa xa ndo'a xa, xro'an nge'e tsitjáña. ²² Ko nchakon tji inaa xi ícha tsanga ko tset'oka'o xa xi nchée nchia ko tsjacha xa, ko tsantsje'e xa kain chika yama xi ndo'a, ko satsjikao xa kain nge'e chónnda xi ndo'a ko tsonchjeya ngajin ni chúxin xa.

²³ *'Ngisen titikaon'ana jan'an, ni me'e ningakonna; ko ngisen tingijna'i ixrą nta'a, ni me'e tingakon'enna.

Naa espíritue Xixron'anxrée ijngo ikjan

(Mt. 12:43-45)

²⁴ 'Ko naa espíritue Xixron'anxrée kuachrxjin aséen naa chujni, satji ti jii nunte xema tijée no tsjoké'e. Ko kuitja'i ti no tsjokéexin, je'e espíritu jixraxaon: "Jan'an xrokjanna nía ti kuachrxjin." ²⁵ Ko nchakon ikjan espíritue Xixron'anxrée, tjume'e tixin'in aséen chujni ti kuachrxjin, ixi bikon xa ni me'e ste nã xranchi naa nchia tsikajon nã ko chaxro tsje'e. ²⁶ Ko tjume'e espíritue Xixron'anxrée tiru'e'e yãto espíritu ícha ña'i, ko kain espíritu tixin'in ngaxin'in aséen ni me'e. Ko tjume'e ícha tangi ton'en nã ixi sa'ó.

Ngisen nduaxin juaxruxin jii

²⁷ Ko ndo Jesús jinichja ndo kain ji'i, ko tjume'e naa nchri ste ngakjen'en nã nti'a, nichja nchra ndachro nchra séen:

—iTsango juaxruxin jii nchri juntajongi'a ko juntakangia!

²⁸ Ko ndachro ndo Jesús:

—ícha juaxruxin tsintee chujni tin'en nge'e ndachro ndo Dio ko titikaon!

Ni ndako'a xraxaon juanchia nã naa nge'e ijie

(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ *Tjume'e itsjé nã konkueya nã ngandajin ndo Jesús, ko je'e ndo juangíxin nichja ndo ko ndachro ndo:

—Kain ni ste jai, je'e nã ña'i nã ko tjanchia nã tsikon nã naa nge'e ijie; ko xro'an nge'e sinta'a; je'o nge'e kon'en ndo profeta Jonás, ndo kuachronga chijnie ndo Dio sa'ó. ³⁰ Xranchi konoxin ndo Jonás ngajin ni kuintee tjajna Nínive ixi xrokuienxin nã, jaña kaxon konoxinna jan'an, Chjen'en ndo Dio, xjan jongi'e xranchi chujni, ixi tsikon kain ni jii jai. ³¹ Nchakon tsoñã ijíée kain ni ste jai, nchri reina tsikí'xin naa nunte ícha nijn tsingatjen nchra ko tsjankata'a nchra ijie ni ste jai ixi nchri reina me'e tsikí'xin tsango ikjín ixi xrokuin'en nchra ti juako ndo Salomón. Ko jai nti'i ritjén jan'an ngajinnta ko ícha chonda juachaxin ixi juachaxin kuachónnda ndo Salomón. ³² Ko ni kuintee tjajna Nínive kaxon tsingatjen nã nchakon tsoñã ijie ngajin kain chujni, ko tsjankata'a na ijie ni ste jai ixi kain ni tjajna Nínive kuindoxin nã ko kuintu'e nã ijie kuachónnda nã nchakon kuin'en nã chijnie ndo Dio tsichronga ndo Jonás ó sée. Ko jai nti'i ritjén jan'an ngajinnta ko ícha chonda juachaxin ixi juachaxin kuachónnda ndo Jonás.

Ikonni, me'e xro'i tingasáña cuerpoeni

(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ *Xro'an ngisen tjaaaka naa xro'i ko tsemá sen xro'i me'e, ko kaxon take'a nã xro'i ngaxin'in naa ntãã. Noi take'e nã xro'i ixi kain ni tixin'in nchia tsikon nã ti tingasáña. ³⁴ Jaña ikonni xranchi naa xro'i tingasáña cuerpoeni. Méxin, siá jian ikonnta, kaxon nguixin cuerpoanta tingasáña. Ko siá na'i, jian'a ikonnta, kaxon nguixin cuerpoanta naxixe'e jii. ³⁵ Tsje'enta jian ixi á chao jii xro'i chondanta, á je'a ti naxixe'e stenta. ³⁶ Méxin, siá nchijii cuerpoanta chónnda ti tingasáña, ko je'a tu'o chónnda naxixe'e, jaña nchijíinta jian tingasáña xranchi xrochondanta naa xro'i chaxro tingasáña.

Ndo Jesús tuyakutéé ndo xi fariseo ko xi tjako ley

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Ndo Jesús juexin ndachro ndo kain ji'i, tjume'e naa xi fariseo kuinóatée xa ngajin ndo Jesús xixi itsji ndo ndo'a xa sineka'o xa ndo. Tjume'e ikjui ndo Jesús ndo'a xa ko kuixin'in ndo ko bake'e ndo ti jii mesa. ³⁸ Ko je'e xi fariseo xrakon xa xixi bikon xa xixi ndo Jesús bake'e ndo juine ndo ko konti'a ndo inda itja ndo xranchi kuanche'e kain ni judío. ³⁹ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Ja'anta xi fariseo nchetjúanta tuenxin vaso ko laato, ko ti ngayá asáanta jikaon kain ti chjuya'anta ko ña'inta. ⁴⁰ ¡Ja'anta nintanta! ¿Á noa'inta xixi ngisen juinchekonchjian cuerpo, kaxon juinchekonchjian ngaxin'in cuerpo? ⁴¹ Siá xixi nchijíi asáanta chje'énta ni nóa nge'e chondanta, kaxon jaña nchijíi asáanta tsontjúa.

⁴² 'iTsango tangi tson'annta ja'anta fariseonta! Xixi ja'anta chje'énta ndo Dio ti texin parte ka menta ko kain kaxroan, ika ko itu ineni ko nche'anta nge'e jian xrojuinche'enta ko tjao'anta ndo Dio, méxin chao xrochje'énta ndo Dio nge'e chondanta ko kaxon xrotjáña'inta sinche'enta kain nge'e jian.

⁴³ 'iTsango tangi tson'annta, ja'anta fariseonta! Ja'anta tjaunnta tsaye'enta xitaon ícha chaxro ngaxin'in ni'ngo, ko tjaunnta xixi kain nã xrotjáanta juajna ngatja cha'o.

⁴⁴ 'iTsango tangi tson'annta ja'anta xratjakonta ley ko ja'anta fariseonta xixi ja'anta nche'anta xranchi ndachronta! Xixi ja'anta xranchi tuye tsixrabaa ni tsiken'en stenta ko tikon'a nã tuye me'e ko ta'tu nã tuye ko noe'a nã xixi nti'a tsixrabaa chujni.

⁴⁵ Ko tjume'e naa xi tjako ley ndache xa ndo Jesús:

—Maestro, ti ndachronta jaña, xranchi jan'anna tuyakutéentana.

⁴⁶ Ko ndachro ndo Jesús:

—¡Kaxon ja'anta tsango tangi tson'annta, ja'anta xro tjakonta ley! Xixi ja'anta tetuen'ennta nã sinche'e nã nge'e tsango tangi ko jua'i sinche'e nã me'e. Ko ja'anta tingijna'inta nã sinche'e nã kain ti tetuan'annta.

⁴⁷ 'iTsango tangi tson'annta xi ja'anta nchekonchjiannta tjatu'o tsango chaxro ngata'a ti jixrabaa kain sen profeta tsichronga chijnie ndo Dio sa'ó, ko me'e ni ndotáchrí'anta xranchrjen tsikoña nã sen!

⁴⁸ Ko jaña ja'anta tjakonta xixi chao ti tsijinche'e ndotáchrí'anta xranchrjen sa'ó, xixi je'e nã tsikoña nã sen profeta ko jai ja'anta nchekonchjiannta tjatu'o chaxro ngata'a ti jixrabaa sen me'e.

⁴⁹ 'Ko ndo Dio tsango jian no'e ndo, méxin, ndachro ndo: “Xroxruan'annta ngisen xrochronga chijnina ko ngisen tsjako ngajinnta, ko ja'anta naatsóñaxónnta sen ko ikaxin sen chinga sinchekuunta sen.”

⁵⁰ Méxin, ndo Dio tsjankata'a ndo ijie ngajin ni jii jai xixi kain sen profeta kuinteken'en ko kuintí jnié sen, ti xra xrangixixión konchjian nunte ko ti nchakon jai; ⁵¹ xranchakon kuen'en ndo Abel ko hasta ti kuen'en ndo Zacarías, ndo kóñaxin nã ngusine ti jii altar ko ni'ngo. Méxin, ntatjunta, ndo Dio tsjankata'a ndo ijie ngajin ni ste jai xixi xranchi kuen'en kain sen sa'ó.

⁵² 'iTsango tangi tson'annta ja'anta xro tjakonta ley! Xixi ja'anta chondanta xroon jitaxin kain ti tetuan'an ndo Dio ko ja'anta tjaun'anta titikaonnta, ko tingijna'inta ni tjaun tsitikaon.

⁵³ Juexin ndachro ndo Jesús kain ji'i, tjume'e xi tjako ley ko xi fariseo tsango koñao xa ngajin ndo Jesús, ko tjume'e juanchangi'e xa ndo Jesús tsango itsjé nge'e, ⁵⁴ ixi xrobikon xa siá je'e ndo xronichja ndo naa nge'e ndako'a ixi chao xrobankata'a xa ijié ngajin ndo.

12

Ndo Jesús ndachro ndo nge'e tson'en ni fariseo

¹ *Tjume'e xejo kueya na, tsango kueya na statelyá kichuu na. Ko je'e ndo Jesús kuaxi nichja ndo sa'ó ngajin sen teyuu chrikao ndo ko ndachro ndo:

—Nche'anta xranchi nche'e xi fariseo, ixi ndachro xa ko nichja xa jian ko ti ndachro xa, nche'a xa. ² *Ixi xro'an nge'e nche'e chujni tsemá, kain nge'e ti nche'e chujni ti jimá, kain me'e naa nchakon tsonoxin. ³ Méxin, kain ti imao tsinichjanta, tsji nchakon tsonoxin; ko kain ti tsinichjanta imao ngaxin'in nchia, tsajin'in na nchia tsuyako na tsin'en kain chujni.

Ngisen xroxrakon'enni

(Mt. 10:28-31)

⁴ 'Jan'an ntatjunta ixi tjento kichuuna, xrakuen'anta ngisen naatóñaxón cuerpoeni ixi me'ó chao sinche'e na. ⁵ Jan'an xrontatjunta ngisen xroxrakon'ennta: xrakon'ennta ndo nduaxin tsantsja'anta asáanta ko chónnda ndo juachaxin xroxruan'annta ndo ti xro'i xrochexin kain ni ndako'a nche'e. Je'o ngajin je'e ndo xroxrankana.

⁶ '¿Á tuchji'a na'ó kuxechjan ixi yuu tomi nchínchín? Ko je'e ndo Dio tjáñe'a ndo ninaa ba. ⁷ Ko ngujngu ja'anta Ndotáina Dio je'e ndo no'e ndo ngijan'in xrajaanta chondanta; je'e ndo beki ndo naa ko naa ka. Méxin, ja'anta xrakon'anta, ixi ja'anta ícha tjinteenta ixi kueya kuxechjan.

Ngisen tsosue'a xrondachro chuxinna ngatoxin ikon chujni

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ 'Jan'an ntatjunta ixi kain sen xrondachro chuxinna ngatoxin ikon chujni, kaxon jan'an, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, xrontatjan kain sen angéel ndo Dio ixi jan'an kaxon chuxin sen. ⁹ Ko ni xrondachro chuxin'ana na ngatoxin ikon chujni, jan'an kaxon xrondachrjan ngajin sen angéel kondee ndo Dio ixi chúxin'a sen kaxon.

¹⁰ *'Ko xrojan ni xronichja ndako'a kondee najan'an, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, xrachao tsomé'e jíee ni me'e; ko ni xronichja ndako'a kondee espíritue ndo Dio, ni me'e tsango tangi tson'en na ko tsomé'a jíeeena na.

¹¹ *'Ko nchakon tsiku'unta na ngajin ni ste ni'ngo, o ngajin xi sinchéña ijié, o naa xi tetuan'an, ta'inta juachjaon ixi nge'e tsjatingíexinnta o nge'e xrondachrona, ¹² ixi Espíritue ndo Dio sintakuan'annta ko xrondachro nge'e tsjatingíexinnta.

Ti ndakua'i xraxaon naa ni chónnda tomi

¹³ Tjume'e naa xi jii ngakjen'en kueya na ndache xa ndo Jesús:

—Nchána, ndache xi kichian xrochjána xa ngusinexin ti kuintu'e sen nía.

¹⁴ Ko je'e ndo Jesús ndache ndo xa:

—¿Ngisen ndachro ixi jan'an sintaña ijie ngajinnta ko tsonchjeya'anta ti kuintu'e ni ndúinta?

¹⁵ Ko kaxon ndache ndo kain ni stetin'en:

—Ko xroxraaon'anta ixi xrochondanta itsjé nge'e ko itsjé tomi. Ixi je'a ti itsjé xrochondanta, me'e xrotjáanta juaxruxin.

¹⁶ Ko kaxon ndo Jesús beki'e ndo nã naa chijni:

—Bake'e naa xi kuachónnda xa itsjé nge'e. Ko chjakée xa kóña kueya trigo, méxin, kueya juatsi'in xa. ¹⁷ Ko je'e xa jixraaon xa: “¿Nge'e sinta'a ixi íko'a no tsengachjian kain trigo juaka?” ¹⁸ Ko ndachro xa: “Ó nóna nge'e sinta'a. Tsonjamangi kain nchia nchúin ko sintaña kaxin nchia ícha ijie ko nti'a tsjatsiin kain trigo kóña.” ¹⁹ Ko xrontatjan aséenna: “Kueya nge'e kuatsían ko chonda itsjé nge'e tsarichonxian itsjé nano. Inte ko ti'ia, tjoka'a ko take'é juaxruxin.” ²⁰ Ko je'e ndo Dio ndache ndo xa: “Ja'a ndako'a xraaon ko tienxin'a, ixi tiie jai tsen'én ko tsitjáña asáan ko, ¿ngisen tsonde'e kain ti kuatsían?” ²¹ Ko jaña tson'en kain ni ícha tjaun xrochónnda tomi ko kain nge'e jii ngata'a nunte ko xro'an nge'e chónnda nã ngajin ndo Dio.

Ndo Dio tayakon'en ndo kain chjen'en ndo

(Mt. 6:25-34)

²² Ko tjume'e ndache ndo Jesús sen teyuu chrikao ndo:

—Jan'an ntatjunta ta'inta juachjaon ixi nge'e sintenta ko nge'e tsaritsiinta. ²³ Ícha tjintee ti tsechónni ixi nge'e sineni, ko cuerpoeni ícha tjintee ixi manta tsetsáani. ²⁴ Tsje'enta xranchi jii kunta'a. Tenga'i ba ko xro'an noa tatsi'in ba, ko chónnda'i ba no tsechjianxin no, ko ndo Dio tajon ndo nge'e ine ba. ¿Á je'a ícha tjinteenta ja'anta ixi kuxe? ²⁵ Maski ja'anta, ícha taanta juachjaon, jua'i tsarichonnta ícha nchakon.

²⁶ Siá jua'i nche'enta nge'e ícha tangi'a, ¿sonda yaanta juachjaon ixi ti ícha tangi?

²⁷ Tsje'enta xranchi tangi itsjo, tsjo me'e nche'a tsjo ixrã ni tjaun'a tsjo manta. Ko jan'an ntatjunta ixi ndo rey Salomón, maski ícha chaxro kuetsaa ndo, kuetsa'i ndo xranchi naa itsjo me'e. ²⁸ Siá ndo Dio nchekitsáa ndo ika, maski jai jichón ka ngataon ijngi ko ndúya ó xroche ka, ko á je'a ícha chaxro sinchekitsáanta ndo ja'anta ti chuntia'inta ndo. ²⁹ Méxin, ja'anta ta'inta juachjaon ixi nge'e sintenta o nge'e tsi'inta. ³⁰ Ixi ngisen chúxin'a ndo Dio ícha tjaun nã xrochónnda nã kain nge'e. Ko ja'anta chondanta Ndotánta jii ngajni, ko je'e ndo ó no'e ndo kain nge'e xrokonda'anta. ³¹ Ko ja'anta cháña sa'ó tjéenta ti tetuan'an ndo Dio, ko je'e ndo tsajon ndo kain nge'e xrokonda'anta.

Tsango tjintee nge'e xrochondana ngajni

(Mt. 6:19-21)

³² Kutuchjonna xraon'anta. Maski kueya'inta, Ndotánta jii ngajni, tjaun ndo tsake'enta ngajin ndo. ³³ Nchekjinta ti chondanta ko chje'enta tomi ni nóa; ko tjume'e nchekonchjiannta puxa tichje'a, ixi jaña xrochondanta ti ícha tjintee ngajni, ko me'e kain nchakon tsake'e

ko tsjexin'a. Ixi nti'a jua'i tixin'in xiche'e ko t̄i'a kuchji. ³⁴ Ixi ti no tsake'enta ti t̄jintee chondanta, nti'a tsake'e asáanta kaxon.

Xrotjá'inta kotachrin, tsarichonnta

³⁵ *Kainko nchakon jian xrotsje'enta ko nchekanga'inta xro'i jii ngaya asáanta. ³⁶ *Ja'anta take'énta xranchi naa xi nche'e ixra, xi jichón'en xa xrokjan nchée xa, ndo tsj̄'xin ti tsikute'e na. Ixi hora tsj̄i nchée xa ko tseyá ndo, je'e xa tuinxin tsantje'e xa nt̄achja tixin'in ndo. ³⁷ Tsango juaxruxin tsintee kain ngisen nche'e ixra nchakon xrokjan nchée na ko tsitja ndo na stechón na, tsikejua'i na. Ko jan'an ntatjunta, ixi je'e ndo tsajon ndo juachaxin tsake'e na ti jii ntachaon* ko tsajon ndo nge'e sine na. ³⁸ Ijé juaxruxin tsintee na maski tsj̄i ndo ngosine tiie o tsingasáñaja ixi stechón'en na ndo ko tsikejua'i na. ³⁹ *Ko tienxinnta ji'i: siá xi nchée naa nchia xrokono'e xa nge'e hora tsj̄i xiche'e, je'e xa xrokuejua'i xa hora me'e, ko xrokuintue'a xa tsee xiche'e ndo'a xa. ⁴⁰ Ja'anta kaxon tarichrin'anta; ixi jan'an, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsji'i naa nchakon ko ja'anta noa'inta ngixe'e nchakon ko ngixe'i hora tsji'i.

Yuu xi nche'e xra, naa xi jian, ko naa xiña'i

(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Ko tjume'e ndo Pedro juanchangi'e ndo ndo Jesús:
—Ncháina Jesús, ti ndachrona ji'i, ¿á tsienxin kain na o jan'onna tsianxinna?

⁴² Ko juatingíexin ndo Jesús:

—Naa xi jian tetuan'an ni nche'e ixra, me'e xrondachro ixi je'e xa xrotsje'e xa nchia ko tsajon xa sine kain ni ste nchia me'e. ⁴³ Chaxro tsono'e aséen xi me'e nchakon tsj̄i nchée xa ko tsichuexin xa ixi jinche'e xa ti kuituen'en xa. ⁴⁴ Jan'an ntatjunta ixi ndo tetuen'en nchia tsake'e ndo xi kuitikaon ixi je'e xa tsetuan'an xa kain ixra ko kain nge'e chónnda ndo ndo'a. ⁴⁵ Ko siá xi sinche'e kain ixra me'e xroxraxaon xa ixi nchée xa tsonchjen'en tsj̄i ndo, ko tsaa xa ndako'a sinchekao xa ni nchexra, ni nchri ko ni xi tituen'en xa, ko je'e xa take'e xa sine xa ko tsí'i xa ko xrokoan xa, ⁴⁶ ko nchakon ko hora xraxaon'a xa tsj̄i nchée xa, ndo tetuen'en nchia, tjume'e je'e ndo tsoñao ndo ngajin xa ko tsikaon xa ko tsengi ndo xa. Xranchi tson'en xi me'e, jaña tson'en kain ni titikaon'a ndo Dio.

⁴⁷ Xi nche'e ixra, siá no'e xa nge'e tjaun nchée xa sinche'e xa ko je'e xa titikaon'a xa ti kuituen'en xa, xi me'e tsanga tsikaon xa. ⁴⁸ Ko xi noe'a ixi ti ndako'a jinche'e xa, xi me'e ícha tsikaon'a xa. Méxin, ngisen ícha kueya kuayé'e, sen me'e ícha kueya xrokonda tsajon sen. Ko sen ícha kueya no'e, sen me'e ícha kueya xroxranche'e sen.

Je'a naxraje'o xraxaon na kondee ti juako ndo Jesús

(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ Jan'an jui'i ixi sintakakiin xro'i ngata'a nunte nti'i. ¡Ko jan'an ó tja'on xrojuaa xro'i jai! ⁵⁰ *Xrokonda nge'e tsango tangi sinchena na, ko jai jitoni'e aséenna tsijja nchakon tson'en me'e. ⁵¹ Siá ja'anta xraxaonnta ixi jan'an bikian juaxruxin ngata'a nunte nti'i, ntatjunta na'i. Méxin jée xroxraxaon ngujngunta. ⁵² Ixi nchakon

xrangíxixín jai ko kaxin nchakon tsjii, na'ó ni ste naa nchia, ni me'e xrochjeya nã. Níi nã tsoñao'e nã ni yuu ko ni yuu tsoñao'e nã ni níi. ⁵³ Ko ndotata xraningakon'en ndo chjen'en ndo, ko ichjan xraningakon'en xjan ndotée xjan. Ko janáana xraningakon'en jan nchrichje'en jan, ko nchrichje'en jan xraningakon'en xjan janée xjan. Jancha'a xraningakon'en jan nchritakinde'e jan ko nchritakinda xraningakon'en nchra jachée nchra.

Ngajní tjakoxin xranchi tson'en nchakon tsjii
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴ Ndo Jesús kaxon ndache ndo nã:

—Ko nchakon tikonnta tsonchjian itjuj ti no tetaonxin nchakon, ja'anta ndachronta ixi ó tsjii chrin, ko jaña ton'en. ⁵⁵ Ko nchakon chrinto ti'xjin no níjin, ja'anta ndachronta tsania súa, ko jaña ton'en. ⁵⁶ ¡Ja'anta ndako'a xraxaonnta! Ja'anta ó no'anta ko chuxinnta nge'e ton'en ngajní ko ngataon ijngi, ko ja'anta noa'inta ko tienxin'anta nge'e jiton'en nchakon stenta.

Tetokui'anta ni kichuunta
(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ ¿Sonda nchekonchjian'inta ja'onta ti nchekuu kichuunta? ⁵⁸ Siá xrojan ngisen tsjankata'anta ijie ko xrokonda itsjinta ngajin xi nchekonchjian ijie, cháña naa tjaxon kichuunta ti xrayáanta cha'o ko xratjaso'anta ti jii xi tetuan'an. Ixi siá tsjasonta nti'a, xi nchéña ijie xroxraxin'innta xa ndo'achjiso. ⁵⁹ Ko jan'an ntatjunta ixi tsachrxjin'anta nti'a tsjengajanta kain tomi chondanta.

13

Xrokonda tsindoxin nã ko sinche'e nã ti jian

¹ Nchakon me'e konchjiñe'e kaxin nã ngajin ndo Jesús ko beki'e nã ndo xranchi juinche'e xi Pilato ixi tsiketuan'an xa kuen'en kaxin xi tsikí'xjin nunte Galilea. Ko jnié xa tsikintji ti no chexin jnié iko ti bakajonxin nã juasaya ngajin ndo Dio. ² Ko ndo Jesús juatingiexin ndo:

—¿Á xraxaonnta ixi je'e xa ícha kueya ijie sínká xa ixi kain ni tjajnéé xa ni Galilea, méxin jaña kon'en xa? ³ Jan'an ntatjunta ixi na'i. Ko siá ja'anta tsindoxin'anta xranchi nche'enta ko xranchi xraxaonnta, kainnta jaña tsinteken'ennta kaxon. ⁴ Q, ¿á xraxaonnta kaxon ni itejní kuen'en, ni xratja torre Siloé? ¿Á ni me'e ícha ijie kuachónnda nã ixi ikaxin ni bake'e tjajna Jerusalén? ⁵ Jan'an ntatjunta na'i. Ko siá ja'anta tsitikaon'anta ti tetuan'an ndo Dio, ja'anta jaña tsinteken'ennta kaxon.

Ntaq tu higo tajon'a ntaq itu

⁶ Tjume'e ndo Jesús beki'e ndo sen:

—Naa xi kuachónnda xa naa ntaq tu higo ngataon ijngi. Ko ikjui xa kuitsje'e xa ntaq á chónnda ntaq itu, ko xro'an itu kuitja xa. ⁷ Ko tjume'e ndache xa xi tsje'e jngi'e xa: “Ó chónnda níi nano titsja'a ntaq ji'i ko xro'an itu titja. Méxin cháña tonchrijian ntaq, xruenxon jita'a ntaq ngata'a nunte'na.” ⁸ Ko xi tsje'e ijngi ndachro xa: “Ja'anta, tintu'enta ntaq nano ji'i; jan'an sintandá inche tutée ntaq ko tsjánka'a

ntaa xineno tsitjo. ⁹ Ko xrotsje'ena á tsajon ntaa itu. Ko siá na'i, me'e ché xrochrijin ntaa.”

Ndo Jesús nchexruen'en ndo naa nchri jisée

¹⁰ Naa nchakon tjoké'e ni judío, ndo Jesús juinçekuen'en ndo na chijnie ndo Dio ngaxin'in naa nchando'e ndo Dio. ¹¹ Ko nti'a jii naa nchri ni'e itejní nano. Espíritue Xixron'anxrée tsijatu'o nchra, méxin jisée nchra, ko jua'i xendua nchra. ¹² Ndo Jesús bikon ndo nchra, ko kuiye'e ndo nchra ko ndachro ndo:

—Ja'a nchri jai kuachrje ichin kuachonda.

¹³ Ko tjume'e je'e ndo bake'e ndo itja ndo ngata'a nchra, ko tuinxin je'e nchra xendua nchra ko kuaxi nchra kuajon nchra juasaya ngajin ndo Dio. ¹⁴ Ko xi tetuan'an ni'ngo koñao xa ixi ndo Jesús juinçekruen'en ndo nchra nchakon tjoké'e na. Méxin je'e xa ndache xa kain ni ste nti'a:

—Jii ikjaon nchakon tikinixin tson'en ixra; nchakon me'e tsji'inta tsoxruan'annta, ko jai nchakon tjoké'eni tikinixin'a tson'en ji'i.

¹⁵ Ko tjume'e ndo Jesús ndache ndo xa:

—Ncheye'a asáanta. ¿Á toxindange'anta kuxinta'anta o kunta-jnoanta ko tiku'unta ba tsi'i ba inda nchakon tjoké'eni? ¹⁶ Ko nchri ji'i xjantié ndo Abraham, Xixron'anxrée tsikintexin xa nchra ixi ichin tejni nano ko, ¿á tikinixin'a tsoxrueen'en nchra nchakon tjoké'eni?

¹⁷ Jaña ndachro ndo Jesús, méxin kaxin na ningakon'en na ndo ixi juinchesue'e ndo na; ko ni ste nti'a tsango juaxruxin ste na ixi bikon na tsango nge'e ijié juinche'e ndo.

Ndo Jesús juako ndo kondee naa tsee mostaza

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Ko tjume'e ndachro ndo Jesús:

—¿Xranchi jii ti tetuan'an ndo Dio? ¹⁹ Me'e jii ndako naa tsee mostaza. Naa xi bengá tsee me'e jngi'e xa. Ko bangi ka ko kóna naa ntaa ijié ko kuxe juinchéña ba kakée ba ngata'a chaan ntaa me'e.

Ndo Jesús juako ndo kondee ti tja'in nutja

(Mt. 13:33)

²⁰ Ko kaxon ndachro ndo Jesús:

—¿Nge'e chao tsikonxinni ti tetuan'an ndo Dio? ²¹ Me'e xranchi ti nchetja'in nutja níi medida ikuen tsitsé naa nchri ko jaña juan'in chu'u.

Ntacha ijno

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Sakjui ndo Jesús no tjanya Jerusalén, ko kuatsinga ndo itsjé tjanya ijié ko tjanya nchiín ko juinçekuen'en ndo na chijnie ndo Dio. ²³ Ko bake'e naa xi juanchangi'e xa ndo Jesús ko ndachro xa:

—¿Á kain'a chujni xrochóna juachaxin tsehón kain nchakon?

Ko ndo Jesús ndachro ndo:

²⁴ —Xakon'annta tsixixinnta ixi ntacha ijno, ixi ntatjunta itsjé na tjaun na tixin'in na nti'a ko jua'i tixin'in na. ²⁵ Ko tjume'e ndo ndo'a tsingatjen ndo ko tsije'e ndo ntacha ko ja'anta tsitu'anta nduja, tsinganta ntacha ko xrondachronta: “Tantje'enta ntacha.” Ko je'e ndo xrondachro ndo: “Jan'an nóna'i no juixin ja'anta.” ²⁶ Ko tjume'e ja'anta tsjangixinnta xrondachronta: “Jan'anna kui'ina ko juinena ngajinnta,

ko ja'anta juinchequannanta chijnie ndo Dio ngatja cha'o tajanana.”
²⁷ Ko je'e ndo xrondachro ndo: “Jan'an ó ntatjunta nóna'i no juixinnta. Satjixinnta ti ritjén jan'an, ja'anta ndako'a nche'enta.” ²⁸ *Nti'a ja'anta xrotsjanganta ko tseto nenonta nchakon tsikonnta ndo Abraham, ko ndo Isaac, ko ndo Jacob, ko kain sen profeta bake'e sa'ó, ste sen ngajni ti tetuan'an ndo Dio, ko ja'anta tsake'enta nduja. ²⁹ Ixi tsi'xin chujni kain nunte; chuya, retuya, ku'e ko no níjin ko tsake'e na sine na ti tetuan'an ndo Dio. ³⁰ *Méxin itsjé na jai xro'an juachaxin chónnda na, ko je'e ni me'e ícha ijíe juachaxin xrochonda na; ko kaxin na jai tsango ijíe juachaxin chónnda na, ko ni me'e íxro'an juachaxin xrochónnda na.

Ndo Jesús tsjanga ndo ixi tjanya Jerusalén

(Mt. 23:37-39)

³¹ Nchakon me'e ikjui kaxin xi fariseo ko ndache xa ndo Jesús:

—Satjixinnta nti'i, ixi xi rey Herodes tjaun xa naatsónaxónnta xa.

³² Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Satjinta ko ndachenta xi me'e, xi ndako'a nche'e: “Jai ko ndúya xratsantsje espíritue Xixron'anxrée chónnda chujni, ko sintaxruan'an ni ni'e, ko níxin nchakon ó sintajexin xřana.” ³³ Ko xrokonda xratsaji jan'an jai ko ndúya ko tjenki, ixi kain sen profeta chronga chijnie ndo Dio xrokonda tsenxin sen tjanya Jerusalén.

³⁴ ¡Ja'anta tjanya Jerusalén, ja'anta tónanta kain sen chronga chijnie ndo Dio ko taxinta ixro sen xruan'an ndo Dio kují xrobingijnanta! ¡Jan'an nanaunka fia'on xroxra'unta xranchi naa kuchika tja'o ba chjen'en ba ngangí nine'e ba, ko ja'anta chro'anta! ³⁵ Méxin xrokono'anta ixi nchianduinta je'o ncha tsitu'e ncha; ko xrontatjunta í tsikon'antana tsija nchakon ja'anta xrondachronta: “Tsango jian ngisen kujxin juachaxien ndo Dio.”

14

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi tsikatjuya

¹ Naa sábadó nchakon tjoké'e na, ndo Jesús ikjui ndo ndo'a naa xi fariseo tetuan'an, ko nti'a chjée na ndo juine ndo. Ko nti'a ste ícha xi fariseo stetsjaya xa ndo Jesús. ² Kaxon nti'a jii naa xi tsikatjuya xa. ³ Ko ndo Jesús juanchangi'e ndo xi tjako chijnie ndo Dio ko xi fariseo:

—¿Á jii juachaxin sinchexruen'enni naa ni ni'e nchakon tjoké'eni?

⁴ Ko je'e xa tenko xa. Tjume'e ndo Jesús itsé ndo itja xi ni'e, ko juinchexruen'en ndo xa ko ndache ndo xa chao satsji xa. ⁵ *Tjume'e ndo Jesús ndache ndo xi fariseo:

—¿Ngixe'e ja'anta, siá naa kuntajnoanta o naa kuxinta'anta tsitsingaya ba naa tuye, á tsantsje'anta ba maski nchakon tjoké'eni?

⁶ Ko xi fariseo jua'i juatingíexin xa nge'e ndachro ndo Jesús.

Chujni tsikiye'e na tsii na kiée ni tute'e

⁷ Ndo Jesús jitsje'e ndo ixi kain ni konchjiñe'e ti kiée na, juée na ntaxitaon jian jii ti mesé ni tsikute'e, ko tjume'e je'e ndo ndachro ndo:

⁸ —Nchakon itsjinta naa kiée ni tsute'e, tjé'anta ntaxitaon jii ícha tjenja ni tsikute'e, ixi nchéxin tsii naa ngisen ícha tetuan'an ko ni me'e xrokonda tsake'e na nti'a. ⁹ Ko ngisen kuiya'anta ikjuinta

kia xrontatjunta nā: “Tingatjexinnta ti ntaxitaon rita'anta ixi ña tsake'e naa ngisen ji'i.” Ko tjume'e ja'anta tsingatjennta ko tsake'enta ti ntaxitaon jii ícha no ndá'a ko tsosua'anta. ¹⁰ Méxin naa ngisen xrondachro tsji'inta naa kiéé nā, ja'anta cháña take'énta ntaxitaon ícha no ndá'a, ixi jaña ni ntaxitaon jui'inta kia xrontatjunta nā: “Ja'anta tatsinganta ti ntaxitaon jii ícha tjenka ni kute'e.” Jaña ja'anta tsaye'enta ícha juasaya ngajinxin* kain ni ste nti'a. ¹¹ *Ixi ni ícha sinchejié aséen, ni me'e tjinte'a nā ko tsayé'a nā juachaxin tsetuan'an nā; ko ngisen nchejié'a aséen, sen me'e ícha tsayé'e sen juachaxin tsetuan'an sen.

¹² Ko ndo Jesús ndache ndo xi tsikiye'e ndo tsji ndo kiéé xa:

—Ja'anta nchakon sinchéñanta naa kia, tiye'anta chujni tjentonta, sen ndointa, sen kichuunta, sen ste tjenka ndointa chónnda itsjé tomi, ixi sen me'e chao sinchéña sen inaa kia ko tsiya'anta sen itsjinta sinteku'unta sen, ko jaña je'e sen sinchekjan sen ti juine sen ndointa. ¹³ Méxin, nchakon ja'anta sinchéñanta naa kia, tiye'enta ni nóa, ni jua'i itji, ni jua'i tontengi je'o, ko ni ntakutsin. ¹⁴ Ko jaña ícha juaxruxin xrochondanta asáanta, ixi maski ni me'e jua'i tsjenga'anta nā 'nā. Nchakon xroxechón kain ni jian juinche'e, ndo Dio tsjenga'anta ndo 'nā nge'e jian juinche'enta ngajin ni nóa.

Ndo Jesús juakoxin ndo xranchi kon'en naa kia ijié

¹⁵ Kuin'en naa xi jii tjenka mesa ko ndache xa ndo Jesús:

—Tsango juaxruxin tsake'e ni sine ti tsake'e kia ti tetuan'an ndo Dio.

¹⁶ Ko ndo Jesús ndache ndo xi me'e:

—Naa xi bake'e xa naa kia ijié, ko kuiye'e xa itsjé nā tsji nā sine nā. ¹⁷ Ko kuji hora sine nā, ko xi me'e xruan'an xa naa xi nchexrée xa tsjirué'e xa kain ni ndache xa tsji ixi ó chao jii kain nge'e. ¹⁸ Ko kain ni me'e kuaxi nā ndache nā xi kuetuan'an xa kueya ko ndachro nā ixi jua'i tsji nā. Xi sa'ó ndachro xa: “Jan'an kue'na naa nunte, ko xrokonda tsitsja'a nunte; toñao'anta ixi tsji'a.” ¹⁹ Ko ndachro inaa xa: “Jan'an kue'na na'ó yuntee kuxinta, ko xrokonda xrotsja'a á chao nche'e ba ixrā; méxin, ndachrjan toñao'anta ixi tsji'a.” ²⁰ Ko inaa xa ndachro xa: “Jan'an nandá kuténa, méxin, jua'i itsji.” ²¹ Ko xi nchexrā ikjan xa ngajin xi tsixrua'an xa tsjirué'e xa nā ko chronga xa kain ji'i. Ko je'e xa kuin'en xa nge'e tsichro ni xrokui sine, ko koñao xa ko ndache xa xi nchexrée xa: “Jaiko itjia kain cha'o ko kain ndasin chónnda tjajna ji'i, ko tikua nti'i kain ni nóa ko ni jua'i itji, ko ni jua'i tontengi je'o, ko ni tikon'a.” ²² Tjume'e je'e xi nchexrā ndachro xa: “Ó juinta'a xranchi kuetuannanta, ko xrajii no tsintee ícha chujni.” ²³ Ko tjume'e je'e xi tetuan'an ndache xa xi nchexrā: “Itjia kain cha'o ko kain cha'o tatu'ka ngande'e tjajna, ko nchekateya nā tsji nā, ixi jaña xrokaon nía. ²⁴ Jan'an ndachrjan tjaun'a tixin'in ninaa ni kuiya'a ícha sa'ó tsji nā sine nā.”

Tangi rué'eni ndo Jesucristo

²⁵ Tsango itsjé nā rué'e nā ndo Jesús ko je'e ndo ngatjia ndo ko ndache ndo nā:

* **14:10** 14:10 ngajinxin delante de **14:11** 14:11: Mt. 23:12; Lc. 18:14.

26 *—Siá xrojan ja'anta tjaunnta xroruénanta, xrokonda ícha xrotjaunninta jan'an ixi ndotáta, o janáanta, o janchri'anta, o chjan'anta, o nchrikichuunta o xi kichuunta, ko kaxon je'a ícha xrotjue'enta asáanta. Ko siá ícha xrotjaunanta jan'an, chao xrokjannta sen chujnina. 27 *Ko ngisen tsatsinga'i juachjaon tsatsinga jan'an ti tsen'en na nganito ntacru, ni me'e jua'i xrokjan na sen chujnina. 28 Siá xrojannta tjaunnta sinchekonchjiannta naa tjatu'o tsango noi, zá tsake'anta sa'ó xroxraxaonnta ngijan'in tomi xrokonda tsonchjianxin tjatu'o me'e?, ko, zá chondanta kain tomi xrokonda tsjexixin tsonchjian tjatu'o? 29 Ixi siá na'i, je'o kuitenta ixro tseta'a tjatu'o ko juexin tomi, ko í juexin'a juinçekonchjiannta tjatu'o me'e, ko kain ni tsikon tsjanoanta na ixi juexin'a kuitenta tjatu'o. 30 Ko ni me'e xrondachro na: “Xi ji'i juangíxin xa juinçekonchjian xa tjatuée xa ko jue'a xa kuite xa tjatu'o.” 31 O naa xi rey xrokonda itsji xa ko tseto xa ngajin inaa xi rey, zá je'a sa'ó xroxraxaon xa ixi á chao ixi ite mil xi soldado chónnda xa, tseto xa ngajin xi rey chónnda ikán mil xi soldado? 32 Xi rey me'e xraxaon xa ixi jua'i tsjacha xa ngajin xi rey ti kueya xi soldado chónnda xa, méxin xroxruan'an xa kaxin na tsikao na juajna ngajin xi rey chónnda kueya xi soldado ixi xrajíi xa ikjín, ko jaña tseto'a xa. 33 Jaña, ja'anta kaxon siá tsintue'anta kain ti chondanta, jua'i xrokjannta chujnina.

Nchakon xjnta tojni'a xjnta

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

34 'Xjnta tsango jian xjnta tojni'xin ti ineni ko nchakon sinchejni'a xjnta, ¿nge'e tsojni'xin ti sineni? 35 Méxin nchakon tsojni'a xjnta ninge'o tsonda xjnta, tsintjini xjnta ixi íxro'anxrée xjnta. Ngisen tin'en, tsin'en sen jian.

15

Juako ndo Jesús naa chijni kondee naa kutuchjon tsikitjáña

(Mt. 18:10-14)

1 *Konchjiñe'e xi xenge'e i'na tomi ti tjanchia xi tetuan'an, ko kaxon kueya ni ndako'a nche'e konchjiñe'e na ngajin ndo Jesús ixi tsin'en na ti ndachro ndo. 2 Tjume'e xi fariseo ko xi tjako chijni kuetuan'an ndo Dio nichjangí'e na ndo Jesús, ko ndachro na:

—Xi Jesús tjento xa kain ni ndako'a nche'e ko nekao xa na.

3 Méxin ndo Jesús juako ndo naa chijni ngajin na:

4 —Ngixe'e ja'anta, chondanta naa ciento kutuchjon, ko sinchetjáñanta naa ba, zá tsintue'anta ko noventa y nueve ngataon ijngi ko itsjinta tsijéenta iko kuitjáña ko tsinchjanta ba? 5 Ko nchakon tsinchjanta ba, ja'anta tsake'enta juaxruxin ko tsamanta ba ngata'a ntachaantta, 6 ko nchakon tsjasonta ndointa, tsiye'enta ni tjentonta ko kain ni ste tjenka ndointa ko xrondachenta na: “Jai tsojuna juaxruxin ixi ó kuitja kutuchjonna, iko kuitjáña.” 7 Jan'an ntatjunta, xraje'o jaña Ndotáina jii ngajni ko kain sen ángel tsango ché'e sen ixi naa ngisen ndako'a juinche'e ó titikaon sen chijnie ndo Dio ixi ni noventa y nueve jian nche'e, íxrokonda'i tsindoxin na.

Ndo Jesús juako ndo naa chijni kondee naa nchri

⁸ Ko kaxon ndachro ndo Jesús:

—Naa nchri chónnda nchra ite tomi ko juinchetjáña nchra naa tomi, je'e nchra sinchekakiin nchra xro'i ixi tsjée nchra tomi juinchetjáña nchra ko tsajon nchra nguixin ngaxin'in nchia tsitjaja nchra tomi juinchetjáña nchra. ⁹ Ko hora tsitja nchra tomi, tsiye'e nchra kain nchri tjento nchra ko kain ni ste tjenka ndo'a nchra ko xronache nchra kain na: “Tújúna juaxruxin ixi ó kuitja tomi juintatjáña.” ¹⁰ Jan'an ntatjunta kaxon ngajni kain sen ángel ne'e ndo Dio ste sen juaxruxin nchakon naa ngisen ndako'a juinche'e tindoxin sen ko ikjan sen ngajin ndo Dio ko titikaon sen chijnie ndo.

Ndo Jesús juako ndo kondee naa chajan

¹¹ Ko kaxon ndachro ndo Jesús:

—Naa xi kuachónnda xa yuu chajan. ¹² Ko chán yuxin ndache chán ndotée chán: “Tata, chjánanta tomi ko nge'e tikinixin tsayá'a jan'an.” Ko tjume'e je'e ndo konchjeya ndo yui chájé'en ndo ti tikinixin'en chán. ¹³ Tsjé'a nchakon kuatsinga, je'e chán juinchekeji chán ti kuayé'e chán ko juejo chán kain tomi, ko tjume'e sakjui chán inaa tjajna ikjín ko juinche'e chán kain ti ndako'a, ko juinhexienxin chán kain tomi kuayé'e chán. ¹⁴ Ko jue'e chán juinhexienxin chán kain tomi, ko tjume'e kujj nchakon kain ni tjajna me'e tsango kuatse na jinta ko je'e chán tsango tangi kuatsinga chán kaxon. ¹⁵ Ko tjume'e ikjui chán bijanchia chán ixra ngajin naa xi tjajna nti'a. Ko xi me'e kotuen'en xa chán itsji chán ngataon jngi'e xa xrotsje'e chán kuchinga. ¹⁶ Ko je'e chán tsango baken'en chán jinta, ixi xro'an nge'e jii sineni ko tjaun chán xrojuine chán tjaja bajine kuchinga. ¹⁷ Méxin bake'e chán xraxaon chán ko ndachro chán: “¡Itsje ni nchexra ste na ndo'a ndotána! ¡Ko je'e na chónnda na itsje nge'e sine na, ko jan'an nti'i jiteenxinna jinta! ¹⁸ Tsingatjen ko satsji ti jii ndotána ko xrontatjan ndo: Tata, jan'an junta'a ti ndako'a ngajin ndo Dio jii ngajni ko ngajinnta kaxon. ¹⁹ Ítikinixin'a tsin'inna chja'annta; je'o xrokjanna xranchi naa xi nchexráanta, naa xi xro'an tjintee.” ²⁰ Tjume'e kua chán cha'o ikjan chán ndo'a ndotée chán. Ko xrakjín jitiji chán, ndotée chán bikon ndo chán ko bikonóe'e ndo chán ko binga ndo ti no jitji chán ko joa ndo chán ko kuetoixin ndo chán. ²¹ Ko tjume'e je'e chán ndache chán ndotée chán: “Tata, jan'an junta'a ti ndako'a ngajin ndo Dio jii ngajni ko ngajinnta kaxon. Méxin, ítikinixin'a tsin'inna chjan'anta.” ²² Ko je'e ndotée chán ndache ndo ni nchexrée ndo: “Taka tikuunta manta ícha jian ko tjintee ko nchekitsáanta chjan'na; ko kaxon tsikuunta kuchaningo tseyá itja xjan, ko take'énta xjan kate ícha tjintee. ²³ ¡Tsikuunta kuxinta ícha ntao ko to'inta ba sintena ko sinchéñana kia! ²⁴ Ixi chjan'na ji'i xranchi xrokuen'en xjan ko jai xechón xjan. Je'e xjan kuitjáña xjan ko jai ikjan xjan. Nchéñana kia ko tújúna juaxruxin.”

²⁵ Ko chán sa'ó ngataon ijngi jinche'e chán ixra. Ko hora ikjan chán konchjiñe'e chán nchia, kuin'en chán jii soon ko steté na. ²⁶ Me'e kuiye'e chán naa xi nchexra ko juanchangi'e chán xa: “¿Sonda jii kia?” ²⁷ Ko xi nchexra me'e ndachro xa: “Íkjan chán kichuunta, ko ndotánta kuantuan'an ndo kuen'en kuxinta ícha ntao ixi ikjan chán ko

xro'an nge'e tsikon'en chán." 28 Ko chán sa'ó tsango koñaao chán, ko chro'a chán tixin'in chán nchia. Ko je'e ndotée chán kuachrje ndo ko juinchetsen'en ndo ñao chán ixi tixin'in chán nchia. 29 Ko je'e chán ndache chán ndotée chán: "Ja'anta no'anta ngijan'in nano rinta'a ixra ngajinnta ko nai'a nichjangi'anta, ko ja'anta ninaa kubitochjan chjana'inta xrojuineki'an xi tjento. 30 Ko jai kuii chjan'anta ji'i, xjan ndako'a juinchexienxin kain tomi ko kain nge'e chje'énta xjan, juinchexienxin xjan kain tomi kuayé'e xjan ngajin nchri ndako'a nche'e, ko ja'anta kon'inta kuxinta ícha ntao ko juinchéñe'enta xjan kia." 31 Tjume'e je'e ndo ndache ndo chán sa'ó: "Chjan'na, ja'a kain nchakon ritjén ngajin, ko kain ti chonda jan'an, ja'a tikinixin'an. 32 Ko jai xrokonda tsojuna juaxruxin ko sinchéñana kia ixi xjan kichuua xrokjui xranchi ó kuen'en xjan, ko jai xechón xjan ko je'e xjan kuitjáña xjan, ko jai kuichuee xjan."

16

Ndo Jesús juako ndo naa chijni kondee naa xi nche'a jian

¹ Ndo Jesús beki'e ndo sen teyuu chrikao ndo:

—Bake'e naa xi chóna itsjé tomi, ko xi me'e kuachóna xa naa xi bakeki kain tomi ko kain nge'e kuachóna xa. Ko naa nchakon ikjui kaxin na kuindache na xi tomie ixi xi nchexrée xa tsango nchexienxin xa tomi ko nge'e bake'e ngaya itja xa. ² Ko tjume'e xi tomie kuiye'e xa xi nchexrée xa ko ndache kichuu xa: “¿Á nduaxin nche'e xranchi bekinana jan'an, nchexienxinkua tomina ko nge'e chonda jan'an? Jai ndachijiana nge'e juinche'e ixi kain nge'e bakée ngaya tjáa ko tomi bake'kia ixi ja'a ísinche'a ixra ngajin.” ³ Ko tjume'e xi bakeki tomi bake'e xa xraxaon xa: “¿Nge'e sinta'a jai ixi je'e nchána tsantsjena xa ixra? Jan'an ísoji'ina sinta'a ixra ngataon ijngi, ko tsosua'na tsjanchaka'a. ⁴ Ó nóna nge'e sinta'a nchakon i xrochonda ixra ixi ni sinke'e nchána tsiya'na na ndo'a na.” ⁵ Ko tjume'e kuiye'e xa ngujngu ni sinke'e xi nchée xa. Ko je'e xa juanchangi'e xa xi kuii sa'ó: “Ja'a, ¿ngijan'in tasinka ngajin nchána?” ⁶ Ko je'e xa juatingíexin xa: “Jan'an tasinka cien barril tikia ndaxi'e ko tasinka ndaxi'e me'e.” Ko je'e xi teki tomi ndachro xa: “Itsé xroon ti jitaxin ti tasinka ko nchéñana tuinxin inaa xroon xrondachro je'o tasinka cincuenta ntábarril.” ⁷ Tjume'e xi teki tomi juanchangi'e xa inaa xi sínká: “Ja'a, ¿ngijan'in tasinka?” Xi me'e juatingíexin xa: “Cien costa noatrigo.” Ko tjume'e je'e xi teki tomi ndachro xa: “Itsé xroon ti jitaxin nge'e tasinka ko tasintaxian je'o tasinka noó ikán* costa.” ⁸ Tjume'e xi tomie kono'e xa nge'e juinche'e xi nchexrée xa, xi teki tomi, ko ndachro xa ixi xi ji'i jaiko xraxaon xa nge'e sinche'e xa ixi kain ni ngata'a nunte, ni chúxin'a chijnie ndo Dio, ícha ña'i na ixi tsingijna na ni naxraje'o ndakua'i nche'e xranchi je'e na ko sen titikaon chijnie ndo Dio, na'i. ⁹ Jan'an ntatjunta chijni ji'i: tonda'anta kain tomi ko kain nge'e richondanta ngata'a nunte nti'i, ko tomi me'e tsjachaxinnta chujni tsjentonta, ixi nchakon tsjexin kain nge'e ko kain tomi, ja'anta tsaye'enta nchia jii ngajni tsarixi'inta kain nchakon.

¹⁰ Ngisen tayakon'en ti kueya'i chóna sen, kaxon chao tayakon'en sen ti kueya xrochóna sen, ko ngisen jua'i tayakon'en ti kueya'i,

* 16:7 16:7 ikán veinte

kaxon jua'i tayakon'en sen ti kueya. ¹¹ Méxin siá jua'i xrotsje'enta jian tomi ko kain nge'e jii ngata'a nunte nti'i, ¿ngisen tsake'e ngaya tjáanta tomi nduaxin tjintee? ¹² Ko siá jua'i xrotsje'enta jian tomie inaa chujni, ¿ngisen xrotjá'anta tomi nduaxin tikinixin'annta?

¹³ *Ni nchexra jua'i xrochónda na yuu sen tituen'en na, ixi xraningakon'en na naa xi tituen'en na ko xrotjue'e na inaa xa, o chaxro tsitikaon na ngajin naa xa ko xronichjangí'e na xi yuxin. Jaña kaxon jua'i sinche'e na ixra ngajin ndo Dio ko kaxon ícha xrotjue'e na tomi. ¹⁴ Ko xi fariseo tsango tjue'e xa tomi, méxin juanoa xa ndo Jesús ixi nge'e ndachro ndo. ¹⁵ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Ja'anta tjaunnta tsono'e na ixi jian ja'anta ko je'a nduaxin me'e, ixi ndo Dio chúxin ndo asáanta. Méxin nge'e tsango tjue'e chujni, ndo Dio nche'a ndo juaxruxin.

Ícha jian tsitikaonni chijnie ndo Dio

¹⁶ *Chijni kuayé'e ndo Moisés ko kain ti tsindachro kain sen profeta me'e chijnie ndo Dio. Chijni me'e baketuan'an ko kuachronga kain sen nche'e xrée Ndo Dio kuijija nchakon kuij ndo Juan, ndo bikitée na. Ko jan'an tjá'anta chijni jian chronga xranchi jii ngajni ti tetua'an Ndo Dio. Méxin kain ni kuayé'e chijni ji'i tsango nche'e na nge'e ixi tixin'in na ti no tetuan'an ndo Dio. ¹⁷ *Ko jan'an ntatjunta ixi ícha tangi'a tsitjáña ngajni ko nunte nti'i ixi tsitjáña naa letrée chijnie Ndo Dio.

Ndo Jesús juako ndo ixi chujni tsikute'e jua'i tsintu'e kichuu na
(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ *Siá naa xi tsikute'e naa nchri ko tsij nchakon tsintu'e xa janchri'e xa ko tsute'e xa inaa nchri, xi me'e ndakua'i jinche'e xa ixi kuitikaon'a xa ley kuetuan'an ndo Dio. Kaxon, xi tsute'e naa nchri tsikintu'e ndoxi'e nchra, xi me'e kaxon ndakua'i jinche'e xa.

Xi chónda itsjé tomi ko xi Lázaro, xi nóa

¹⁹ 'Bake'e naa xi chónda itsjé tomi ko teya xa manta tjintee, ko kain nchakon take'e xa kia. ²⁰ Ko nduja ndo'a xi me'e bake'e naa xi nóa bakin'in Lázaro; xi me'e tsango ni'e xa, ko nchijii ntau'e xa jirenga. ²¹ Ko kunia tonchjiñe'e ba tuni ba ntau'e xi nóa. Ko je'e xa tjaun xa sine xa kain ti tsixe'e ine xi chónda itsjé tomi. ²² Ko tjume'e naa nchakon xi nóa kuen'en xa ko sen ángel sabikao sen xa ti juaxruxin ti jii ndo Abraham, ti jii kain sen jian. Ko kaxon xi chónda itsjé tomi kuen'en xa ko juabaa na xa. ²³ Ko xi kuachónda itsjé tomi kaxon ikjui xa ti ste ni tsiken'en ko tsango tangi ste na nti'a. Je'e xa tsje'e xa noi ko ikjín bikon xa ti jii ndo Abraham ko xi Lázaro. ²⁴ Tjume'e kuyako xa ko ndachro xa: "Tata Abraham, tikonóananta, ko xruan'annta xi Lázaro sinchetjao xa dedue xa ixi inda ko tsij xa sinchetjao xa nejen ixi tsango tangi ritjén chringi xro'i nti'i." ²⁵ Ko ndo Abraham ndache ndo xa: "Chjan'na, xraxaoan ixi tsango jian bake'e ngata'a nunte, ko tsango kueya nge'e chaxro kuachonda, ko xi Lázaro tsango tangi bake'e xa nti'a. Ko jai je'e xa nti'i jii xa juaxruxin ko ja'a tangi ritjén ti jii xroi. ²⁶ Ko kaxon jii naa yaso'e tsango ijié ngusine ti ste jan'anna ko ja'anta. Méxin sen ste nti'i maski xrotjaun sen xrokjui sen tsingijnanta sen, jua'i itsji sen; ko ni ste nti'a jua'i tsij na nti'i ti ste jan'anna." ²⁷ Tjume'e

ndachro xi kuachónnda itsjé tomi: “Tata Abraham, jan'an tinóatáana, xruan'annta xi Lázaro itsji xa ndo'a ndotána ²⁸ ixi nti'a ste na'ó xi kichian, ko jan'an tja'on sincheno'e sen xa chijnie ndo Dio, ko jaña jian tsitikaon xa, ko je'e xa tsi'a xa nti'i ti jii xro'i.” ²⁹ Ko ndachro ndo Abraham: “Xi kichuua chónnda xa xroon ti jitaxin tsikjin ndo Moisés, chijnie Ndo Dio ko ti tsinichja kain sen profeta. Sinchekuanxin xa ko tsitikaon xa xroon me'e.” ³⁰ Ko xi kuachónnda itsjé tomi ndachro xa: “Na'i, tata Abraham, tsitikaon'a xa. Cháña xruan'annta naa ngisen ó ndakuen'en xronichje'e sen xa, me'e tsitikaon xa ko tsindoxin xa.” ³¹ Tjume'e ndachro ndo Abraham: “Siá tjaun'a nã tsitikaon nã chijnie Ndo Dio tsikayé'e ndo Moisés jitaxin xroon ko ti tsichronga kain sen profeta, maski tsikon nã naa chujni ndakuen'en ko xroxechón chujni, tsitikaon'a nã kaxon.”

17

Nge'e nchekateyanta ixi sinche'enta ti ndako'a
(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

¹ Ndo Jesús ndache ndo sen teyuu chrikao ndo:

—Itsjé nge'e jii nchekateyani ixi sinche'e ni ti ndako'a, ko, ícha tangi tson'en ngisen kondeexin sinche'eni ti ndako'a! ² Ni me'e xrokuite'e tusin nã naa ixro ijié ti tontsingaxin ko xrokuitsingangi nã ndachaon ixi jaña ísinche'a nã ixi naa chjan xranoe'a xrojuinche'e xjan ti ndako'a. ³ *Taanta juachjaon ixi ja'anta sinche'anta ti ndako'a, ko siá naa ni kichuunta sinche'e ti ndako'a ngajinnta, ja'anta tjáña'anta nge'e junta'anta nã; ko siá ísinche'a nã ti ndako'a ngajinnta, ja'anta tjáña'anta nge'e junta'anta nã. ⁴ Maski yaãto ndakua'i sinta'anta nã naa nchakon, ko yaãto xrondachro nã tjáña'anta nge'e junta'anta nã, xrokonda yaãto xrotjáña'anta ja'anta kaxon nge'e junta'anta nã.

Ti chúntiani Ndo Dio me'e nche'e ícha soji tsinteeni

⁵ Sen kuajikao ndo Jesús ndache sen Ndo:

—Tingijnaninta ixi ícha xrochuntiana ngajinnta.

⁶ Ko je'e Ndo Jesús ndachro ndo:

—Siá ja'anta xrochuntianta ndo Dio naa nchinchjaon xranchi naa tsee ka mostaza, ja'anta xrondachenta naa ntayua: “Ja'a tachrjengíxian inche nti'i, ko xenga ngangí ndachaon”, ko ntãã me'e tsitikaon ntãã.

Nge'e xrokonda sinche'e naa xi nchexrã

⁷ Siá naa ja'anta, chondanta naa xi nchexrã ko xi me'e tsikikao xa ngataon ijngi yunta o kuitsje'e xa kutuchjoanta, ko ikjan xa tondó, ¿á xrojan ja'anta xrondachenta xa: “Xrokuia take'é sinte”? ⁸ Na'i, ja'anta xrondachenta xi nchexrã me'e: “Xakon'an nchéñanana sine, ko tikia sine ko tsi'i, ko tjume'e take'é sinte ja'a.” ⁹ Ko, ¿á kaxon tájonnta juasaya ngajin xi nchexrã ixi kuitikaon xa nge'e kuituen'ennta xa? ¹⁰ Jaña kaxon ja'anta, ti tsjexin sinche'enta kain ti kuetuan'annta ndo Dio, xrondachronta: “Jan'anna xi nchexrã xro'an tundana; ixi je'o junta'ana ixrã tikinixinnana sinta'ana.”

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo ite xi kuachónnda chinlepra

¹¹ Ndo Jesús tingakitji ndo tjajna Jerusalén, kuatsinga ndo itsjé tjajna tikinxin'en nunte Samaria ko nunte Galilea. ¹² Ko tjume'e kuiji ndo tjenka naa tjajna, ko tjajna me'e kuachrjexin ite* xi níexin chinlepra. Ko konchjiñe'a xa tjenka ndo, ikjión kuíxi xa. ¹³ Ko xi ni'e me'e kuyako xa ndache xa ndo:

—¡Jesús, Maestro, tikonóa'nananta!

¹⁴ Ko hora bikon ndo Jesús xi ni'e ndachro ndo:

—Itjinta ko tjakonta ngajin xi taana tjako ley.

Ko xranchi stetji xi ni'e, kuachrje chin'en xa ko koxruen'en xa. ¹⁵ Ko naa xi ni'e me'e, bikon xa ixi koxruen'en xa, ikjan xa ko kuajon xa juasaya ngajin ndo Dio. ¹⁶ Bake'exin xa ntatuchi'in xa ngajin ndo Jesús, ko kuisée xa ngata'a nche, kuajon xa juasaya ngajin ndo. Ko xi me'e, xi tjajna Samaria. ¹⁷ Ko tjume'e ndachro ndo Jesús:

—¿Á je'a ite xi koxruenxin ichin lepra? ¿No ste xi kaxin? ¹⁸ ¿Á je'o xi ji'i, xi kuixin ikjín, ikjan xa chjée xa juasaya ndo Dio?

¹⁹ Ko tjume'e ndo Jesús ndache ndo xi me'e:

—Tingatjen ko satjia; ixi nduaxin chuntia† ndo Dio, méxin koxruan'an.

Tsij nchakon tsituan'an Ndo Dio
(Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰ Ko tjume'e xi fariseo juanchangi'e xa ndo Jesús, ngisa tsij nchakon tsetuan'an ndo Dio, ko ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Nchakon tsij ti tsetuan'an ndo Dio, ni chúxin'a ndo jua'i tsikon na ti tetuan'an ndo. ²¹ Jua'i xrondachro na: “Nti'i jii”, o “no ji'a jii”, ixi ti tetuan'an Ndo Dio jii ngaya aséen ni titikaon.

²² Ko tjume'e ndache ndo sen teyuu chrikao ndo:

—Tsij nchakon xrotjaunnta tsikonnta, maski naakua nchakon, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, ixi kain juachaxien xjan, ko itsikon'anta. ²³ Ko xrontatjunta na ixi nti'i jii ndo o no jia'a jii ndo, ko ja'anta tji'anta ko rue'anta na. ²⁴ Xranchi tikonni tóngixin ko tsingasáña nchijí ngajní, jaña tson'en nchakon xrokjanna jan'an, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni. ²⁵ Ko xrokonda tsango tangi tsónna ko ni jii jai tsitikaon'a na ko xrotjaun'ana na jan'an. ²⁶ Méxin xranchi kon'en nchakon bake'e ndo Noé, jaña tson'en kaxon nchakon xrokjanna jan'an, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni. ²⁷ Ixi nchakon bake'e ndo Noé, kain na bajine na ko baki'i na ko bakute'e na ko bakajon na chjen'en na tsute'e xjan. Ko ti kuitja nchakon kuixin'in ndo Noé ntabarco ko kuania ichrin, kain na kuitu'e na nduja ko kuen'en na. ²⁸ Jaña kon'en kaxon nchakon bake'e ndo Lot, ni me'e bajine na ko baki'i na, bake'na na ko banchekji na, bakenga na ko banchekonchjian na nchia. ²⁹ Ko nchakon kuachrjexin ndo Lot tjajna Sodoma, kuaniaxin ngajní xro'i ko ndagaa azufre, ko me'e kuenxin kain na. ³⁰ Jaña tson'en nchakon xrokjanna jan'an, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni.

³¹ *Ko nchakon me'e xrojan ngisen jii ngata'a ndo'a, ko xrojan nge'e kuintu'e na ngaxin'in nchia, xroxingajin'a na xrotsé na nge'e jii ngaxin'in nchia. Ko siá xrojan ngisen jii ngataon ijngi, cháña xrokjan'ina na ndo'a na. ³² Xraxaonnta xranchi kon'en janchri'e ndo

* **17:12** 17:12 ite diez † **17:19** 17:19 chuntia tener fe **17:31** 17:31: Mt. 24:17, 18; Mr. 13:15, 16.

Lot. ³³ *Ni ícha tjaun chaxro tsake'e ngata'a nunte nti'i, ni me'e tsitjáña nã, ko ngisen tsjée ixi titikaon sen chijnie ndo Dio, sen me'e sinchetjáña'i sen aséen sen.

³⁴ Jan'an ntatjunta ixi tiie me'e, ti yuu ngisen stejua ngata'a naa kania, naa nã tsajin'in nã ngajní ko inaa nã tsitu'e nã. ³⁵ Kaxon, siá jii yuu nchri steta'o nchra, naa nchra tsajin'in nchra ngajní ko naa nchra tsitu'e nchra. ³⁶ Yuu xi jinche'e xa ixrã ngataon ijngi, naa xa tsajin'in xa ngajní ko naa xa tsitu'e xa.

³⁷ Ko tjume'e chujni kuin'en ji'i, juanchangi'e nã ndo Jesús ko ndachro nã:

—¿Tinó tsoenxin ti rindachronta?

Ko ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Ti jii cuerpoe ti tsiken'en, nti'a tjangataon kuntachrjen.

18

Ndo Jesús juako ndo kondee nchri ka'an tjanchia nchra ijie

¹ Ndo Jesús juinchequen'en ndo sen teyuu chrikao ndo ixi kain nchakon xronichje'e sen ndo Dio ko tsonchrjen'a sen sinche'e sen me'e. ² Méxin ja'in nichja ndo:

—Bake'e naa xi juez, kuachónde'a xa juasaya ndo Dio, ko chónde'a xa juasaya ngajin chujni. ³ Ko tjajna me'e bake'e kaxon naa nchri ka'an, nchri me'e nanaó bakji nchra ngajin xi juez ña'i ixi tjanchia nchra tsoñe'e nchra ijie ngajin naa xi baketoka'o nchra. ⁴ Tsango kueya vez ikjui nchra kuitsje'e nchra xi juez me'e ixi sinchéña xa ijie, ko je'e xa juinche'a xa nchra kuenta, ko tjume'e xraxaon xi juez me'e: “Maski jan'an chonda'i juasaya ndo Dio ko chonda'i juasaya chujni, ⁵ ixi nchri ka'an ji'i nanaó tji nchra tjanchia nchra ijie ko tsango tajondaxin nchra ixrã, jan'an cháña sintaña ijie ngajin nchra ixi jaña ítsi'a nchra ícha.”

⁶ Ko ndachro ndo Jesús:

—Jaña ndachro xi juez ña'i. ⁷ Méxin, ¿á je'a ndo Dio ícha tsingijna ndo kain sen kuinche'e ndo ti tinóatée sen ngajin ndo tiie, nchakon? ¿Á tsonchrjen'en ndo tsjate'e ndo? ⁸ Jan'an ndachrjan ixi je'e ndo tuinxin tsingijna ndo sen. Ko nchakon xrokjanna jan'an, Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, ¿á xratsitja ngisen ngata'a nunte nti'i xrochuntia ngajin jan'an?

Ndo Jesús beki ndo naa chijni kondee xi fariseo ko xi tjáka tomi

⁹ Ko tjume'e ndo Jesús beki ndo inaa chijni ngajin kaxin ni xraxaon ixi je'e nã tsango jian nã, ko batjaun'a nã ni kaxin. Ko ndachro ndo:

¹⁰ —Yuu xi ikjui xa ni'ngo kuinichje'e xa ndo Dio. Naa xi fariseo, ko naa xi tjáka tomiie tjajna Roma. ¹¹ Ko xi fariseo me'e siin xa, jinichje'e xa ndo Dio ja'in: “Ndotána Dio, juasianta ixi jan'an chonda'i ijie xranchi xiche'e, xiña'i, ko xi ncheye'e janchri'e ko xranchi xi tjáka tomi ji'i. ¹² Jan'an ntakatsa'a aséenna yuu nchakon ngujngu semana, ko tantsjendáa tomi ti tjacha ngujngu semana tikinixin'en Ndo Dio.” ¹³ Ko xi tjáka tomi siin xa nchion ikjín ko jiséya xa nunte, tjendua'i ikon xa noi, ko tande'e xa ntakuin xa ko ndachro xa: “¡Ndotána Dio, tikonóananinta ixi chonda ijie!”

¹⁴ *Ko jan'an ndachrjan ixi xi tjáka tomi, ícha jian ikjan xa ndo'a

xa ixi ndo Dio juinchemé'e ndo kain jíee xa, ko xi fariseo na'i. Méxigen ngsen ícha tojié, ícha tjinte'a na ngajin ndo Dio. Ko ngsen tojié'a, Ndo Dio ícha xrotjue'e ndo sen.

Ndo Jesús juinchenchaon ndo ichjan

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Kaxon itsjé na bikao na chjen'en na ti jii ndo Jesús ixi je'e ndo tsake'e ndo itja ndo ngata'a jaa xjan. Ko sen teyuu chrikao ndo, kuaxi sen kuyakutee sen ni bikao chjen'en. ¹⁶ Ko ndo Jesús kuiye'e ndo sen ko ndachro ndo:

—Tintu'enta ichjan tsij xjan ngajin, ko tingakuen'anta xjan. Ixi ngsen tayé'e ti tetuan'an ndo Dio, sen me'e, ikjan sen xranchi naa ichjan. ¹⁷ Nduaxin xrontatjunta ngsen xrokjan'i xranchi naa chjan, jua'i tsayé'e sen ti tetuan'an ndo Dio.

Naa xi tsango tetuan'an juao xa Ndo Jesús

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ Naa xi tetuan'an ningue ni judío juanchangi'e xa ndo Jesús ko ndachro xa:

—Maestro, jian ja'anta, ndachronta, ¿ingé'e sinta'a ixi tsjacha tsarichón kain nchakon?

¹⁹ Ko tjume'e ndo Jesús ndachro ndo:

—¿Sonda ndachijiana ixi jianna? Xro'an ngsen jian, je'o Ndo Dio jian ndo. ²⁰ Ó no'a chijnie ndo Dio: “Xrochonda'ia inaa nchri, tónai'a chujni, tema'ia, je'a xruenxon tjankata'a ijié inaa chujni, ko chónde'e juasaya ndotáa ko janáa.”

²¹ Ko je'e xa ndachro xa:

—Kain ña ó junta'a, xranchiona.

²² Ko kuin'en ndo Jesús nge'e ichro xa, ko je'e ndo juatingíexin ndo:

—Xratitjáña naa nge'e sinche'e. Nchekjia kain nge'e chonda ko tonchjeye'é ni nóa tomi me'e, ko xrochónda nge'e ícha tjintee ngajni. Ko tjume'e tsji'ia rua'ñana.

²³ Ko xi me'e kuin'en xa nge'e ichro ndo ko tsango kuechíin xa ixi itsjé nge'e tjintee chónda xa. ²⁴ Ko ti bikon ndo Jesús ixi tsango kuechíin xa, ndachro ndo:

—¡Tangi tixin'in naa ngsen chónda itsjé tomi ti tetuan'an Ndo Dio!

²⁵ Ícha tangi'a tixin'in naa kucamello ikon naa ntachika ixi naa ngsen chónda itsjé tomi tixin'in ti tetuan'an ndo Dio.

²⁶ Ko ni kuin'en ji'i ndachro na:

—¿Ngsen chao tixin'in ti tetuan'an ndo Dio tjume'e?

²⁷ Ko juatingíexin ndo Jesús:

—Nge'e jua'i sinche'e chujni, Ndo Dio chao sinche'e ndo.

²⁸ Ndo Pedro ndache ndo ndo Jesús:

—Nchána, jan'anna kuintu'ana kain ti kuachondana ko rua'ananta.

²⁹ Ko ndo Jesús juatingíexin Ndo:

—Jan'an nduaxin ntatjunta ixi ngsen kuintu'e ndo'a, ndotée, ko janée, xjan kichuu, o janchri'e, chjen'en ixi kondeexin chijnie Ndo Dio ko nge'e tetuan'an ndo, ³⁰ sen me'e ícha itsjé nge'e tsayé'e sen jai ti jichón sen ngata'a nunte nti'i, ko kaxon tsayé'e sen nchakon tsij ti tsechónni kain nchakon.

Ndo Jesús t̄jngo ndachro ndo tsen'en ndo

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Ndo Jesús kuiye'e ndo sen teyuu chrikao ndo ko ndachro ndo:

—Jai satsjina t̄jajna Jerusalén. Ko nti'a tsoenxin kain ti tsikjin sen profeta ó sa'ó xranchi sinchekaona, chjen'en ndo Dio, xjan j̄ongí'e xranchi chujni. ³² Ko ni me'e tsajon n̄a xjan ngajin ni je'a t̄jajna judío ko ni me'e tsjanoana xjan, ko chinga xronache n̄a xjan, ko tsikitéena n̄a xjan ndatée n̄a. ³³ Tsaxi n̄a xjan nt̄ā ko iton ko naatsóñaxón n̄a xjan. Ko nchakon nínxin xroxechón xjan.

³⁴ Ko sen teyuu chrikao ndo Jesús kuienxin'a sen ti nichja ndo, ixi jua'i xrokuienxin sen.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo t̄jajna Jericó naa xi jua'i tikon

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Ko nchakon ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo kuiji sen t̄jenka t̄jajna Jericó, ko ngande'e cha'o bake'e naa xi jua'i tikon ko jit̄janchiaka'a xa. ³⁶ Ko je'e ti xi tikon'a kuin'en xa ixi jitatsinga itsjé n̄a, méxin juanchangi xa nge'e jiton'en. ³⁷ Ko ndache n̄a xa ixi ndo Jesús t̄jajna Nazaret jitatsinga ndo nti'a. ³⁸ Ko t̄jume'e je'e xa séen kuyako xa:

—¡Jesús, kuachrjenixinnta ndo David, tikonóananinta!

³⁹ Ko ni stetaon nti'a koñao'e n̄a xa ko ndachro n̄a ixi xrotenko xa ko je'e xa ícha séen kuyako xa:

—¡Ja'anta kuachrjenixinnta ndo David, tikonóananinta!

⁴⁰ Ko t̄jume'e ndo Jesús chón'en ndo ko kuetuan'an ndo ixi tsika'o n̄a xi tikon'a. Ko bika'o n̄a xa ti jii ndo, ko t̄jume'e je'e ndo Jesús juanchangi'e ndo xa:

⁴¹ —¿Nge'e t̄jauan sinta'a ixi ja'a?

Ko xi tikon'a juatingíexin xa:

—Nchána, jan'an t̄ja'on tsikon.

⁴² Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—¡Chao tsikuan!, ixi chuntia me'e koxruan'an.

⁴³ Hora me'e xi jua'i bakikon chao bikon xa, ko rué'e xa ndo Jesús, ko jitajon xa juasaya ngajin ndo Dio. Ko kain ni bikon nge'e juinche'e Ndo Jesús kaxon kuajon n̄a juasaya ngajin ndo Dio.

19

Ndo Jesús ko xi Zaqueo

¹ Ko Ndo Jesús kuiji ndo t̄jajna Jericó ko kuixin'in ndo t̄jajna me'e.

² Ko nti'a bake'e naa xi chónda itsjé tomi ndatin'in xa Zaqueo. Xi me'e tetuen'en xa xi t̄jejo tomie xi tetuan'an t̄jajna Roma. ³ Ko je'e xa t̄jaun xa tsikon xa ndo Jesús. Ko jua'i tikon xa ndo ixi tsango itsjé n̄a jii n̄a nti'a, ko je'e xi Zaqueo jin̄a xa. ⁴ Méxin binga xa kuitaon xa ko kuajin'in xa naa nt̄ā ndatin'in sicómoro, ti no tsatsinga ndo Jesús. ⁵ Ko hora kuatsinga ndo Jesús, tsje'e ndo noi ti jii xi Zaqueo ko ndachro ndo:

—Zaqueo, jaiko xingajian ixi jai xrokonda tsituna ndúya.

⁶ T̄jume'e xi Zaqueo jaiko xingajin xa, ko tsango juaxruxin bake'e xa ixi ndo Jesús tsitu'e ndo ndo'a xa. ⁷ Ko kain n̄a bikon n̄a, ko kuaxi n̄a nichja n̄a ixi sonda ndo Jesús itsji ndo tsikitu'e ndo ndo'a naa xiña'í.

⁸ Ko t̄jume'e xi Zaqueo ndache xa ndo Jesús:

—Nchána, jai xrotjá'a ni nóa ngusinexin kain nge'e chonda, ko sía xrojan ngisen juntaya'a ko kue'é tomie na, jan'an tsonkjan'an na noóxin ícha ti kuantsja'a na.

⁹ Ko ndo Jesús ndache ndo xi Zaqueo:

—Jai ndo Dio tsantsje ndo jíee ni ste nchia nti'i, ixi kaxon xi ji'i kuachrjenixin xa ndo Abraham. ¹⁰ *Méxin, jan'an chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, jui'i bijée ngisen tsikitjáña ko tsantsje iije chónnda sen.

Ndo Jesús tjako ndo chijnie tomi

(Mt. 25:14-30)

¹¹ Ko ndajitin'en na nge'e jindachro ndo Jesús ko beki ndo naa chijni juakoxin ndo, ixi ó kuiji ndo tjenka tjajna Jerusalén, ko ixi je'e na xraxaon na ixi ndo Dio ó tsaxi ndo tsetuan'an ndo ngata'a nunte nti'i.

¹² Méxin ndachro ndo:

—Bake'e naa xi, xi me'e chjen'en kaxin ni tetuan'an ko sakjui xa ikjín inaa nunte ixi nti'a je'e xa xrokjan xa rey, ko tjume'e xrokjan xa tjajnée xa. ¹³ Ko ó xrokuachrjexin xa tjajnée xa, méxin kuiye'e xa ite xi nchexrée xa ko chjee xa xi nchexra kaxin tomi ngujngu xa, ko ndachro xa: “Nchejinche'enta tomi ji'i ixra xrokjanjan jan'an.” ¹⁴ Ko ni tjajnée xi me'e ningakon'en na xa, méxin xruan'an na kaxin ni xrondachro: “Tjaun'ana xi ji'i xrokjan xa rey tsetuannana.” ¹⁵ Ko tjume'e, juexin kuayé'e xa juachaxin ikjan xa rey, ko nchakon ikjan xa tjajnée xa kuetuan'an xa tsij ni nchexrée xa, ni chjeye'e tomi, ixi tjaun xa tsono'e xa ngijan'in juacha tomi kuajon xa ngajin ngujngu na. ¹⁶ Xi ícha tuinxin konchjiñe'e ndachro xa: “Nchána, tomi chjánana juacha íjngo ite tomi xranchi chjánana.” ¹⁷ Ko je'e xi rey ndachro xa: “Chao; jian juinche'e ixra, ixi jian juinchejinche'e ti kueya'i tjá'a, méxin jai xrotjá'a juachaxin tsituan'an ite tjajna.” ¹⁸ Tjume'e konchjiñe'e inaa xi nchexra ko ndachro xa: “Nchána, ti tomi chjánana juacha tomi íjngo na'ó tomi xranchi chjánana.” ¹⁹ Xraje'ó jaña ndachro xi rey xranchi ndache xa xi sa'ó kuiji: “Jan'an xrotjá'a juachaxin tsetuan'an na'ó tjajna.” ²⁰ Ko tjume'e konchjiñe'e inaa xi nchexrée xa ko ndachro xa: “Nti'i jii tomia chjánana. Jan'an kuatsiin tomi ngaya naa panito ²¹ ixi jan'an xronkana ixi ja'a naa xi tsango ntue'e, ko tatsían nge'e je'a na'a, ko tatsían ti no benga'ia.” ²² Tjume'e xi rey ndachro xa: “Ja'a je'a naa xi nchexra jian, ixi ti ndachrua ja'ua kuama iije. Síá ó no'a ixi jan'an tsango ntuenta, ixi tja'o ti no xro'an nge'e bakée, ko tatsiin ti no benga'i, ²³ ¿sonda bikan'ia tomina naa nchia nchejinchexina tomi ixra ixi jaña nchakon xrojui'i xrokuaya tomina ko ti juacha tomi?” ²⁴ Ko ndache xi Rey ni ste nti'a: “Tantsje'enta xi ji'i tomi kuayé'e xa ko tájonnta tomi ngajin xi chónnda ite tomi.” ²⁵ Ko je'e na ndachro na: “Nchána, ¿sonda tsayé'e je'e xa síá ó chónnda xa ite tomi?” ²⁶ *Ko xi Rey ndachro xa: “Jan'an ntatjunta, ngisen chónnda itsje, sen me'e ícha tsayé'e sen, ko ni xro'an chónnda ko maski ti nchiín chónnda na tsachrje'e na. ²⁷ *Ko kain ni ningakonna, ni tjaun'ana ixi jan'an xrokuaya'a juachaxin tsetuan'an ngata'a nunte nti'i, tikuunta na nti'i ixi tsikon xranchi tsen'en na.”

Ndo Jesús kuixin'in ndo tjajna Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

28 Juexin ndachro ndo Jesús kain ji'i, ñjngo kua ndo cha'o itji tjajna Jerusalén. 29 Ko tjume'e kuiji sen tjenka tjajna Betfagé ko tjajna Betania, tjenka ijna ndatin'in Olivo, je'e ndo kuetuen'en ndo yuu sen chrikao ndo 30 ko ndache ndo sen:

—Itjinta nchia ste no yá'a, ko ti tsjasonta nti'a tsinchíinta naa kuntajno jichroá ba nti'a ko xraxro'an ngisen teta'a ba. Tonxindange'enta ba ko tikuunta ba nti'i. 31 Ko siá xrojan ngisen tsjanchangi'anta ko xrondachro na: “¿Sonda tonxindange'enta kuntajnona?”, ja'anta tjatingíexinnta: “Nchánana xrokonde'e ndo ba.”

32 Ko sen xruan'an ndo ikjui sen ko kuitja sen kuntajno xranchi ndachro ndo. 33 Ko stetoxindange'e sen kuntajno me'e, kuiji ni kuntajnoé ko ndachro na:

—¿Sonda tonxindange'enta kuntajnona?

34 Ko je'e sen juatingíexin sen:

—Ixi Nchánana xrokonde'e ndo ba.

35 Ko tjume'e bika'o sen ba ti no jii ndo Jesús, ko bake'e sen ti tetsáa sen ngata'a ba ko juinчекita'a sen ndo kuntajno. 36 Ko ti jitatsinga ndo, bingó na ti tetsáa na ngatja cha'o ti jitatsinga ndo Jesús. 37 Ko stetonchjiñe'e sen ti xingajinxinni ijna Olivo, tsango itsjé na sterué'e na ndo Jesús ko ché'e na, méxin séen kuyako na stetajon na juasaya ngajin ndo Dio ixi tsango itsjé nge'e jian bikon na juinche'e ndo Jesús. 38 Ko séen ndachro na:

—¡Itsjé juachaxin chóna ndo Rey, ndo jitji tsixrua'an ndo Dio! ¡Chaxro ko ijié juaxruxin tsake'e ngajni ko ijié juasaya tsayé'e ndo Dio!

39 Tjume'e kaxin xi fariseo ste xa ngakjen'en ni nti'a ndachro xa:

—Maestro, tetuen'én chujnia xrotenko na.

40 Je'e ndo Jesús juatingíexin ndo ko ndachro ndo:

—Jan'an ntatjunta ixi siá xrotenko chujnina, ixro tsaxi ixro xronichja ixro.

41 Ti kuiji ndo Jesús tjajna Jerusalén, bikon ndo tjajna, je'e ndo tsjangaxin ndo tjajna me'e, 42 ko ndachro ndo:

—¡Siá nchakon jai ja'a xrokuichuxianna, xrokuaye'é ijié juaxruxin! Ko jai ja'a tienxin'a ixi jije'e ikuan. 43 Ko tsji nchakon tangi ngajian ixi tsji kaxin tjajna xroningakon'an ko tsija'a na ko tsingakon'an na nguixin ngandajian, ko tse'to na ngajian. 44 Ko tsjacha na tsóna na, ja'a ko kain chjan'an, ko kain tjatu'o ndúya tsonchjejin na, tsintue'a na ninaa ixro ngata'a inaa ixro. Ixi ja'a kuichuxin'a nchakon kuiji ndo Dio ngajian.

Ndo Jesús juinchetjúa ndo ni'ngo Jerusalén

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

45 Nchakon kuixin'in ndo Jesús ngaxin'in ni'ngo ijié jii tjajna Jerusalén, kuaxi ndo kuantsje ndo kain ni stenchekji ko ni stete'na nti'a. 46 Ko ndachro ndo:

—Chijnie ndo Dio ndachro: “Nía ndatin'in nchia nichjanaxinna sen”, ko ja'anta juinчекjannta ncha ndo'e xiche'e.

47 *Kain nchakon bake'e ndo Jesús ngaxin'in ni'ngo me'e, ko banchekuen'en ndo chujni chijnie ndo Dio. Ko xitaana baketuan'an, ko kain xi tjako ley, ko kain xi baketuan'an tjajna me'e jitjee na xranchi

tsóña nã ndo Jesús. ⁴⁸ Ko kuitja'i nã xranchi tsóña nã ndo Jesús ixi kain nã stetin'en nã nge'e jichro ndo.

20

Juachaxin chónnda Ndo Jesús

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ Naa nchakon ndo Jesús juinçekuen'en ndo nã ngaxin'in ni'ngo ijié, xranchi ndo Dio tsantsje ndo ijié chónnda nã. Hora me'e kuiji kaxin xitaana, xi ícha tetuan'an, ko xi tjako ley, ko kaxon kaxin xi tetuan'an.

² Ko ndache xa ndo Jesús:

—Ndachijiana ngisen tjáa juachaxin ixi jaña nche'e o, ¿ngisen tjáa juachaxin ji'i?

³ Ko ndo Jesús juatingéixin ndo ko ndachro ndo:

—Kaxon jan'an tsjanchangi'anta naa nge'e ko tjatingéixinnta.

⁴ ¿Ngisen xruan'an ndo Juan, ndo bikitée chujni? ¿Á ndo Dio o chujni?

⁵ Ko kuaxi xa tjakaxin kichuu xa ko ndachro xa:

—¿Nge'e tsjatingéixinna? Siá xrondachrona ixi ndo Dio tsixrua'an xi Juan, xi Jesús xrondachro xa: “¿Sonda kuitikaon'anta xa tjume'e?”

⁶ Ko siá xrondachrona ixi chujni xruan'an xa, kain ni ste nti'i tsoñaõ nã ko tsaxinna nã ixro, ixi no'e nã ixi xi Juan naa ndo profeta.

⁷ Méxin je'e xa juatingéixin xa:

—Nóna'ina ngisen xruan'an xi Juan.

⁸ Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Kaxon jan'an xrontatju'inta ngisen chjána juachaxin nta'a ji'i.

Ndo Jesús juako ndo naa chijni kondee xi nchexrã ña'i

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Ndo Jesús kuaxi ndo nichja ndo chijni ji'i ko ndachro ndo:

—Bake'e naa xi benga ntaã tu uva nunte'e xa, ko tjume'e kuajon xa nunte ngajin inaa xi sinche'e xa ixrã ko sakjui xa kaxin nano. ¹⁰ Ko kuiji nchakon xroxėjo itu me'e, xruan'an xi nunte'e naa xi nchexrée xa ixi xrokuayé'e xa itu tikinixin'en xi nunte'e. Ko je'e xi kuayé'e nunte xro'an nge'e kuajon xa, ko juaya xa ngajin xi xrokuayé'e itu ko bengi kichuu xa. ¹¹ Tjume'e xruan'an xi nunte'e inaa xi nchexrée xa. Ko kaxon jaña juinçekao nã xa, juaya nã ngajin xa ko kuyakutee kichuu xa, ko xro'an nge'e kuayé'e xa. ¹² Ko tjume'e xi nunte'e xruan'an xa inaa xi nchexrée xa. Ko kaxon xi me'e xraje'o juinçekao nã xa ko bengi nã xa.

¹³ Ko tjume'e xi nunte'e ndachro xa: “¿Nge'e sinta'a? Xroxruan'an chjan'na, xjan tsango tjua'a. Ko siá tsikon nã chjan'na tsitikaon nã ko tsajon nã juasaya* ngajin xjan.” ¹⁴ Ko je'e xi kua nunte, bikon xa chjen'en xi nunte'e, ndache xa xi kaxin xi nche'e ixrã: “Xjan ji'i tsayé'e xjan nunte'e ndotée xjan, méxin naatsóñaxón nã xjan ixi tsintueina kain nge'e tikinixin'en xjan.” ¹⁵ Ko tjume'e kuantsjexin nã xjan ngata'a nunte ko naakóñaxón nã xjan.

Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—¿Nge'e sinche'e xi nunte'e ngajin ni nchexrã ña'i? ¹⁶ Je'e xa itsji xa ko naatsóñaxón xa xi kua nunte, ko tsajon xa nunte'e xa ngajin ikaxin nã.

* **20:13** 20:13 juasaya respeto, honor

Hora kuin'en nã ji'i, ndachro nã:

—iNdo Dio tsajon'a juachaxin tson'en ji'i!

¹⁷ Ko ndo Jesús jitsje'e ndo nã ko ndachro ndo:

—Méxin, ¿nge'e xrondachro xroon chijnie ndo Dio ti jitaxin ja'in?

Ixro jueña'o'a ni nchekonchjian nchia,
ixro me'e ikjan ixro ícha tjintee.

¹⁸ Ko ngisen tsitsingata'a ixro ji'i, ni me'e tsaki kain nte'e nã. Ko siá ixro tsitsingata'a ixro ngata'a naa ngisen, ni me'e xrokjan nã xranchi inche.

Ti xroxenge'e xi tetuan'an

(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

¹⁹ Ko tjume'e kain xitaana baketuan'an ko xi tjako ley tjaun xa xrotsé xa ndo Jesús ixi kuienxin xa contre xa nichja ndo. Ko jua'i itsé xa ndo ixi xrakon'en xa ni tjajna. ²⁰ Méxin xruan'an xa kaxin xi xrotsjaya xa ndo Jesús ko xi me'e sinche'e xa xranchi ngisen tsango jian ko nduaxin'a, xi me'e stechón'en xa ixi nchéxin tsin'en xa xronichja ndo Jesús naa nge'e ndakua'i ixi jaña tsjangí'e xa ndo ngajin xi tetuan'an. ²¹ Méxin juanchangi xi stetsjaya ndo Jesús:

—Maestro, nóana ixi kain ti nichjanta ko ti tjakonta me'e ti nduaxin ko ti tjaun ndo Dio, ko ja'anta tinche'anta kaxion chujni, ixi ja'anta tjue'enta kain nã. ²² Ko jai ndachijinnata: ¿á chao tsjengana 'nã ngajin xi tetuan'an, o á na'i?

²³ Ko ndo Jesús kono'e ndo ixi ndako'a stexraxaon xa, méxin ndachro ndo:

—¿Sonda tjaunnta sincheyananta? ²⁴ Tjako'nanta naa tomi. ¿Ngisen ikon jinito nti'i, ko nge'e jitaxin?

Ko je'e xa juatingíexin xa ko ndachro xa:

—Ikon xi César.

²⁵ Méxin ndachro ndo Jesús:

—Chje'énta xi César ti tikinixin'en xa, ko chje'énta ndo Dio ti tikinixin'en ndo tsayé'e ndo.

²⁶ Ko juacha'i xa sinchenichja xa ndo Jesús ninaa nge'e ndako'a ngatoxin ni tjajna jitin'en. Ko je'e xa juinche'e xa juaxruxin xranchi juatingíexin ndo, méxin tenko xa.

Xranchi xroxechón chujni

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ *Ko tjume'e kuiji kaxin xi saduceo kuitsje'e xa ndo Jesús. Ko xi saduceo me'e titikaon'a xa ixi xroxechón chujni tsiken'en. Méxin ndache xa ndo Jesús:

²⁸ —Maestro, ndo Moisés tsikjin ndo xroon ndachro siá naa xi tsikute'e, ko ndakuen'en xa ko xro'an ichjan kuachónnda xa ngajin janchri'e xa, xi kichuu xi kuen'en xrokonda tsute'e xa ngajin nchri ka'an me'e, ko xrochónnda xa ichjan, ko xjan me'e xrokjan xjan xranchi chjen'en xi kuen'en. ²⁹ Bake'e yaãto xi, xi me'e kichuu xa. Ko xi sa'ó kute'e xa janchri'e xa ko ndakuen'en xa ko xro'an ichjan kuachónnda xa ngajin janchri'e xa. ³⁰ Ko xi yuxin kute'e xa nchri ka'an, ko kaxon ndakuen'en xa ko xro'an ichjan kuachónnda xa ngajin nchra. ³¹ Ko tjume'e xi nínxin kute'e xa nchri ka'an me'e, ko xraje'o ndakuen'en xa. Ko jaña kon'en kain ti yaãto xa. Kain xa kuen'en xa ko xro'an chjan

kuachónda xa ngajin nchra. ³² Ko tjume'e je'e nchra kuen'en nchra kaxon. ³³ Méxin nchakon xroxechónni, ¿ngixe'i ti yaato xi kuen'en xrokjan xixi'e nchra, ixi kain yaato xa, kute'e xa nchri me'e?

³⁴ Tjume'e juatingíexin ndo Jesús:

—Nti'i ngata'a nunte, xi ko nchri tute'e na. ³⁵ Ko ni tsikinixin satsji ngajni xroxechón na, nti'a tsute'a na. ³⁶ Ixi nti'a ítsen'a chujni, nchakon me'e chujni xrokjan sen xranchi sen ángel, ko ni me'e xrokjan na chjen'en ndo Dio ixi ndo Dio juinchexechón ndo na. ³⁷ Ko kaxon ndo Moisés juako ndo kondee ti xroxechón chujni, ikjin ndo ti jitaxin xranchi naa ntaa kjuáa xro'i ko che'a ntaa, nti'a ndachro ndo Moisés ixi ndo Dio me'e ndo Dio titikaon ndo Abraham, ndo Isaac, ko ndo Jacob. ³⁸ Ko ndo Dio je'a ndo Dio ne'e chujni ndatsiken'en. Ndo Dio, ndo Dio ne'e chujni stechón, ixi je'e ndo tikon ndo kain na jichón na.

³⁹ Ko kaxin xi tjako ley ndachro xa:

—Maestro jian ndachronta.

⁴⁰ Ko xronka xa ko íxro'an nge'e juanchangi'e xa ndo.

Ngisen kuachrjenixin Ndo Cristo

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Ndo Jesús ndachro ndo:

—¿Á nduaxin ndachro chujni ixi ndo Cristo kuachrjenixin ndo ndo David? ⁴² Ndo David tsikjin ndo xroon Salmos ko ndachro ndo:

Nchána ndo Dio ndache ndo Nchána:

“Take'é tjenkana ndatsjonxin jian,

⁴³ tsake'ejan ni ningakon'an chringi tutáa.”

⁴⁴ Ko siá ndo David ndache ndo ndo Mesías Nchána, ¿sonda tjume'e ndo Cristo xrokjan chjen'en ndo David?

Ndo Jesús tjangi'e ndo xi tjako ley

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Kain na stetin'en na ti nichja ndo Jesús ngajin sen teyuu chrikao ndo:

⁴⁶ —Tsje'enta jian xranchi nche'e xi tjako ley ko nche'anta xranchi je'e xa, je'e xa nche'e xa juaxruxin take'e xa manta jing, ko tjaun xa tsajon na juajna ngajin xa ngataon ndasin, ko take'e xa ícha tjenka ngaxin'in ni'ngo, ko nchakon itji xa kia tjaun xa tsake'e xa ti xitaon ícha jian. ⁴⁷ Ko ixi juancheya xa tantsje'e xa nchri ka'an ndo'a nchra ko tjume'e nchexion xa, sée nichje'e xa ndo Dio. Xi me'e ícha tangi tson'en xa nchakon sinchéña ndo Dio ijje.

21

Tomi kuajon naa nchri ka'an

(Mr. 12:41-44)

¹ Ndo Jesús jii ndo ngaxin'in ni'ngo iji ko jitsje'e ndo ixi itsje ni chónda kueya tomi ko kueya nge'e, kuji na ko bake'e na tomi ngaya ntaa tingachjian tomi. ² Ko bikon ndo Jesús kuji naa nchri ka'an ko nóa nchra, nchri me'e bake'e nchra yuu tomi nchínchín, tomi tjinte'a. ³ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Jan'an nduaxin ntatjunta ixi nchri ka'an nóa, ícha tjintee tomi bake'e nchra ixi ti kuajon ikaxin na, ⁴ ixi je'e na kuajon na ti nge'e

xe'e chónnda nã, ko je'e nchri nóa kuajon nchra kain tomi xrojuinexin nchra.

Ndo Jesús ndachro ndo ixi xrochjejin ni'ngo

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Kaxin nã stetjao nã ixi ni'ngo ijié tsango chaxro ixro tsiki'texin ni'ngo, ko chaxro jitsje'e nge'e tsikajon nã ngajin ndo Dio. Ko ndo Jesús ndachro ndo:

⁶ —Tsjí nchakon kain nge'e tikonnta tsitjáña, kain xrochjejin ko ninaa ixro tsitu'e ngata'a inaa ixro.

Nge'e tson'en nchakon tsitjáña nunte xasintajni

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Juanchangi'e nã ndo Jesús:

—Maestro, ¿ngisa tson'en ji'i? ¿Ko nge'e tsjakoxin ixi jaña tson'en?

⁸ Ndo Jesús ndachro ndo:

—Tsje'enta jian ixi xro'an ngisen sintaya'anta. Ixi tsjii kueya nã xrondachro nã ixi je'e nã ndo Cristo nã, ko xrondachro nã: “Ó tsitjáña nunte.” Ja'anta titikaon'anta ti ndachro ni me'e ko rue'anta nã. ⁹ Nchakon tsin'ennta ixi stetóña kichuu naa tjajna ko inaa tjajna, ko kaxon kaxin tjajna steteto nã, xronka'inta ixi kain ji'i sa'ó xrokonda tson'en ko xratsitjáña'i nunte.

¹⁰ Ko ndo Jesús ndachro ndo ikaxin nge'e:

—Tseto naa tjajna ko inaa tjajna, naa xi tetuan'an naa tjajna ngajin inaa xi tetuan'an inaa tjajna. ¹¹ Ko itsjé no tsanga tsontengi nunte, ko tsango tsatse nã jinta ngata'a nunte, ko kaxon tsango itsjé ichin tsjii ngata'a nã, ko tsango chinga nge'e tsikonni ngajni ko tsango sinchexronkana.

¹² 'Ko kain ji'i xratsuen'a, ixi sa'ó tsenginta nã, ko ndako'a sinta'anta nã ko xroxraxin'innta nã ndo'achjiso ko tsingakjinnta nã ngajin ni tituan'an ni'ngo ko tsikaannta nã ngajin xi tetuan'an, kondanaxin jan'an. ¹³ Ko kain ji'i sinta'anta nã, ko jaña ja'anta chao xrondachronta ixi titikaonntana jan'an. ¹⁴ *Ja'anta ta'inta juachjaon ko xraxaon'anta xranchi tsjatingíexinnta ti nge'e tsjanchangi'anta nã. ¹⁵ Ixi jan'an xrontatjunta nge'e tsjate'enta, chijni jian tsaye'enta, ko ninaa ni ningakon'annta jua'i tsjatingíexin nã. ¹⁶ Ko kaxon ndotáanta, janáanta o xi kichuunta o ngixe'i inaa ni ndointa, tsajon nã juachaxin naat-sónaxónnta nã. ¹⁷ Ko kain ngisen xroningakon'annta ixi titikaonntana. ¹⁸ Ko maski jaña tson'en, ninaa xrajaanta tsitjáña'i. ¹⁹ Soji tinteenta, me'e jaña tsjachanta tsarichonnta kain nchakon.

²⁰ 'Ko nchakon tsikonnta ixi tjajna Jerusalén tsixindajin xi soldado, ja'anta tsono'anta ixi íse'a xrochjejin nchijii tjajna me'e. ²¹ Tjume'e ni jii nunte Judea xrokonda tsingana satsji nã ngata'a jnã. Ko ni ste tjajna Jerusalén kaxon xrokonda satsjixin nã nti'a ko ni ste ngataon ijngi íxrokjan'i nã tjajna. ²² Ixi kain nchakon me'e tsango tsikaon ni titikaon'a, ko ijié juachjaon tsake'e, xranchi jitaxin xroon chijnie ndo Dio. ²³ ¡Lastu kain nchri jiá ichjan nchakon me'e, ko nchri chónnda ichjan stetaki! Ixi tsango ijié juachjaon tsake'e nchijii ngata'a nunte, ixi tsango tsikaon ko tangi tson'en ni tjajna me'e. ²⁴ Ko kaxin sen tsónaxin nã sen ixi chika espada ko kaxin sen xrotsé nã sen satsikao nã sen

ndo'achjiso inaa tjanya. Ko ni chúxin'a ndo Dio tsingatjangi nã tjanéé ndo, tjanya Jerusalén, tsitjaja nchakon xrokjan chjen'en ndo Dio.

Tsij chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵ *Tjume'e tsonoxin nge'e tson'en chjiixro ko nchanitjao ko nchan-otsé. Ko ngata'a nunte xasintajni* kain tjanya tsaã nã juachjaon, ko xroxranka nã ixi tsanga tsontengi ko xroxruin ndachaon. ²⁶ Tsango xroxronka nã ko tsontiye'e nã kondeexin xraxaon nã nge'e tson'en ngata'a nunte, ko kaxon kondeexin kain nge'e jii ngajni tsontengi. ²⁷ *Ko tjume'e tsikon nã ndo Jesús, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsij ndo ngata'a naa itjuj ko tsika'o ndo ijíe juachxin tsetuan'an ndo ko kaxon tsango ijíe chjiixro tsika'o ndo. ²⁸ Ko nchakon xroxrangíxin tson'en kain ji'i, take'énta juaxruxin, ko tsikonnta ixi ndo Cristo ó kujj ndo tsantsjen ndo ijíe chondanta.

²⁹ Ko ndachro ndo Jesús inaa chijni:

—Tsje'enta xranchi jii ntãã tajon itu higo ko ikaxin ntãã. ³⁰ Nchakon tsikonnta jixechji ntãã, me'e no'anta ixi ó tsaxi sinche'e súa. ³¹ Jaña kaxon nchakon tsikonnta ixi tsaxi tson'en ngajni kain ji'i, tsono'anta ixi tuinxin tsij ti tsetuan'an ndo Dio ngata'a nunte.

³² 'Jan'an nduaxin ntatjunta ixi sa'ó tson'en kain ji'i, ko xratsen'a chujni jii jai ngata'a nunte. ³³ Ngajni ko nunte xasintajni tsatsinga, ko ti nichja jan'an tsatsinga'i, nduaxin tson'en.

³⁴ 'Tsje'enta xranchi take'énta; xraxaon'anta ixi je'o xrotjaunna sintenta, xrokoannta ko ti ícha tajon juaxruxin ngata'a nunte nti'i ko ixi kondeexin me'e tsonoa'inta ó kujj nchakon tsji'i. ³⁵ Ixi nchakon me'e tson'en xranchi take'e naa nocha'a itsé kulano, jaña tson'en ngajin kain ni ste ngata'a nunte. ³⁶ Méxin tsejua'i asáanta, ko jian tantje'e ikonnta, ko kain nchakon nichje'enta ndo Dio ixi jaña chao tsatsinganta juachjaon tsij, ko jaña chao tsonchjiñe'enta ngajin chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni.

³⁷ *Taanchakon ndo Jesús banchekuen'en ndo nã chijnie ndo Dio ngaxin'in ni'ngo ko tiie bakitu'e ndo ti ijnã ndatin'in Olivo. ³⁸ Ko kain ni tjanya, ndúyo bakonchjiñe'e nã ti jii ni'ngo ixi tjaun nã tsin'en nã ti ndachro ndo Jesús.

22

Imao juao nã xranchi xrotsé nã ndo Jesús

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Ó jitonchjiñe'e nchakon xrangíxin kia ti sine nã nutja chónnda'i ti tja'in nio, ko kia me'e ndatin'in Pascua. ² Kaxin xitaana xi tetuan'an ko xi tjako ley stexraxaon xa xranchi sóña xa ndo Jesús ixi ste xrakon'en xa ni tjanéé xa.

³ Ko Xixron'anxrée kuixin'in aséen xi Judas kaxon ndatin'in Iscariote. Xi me'e naa xi teyuu sen bajikao ndo Jesús. ⁴ Ko xi Judas ikjui xa ngajin xitaana, xi tetuan'an, ko xi stendáa ni'ngo ko kuintejao xa xranchi tsingijna xa xrotsé nã ndo Jesús. ⁵ Ko xi ste ni'ngo tsango bake'e xa juaxruxin ko juao xa ixi xrochjée nã xi Judas tomi ixi

tsingijna xa. ⁶ Ko xi Judas kutuexin xa ko jichón'en xa xrochronga xa ngiora chao xrotsé nã ndo Jesús nchakon xro'an ngisen jii.

Sen teyuu juinekao sen ndo Jesús

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

⁷ Ko kujj nchakon kia pascua sine sen nutja chóna'i ti tja'in nio, ko nchakon me'e xrokonda tsen'en naa kutuchjon sine sen. ⁸ Ko ndo Jesús xruan'an ndo ndo Pedro ko ndo Juan ko ndachro ndo:

—Itjinta nchekonchjiannta ti sintena kia Pascua.

⁹ Ko je'e sen juanchangi'e sen ndo Jesús:

—¿Tinó tjaunnta tsonchjian ti sintena?

¹⁰ Je'e ndo ndachro ndo:

—Hora tsixin'innta tjajna ijié, tsetannta naa xi yama xa naa nchixréen inda. Rue'énta xa ti nchia tixin'in xa. ¹¹ Ko ndachenta xi ndo'a: “Ndo nchekuannãna ndachro ndo: ¿Ti no jii nchia sinexinna, jan'an ko sen teyuu tajikia'an, jai kia Pascua?” ¹² Ko je'e xi ndo'a tsjako'anta xa naa nchia ijié, nchia yuxin jii ngata'a noi, ko nchia me'e ó chóna nchia kain nge'e. Nti'a nchekonchjianxinnta ti sintena.

¹³ Ko je'e sen sakjui sen ko kuitja sen kain nge'e xranchi ndachro je'e ndo. Ko nti'a juincheckonchjian sen ti sinekao sen ndo Jesús kia Pascua.

¹⁴ Ko kuitja hora sine sen, ndo Jesús ko ti sen teyuu chrikao ndo kuiji sen nti'a ko bake'e sen ti jii ntachaon. ¹⁵ Tjume'e ndo Jesús ndachro ndo:

—iJan'an tsango jueña'o sinekuu kichuuna kia Pascua ti xratsen'ana!

¹⁶ Ixi jan'an ntatjunta í sine'a kia ji'i tsija nchakon tsetuan'an ndo Dio.

¹⁷ Ko tjume'e itsé ndo naa copa jitjiá vino ko kuajon ndo juasie ndo ngajin ndo Dio, ko ndachro ndo:

—Tin'innta ti jitjiá copa ko tonchjeye'e kichuunta. ¹⁸ Jan'an ntatjunta ixi tsj'a vino tsija nchakon ti tsetuan'an ndo Dio.

¹⁹ Ko tjume'e itsé ndo nutja ko kuajon ndo juasie ndo ngajin ndo Dio, ko konchrinjin ndo nio ko konchjeye'e ndo sen ko ndachro ndo:

—Ji'i cuerpona tsájon tsen'en ixi ja'anta. Nche'enta ja'in, me'e xraxaonxinnintana jan'an.

²⁰ Ko juexin juine sen nutja kaxon kuajon ndo copa jitjiá vino ko ndachro ndo:

—Ti jitjiá copa ji'i xrondachro nge'e natjúá tsixintaxin ixi jnina tsintji ixi ja'anta.

²¹ Ko xi sincheckjina nti'i jii xa, rineki'an xa ngata'a ntachaon.

²² Méxin chjen'en ndo Dio, xjan jongi'e xranchi chujni, xrokonda tson'en xjan xranchi jitaxin xroon, ko, ¡ícha tangi tson'en xi sincheckji xjan!

²³ Ko tjume'e sen teyuu chrikao ndo kuaxi sen juakaxin kichuu sen ixi ngisen sinche'e me'e.

Ngisen ícha tjintee

²⁴ *Ko tjume'e juakaxin kichuu sen ixi ngakjen'en sen, ngisen ícha tjintee. ²⁵ Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Kaxin xi chúxin'a ndo Dio tsango tetuan'an xa ngajin ni tjajnéé xa, ko xi tituan'an ndachro xa ixi tsango jian xa ko tingijna xa tjajnéé

xa. ²⁶ *Ko ja'anta nche'anta jaña. Ixi ngisen ícha tjintee, ícha tsitikaon sen xranchi naa chajan, ko chujni ícha tetuan'an, me'e sinche'e ixra xranchi naa xi nchexra. ²⁷ *Méxin, ¿ngisen ícha tetuan'an, á sen take'e sine, o sen tajon sine ngajin ni jii ntachaon? Ngisen sine ti jii ntachaon, ni me'e ícha tetuan'an na, ko jan'an ritjén ngajin ja'anta xranchi naa ni nchexra.

²⁸ 'Ko ja'anta bake'enta ngajin jan'an kain nchakon ko bikonta kain nge'e tangi kuatsinga. ²⁹ Méxin jan'an tjá'anta juachaxin tsetuan'annta xranchi juachaxin kuayá'a chjána Ndotána, ³⁰ *ko ja'anta sintenta ko tsi'inta ti jii ntachaon tsétuan'an; tsake'enta nti'a tsetuan'annta ko sinchéñanta ijie ngajin teyuu tjajna kuachrjenixin ndo Israel.

Ndo Jesús chronga ndo nge'e sinche'e ndo Pedro
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Kaxon ndachro ndo Jesús:

—Simón, Simón, Xixron'anxrée juanchia xa juachaxin tsontsjenga xa xranchi noa trigo. ³² Ko jan'an kuinóatána ngajin Ndotána ixi ja'a nduaxin xrochuntiana. Ko nchakon xrokjan tsitikaonna, tingijna sen kichuua ixi kaxon tsitikaon sen ko soji tsintee sen.

³³ Ko ndo Simón ndachro ndo:

—Nchána, jan'an xrorua'anta ti no tsiku'unta na ko siá tsija'anta kaxon jan'an, ko siá ja'anta tsen'ennta, kaxon jan'an tsen'ena.

³⁴ Ko juatingíexin ndo Jesús:

—Pedro, jan'an ntatjua ixi jai xraxrotsje'a kuntaxichíká, ja'a xron-dachrua níi vez chuxin'ana.

Kuij hora tangi sinchekaon na ndo Jesús

³⁵ *Tjume'e ndo Jesús juanchangi'e ndo sen chrikao ndo:

—Nchakon xruan'annta, bikon'inta puxa, nge'e tsinga tomi, ko kate ko, ¿á xrojan nge'e xrokonda'anta?

Ko je'e sen juatingíexin sen:

—Na'i, xro'an nge'e.

³⁶ Ko tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Ko jai je'a jaña tson'en; ngisen chónnda tomi, tsama sen tomie sen, ko kaxon puxa tsengachjian sen nge'e sine sen; ko ngisen chónnda'i espada sinchekji sen noxrée sen ko tse'na sen chika. ³⁷ Jan'an nduaxin ntatjunta ixi xrokonda tangi tsónna xranchi ndachro chijnie ndo Dio: “Xranchi naa xi ndako'a nche'e, bikona ndo.” Méxin kain ti jitaxin xroon ixi jan'an, xrokonda jaña tson'en.

³⁸ Tjume'e sen chrikao ndo ndachro sen:

—Ncháina nti'i jii yuu chika espada.

Ko ndachro ndo Jesús:

—Ó chao, í nichja'inta ícha.

Ndo Jesús nichja ndo ngajin ndotée ndo
(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Tjume'e ndo Jesús kuachrjexin ndo tjajna Jerusalén ko sakjui ndo ti jii ijna ndatin'in olivo xranchi kuanche'e ndo, ko sen chrikao ndo rué'e sen ndo. ⁴⁰ Ko hora kuiji sen nti'a, ndachro ndo:

—Ja'anta nichje'enta ndo Dio ixi tsingijnanta ndo ixi xro'an ijie tsamanta.

⁴¹ Ko tjume'e ndo Jesús kuachrendáa ndo kjinxin xranchi ti tjankani naa ixro, ko nti'a bake'exin ndo ntatuchi'in ndo ko nichje'e ndo ndotée ndo, ndo Dio. ⁴² Ko ndachro ndo:

—Ndotána, siá tjaunnta, tsatsinga kain nge'e tangi tsónna ko tsoen'a xranchi jan'an tja'on, tson'en xranchi tjaun ja'anta.

⁴³ Ko tjume'e konoxin naa ndo ángel kuixin ngajni ixi sinchesoji ndo aséen ndo Jesús. ⁴⁴ Ko ixi tangi jiton'en aséen ndo Jesús, ícha soji nichje'e ndo ndotée ndo ko bakintji ndachjién ndo ngata'a nche xranchi ndua gota inji.

⁴⁵ Hora juexin nichje'e ndo Jesús ndotée ndo, ko bingatjen ndo kuitsje'e ndo ti jii sen kuajikao ndo, kuitja ndo sen stejua sen ixi ijie juachjaon chónda aséen sen. ⁴⁶ Méxin ndachro ndo:

—¿Sonda stechrinnta? Xingama'anta, ko nichje'enta ndo Dio ixi tsingijnanta ndo sinche'anta nge'e ndako'a.

Itsé na ndo Jesús tsije'e na ndo

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Xrajinichja ndo Jesús, kuji kueya na ko jitaon xi Judas, xi me'e naa xi teyuu sen bajikao ndo. Ko konchjiñe'e xi me'e ngajin ndo Jesús ko kuitoxin xa ndo. ⁴⁸ Ko tjume'e ndo Jesús ndache ndo xi Judas:

—Judas, ¿á ixi kuitoxiana me'e xrondachro sinchekjiana, jan'an chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni?

⁴⁹ Ko sen chrikao ndo Jesús, bikon sen nge'e jiton'en me'e juanchangi'e sen ndo:

—Ncháina,* ¿á tsjayana ngajin ni ji'i ixi chika espada?

⁵⁰ Ko naa sen chrikao ndo Jesús juincheni'e sen naa xi nchexrée xitaana, xi ícha tetuan'an, naa chrinjinxon ndatsjon xa ti jian. ⁵¹ Ko ndo Jesús ndache ndo sen chrikao ndo:

—Ó chao, tintu'enta xa.

Ko tjume'e ndo Jesús itsé ndo ndatsjon xi me'e, ko juinchexruen'en ndo xa. ⁵² Tjume'e ndo Jesús ndache ndo xi tetuen'en xitaana, ko xi tetuen'en ni'ngo ko ikaxin sen tetuan'an, xi kuji itsé xa ndo Jesús:

—¿Sonda bikuunta ntaa ko espada xrotséxinninta xranchi jan'an xrokjui naa xiche'e? ⁵³ *Kain nchakon bake'e ngajinnta ngaxin'in ni'ngo, ko xro'an juinche'enta. Ko jai oránta ixi tsitikaonnta xi tetuen'en ti naxixe'e.

Ndo Pedro xrondachro ndo ixi chúxin'a ndo ndo Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Ko tjume'e itsé na ndo Jesús, ko sabikao na ndo ndo'a xitaana, xi ícha tetuan'an. Ko ndo Pedro kjinxin jirué'e ndo. ⁵⁵ Ko juaaka na xro'i ngusine ntasién nchia me'e ko kuendajin na xro'i. Ko kaxon ndo Pedro bake'e ndo ngakjen'en na nti'a. ⁵⁶ Tjume'e naa nchri nche'e ixra nchia ngajin xitaana, ti bikon nchra ndo Pedro nti'a ti jii xro'i, ndachro nchra:

—Kaxon xi ji'i chrikao xa xi Jesús.

⁵⁷ Ko ndo Pedro ndachro ndo:

—Na'i, chuxin'a xi me'e.

* 22:49 22:49 Ncháina Señor Ncháina Jesús o Ncháina Dio 22:53 22:53: Lc. 19:47; 21:37.

⁵⁸ Ko tjume'e kuij inaa xi ko bikon xa ndo Pedro ko ndachro xa:

—Ja'a kaxon naa xi tajikao xi Jesús.

Ko ndo Pedro ndachro ndo:

—Na'i, nduaxin'a me'e.

⁵⁹ Kuatsinga xranchi naa hora ko tjume'e ndachro inaa xi:

—Nduaxin xi ji'i chrikao xa xi Jesús, ixi kaxon je'e xa xi nunte Galilea.

⁶⁰ Ko ndachro ndo Pedro:

—Nóna'i nge'e ndachronta.

Ko xrajnichja ndo itsje naa kuntaxichíká. ⁶¹ Ko tjume'e je'e ndo Jesús konkjan ndo tsje'e ndo ndo Pedro, ko ndo Pedro xraxaon ndo ixi jaña tsindachro ndo Jesús: “Xraxrotsje'a kuntaxichíká ja'a xrondachrua nú vez chuxin'ana.” ⁶² Ko tjume'e ndo Pedro kuachrje ndo nduja ko tsango tsjanga ndo.

Tjanoa na ndo Jesús

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Ko xi soldado ti stendáa xa ndo Jesús juaya xa ngajin ndo ko juanoa xa ndo. ⁶⁴ Ko bije'e xa ikon ndo ko tande'e xa iton ngaya ikon ndo ko tjanchangi xa:

—iNdachrua ngisen kóña!

⁶⁵ Ko tsango chinga ndache xa ndo, ko kuyakutee xa ndo.

Ndo Jesús jii ndo ngajin xi tetuan'an ni'ngo

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Ko ndúyaxin xra'o kain xi tetuan'an ni'ngo, ko xi taana tetuan'an, ko kain xi tjako ley ko bikao xa ndo Jesús ti ste xi tetuan'an nti'a ko ndachro xa:

⁶⁷ —Ndachijiana, ¿á ja'a ndo Cristo?

Ko je'e ndo ndachro ndo:

—Siá jaán xrondachrjan, ja'anta tsitikaon'anta. ⁶⁸ Ko siá tsjan-changi'anta naa nge'e, ja'anta tsjatengiexin'anta, ko tsajanda'intana satsji. ⁶⁹ Ko jan'an, chjen'en ndo Dio, xjan jong'i'e xranchi chujni, xrajai tsake'e ndatsjonxin jian ti jii ndo Dio chónnda kain juachaxin.

⁷⁰ Ko tjume'e kain xi ste nti'a juanchangi'e xa ndo Jesús ko ndachro xa:

—¿Á ja'a nduaxin chjen'en ndo Dio tjume'e?

Ko ndo Jesús juatingiexin ndo:

—Jaán, ja'anta ó ndachronta.

⁷¹ Ko tjume'e ndachro xa:

—Íxrokonda'i xronichja ikaxin na. Jan'anna ó kuin'anna nge'e nichja xi ji'i.

23

Ndo Jesús jii ndo ngajin xi Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Tjume'e kain xa bingatjen xa ko sabikao xa ndo Jesús ngajin xi Pilato. ² Ko nti'a kuaxi juankata'a xa ijie ngajin ndo Jesús, ko ndachro xa:

—Jan'anna kuitjána xi ji'i juinchexronka xa ni tjajnanana. Ko ndachro xa ixi xrokonda'i tsjengana i'na ngajin xi tetuan'an Roma, ko kaxon ndachro xa ixi je'e xa ndo Cristo, ko je'e xa naa rey tetuan'an.

³ Ko tjume'e xi Pilato juanchangi'e xa ndo Jesús:

—¿Á ja'a Rey tituen'en ni judío?

Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Ja'a ndachrua.

⁴ Ko tjume'e xi Pilato ndache xa xitaana tetuan'an ko ni bikao ndo Jesús:

—Xro'an ijię titja jan'an ngajin xi ji'i.

⁵ Ko kain ni ste nti'a ícha séen kuyako ną ko ndachro ną:

—Je'e xa juincheye'e xa kain ni tjajnanana ixi jée tjako xa. Ko kuaxi juako xa nunte Galilea, ko jai ó nti'i tjajna Judea tjako xa.

Bikao ną ndo Jesús ngajin xi Herodes

⁶ Ko kono'e xi Pilato ji'i, ko juanchangi xa á ndo Jesús kujxin ndo nunte Galilea. ⁷ Ko ndachro ną ixi nti'a tikinixin'en ndo, me'e xi Pilato kuetuan'an xa ixi satsikao ną ndo Jesús ngajin xi Herodes ixi xi me'e tituan'an nunte Galilea, ko nchakon me'e xi Herodes tsikijj xa tjajna Jerusalén. ⁸ Ko ti bikon xi Herodes ndo Jesús, tsango bake'e xa juaxruxin ixi ó sée tjaun xa xrokuichuxin xa ndo ixi tsikin'en xa nge'e jian kuanche'e ndo, ko tjaun xa xrobikon xa naa ixrą ijié* xrojuinche'e ndo Jesús. ⁹ Ko xi Herodes juanchangi'e xa ndo Jesús itsjé nge'e ko je'e ndo xro'an nge'e juatingiexin ndo. ¹⁰ Ko kaxon nti'a konchjiñe'e itsjé xitaana tetuan'an ko itsjé xi tjako ley ko tsango kueya ijię tjankata'a xa ndo Jesús. ¹¹ Ko tjume'e xi Herodes ko kain xi soldadoe xa kuaxi xa chinga juinчекao xa ndo Jesús, ko juanoa xa ndo, ko tjume'e juinчекitsa xa ndo manta tetsáa xi rey. Tjume'e xi Herodes kuetuan'an xa satsjikao ną ndo Jesús ngajin xi Pilato íjngo. ¹² Nchakon me'e xi Pilato ko xi Herodes kuaxi tjento kichuu xa ixi seno kuaningakon'en kichuu xa.

Xi tetuan'an ndachro xa tsen'en ndo Jesús

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39—19:16)

¹³ Tjume'e xi Pilato kuiye'e xa xitaana tetuan'an ko kain ni tetuen'en ni judío, ko ni tjajna, ¹⁴ ko ndache xa ną:

—Ja'anta bikuunta xi ji'i, ko ndachronta ixi nchexronka xa ni tjajna, ko ja'anta kuin'ennta nge'e juanchangi'a xa, ko jan'an kuitja'i ijię ngajin xa, xranchi ja'anta ndachronta. ¹⁵ Kaxon xi Herodes kuitja'i xa ijię ngajin xa, méxin íjngo xruan'an xa xi ji'i nti'i. Ko ó bikonta ixi xro'an ijię chónđa xa tsikinixin tsen'en xa. ¹⁶ Ko tsetuan'an tsikaon xa, ko tjume'e tsajon juachaxin satsji xa.

¹⁷ Ko kia me'e, xi Pilato xrokonda tsajanda xa naa xi jixin'in ndo'achjiso. ¹⁸ Ko kain ną kuaxi ną kuyako ną:

—¡Tajanda'ia xi ji'i! ¡Tja'onna tsajanda xi Barrabás satsji xa!

¹⁹ Ko xi Barrabás jixin'in xa ndo'achjiso ixi juinчexronka xa ni tjajna Jerusalén ko naakóñaxón xa chujni. ²⁰ Ko xi Pilato íjngo ndachro xa tsajanda xa ndo Jesús. ²¹ Ko je'e ną ícha séen kuyako ną:

—¡Tjankanitua xa ntącru! ¡Tjankanitua xa ntącru!

²² Nínxin juanchangi xi Pilato:

—¿Nge'e ndako'a juinche'e xi ji'i? Jan'an titja'i ijię tsikinixin tsenxin xa. Jan'an tsetuan'an tsikaon xa, ko tjume'e tsajanda xa satsji xa.

* 23:8 23:8 naa ixrą ijié milagro

²³ Ko je'e nã ícha séen kuyako nã ko ndache nã xi Pilato tsjankanito xa ndo Jesús ntãcru. Séen kuyako nã ko kaxon kuyako kain xi taana, xi tetuan'an, ko juacha nã nge'e tjaun nã. ²⁴ Méxin xi Pilato juinche'e xa xranchi tjanchia nã.

²⁵ Ko kuajanda xa xi Barrabás xranchi tjaun nã, xi bake'e ngaxin'in ndo'achjiso, xi juinchexonka ni tjajna ko naatsikóñaxón xa chujni. Ko xi Pilato kuajon xa ndo Jesús ixi sinchekao nã ndo xranchi tjaun nã.

Juankanito nã ndo Jesús ntãcru

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Hora jitikao nã ndo Jesús ixi tsjankanito nã ndo ntãcru, itsé nã naa xi tjajna Cirene ndatin'in xa Simón. Xi me'e nandá tsiki'xin xa chjakée xa ko juinчекama nã xa ntãcru ko jiru'é'e xa ndo Jesús. ²⁷ Ko jiru'é'e kueya ni tjajna, ko kaxon jiru'é'e itsjé nchri stetsjanga nchra ko stetoyako nchra ixi yaa nchra juachjaon ixi ndo Jesús. ²⁸ Ko ndo Jesús ngatjia ndo tsje'e ndo nchra ko ndachro ndo:

—Ja'anta nchri tjajna Jerusalén, tsjangaxin'antana. Ja'anta tsjangaxinnta chjan'anta ko ja'anta. ²⁹ Ixi tsji nchakon xrondache kichuunta: “Tsango chaxro nchri jua'i kuachóna ichjan, nchri xro'an ichjan juinchejongí'e, ko juinчекaki'a nchra ichjan.” ³⁰ *Tjume'e tsaxi nã xrondache nã ijnã “Xrabatjaninta”; ko xronichje'e nã itjao ko xrondachro nã “Nchekemáninta.” ³¹ Siá ntayua jaña stenchekao nã ntãã, ¿nge'e sinchekao nã ntãã xema?

³² Ko kaxon bikao nã yuu xiche'e, xi me'e kaxon tsjankanito nã xa ntãcru tjenka ndo Jesús. ³³ Ko kuiji nã ijnã ndatin'in Ntajaa Chujni, ko nti'a juankanito nã ndo Jesús ntãcru ko kao kayui xiche'e, naa xi bake'e nã xa ndatsjonxin jian ti jii ndo Jesús, ko inaa xa bake'e nã xa ndatsjonxin kjon. ³⁴ Ko ndo Jesús ndache ndo ndotée ndo:

—Ndotána, tjáña'anta ti ndako'a stenchena nã ixi je'e nã noe'a nã nge'e stenge'e nã.

Ko xi soldado sondaonxin xa ixro ixi tsono'e xa ngisen tsjacha manta jiá ndo Jesús. ³⁵ Ko kueya ni tjajna nti'a stetsje'e nã, ko kaxon xi tetuan'an ko kain xa tjanoa xa ndo Jesús ko ndachro xa:

—Ikaxin nã bingijna xi ji'i, ko jai jua'i je'o xa tingijna xa aséen xa. Siá nduaxin je'e xa ndo Cristo tsixrua'an ndo Dio, chao xrobingijna aséen xa.

³⁶ Ko kaxon xi soldado tjanoa xa ndo Jesús; ko tjoké'e xa ndo vino tsikonsán xrokui'i ndo. ³⁷ Ko ndachro xa:

—Siá ja'a ndo Rey tetuan'an ni judío, ja'ua xingajinxian ntãã me'e.

³⁸ Ko nui ti ntãã tsikake'e nã ndo Jesús tsikake'e nã naa ntãã nchiín ko tsikjin nã tée griego, ko latin, ko hebreo ko ja'in ndachro:

“Xi ji'i Rey tetuen'en ni judío.”

³⁹ Ko naa xiche'e ti yuu xi jitjjan nti'a, nichjangí'e xa ndo Jesús ko ndachro xa:

—Siá nduaxin ja'a ndo Mesías, xingajinxian ntãã me'e ko nchexin-gajianna jan'anna kaxon.

⁴⁰ Ko inaa xiche'e jitjjan nango kuyakutee kichuu xa:

—Ja'a, ¿á xrakuen'a ndo Dio? Jajna stetjianna nti'i ko chinga stenchejnana. ⁴¹ Ixi jaña tikinixinna ixi ndako'a juintu'una. Ko xi

ji'i xro'an nge'e ndako'a juinche'e xa ko nti'i jitjjan xa. ⁴² Ko xi me'e ndache xa ndo Jesús:

—Ja'anta Jesús, xraxaonninta nchakon tsjangixinnta tsetuan'annta.

⁴³ Ko juatingiexin ndo Jesús:

—Nduaxin ntatjua ixi jai tsake'e ngajin ti chaxro jii ngajni.

Kuen'en ndo Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Ko konaxixe'e ngata'a nunte xrangixixión ngusine nchakon, ko kuiji hora nínxin. ⁴⁵ Ko chjiixro konaxixe'e, ko manta jijeexin ti ícha tjúa ndo'a ndo Dio chrinjintonga manta. ⁴⁶ Ko ndo Jesús séen ndachro ndo:

—Ndotána, gaya tjáanta takée aséenna.

Ko jaña jinichja ndo, ndakuen'en ndo.

⁴⁷ Ko hora bikon xi tituen'en xi soldado romano nge'e kon'en, je'e xa kuajon xa juasie xa ngajin ndo Dio ko ndachro xa:

—Xi ji'i tjúa xa ko nduaxin xro'an nge'e sínká xa.

⁴⁸ Ko kain ni ste nti'a, bikon nã nge'e kon'en, ko sakuintekji nã ko stexronka nã ko tand'e itja nã ntakuin nã. ⁴⁹ *Ko kain ni chúxin ndo Jesús, ko kaxon nchri rué'e ndo tsikj'xin nchra tjajna Galilea, ikjín ste nã stenchexroan nã kain nge'e kon'en.

Xrabaa ndo Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Ko bake'e naa xi tsango jian, ndatin'in xa José ko tjajnée xa tjajna Arimatea tikinixin'en Judea. Xi me'e kaxon xi tetuan'an tjajnée ni judío. ⁵¹ Je'e xi me'e jichón'en xa kaxon ngisen xroxruan'an ndo Dio tsetuan'an ngata'a nunte. Ko je'e xa bake'a xa juaxruxin ti nge'e juinche'e ikaxin ni tetuan'an. ⁵² Méxin, je'e xa kuitsje'e xa xi Pilato ko juanchia xa juachaxin ixi satsikao xa cuerpoe ndo Jesús. ⁵³ Ko juinchexingajin xa cuerpoe ndo Jesús ko kuintsía xa ndo naa manta natjúá tsango tjintee, ko bikao nã ndo ti tsinge nã ngaxin'in naa itjaõ natjúá ti xraxro'an ngisen xrabaa. Nti'a bake'e nã cuerpoe ndo Jesús.

⁵⁴ Kain ji'i kon'en kóndo viernes ti taxi nchekonchjian nã ixi tsjoké'e nã nchakon sábadó.

⁵⁵ Ko sen nchri rué'e ndo Jesús kujxin nunte Galilea, konchjiñe'e nchra ko bikon nchra ti no tsikake'e nã cuerpoe ndo Jesús. ⁵⁶ Ko ikjan nchra ndo'a nchra sinchekonchjian nchra inda chaxro xrase ko xroãn tsjimá cuerpoe ndo.

Ko nchakon sábadó joke'e nchra, xranchi tsikitue'en kain ni judío.

24

Xechón ndo Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Ndúyo domingo, nchakon xrangixixín semana, ikjan nchra ti tsixrabaa ndo Jesús, ko jitikao nchra inda chaxro xrase tsijinchekonchjian nchra ko sabikao kichuu nchra. ² Ko kuiji nchra nti'a ko bikon nchra ixi ixro tsikijeexin itjaõ ti no bake'e nã cuerpoe ndo Jesús nango jii ixro. ³ Ko kuixin'in nchra itjaõ ko í kuitja'i nchra cuerpoe ndo.

⁴ Tjume'e tsango xronka nchra ixí noe'a nchra nge'e kon'en. Ko tuinxin bikon nchra yuu xi ste tjenka nchra ko tóngíxin manta steyá xa.
⁵ Ko tsango xronka nchra ko kuisée nchra nunte, ko xi me'e ndachro xa:

—¿Sonda tjéenta naa sen jichón ngakjen'en sen tsiken'en? ⁶ *Je'e ndo í ko'a ndo nti'i; xechón ndo. Sintaxiñaonta nge'e ntatjunta ndo nchakon bakaji ndo nunte Galilea. ⁷ Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, ndachro ndo ixí xrokonda xrotsé nã ndo ni tsango ña'i ko tsóña nã ndo ko tsenito nã ndo ntacru ko nchakon nínxin xroxechón ndo.

⁸ Ko je'e nchra xraxaon nchra nge'e tsindachro ndo Jesús ⁹ ko ikjan nchra ko beki nchra nge'e kon'en ngajin sen tenaá chrikao ndo ko ngajin ikaxin nã kaxon. ¹⁰ Ko nchri bikao juajna ndatin'in nchra María Magdalena, nchri Juana ko inaa nchri ndatin'in María, janée ndo Jacobo, ko ikaxin nchri ste ngajin nchra. ¹¹ Ko sen chrikao ndo Jesús kuitikaon'a sen nge'e ichro nchra ixí xraxaon sen jée nge'e stenichja nchra.

¹² Ko ndo Pedro kuachrxjin ndo nchia ko binga ndo kuitsje'e ndo ti no tsixrabaa ndo Jesús. Ko tsje'e ndo ngaxin'in itjaq* ko bikon ndo ixí xro'an nge'e jii nti'a, je'o manta kuitsía cuerpoe ndo Jesús jii nango. Tjume'e ikjan ndo nchia ko tsango xronka ndo ixí nge'e kon'en.

Nge'e kon'en cha'o Emaús

(Mr. 16:12-13)

¹³ Xraje'o nchakon me'e, yuu sen chrikao ndo Jesús stetji sen cha'o itji tjajna ndatin'in Emaús, tjajna me'e jii xranchi tenaá kilómetro kjínxin ti jii tjajna Jerusalén. ¹⁴ Ko stetjao sen kondee kain nge'e juinchekao nã ndo Jesús. ¹⁵ Ko stenichja sen, ndo Jesús konchjiñe'e ndo tjenka sen ko jitikao ndo sen ngatja cha'o. ¹⁶ Ko maski bikon sen ndo Jesús jua'i kuichúxin sen ndo. ¹⁷ Ko ndo Jesús juanchangi ndo:

—Ja'anta, ¿nge'e stetjaunnta ti ya'anta cha'o? ¿Ko sonda tsango ni'e asáanta?

¹⁸ Ko naa sen ndatin'in Cleofas juatingíxin:

—¿Ja'ua ja'a jui'a tjajna Jerusalén ko noa'ia nge'e kon'en nchakon ji'i?

¹⁹ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—¿Nge'e kon'en nti'a?

Ko je'e sen juatingíxin sen:

—¿Á noa'ia nge'e kon'en ndo Jesús, ndo tjajna Nazaret, naa ndo profeta kuachronga chijnie ndo Dio? Kain nge'e nichja ndo ko ti juinche'e ndo juako ndo ijié juachaxien ndo Dio, ko ni bikon kain ji'i juinche'e nã juaxruxin. ²⁰ Ko xi taana xi tetuan'an ko xi tetuan'an tjajnanãna kuajon xa ndo Jesús ngajin xi Pilato ixí tsake'e ndo xa nganito ntacru. ²¹ Ko jan'anna xraxa'onna ixí je'e ndo Jesús xrokuantsjengí'e ndo ti tetuan'an ni romano ngajin tjajnanãna Israel. Ko jai ó chónða ní nchakon kuen'en ndo. ²² Ko kaxin nchri barué'e ndo Jesús juinhexronkana nchra ixí ndúyo kuitsje'e nchra ti no tsixrabaa ndo Jesús, ²³ ko kuitja'i nchra cuerpoe ndo, ko ikjan nchra nchia ko bekinãna nchra ixí yuu sen ángel konoxin sen ngajin nchra

ko chronga sen ixi ndo Jesús jichón ndo. ²⁴ Ko kaxin sen kichianna ikjui sen kuitsje'e sen ti no tsixrabaa ndo ko kuitja sen xranchi ndachro je'e nchra, ko kaxon bikon'a sen ndo.

²⁵ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—¡Sonda tienxin'anta, ko tsango indao titikaonnta kain ti nge'e ndachro sen profeta kuij sa'ó! ²⁶ ¿Á je'a ixi tsango tangi xrokon'en ndo Cristo sa'ó ko tjume'e xrokuayé'e ndo itsjé juasaya ngajní?

²⁷ Ko tjume'e juangíxin ndo juinchekuen'en ndo sen nge'e jitaxin xroon chijnie ndo Dio ti ndachro nge'e xrokon'en je'e ndo Cristo. Ko juangíxixín ndo ti no tsikjin ndo Moisés ko kain sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó.

²⁸ Ko kuiji sen tjajna, ko ndo Jesús juinche'e ndo xranchi saxrokjui ndo ícha ikjín. ²⁹ Ko je'e sen kuinóatée sen tsitu'e ndo ngajin sen:

—Tituan'anta ngajinna ixi ó kontie.

Ko ndo Jesús kuixin'in ndo nchia ko kuitu'e ndo ngajin sen. ³⁰ Ko kuintee sen ti mesa ko ndo Jesús itsé ndo nutja ko kuajon ndo juasie ndo ngajin ndo Dio, ko tjume'e konchrinjin ndo nio ko kuajon ndo nio ngajin sen.

³¹ Ko hora me'e, xitje'ë ikon sen ko kuichúxin sen ndo Jesús ko je'e ndo sajuixin ndo ti ste sen. ³² Ko je'e sen ndache kichuu sen:

—¿Á je'a aséejna tsango chaxro kono'e ti steyá'ana cha'o ko je'e ndo jinichajaina ndo nge'e xrondachro chijnie ndo Dio?

³³ Ko í chuen'a sen ícha; tuinxin kua sen cha'o ko ikjan sen tjajna Jerusalén. Nti'a kuixin'in sen nchia ti ste sen tenaá apóstol chrikao ndo Jesús ko ikaxin sen ste nti'a. ³⁴ Ko sen ste ngaxin'in nchia chronga sen:

—Ndo Jesús nduaxin xechón ndo, ixi konoxin ndo ngajin ndo Simón Pedro.

³⁵ Tjume'e sen yuu kuixin tjajna Emaús chronga sen nge'e kon'en ngatja cha'o, ko xranchi kuichúxin sen ndo Jesús ti konchrinjin ndo nutja ko konchjeya ndo nio.

Ndo Jesús konoxin ndo ngajin sen chrikao ndo

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶ Ko xra stetjao sen nge'e kon'en, je'e ndo Jesús bake'e ndo ngusine ti ste sen ko ndachro ndo:

—¿Á chao stenta?

³⁷ Ko je'e sen ícha xronka sen ixi xraxaon sen ti stetsje'e sen naa espíritue ni tsiken'en. ³⁸ Ko je'e ndo Jesús ndache ndo sen:

—¿Sonda tsango stexronkanta ko sonda xratitikaon'anta ngaya asáanta? ³⁹ Tsje'enta tjáana ko tutéena ixi nduaxin jan'an. Itseninta ko tsje'enta; ixi naa espíritue ni tsiken'en chónnda'i ntao ko intaa xranchi tikonnta chonda jan'an.

⁴⁰ Jaña ndachro ndo, ko juako ndo itja ndo ko tutée ndo. ⁴¹ Ko je'e sen xratitikaon'a sen nge'e stetsje'e sen ixi tsango juaxruxin ste sen ko xrastexronka sen; méxin, je'e ndo ndachro ndo:

—¿Á chondanta nge'e sineni?

⁴² Ko je'e sen chjée sen ndo tu'o kuchee tsichjánta'a xro'i ko tu'o katje chónnda tsjeen kuchji'i. ⁴³ Ko je'e ndo itsé ndo nge'e kuajon sen ko juine ndo ko je'e sen stetsje'e sen. ⁴⁴ Ko tjume'e ndachro ndo:

—Nchakon bake'e ngajinnta ntatjunta kain nge'e xrojuinchená nã xranchi tsikjin ndo Moisés ko tsikjin sen profeta ko ti jitaxin xroon Salmó.

⁴⁵ Ko tjume'e je'e ndo kuajon ndo juachaxin ixi tsienxin sen ti jitaxin xroon chijnie ndo Dio, ⁴⁶ ko ndachro ndo:

—Ja'in jitaxin ixi ndo Cristo xrokonda tsen'en ndo ko nchakon nínxin xroxechón ndo. ⁴⁷ Ko juachaxien ndo ko nombree ndo xrokonda xronichja nã tsin'en kain ni tjajna xasintajni ixi jaña xrokjan nã tsitikaon nã ndo Dio, ko tsomé'e kain ti ndako'a nche'e nã. Xroxrangíxixión tsin'en ni tjajna Jerusalén. ⁴⁸ Ko ja'anta ti bikonta kain ji'i xrokonda xronichjanta ti nge'e bikonta. ⁴⁹ *Ko jan'an xroxruan'annta ti nge'e ndachro Ndotána. Ja'anta tituan'anta nti'i tjajna Jerusalén tsayéjanta ijié juachaxin tsí'xin ngajní ko me'e Espíritue ndo Dio.

Ndo Jesús sakjui ndo ngajní

(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ *Ko kuachrjexin sen tjajna me'e ko ndo Jesús bikao ndo sen tjajna Betania. Nti'a juatsi'in itja ndo ko juinchenchaon ndo sen. ⁵¹ Ko xrajinchenchaon ndo sen, je'e ndo kuachrendáa ndo, ko kuaxi kuajin'in ndo ngajní. ⁵² Ko je'e sen kuajon sen juasaya ngajin ndo Jesús. Ko tjume'e ikjan sen tjajna Jerusalén, ko tsango ijié juaxruxin chónnda aséen sen. ⁵³ Ko kain nchakon bake'e sen ngaxin'in ndo'a ndo Dio ko tajon sen juasaya ngajin ndo.

Chijnie ndo Jesús chronga ndo Juan

Ngisen chronga xranchi jii ndo Dio kuij nti'i nunte xasintajni

¹ Ti xrangíxixin xrako'a nunte xasintajni ó jii chijni ko chijni me'e ndo Cristo, ko je'e ndo bakekao ndo ndo Dio ko je'e ndo ndo Dio ndo. ² Ti xrangíxixin bakekao ndo ndo Dio, ³ ko ixí je'e ndo Cristo, ndo Dio juinchéña ndo kain nge'e jii. Ko ninaa nge'e jii xrokuake'a síá xrakuajon'a ndo juachaxien ndo xrobake'e. ⁴ Je'e ndo kuajon ndo juachaxin jichón kain nge'e ko je'e ndo naa xro'i tingasáña ngajin chujni. ⁵ Ko xro'i me'e tingasáña ti naxixe'e ko ti naxixe'e jua'i nchekanga xro'i.

⁶ *Bake'e naa ngisen tsixrua'an ndo Dio, ndo me'e ndatin'in ndo Juan ⁷ ixí xrochronga ndo kondee xro'i me'e ixí kain chujni tsitikaon nã xro'i ixí nge'e xrondachro ndo. ⁸ Ko ndo Juan je'a je'e ndo xro'i me'e. Je'e ndo je'o xrochronga ndo kondee xro'i. ⁹ Xro'i nduaxin xro'i tingasáña kain chujni ó jitij xro'i nunte xasintajni.

¹⁰ Chijni jian, ndo Cristo, ó jii ndo nunte xasintajni, ko maski ndo juinchéña ndo nunte, chujni ste nunte xasintajni kuichúxin'a nã ndo. ¹¹ Kuij ndo ngajin ni judío, ni tjañée ndo, ko kuayé'a nã ndo. ¹² Ko ikaxin sen kuayé'e sen ndo ko kuitikaon sen ndo, kuajon ndo juachaxin ngajin sen ixí xrokjan sen chjen'en ndo Dio. ¹³ Sen me'e je'a xranchi tjongí'e naa chjen'en naa chujni jaña tjongí'e sen. Na'i. Ó chjen'en ndo Dio je'e sen.

¹⁴ Ko chijni, ndo Cristo, je'e ndo ikjan ndo chujni ko bake'e ndo ngajinna ko tjaunna ndo ko ti nduaxin ndachro ndo. Ko ó bikona juachaxien ndo, juachaxien chjen'en Ndotáina Dio, xjan naakuaxon.

¹⁵ Ndo Juan nichja ndo ixí ndo Cristo ko ndachro ndo:

—Ji'i ngisen ntatjunta nchakon ndachrjan, tjume'e tsij inaa ngisen ícha tetuan'an, ixí ó sa'ó jii ndo ixí najan'an.

¹⁶ Kainna ó kuayé'ena juachaxin tjintee tajon ndo, ko nchennaonna ndo kain nchakon. ¹⁷ Ley kuetuan'an ndo Dio juinchenojna ndo Moisés, ko ti tje'e ndo chujni ko ti nduaxin me'e tì'xin ixí ndo Jesucristo. ¹⁸ Xro'an ngisen bikon ndo Dio. Je'o chjen'en ndo, xjan naakuaxon, xjan jiníi Ndotée ko je'e xjan juinchenojna xjan xranchi jii Ndo Dio.

Ndo Juan nichja ndo kondee ndo Jesús

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Kaxin ni judío, ni tjanya Jerusalén, xruan'an nã xitaana ko xi tjako ley ngajin ndo Juan ixí tsjanchangí'e nã ndo:

—¿Ngisen ja'a?

²⁰ Ko je'e ndo ndako juatingíexin ndo:

—Je'a ndo Cristo najan'an.

²¹ Tjume'e íjngo juanchangi'e xa ndo:

—¿Ngisen ja'a tjume'e? ¿Á ndo kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó, ndo Elías?

Ko ndo Juan ndachro ndo:

—Je'a je'e ndo jan'an.

Tjume'e juanchangi'e xa ndo:

—¿Á ja'a ndo xrochronga chijnie ndo Dio, ndo xrokuji?

Ko juatingíexin ndo:

—Na'i.

²² Méxin, ndache xa ndo:

—¿Ngisen ja'a tjume'e? Xrokonda tsiki'anna chijni ngajin ngisen xruan'anna. ¿Nge'e chao xrondachrua ngisen ja'a?

²³ Juatengíexin ndo Juan:

—Jan'an naa ngisen nichja séen jii ntajie ndachro: “Tantje'enta naa cha'o nao itji xixi Ncháina tsijj” —ti ndachro ndo Juan me'e tsindachro ndo profeta Isaías.

²⁴ Ko chujni tsikjin tsijao ndo Juan, xi fariseo tsixrua'an chujni ²⁵ ko juanchangi'e na ndo:

—Siá je'a ja'a ndo Cristo, ko je'a ndo profeta Elías, ko kaxon je'a ndo profeta stechón'en na, ¿sonda tikitée na tjume'e?

²⁶ Ndo Juan ndache ndo na:

—Jan'an tikitéexin na inda, ko ngakjen'en ja'anta jii naa ngisen chuxin'anta. ²⁷ Tuenxin najan'an jitijj ndo ko ícha tetuan'an ndo xixi jan'an. Ko tikinixin'a tsoxindanga'a tjuée katée ndo.

²⁸ Kain ji'i kon'en tjanya Betábara ndatsjonxin ti indajitinga ndatin'in Jordán ti no jii ndo Juan jitikitée ndo chujni.

Ndo Jesús xranchi naa kutuchjon ne'e ndo Dio

²⁹ Ndúyaxin ndo Juan bikon ndo ndo Jesús jitonchjiñe'e ndo tjenka ndo ko ndachro ndo:

—Tsje'enta nti'i jitijj ndo xranchi naa Kutuchjoen ndo Dio, ndo tantsje jíee ni nunte xasintajni. ³⁰ Nchakon ndachrjan jitijj naa ngisen tuenxin najan'an, ngisen ícha tetuan'an xixi ó sa'ó jii je'e ndo, me'e nichja xixi je'e ndo. ³¹ Jan'an kaxon kuichuxin'a ndo. Ko jan'an bakikitéexin na xixi inda xixi jaña ni tjanya Israel xrokuichuxin na ndo.

³² Kaxon ndachro ndo Juan:

—Jan'an bikon Espíritue ndo Dio xingajinxin ngajni xranchi naa kuntúá ko bake'e ngata'a ndo. ³³ Ko xranóna'i ngisen je'e ndo. Ko ngisen xruan'anna tsikitée chujni xixi inda, ndo me'e ndachijina ndo: “Nchakon tsikuan Espíritue ndo Dio xroxingajinxin ngajni ko tsijj ngata'a naa ngisen, ndo me'e tsikitée ndo na xixi Espíritue ndo Dio.”

³⁴ Jan'an ó bikon ndo ko chrja'nga xixi je'e ndo Chjen'en ndo Dio.

Ndo Jesús kuinche'e ndo sen bajikao ndo

³⁵ Ndúyaxin ndo Juan jii ndo nti'a ijngo ko kao yuu sen chrjikao ndo, ³⁶ ko hora bikon ndo Juan kuatsinga ndo Jesús, ndachro ndo:

—Tsje'enta, je'e ndo Kutuchjoen ndo Dio.

³⁷ Kayui sen rué'e ndo Juan kuin'en sen nge'e ndachro ndo ko rué'e sen ndo Jesús. ³⁸ Méxin, ndo Jesús ngatjia ndo tsje'e ndo ko bikon ndo jirué'e sen ndo ko ndachro ndo:

—¿Nge'e tjéenta?

Je'e sen ndachro sen:

—Maestro, ¿no jii ndúya?

³⁹ Ko juatingíexin ndo Jesús:

—Xrokuinta tsje'enta.

Méxin, ikjui sen ko bikon sen ti no bakitu'e ndo ko kuatsinga sen nguixin nchakon me'e ngajin ndo ixi ó kóndo xranchi las cuatro.

⁴⁰ Naa sen yuu tsikin'en nge'e ndachro ndo Juan ko tsirue'e ndo Jesús, ndo me'e ndatin'in Andrés, ndo kichuu ndo Simón Pedro. ⁴¹ Ndo Andrés tuinxin ikjui ndo bijée ndo ndo kichuu ndo, ndo Simón, ko ndachro ndo:

—Kuitjána ndo Mesías. Mesías xrondachro Cristo.

⁴² Tjume'e ndo Andrés bikao ndo ndo Simón ti no jii ndo Jesús. Ko hora bikon ndo Jesús sen, ndachro ndo:

—Ja'a Simón, chjen'en ndo Jonás. Ko jai ndatsi'ian Cefas. Ko Cefas xrondachro Pedro.

Ndo Jesús tiye'e ndo ndo Felipe ko ndo Natanael

⁴³ Ndúyaxin ndo Jesús tjaun ndo xrokjui ndo nunte Galilea ko kuetan ndo ndo Felipe, ko ndache ndo ndo:

—Ruanana.

⁴⁴ Ko ndo Felipe, ndo tjajna Betsaida, nti'a kaxon tjajnee ndo Andrés ko ndo Pedro. ⁴⁵ Ko ndo Felipe ikjui ndo bijée ndo ndo Natanael ko ndachro ndo:

—Ó bikona ndo xrokuji xranchi tsikjin ndo Moisés ti xroon ley ko kaxon ngisen tsikjin sen profeta. Ji'i ndo Jesús, chjen'en ndo José, ndo tjajna Nazaret.

⁴⁶ Ndachro ndo Natanael:

—¿Á ko chao xrokuachrje naa nge'e jian tjajna Nazaret?

Juatengiexin ndo Felipe:

—Xrokuia tsje'é.

⁴⁷ Ko hora bikon ndo Jesús jitonchjiñe'e ndo Natanael, ndachro ndo:

—Nti'i jiti naa ndo nduaxin israelita ko xro'an juancheya jii ngajin ndo.

⁴⁸ Méxin, juanchangi ndo Natanael ngajin ndo Jesús:

—¿Xranchi chuxianna?

Ko ndachro ndo Jesús:

—Jan'an bikuan ti xratiya'ia ndo Felipe hora bake'e chringi ntaq tajon tuhigo.

⁴⁹ Méxin, ndachro ndo Natanael:

—Maestro, ja'a Chjen'en ndo Dio, ndo Rey tetuan'an tjajna Israel.

⁵⁰ Juatengiexin ndo Jesús:

—¿Á kuitikaonna ixi je'o ntatjua bikuan chringi ntaq tajon tuhigo? Tjume'e tsikuan ícha ijié nge'e ixi ti nge'e bikuan jai.

⁵¹ Kaxon ndachro ndo Jesús:

—Nduaxin ntatjunta ixi tsikonnta xroxitje'e ngajni ko sen angéel ndo Dio stetajin'in sen ko stexinganjin sen ngata'a Chjen'en ndo Dio, xjan jongi'e xranchi chujni.

2

Tjajna Caná nunte Galilea kute'e na

¹ Níi nchakon tjume'e bake'e naa kia kute'e na tjajna Caná nunte Galilea. Janée ndo Jesús jii jan nti'a. ² Ni bake'e kia nichje'e na ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo xrokuji sen kia me'e kaxon. ³ Tjume'e tsikanga xranvino ko janée ndo Jesús ndache jan ndo:

—Í chóna'i na xranvino.

⁴ Ko juatingíexin ndo Jesús:

—Nchri, ¿sonda ndachijiana me'e? Xratiji'a nchakon sinta'a naa ixra ijié.*

⁵ Ko je'e jan ndache jan ni stetonchjeya nge'e:

—Nche'enta kain nge'e xrontatjunta ndo.

⁶ Ko nti'a jii ikjaon ichi tsikoña ixro, jitjiá inda, me'e tunde'e ni judío nchakon tijma na, nchakon tantsje na jíee na. Ko ngujngu ichi me'e titja tikia xranchi ochenta o ciento litro inda. ⁷ Ndo Jesús ndache ndo sen jitonchjeya nge'e:

—Nchechrénta inda ichi ji'i.

Ko juinche'chré na ichi inda. ⁸ Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Tantsjenta nchíin inda ko tiku'unta inda ngajin xi tetuan'an kia.

Ko jaña juinche'e na. ⁹ Ko xi tetuan'an kia kui'i xa nchíin inda ko ó tsikjan inda xranvino ko noe'a xa no kuixin xran. Je'o ni tochjeya nge'e no'e na xixi je'e na tsikantsje na inda. Méxin, xi tetuan'an kia kuiye'e xa xi kute'e. ¹⁰ Ko ndache xa xi kute'e:

—Kain na sa'ó tajon na xran ícha jian ko hora ni kujj kia ó kui'i na yee xran, me'e tajonni xran ngixeko. Ko ja'a tsikatsian xran jian hasta jai.

¹¹ Nge'e tsijinche'e ndo Jesús tjajna Caná nunte Galilea, ña sa'ó nge'e juinche'e ndo xixi tsjako ndo juachaxien ndo, ko sen teyuu chrikao ndo kuitikaon sen ndo.

¹² *Ko kuatsinga ji'i, ikjui ndo tjajna Capernaum, ko janée ndo ko xikichuu ndo ko sen teyuu chrikao ndo, ko nti'a bake'e sen kaxin nchakon.

Ndo Jesús nchetjúá ndo ni'ngo ijié

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Ó tsij nchakon kia Pascua ne'e ni judío, ndo Jesús sakjui ndo tjajna Jerusalén. ¹⁴ Ko nti'a ngaxin'in ni'ngo jíé kuitja ndo ni nchekji kuxinta, kutuchjon, kuntúá, ko ni ste nunte jitasingixin na tomie chujni. ¹⁵ Ko hora bikon ndo Jesús ji'i, juinchéña ndo naa cuarta, ko bengixin ndo na nti'a ko kao kutuchjoen na ko kuxinte'e na. Ko kuintji ndo ngata'a nche tomie ni bakasingixin ko ndá'a banka ndo mesé na. ¹⁶ Ko je'e ndo ndache ndo ni nchekji kuntúá:

—¡Tantsjexinnta kain nge'e nti'i! Nchéña'inta ndo'a Ndotána xranchi naa ndasin.

¹⁷ Méxin, sen teyuu chrikao ndo xraxaon sen nge'e ti ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Tsango chjána juaña nge'e ndako'a ton'en ngaxin'in ndointa.”

¹⁸ Méxin ni judío juanchangi'e na ndo:

—¿Nge'e tjakoxian xixi chao sinche'e kain ji'i?

¹⁹ *Ko juatingíexin ndo Jesús:

—Tonchjexinnta ni'ngo ji'i ko nínxin nchakon sintakonchjian ni'ngo íjngo.

²⁰ Ko ni judío ndache na ndo:

—Yuukan ko ikjaon nano konchjianxin ni'ngo ji'i, ko, ¿á ja'a nínxin nchakon sinchekonchjianxin ni'ngo íjngo?

* 2:4 2:4 naa ixra ijié milagro 2:12 2:12: Mt. 4:13. 2:19 2:19: Mt. 26:61; 27:40; Mr. 14:58; 15:29.

²¹ Ko ti ni'ngo nichja ndo Jesús me'e cuerpoe ndo. ²² Méxin, nchakon xechón ndo Jesús, sen teyuu chrikao ndo xraxaon sen ti nge'e tsichronga ndo, ko kuitikaon sen xroen ndo Dio ko chijni tsindache ndo sen.

Ndo Jesús chúxin ndo nge'e xraxaon kain chujni

²³ Nchakon ndo Jesús bake'e ndo tjanya Jerusalén kia Pascua, itsjé nã kuitikaon nã ndo nchakon bikon nã nge'e jian juinche'e ndo. ²⁴ Ko ndo Jesús kuachúntia'i ndo nã ixi chúxin ndo nge'e xraxaon kain nã, ²⁵ ko baxrokonde'a ndo ixi naa chujni xrobeki'e ndo nge'e juinche'e inaa chujni ixi je'e ndo no'e ndo nge'e xraxaon nã ngaya aséen nã.

3

Ndo Jesús ko xi Nicodemo

¹ Bake'e naa xi Fariseo ndatin'in xa Nicodemo, xi me'e tetuen'en xa ngajin ni judío. ² Xi ji'i kujj xa ngajin ndo Jesús naa tiie ko ndachro xa:

—Maestro, nónana ixi ndo Dio xruan'an ndo ixi sinchekuannãna, ixi xro'an ngisen xrojuinche'e nge'e jian nche'e ja'a siá ndo Dio xrobake'a ndo ngajian.

³ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Jan'an ntatjua ixi ngisen tjongíe'a íjngo jua'i tsikon sen ti tetuan'an ndo Dio.

⁴ Juanchangi xi Nicodemo:

—¿Xranchi tsjongí'e naa xi íjngo siá ó ntaxi xa? ¿Xranchi chao íjngo tsixin'in xa tse'e janée xa ko tsjongí'e xa íjngo?

⁵ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Nduaxin ntatjua: ixi ngisen tsjongíexin'a inda ko Espíritue ndo Dio jua'i tsixin'in sen ti tetuan'an ndo Dio. ⁶ Chujni tjongíexin ndotée ko janée xra je'o chujni sen, ko sen tjongíexin Espíritue ndo Dio, sen me'e tayé'e sen Espíritue ndo. ⁷ Xronka'ia ixi nge'e ntatjua ixi xrokonda tsjongí'e kain chujni íjngo. ⁸ Chrinto itji chrinto no tjaun chrinto. Ko ja'a tin'en xroin chrinto ko noa'ia no itji chrinto ko no tì'xin chrinto. Ko jaña sen tjongíexin Espíritue ndo Dio.

⁹ Ko je'e xi Nicodemo juanchangi xa:

—¿Xranchi tson'en ji'i?

¹⁰ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Ja'a nchekuen'én chujni Israel, ¿á tienxin'a ti ntatjua? ¹¹ Jan'an nduaxin ntatjua ti nónana nichjana ko ti bikona tekina, ko ja'anta titikaon'anta ti nge'e ndachrjanna. ¹² Teki'anta nge'e tson'en ngata'a nunte nti'i ko titikaon'anta ko, ¿xranchi tsitikaonnta siá xrontatjunta nge'e tson'en ngajni? ¹³ Xro'an ngisen kuajin'in ngajni, je'o Chjen'en Ndo Dio, xjan jongí'e xranchi Chujni, je'e xjan bake'e xjan ngajni ko kujxin xjan nti'a. ¹⁴ Xranchi juinche'e ndo Moisés nchakon bake'e sen ntajie, nti'a kuasintjian ndo naa kunchee chika ixi xrotsje'e sen ba ko jaña tsen'a sen; méxin, jaña tson'en tsasintjian nã Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, ¹⁵ ko jaña kain sen tsitikaon ndo Jesús tsen'a aséen sen, tsehón sen kain nchakon.

¹⁶ 'Ndotáina Dio tsango tjue'e ndo kain chujni jii ngata'a nunte xasintajni,* méxin xruan'an ndo chjen'en ndo, xjan naakuaxon, ixi

* 3:16 3:16 xasintajni mundo

kain sen tsitikaon xjan tsitjáña'i aséen sen ko je'e sen tsechón sen kain nchakon. ¹⁷ Ko ndo Dio xruan'i ndo chjen'en ndo ngata'a nunte xasintajni ixi tsjankata'a xjan ijie ngajin na. Na'i, je'e xjan tsantsje xjan ijie chóna na ko jaña tsitjáña'i na. ¹⁸ Ngisen tsitikaon chjen'en ndo Dio tsjankata'i ndo sen ijie. Ko ni tsitikaon'a, ó juankata'a ndo ijie ngajin na ixi kuitikaon'a na chjen'en ndo Dio, xjan naakuaxon. ¹⁹ Méxin, ni titikaon'a ó juexin juankata'a ndo na ijie, ixi kuji ngisen juinchengasáñe'e chujni jii ngata'a nunte xasintajni ko je'e chujni juinche'a juaxruxin ixi ícha rué'e na ti naxixe'e ixi ndako'a nche'e na.

²⁰ 'Kain ni ndako'a nche'e, ningakon'en na xro'i tingasáña ko tonchjiñe'a na tjenka xro'i ixi tjaun'a na tsonoxin ti ndako'a stench'e na. ²¹ Ko sen nche'e jian tonchjiñe'e sen tjenka xro'i tingasáña ixi chao tsikon chujni kain nge'e stench'e sen xranchi tjaun ndo Dio.

Ndo Juan chronga ndo íjngo kondee ndo Jesús

²² Tjume'e ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo sakjui sen nunte Judea. Nti'a kuatsinga ndo kaxin nchakon bikitée ndo chujni. ²³ Kaxon ndo Juan bake'e ndo tjajna Enón tjenka tjajna Salim ko nti'a bikitée ndo chujni ixi nti'a jii yee inda. Ko chujni bakij na batikitée na. ²⁴ *Ji'i kon'en ti xratijé'a na ndo Juan ndo'achjiso.

²⁵ Méxin, kaxin chujni, sen chrikao ndo Juan ko ni judío kuaxi nichja na xranchi xrotjúáxin chujni. ²⁶ Ko sen chrikao ndo Juan kuintekji sen ngajin ndo ko chronga sen ngajin ndo:

—Maestro, ndo bake'e ngajinnta tuenxin ndarío Jordán, ndo kondee bekinananta, jai kao ndo tikitée ndo chujni ko itsjé na rué'e na ndo.

²⁷ Ko ndachro ndo Juan:

—Xro'an ngisen xrojuinche'e naa ixra siá ndo Dio xrokuajon'a ndo juachaxin. ²⁸ *Ja'anta kuin'ennta nchakon ndachrjan ixi jan'an je'a ndo Cristo. Je'o naa ngisen kuitao'en ndo cha'o ixi xrochrjanga tsji ndo. ²⁹ Nchakon tute'e chujni, xi tute'e tsayé'e xa janchri'e xa. Ko tjume'e sen chúxin xa take'e sen juaxruxin ixi jitin'en sen nge'e jinichja xa. Ko kaxon jan'an juaxruxin ritjén ixi kueya chujni jitonchjiñe'e ngajin ndo Jesús. ³⁰ Je'e ndo xrokonda ícha tsetuan'an ndo ko jan'an ina'i.

Ngisen kuixin ngajni

³¹ 'Ndo kuixin ngajni tetuen'en kain chujni. Ko chujni nunte xasintajni chronga nge'e jii nunte xasintajni. Ko ndo kuixin ngajni tetuen'en ndo kain nge'e. ³² Je'e ndo nichja ndo nge'e tsikikon ndo ko nge'e tsikin'en ndo. Ko xro'an chujni titikaon na nge'e ndachro ndo. ³³ Ko siá xrojan ngisen titikaon nge'e ndachro ndo, jaña tjako sen ixi nduaxin nge'e nichja ndo Dio, ³⁴ ixi ndo xruan'an ndo Dio nichja ndo chijnie ndo Dio, ixi je'e ndo kuayé'e ndo kain juachaxien Espíritue ndo Dio. ³⁵ *Ndotáina Dio tjue'e ndo Chjen'en ndo, ko jaña tsikajon ndo kain juachaxin ixi tsetuen'en xjan kain nge'e. ³⁶ Ngisen tsitikaon Chjen'en ndo Dio xrochóna sen juachaxin tsechón sen kain nchakon. Ko ngisen tjaun'a tsitikaon Chjen'en ndo xrochóna'i sen juachaxin me'e, ixi ndo Dio tsajon ndo juachaxin tangi tson'en sen.

4

Ndo Jesús juao ndo naa nchri samaritana

¹ Tjume'e ni fariseo kono'e na xixi ícha itsjé chujni rué'e ndo Jesús ko ícha itsjé chujni bikitée ndo xixi ndo Juan. ² Ko je'a ndo Jesús tikitée ndo na. Sen chrikao ndo, sen me'e bikitée chujni. ³ Hora kono'e ndo Jesús xixi jaña tsikin'en ni fariseo, kuachrxjexin ndo nunte Judea ko íjngo ikjan ndo nunte Galilea.

⁴ Ko hora kuachrxjexin ndo nti'a xrokonda tsatsinga ndo nunte Samaria. ⁵ Ko kuiji ndo naa tjajna Sicar nunte Samaria, tjenka nunte tsikajon ndo Jacob kuayé'e chjen'en ndo, ndo José. ⁶ Nti'a jii naa pozo tjia'nda kuachóna ndo Jacob. Ko ndo Jesús kuiji ndo nti'a ko tsango konchrje ndo xixi tsango ikjín tsikjixin ndo, méxin bake'e ndo nunte tjenka pozo. Hora me'e xranchi ngusine nchakon. ⁷ Ko tuinxin kuiji naa nchri tjajna Samaria, kuiji nchra ti pozo me'e xixi tsantsje nchra nda. Ko ndo Jesús ndache ndo nchra:

—Chjánana nchín nda tsi'i.

⁸ Ko sen teyuu chrikao ndo satsikintekji sen tjajna tjenka nti'a bike'na sen nge'e sinekao sen ndo.

⁹ Ko nchri samaritana juatingéxin nchra:

—¿Sonda ja'a naa chujni judío tjanchianana nda xixi jan'an naa nchri samaritanana?

(Jaña ichro nchra xixi ni judío tjento'a na ni samaritano.) ¹⁰ Ko juatingéxin ndo Jesús:

—Siá xrokono'a nge'e tajon ndo Dio ko xrochuxian ngisen jit-janchia'a nda, ja'a xrojuanchanana nda ko jan'an xrotjá'a nda jichón.

¹¹ Ko je'e nchra juate'e nchra:

—Ja'a chondai'a nge'e tsantsjexian nda ko pozo tsango yaso'e pozo, ¿no xrochjánaxianna nda jichón? ¹² Ndo Jacob, ndo kuachrxjenixinna, ndo me'e kuitunana ndo pozo ji'i, ko je'e ndo baki'i ndo nda ko chjen'en ndo ko kain kuée ndo kaxon. ¿Á ja'a, á ícha tjintee xixi je'e ndo?

¹³ Ko juatingéxin ndo Jesús:

—Kain ni ti'i nda ji'i, íjngo tsen'en na nda. ¹⁴ Ko sen tsi'i nda tajon jan'an, nai'a tsinteken'en sen nda. Xixi nda tajon jan'an tsoña xranchi nda jitachrxjexin ngaya aséen sen ko ji'i tajon juachaxin tsechón sen kain nchakon.

¹⁵ Ko ndachro nchra:

—Chjánana nda me'e, xixi tsen'ana nda íjngo ko íxrokjan'ina tsantsje nda nti'i.

¹⁶ Ko ndachro ndo Jesús:

—Itjia tiye'é ndoxi'a ko tjume'e tsji'ia nti'i íjngo.

¹⁷ Ko je'e nchra ndachro nchra:

—Chonda'i xixi'na.

Méxin, ndachro ndo Jesús:

—Nduaxin ndachrua xixi chonda'ia xixi'a. ¹⁸ Xixi kuachóna na'ó xixi'a, ko xi chonda jai je'a xixi'a. Nduaxin ndachrua xixi chonda'ia xixi'a.

¹⁹ Ko kuin'en nchra ji'i ko ndachro nchra:

—Nóna xixi ja'a naa ngisen chronga chijnie ndo Dio. ²⁰ Sen kuachrxjenixinna, kuaxraxaonxin sen ndo Dio ijna nti'i. Ko ja'anta, ni

judíonta ndachronta ixi xrokonda xroxraonxinna ndo Dio ni'ngo ijié jii tjanya Jerusalén.

²¹ Ko ndo Jesús ndache ndo nchra:

—Titikáoanna ixi tsji nchakon xrokonda'i xroxraonxinnta Ndotáina Dio ijná nti'i ko xroxraonxin'anta ndo tjanya Jerusalén.

²² Ja'anta chujni samaritanonta noa'inta ngisen xraonnta. Ko jan'an naa chujni judío chuxinna ngisen xraa'onna. Méxin, ndo tantsje ijié chónnda chujni, ndo me'e tsikachrjexin ndo ni judío. ²³ Ko jitiji nchakon ko jai nchakon me'e, ixi sen nduaxin tjaun sen tsajon sen juasaya ngajin Ndotáina Dio, xrokonda ixi nchijii aséen sen xroxraonxin sen Ndo. Ko Ndo Dio tsake'e ndo juaxruxin ixi jaña xroxraon sen ndo. ²⁴ Ndo Dio espíritu ndo, ko sen xraon ndo xrokonda xroxraonxin sen ndo ixi aséen sen.

²⁵ Ko ndachro nchra:

—Jan'an nóna ixi tsji ndo Mesías, ndo Cristo. Ko nchakon tsji ndo sinchekuannana ndo kain nge'e.

²⁶ Ko juatingfexin ndo Jesús:

—Ndo me'e najan'an, ndo ritjáoa jai.

²⁷ Xrastetjao sen ja'in, sen teyuu chrikao ndo kuiji sen, ko xronka sen ixi bikon sen jinichje'e ndo naa nchri, ko xro'an ngisen juanchangi'e ndo nge'e tjaun nchra, o sonda jinichje'e ndo nchra. ²⁸ Tjume'e je'e nchra bake'e nchra nchixran nunte ko sakjui nchra tjanya beki'e nchra kain chujni:

²⁹ —Ichjina, tsikonnta naa ndo chronga kain nge'e junta'a. ¿Á je'a ndo Cristo ndo me'e?

³⁰ Tjume'e chujni kuachrjexin na tjanya kuitsje'e na ndo Jesús.

³¹ Xratiji'a na, sen teyuu chrikao ndo tinóatée sen ngajin ndo, ndachro sen:

—Maestro, inte nge'e.

³² Ko ndachro ndo:

—Jan'an chónnda nge'e iné ko ja'anta chuxin'anta me'e.

³³ Ko sen teyuu chrikao ndo kuaxi sen juanchangi'e kichuu sen:

—¿Á xrojan chujni biken'en ndo nge'e juine ndo?

³⁴ Ko ndachro ndo Jesús:

—Ti iné jan'an me'e ixra sinta'a ti tsiketuan'an ngisen xruan'anna, ko xrokonda sintajexin ixra. ³⁵ Ja'anta ndachronta: “Xratitjáña nó nchanitjao tsandáanta noatrigo.” Ko jan'an ntatjunta: Tsje'enta no tsikinga ixi ó kuicha noa ko ó chao tsandáani. ³⁶ Sen tandáa, xenge'e sen 'na. Ko nge'e tandáa sen me'e chujni, ko chujni me'e tsechón kain nchakon. Ko sen tenga ko sen tandáa xre'ó juaxruxin take'e sen. ³⁷ Ko nduaxin nge'e ndachro sen: “Naa sen tenga, ko inaa sen tsandáa.”

³⁸ Méxin, jan'an xruan'annta ixi tsandáanta naa nunte tsikenga'inta. Inaa sen tsijinche'e ixra ko ja'anta tsjachanta tsasiinnta nge'e benga sen.

³⁹ Ko itsjé ni tjanya samaritano ni ikjui nchra kuindache nchra, kuitikaon na ndo Jesús ixi chronga nchra: “Ndo ji'i chronga ndo kain nge'e junta'a sa'ó.” ⁴⁰ Ko hora kuin'en na nge'e juinche'e ndo, kuiji na ngajin ndo ko kuinóatée na ngajin ndo ixi tsitu'e ndo nti'a ngajin na. Ko nti'a kuitu'e ndo yuu nchakon. ⁴¹ Ko ícha kueya na kuitikaon na ndo ixi kuin'en na nge'e nichja ndo. ⁴² Ko ndache na nchra:

—Jai titika'onna, ko ixi je'a je'o nge'e ndachijiana. Kaxon ixi jai jan'anna kuitikaonna ixi kuin'anna nge'e nichja ndo ko nónana ixi je'e ndo nduaxin ndo Cristo ndo, ndo sinchemé'e jíee kain chujni.

Ndo Jesús ko chjen'en xi nche'e ixrꝥ gobierno

⁴³ Yuu nchakon tjume'e, ndo Jesús kuachrjexin ndo nunte Samaria ko sakjui ndo no nunte Galilea. ⁴⁴ *Xranchi tsindachro ndo Jesús, ninaa ndo chronga chijnie ndo Dio, ni tjañée ndo xrochónde'e nꝥ ndo juasaya. ⁴⁵ *Nchakon kuiji ndo nunte Galilea, ni nti'a kuayé'e nꝥ ndo ko kuajon nꝥ juasaya ngajin ndo ixi kaxon tsikjin nꝥ kia Pascua tjajna Jerusalén, ko bikon nꝥ nge'e juinche'e ndo kia nti'a.

⁴⁶ *Tjume'e ikjan ndo Jesús tjajna Caná nunte Galilea, ti no tsijinchekan ndo inda ixran vino. Nti'a bake'e naa xi tituan'an xrée gobierno. Ko kuachónda xi naa chjan ni'e tjajna Capernaum. ⁴⁷ Ko hora tsikin'en xa tsikixin ndo Jesús nunte Judea ko kuiji ndo nunte Galilea, rué'e xa ndo ko kuinóatée xa ngajin ndo ixi itsji ndo ndo'a xa ko sinchexrjuen'en ndo chjen'en xa, ixi ó jite'en xjan. ⁴⁸ Ko ndachro ndo Jesús:

—Ja'anta, titikaon'anta siá tsikon'anta naa nge'e jian sinta'a.

⁴⁹ Ko kuinóatée xi nche'e xrée gobierno ko ndachro xa:

—Taka ichjina ixi chjan'na ó jite'en xjan.

⁵⁰ Ko juate'e ndo Jesús:

—Ikjan ndúya ixi chjan'an chao jii xjan jai.

Ko xi me'e kuitikaon xa nge'e ti ndachro ndo Jesús, ko sakjui xa. ⁵¹ Ko ikjan xa ndo'a xa, ni nche'e xrée xa kuachrje nꝥ biketan nꝥ xa ngatja cha'o, ko ndache nꝥ xa:

—Chajan'an ó jian jii chán.

⁵² Ko juanchangi'e xa nꝥ ngixe'e hora kuaxi koxruen'en chán. Ko chronga nꝥ:

—Jnajna xranchi hora naa kóndo kuachrje'e chán súa.

⁵³ Ko jaña kono'e ndotée chán ixi hora ñꝥ tsindachro ndo Jesús ixi chjen'en xa ó jian jii chán. Ko je'e xa ko kain ni ndo'a xa kuitikaon nꝥ ndo Jesús.

⁵⁴ Ji'i yuxin nge'e jian juinche'e ndo Jesús nchakon kuixin ndo nunte Judea, ikjan ndo nunte Galilea.

5

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi

¹ Tjume'e ni judío bake'e nꝥ naa kia ko ndo Jesús ikjan ndo tjajna Jerusalén íjngo. ² Nti'a tjenka ntachja ndatin'in Ntachje'e Kutuchjon jii naa pila inda ngigua hebreo ndatin'in Betesda. Ko ngande'e pila me'e jii na'ó tjatu'o nchínchín tsiki'te nꝥ. ³ Nti'a stetsinga kueya ni ni'e, ni tikon'a, ni jua'i itji ko ni jua'i nchetengi tutée. Stechón'en nꝥ tsontengi inda ⁴ ixi je'a nanaunka xingajin naa ndo ángel tjenka pila me'e ko nchetengi ndo inda. Ko ni sa'ó tiji nti'a ko tjingi nꝥ inda toxruenxin nꝥ ixi ngixe'i ichin bachónda nꝥ. ⁵ Nti'a jii naa xi ni'e, ó ní ite ko ijní nano ni'e xa. ⁶ Ko hora bikon ndo Jesús jitsinga xa, kono'e ndo ixi ó sée ni'e xa, ko juanchangi'e ndo xa:

—¿Á tjaun tsoxruan'an?

⁷ Ko xi ni'e juatingíexin xa:

—Chonda'i ngisen tsingijnana tsjingi inda hora tontengi inda. Ko hora tja'on tsjingi nda, inaa ngisen ícha taka tjingi nda.

⁸ Ko ndachro ndo Jesús:

—Tingatjen, tatsían kania'a, ko tajia.

⁹ Ko tuinxin koxruen'en xa, ko juatsi'in xa kanie'e xa ko chao ikjui xa. Ko me'e kon'en nchakon tjoké'e ni judío. ¹⁰ Tjume'e ni judío ndache na xi koxruen'en:

—Jai nchakon tjoké'eni ko xro'an juachaxin jii tsama kania'a.

¹¹ Ko ndachro xa:

—Xi juinchexruanna ndachijina xa tatsían kania'a ko tajia.

¹² Ko juanchangi'e na xa:

—¿Ngisen kuetuan'an tsatsian kania'a ko ndachro tsajia?

¹³ Ko xi tsikoxruen'en noe'a xa ngisen juinchexruen'en xa ixi nti'a jii kueya na, ko ndo Jesús íkonoxin'a ndo chriken'en na nti'a. ¹⁴ Tjume'e ndo Jesús kuetan ndo xa ngaxin'in ni'ngo ijié ko ndache ndo xa:

—Tsje'é jai ó koxruan'an ko ínche'a ti ndako'a, ba ícha tangi tson'an.

¹⁵ Tjume'e sakjui xa, ko ndache xa ni judío ixi ndo Jesús juinchexruen'en ndo xa. ¹⁶ Méxin ni judío kuaxi na rué'e na ndo Jesús ko tjaun na tsóña na ndo ixi kuanche'e ndo kain ji'i nchakon tjoké'e na. ¹⁷ Ko ndo Jesús ndache ndo na:

—Ndotána kain nchakon nche'e ndo ixra, ko jan'an kaxon jaña nta'a ixra.

¹⁸ Méxin, jaña ni judío ícha tjaun na tsóña na ndo Jesús ixi titikaon'a ndo nchakon tjoké'e na ko ixi kaxon ndachro ndo ixi je'e ndo ko ndo Dio naxraje'o sen, ko ndachro ndo ndotée ndo, ndo Dio.

Juachaxin chóna Chjen'en ndo Dio

¹⁹ Tjume'e ndo Jesús ndache ndo na:

—Naa nge'e nduaxin ntatjunta ixi Chjen'en ndo Dio jua'i sinche'e ndo naa nge'e je'o je'e ndo. Je'o nche'e ndo nge'e tikon ndo nche'e Ndotée ndo. Kain nge'e nche'e ndotée ndo kao chjen'en ndo nche'e xjan jaña. ²⁰ Ko Ndotána tjue'e ndo Chjen'en ndo, ko tjako'e ndo chjen'en ndo kain nge'e nche'e ndo, ko xratsjako ndo nge'e ícha ijié ko ja'anta xroxronkanta ixi tsikonnta me'e. ²¹ Xranchi Ndotána nchexechón ndo ni tsiken'en ko tajon ndo juachaxin tsechón na íjngo. Jaña kaxon Chjen'en ndo chao tsajon xjan juachaxin tsechón kain ni tjaun je'e xjan. ²² Ko Ndotána xruan'an ngisen tjankata'a ndo ijié ixi kuajon ndo juachaxin ngajin chjen'en ndo, ²³ ixi kain na tsajon na juasaya ngajin chjen'en ndo xranchi juasaya tayé'e Ndotána. Ngisen tajon'a juasaya ngajin chjen'en ndo kaxon tajon'a sen juasaya ngajin Ndotée ndo, ndo xruan'an ndo Cristo.

²⁴ 'Nduaxin nge'e ntatjunta: Ngisen tin'en nge'e ntatjunta ko titikaon Ndo xruan'anna, chóna sen juachaxin tsechón sen kain nchakon ko tangi'a tson'en sen, ixi ó kuatsinga ti tsen'en sen ko jai tsechón sen kain nchakon. ²⁵ Nduaxin ntatjunta ixi ó tsij hora, ko jai hora me'e, ni tsiken'en tsin'en na xronichja Chjen'en ndo Dio. Ko sen tsitikaon ndo tsechón sen. ²⁶ Ixi Ndotána chao tsajon ndo juachaxin tsechón na ko kaxon tsikajon ndo juachaxin ngajin Chjen'en ndo sinche'e xjan jaña, ²⁷ ko kaxon tsikajon ndo juachaxin ngajin Chjen'en ndo sinchéña

xjan ijie xixi je'e xjan Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni. ²⁸ Xrakon'anta xixi ti nge'e ntatjunta. Xixi tsiji hora ti kain ni tsiken'en, tsin'en na xronichja xjan. ²⁹ Ko tsachrjexin na ti no stexrabaa na. Ko ni ndako juinche'e, xroxechón na xixi tsechón na kain nchakon. Ko ni ndako'a juinche'e xroxechón na ko tangi tsikaon na ti tsoñe'e na ijie.

Juachaxin chónnda ndo Jesús

³⁰ 'Jan'an jua'i sinta'a naa nge'e jan'on. Jan'an ntáña ijie xranchi tituanna. Ko ijie ntáña, ndako ntáña ijie ko nta'i nge'e tja'on jan'an. Na'i. Nta'a nge'e tjaun Ndotána, ndo xruan'anna. ³¹ Ko siá jan'on nichjaxin xixi najan'an, ti ndachrjan tjinte'a. ³² Ko jii inaa ngisen nichjaxinna ko nge'e ndachro sen me'e xixi najan'an, tjintee. ³³ *Ja'anta xruan'annta ngisen ikjui juanchangi'e ndo Juan, ko nge'e juatingíexin ndo xixi najan'an, nduaxin me'e. ³⁴ Ko jan'an chuntia'i nge'e xrondachro xrojan ngisen xixi jan'an. Ko je'o ndachrjan ji'i xixi ja'anta xrochondanta juachaxin tsechonnta kain nchakon. ³⁵ Ndo Juan bake'e ndo xranchi naa xro'i jiche ko tingasáña, ko ja'anta juaxruxin bake'enta xixi xro'i me'e, maski tsjé'a nchakon.

³⁶ 'Ko jan'an chónnda naa nge'e ícha tjintee tjakoxin xixi najan'an, xixi nge'e tsindachro ndo Juan. Ixra nta'a jan'an, ixra naxre'o tituanna Ndotána sinta'a, ña tjakoxin xixi nduaxin Ndotána tsixruan'anna ndo. ³⁷ *Kaxon Ndotána, ndo xruan'anna, tjakoxin ndo xixi najan'an. Ko ja'anta nai'a kuin'ennta nichja ndo ko nai'a bikonta ndo. ³⁸ Ko chijnie ndo xra je'a jii ngaya asáanta xixi ja'anta xratsitikaon'anta ngisen Ndotána, ndo tsixruan'anna. ³⁹ Ja'anta jian nchekuanxinnta xroon chijnie ndo Dio xixi chon'énta tsaye'enta juachaxin tsechonnta kain nchakon. Ko xroon me'e nichja xixi najan'an. ⁴⁰ Ko ja'anta tjaun'anta tonchjiñe'enta tjenkana xixi tsaye'enta juachaxin me'e.

⁴¹ 'Jan'an tayé'a juasaya tajon chujni. ⁴² Ko jan'an chuxinnta ko nóna xixi tjaun'anta ndo Dio. ⁴³ Jan'an jui'i xixi Ndotána xruan'anna ndo ko ja'anta titikaon'antana. Ko siá tji naa ngisen je'o nichja nge'e chónnda ngaya aséen na, ni me'e titikaonnta. ⁴⁴ ¿Xranchi tsitikaonnta, siá tsaye'enta juasaya tajon chujni, ko tjé'anta ti nge'e jian tji'xin ngajin ndo Dio, ndo naáko Dio? ⁴⁵ Xraxaon'anta xixi jan'an tsjankata'anta ijie ngajinxin Ndotána. Na'i. Ndo tsjankata'anta ijie me'e ndo Moisés xixi chuntianta ngajin ndo. ⁴⁶ Xixi siá xrokuitikaonnta nge'e tsindachro ndo Moisés, kaxon xrokuitikaonnta xixi ndo Moisés ikjin ndo xixi najan'an. ⁴⁷ Ko siá tsitikaon'anta nge'e tsikjin ndo, ¿xranchi tsitikaonnta nge'e ntatjunta?

6

Ndo Jesús kuajon ndo nge'e juine na'ó mil chujni (Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Tjume'e sakjui ndo Jesús kuantu ndo ndachaon Galilea, inda me'e ndatin'in Tiberias kaxon. ² Ko kueba chujni rué'e na xixi bikon na ixra ijié juinche'e ndo ti juinchexrue'n ndo ni ni'e. ³ Ko ndo Jesús kuajin'in ndo naa ijna ko nti'a bake'e ndo nunte kao sen teyuu chrikao ndo. ⁴ Ko ó jitonchjiñe'e nchakon tsij kia pascua, kiée ni judío. ⁵ Ko

bikon ndo Jesús ixi kueya chujni kuajin'in na jna, jiru'e na ndo ko juanchangi'e ndo ndo Felipe:

—¿No tse'nana nge'e sine kain chujni?

⁶ Jaña ndachro ndo ixi tsin'en ndo nge'e xichro ndo Felipe ixi ndo Jesús ó no'e ndo nge'e sinche'e ndo. ⁷ Ko juate'e ndo Felipe, ndachro ndo:

—Maski doscientos tomi xrochondana xrokuenaxinna nutja xraxrokuitja'i xrojuine ngujngu chujni tu'o nutja.

⁸ Ko ndo Andrés, naa sen chrikao ndo Jesús, ndosaué ndo Simón Pedro, ndachro ndo:

⁹ —Nti'i jii naa chjan chónnda xjan na'ó nutja tsikoña noa cebada ko chónnda xjan yuu kucheę. ¿Á tsitja ji'i, ixi kueya chujni jii?

¹⁰ Ko ndachro ndo Jesús:

—Tetuen'enta na tsake'e na nunte.

Ti jii kayua nti'a, bake'e na nunte, xranchi na'ó mil chujni xi. ¹¹ Ko ndo Jesús kua ndo nutja ko kuajon ndo juasie ndo ngajin ndo Dio, ko tjume'e kuajon ndo nio ngajin sen teyuu chrikao ndo. Ko je'e sen konchjeya sen nio, kuayé'e kain ni ste nti'a. Jaña kaxon konchjeya sen kucheę. Ko kain na juine na kain ti tjaun na. ¹² Juexin juine na, tjume'e kuetuen'en ndo Jesús sen teyuu chrikao ndo, ndachro ndo:

—Tja'onta nge'e tsixe'e ixi xro'an nge'e tsitjáña.

¹³ Ko jaña juinche'e sen ko juinchekaon sen teyuu ntaxra nutja tutu'o ti na'ó nutja tsikoña noa cebada tsjinchexe'e na hora juexin juine na. ¹⁴ Ko ni juine nutja bikon na ti ixra ijié juinche'e ndo Jesús ko ndachro na:

—Ndo me'e nduaxin ndo tsixrua'an ndo Dio tsij nunte xasintajni.

¹⁵ Ko ndo Jesús kono'e ndo ixi tjaun na xraxrobikao na ndo xrojuinchéña na ndo rey ixi xrokuetuan'an ndo. Ko je'e ndo tjaun'a ndo ji'i ko je'o ndo sakjui ndo ntajie ijngo, ko nti'a bake'e ndo.

Ndo Jesús itji ndo ngataon inda

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Tjume'e ó kóndo sen teyuu chrikao ndo Jesús xingajinxin sen ijna sakjui sen ngande'e inda, ¹⁷ ko kuajin'in sen naa ntabarco ko kuaxi sen kuantu sen inda satsji sen tjajna Capernaum. Ó naxixe'e ko xrakjan'i ndo Jesús. ¹⁸ Tjume'e kuaxi kuji chrinto soji ko kuaxi jamangitaon inda. ¹⁹ Ko chao sakjui sen xranchi na'ó o ikjaon kilómetro ko tuinxin bikon sen ndo Jesús, jitonchjiñe'e ndo tjenka ntabarco, xranchi yaa ndo cha'o jitji ndo ngataon inda. Jaña bikon sen ko tsango xronka sen. ²⁰ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Jan'an jui'i. Xronka'inta.

²¹ Ko tsango juaxruxin kuintee sen ixi kuajin'in ndo ntabarco. Ko tuinxin kuji sen ti no xrokuiji sen.

Chujni tjée na ndo Jesús

²² Ko nchakon ndúyaxin, ni kuitu'e ti ndachaon* kono'e na ixi naakuaxon ntabarco bake'e nti'a, ko no'e na ixi ndo Jesús tsikikao'a sen ndo ixi bikon na ixi je'o sen teyuu chrikao ndo, satsikji sen. ²³ Ko tjume'e kuji kaxin ntabarco tixin tjajna Tiberias tjenka ti no juinexin na nutja, ti kuajonxin ndo Jesús juasie ndo ngajin ndo Dio.

* 6:22 6:22 ndachaon mar

²⁴ Ko nchakon bikon na ixi ko'a ndo Jesús ko kaxon ko'a sen teyuu chrikao ndo, tjume'e je'e na kuajin'in na ntábarco ko sakjui na tajna Capernaum ko bijée na ndo Jesús.

Ncháina Jesús, je'e ndo xranchi nutja tajon juachaxin stechón chujni

²⁵ Tjume'e kuiji na tuenxin inda ko bikon na ndo Jesús ko juanchangi'e na ndo:

—Maestro, ¿ngisa jui'ia nti'i?

²⁶ Ko juate'e ndo Jesús, ndachro ndo:

—Ó nóna ixi ja'anta tjéenta na ixi juinenta nutja ko kaonnta, ko je'a ixi kuienxinnta ti ixra ijíe junta'a. ²⁷ Ta'inta juachjaon ixi nge'e sintenta taka tsjexin. Nche'enta ixra ixi nge'e ti sintenta tsjexin'a ixi tsaye'enta juachaxin tsechonnta kain nchakon. Me'e tajon Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, ixi Ndotée ndo tjako ndo ixi Chjen'en ndo chóna xjan juachaxin.

²⁸ Ko juanchangi'e na ndo:

—¿Xranchi sinta'ana ixi tsitika'onna xranchi tjaun ndo Dio?

²⁹ Ko juate'e ndo Jesús, ndachro ndo:

—Ndo Dio tjaun ndo ixi tsitikaonnta ngisen tsixrua'an ndo.

³⁰ Ko juanchangi'e na ndo:

—¿Nge'e tjakoxian ixi tsikonna ko chao tsitika'onna? ¿Nge'e ixra nche'e? ³¹ Sen tsikachrjenixinna sa'ó juine sen maná ikjan nutja nchakon bake'e sen ntajie, méxin, jaña chijnie ndo Dio tsikjin na ndachro: “Kuajon ndo nge'e juine na, me'e nutja kujin ngajni.”

³² Ko juate'e ndo Jesús, ndachro ndo:

—Naa nge'e nduaxin ntatjunta, je'a ndo Moisés kuajon maná ikjan nutja xingajinxin ngajni. Ndotána tajon ndo nutja nduaxin, nutja xingajinxin ngajni. ³³ Nutja tajon ndo Dio, me'e ndo xingajinxin ngajni ko je'e ndo chjée ndo chujni nunte xasintajni juachaxin tsechón na kain nchakon.

³⁴ Ko ndachro na:

—Ncháina, kain nchakon chjánana nutja me'e.

³⁵ Ko ndachro ndo Jesús:

—Jan'an me'e nutja tajon juachaxin tsechón chujni. Sen tonchjiñe'e ngajin jan'an ítsen'a sen jinta, ko sen tsitikaonna, ítsen'a sen inda. ³⁶ Ko xranchi ntatjunta sa'ó, maski ó bikontana, xratitikaon'anta. ³⁷ Ko kain chujni chjána Ndotána tsonchjiñe'e na ngajin. Ko kain ni tonchjiñe'e ngajin, jan'an tsengí'a na satsji na. ³⁸ Jan'an juixin ngajni ko je'a nge'e tja'on sinta'a. Jui'i ixi sinta'a ixra tjaun ndo tsixruan'anna. ³⁹ Ko Ndotána tsixruan'anna, me'e tjaun ndo ixi xro'an chujni chjána ndo tsitjáña, ixi tjaun ndo jan'an sintaxechón kain na nchakon tsjexixin. ⁴⁰ Ngisen tsixruan'anna tjaun ixi kain ni tsikon jan'an, Chjen'en ndo Dio, ko tsitikaonna na, ni me'e tsayé'e na juachaxin tsechón na kain nchakon. Tjume'e jan'an sintaxechón na nchakon tsjexixin.

⁴¹ Ko ni judío juangixin na ndako'a nichje'e na ndo Jesús ixi tsindachro ndo je'e ndo nutja xingajinxin ngajni. ⁴² Ko ndachro na:

—¿Á je'a xi'i xi Jesús, ndotée xa ndatin'in José? Chuxinna ndotée ko janée xa. ¿Méxin, sonda ndachro xa ixi ngajni tsixingajinxin xa?

⁴³ Ko juate'e ndo Jesús, ndachro ndo:

—Ínichjangi'anta. ⁴⁴ Xro'an chujni xrokonchjiñe'e ti ritjén jan'an siá xrokuajon'a juachaxin Ndotána. Ko sen tonchjiñe'e ti ritjén, jan'an sintaxechón sen nchakon tsjexixin. ⁴⁵ Sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó tsikjin sen xroon ndachro: “Ndo Dio sinchekuen'en ndo kain chujni.” Méxin kain sen tsikin'en ti nichja Ndotána ko juinchekuen'en ndo sen jitonchjiñe'e sen ti ritjén jan'an.

⁴⁶ 'Xro'an chujni tsikikon Ndotána. Je'o ngisen kujxin ti jii ndo Dio tsikikon ndo. ⁴⁷ Nduaxin nge'e ndachrjan ixi sen titikaonna ó chónda sen juachaxin tsechón sen kain nchakon. ⁴⁸ Jan'an nutja tajon juachaxin tsechón chujni. ⁴⁹ Chujni kuachrjenixinnta sa'ó juine nã maná ikjan nutja, nchakon bake'e nã ntajie, ko maski juine nã tjume'e kuen'en nã ko kuitjáña nã. ⁵⁰ Ko ti nichja jan'an me'e nutja xingajinxin ngajní, ko sen sine nutja me'e tsen'a sen. ⁵¹ Jan'an nutja jichón xingajinxin ngajní. Ko sen sine nutja, tsechón sen kain nchakon. Nutja tsajon jan'an ntau'na me'e, ko jan'an tsajon nutja me'e ixi chujni nunte xasintajni xrochónda sen juachaxin tsechón sen kain nchakon.

⁵² Ko ni judío koñao nã, tjao kichuu nã, ndachro nã:

—¿Xranchi xrokuajon xi'i ntau'e xa xrojuinena?

⁵³ Ko juate'e ndo Jesús, ndachro ndo:

—Jan'an ndachrjan ixi siá sine'anta ntau'e Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, ko siá tsi'anta jnié xjan, xrochonda'inta juachaxin tsechonnta kain nchakon. ⁵⁴ Ngisen sine ntau'na ko tsi'i jnina, sen me'e xrochónda sen juachaxin tsechón sen kain nchakon ko jan'an sintaxechón sen nchakon tsjexixin. ⁵⁵ Ixi ntau'na nge'e nduaxin sine chujni, ko jnina me'e nduaxin tsi'i chujni. ⁵⁶ Sen ine ntau'na ko ti'i jnina stenii sen jan'an ko jan'an riní je'e sen. ⁵⁷ Ndotána tsixruan'anna ndo jan'an, ndo me'e jichón ndo, ko jan'an richónxin ixi je'e ndo. Ko sen sine ntau'na, sen me'e tsechónxin sen ixi jan'an. ⁵⁸ Méxin, rinichja ixi nutja xingajinxin ngajní, nutja me'e je'a xranchi maná juine ni tsikachrjenixinnta sa'ó ixi je'e nã, maski juine nã maná, kuen'en nã. Ko siá sintenta nutja xingajinxin ngajní, ja'anta tsaye'enta juachaxin tsechonnta kain nchakon.

⁵⁹ Kain ji'i juinchekuen'en ndo ni tsixra'o ni'ngo Israel tjajna Capernaum.

Nge'e chronga ndo Jesús tajon juachaxin tsechón chujni kain nchakon

⁶⁰ Ko nchakon kuin'en nã nge'e juinchekuen'en ndo Jesús nã, tjume'e itsjé sen chrikao ndo ndachro sen:

—Tsango tangi nge'e chronga ndo. ¿Ngisen xrokuitikaon ji'i?

⁶¹ Ko kono'e ndo Jesús ixi jaña ndachro sen kuienxin'a sen nge'e tsindachro ndo ko juanchangi'e ndo sen:

—¿Á kaxon ja'anta tjaun'anta tsin'ennta ji'i? ⁶² ¿Xranchi xrokon'en siá tsikonnta ixi Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, satsji xjan ijngo ti no tsiki'xin xjan? ⁶³ Espíritue ndo Dio tajon juachaxin tsechón chujni kain nchakon, ko ntau'e chujni xro'an tjintee. Ko nge'e ntatjunta me'e kondee Espíritue ndo Dio ko chónda juachaxin tsechónxin chujni. ⁶⁴ Ko kaxinnta xratitikaon'anta.

Jaña ichro ndo ixi xrangíxixín ó no'e ndo ngisen tsitikaon'a ndo ko no'e ndo ngisen sinchekji ndo. ⁶⁵ Méxin, ndachro ndo:

—Jaña ntatjunta ixi xro'an chujni tsonchjiñe'e ti ritjén jan'an siá Ndotána tsajon'a ndo juachaxin.

⁶⁶ Ko juexin ji'i, kueya sen bakajikao ndo Jesús tuinxin kuintu'e sen ndo, rue'a sen ndo. ⁶⁷ Tjume'e juanchangi'e ndo sen teyuu chrikao ndo, ndachro ndo:

—¿Á kaxon ja'anta tjaunnta satsjinta?

⁶⁸ *Ko juate'e ndo Simón Pedro:

—Ncháina, ¿ti no itsjina? Chijni nichja ja'anta tajon juachaxin tsechónna kain nchakon† ⁶⁹ ko titika'onna ko nónana ixi nduaxin ja'anta ndo Cristo, Chjen'en ndo Dio jichón.

⁷⁰ Ko juate'e ndo Jesús, ndachro ndo:

—Jan'an kuincha'a kainnta teyuunta, ko naánta nti'i xrokjannta naa chujni ña'i.

⁷¹ Ti ndachro ndo Jesús xrondachro ixi xi Judas Iscariote, ndotée xa ndatin'in Simón. Xi Judas naa teyuu sen kuinche'e ndo, ko xi me'e sinchekji xa ndo Jesús.

7

Sen kichuu ndo Jesús kuitikaon'a sen ndo

¹ Tjume'e ndo Jesús kuaji ndo nunte Galilea ixi jua'i tsaji ndo nunte Judea ixi ni judío tjaun ña naatsóñaxón ña ndo. ² Ko ó kuji nchakon kia, kiée ni judío nchéña ña kueya nchia nchínchín, ³ ko sen kichuu ndo Jesús ndache sen ndo:

—Titua'ia nti'i. Satjia nunte Judea ixi kaxon sen rua'a nti'a tsikon sen ixra ijié nche'e. ⁴ Ixi siá naa chujni tjaun ixi chujni xrochuxin ña sen, sen me'e je'a imao sinche'e sen ixra. Méxin, siá nduaxin nche'e ixra ijié, je'a imao xrojuinche'e me'e. Tsikon kain chujni nunte xasintajni.

⁵ Jaña ndachro sen kichuu ndo Jesús ixi kaxon je'e sen titikaon'a sen ndo. ⁶ Ko juatingíexin ndo Jesús:

—Xratitjá'i hora sinta'a ixra ijié. Ko ja'anta ngixe'i hora chao sinche'enta nge'e. ⁷ Chujni nunte xasintajni jua'i xroningakon'annta ña. Jan'an tsango ningakonna ña ixi jan'an ntatjan ña ixi je'e ña je'a jian nge'e nche'e ña. ⁸ Ja'anta itjinta kia. Jan'an tsji'a ixi xratiji'a orána.

⁹ Jaña ndachro ndo, ko kuitu'e ndo nunte Galilea.

Ndo Jesús jii ndo kia

¹⁰ Ko juexin satsikji sen kichuu ndo Jesús, tjume'e je'e ndo kaxon ikjui ndo kia, ko konoxin'a ndo ixi tjaun ndo xro'an ngisen xrobikon ndo. ¹¹ Ko ni judío tjée ña ndo ti kia ko ndachro ña:

—¿No jii xi me'e?

¹² Ko kueya ni ste nti'a stetjao ña kondee ndo Jesús. Kaxin ña ndachro ña: “Jian xi ña”; ko ikaxin ña ndachro ña: “Je'a jian xa ixi ncheye'e xa chujni.”

¹³ Ko xro'an ngisen nichja kondee ndo ícha, ixi xracon'en ña ni judío.

¹⁴ Tjume'e ó ngusine kia kuixin'in ndo Jesús ni'ngo ijié ko juangíxin ndo juinchekuen'en ndo ña. ¹⁵ Ko ni judío xronka ña, tsje'e ña ndo, ko ndachro ña:

—¿Xranchi tsango no'e xi ji'i kain nge'e ixi xro'an ngisen juako'e xa?

¹⁶ Ko juate'e ndo Jesús, ndachro ndo:

—Nge'e ntakuan'an chujni je'a nge'e tja'on, ti ntakuan'an na me'e kondee ngisen tsixruan'anna jui'i. ¹⁷ Siá xrojannta tjaunnta tsitikaonnta nge'e tjaun ndo Dio, me'e tsono'anta á nduaxin ixi ndo Dio tjako o á je'o nge'e xraxa'on. ¹⁸ Ko ngisen nichja nge'e tjaun, je'o nichja na ixi tjaun na ixi ikaxin na tsajon na juasaya ngajin je'e na. Ko ngisen tjaun ixi ngisen tsixrua'an na tsayé'e juasaya, ni me'e tjako nge'e nduaxin ko ncheya'i na.

¹⁹ '¿Á je'a ndo Moisés tjáanta ndo ley chijnie ndo Dio? Ko ninaánta kuitikaonnta nge'e tsikjin ndo. Méxin, ¿sonda tjaunnta tson'intana?

²⁰ Ko je'e na juate'e na:

—Ja'a chonda naa espíritue Xixron'anxrée. ¿Ngisen tjaun tsóñaxion?

²¹ Ko ndachro ndo Jesús:

—Naák nge'e junta'a nchakon tjoké'e na ko xronkanta. ²² Ko ndo Moisés tsiketuan'an ndo ixi chjan'anta, xjan xi, tsaá xjan chji'e, (ko je'a ndo Moisés kuaxi ndo juinchequen'en ndo na ji'i, sen tsikachrjenixinnta kuaxi sen juinche'e sen). Jaña ja'anta chje'énta xjan chji'e, maski nchakon tjoka'anta. ²³ *Ja'anta tjaunnta tsitikaonnta nge'e tsiketuan'an ndo Moisés, méxin, chje'énta ichjan chji'e xjan nchakon tjoka'anta, ko, ¿sonda toñaonta ixi juntaxruan'an naa chujni nchakon me'e? ²⁴ Tjankata'inta ijié ixi je'o nge'e tikonxinnta ikonnta. Sa'ó xraxaonnta nge'e jian tjaun ndo Dio.

Ndo Jesús nichja ndo kondee ti no kuixin ndo

²⁵ Tjume'e kaxin ni tjajna Jerusalén kuaxi na juintejao kichuu na, ko juanchangi na:

—¿Á je'a xi ji'i tjée na tsóña na xa? ²⁶ Ko jai jinichja xa ngajinxin ikon kain na ko xro'an ngisen ndachro nge'e. ¿Á titikaon ni tituan'an ixi xi ji'i nduaxin ndo Cristo xa? ²⁷ Ko jajna nojna no tsiki'xin xa. Ko nchakon tsji ndo Cristo, xro'an ngisen tsono'e no tsj'xin ndo.

²⁸ Ko ndo Jesús juinchequen'en ndo na ti ni'ngo ko kuin'en ndo jaña juao na, ko séen nichja ndo, ndachro ndo:

—Nduaxin chuxinntana, ko no'anta no juixin. Ko je'a jui'i ixi jan'an tja'on. Jan'an jui'i ixi xruan'anna ndo nduaxin nche'e nge'e, ko ja'anta chuxin'anta ndo. ²⁹ Jan'an chuxin ndo ixi nti'a juixin ti jii ndo, ko je'e ndo xruan'anna ndo.

³⁰ Tjume'e tjaun na xrotsé na ndo, xroxraxin'in na ndo ndo'achjiso, ko xro'an ngisen itsé ndo ixi xrakuajon'a ndo Dio juachaxin sinche'e na me'e. ³¹ Ko kueya na kuitikaon na ndo ko ndachro na:

—Hora tsji ndo Cristo, ¿á ícha ijié nge'e sinche'e ndo, ixi xi ji'i?

Xroxraxin'in na ndo Jesús ndo'achjiso

³² Tjume'e ni fariseo kuin'en na nge'e ndachro na ixi ndo Jesús, ko je'e na ko xitaana tetuan'an kuetuen'en na kaxin ni policía nche'e ixra ni'ngo xrotsé na ndo Jesús xroxraxin'in na ndo ndo'achjiso. ³³ Méxin, ndachro ndo Jesús:

—Tsake'e ngajinnta kaxin nchakon ko tjume'e xrokjanna ngajin ngisen tsixruan'anna. ³⁴ Ja'anta tsjéentana ko tsinchii'antana ixi jua'i itsjinta ti no tsake'e jan'an.

³⁵ Ko ni judío juangíxin nã juanchangi'e kichuu nã:

—¿No satsji xa ixi jua'i tsitjana xa? ¿Á tsji xa ngajin ni judío stekjen'en ngajin ni nichja ngigua griego ixi sinchekuen'en xa nã nti'a? ³⁶ ¿Nge'e xrondachro ti ndachro xa ixi tsjéena xa ko tsitja'ina xa ko jua'i itsjina ti no tsake'e xa?

Ndajitinga jichón

³⁷ Nchakon jitjexin kia, me'e nchakon ijié, bingatjen ndo Jesús, ko séen nichja ndo:

—Siá xrojan ngisen kuen'en inda tonchjiñe'enta ngajin jan'an ko tin'innta inda. ³⁸ Xranchi ndachro xroon Chijnie ndo Dio, ngisen titikaonna, sen me'e ngaya aséen sen tsinga naa ndajitinga jichón.

³⁹ Jaña ndachro ndo Jesús ixi sen titikaon ndo tsayé'e sen Espíritue ndo Dio. Ixi xrati'a Espíritue ndo ko ndo Jesús xrasatji'a ndo ngajní.

Je'a xraje'o xraxaon chujni

⁴⁰ Ko kaxin nã, nchakon kuin'en nã nge'e ndachro ndo Jesús, ndachro nã:

—Á nduaxin xi ji'i xi profeta xrokuji.

⁴¹ Ko ikaxin nã ndachro nã:

—Xi ji'i ndo Cristo.

Ko ikaxin nã ndachro nã:

—¿Xranchi xrokuji'xin nunte Galilea ndo Cristo? ⁴² Xroon tsikjin sen kuachronga chijnie ndo Dio sa'ó ndachro ixi ndo Cristo tsachrjexin ndo ni kuachrjenixin ndo rey David ko tsj'xin ndo tjajna Belén, tjajna bake'e ndo David.

⁴³ Méxin, kain nã je'a naxraje'o xraxaon nã ko chjeya nã kondeexin ndo Jesús. ⁴⁴ Kaxin nã tjaun nã saxrobikao nã ndo ixi xroxraxin'in nã ndo ndo'achjiso ko xro'an ni juinche'e nge'e.

Ni tetuan'an titikaon'a nã ndo Jesús

⁴⁵ Tjume'e ni policia kondee ni'ngo ikjan nã ti ste ni fariseo ko xitaana tituan'an. Ko je'e nã juanchangi'e nã ni policia:

—¿Sonda biko'inta xa?

⁴⁶ Ko juate'e ni policia:

—Xro'an ngisen kuanichja xranchi nichja xi me'e.

⁴⁷ Ko ndache ni fariseo ni policia:

—¿Á kaxonnta kuintu'enta juintaya'anta xa? ⁴⁸ ¿Á xrojan nã tetuan'an tjajnãna o ni fariseo kuitikaon xa? ⁴⁹ Ni titikaon xa, ni me'e chúxin'a nã ley ko je'e nã tsikaon nã.

⁵⁰ *Xi Nicodemo, xi kuitsje'e ndo Jesús naa tiie ó sa'ó, xi me'e naa ni fariseo, ko ndache xa nã:

⁵¹ —Ley tajon'a juachaxin tsjankata'ana naa chujni ijié ti xratien'ani nge'e nichja nã ko noe'ani nge'e ijié juinche'e nã.

⁵² Ko juate'e nã:

—¿Á kaxon ja'a juixian nunte Galilea? Nchekuanxian xroon chijnie ndo Dio ko tsono'a ixi xro'an ngisen kuachronga chijnie ndo Dio tsiki'xin nunte nti'a.

⁵³ Ko ngujngu nã chjeya nã sakjui nã ndo'a nã.

8

¹ Ko ndo Jesús sakjui ndo ijna Olivo.

Naa nchri ndako'a juinche'e

² Ndúyaxin kujj ndo Jesús ni'ngo ko chujni tjajna kujj na ngajin ndo ko bake'e ndo nunte ko kuaxi ndo juincheckuen'en ndo na. ³ Tjume'e ni tjako ley ko ni fariseo bika'o na naa nchri tsikitjaxin na nchra jijuakao nchra naa xi, ko xi me'e je'a xixi'e nchra. Ko bake'e na nchra ngusine ni ste nti'a. ⁴ Ko ndache na ndo Jesús:

—Maestro, nchri ji'i kuitjaxin na nchra jijuakao nchra naa xi, ko xi me'e je'a xixi'e nchra. ⁵ Ko xroon tsikjin ndo Moisés ndachro ixi kain nchri jaña sinche'e tsóñaxin na nchra ixro, ko ja'a, ¿nge'e ndachrúa?

⁶ Jaña juanchangi'e na ndo ixi tjaun na ndako'a xrojuatingíexin ndo ixi xrokuitja na nge'e xrobankata'a na ndo ijie. Ko je'e ndo Jesús kuisée ndo ko kuaxi ndo ikjin ndo ngata'a inche ixi dedo itja ndo. ⁷ Ko je'e na ícha tjanchangi'e na ndo. Me'e xendua ndo ko ndache ndo na:

—Ni xro'an ijie chóna, ni me'e sa'ó tsjánka na ixro ko tsóña na nchra.

⁸ Ko íjngo kuisée ndo ko kuaxi ikjin ndo ngata'a inche. ⁹ Ko je'e na kuin'en na nge'e ndachro ndo ko xraxaon na ixi je'e na chóna na ijie kaxon. Méxin, kuaxi na sakjui na, naa ko naa na, xrangíxixín ni ícha tachri hasta ni ícha nchín. Ko je'e ndo Jesús ko nchri tsikika'o na, yutu je'o sen kuitu'e sen.

¹⁰ Ko tjume'e ndo Jesús xendua ndo ko juanchangi'e ndo nchra:

—Ja'a nchri, ¿no ste ni tangi'a ko ni ndachro ixi chonda ijie ko xrokuen'en? ¿Á ninaa na tjankata'a na ijie?

¹¹ Ko je'e nchra ndachro nchra:

—Na'i, Ncháina, ninaa na ko'a na.

Ko tjume'e ndo Jesús ndachro ndo:

—Kaxon jan'an tjankatái'a ijie. Satjia ko ínche'a ícha ti ndako'a juinche'e.

Ndo Jesús xro'i tingasáñaxin nunte xasintajni

¹² *Tjume'e ndo Jesús nichja ndo íjngo ngajin na ko ndachro ndo:

—Jan'an xro'i tingasáña nunte xasintajni. Sen xroruéna xrochóna sen xro'i tajon juachaxin tsechón sen kain nchakon ko ítsaji'a sen ti naxixe'e.

¹³ *Ko ni fariseo ndachro na:

—Ja'ua nichjaxian ixi ja'a, ko ti ndachrúa tjinte'a.

¹⁴ Ko juatingíexin ndo Jesús:

—Nge'e nichjaxin jan'on tjintee ixi nóna no juixin ko nóna no satsji. Ko ja'anta noa'inta no juixin ko no satsji. ¹⁵ Ja'anta nchéñanta ijie xranchi chujni nunte xasintajni nchéña ijie. Ko jan'an xro'an ngisen tjankata'a ijie. ¹⁶ Ko siá jan'an sintaña ijie, ndako ntáña ijie ixi je'a jan'on ntáña ji'i. Ndotána, ndo xruan'anna jui'i, kayuina ntáñana ijie. ¹⁷ Ko ley tsikjin ndo Moisés ndachro siá tsonoxin yuu ni xrochronga á nduaxin jaña tsikon'en, jaña xrokonda tsitikaonni na. ¹⁸ Ko jan'an nichjaxin ixi jan'an ko me'e ó naa ni chronga nge'e, ko kaxon Ndotána, xruan'anna jui'i, je'e ndo nichjaxin ndo ixi najan'an. Me'e ó yuu sen chronga.

19 Ko juanchangi'e nã ndo:

—¿No jii Ndotáa?

Ko juate'e ndo Jesús:

—Ja'anta chuxin'antana ko kaxon chuxin'anta Ndotána. Siá xrokuichuxinntana, kaxon xrokuichuxinnta Ndotána.

20 Jaña ichro ndo Jesús nchakon juako ndo ngaxin'in ni'ngo ijíe tjenka ti jii ntãã tjinga tomi tajon nã. Ko xro'an chujni itsé ndo ixi ndo Dio xratajon'a ndo juachaxin xrotsé nã ndo.

“Jua'i itsjinta ti no satsji jan'an”

21 Ndo Jesús íjngo ndache ndo nã:

—Jan'an satsji. Ko ja'anta tsjéentana, ko nchakon tsen'ennta xratsamanta ijíe chondanta. Ko jua'i itsjinta ti no satsji jan'an.

22 Ko ni judío juao kichuu nã ko ndachro nã:

—¿Á tsóña xa aséen xa, méxin ndachro xa ixi jua'i itsjina tinó satsji xa?

23 Ko ndache ndo Jesús nã:

—Ja'anta nunte nti'inta. Ko jan'an juixin ngajní. Ja'anta nunte xasintajnta ko jan'an je'a nunte xasintajnina. 24 Méxin, ndachrjan ixi nchakon tsen'ennta xratsamanta ijíe chondanta ixi siá tsitikaon'anta ngisen ndachrjan, ngisen najan'an, nchakon tsen'ennta xraxrochondanta ijíe.

25 Ko tjume'e juanchangi'e nã ndo:

—¿Ngisen ja'a?

Ko juate'e ndo:

—Xrangíxixión kuaxi ndachrjan ngisen najan'an. 26 Itsjé nge'e xrondachrjan ko kaxon sintaña ijíe ngajinnta. Ko ngisen xruan'anna jui'i chronga ndo nge'e nduaxin. Ko je'o nge'e kujn'an ndachro ndo xruan'anna, me'e ntakuan'an ni nunte xasintajni.

27 Ko je'e nã kuienxin'a nã ti nichja ndo ixi Ndotée ndo jii ngajní.

28 Ko ndachro ndo:

—Nchakon tsjankanitonta ntacru Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsono'anta ixi jan'an nduaxin ngisen ntatjunta ngisen najan'an. Ko tsono'anta ixi je'a jan'on tituan'an ixrã nta'a. Na'i. Je'o nge'e juako'na Ndotána me'e tjako. 29 Ixi ndo xruan'anna jui'i, ndo me'e jii ndo ngajin jan'an. Ndotána kuintuna'ina ndo jan'on ixi kain nchakon titika'on nge'e tjaun ndo.

30 Nchakon jaña ndachro ndo Jesús kueya nã kuitikaon nã ndo.

Xranchi ste ni ikjan Chjen'en ndo Dio

31 Tjume'e ndo Jesús ndache ndo ni judío, ni kuitikaon ndo:

—Siá tsintue'anta ti tjako jan'an, ja'anta nduaxin chujnina. 32 Ko xrochuxinnta ti nduaxin, ko me'e xrotjáanta juachaxin ixi jian tsake'enta ko xro'an ngisen tsantsja'anta juachaxin me'e.

33 *Ko juate'e nã:

—Jan'anna kuachrjenixinna ndo Abraham, méxin í jua'i tsituannãna inaa ngisen. ¿Sonda ndachrua ja'a jai, xro'an ngisen tsingakonnãna?

34 Ko ndachro ndo Jesús:

—Naa nge'e nduaxin ntatjunta ixi ngisen nche'e nge'e ndako'a, jua'i tintu'e nã ti ndako'a, ko ijíe chónnda nã me'e tantsje'e nã

juachaxin. ³⁵ Ixi naa ni nchexra jua'i titu'e na nchia kain nchakon. Ko naa chjen'en ni ndo'a, tikinixin'en xjan titu'e xjan nchia kain nchakon. ³⁶ Ko nchakon Chjen'en ndo Dio xrotjáanta xjan juachaxin, xro'an nge'e tsingako'annta ko nduaxin chao tsajinta. ³⁷ Ó nóna ixi ja'anta tsikachrjenixinnta ndo Abraham. Ko tjaunnta tsóñantana ixi titikaon'anta nge'e ndachrjan. ³⁸ Jan'an ndachrjan nge'e ó juakona Ndotána. Ko ja'anta titikaonnta nge'e ntatjunta ndotáanta.

³⁹ Ko je'e na juate'e na:

—Ndotánana ndo Abraham.

Ko ndachro ndo Jesús:

—Siá nduaxin xrokjuinta chjen'en ndo Abraham xrojuinche'enta nge'e juinche'e ndo. ⁴⁰ Ko jan'an ntatjunta nge'e nduaxin, nge'e ndo Dio juako'na ndo, ja'anta tjaunnta tson'intana. Ndo Abraham nai'a juinche'e ndo naa nge'e jaña. ⁴¹ Ja'anta nche'enta xraje'o nge'e nche'e ndotáanta.

Ko ndachro na:

—Je'a juinchéñamána na. Na'i. Chondana naakua Ndotánana me'e ndo Dio.

⁴² Ko ndache ndo Jesús na:

—Siá nduaxin ndo Dio Ndotáanta me'e xrotjauntana ixi jan'an kaxon kuachrxexin ti jii ndo ko nti'i ritjén. Je'a jan'on jui'i. Na'i. Ndo Dio xruan'anna. ⁴³ ¿Sonda tienxin'anta nge'e ndachrjan? Titikaon'anta ixi tjaun'anta tsin'ennta nge'e tjako. ⁴⁴ Ja'anta chjen'en Xixron'anxrée ko ja'anta tsikachrxexinnta xa ko tjaunnta tsitikaonnta nge'e tjaun xa. Xixron'anxrée xrangíxixión tóña xa chujni. Ko nai'a nichja xa nge'e nduaxin. Kain nchakon ncheya xa ixi jaña xraxaon xa. Je'e xa tituan'an xa kain juancheya. ⁴⁵ Ko jan'an ndachrjan nge'e nduaxin ko ja'anta titikaon'anta. ⁴⁶ ¿Á xrojannta no'anta naa ijie juinta'a? Siá ndachrjan nge'e nduaxin, ¿sonda titikaon'antana? ⁴⁷ Ngisen titikaon ndo Dio tjaun sen tsin'en sen chijnie ndo. Ko ja'anta titikaon'anta ndo, me'e tjaun'anta tsin'ennta chijnie ndo.

Ndo Cristo sa'ó bake'e ndo ko tjume'e ndo Abraham

⁴⁸ Ko ni judío ndache na ndo Jesús:

—Nduaxin ndako ndachrjana ixi ja'a naa chujni samaritano ko chóna naa espíritue Xixron'anxrée.

⁴⁹ Ko juate'e ndo Jesús:

—Xro'an espíritue Xixron'anxrée chonda. Ixra nta'a tajonxin juasaya ngajin Ndotána. Ko ja'anta chonda'inta juasaya ngajin jan'an. ⁵⁰ Jan'an tjaun'a xrochjana chujni juasaya. Ko jii naa ngisen tjaun ixi chujni xrochjana juasaya, ko je'e ndo nchéña ndo ijie ngajin kain chujni. ⁵¹ Naa nge'e nduaxin ntatjunta; siá tsitikaonnta nge'e tjako, nai'a tsen'ennta.

⁵² Ko juate'e ni judío:

—Jai nóna ixi nduaxin chonda naa espíritue Xixron'anxrée. Ndo Abraham ko kain sen kuachronga chijnie ndo Dio sa'ó, kuen'en sen. Ko ja'a ndachrua ixi siá tsitikaonna nge'e tjakoa, tsen'ana. ⁵³ ¿Á ícha tetuan'an ja'a ixi ndotánana Abraham? Je'e ndo kuen'en ndo ko kaxon kuen'en sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó. ¿Ngisen ja'a ixi jaña ndachrua?

⁵⁴ Ko juate'e ndo Jesús, ndachro ndo:

—Siá jan'on tsajon juasaya ngajin jan'an, tjinte'a ji'i. Ko Ndotána chjána ndo juasaya ko ja'anta ndachronta ixi je'e ndo, ndo Dio na'anta. ⁵⁵ Ko ja'anta chuxin'anta ndo. Ko jan'an chuxin ndo. Siá xrondachrjan chuxin'a ndo me'e xrojuincheya xranchi ja'anta. Ko jan'an chuxin ndo ko titika'on nge'e tituan'an ndo. ⁵⁶ Ndo Abraham, ndo tsikachrjenixinnta tsango juaxruxin bake'e ndo ixi xrobikon ndo nchakon xrojui'i jan'an. Ko bikon ndo nchakon me'e ko juaxruxin bake'e ndo.

⁵⁷ Ko ni judío ndache na ndo Jesús:

—Ja'a xrachonda'ia yukante nano, ¿ko sonda ndachrua ixi ó bikuan ndo Abraham?

⁵⁸ Ko juate'e ndo Jesús:

—Naa nge'e nduaxin ntatjunta ixi xrako'a ndo Abraham, ó ritjén jan'an.

⁵⁹ Ko tjume'e kua na ixro xrobanke'e na ndo Jesús, ko je'e ndo kuemá ndo, ko kuachrjexin ndo ni'ngo nti'a. Tjume'e kuatsinga ndo ngusine ti ste na ko sakjui ndo.

9

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi tikon'a xa

¹ Jitatsinga ndo Jesús naa cha'o ko bikon ndo naa xi nchakon tsijongíexón xa tikon'a xa. ² Ko sen chrikao ndo juanchangi'e sen ndo:

—Maestro, ¿sonda tsijongíexón xa tikon'a xa? ¿Á kondeexin jíee ndotée o janée xa o á jíeó xa?

³ Ko juate'e ndo Jesús, ndachro ndo:

—Ji'i je'a jíee xa ko je'a jíee ndotée ko janée xa. Jaña tsikon'en xa ixi ndo Dio tsjako juachaxien ndo. ⁴ Xratáanchakon xrokonda sinta'a ixra tjaun ngisen tsixruan'anna. Ko ó tsji tiie ko xro'an ngisen chao sinche'e ixra. ⁵ *Xraritjén jan'an nti'i nunte xasintajni, jan'an me'e xro'i tingasáñaxin nunte.

⁶ Ko juexin ndachro ndo ji'i, tjume'e kuintjí ndo ndatée ndo nunte ko juinchéña ndo nchín nchita'o ko bingamá ndo nchita'o me'e ikon xi tikon'a. ⁷ Ko kuetuen'en ndo xa:

—Itjia tuye tjía inda ndatin'in Siloé ko tontia inda ikuan. (Ko Siloé xrondachro ngigue'e na, tsixrua'an.)

Ko sakjui xi tikon'a, konti xa inda ikon xa, ko hora ikjan xa ó chao tikon xa. ⁸ Ko ni ndo'a tjenka ndo'a xa ko ni bakikon ixi tikon'a xa, ndachro na:

—¿Á je'a xi ji'i batjanchiaka'a?

⁹ Ko ikaxin na ndachro na:

—Jaán, je'e xa.

Ko ikaxin na ndachro na:

—Na'i, je'a xa. Je'o tikonni xa xranchi xi me'e.

Ko je'e xa juatingíexin xa:

—Jaán, jan'anna.

¹⁰ Méxin, juanchangi'e na xa:

—¿Xranchi jai chao tikuan?

¹¹ Ko juatingíexin xa:

—Naa ndo ndatin'in Jesús juinchéña ndo nchita'o bingamá ndo ikon ko tjume'e kuetuanna ndo itsji ti jii pila jitjiá inda nchekin'in nã Siloé ko tsoni inda ikon. Ko ikjui konti inda, ko tuinxin bikon.

¹² Ko juanchangi'e nã xa:

—¿No jii xi me'e?

Ko juate'e xa:

—Nóna'i.

Ni fariseo tjanchangi'e nã xi batikon'a

¹³ Ko je'e nã sabikao nã xi batikon'a ngajin ni fariseo. ¹⁴ Ko nchakon tjoké'e nã tsijinchekonchjian ndo Jesús nchita'o ko juinchexruen'en ndo xi batikon'a. ¹⁵ Méxin, ni fariseo juanchangi'e nã xa íjngo xranchi koxruen'en xa ko chao tikon xa jai. Ko je'e xa ndachro xa:

—Juinchéña ndo chita'o bingamá ndo ikon, ko konti inda ikon, ko jai chao tikon.

¹⁶ Ko kaxin ni fariseo ndachro nã:

—Xi juinche'e ji'i, je'a chujnie ndo Dio xa ixi chónnda'i xa juasaya nchakon tjoké'eni.

Ko ikaxin nã ndachro nã:

—¿Xranchi nche'e xa ixrã ijie síá chónnda xa ijie?

Ko jaña je'a xraje'o xraxaon nã. ¹⁷ Tjume'e juanchangi'e nã xi batikon'a íjngo:

—¿Ja'a nge'e ndachrua ixi xi jintaxruan'an?

Ko je'e xa ndachro xa:

—Jan'an ndachrjan ixi je'e ndo naa ngisen nichja chijnie ndo Dio.

¹⁸ Ko ni judío kuitikaon'a nã ixi nduaxin batikon'a xa ko jai chao tikon xa. Méxin, kuiye'e nã ndotée ko janée xi tsikoxruen'en, ¹⁹ ko juanchangi'e nã sen:

—¿Á ji'i chjan'anta, ja'anta ndachronta ixi ti jongíexón xa tikon'a xa? ¿Ko xranchi jai chao tikon xa?

²⁰ Ko juatingíexin ndotée ko janée xa:

—Nónana ixi xi ji'i chjan'nãna ko nónana ixi nchakon jongí'e xa tikon'a xa. ²¹ Ko nóna'i nã xranchi tikon xa jai ko nóna'i nã ngisen juinchexruen'en xa. Tjanchangi'enta xa, ó jié xa ko je'e xa xrochronga xa xranchi koxruen'en xa.

²² Jaña juatingíexin ndotée ko janée xa ixi xrakon'en nã ni judío, ixi je'e nã tsindachro nã ixi tsantsjexin nã ni'ngo chujni titikaon ndo Jesús ndo Cristo. ²³ Méxin, ndachro ndotée ko janée xa: “Tjanchangi'enta xa ixi ó ijie xa.”

²⁴ Ko ni judío íjngo kuiye'e nã xi batikon'a ko ndache nã xa:

—Ndako chronga ngajinxin* ikon ndo Dio ixi ó nóna ixi xi me'e ndako'a nche'e xa.

²⁵ Ko xi batikon'a juatingíexin xa:

—Nóna'i á chónnda ndo ijie o na'i. Naakua nge'e nóna ixi sa'ó batikon'a ko jai ó tikon.

²⁶ Ko juanchangi'e nã xa íjngo:

—¿Xranchi juinche'e xa ixi juinchexruan'an xa?

²⁷ Ko juatingíexin xa:

—Juexin ntatjunta ko titikaon'anta. ¿Sonda tjaunnta íjngo xron-dachrjan? ¿Á kaxonnta tjaunnta xrorué'enta ndo?

* 9:24 9:24 ngajinxin delante de

²⁸ Ko koyaku'e n̄a xa ko ndachro n̄a:

—Ja'a rue'é xi me'e. Ko jan'anna titika'onna nge'e kuetuan'an ndo Moisés. ²⁹ Jan'anna nónana ixi ndo Dio nichje'e ndo ndo Moisés. *A* xi me'e, nóna'ina no tsikj'xin xa.

³⁰ Ko juate'e xa ko ndachro xa:

—Tsango jée ji'i. Ndo me'e juinchexruanna ndo ko chao tikon ko ja'anta noa'inta no tsikj'xin ndo. ³¹ Nónana ixi ndo Dio tien'a ndo nge'e tjanchia chujni chóna ije. Je'o tin'en ndo nge'e tjanchia sen titikaon ndo, ko sen titikaon nge'e tjaun ndo. ³² Ko nai'a kuin'anna ixi naa ngisen nchexruen'en naa chujni xratsijongiexión tikon'a. ³³ Ko ndo me'e, siá xrokuixin'a ndo ti jii ndo Dio, xro'an nge'e jian xrojuinche'e ndo.

³⁴ Ko juate'e ni fariseo ko ndachro n̄a:

—Ja'a kueya ije chonda nchakon jongí'a. Ko jai, ¿á tjauan ixi ja'a tsjako'nana?

Ko bengixin n̄a xa ni'ngo.

Tjaun'a n̄a tsienxin n̄a ixi aséen n̄a

³⁵ Ndo Jesús kono'e ndo ixi jaña juinchekao ni judío xi batikon'a ti bantsjexinna xa ni'ngo. Ko kuetan ndo Jesús xi me'e ko juanchangi'e ndo xa:

—¿Á chuntia Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni?

³⁶ Ko ndachro xa:

—Ncháina, ndachijiana ngisen me'e ixi xrochuntia ndo.

³⁷ Ko juate'e ndo Jesús:

—Ó bikuan ndo. Me'e ndo ritjáoa.

³⁸ Ko xi me'e bake'exin ntatuchi'in xa tutée ndo Jesús, ko ndachro xa:

—Jai chuntia, Ncháina.

³⁹ Ko ndachro ndo Jesús:

—Jan'an jui'i nunte xasintajni ixi sinta'a ije ngajin chujni, ixi ni tikon'a, tsikon n̄a, ko ni tikon, tsikon'a n̄a.

⁴⁰ Ko kaxin ni fariseo ste nti'a kuin'en n̄a jaña ndachro ndo Jesús ko juanchangi'e n̄a ndo:

—¿Á kaxon jan'anna tikon'ana?

⁴¹ Ko juatingíexin ndo Jesús:

—Ja'anta siá nduaxin xrobikon'anta, xrochonda'inta ije. Ko n̄a ndachronta tikonnta, me'e chondanta ije.

10

Ndo Jesús teki ndo kondee noó tijexin kutuchjon

¹ Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Nduaxin ntatjunta: ni tsixin'a ntachja tijexin kutuchjon, ko tixixin n̄a nango; ni me'e nche'e n̄a xranchi naa xiche'e ko naa ni ndako'a nche'e. ² Ko ngisen tixixin ntachja, sen me'e nduaxin sen tsje'e kutuchjon. ³ Ko sen tendáa ntachja tantje'e sen ntachja ixi tixin'in sen nduaxin tsje'e ba, ko kutuchjon chúxin ba té sen. Ko tiye'e sen ngujngu kutuchjon ixi xranchi tin'in ba ko tantsjexin sen ba ndo'a ba. ⁴ Ko juexin tachrje kain ba, titaon'en sen ba cha'o ko rue'e ba ixi chúxin ba té sen. ⁵ Ko rue'a ba inaa ngisen chúxin'a ba; cháña satinga ba ixi chúxin'a ba té je'e n̄a.

⁶ Jaña juako ndo Jesús chijni ji'i, ko je'e na kuienxin'a na nge'e ndachro ndo.

Ndo Jesús ndo jian tsje'e kutuchjon

⁷ Tjume'e ndachro ndo Jesús íjngo:

—Nduaxin ndachrjan ixi jan'an ntachja me'e tixixin kutuchjon. ⁸ Kain ni kujj ti xrati'a jan'an, ni me'e xiche'e ko ni tee. Ko kutuchjon kuitikaon'a ba na. ⁹ Jan'an ntachja me'e: siá tixinxinnta jan'an, tsitjáña'inta ko xrokjannta xranchi kutuchjonna tsachrjexin ba ti jije'e ba ko tixin'in ba ko titja ba nge'e ine ba.

¹⁰ 'Ko xiche'e je'o tii xa ixi tjaun xa tsee xa, ko tsóña xa, ko nchetjáñajin xa kain nge'e. Ko jan'an jui'i ixi tsarichonnta kain nchakon ko xro'an nge'e tsitjáña'anta. ¹¹ Jan'an naa ngisen jian tsje'e kutuchjon, ko sen jian me'e tsenxin sen ixi kutuchjoen. ¹² Ko ngisen je'o nche'e ixra je'o tjaun na tsjacha na; tikon na jiti naa kundanaxra tintu'e na kutuchjon ko satsji na ixi je'e na je'a ngisen nduaxin tsje'e kutuchjon ko je'a kutuchjoen na. Ko kundanaxra xrotsé ba kutuchjon ko ikaxin kutuchjon satsinga ba, xrochjeke'e ba. ¹³ Ko ni me'e satsinga na ixi je'o tjaun na tsjenge'e na na 'na ko ta'i na juachjaon ixi kutuchjon tsje'e na.

¹⁴⁻¹⁵ *'Ko jan'an naa sen jian tsje'e kutuchjon. Ko xranchi Ndotána chúxin na ndo, kaxon jan'an chuxin ndo. Jaña chuxin jan'an kutuchjonna ko je'e ba chúxinna ba. Ko jan'an tsenxin ixi kutuchjonna. ¹⁶ Kaxon jan'an chonda ikaxin kutuchjon xra je'a nti'i ste ba ko xrokonda tsikian ba. Ko siá je'e ba tsin'en ba ti nichja jan'an, tsoña naakua no tsintee ba ko naakua ngisen xrotsje'e ba.

¹⁷ 'Ndotána tjaunna ndo ixi maski tsen'én, xroxechónna íjngo. ¹⁸ Xro'an ngisen tsantsjena ti ríchon, jan'on tajon aséenna tsen'en ixi jaña tja'on. Chonda juachaxin tsajon aséenna ko chonda juachaxin xroxechónna íjngo. Ji'i kuetuanna Ndotána.

¹⁹ Hora kuin'en ni judío ti ndachro ndo Jesús, kuaxi na chjeje'e na íjngo. ²⁰ Kueya na ndachro na:

—¿Sonda tin'enna inge'e ndachro xa? Je'e xa chónnda xa espíritue Xixon'anxrée ko xraxaon'a xa jian.

²¹ Ko ikaxin na ndachro na:

—Ninaa chujni chónnda espíritu ña'i nichja jaña. ¿Á chao naa espíritue Xixon'anxrée xrokuajon juachaxin ixi naa ngisen tikon'a, chao tsikon?

Ni judío kuitikaon'a na ndo Jesús

²² Ko ó nchakuen ikin, tjanya Jerusalén stenze'e na kia xraxaonxin na nchakon juexin tsikoña ni'ngo. ²³ Ko ndo Jesús jiti ndo ti ndasin ndatin'in Salomón, naa ndasin ni'ngo. ²⁴ Ko ni judío kondentájin na ndo Jesús ko juanchangi'e na ndo:

—Stechon'anna tsonónana ngisen ja'a. Jai chronga nduaxin á ja'a ndo Cristo.

²⁵ Ko juatingíexin ndo Jesús:

—Ó ntatjunta ko titikaon'anta. Kain ixra nta'a, juachaxien Ndotána nta'axin ixra; ko ji'i tjakoxin ngisen jan'an. ²⁶ Ko titikaon'anta ixi je'a kutuchjonna ja'anta xranchi ntatjunta sa'ó. ²⁷ Kutuchjonna chúxin ba

taana ko kaxon jan'an chuxin ba ko je'e ba rua'na ba. ²⁸ Jan'an tjá'a ba juachaxin tsechón ba kain nchakon ko nai'a tsitjáña ba ko xro'an ngisen tsantsjexin ba gaya tjáana. ²⁹ Ndotána chjána ndo ba, ndo ícha tetuan'an ngajin kainna, ko xro'an ngisen tsantsjexin ba itja ndo. ³⁰ Jan'an ko Ndotána naakua ngisenna.

³¹ Ko ni judío íjngo itsé nã ixro xrojuange'e nã ndo. ³² Ko ndachro ndo Jesús:

—Kueya nge'e jian bikonta junta'a ixi juachaxien Ndotána. ¿Sonda tjaunnta tsónaxinntana ixro ixi junta'a kain me'e?

³³ Ko juate'e ni judío:

—Je'a ixi kain nge'e jian juinche'e tsaaxianna ixro. Na'i. Ixi nge'e ndako'a ndachrua, ja'a xraje'o xranchi inaa chujni, ko ja'a ndachrua xixian ndo Dio.

³⁴ Ko ndachro ndo Jesús:

—Ndachro xroon chijnie ndo Dio tsikjin sen sa'ó: “Kaxon xranchi ndo Dio ja'anta.” ³⁵ Ko nojna ixi nge'e ndachro xroon chijnie ndo Dio, jua'i tsitikaon'ana. Ndachro ndo Dio ixi xranchi ndo Dio nguungu chujni kuayé'e chijnie ndo. ³⁶ Ko ndo Dio kuinche'ena ko xruan'anna ndo nunte xasintajni, ¿sonda ndachronta ixi jan'an nichjangí'a ndo Dio ixi ndachrjan jan'an Chjen'en ndo? ³⁷ Siá jan'an xrojuinta'i ixra nche'e Ndotána, titikaon'antana. ³⁸ Ko siá nduaxin nta'a ixra nche'e Ndotána, maski titikaon'antana jan'an, titikaonnta ixra nta'a ixi ñã tsitikaonxinnta ixi Ndotána ko jan'an naakuana ko je'e ndo jii ndo ngajin ko jan'an ritjén ngajin ndo.

³⁹ Ko íjngo xrotsé nã ndo Jesús xrobije'e nã ndo ko je'e ndo sakjui ndo.

⁴⁰ *Ko ndo Jesús ikjan ndo íjngo tuenxin ndarío Jordán ti no bake'e ndo Juan batikitéxin ndo chujni sa'ó. ⁴¹ Ko kueya nã rué'e nã ndo ko ndachro nã:

—Nduaxin ndo Juan maski juinche'a ndo itsjé ixra ijíé, nduaxin chronga ndo ixi xi ji'i.

⁴² Ko kueya nã jii nti'a kuitikaon nã ndo Jesús.

11

Kuen'en ndo Lázaro

¹ *Bake'e naa xi ni'e ndatin'in Lázaro, tjajnéé xa Betania, tjajnéé nchri María ko nchri Marta, nchri kichuu xa. ² *Nchri María, nchri kichuu xi Lázaro xi ni'e, nchri me'e nchri bikitéé nda chaxro xraxé tutée ndo Jesús ko juinchexemaxin nchra tutée ndo ixi xrajaa nchra. ³ Ko kayui nchra, kichuu nchra, xruan'an nchra naa ngisen ndache ndo Jesús:

—Ncháina, xi tjentúa ni'e xa.

⁴ Ko kuin'en ndo Jesús ko ndachro ndo:

—Ichin chónnda xa je'a tsenxin xa ichin me'e. Na'i. Ji'i tsjako juachaxin ijíé chónnda Chjen'en ndo Dio.

⁵ Ko maski ndo Jesús tsango tjue'e ndo nchri Marta, ko kao nchri kichuu nchra ko xi Lázaro, ⁶ hora ndache nã ndo ni'e xi Lázaro, xrakuitu'e ndo yuu nchakon ti no jii ndo. ⁷ Ko tjume'e ndache ndo sen chrikao ndo:

—Ichjina íjngo nunte Judea.

⁸ Ko juatingíexin sen chrikao ndo:

—Maestro, xrachónda'i itsjé nchakon, ni judío tjaun na xrokónaxinna na ixro. ¿Á íjngo tjaunnta itsjinta nti'a?

⁹ Ko ndachro ndo Jesús:

—¿Á je'a nchakon chónda teyuu hora? Siá tanchakon ichrjini tontengixin'ani ixro ixi jii xro'i tingasáñaxin nunte xasintajni. ¹⁰ Ko siá ichrjini tiie tontengixinni ixi ko'a xro'i.

¹¹ Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Xi Lázaro, xi tjentona, jijua xa ko itsji sintaxingama'a xa.

¹² Ko ndachro sen chrikao ndo:

—Ncháina, siá jijua xa, chao xroxruen'en xa.

¹³ Ko ti ndachro ndo Jesús xrondachro ixi tsiken'en xi Lázaro. Ko sen teyuu chrikao ndo xraxaon sen ixi je'o ndachro ndo jijua xa. ¹⁴ Tjume'e ndako chronga ndo Jesús:

—Xi Lázaro tsiken'en xa. ¹⁵ Ko juaxruxin ritjén ixi ko'ana nti'a ixi ja'anta tsikonnta ko tsitikaonnta. Ko jai ichjina tsitsje'ena xa.

¹⁶ Tjume'e ndo Tomás, ndo nchekin'in sen xjan kuatsi, ndache ndo sen kaxin:

—Kao jajna ichjina ko tsen'en na xranchi ndo Jesús.

Ndo Jesús sinchexechón ndo chujni

¹⁷ Nchakon kuiji ndo Jesús nti'a, kono'e ndo ixi xi Lázaro ó chónda noó nchakon tsixrabaa xa. ¹⁸ Tjajna Betania ko tjajna Jerusalén tjenka ste yui tjajna, xranchi yuu kilómetro kutu'o kijnxin ste tjajna. ¹⁹ Ko itsjé ni judío ikjui na kuitsje'e na nchri Marta ko nchri María, kuinichje'e na nchra ixi jitoni'e aséen nchra ixi kuen'en xi kichuu nchra. ²⁰ Hora kuin'en nchri Marta ixi ó jitij ndo Jesús, kuachrje nchra biketan nchra ndo. Ko nchri María kuitu'e nchra nchia. ²¹ Ko nchri Marta ndache nchra ndo Jesús:

—Ncháina, siá ja'a xrobake'e nti'i, xrokuen'a xi saona. ²² Ko nóna ixi ndo Dio xrotjáa ndo kain nge'e tsjanche'e ndo.

²³ Ko ndache ndo Jesús nchra:

—Xisaua xroxechón xa íjngo.

²⁴ Nchri Marta ndachro nchra:

—Jan'an nóna xroxechón xa íjngo nchakon xroxechón kain ni tsiken'en, nchakon tsjexixin kain nge'e.

²⁵ Ko ndachro ndo Jesús:

—Jan'an ntaxechón chujni ko tajon juachaxin tsechón chujni. Ngisen titikaonna, maski tsen'en sen, xroxechón sen íjngo. ²⁶ Ko kain sen xra jichón ko titikaon sen, nai'a tsen'en sen. ¿Á titikáoaan ji'i?

²⁷ Je'e nchra ndachro nchra:

—Jaán, Ncháina, jan'an titika'on ixi ja'a ndo Cristo, Chjen'en ndo Dio, ndo xrokuji nunte xasintajni.

Tsjanga ndo Jesús ti tsixrabaa ndo Lázaro

²⁸ Ó juexin ndachro nchri Marta jaña, ko sakjui nchra kuiye'e nchri kichuu nchra, nchri María, ko imao ndache kichuu nchra:

—Ndo Maestro jii ndo nti'i ko tiya'a ndo.

²⁹ Ko kuin'en nchri María, tuinxin bingatjen nchra sakuitsje'e nchra ndo Jesús. ³⁰ Ko ndo Jesús xratsikixin'a ndo tjajna, xra jii ndo ti no

kuetanxin ndo nchri Marta. ³¹ Ko ni judío, ni jinichje'e nchri María stenecháchin nã nchra, bikon nã ixi taka kuachrxexin nchra nchia, ko rué'e nã nchra ixi xraxaon nã ixi satsji nchra ti no tsixrabaa xisaoe nchra, ko nti'a xrotsjangaxin nchra xa.

³² Tjume'e nchri María kuiji nchra ti jii ndo Jesús, bake'exin ntatuchi'in nchra tutée ndo, ko ndachro nchra:

—Ncháina, siá xrobake'e nti'i xrokuen'a xisaona.

³³ Ko bikon ndo Jesús jitsjanga nchri María ko ni judío kuijikao nchra, me'e tsango juincheni'e ndo. ³⁴ Ko juanchangi ndo:

—¿No juabaanta xa?

Ko ndachro nã:

—Ncháina, xrokuia tsje'é.

³⁵ Ko tsjanga ndo Jesús. ³⁶ Ko ndachro ni judío:

—Tsje'enta tsango tjue'e ndo xi tsiken'en.

³⁷ Ko ikaxin nã ndachro nã:

—Je'e xa juinche'e xa ixi chao bikon xi batikon'a. ¿Á jua'i xrokuajon xa juachaxin ixi xrokuen'a xi Lázaro?

Xechón xi Lázaro

³⁸ Ko tsango koni'e aséen ndo Jesús ko konchjiñe'e ndo ti no tsixrabaa xi Lázaro. No tsixrabaa xa naa itjaq* me'e ko nduja tsikijeexin nã naa ixro. ³⁹ Ko kuetuan'an ndo Jesús:

—Tintjiannta ixro.

Ko nchri Marta, nchrikichuu xi tsiken'en, ndachro nchra:

—Ncháina, já ó bakaxra ndo ixi chónnda xa noó nchakon kuen'en xa.

⁴⁰ Ko ndachro ndo Jesús:

—Á ntatju'ia ixi siá tsitikaoan tsikuan naa ixra ijié sinche'e ndo Dio ixi juachaxien ndo.

⁴¹ Tjume'e kuintjian nã ixro. Ko ndo Jesús tsje'e ndo ngajní, ko ndachro ndo:

—Ndotána, tajon juasiana ngajinnta ixi ó kuin'ennta nge'e ndachrxan. ⁴² Jan'an nóna ixi kain nchakon tin'ennta nge'e ntatjunta ko jai jaña ntatjunta ixi tsin'en ni ste nti'i ko tsitikaon nã ixi ja'anta xruan'anntana jui'i.

⁴³ Ko juexin ndachro ndo ji'i, séen kuyako ndo:

—¡Lázaro, tachrxexian ñã!

⁴⁴ Ko xi tsiken'en tuinxin kuachrje xa, ko itja xa ko tutée xa jixritexin ixi manta ko ikon xa jisiamá inaa manta. Ko ndachro ndo Jesús:

—Tonxindange'enta xa ko tintu'enta satsji xa.

Xraxaon nã xranchi tsóña nã ndo Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Ko kueya ni judío, ni kuijikao nchri María bikon nã nge'e juinche'e ndo Jesús ko kuitikaon nã ndo. ⁴⁶ Ko ikaxin nã kuitsje'e nã ni fariseo, ko beki nã nge'e tsijinche'e ndo Jesús. ⁴⁷ Tjume'e xi fariseo ko xitaana tetuan'an xra'o nã ngajin chujni ícha tetuan'an, ko ndachro xa:

—¿Nge'e sintu'una ixi xi ji'i jinche'e xa itsjé nge'e ijié? ⁴⁸ Siá tsintu'ena xa, tjume'e kain nã tsitikaon nã xa, ko tsii ni tetuan'an Roma ko tsonchjejin nã ningoina ko sinchetjáña nã tjajnaína.

⁴⁹ Ko naa xi tin'in Caifás, xitaana ícha tetuan'an nano me'e, ndache xa nã:

* 11:38 11:38 itjaq cueva

—Ja'anta xro'an nge'e no'anta ⁵⁰ ko xraxaon'anta ixi ícha jian naakua chujni tsen'en ixi tjajnaína ko je'a kain ni tjajnaína tsitjáña nã.

⁵¹ Ko xi Caifás je'a je'e xi tsixraxaon xa ja'in, Espíritue ndo Dio juincheno'e xa ixi ndo Jesús tsenxin ndo tjajnéé ni judío ixi je'e xa tetuen'en xa xitaana nano me'e. ⁵² Ko je'a je'o tjajna me'e xrokuenxin ndo. Na'i. Kaxon xrokuenxin ndo ixi xroxra'o kain chjen'en ndo Dio, xjan tsichjeke'e nchijíi nunte xasintajni. ⁵³ Ko hora me'e ni tetuen'en ni judío juangíxin nã xraxaon nã xranchi naatsóñaxón nã ndo Jesús.

⁵⁴ Méxin, nchakon me'e ndo Jesús í bakonoxin'a ndo ngakjen'en ni judío, ko kuachrjexin ndo nunte Judea, sakjui ndo tjenka ijnã, ti jii naa tjajna ndatin'in Efraín. Nti'a kuituekao ndo sen teyuu chrikao ndo.

⁵⁵ Xratitjáña xrokui kia Pascua, kiée ni judío ko kueya nã kuachrjexin nã tjajnéé nã sakjui nã tjajna Jerusalén ixi nti'a sintakji nã ixi tsontjúá nã ti xrati'a kia Pascua. ⁵⁶ Nti'a stetjée nã ndo Jesús ko kuiji nã ngaxin'in ni'ngo ijíé ko ndache kichuu nã:

—¿Ja'anta nge'e chronta? ¿Á tsjii xa kia o na'i?

⁵⁷ Ko xi fariseo ko xi tetuen'en xitaana kuetuan'an xa ixi siá xrojan ngisen no'e no jii ndo Jesús xrochronga nã ko jaña xrotsé xa ndo ko xroxraxin'in xa ndo ndo'achjiso.

12

*Naa nchri bingamá nchra ndaxi'e chaxro xraxe tutée ndo Jesús
(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)*

¹ Xratitjáña ikjaon nchakon xrokuji kia pascua, ndo Jesús ikjui ndo tjajna Betania ti jii xi Lázaro. Xi me'e ndo Jesús juinchexechón ndo xa. ² Ko nti'a juine sen naa kónkjín ko kuajon sen juasaya ngajin ndo Jesús. Nchri Marta juinchekonchjian nchra ti juine sen ko xi Lázaro ko ikaxin sen ste sen stenekao sen ndo Jesús. ³ *Tjume'e nchri María bika'o nchra xranchi tu'o litro nda chaxro xraxe tsikoña xroqan nardo tsango tjintee tsike'na nchra ko bingamá nchra tutée ndo Jesús, ko ixi xrajée nchra juinchexemaxin nchra tutée ndo, ko nguixin ngaxin'in nchia bakaxraxe xroqan me'e. ⁴ Ko xi Judas Iscariote, ndotée xa ndatin'in Simón, je'e xa naa sen teyuu chrikao ndo Jesús, ko xi me'e sinchekji ndo ícha tjume'e, ndachro xa:

⁵ —¿Sonda konchji'a xroqan xraxe? Xrokúchjixin níi ciento tomi denario ixi xrobingijnaxinni ni nóa.

⁶ Ko xi Judas je'a ndachro xa jaña ixi tikonóe'e xa ni nóa. Na'i. Ndachro xa ji'i ixi ché'e xa, ko je'e xa tsje'e xa nge'e tjinga tomi ko kain nchakon tje xa tomi tsixra'o nti'a. ⁷ Méxin, ndachro ndo Jesús:

—Tintu'enta nchra. Tsikatsi'in nchra xroqan xraxe ji'i ixi nchakon xroxraana. ⁸ Ni nóa kain nchakon tsariku'unta nã ko jan'an kain'a nchakon xrochondantana.

Ni judío tjao nã xranchi tsóña nã ndo Lázaro

⁹ Tjume'e kueya ni judío kono'e nã ixi ndo Jesús jii ndo tjajna Betania, ko sakjui nã nti'a. Je'a je'o xrokuitsje'e nã ndo. Kaxon tjaun nã xrokuitsje'e nã xi Lázaro, xi juinchexechón ndo Jesús. ¹⁰ Tjume'e xitaana tetuan'an juao kichuu xa ko xraxaon xa naatóñaxón xa xi

Lázaro kaxon ¹¹ ixi kondeexin je'e xa kueya ni judío stetingaxiton na ngajin xitaana ko jitungaxiton na ndo Jesús.

Ndo Jesús tixin'in ndo tjanya Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Kueya na satsikji na tjanya Jerusalén kia Pascua. Ko ndúyaxin kono'e na ixi tsiji ndo Jesús tjanya nti'a. ¹³ Ko konchirinjin na chaan ntakajne ko kuachrje na ngatja cha'o kuayé'e na ndo Jesús, ko séen ndachro na:

—Juasaya ngajin ndo Dio. Tsango jian ndo kuixin ixi juachaxien Ndotáina jii ngajni. Tsango jian ndo Rey tetuen'en tjanya Israel.

¹⁴ Ko kuitja ndo Jesús naa kuntajno ko kueta'a ndo ba, xranchi jitaxin chijnie ndo Dio:

¹⁵ Xrakon'a ja'a tjanya Jerusalén,
tsje'e jitij ndo Rey na'a,
jita'a ndo naa kuntajno.

¹⁶ Ko nchakon kon'en ji'i, sen teyuu chrikao ndo Jesús kuienxin'a sen sonda kon'en. Tjume'e nchakon juexin sakjui ndo Jesús ngajni, xraxaon sen ixi jaña jitaxin xroon tsikjin ni kuachronga chijnie ndo Dio sa'ó, xranchi tson'en ndo, ko nduaxin jaña kon'en.

¹⁷ Jaña kain ni bake'e ngajin ndo Jesús nchakon kuiye'e ndo xi Lázaro kuachrxexin xa ti no tsixrabaa xa ko xechón xa, ni me'e beki na nge'e bikon na. ¹⁸ Méxin, kueya na bijirue'e na ndo Jesús ngatja cha'o, ixi ó kono'e na ixra ijié tsjinche'e ndo. ¹⁹ Méxin, xi fariseo juao kichuu xa:

—Ó bikonta, jua'i ngakon'en na, tsje'enta kain na rué'e na xa.

Kaxin ni ngigua griego tjée na ndo Jesús

²⁰ Kaxin ni nichja ngigua griego bake'e na ngakjen'en ni kuji kia tjanya Jerusalén xroxraaxonxin na ndo Dio. ²¹ Me'e konchijne'e na ngajin ndo Felipe, ndo tjanya Betsaida, nunte Galilea, ko kuinóatée na ngajin ndo ko ndachro na:

—Tja'onna tsikonna ndo Jesús.

²² Ko ndo Felipe kuiji ndo kuindache ndo ndo Andrés. Ko tjume'e yui sen kuindache sen ndo Jesús. ²³ Ko ndachro ndo Jesús:

—Ó kuiji hora, ixi Chjen'en ndo Dio, Xjan jongí'e xranchi chujni, satsji ndo tsayé'e ndo juachaxien Ndotée ndo. ²⁴ Ko nduaxin nge'e ntatjunta ixi siá tsitsinga naa noatriga ngata'a inche, ko tsen'a noa, je'o naa noa tsitu'e. Ko siá tsen'en noa, tjume'e tsoña kueya noa ixi jaña tsandáani no. ²⁵ *Ko ni tjue'e aséen ixi xro'an nge'e sintakon'en na, ni me'e sinchetjáña na ti tsehón na kain nchakon. Ko ngisen ningakon'en aséen maski xrokuen'en sen nti'i nunte xasintajni ixi xrochronga sen chijnie ndo Dio, sen me'e xrochóna sen juachaxin tsehón sen kain nchakon. ²⁶ Siá xrojan ngisen tjaun sinche'e xraña, xroruana sen. Ko ti no tsake'e jan'an, nti'a kaxon tsake'e sen nche'e xraña. Siá xrojan ngisen sinche'e xraña, Ndotána tsjenge'e ndo sen na.

Ndo Jesús chronga ndo tsen'en ndo

27 'Ko jai tsango toni'e aséenna. ¿Nge'e xrondachrjan? ¿Á xrondachrjan: "Ndotána tájon'anta juachaxin nge'e tsónna jai"? Ko ixra me'e juixin nti'i ixi jaña tsónna. 28 Cháña xrondachrjan: "Ndotána, tsjakonta juachaxin ijié chonda ngajin chujni nunte nti'i."

Hora me'e kuin'en na nichja naa tée ngajni ko ndachro:

—Ó juexin juako juachaxinna ko íjngo sinta'a me'e.

29 Ko ni ste nti'a stetin'en na, méxin, ndachro na jitjatee ngajni, ko ikaxin na ndachro na:

—Naa ndo ángel nichje'e ndo.

30 Ko ndachro ndo Jesús:

—Tée kuin'ennta, kujin ngajni ixi tsitikaonntana. 31 Ko jai ndo Dio sinchéña ndo ijié ngajin chujni nunte xasintajni, ko jai Xixron'anxrée tetuan'an xa nunte xasintajni tsachrjexin xa nti'i. 32 Ko nchakon tsake'e nganito ntacru, kueya na tsikon na ko tsitikaonna na.

33 Jaña ndachro ndo ixi jichrónnga ndo xranchi tsenxin ndo. 34 Ko juate'e ni ste nti'a:

—Kuin'anna ndachro xroon tsikjin sen sa'ó ixi ndo Cristo kain nchakon tsechón ndo ko, ¿sonda ndachrua ja'a ixi Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, xrokonda tsake'e na xjan nganito ntacru? ¿Ngisen Chjen'en ndo Dio ikjan xranchi Chujni?

35 Ko ndachro ndo Jesús:

—Xratsake'e xro'i ngajinnta, ko je'o kaxion nchakon. Tajinta ixi xrachondanta xro'i ji'i ixi sintaxronka'inta ti naxixe'e. Ixi ngisen taji ti naxixe'e tikon'a na no taji na. 36 Titikaonnta xro'i tingasáña ixi ngajinnta jii xro'i ixi xrokjannta chujni jian chónnda xro'i.

Ko juexin ndachro ndo Jesús ji'i, tjume'e sakjui ndo kuemá ndo.

Ni judío titikaon'a na ndo Jesús

37 Maski ndo Jesús tsijinche'e ndo kueya ixra ijié ngato ikon na, kuitikaon'a na ndo 38 ixi xrokonda jaña tson'en xranchi nge'e tsikjin ndo Isaías sa'ó:

Ncháina, ¿ngisen titikaon nge'e nichjana?

¿Ngisen juincheno'e ndo Dio juachaxien ndo?

39 Méxin, kuitikaon'a na ndo Jesús ixi kaxon tsikjin ndo Isaías:

40 Ndo Dio kuajon ndo juachaxin ixi tsikon'a na

ko juinchecha ndo aséen na,

ixi tsikonxin'a na ikon na,

ko tsiexin'a na ixi aséen na,

ko xrokjan'i na ngajin ixi sintaxruan'an na.

41 Jaña tsichro ndo Isaías sa'ó ixi tsikikon ndo juachaxin ijié chónnda ndo Jesús ko nichja ndo ixi je'e ndo.

42 Ko kueya ni judío tetuan'an kuitikaon na ndo Jesús, ko bachronga'i na ixi ó kuitikaon na ndo ixi xrakon'en na xi fariseo, ixi je'e xa xrokuantsjexin xa na ningue ni judío. 43 Ixi je'e na ícha banche'e na juaxruxin bakayé'e na juasaya tajon chujni ixi juasaya tajon ndo Dio.

Nge'e ndachro ndo Jesús tsóñexin chujni ijié

44 Ko ndo Jesús séen ndachro ndo:

—Ngisen titikaonna, je'a je'o jan'an titikaonna sen, kaxon titikaon sen Ndotána, ndo xruan'anna jui'i. 45 Ko ngisen tikonna kaxon tikon sen ndo tsixruan'anna. 46 Jan'an xro'i kujni nunte xasintajni ixi sen

titikaonna tsake'a sen ti naxixe'e. ⁴⁷ Ko xrojan ngisen tin'en nge'e ndachrjan ko tsitikaon'ana na, je'a jan'an tsjankata'a na ijie. Ixi jan'an jui'a tsjankata'a jiee chujni nunte nti'i. Na'i. Jui'i tsingijna na ixi tsitjáña'i na. ⁴⁸ Ko chujni titikaon'ana ko titikaon'a chijnina ó jii ngisen tsjankata'a na ijie. Chijni nichja me'e chijni sinchéña ijie ngajin na nchakon tsjexixin nunte xasintajni. ⁴⁹ Ixi jan'an nichjixin'a jan'on. Na'i. Ndotána, ndo tsixruan'anna, kuetuanna nge'e xronichja ko nge'e sintakuan'an chujni. ⁵⁰ Ko nóna ixi ti kuetuan'an Ndotána me'e tajon juachaxin tsechón chujni kain nchakon. Méxin, kain nge'e ndachrjan, Ndotána kuetuanna xronichja.

13

Ndo Jesús néma ndo tutée sen chrikao ndo

¹ Titjáña naa nchakon tsji kia pascua ko ndo Jesús ó no'e ndo kuiji hora satsjixin ndo nunte xasintajni, ko satsji ndo ti Ndotée ndo. Kain nchakon tjue'e ndo sen chujnie ndo ste nunte xasintajni, ko jai ícha tjakoxin ndo ixi tjue'e ndo sen.

² Ko ó kuiji hora sine sen tsokjín, ko Xixron'anxrée ó tsixraxin'in xa aséen xi Judas Iscariote, ndotée xa ndatin'in Simón, sinchekji xa ndo Jesús. ³ Ndo Jesús no'e ndo ixi tsikixin'in ndo ti jii ndo Dio ko ti no xrokjan ndo. Ko no'e ndo ixi Ndotée ndo kuajon ndo juachaxin tsetuen'en ndo kain nge'e. ⁴ Tjume'e bingatjen ndo ti no stene sen ko kuantsje ndo manta jitsáa ndo, ko kua ndo naa manta xemaxinni, ko bingatóxin ndo manta. ⁵ Ko bikia ndo inda ngaya naa tjatu'o, ko kuaxi ndo juné'ma ndo tutée ngujngu sen chrikao ndo, ko juinchexemaxin ndo ixi manta jingatoxin ndo.

⁶ Ko hora kuiji ndo ti jii ndo Pedro, ndo Pedro ndachro ndo:

—Nchána, ¿a ja'anta sinémanta tutéena?

⁷ Ko juatingíexin ndo Jesús:

—Jai tienxin'a nge'e rinta'a. Tjume'e tsienxian sonda rinta'a ji'i.

⁸ Ko ndachro ndo Pedro:

—Nai'a sinémanta tutéena.

Ko ndachro ndo Jesús:

—Siá sinéma'i tutáa, ninge'o tsikinixin'a ngajin.

⁹ Ko juate'e ndo Simón Pedro:

—Na'i, Nchána. Je'a je'o tutéena né'manta. Kaxon né'manta tjáana ko jáana.

¹⁰ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Ngisen tsikengi xrokonda'i tsengi sen íjngo. Je'o tutée sen tsijma ixi nchijí sen tjuá sen. Ko ja'anta tjuánta, maski je'a kainnta.

¹¹ Ndachro ndo Jesús je'a kainnta tjuánta, ixi no'e ndo ngisen xrojuinchekji ndo.

¹² *Juexin juné'ma ndo tutée kain sen, tjume'e itsé ndo mantée ndo, manta jitsáa ndo, ko ikjan ndo bake'e ndo nunte ti no stene sen ko ndachro ndo:

—¿Á tienxinnta nge'e junta'a? ¹³ Ja'anta tiya'nantana ngisen tjako'anta ko Ncháanta, ko ndako ndachronta ixi jan'an ngisen me'e. ¹⁴ Siá jan'an ngisen tjako'anta ko Ncháanta jan'an, ko juné'ma tutáanta, kaxon jaña ja'anta xrojuinéme'e kichuunta tutáanta. ¹⁵ Ixi

jan'an juako xranchi junta'a, kaxon ja'anta sinche'enta jaña. ¹⁶ *Naa nge'e nduaxin ntatjunta ixi ni nche'e ixra, je'a ícha tjintee na ixi ni xrée, ko ninaa ngisen tikao naa juajna, tjinte'a na ícha ixi ni tsixrua'an juajna. ¹⁷ Siá tienxinnta ko siá sinche'enta ji'i, juaxruxin tsake'enta.

¹⁸ 'Je'a ixi kainnta ndachrjan ji'i. Jan'an nóna ngisen kuincha'a. Ko xrokonda tson'en xranchi tsikjin sen sa'ó: "Ngisen neki'an, ni me'e tsingaxiton na ngajin." ¹⁹ Jan'an ntatjunta ixi nchakon tson'en ji'i, ja'anta tsatikaonnta ixi jan'an ngisen ntatjunta ngisen najan'an. ²⁰ *Naa nge'e nduaxin ntatjunta, ixi ngisen tayé'e naa sen xruan'an jan'an, kaxon jan'an tayé'ena sen, ko ngisen tayé'ena jan'an, tayé'e sen ngisen tsixruan'anna jui'i.

Ndo Jesús chronga ndo ixi xi Judas sinchekji xa ndo

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Ko juexin ndachro ndo Jesús ji'i, tsango koni'e aséen ndo ko ndako ichro ndo:

—Nduaxin ntatjunta ixi naa ja'anta sinchekjintana.

²² Ko sen teyuu chrikao ndo kuaxi tsje'e kichuu sen ixi noe'a sen ngisen sinche'e ti ndachro ndo. ²³ Ko naa ndo chrikao ndo Jesús, ndo me'e ndo Jesús tsango tjue'e ndo, jii ndo nunte tjenka ndo Jesús ti no stene sen. ²⁴ Ko ndo Simón Pedro jinchetengi ndo ndo me'e ixi tjanchangí'e ndo ndo ngisen sinche'e ti ndachro ndo Jesús.

²⁵ Tjume'e je'e ndo konchjiñe'e ndo ti jii ndo Jesús, ko juanchangi ndo:

—Ncháina, ¿ngisen sinche'e me'e?

²⁶ Juate'e ndo Jesús:

—Ngisen xrotjá'a tu'o nutja tsikontjao, me'e je'e xa.

Méxin, juinchetjao ndo tu'o nutja ko kuajon ndo ngajin xi Judas Iscariote, chjen'en ndo Simón. ²⁷ Ko kuayé'e xi Judas nutja, ko tuinxin Xixron'anxrée kuixin'in xa aséen xi Judas. Ko ndo Jesús ndache ndo xa:

—Nge'e sinche'e, jaiko xakon'an nche'e me'e.

²⁸ Ko ninaa sen stene nti'a kuienxin sen sonda jaña ndachro ndo. ²⁹ Kaxin sen xraxaon sen ixi xi Judas tsje'e xa ti jitjinga tomi, méxin ndo Jesús kuetuen'en ndo xa ixi tsike'na xa nge'e ixi ó tsji kia, o xrokuajon xa nge'e ngajin ni nóa. ³⁰ Juexin kuayé'e xi Judas nutja, tuinxin kuachrje xa ko ó tiie me'e.

Naa nge'e natjúá kuetuan'an ndo Jesús

³¹ Ko ó juexin satsikji xi Judas, ndachro ndo Jesús:

—Jai tsonoxin juachaxien Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, ko tsjakoxin ndo juachaxin ijié chónnda ndo Dio. ³² Siá Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsjakoxin ndo juachaxin ne'e ndo Dio, ko me'e jaña ndo Dio tsjakoxin ndo juachaxin chónnda Chjen'en ndo, ko tuinxin tson'en me'e. ³³ *Chjan'na, xranaanchion tsake'e ngajinnta nti'i. Tjéentana ko xranchi ntatjan ni judío, jaña ntatjunta kaxon: Ti no itsji jan'an, jua'i itsjinta. ³⁴ *Naa nge'e natjúá tetuan'annta ixi xrotjue'enta kichuunta xranchi jan'an tjua'anta. ³⁵ Ji'i tsjakoxin

ngajin kain ni xasintajni ixi ja'anta chujninanta siá xrotjue'enta kichuunta.

Ndo Jesús ndachro ndo nge'e sinche'e ndo Pedro

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Tjume'e juanchangi'e ndo Simón Pedro ndo Jesús:

—Nchána, ¿no itsjinta?

Ko juate'e ndo Jesús:

—Ti no satsji, jua'i itsjia jai. Ko tjume'e xroruanana nti'a.

³⁷ Ko ndachro ndo Pedro:

—¿Sonda jua'i xrorua'a jai? Jan'an chao tsenxinna ixi ja'anta.

³⁸ Ko ndo Jesús juate'e ndo:

—¿Á nduaxin tsenxian ixi jan'an? Nduaxin ntatjua xraxrotsje'a kuntaxichíká, ní xrondachrúa chuxin'ana.

14

Ndo Jesús cha'o satsjixinna ti Dio jii ngajni

¹ 'Ta'inta juachjaon. Titikaonnta ndo Dio, titikaonntana jan'an kaxon. ² Ndo'a Ndotána kueya nchia jii. Ko siá je'a xrobake'e nchia, jan'an xrontatjunta. Méxin, satsji, sintakonchjian no tsake'enta. ³ Ko siá satsji ko sintakonchjian no tsake'enta, tsji'i ijngo, ko tsjirua'anta ixi ti no tsake'e jan'an kaxon ja'anta tsake'enta nti'a. ⁴ Ja'anta no'anta no itsji ko no'anta cha'o.

⁵ Ko juate'e ndo Tomás:

—Nchána, nóna'ina ti no itsjia. ¿Xranchi xrokonóna cha'o me'e?

⁶ Ko ndachro ndo Jesús:

—Jan'an cha'o ko jan'an chijni nduaxin ko jan'an tsajon juachaxin stechón chujni. Xro'an ngisen itji ti jii Ndotána siá tsjixin'a sen ixi jan'an. ⁷ Siá chuxinntana, kaxon xrochuxinnta Ndotána ko ó chuxinnta ndo jai ko ó bikonta ndo.

⁸ Ko ndachro ndo Felipe:

—Nchána, tjako'nana Ndotáa. Me'ó tja'onna.

⁹ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Felipe, ó itsjé nchakon ritjén ngajinnta, ¿ko xrachuxin'ana? Ngisen bikona ó bikon Ndotána kaxon. ¿Sonda ndachrúa ja'a ixi tsjako'a Ndotána? ¹⁰ ¿Á titikaon'anta ixi jan'an riníi Ndotata, ko Ndotata jii ndo ngajin? Ti nge'e nichja jan'an je'a ti tja'on nichja. Na'i. Ko Ndotána ndo jii ngajin, je'e ndo nche'e ndo ixra. ¹¹ Titikaonnta ixi jan'an ritjén ngajin Ndotána, ko Ndotána jii ndo ngajin. Maski titikaon'anta ji'i, tsitikaonxinnta ixi ti ixra ijíe junta'a ko nge'e bikonta. ¹² Naa nge'e nduaxin ntatjunta siá nduaxin tsitikaonnantana, ti junta'a kaxon ja'anta chao sinche'enta kain me'e ko kaxon ixra icha ijíe nge'e sinche'enta ixi jan'an satsji ti jii Ndotána. ¹³ Kain nge'e tsjanche'enta Ndotána ixi nombréena, jan'an sinta'a ixi jaña tsjako juachaxien Ndotána. ¹⁴ Siá xrojan nge'e tsjanchaxinnta nombréena, jan'an tsajon.

Ndo Jesús xroxruan'an ndo Espíritue ndo Dio

¹⁵ 'Siá nduaxin tjuananta, titikaonnta nge'e kuetuan'annta. ¹⁶ Ko jan'an tsinóatáana ngajin Ndotána ixi xroxruan'an ndo Espíritue ndo ixi tsingijnanta ko tsajon ndo juachaxin tsake'e juaxruxin asáanta ko Espíritue ndo tsake'e ngajinnta kain nchakon, ¹⁷ Espiritu nduaxin. Ti

ni nunte xasintajni jua'i tsayé'e nā Espíritu ko chúxin'a nā Espíritu. Ko ja'anta chuxinnta Espíritu ixi ngajinnta jii ndo ko je'e ndo tsitu'e ndo ngajinnta kain nchakon. ¹⁸ Jan'an tsintua'inta nóanta ko ja'onta; xrokjanna íjngo ixi tsake'e ngajinnta. ¹⁹ Ko ítsjé'a nchakon chujni nunte xasintajni tsikon'anana. Ko ja'anta tsikonntana ixi ja'anta tsarichonnta ixi jan'an ríchon. ²⁰ Ko nchakon me'e tsono'anta ixi jan'an ko Ndotána naakuana ko ja'anta ko jan'an naakuana kaxon. ²¹ Ngisen no'e ko titikaon nge'e kuetuan'an, sen me'e tjua'na. Ko sen tjua'na, Ndotána kaxon xrotjue'e ndo sen, kaxon jan'an tjua'a* sen ko tsichuxinna sen.

²² Ko xi Judas, je'a xi Iscariote, ndache xa ndo:

—Ncháina, ¿sonda jan'anna xrochuxiana ko ikaxin ni nunte xasintajni, na'i?

²³ Ko juate'e ndo Jesús ndachro ndo:

—Ngisen tjua'na, sen me'e titikaon nge'e tituan'an. Ko Ndotána xrotjue'e ndo sen, ko Ndotána ko jan'an tsji'ina tsinteena ngajin sen. ²⁴ Ko ngisen tjaun'ana, ni me'e titikaon'a nā nge'e ndachrjan. Ko nge'e chijni tin'ennta, je'a chijnina. Na'i. Ji'i chijnie Ndotána, ndo xruan'anna jui'i.

²⁵ 'Rintatjunta kain ji'i ixi xraritjén ngajinnta. ²⁶ Ko Espíritue Ndotána, xroxruan'an ndo juachaxin ixi nombréena, ixi tsingijnanta, ko xronichja'anta ndako ko tsjako'anta kain nge'e ko sintaxraxaonnta kain nge'e ntatjunta.

²⁷ 'Juaxruxin tinto'anta ko juaxruxin tajon ngajinnta. Je'a xranchi juaxruxin tajon ni nunte xasintajni. Na'i. Xrakon'anta ko ta'inta juachjaon. ²⁸ Ó kuin'ennta nge'e ndachrjan, satsji ko xrokjanna íjngo ko tsake'e ngajinnta. Siá nduaxin tjaunnanta, juaxruxin xrobake'enta ixi no'anta satsji ti jii Ndotána ixi ícha tetuan'an je'e ndo ixi najan'an. ²⁹ Sa'ó ntatjunta ji'i ixi nchakon tsikonnta tson'en, tsitikaonnta.

³⁰ 'Ko sé'a xronichjana jai ixi jitij Xixron'anxrée, xi tetuen'en chujni nunte xasintajni. Ko je'e xa xro'an nge'e tetuen'en xa ngajin. ³¹ Ko xrokonda jaña tson'en ixi chujni nunte xasintajni tsono'e nā ixi jan'an tjua'a Ndotána ko titika'on nge'e tetuanna ndo. Ko jai tingatjennta sachjinxina nti'i.

15

Ntaq tajon tu uva ko chaan ntaq

¹ 'Jan'an me'e xranchi naa viña jichón ko Ndotána xranchi ngisen tayakon'en ntaq. ² Tsonchrijin ndo chaan ntaq tajon'a itu ko tsame'e ndo ntaq ko tayakon'en ndo ntaq ixi ícha itsjé itu tsajon ntaq. ³ Ko ja'anta ó tjuá asáanta ixi chijni tjá'anta. ⁴ Take'énta ngajin xranchi jan'an ritjén ngajinnta. Xranchi chaan ntaq jua'i je'o chaan ntaq tsajon itu siá jitse'a kichuu ntaq, jaña ja'anta kaxon jua'i sinche'enta nge'e siá ste'anta ngajin.

⁵ 'Jan'an ntaq ijíé tajon tu uva, ko ja'anta chaan ntaq. Ngisen jitséxin najan'an ko jan'an ngajin sen tsajon sen kueya itu ixi ja'anta jua'i sinche'enta naa nge'e siá ritjén'a ngajinnta. ⁶ Ko ngisen jitseni'a jan'an,

* 14:21 14:21 tjua'a yo te amo

ni me'e jii nã xranchi chaan ntãã tjankana ndá'a ixi xroxema ntãã ko tsjaaka nã ntãã.

⁷ Ko siá ja'anta steniintana, ko xrotjáña'inta nge'e juntakuan'annta, tjanchianta nge'e tjaunnta ko tsaye'enta. ⁸ Ndotána tayé'e juasaya siá ja'anta tájonnta itsjé itu. Ko jaña tsjakoxinnta ixi titikaonntana. ⁹ Jan'an tsango tjua'anta xranchi Ndotána tjua'na. Tintue'anta ti tjua'anta jan'an. ¹⁰ Siá tsitikaonnta ti kuetuan'annta, tsono'anta ixi tjua'anta xranchi kaxon jan'an titika'on nge'e kuetuanna Ndotána ko nóna ixi je'e ndo tjua'na ndo.

¹¹ Jaña nichja'anta ixi tsake'enta juaxruxin ngajin ko juaxruxin tsake'e asáanta. ¹² *Ti tetuan'annta me'e ji'i: tjue'enta kichuunta xranchi jan'an tjua'anta. ¹³ Ngisen ícha tjue'e naa ngisen, ba tsen'en sen ixi ngisen tjue'e sen. ¹⁴ Ja'anta chujni tjento siá tsitikaonnta ti tetuan'annta. ¹⁵ Ítiya'inta ni nche'e ixrã, ixi chujni nche'e ixrã noe'a sen nge'e nche'e xi tetuen'en sen. Ko ja'anta chujni tjentona ixi kain nge'e juinchekuanna Ndotána, juntano'anta. ¹⁶ Kuinche'antana ja'anta. Jan'an kuincha'anta ko kuinóatána ngajinnta ixi itsjinta ko tájonnta itsjé itu ko tsitjáña'i tu. Ko jaña Ndotána xrotjá'anta ndo kain nge'e tsjanchiixinnta nombréena. ¹⁷ Jaña tetuan'annta ixi xrotjue'enta kichuunta.

Ningakon'en nã ndo Jesús ko sen titikaon ndo

¹⁸ Siá ni nunte xasintajni toña'anta, no'anta ixi jan'an ningakonna nã sa'ó. ¹⁹ Siá ja'anta xrokjuinta chujni nunte xasintajni, ni nunte xasintajni xrotjua'anta nã ixi xrakichuunta nã. Ko jan'an kuincha'anta ngakjen'en ni nunte xasintajni. Ko méxin, ni nunte xasintajni ningakon'annta nã ixi í je'anta chujni nunte xasintajninta. ²⁰ *Xraxaonnta nge'e ntatjunta ixi ni naa xi nche'e ixrã tetuan'an ícha ixi xi xrée. Siá ningakonna nã ko rua'na nã, jaña xorrua'anta nã kaxon. Ko siá kuitikaon nã nge'e juntakuan'an nã, me'e kaxon tsitikaonnta nã nge'e tsjako'enta nã. ²¹ Kain ji'i sinta'anta nã kondeexin jan'an ixi titikaonntana ko ixi chúxin'a nã ngisen xruan'anna jui'i.

²² Siá xrojui'a nti'i ko xronichja'i ngajin nã, je'e nã xrochónnda'i nã ninaa ijië. Ko jai jua'i xrondachro nã ixi noe'a nã ko chónnda'i nã ijië. ²³ Ni ningakonna, ni me'e ningakon'en nã Ndotána kaxon. ²⁴ Je'e nã xrochónnda'i nã ijië siá xrojuinta'i nge'e ti ninaa ngisen juinche'e sa'ó. Ko jai ó bikon nã kain nge'e junta'a, ko maski bikon nã, ningakonna nã ko kaxon ningakon'en nã Ndotána. ²⁵ Ko jaña ton'en ixi xrokonda tson'en nge'e ndachro ley ne'e nã: "Ningakonna nã maski xro'an ijië chonda." ²⁶ Ko nchakon tsji ngisen tsingijna, me'e Espiritue ndo Dio nduaxin, xroxruan'an jan'an ixi juachaxin Ndotána ko je'e ndo xronichjaxinna ndo. ²⁷ Ko ja'anta kaxon xronichjaxinntana ixi ngajin ritjennnta xrxrangíxixión juako'anta.

16

¹ Kain ji'i ntatjunta ixi tsintue'anta nge'e juntakuan'annta. ² Ni judío tsajon'a nã juachaxin tsixin'innta ni'ngo ko tsiji nchakon ixi ni naatsóñaxónnta xroxraxaon nã ixi ti nche'e nã me'e naa xrée ndo Dio. ³ Jaña sinche'e nã ixi chúxin'a nã Ndotána ko chúxin'a nã najan'an.

⁴ Ko ntatjunta kain ji'i xixi nchakon jaña tson'en, xroxraxaonnta xixi ó ntatjunta sa'ó jaña tson'en.

Ixrq nche'e Espíritue ndo Dio

'Ti xrangíxixión ntatju'inta ji'i xixi bake'e ngajinnta. ⁵ Ko jai satsji ti jii ngisen xruan'anna jui'i. Ko ninaáanta tjanchangínta no satsji ⁶ xixi tsango jitoni'e asáanta xixi ntatjunta kain ji'i. ⁷ Nduaxin, cháña satsji xixi ja'anta jian tsake'enta. Ko siá satsji'a tsi'a ngisen tsingijnanta. Ko siá satsji, jan'an xroxruan'an ndo tsii ndo. ⁸ Ko nchakon tsii ndo sinchexraxaon ndo chujni nunte xasintajni xixi chónnda nã ijie, ko jii naa cha'o ndako xrorué'e nã ko ndo Dio sinchéñe'e ndo nã ijie. ⁹ Je'e nã chónnda nã ijie xixi titikaon'a nã ¹⁰ ko tsono'e nã xixi jii naa cha'o jian ko xixi jan'an satsji ti jii Ndotána ko ítsikon'antana, ¹¹ ko tsono'e nã xixi ndo Dio sinchéña ndo ijie xixi ó juexin juinchéña ndo ijie ngajin Xixron'anxrée, xi tituen'en nunte xasintajni.

¹² 'Xrarichonda itsjé nge'e xrontatjunta, ko jai jua'i tsiexinnta. ¹³ Nchakon tsii Espíritue ndo Dio nduaxin, je'e ndo sintakuan'annta ndo kain nge'e nduaxin xixi je'a nge'e tjaun ndo xrontatjunta ndo. Na'i. Xrontatjunta ndo kain nge'e tsin'en ndo ko sintano'anta ndo nge'e tson'en. ¹⁴ Je'e ndo tsajon ndo juasaya ngajin jan'an xixi tsayé'e ndo kain chijnina ko nge'e tikinixinna ko sintano'anta ndo kain ji'i. ¹⁵ Kain nge'e chónnda Ndotána na'na kaxon. Méxin, ndachrjan xixi Espíritue ndo Dio tsayé'e ndo nge'e tikinixinna ko tjume'e sintano'anta ndo kain ji'i.

Ti toni'e aséenni xrokjan juaxruxin

¹⁶ 'Xra íse'a í tsikon'antana. Ko kaxon íse'a tsikonntana íjngo xixi satsji ti jii Ndotána.

¹⁷ Ko kaxin sen chrikao ndo ndache kichuu sen:

—¿Nge'e xrondachro ji'i xixi íse'a tsikonna ndo ko kaxon sé'a tsikonna ndo íjngo xixi satsji ndo ti jii Ndotée ndo? ¹⁸ ¿Inge'e tjaun ndo xrondachro ndo xixi: “íse'a”? Tianxin'ana nge'e ndachro ndo.

¹⁹ Ko kono'e ndo Jesús nge'e tjaun sen tsjanchangí'e sen ndo ko ndache ndo sen:

—Jan'an ntatjunta xixi íse'a ítsikon'antana ko kaxon sé'a tsikonntana íjngo. ¿Á ji'i ritjan Chiangí'e kichuunta? ²⁰ Nduaxin ntatjunta xixi tsango xrotsjanganta ko tsoni'e asáanta, ko ni nunte xasintajni tsake'e nã juaxruxin. Ko maski tsango tsoni'e asáanta ko tjume'e xrokjan tsake'enta juaxruxin. ²¹ Hora naa nchri sinchejongí'e nchra chjen'en nchra, tsango tsoni'e aséen nchra xixi ó kuiji hora tsjongi'e xjan. Ko tjexin tjongí'e xjan, tjume'e ísintexi'añao nchra juachjaon kuatsinga nchra xixi juaxruxin take'e nchra xixi juinchejongí'e nchra naa chjan ngata'a nunte xasintajni. ²² Jaña ja'anta kaxon toni'e asáanta jai. Ko tjume'e tsikonntana íjngo ko tsango tsake'e juaxruxin asáanta ko ninaa chujni tsantsja'anta juaxruxin me'e.

²³ 'Nchakon me'e xro'an nge'e tsjanchangínanta. Nduaxin nge'e ntatjunta. Xixi Ndotána xrotjáanta ndo kain nge'e tsjanchaxinnta nombréena. ²⁴ Ja'anta xraxro'an nge'e tjanchiaxinnta nombréena jai. Ko jai tjanchianta ko tsayé'enta, ko tsango tsake'enta juaxruxin.

Ncháina Jesucristo juacha ndo kuetuan'an ndo nunte xasintajni

²⁵ Ntatjunta ji'i je'o xranchi tekini naa nge'e. Ko tsji nchakon ítsekia'inta jaña ixi ndako xrontatjunta ixi Ndotána. ²⁶ Nchakon me'e tsjanchiixinnta nge'e nombréena. Ko ndachrjan'i ixi jan'an xronichjixinnta ngajin Ndotána ²⁷ ixi je'e Ndotána tjua'anta ndo. Tjua'anta ndo ixi ja'anta tjuananta jan'an ko ixi titikaonnta ixi jan'an juixin ti jii je'e ndo. ²⁸ Kuachrjexin ti jii Ndotána ixi jui'i nunte xasintajni. Ko jai tintu'a nunte xasintajni ixi satsji ti jii Ndotána íjngo.

²⁹ Tjume'e ndachro sen chrikao ndo:

—Jai ndako ritjakua ko ítjakoxin'a ixi xrojan chijni, ³⁰ jai tienxinna ixi no'a kain nge'e ko xrokonda'i ixi xrojan ngisen tsjanchangi'ana. Méxin, titika'onna ixi ja'a juixian ti jii ndo Dio.

³¹ Ndo Jesús juate'e ndo:

—¿Jai ché kuitikaonnta? ³² Ko tsji nchakon ko jai hora me'e ixi ja'anta xrochjeyanta ko satsjinta ko tsintunantana jan'on. Ko je'a jan'on ritjén ixi Ndotána jii ndo ngajin. ³³ Ji'i ntatjunta ixi kainnta juaxruxin tsake'e asáanta ixi titikaonntana. Ko nti'i nunte xasintajni tsatsinganta juachjaon, ko xronka'inta ixi jan'an ó juacha tetuan'an nunte nti'i.

17

Ndo Jesús tjanchia ndo ixi sen chrikao ndo

¹ Ó juexin ndachro ndo Jesús kain ji'i, tjume'e tsje'e ndo ngajni ko ndachro ndo:

—Ndotána, ó kuiji nchakon. Chje'énta Chjan'anta juachaxin ixi kaxon Chjan'anta xrotjáanta xjan juasaya. ² Ko ja'anta chje'énta Chjan'anta juachaxin ixi tsetuen'en xjan kain chujni ko tsajon xjan juachaxin tsehón sen kain nchakon, kain sen tsichje'enta xjan. ³ Ko juachaxin chónnda sen tsehón sen kain nchakon me'e ti xrochuxinnta sen ja'anta, ndo naakua ndo Dio nduaxin jichón, ko kaxon xrochuxin sen ndo Jesucristo, ndo tsixruan'annta ja'anta nunte xasintajni.

⁴ Jan'an tjá'anta juasaya nti'i nunte xasintajni ko juexin juanta'a ixra kuetuannanta. ⁵ Ko jai Ndotána, chjánanta juachaxin ixi xranchi kuachonda jan'an nchakon bake'e ngajinnta ti xrako'a nunte xasintajni.

⁶ Ó jinteno'a sen chjánanta, sen nunte xasintajni, sen tsikinche'e ja'anta. Je'e sen chujnianta sen ko ja'anta chjánanta sen ko jan'an ó jintakuan'an sen chijnianta ko kuitikaon sen. ⁷ Ko jai ó no'e sen ixi kain juachaxin chónnda jan'an tí'xin ngajinnta. ⁸ Jui'i ixi juako'a sen chijnianta chjánanta, ko je'e sen kuitikaon sen, ko kuienxin sen ixi nduaxin jan'an juixin ngajinnta, ko kuitikaon sen ixi ja'anta tsixruan'annanta.

⁹ Jan'an tjancha'anta ixi tsingijnanta sen me'e. Je'a tjancha'anta ixi tsingijnanta kain chujni nunte xasintajni. Na'i. Je'o tjancha'anta ixi sen chjánanta ko ixi je'e sen chujnianta sen. ¹⁰ Ko kain nge'e chonda ja'anta, na'na, ko kain nge'e na'na, na'anta kaxon. Ko méxin, je'e sen tsajon sen juasaya ngajin.

¹¹ Jai ítstituna'i nti'i nunte xasintajni. Ko je'e sen xratsitu'e sen nti'i. Ko jan'an satsji ixi tsake'e ngajinnta. Ndotána jian, tayakon'ennta ixi juachaxiannta sen chjánanta ixi je'e sen naakua tsake'e sen xranchi

jan'an ko ja'anta naakua stena. ¹² *Nchakon bake'e ngajin sen nti'i nunte xasintajni, kuayakon'an sen ixi juachaxiannta. Ko ninaa sen kuitjáña'i sen. Je'o naakua naa ngisen kuitjáña, ixi xi me'e ó tsikitjáña xa ixi jaña tson'en xranchi jitaxin xroon tsikjin sen sa'ó.

¹³ 'Ko jai satsji ti no ritjennta. Ko ixi xraritjén nti'i nunte xasintajni ndachrjan ji'i ixi tsake'e sen juaxruxin xranchi juaxruxin chónnda jan'an. ¹⁴ Jan'an juintakuan'an sen chijnianta, ko jai ni nunte xasintajni ningakon'en nã sen ixi je'e sen je'a chujni nunte xasintajni xranchi jan'an kaxon je'a chujni nunte xasintajni. ¹⁵ Tjánchá'ianta ixi tsantsjexinnta sen nunte xasintajni. Na'i. Tjancha'anta ixi tsingijnanta sen ixi Xixron'anxrée sincheye'a xa sen. ¹⁶ Xranchi jan'an je'a chujnie nunte xasintajni, kaxon je'e sen je'a chujni nunte xasintajni sen. ¹⁷ Nchetjúáxinnta sen ixi nge'e nduaxin ixi chijnianta chijni nduaxin. ¹⁸ Xranchi xruan'annanta jui'i nunte xasintajni, jaña jan'an xruan'an sen itsji sen ngakjen'en chujni nunte xasintajni. ¹⁹ Ixi je'e sen totjúáxinna jan'an, ko kaxon je'e sen tsontjúáxin aséen sen ixi chijni nduaxin.

²⁰ 'Ko je'a je'o tinóatáana ixi je'e sen. Na'i. Kaxon tinóatáana ixi tsingijnanta sen tsitikaon ícha tjume'e, nchakon tsin'en sen nge'e xronichja je'e sen. ²¹ Tjancha'anta ixi kain sen naakua xroxraxaon sen xranchi ja'anta Ndotána ko jan'an naakua stena, ixi kain chujni nunte xasintajni tsitikaon nã ixi ja'anta xruan'annanta jui'i. ²² Ó tjá'a sen naxra je'o juachaxin ijié xranchi juachaxin chjánanta ixi naakua xroxraxaon sen xranchi jan'an ko ja'anta naakua stena. ²³ Jan'an ko je'e sen naakuana xranchi ja'anta ko jan'an naakuana kaxon. Ko jaña chujni nunte xasintajni tsono'e nã ixi ja'anta xruan'annanta jui'i ko kaxon tjue'enta nã xranchi tjaunnanta jan'an.

²⁴ 'Ndotána, ja'anta chjánanta sen, ko tja'on ixi tsake'e sen ti no tsake'e jan'an ixi tsikon sen juachaxin ijié chjánanta; ixi flaonanta ti xrako'a nunte xasintajni. ²⁵ Ndotána, tsango jian ja'anta. Chujni nunte xasintajni chúxin'a nã ngisen ja'anta, ko jan'an ó chuxinnta, ko kain sen chjánanta, kaxon ó no'e sen ixi ja'anta xruan'annanta jui'i. ²⁶ Ó juintano'a sen ngisen ja'anta ko xrasintano'a sen ícha, ixi xranchi ja'anta tjaunntana jaña xrotjue'e kichuu sen ko jan'an tsake'e ngajin sen.

18

Itsé nã ndo Jesús ko bije'e nã ndo

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Juexin ndachro ndo Jesús kain ji'i, tjume'e kuachrjenka'o ndo sen chrikao ndo ko sakjui sen kuantu inda Cedrón. Nti'a jii naa ijngi ko nti'a ikjui ndo Jesús ko sen chrikao ndo. ² Kaxon xi Judas, xi juincheckji ndo Jesús, chúxin xa ijngi me'e ixi nti'a itsjé nchakon baxraka sen chrikao ndo Jesús ko kao je'e ndo. ³ Méxin, xi Judas bika'o xa kueya xi soldado ko kaxin xi policía nche'e xrã ni'ngo tsixrua'an xitaana tetuan'an ko xi fariseo. Kuijikao nã chika ko xro'i tingasáñaxin. ⁴ Ko ndo Jesús ó no'e ndo kain nge'e xrokon'en ndo, ko konchjiñe'e ndo ngajin nã ko juanchangi'e ndo nã:

—¿Ngisen tjéenta?

⁵ Ko juate'e nã:

—Tjéena xi Jesús, xi tjajna Nazaret.

Ko juate'e ndo Jesús:

—Jan'anna.

Ko xi Judas, xi tsjinchekji ndo, nti'a jikao xa nã. ⁶ Ko hora ndachro ndo Jesús: “Jan'anna”, je'e nã xronka nã ko ngaxiton nã kuitsinga nã nunte. ⁷ Ko ijngo ikjan ndo Jesús juanchangi'e ndo nã:

—¿Ngisen tjéenta?

Ko je'e nã ndachro nã:

—Tjéena xi Jesús, xi tjajna Nazaret.

⁸ Ko ndachro ndo Jesús:

—Ntatjunta jan'an ngisen tjéenta. Ko siá jan'an ngisen tjéenta, tintu'enta satsji sen chrijiki'an.

⁹ Jaña ndachro ndo Jesús ixi xrokonda tson'en ti nge'e tsindachro ndo: “Sen chjána Ndotána, xro'an ngisen tsitjáña.” ¹⁰ Ko ndo Simón Pedro kuantsje ndo naa chika espada konchrijinxin ndo ndatsjon naa xi, ndatsjon xa ti jian, xi me'e ndatin'in xa Malco, xinchexrée xitaana tetuan'an. ¹¹ *Ko ndo Jesús ndache ndo ndo Pedro:

—Xraxi'ian chika espada ñã. Siá Ndotána kuetuan'an ixi tangi tsatsinga, xrokonda tsatsinga jan'an kain ji'i.

Ndo Jesús ikjui ndo ngajin xi tetuen'en xitaana

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Tjume'e xi soldado ko xi tetuen'en xa ko xi policía judío nche'e xra ni'ngo itsé xa ndo Jesús ko kuintee xa ndo. ¹³ Ko sabikao xa ndo ndo'a xi Anás, a xi Anás xichée xi Caifás, ngisen nano me'e tituen'en xitaana. ¹⁴ *Ko xi Caifás, xraje'o je'e xa tsindache ni judío ixi ícha jian naakua naa chujni xrokuenxin ixi tjajné nã.

Ndo Pedro ndachro ndo chúxin'a ndo ndo Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Ndo Simón Pedro ko inaa ndo bakajikao ndo Jesús sterué'e sen ndo. A ndo inaa ó chúxin ndo xitaana tituan'an. Méxin, kaxon kuixin'in ndo no kuixin'in ndo Jesús, ngaxin'in ndasin ndo'a xitaana tituan'an. ¹⁶ Ko ndo Pedro kuitu'e ndo nduja ti ntãchja. Ko ndo chúxin xitaana tituan'an kuachrje ndo ko nichje'e ndo nchri tendáa ntãchja ko kuajon nchra juachaxin kuixin'in ndo Pedro. ¹⁷ Tjume'e nchri tendáa ntãchja juanchangi'e nchra ndo Pedro:

—¿Á kaxon ja'a chriku'a xi ñã?

Ko juate'e ndo Pedro ndachro ndo:

—Na'i, jan'an na'i.

¹⁸ Ko nti'a tsango ikin ko xi nche'e ixra ko xi policía juaaka xa naa xro'i nti'a ko siin xa stexraxru'e xa. Kaxon ndo Pedro jixraxru'e ndo nti'a.

Xitaana tetuan'an tjanchangi'e xa ndo Jesús

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Ko xitaana tetuan'an juangixin xa juanchangi'e xa ndo Jesús ngisen sen chrikao ndo ko nge'e tjako ndo. ²⁰ Ko juate'e ndo Jesús:

—Jan'an nichja ngajinxin ikon kain ni nunte xasintajni, ko bajako ngaxin'in nchia ko ngaxin'in ni'ngo ti no baxra'o kain ni judío. Ko xro'an nge'e ndachrjan imao. ²¹ ¿Sonda tjanchanginana? Tjanchangi'e ni kuin'en xranchi tjako. Je'e na no'e na nge'e ndachrjan.

²² Juexin ndachro ndo Jesús ji'i, tjume'e naa xi policia nche'e xra ni'ngo, jindaxin xa nti'a, kuande'e xa naa iton ikon ndo Jesús ko ndachro xa:

—¿Á jaña tjate'é ngajin xi tituen'en xitaana?

²³ Ko juate'e ndo Jesús:

—Siá ndako'a ndachrjan naa nge'e, ndachijiana nge'e ndako'a ndachrjan, ko siá ndako nge'e ndachrjan, ¿sonda kon'iana?

²⁴ Tjume'e xi Anás xruan'an xa ndo Jesús jixrite'e ndo ngajin xi Caifás, xitaana tetuan'an.

Ndo Pedro ijngo ndachro ndo chúxin'a ndo ndo Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Ko ndo Pedro xrašiin ndo nti'a jixraxru'e ndo, ndache na ndo:

—¿Á kaxon ja'a chriku'a xi ña?

Ko ndo Pedro ndachro ndo chúxin'a ndo ndo Jesús, méxin, ja'in juate'e ndo:

—Na'i, jan'an na'i.

²⁶ Tjume'e naa xi nche'e xrée xitaana tetuan'an, xi me'e xrakichuu xa xi tsikonchrijin ndo Pedro ndatsjon, juanchangi xa:

—¿Á je'a ja'a bikon riku'a xa ti jii ijngi chóna lahuerta?

²⁷ Ko ndo Pedro ndachro ndo ijngo je'a ndo. Ko tuinxin itsje naa kuntaxichiká.

Ndo Jesús ngajin xi Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Kuachrjexin na ndo'a xi Caifás, sabikao na ndo Jesús ti nchia ijié tetuanxin xi gobernador. Ko ó kuaxi jitingasaña ko ni judío kuixin'a na nchia me'e ixi jaña xrokuama'i na ijié, ne jua'i sine na kia Pascua.

²⁹ Tjume'e xi Pilato kuachrjexin xa nchia tetuan'an na, juanchangi'e xa na:

—¿Nge'e ijié chóna xi ji'i?

³⁰ Ko je'e na juate'e na:

—Siá je'a ndako'a juinche'e xa, xrobikian'ina xi nti'i.

³¹ Ko ndache xi Pilato na:

—Satiku'unta xa, nchéñe'enta xa ijié xranchi jitaxin ley na'anta.

Ko juate'e ni judío:

—Jan'anna judiona chonda'ina juachaxin naatsóñaxónna naa ngisen.

³² *Jaña kon'en xranchi tsindachro ndo Jesús xranchi tsen'en ndo.

³³ Tjume'e xi Pilato ijngo kuixin'in xa nchia tetuanxin xa ko kuiye'e xa ndo Jesús ko juanchangi'e xa ndo:

—¿Á ja'a xi Rey tetuen'en ni judío?

³⁴ Ko ndachro ndo Jesús:

—Ti nge'e tjanchanginana, ¿á ja'ua xraxaoan jaña?, o, ¿á ixi inaa na jaña ndachro na?

³⁵ Ko juate'e xi Pilato:

—¿Á jan'an judíona? Ni tjanáa ko xitaana tetuan'an bikaan na ngajin. ¿Nge'e juinche'e?

³⁶ Ko juate'e ndo Jesús:

—Juachaxin chóna jan'an je'a kuixin nunte xasintajni. Siá xrokujxin nunte xasintajni, sen chrjiki'an xrojuinche'e sen nge'e ixi xrotsé'ana ni judío ko juachaxin chóna jan'an, je'a juachaxin nunte xasintajni.

³⁷ Ko ndachro xi Pilato:

—Ja'a, ¿á nduaxin naa xi rey?

Ko juate'e ndo Jesús:

—Jaán, jan'an rey xranchi ja'a ndachrua. Jan'an jui'i nunte xasintajni ixi xronichja ti nduaxin. Kain sen titikaon nge'e nduaxin, sen me'e tin'en nge'e tjako.

³⁸ Ko ndachro xi Pilato:

—¿Nge'e nduaxin ndako, ndachrua?

Xi Pilato kuajon xa juachaxin tsen'en ndo Jesús

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Ko juexin juanchangi xi Pilato ji'i, tjume'e kuachrje xa ko ikjui xa ti ste ni judío, ko ndache xa na:

—Kuitja'i ninaa ijię ngajin xi ji'i. ³⁹ Ko ja'anta ó xrakuan'anta ixi kia pascua tajanda naa chujni jije'e. ¿Á tjaunnta tsajanda xi Rey tetuen'en ni judío?

⁴⁰ Ko kain na kuyako na ndachro na:

—Xi ña na'i. Tajanda xi Barrabás.

Ko xi Barrabás naa xiche'e me'e.

19

¹ Tjume'e xi Pilato kuetuan'an xa ixi tsjaya na ngajin ndo Jesús.

² Ko ni soldado juinchéña na ixi ntácha'a naa corona ko bake'e na ngata'a jaa ndo Jesús. Ko juinchekeya na ndo naa manta tiie játse.

³ Ko konchjiñe'e na ti jii ndo, ko ndachro na:

—Tsechón ndo rey tetuen'en ni judío.

Ko juanoa na ndo. Ko itja na kuandexin na ikon ndo.

⁴ Ko xi Pilato íjngo kuachrjexin xa nchia tetuanxin xa, ko ndache xa ni tsixra'o nti'a:

—Tsje'enta, tsantsje xa ixi tsienxinnta ixi kuitja'i ninaa nge'e ndako'a juinche'e xa.

⁵ Ko kuachrjexin ndo Jesús nti'a jitikao ndo ngata'a jaa ndo corona tsikoña ntácha'a ko jitsáa ndo manta tiie játse. Ko ndachro xi Pilato:

—Tsje'enta, nti'i jii xa.

⁶ Ko nchakon bikon ni taana tetuan'an ko ni policía ne'e ni'ngo juangixin na kuyako na:

—¡Tjankanitua xa ntá cru! ¡Tjankanitua xa ntá cru!

Ko ndachro xi Pilato:

—Ja'anta tiku'unta xa ko tankanitonta xa ntá cru ixi jan'an kuitja'i ninaa nge'e ndako'a ngajin xa.

⁷ Ko juate'e ni judío:

—Jan'anna chondana naa ley xrokonda tsen'en xa ixi ndachro xa ixi Chjen'en ndo Dio je'e xa.

⁸ Ko nchakon kuin'en xi Pilato ji'i ícha xronka xa. ⁹ Tjume'e íjngo kuixin'in xa nchia tetuanxin xa ko juanchangi'e xa ndo Jesús:

—¿No juixian?

Ko ndo Jesús xro'an nge'e juate'e ndo.

¹⁰ Ko ndachro xi Pilato:

—¿Sonda tjaṭe'a? ¿Á noa'ia ixi jan'an chonda juachaxin tsetuan'an na tankanitua na nt̄acru o kaxon chonda juachaxin tsajanda satsjia ko xro'an nge'e tson'an?

¹¹ Ko juate'e ndo Jesús:

—Xro'an juachaxin chónda ja'a siá je'a Ndotána Dio xrotjáa ndo juachaxin. Ko chujni bikaana nti'i ícha ijié chónda na ixi ja'a.

¹² Ko kuin'en xi Pilato ji'i, tjume'e juangíxin xa juée xa xranchi xrobajanda xa ndo Jesús. Ko ni judío kuyako na ndachro na:

—Siá tsintu'é satsji xa, ja'a je'a tjentua xi tetuen'en tjaɲajna. Ngisen nchéña aséen xranchi naa rey, ni me'e ningakon'en xa xi tituanjna.

¹³ Kuin'en xi Pilato ji'i, tjume'e sabikao xa ndo Jesús nduja ko bake'e xa nunte ti no nchéñaxin na ijié ko kaxon nchekin'in na ti kueya ixro ko ngigua aremeo xrondachro Gabatá. ¹⁴ Nchakon me'e naa nchakon sa'ó kia Pascua, ko ó xrochjée ngusine nchakon ko xi Pilato ndache xa ni judío:

—Nti'i jii xi rey tetuan'annta.

¹⁵ Ko je'e na kuyako na ndachro na:

—Tsachrje xa, tsachrje xa. Tankanitua xa nt̄acru.

Ko xi Pilato ndachro xa:

—¿Á tjaunnta tsjankanito xa nt̄acru xi rey tituan'annta?

Ko je'e na juate'e na:

—Xro'an xi rey chondana, je'o xi César tituan'an.

¹⁶ Méxin, xi Pilato kuajon xa ndo Jesús ngajin ni judío ko sabikao na ndo tsjankanito na ndo nt̄acru.

Juankanito na ndo Jesús nt̄acru

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Jaña ndo Jesús kuachrjexin ndo nti'a yama ndo nt̄acru ti no tsjankanito na ndo, noxon cha'o itji ti no tin'in ntajaa chujni ko ngigua arameo xrondachro Gólgota. ¹⁸ Nti'a juankanito na ndo nt̄acru, ko kaxon ijngo yuu xi, naa xi bake'e xa ndatsjonxin jian ko inaa xa ndatsjonxin kjon ko ngusine bake'e na ndo Jesús. ¹⁹ Ko kuetuan'an xi Pilato xrokjin na ngata'a naa nt̄aa ko tsake'e na ti noi nt̄acru ko xrondachro nt̄aa:

“Ndo Jesús, ndo tjaɲna Nazaret, me'e ndo Rey tetuen'en ni judío.”

²⁰ Ko itsjé ni judío juinchekuanxin na letra tsikoña ixi tjenka tjaɲna Jerusalén kuenito na ndo Jesús nganito nt̄acru ko níi téé tjaɲna tsikjijn na, naa téé hebreo, naa téé griego, naa téé latín. ²¹ Ko ni taana tetuan'an ni judío ndache na xi Pilato:

—Kjin'a ja'a je'e xa “xi Rey tetuen'en ni judío”; cháña ikjian “Je'e xa ndachro xa ixi je'e xa xi Rey tetuen'en ni judío.”

²² Ko juate'e xi Pilato:

—Ti kuetuan'an xrokjin na ó juexin kóña, ko jaña tsitu'e.

²³ Tjume'e ni soldado, hora juexin bake'e na ndo Jesús nganito nt̄acru, kua na mantée ndo Jesús, konchjeya na manta ko noó juinchéña na manta nanaá mantée na. Ko kaxon kua na manta jine jíá ndo. Manta me'e tsixraun'a manta, naakua manta tsikoña me'e. ²⁴ Ko ni soldado juao kichuu na ndachro na:

—Xrochjeya'ina manta ji'i. Ícha jian xrosondaoxinna ixro ixi jaña tsonojna ngisen tsjacha manta.

Jaña kon'en xranchi ndachro xroon chijnie ndo Dio tsikjin sen sa'ó: “Sondaonxin nã ixro ko jaña chjeye'e nã mantána.” Jaña juinche'e ni soldado.

²⁵ Ko tjenka ntacru ti no jinito ndo Jesús bake'e janée ndo ko jan kichuu jan, jan María, janchri'e ndo Cleofas ko jan María Magdalena.

²⁶ Ko nchakon bikon ndo Jesús janée ndo ko tjenka jan jii ndo chrikao ndo, ndo ícha tjue'e ndo, ndache ndo janée ndo:

—Tsje'é nti'i jii chjan'an.

²⁷ Ko tjume'e nichje'e ndo Jesús ndo bajikao ndo, ndo jii tjenka jan, ko ndachro ndo:

—Nti'i jii janáa.

Ko ndo me'e kuayé'e ndo jan, sabikao ndo jan ndo'a ndo ko je'e jan ikjan jan xranchi janée ndo.

Kuen'en ndo Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Ó no'e ndo Jesús ixi kain ixrã ó juexin juinche'e ndo ko xrokonda tson'en nge'e jitaxin xroon ko ndachro ndo:

—Kuen'enna inda.

²⁹ Ko nti'a jii naa chikute jitjiá xran tsjá ko je'e nã juinchetjao nã naa tu'o manta kuintsiá nã naa ntãã ko bake'e nã tjenka ro'a ndo. ³⁰ Ko ndo Jesús kui'i ndo xran tsjá ko ndachro ndo:

—Ó juexin junta'a kain nge'e kuituanna.

Tjume'e kuisée jaa ndo ko kuajon ndo espíritue ndo ko ndakuen'en ndo. ³¹ Nchakon me'e naa nchakon sa'ó kia Pascua, méxin, ni judío tjaun'a nã xrokuitu'e cuerpoe ni tsiken'en nganito ntacru nchakon tjoké'e nã, ixi nchakon me'e naa nchakon ijié. Méxin, juanche'e nã xi Pilato tsondaki nã tutée ni kuen'en nganito ntacru ko satsikaoxin nã nti'a cuerpoe ni me'e. ³² Ko ni soldado ikjui nã ko kondaki nã tutée naa xi ko kao tutée xi yuxin juankanito nã ntacru tjenka ndo Jesús. ³³ Ko hora kuiji nã tjenka ndo Jesús ko bikon nã ó tsiken'en ndo, kondaki'a nã tutée ndo. ³⁴ Ko naa xi soldado kuantje'e xa ndatsjonxin ntakuin ndo Jesús ixi naa chika ko tuinxin chrinka ijnj ko inda. ³⁵ Méxin, jan'an rikjin xroon ixi bake'é nti'a, bikon ixi jaña kon'en ko ndachrjan ti nduaxin ixi ja'anta kaxon tsitikaonnta. ³⁶ Jaña kon'en ji'i ixi tson'en nge'e ndachro xroon chijnie ndo Dio tsikjin sen: “Tsondaki'a nã ninna nte'e ndo.” ³⁷ *Kaxon íjngo nichja xroon chijnie ndo Dio tsikjin nã sa'ó ndachro: “Xrotsje'e nã ndo juinчекatsingato'e nã chika ndatsjonxin ntakuin ndo.”

Xrabaa ndo Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Tjume'e ó juexin kon'en kain ji'i, ko ndo José, naa ndo tjajna Arimatea, juanchia ndo ngajin xi Pilato juachaxin ixi tsakinjinxin ndo ntacru cuerpoe ndo Jesús ko satsikao ndo ndo xroxrabaa ndo. Je'e ndo José imao rué'e ndo ndo Jesús ixi xrakon'en ndo ni judío. Tjume'e xi Pilato kuajon xa juachaxin ko sabikao ndo José cuerpoe ndo Jesús. ³⁹ *Kaxon ndo Nicodemo, ndo me'e bikitsje'e ndo Jesús

naa tiie, a nchakon xroxrabaa ndo Jesús bika'o ndo níite kilo xroan xraxe tsintekjan xroan mirra ko xroan áloe. ⁴⁰ Jaña ndo José ko ndo Nicodemo kuayé'e sen cuerpoe ndo Jesús, juinchekitsa sen ndo naa manta jine tsikaa xroan xraxe ixi jaña bakitikaon ni judío nchakon tsixrabaa chujni tsiken'en. ⁴¹ Ti no juankanito na ndo Jesús ntacru tjenka nti'a jii naa huerto ko nti'a jii naa itjaq natjúá xraxro'an chujni tsixrabaa nti'a. ⁴² Nti'a juabaa sen ndo Jesús ixi kjín'a jii itjaq* ko íse'a hora xroxrangixin nchakon tjoké'e ni judío.

20

Xechón ndo Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Tjume'e nchakon xrangixin semana xra naxixe'e jan María Magdalena ikjui jan ti no tsixrabaa ndo Jesús, ko bikon jan ixi ixro tsijijeexin na itjaq* ti no tsixrabaa ndo tsijinchetengi na ixro. ² Méxin sabinga jan ikjui jan ti no jii ndo Simón Pedro ko ti jii inaa ndo tsikinche'e ndo Jesús, ndo me'e tsango tjue'e ndo ndo Jesús, ko ndachro jan:

—Ó tsikantsje na cuerpoe Ncháina satsikikao na ndo ko nóna'ina ti no tsikake'e na ndo.

³ Ndo Pedro ko ndo me'e kuin'en sen jaña, méxin, sakjui sen ti tsixrabaa ndo Jesús. ⁴ Yui sen binga sen. Ko ndo naa ícha nteeto binga ndo ixi ndo Pedro, ko je'e ndo sa'ó kuiji ndo tinó tsixrabaa ndo Jesús. ⁵ Kuisée ndo tsje'e ndo ngaxin'in ti no tsixrabaa ndo Jesús ko bikon ndo manta tsikitsía na ndo ko kuixin'a ndo nti'a. ⁶ Ko tjume'e kuiji ndo Simón Pedro ko kuixin'in ndo ti no tsixrabaa ndo Jesús ko kaxon bikon ndo manta tsikitsía ndo, ⁷ ko bikon ndo ixi manta tsikitsía jaa ndo Jesús nango tsixratu'u manta, ji'a manta tjenka ti no ste manta kaxin. ⁸ Ko ndo bajikao ndo Jesús, ndo kuiji sa'ó ti no tsixrabaa ndo, kaxon kuixin'in ndo ko bikon ndo nge'e tsikon'en ko kuitikaon ndo. ⁹ Ko xrakuienxin'a sen nge'e ndachro xroon chijnie ndo Dio, ti xrokonda xroxechón ndo Jesús. ¹⁰ Tjume'e sen tsikji tsikitsjexin ti no tsixrabaa ndo Jesús ikjan sen ndo'a sen.

Ndo Jesús konoxin ndo ngajin jan María Magdalena

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Ko jan María kuitu'e jan ngandangi nduja ti no juabaa na ndo Jesús jitsjanga jan. Ko jaña jitsjanga jan, kuisée jan tsje'e jan ngaxin'in ti no tsixrabaa ndo, ¹² ko bikon jan yuu sen ángel jíá sen manta tjúá ste sen nunte tinó tsikake'e na cuerpoe ndo Jesús ko naa ndo ángel jii ndo ti no bake'e jaa ndo Jesús ko inaa ndo jii ndo ti bake'e tutée ndo. ¹³ Tjume'e sen ángel juanchangi sen:

—Nchri, ¿sonda tsjanga?

Ko juate'e jan:

—Satsikikao na cuerpoe Nchánana, ko nóna'ina no tsikake'e na ndo.

¹⁴ Juexin ndachro jan ji'i ko konkjan jan tsje'e jan ko bikon jan ixi nti'a jii ndo Jesús, ko juatsuan'i jan ndo. ¹⁵ Ko ndo Jesús juanchangi'e ndo jan:

—Nchri, ¿sonda tsjanga? ¿Ngisen tjée?

* 19:42 19:42 itjaq cueva * 20:1 20:1 Itjaq cueva

Ko je'e jan xraxaon jan ixi ndo nichje'e jan naa sen tayakon'en huerto nti'a, ko ndachro jan:

—Siá ja'a sabiko'a ndo, ndachijiana no bakée ndo ixi jan'an satsiki'an ndo.

¹⁶ Ko ndo Jesús nichje'e ndo jan ndachro ndo:

—¡María!

Ko tsje'e jan ndo, ko nichjixin jan ngigua arameo, ndachro jan:

—¡Raboni!

(Ji'i xrondachro Maestro.)

¹⁷ Ko ndachro ndo Jesús:

—Tajandana ixi xrasatji'a ti jii Ndotána. Itjia titsje'é sen kichuuna ko ndache sen ixi sajiin ti jii Ndotána, ndo kaxon Ndotánta, ndo Dio na'na ko kaxon ndo Dio na'anta.

¹⁸ Tjume'e jan María Magdalena sakjuichronga jan ngajin sen kuajikao ndo Jesús, ko ndachro jan ixi tsikikon jan Ncháina ko kaxon chronga jan ixi jaña tsindachro ndo.

Ndo Jesús konoxin ndo ngajin sen kuakuajikao ndo

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Tjume'e kóndo nchakon xrangixin semana, sen kuajikao ndo Jesús tsixra'o sen ngaxin'in nchia ko jian tsikije'e sen nchia ixi xrakon'en sen ni judío. Ko ndo Jesús kuixin'in ndo ko ngusine je'e sen bake'e ndo, ko nichje'e ndo sen, ndachro ndo:

—¿Á jian stenta?

²⁰ Ko juexin ndachro ndo ji'i, juako ndo itja ndo ko chjiyée ndo. Ko je'e sen bake'e sen juaxruxin ixi bikon sen Ncháina. ²¹ Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Juaxruxin stenta. Xranchi Ndotána xruan'anna ndo jui'i nti'i, jaña jan'an xruan'annta.

²² Ko kuanotée ndo ngata'a sen ko ndachro ndo:

—Taye'énta Espíritue ndo Dio. ²³ *Siá xrotjáña'anta ijje juinche'e xrojan ngisen, jaña kaxon tsomé'e jíee na. Ko siá xrotjáña'inta ijje juinche'e xrojan ngisen, tsomé'a ijje chónnda na.

Ndo Tomás bikon ndo ixi tsixechón Ncháina

²⁴ Tjume'e ndo Tomás, naa sen teyuu sen chrikao ndo Jesús, kaxon nchekin'in sen ndo xjan Kuatsi, ndo me'e ko'a ndo nchakon konoxin ndo Jesús. ²⁵ Méxin sen ikaxin chrikao ndo Jesús ndache sen ndo:

—Ó bikona Ncháina.

Ko ndachro ndo Tomás:

—Siá tsikon'a jan'an tinó tsikitu'u na clavo itja ndo ko xroxruxin'a dedo tjáana nti'a ko ti chjiyée ndo, tsitikaon'a.

²⁶ Tjume'e kuatsinga ijní nchakon ko xra'o kain sen íjngo ngaxin'in nchia ko kaxon ndo Tomás jikao sen ndo nti'a. Tsikije'e sen jian nchia ko tuinxin bikon sen ndo Jesús ngusine ti ste sen ko nichja ndo ngajin sen ko ndachro ndo:

—¿Á juaxruxin stenta?

²⁷ Ko ndache ndo ndo Tomás:

—Xraxin'ia dedo tjáa ti no tsixrandu'u na chika clavo tjáana ko xraxin'ia tjáa chiyéna. Ko jaña je'a xrokuitikaon'a ixi nduaxin jan'an.

²⁸ Ko juate'e ndo Tomás:

—¡Ja'a Ncháina ko ndo Dio na'na!

²⁹ Ko ndache ndo Jesús ndo Tomás:

—Tomás bikonjana, kuitikaoan. Ko ikaxin sen juaxruxin ste sen, maski bikon'ana sen ko jaña titikaoan sen.

Ji'i chronga sonda tsikjin ndo Juan xroon ji'i

³⁰ Ndo Jesús juinche'e ndo itsjé ixra ijié bikon sen chrikao ndo ko jitaxin'a kain nge'e me'e xroon ji'i. ³¹ Ko nge'e jitaxin xroon ji'i, tsikixintaxin ixi tsitikaonnta ixi ndo Jesús me'e ndo Cristo, Chjen'en ndo Dio, ixi siá tsitikaonnta ndo, xrochondanta juachaxin tsarichonnta kain nchakon.

21

Ndo Jesús konoxin ndo ngajin sen yaqtq bakajikao ndo

¹ Tjume'e íjngo ndo Jesús konoxin ndo ngajin sen chrikao ndo ngande'e ndachaon ndatin'in Tiberias. ² Naakua ste sen, ndo Simón Pedro ko ndo Tomás, xi nchekin'in sen xjan Kuatsi, ko ndo Natanael, xi tsikixin tjaína Caná nunte Galilea, ko yuu chjen'en ndo Zebedeo ko íjngo yuu sen bakajikao ndo Jesús. ³ *Tjume'e ndachro ndo Simón Pedro:

—Satsji xrotse kuchee.

Ko juate'e sen:

—Kaxon jan'anna itsjina.

Ko sakjui sen kuajin'in sen naa ntábarco. Ko xro'an kuchee itsé sen nchijii tiie. ⁴ Ko ó jitingasáña ko tuinxin bikon sen ndo Jesús ngande'e ndachaon, ko juatsuan'i sen ndo. ⁵ Ko juanchangi'e ndo sen:

—Ja'anta, ¿á xraxro'an kuchee itsenta?

Ko juate'e sen, ndachro sen:

—Xraxro'an nge'e.

⁶ *Ko ndo Jesús ndache ndo sen:

—Tja'ngangínta nocha'a nango jian ntábarco ko xrotsénta ba.

Tjume'e jaña juinche'e sen, banka sen nocha'a ko jua'i kuantsjexin sen inda nocha'a ixi kueya kuchee itsé sen. ⁷ Ko ndo ícha tjue'e ndo Jesús ndache ndo ndo Pedro:

—¡Ncháina ji'i!

Ko kuin'en ndo Simón Pedro ixi Ncháina, ko kuéyá ndo mantée ndo, manta jindatexin, ixi tsikantsje ndo manta ko juingi ndo inda. ⁸ Tjume'e sen kaxin bajikao ndo Jesús kuiji sen ngande'e ndachaon bijikao sen ntábarco jitingakjin nocha'a chónnda kuchee ixi tsikjin sen xranchi naa ciento metro kjínxin ti no jii ngande'e inda. ⁹ Tjume'e kuiji sen ngande'e inda ko xingajinxin sen ntábarco ko bikon sen xruitja tsiche xro'i ko ngata'a xruitja jii naa kuchee ko nango jii nutja. ¹⁰ Tjume'e ndo Jesús juanchia ndo:

—Tikuunta kaxin kuchee sintenta.

¹¹ Ko ndo Simón Pedro kuajin'in ndo ntábarco bingakjin ndo nocha'a jitjinga itsjé kuchee, naa ciento cincuenta ko ní ba. Ko maski kueya ba tsitsé sen tsichrindaon'a nocha'a. ¹² Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Xrokuiinta, sintenta.

Tjume'e ninaa sen juanchangi'e sen ndo ngisen je'e ndo ixi ó juatsuan sen ndo. ¹³ Ko konchjiñe'e ndo Jesús ko kua ndo nutja chjée ndo sen ko jaña kuajon ndo kuchee.

¹⁴ Ji'i nínxin konoxin ndo Jesús ti tsixechón ndo.

Ndo Jesús nichja ndo ngajin ndo Simón Pedro

¹⁵ Juexin juine sen juanchangi'e ndo Jesús ndo Simón Pedro:

—Ja'a Simón, chjen'en ndo Jonás, ¿á ícha tjuanna ixi sen ji'i?

Ko juate'e ndo Pedro:

—Jaán, Nchána, ó no'anta ixi tjua'anta.

Ko ndachro ndo Jesús:

—Siá nduaxin me'e, tayakon'én kutuchjonna.

¹⁶ Tjume'e yuxin juanchangi ndo Jesús:

—Ja'a Simón, chjen'en ndo Jonás, ¿á tjuanna?

Ko juate'e ndo Pedro:

—Nchána, ja'anta no'anta kain nge'e, jan'an ó no'anta jan'an tj'aonnta.

Ko ndachro ndo Jesús:

—Siá nduaxin me'e, tayakon'én kutuchjonna.

¹⁷ Tjume'e nínxin juanchangi ndo Jesús:

—Ja'a Simón, chjen'en ndo Jonás, ¿á tjuanna?

Ko koni'e aséen ndo Pedro ixi nínxin juanchangi ndo Jesús á tjaun ndo Pedro ndo Jesús ko ndachro ndo:

—Nchána, ja'anta ó no'anta kain nge'e. Ja'anta ó no'anta jan'an tjaunnta.

Ko ndachro ndo Jesús:

—Siá nduaxin me'e, tayakon'én kutuchjonna. ¹⁸ Ko naa nge'e nduaxin ntatjua ixi nchakon xrachájan ja'a, ja'ua bakaria mantáa ko bakjia tinó tjaun. Ko nchakon tsotáchría tsinxé tjáa ko inaa ngisen sintekitsaa mantáa ko tsikaan nã ti no tjaun'a itsjia.

¹⁹ Ti ndachro ndo Jesús xrondachro xranchi tsenxin ndo Pedro ko ji'i tachrxixin xranchi tsajon ndo juasaya ngajin ndo Dio. Ko juexin ndachro ndo ji'i, íjngo ndache ndo ndo Pedro:

—Rua'nãna.

Nge'e tson'en xi ícha tjue'e ndo Jesús

²⁰ *Tjume'e ndo Pedro tsje'e ndo tuenxin ndo ko bikon ndo ixi rué'e ndo ícha tjue'e ndo Jesús, ndo me'e bake'e tjenka ti bake'e ndo Jesús nchakon juine sen ko tsijanchangi'e ndo ndo Jesús ixi ngisen sinchekji ndo. ²¹ Ko ndo Pedro bikon ndo ixi jirué'e ndo me'e ko juanchangi'e ndo ndo Jesús:

—Nchána, ndo ji'i, ¿nge'e tson'en ndo?

²² Ko juate'e ndo Jesús:

—Siá tj'aon xratsechón ndo ti nchakon xrokjan jan'an, ja'a nge'e konda'a. Ja'a ruenãna.

²³ Me'e juangíxin juao sen ixi tsen'a ndo me'e. Ko je'a ndachro ndo Jesús ixi xrokuen'a ndo. Na'i. Je'o ndachro ndo ixi siá tjaun ndo xratsechón ndo nchakon xrokjan je'e ndo, nge'e kondee je'e ndo Pedro.

²⁴ Ndo me'e ngisen chronga ixi nduaxin kon'en kain ji'i, ko ikjin ndo xroon ji'i. Ko ó nojna ixi nge'e tsikjin ndo, me'e nduaxin.

²⁵ Xrajii kueya nge'e juako ndo Jesús kjin'a jan'an. Siá xrokjin naanaa me'e, xrokuitja'i nunte xasintajni xrobinga kain xroon ti xrokjin. Jaña tson'en.

Ixrā juinche'e sen kuinche'e ndo Jesús

Ndachro ndo Jesús tsii Espiritue ndo Dio

¹ *Tjua'anta Teófilo, xroon sa'ó ikjín, nti'a ikjin kain nge'e juinchekuajina ndo Jesús ko ixrā juinche'e ndo ó sa'ó ² kuijija nchakon sakjui ndo ngajní. Ko ti xrasatji'a ndo kuinche'e ndo sen sinche'e ixrā ko Espiritue ndo Dio bingijna ndo kuetuen'en ndo sen ixí tsono'e sen nge'e ixrā sinche'e sen. ³ Nchakon juexin kuen'en ndo Jesús, tjume'e konoxin ndo ixí jichón ndo, ko yuu kán nchakon nanaó konoxin ndo ngajin sen. Itsjé nge'e juako ndo ixí tsono'e sen nduaxin jichón ndo ko juinchekuen'en ndo sen ti tituan'an ndo Dio.

⁴ *Ti xra jii ndo ngajin sen chrikao ndo, je'e ndo ndache ndo sen satsjixin'a sen tjajna Jerusalén. Ja'in ndachro ndo:

—Nti'i chon'énnta tsaye'enta nge'e tsajon Ndotána, ti nge'e ntatjunta ndo sa'ó. ⁵ *Nduaxin ndo Juan bikitée ndo chujni ixí inda. Ko tsjé'a nchakon ja'anta tsaye'enta Espiritue ndo Dio.

Sakjui ndo Jesús ngajní

⁶ Tjume'e sen chrikao ndo Jesús, juanchangi'e sen ndo:

—Ja'anta Nchánana, ¿á tsajonnta juachaxin jai ixí ni tjajnaina tsetuan'an tjajna íjngo?

⁷ Ko juatingíexin ndo Jesús:

—Na'i. Ja'anta chonda'inta juachaxin tsono'anta ngisa tson'en ji'i. Je'o Ndotána no'e ndo ngixe'e nchakon. ⁸ *Ko nchakon tsii Espiritue ndo Dio tsaye'enta, me'e xrochondanta juachaxin tsachrjenta ko xrochronganta nge'e ixrā juanta'a, nguixin tjajna Jerusalén, ko nunte Judea, ko nunte Samaria, ko nchijí nunte xasintajni.

⁹ *Ko juexin nichja ndo Jesús ji'i, xrastetsje'e sen ndo, tuinxin je'e ndo kuaxi bajin'in ndo nui, sakjui ndo ko kuintsía ndo naa tjuj ko í bikon'a sen ndo íjngo. ¹⁰ Ko xrastetsje'e sen ti sakjui ndo Jesús ngajní, tuinxin bikon sen yuu xi tjenka ti no ste sen, stejá xa manta tjúá. ¹¹ Ko xi me'e ndachro xa:

—Ja'anta chujni nunte Galilea, ¿sonda stetsje'enta ngajní? Xranchi bikonta sakjui ndo Jesús, jaña xrokjan ndo íjngo.

Ndo tsitu'e ixrā banche'e xi Judas

¹² Tjume'e kjanxin sen ijnā ndatin'in Olivo ko kuiji sen tjajna Jerusalén. Cha'o me'e kjin'a xranchi naa kilómetro, xranchi jii juachaxin taji ni judío nchakon tjoké'e nā. ¹³ *Ko kuiji sen tjajna nti'a ko kuajin'in sen ti jii piso noi nchia tsikjen sen ti bake'e sen seno, ndo Pedro, ndo Jacobo, ndo Juan, ndo Andrés, ndo Felipe, ndo Tomás, ndo Bartolomé, ko ndo Mateo. Kaxon ndo Jacobo, ndotée ndo ndatin'in Alfeo, ko ndo Simón, ndo me'e ndo kuarue'e ni Cananista, ko kaxon ndo Judas, ndosaué ndo Jacobo. ¹⁴ Kain sen xra'o sen nti'a xronichje'e sen ndo Dio, ko kaxon jan María, janée ndo, ko sen kichuu ndo ko kaxin nchri. ¹⁵ Ko nchakon me'e, ndo Pedro bingatjen ndo ko bake'exin

1:1 1:1: Lc. 1:1-4. **1:4** 1:4: Lc. 24:49. **1:5** 1:5: Mt. 3:11; Mr. 1:8; Lc. 3:16; Jn. 1:33.

1:8 1:8: Mt. 28:19; Mr. 16:15; Lc. 24:47, 48.

1:9 1:9: Mr. 16:19; Lc. 24:50, 51.

1:13 1:13: Mt. 10:2-4; Mr. 3:16-19; Lc. 6:14-16.

tutéé ndo ngusine ti ste sen titikaon Ncháina Jesús, je'e sen xranchi naa ciento ko kán sen tsixra'o nti'a. Tjume'e ndachro ndo:

¹⁶ —Kichuuna, xrokonda tson'en xranchi nichja xroon chijnie ndo Dio ti tsinichja ndo David ó sa'ó tsichronga Espíritue ndo Dio nge'e sinche'e xi Judas, xi bika'o ni itsé ndo Jesús. ¹⁷ Je'e xa kaxon kuajiku'una xa ko xraje'o ixrā kuayé'e xa. ¹⁸ *Tjume'e je'e xa sakjui xa bike'na xa naa nunte ixi tomi juacha xa ixi ti ndako'a juinche'e xa. Ko nti'a juinxin jaa xa, me'e chringa xa ko kuachrje tşę'e xa. ¹⁹ Jaña kono'e kain ni tjajna Jerusalén, ko nunte me'e kuin'in ngigue'e nā Acéldama, me'e xrondachro naa nunte ijñi. ²⁰ Ja'in jitaxin naa Salmo chijnie ndo Dio:

Je'o ndo'a xa tsitu'e,
ko xro'an ngisen tsake'e nti'a.

Ko kaxon ndachro:

Inaa chujni tsayé'e ixrā kuanche'e xa.

²¹ *Nti'i ste ni kuajiku'una kain nchakon ti bake'e Ncháina Jesús, ²² xranchakon bikona ndo Juan bikitée ndo ndo Jesús ko ti kuijija nchakon bikona sakjui ndo Jesús ngajñi. Méxin, jai xrokonda tsjéena inaa sen tsajiku'una, ixi sen me'e kaxon xronichja sen ixi nduaxin xechón Ncháina Jesús.

²³ Ko tjume'e kuinche'e sen yuu sen, ndo José, ndatin'in ndo kaxon Barsabás ko kaxon Justo, ko inaa ndo ndatin'in Matías. ²⁴ Tjume'e nichje'e sen ndo Dio ko ndachro sen:

—Ncháina, ja'anta chuxinnta aséen kain chujni. Tjako'nananta ngisen kuinche'enta ²⁵ tsayé'e ixrā xranchi apóstol, ixrā kuintu'e xi Judas, ixi ndako'a juinche'e xa ko sakjui xa ti no tikiixin'en xa.

²⁶ Tjume'e sondaonxin sen ixro ixi jaña tsono'e sen ngixe'e xi tsayé'e ixrā, ko juacha ndo Matías, ko hora me'e kuayé'e ndo ixrā ko bajikao ndo sen tenaá kuinche'e Ncháina Jesús.

2

Kuij Espíritue ndo Dio

¹ Tjume'e kuij kia Pentecostés ko kain sen titikaon ndo Jesús xra'o sen, naakua no ste kain sen. ² Ko tuinxin kuin'en sen naa nge'e séen ndachro kuixin ngajñi xranchi naa chrinto soji. Kuixin'in chrinto nguixin ngaxin'in nchia ti ste sen. ³ Ko bikon sen naa nge'e xranchi nejen xro'i. Ko xro'i chjeya ko baketa'a xro'i ngujngu jaa sen. ⁴ Ko kain sen kuayé'e sen Espíritue ndo Dio, ko tjume'e kain sen kuaxi sen nichja sen inaa ngigua ixi Espíritue ndo Dio kuajon xronichja sen.

⁵ Ko nchakon me'e tjajna Jerusalén bake'e ni judío, ni titikaon ndo Dio, tsikj'xin nā nchijji nunte xasintajni. ⁶ Ko kueya nā tsikin'en nā ti chrinto méxin konchjiñe'e nā. Ko noe'a nā nge'e xroxraaon nā ixi ngujngu nā kuin'en nā nichja sen titikaon ndo Jesús ngujngu ngigue'e nā. ⁷ Méxin, xronka nā, ko xrakon nā ko tjao kichuu nā:

—¿Á je'a kain ni nichja ji'i, ni nunte Galilea? ⁸ ¿Xranchi chao tienxinna nichja nā ngujngu ngigua'ina? ⁹ Nti'i jii ni tsikj'xin tjajna Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto, Asia, ¹⁰ Frigia, Panfilia, Egipto ko kaxin ni nunte Africa ícha tjenka tjajna

Cirene. Ko kaxon ni romano ste na nti'i. Kaxin na judío na xrajongiexon na, ko ikaxin na je'o titikaon na ndo Dio xranchi ni judío. ¹¹ Kaxon jii ni tsiki'xin Creta, ko Arabia. Ko kaina kuin'anna ngujngu ngigua'ina nichja na ixra ijié juinche'e ndo Dio.

¹² Ko xronka na, noe'a na nge'e xroxraon na me'e juanchangi'e kichuu na:

—¿Nge'e xrondachro kain ji'i?

¹³ Ko ikaxin na juano na ko ndachro na:

—Tsikuan kain ni ji'i.

Ndo Pedro ndo nichja ngajin ni ste nti'a

¹⁴ Tjume'e je'e ndo Pedro bingatjen ndo ko kao sen tenaá apóstol ko séen nichja ndo ko ndachro ndo:

—Ja'anta ni judío ko ni ste tjajna Jerusalén. Kainnta stenta nti'i tin'ennta nge'e xronichja. ¹⁵ Sen ste nti'i je'a tsikuan sen xranchi ndachronta, xixi jai xranduyo, nandá las nueve. ¹⁶ Ti stetikonnta me'e tsichronga ndo profeta Joel:

¹⁷ Ndachro ndo Dio: Nchakon tsjexin me'e xroxruan'an Espirituna tsayé'e kain chujni.

Ichjan, xjan xi ko xjan nchri, xrochronga xjan chijnina.

Ko sen chajan tsikon sen ixra ijié tsjako jan'an ko sen ó tachrú, tsoxiexin nge'e xrontatjan sen.

¹⁸ Nchakon tson'en kain ji'i, jan'an xroxruan'an Espirituna tsayé'e kain sen nche'e xraña, nchri ko xi, ko je'e sen xrochronga sen chijnina.

¹⁹ Ko jan'an tsjako ixra ijié tsikonni ngajni, ko kaxon ngata'a nunte xasintajni tsjako kaxin ixra ijié: ijni, xro'i ko i'nchi xranchi itjuj tsikon na.

²⁰ Chjiixro tsonaxixe'e chjiixro.

Ko nchanitjao tsikonni xranchi ijni.

Jaña tson'en ko tjume'e tsji Ncháina.

Ji'in naa nchakon tsango ijié ko tsango chaxro.

²¹ Ko kain sen tsiye'e Ncháina, sen me'e tsitjáña'i sen, tsechón sen kain nchakon.

²² Ja'anta ni israelita, tin'ennta nge'e xrondachrjan. Ndo Jesús, ndo tjajna Nazaret, ndo Dio tsixrua'an ndo ndo ngajinnta ko je'e ndo juinche'e ndo itsjé ixra ijié bikonta, me'e juakoxin ndo xixi ndo Dio tsikajon ndo juachaxin ngajin ndo. Me'e jian no'anta. ²³ *Maski jaña bikonta, ja'anta ndakua'i juinchekuunta ndo xranchi tsixraon ndo Dio ó sa'ó. Ko ja'anta kuajonnta ndo ngajin ni ña'i, ko kuenitonta ndo ntá cru. ²⁴ *Ko ndo Dio juinhexechón ndo ndo Jesús ko ndo Dio kuantsje ndo kain juachaxin chón da xichononte;* í jua'i tsetuan'an xa ngajin ndo. ²⁵ Ko sa'ó ndo rey David tsichronga ndo xixi ndo Jesús ko ndachro ndo:

Jan'an xraxa'on Ncháina

ko je'e ndo tjenkana jii ndo.

Je'e ndo jii ndo ndatsjonxin jian,

méxin, xro'an nge'e tsónna.

²⁶ Méxin, tsango juaxruxin bake'e aséenna

2:23 2:23: Mt. 27:35; Mr. 15:24; Lc. 23:33; Jn. 19:18. **2:24** 2:24: Mt. 28:5, 6; Mr. 16:6; Lc.

24:5. * **2:24** 2:24 xichononte muerte

ko ro'a chaxro itsje,
ixi nóna jan'an maski tsen'enna, xro'an nge'e tsónna.

²⁷ Ixi nóna tsintue'anta aséenna ti no ste ni tsiken'en,
ko tsajon'anta juachaxin ixi xrorenga ntau'na ngaya tuye ixi jan'an
jian nta'a xráanta.

²⁸ Ja'anta juako'nanta cha'o tsechónxixini,
ko jan'an juaxruxin tsake'e ti ritjén ja'anta.

²⁹ 'Kichianna, chjánanta juachaxin xrondachrjan ixi ndo David, ndo
kuachrjenixinna, tsiken'en ndo ko tsixrabaa ndo. Ko ti no tsixrabaa
ndo xra jii nti'i nchakon stena jai. ³⁰ Ko ndo David, naa ngisen
tsichronga chijnie ndo Dio, ó no'e ndo ixi nduaxin ndo Dio chronga ixi
naa ngisen tsachrjenixin ndo xrokjan ndo rey, ndo Cristo tsetuan'an
xranchi je'e ndo baketuan'an ndo. ³¹ Jaña ndo David ó bikon ndo sa'ó,
ko chronga ndo ixi xroxechón ndo Cristo ko ndachro ndo ixi aséen
ndo Cristo tsitue'a ti jii ni tsiken'en ko xrorenga'i ntau'e ndo. ³² Méxin,
ndo Dio juinchechón ndo ndo Jesús, ko bikona kainna ko chrongana
ixi nduaxin ji'i. ³³ Jai ndo Dio bikao ndo ndo Jesús ko jii ndo Jesús
ndatsjonxin jian ti jii je'e ndo. Ko kuayé'e ndo Jesús Espíritue ndo
Dio, ti tsindachro ndo Dio xroxruan'an ndo, me'e jai xruan'an ndo
kuaye'ena. Ko kain ji'in ti bikonta ko ti kuin'ennta. ³⁴ Nojna ixi ndo
David jui'a ndo ngajni xranchi ndo Jesús, ixi je'e ndo David ndachro
ndo:

Ncháina† Dio ndache Ncháina Jesús:

“Take'é ndatsjonxin jian ti ritjén jan'an,

³⁵ tsake'eja kain ni ningakon'an ngangí tutáa ixi ja'a tsituen'en na.”

³⁶ 'Méxin, kainnta ni israelita xrokono'anta nduaxin ixi je'e ndo
Jesús, ndo juankanitonta ntacru, ndo me'e ndo Dio juincheña ndo
Ncháina, ndo Cristo.

³⁷ Ko kuin'en na ji'i, tjume'e tsango koni'e aséen na. Ko juanchangi'e
na ndo Pedro ko sen kaxin kuinche'e ndo Jesús ko ndachro na:

—Kichianna, jai, ¿inge'e sinta'ana?

³⁸ Tjume'e juate'e ndo Pedro ko ndachro ndo:

—Tintu'enta ti ndako'a nche'enta ko titikaonnta ndo Dio. Ko tjume'e
tikitéxinnta nombrée ndo Jesucristo ko ndo Dio sinchemé'e ndo jánta
ko tsajon ndo Espíritue ndo tsaye'enta. ³⁹ Ndo Dio tajon ndo Espíritue
ndo tsayé'e ja'anta ko chjan'anta ko kaxon kain ni ste ikjín. Je'e ndo
tsajon ndo Espíritue ndo ngajin kain sen tsinche'e je'e ndo.

⁴⁰ Jaña ndachro ndo Pedro ko ikaxin nge'e ndachro ndo. Ko nichje'e
ndo na jingo, ko ndachro ndo:

—Tintu'enta ti ndako'a ixi tsikaon'anta xranchi tsikaon kain ni
ndako'a nche'e jai.

⁴¹ Tjume'e kain ni kuitikaon nge'e ndachro ndo, bikitée na ko ni
konchjiñe'e nchakon me'e níi mil na. ⁴² Kain sen kuitikaon sen nge'e
juinchekuen'en sen sen apóstol tsikinche'e ndo Jesús, ko juento kichuu
sen, ko juinekao kichuu sen ko kaxon konchrinjin sen nutja ixi jaña
xroxraxaon sen ti kuen'en ndo Cristo, ko kain sen nichje'e sen ndo Dio.

Xranchi kuintee sen titikaon Ncháina

⁴³ Ko tjume'e kain chujni xronka na ixi sen apóstol kuinche'e ndo
Jesús juinche'e sen itsjé ixra jiié. ⁴⁴ *Ko tjume'e kain sen titikaon ndo

Jesús naakua naa nge'e xraxaon sen ko kain sen tonchjeye'e kichuu sen ti sine sen. ⁴⁵ Ko nchakon kuanchekji sen xrojan nge'e kuachónda sen, tomi me'e chjeye'e ngujngu sen chónda'i. ⁴⁶ Ko ngujngu nchakon xra'o sen ni'ngo ko ngujngu ndo'a sen, chaxro nekao kichuu sen. Ko konchrinjin sen nutja ixi xraxaon sen ti kuen'en ndo Jesús ko nchejié'a aséen sen. ⁴⁷ Kuajon sen juasaya ngajin ndo Dio. Ko itsjé chujni tjue'e nã sen. Ko ngujngu nchakon Ncháina bakinche'e ikaxin sen ixi itsjé sen tsitikaon sen ko xrochónda sen juachaxin tsechón sen kain nchakon.

3

Koxruen'en naa xi jua'i itji

¹ Naa nchakon ndo Pedro ko ndo Juan sakjui sen ti jii ni'ngo. Kuiji sen ó kóndo xranchi hora níi, hora me'e nichje'e sen ndo Dio. ² Nti'a jii naa xi jua'i itji xratsijongiexión xa. Kain nchakon tikao nã xa ni'ngo ixi tsake'e xa ngandangi nduja ni'ngo ndatin'in Ntãchja Chaxro. Nti'a tjanchiaka'a xa ngajin ni tixin'in ni'ngo. ³ Nchakon bikon xi ni'e ixi ndo Pedro ko ndo Juan xrokuixin'in sen ni'ngo juanchiaka'a xa ngajin sen. ⁴ Tjume'e ndo Pedro ko ndo Juan tsje'e sen xi me'e ko ndachro ndo Pedro:

—Tikonntana.

⁵ Ko xi me'e jian tsje'e xa ixi xrojan nge'e tsajon sen ngajin xa. ⁶ Ko ndo Pedro ndachro ndo:

—Chonda'i chika plata ko oro, ko ti chonda xrotjá'a. Juachaxien ndo Jesucristo, ndo tjanya Nazaret, tingatjen ko itjia.

⁷ Ko ndo Pedro itsé ndo itja xa ti jian ko tjume'e juinchengatjen ndo xa. Ko tuinxin konsoji tutée xa. ⁸ Ko chrinka xa bake'exin tutée xa ko kuaxi xa kuaji xa. Tjume'e je'e sen ko je'e xa kuixin'in sen ngaxin'in ni'ngo ko je'e xa jitji xa ko jichrinka xa ko tajon xa juasaya ngajin ndo Dio. ⁹ Tjume'e kain ni jii tjaina nti'a bikon nã ixi chao itji xa ko tajon xa juasaya ngajin ndo Dio. ¹⁰ Ko xronka nã ixi jaña koxruen'en xa ixi kuichúxin nã xa ixi xi me'e bakake'e xa tjanchiaka'a xa tomi ngandangi nduja ni'ngo ndatin'in Ntãchja Chaxro.

Nichja ndo Pedro ngajin ni jii ngaxin'in ndasin ndatin'in Salomón

¹¹ Xi jua'i bakji tintue'a xa ndo Pedro ko ndo Juan. Tjume'e kain ni ste nti'a xronka nã ikjui nã sakuitsje'e nã ntasien ni'ngo, ndasin Salomón ixi nti'a ste sen ko je'e xa kaxon. ¹² Ko hora bikon ndo Pedro kuij nã, je'e ndo ndache ndo nã:

—Ja'anta ni israelita, ¿sonda xronkanta ko sonda nchexruan-ninta? ¿Á xraxaonnta ixi jan'onna chondana ijíe juachaxin o tsango titika'onna ndo Dio, méxin koxruen'en xi ji'i? ¹³ Na'i. Ndo Dio, Nchéé ndo Abraham, ndo Isaac, ko ndo Jacob, tsango kuajon ndo ijíe juachaxin ngajin Chjen'en ndo ndatin'in Jesús. Ko ja'anta kuajonnta xjan ngajin xi Pilato ko je'e xa tjaun xa xrokuajanda xa ndo Jesús ko ja'anta chro'anta. ¹⁴ *Ko ja'anta xrojuanchianta xrokuajanda xa ndo tjúá aséen. Ko chro'anta. Ko cháña juanchianta kuajanda xa naa xi naatóñaxón chujni. ¹⁵ Ko ja'anta naakóñaxónnta ngisen tajon juachaxin tsechón chujni, me'e ndo Jesús, ko ndo Dio juinchexechón ndo ndo. Jaña bikona jan'anna ko me'e ndachrjanna. ¹⁶ Ko juachaxien

ndo Jesús chuntiana, me'e koxruen'en xi jua'i bakaji, xi tikonnta ko chuxinnta. Ko je'e xa nduaxin chuntia xa ko kuitikaon xa, méxin koxruen'en xa. Me'e stetsje'enta jai.

¹⁷ 'Ko jai kichianna, nónana ixi nchakon ja'anta ko ni tetuan'an kon'inta ndo Jesús, noa'inta nge'e juinche'enta. ¹⁸ Ko jaña juexin kon'en ixi tsindachro ndo Dio tsinichjaxin ndo sen tsichronga chijnie ndo ixi ndo Cristo xrokonda tsen'en ndo. ¹⁹ Méxin, tintu'enta ti ndako'a nche'enta ko titikaonnta ndo Dio ko je'e ndo sinchemé'e ndo kain ijie chondanta ko Ncháina Jesús sinchesoji ndo asáanta. ²⁰ Ko tjume'e je'e ndo Dio xroxruan'an ndo ndo Jesucristo, ndo tikinixin'en sinchemé'e jianta. ²¹ Ko jai ndo Jesucristo xrokonda tsitu'e ndo ngajní tsijija nchakon sinchekonchjian ndo Dio kain nge'e xranchi tsichronga ndo jitaxin chijnie ndo ó sa'ó. ²² Ó seno ndo Moisés tsindachro ndo: "Ncháina ndo Dio xroxruan'an ndo naa ngisen tsachrjenixina ko ndo me'e xrochronga chijnie ndo Dio xranchi jan'an. Ko ja'anta titikaonnta kain nge'e xrondachro ndo. ²³ Ko ngisen tsitikaon'a ti xronichja ndo, sen me'e ítsikinixien'a sen tjajna Israel."

²⁴ 'Xrangíxin ndo Samuel ko kain sen tsichronga chijnie ndo Dio: chronga sen kain ti jiton'en jai. ²⁵ Ja'anta tikinixin'annta tsiton'anta ti tsindachro ndo Dio tsinichjaxin ndo sen tsichronga chijnie ndo, ko kaxon tsaye'enta naa chijni tjintee ti tsindachro ndo Dio ngajin sen tachrí'anta. Ixi tsindache ndo Abraham ja'in: "Kain ni nunte xasintajni tsonchaonxin nã naa ngisen tsachrjenixinnta." ²⁶ Nchakon ndo Dio juinchexechón ndo Chjen'en ndo sa'ó xruan'annta ndo chjen'en ndo ngajinnta ja'anta ni israelita ixi sintanchaonnta ndo ngujngunta ko tsintu'enta ti ndako'a nche'enta.

4

Ndo Pedro ko ndo Juan ste sen ngajin ni tetuan'an

¹ Ndo Pedro ko ndo Juan xranichje'e sen ni ste nti'a ko tuinxin kujj xitaana ko xi tetuan'an ni'ngo ko xi saduceo. ² Tsango koñao nã ixi ndo Pedro ko ndo Juan stenchekuen'en sen ni tsixra'o nti'a xranchi xroxechón chujni tsiken'en xranchi jaña xechón ndo Jesús. ³ Tjume'e je'e nã itsé nã sen ko sabikao nã sen, xraxin'in nã sen ndo'achjiso. Nti'a kuitu'e sen tiie me'e ixi nchakon me'e ó kóndo. ⁴ Ko kueya nã kuin'en nã chijni juako sen, ko kuitikaon nã. Ko kain xi kuitikaon, na'ó mil xi.

⁵ Ko ndúyaxin xra'o kain ni tetuan'an ni judío ko ni tjako ley ne'e ndo Moisés nti'a tjajna Jerusalén. ⁶ Kaxon nti'a jii xi Anás, me'e xitaana ícha tetuan'an, ko xi Caifás, ko kaxon xi Juan, ko xi Alejandro, ko kain ni kichuu xitaana tetuan'an. ⁷ Tjume'e kuetuan'an xa kuixrakua ndo Pedro ko ndo Juan. Ko bake'e xa sen ngusine ko tjume'e juanchangi'e xa sen:

—¿Ngisen kuajon juachaxin o ngisen nombrée nche'exinnta kain ji'i?

⁸ Ko ndo Pedro tsango chónnda ndo juachaxien Espíritue ndo Dio, juate'e ndo ndachro ndo:

—Ja'anta ni tetuan'an tjajna ko ja'anta xi tachríi tjajna Israel, ⁹ ja'anta tjanchangínta xranchi koxruen'en naa xi ni'e ixi tjaunnta tsono'anta xranchi kon'en ji'in. ¹⁰ Méxin, tin'ennta jian nge'e xrondachrjan ixi kainnta ni tjajna Israel tsono'anta ixi xi jii nti'i

koxrue'ën xa ixi juachaxien ndo Jesucristo, ndo tjajna Nazaret, ndo kuenitonta ntacru, ko tjume'e ndo Dio juinchechón ndo ndo. ¹¹ Ja'anta juinche'enta xranchi ni nchekonchjian nchia kuitikaon'a na ixro ko tjume'e ikjan xro ícha jian ko tjintee tonsojixin nchijii nchia me'e ndo Jesús me'e ti ixro kuíntuenta ti juinchekonchjiannta tjatu'o ko jai ikjan ndo ixro tjintee. ¹² Ixi je'o ndo Jesús chóna juachaxin sinchemé'e ndo ijie ko je'o je'e ndo tsixrua'an ndo Dio ngata'a xasintajni ixi ko'a inaa ngisen tsitikaon na ixi tsoomé'e jíee na.

¹³ Ko xi tetuan'an bikon xa ixi ndo Pedro ko ndo Juan nichja sen ixi nchijii aséen sen ko kono'e xa ixi sen me'e xranchi ngixe'i inaa sen ko je'a ni ícha no'e xroon. Tjume'e xronka xi ixi kuichúxin xa ixi sen me'e tsikajikao ndo Jesús. ¹⁴ Ko xi tsikoxrue'ën nti'a stekao sen xa. Méxin, jua'i tsjankata'a xa ijie ngajin sen. ¹⁵ Ko kuetuan'an xa ixi ndo Pedro ko ndo Juan tsachrje sen nduja ko tjume'e je'o xa kuitu'e xa ngaxin'in nchia juintejae kichuu xa. ¹⁶ Ko tjume'e ndachro xa:

—¿Nge'e sinchekuuna xi ña? Ixi kain ni tjajna Jerusalén bikon na ixi ndo Dio bingijna ndo xi ji'i, me'e koxrue'ën xi ni'e ko jua'i xrondachrona ixi nduaxin'a. ¹⁷ Ko ítjaun'ana xronichja xi ji'i ngajin kain na. Méxin, xrondachena xa íxronichjajin'a xa nombrée ndo Jesús.

¹⁸ Me'e kuiye'e xa sen íjngo ko kuetuen'ën xa sen ixi xronichja'i sen ko ítsjako'a sen ixi nombrée ndo Jesús. ¹⁹ Ko tjume'e ndo Pedro ko ndo Juan juate'e sen ko ndachro sen:

—Xraxaon ja'anta, ¿á xrobake'e ndo Dio juaxruxin siá xrokuitika'onna nge'e ndachro ja'anta o xrokuitika'onna nge'e tituan'an je'e ndo? ²⁰ Ko jan'anna jua'i tsintu'ana xronichjana nge'e bikona ko nge'e kuin'anna.

²¹ Ko tjume'e je'e na kuyakutee na sen ko kuintu'e na sen sakjui sen ixi kuitja'i na xranchi chao xrobikaon sen ixi kain ni tjajna nti'a tajon na juasaya ngajin ndo Dio ixi ti nge'e jian juinche'e sen. ²² Ko xi koxrue'ën ixi juachaxien ndo Dio, xi me'e chóna xa ícha ixi yuu kán nano.

Sen titikaon ndo Jesús tjanche'e sen ndo ixi xroxrakon'a sen

²³ Tjume'e ndo Pedro ko ndo Juan ó tsikajánda na sen, me'e ikjui sen ti tsixra'o kain sen chúxin sen. Ko chronga sen kain ti kuetuan'an xitaana tetuan'an ko sen tachrii tetuan'an. ²⁴ Ko juexin kuin'ën sen, me'e kain sen nichje'e sen ndo Dio ko ndachro sen:

—Ncháina, ja'anta juinchekonchjiannta ngajni ko nunte xasintajni ko ndachaon ko kain nge'e jii. ²⁵ Ja'anta ixi Espiritue ndo Dio nichjajinnta ngajin ndo David, ndo juinche'e ixra ngajinnta me'e ja'in ndachro ndo:

¿Sonda toñao ko tjakaxin kain ni tjajna chuxin'anta?

Xro'an tjintee kain ti xraxaon na.

²⁶ Sen rey jii nunte xasintajni ko kain ni tjajna naakua xraka na ningakon'ën na Ncháina Dio ko ndo Cristo.

²⁷ *Nduaxin xi Herodes, ko xi Poncio Pilato, ko ni tsikjixin ikjin, ko ni israelita tsixra'o tjajna nti'i ixi ningakon'ën na Chjan'an ndo Jesús, ndo chóna'i ijie, me'e ndo kuinche'enta tsóña ndo Mesías. ²⁸ Jaña

juinche'e nã nge'e ó sa'ó tsindachronta ixi jaña xrokonda xrokon'en. ²⁹ Ncháina, tsje'enta ti juinchexronka nã sen ko tingijnanta sen nche'e xráanta ixi xrochronga sen chijnianta ko xroxrakon'a sen. ³⁰ Ko ixi juachaxiannta sinchexrjuen'en sen ni ni'e ko sinche'e sen ijié ixrã ixi nombrée chjan'anta, ndo tsango tjúá, ndo Jesús.

³¹ Ko juexin nichje'e sen ndo Dio, bengi nunte ti ste sen. Ko kain sen kuayé'e sen juachaxien Espíritue ndo Dio ko kuaxi sen chronga sen chjnie ndo Dio ko xrakon'a sen.

Sen titikaon tonchjeye'e kichuu sen ti chónnda sen

³² *Kain sen kuitikaon ndo Jesús naakua nge'e xraxaon sen ko kain sen tonchjeye'e kichuu sen ti chónnda sen ko xro'an ngisen ndachro ixi je'e sen tituan'an sen xrojan nge'e. ³³ Sen kuinche'e ndo Jesús ixi juachaxien ndo Dio kuachronga sen ixi xechón Ncháina Jesús ko ndo Dio ícha juinchenchaon ndo sen. ³⁴ Ko xro'an sen nóa bake'e ngakjen'en sen ixi kain sen kuachónnda jngi'e ko ndo'a kuanchekji sen ko me'e tika'o sen tomi ³⁵ ko bakajon sen ngajin sen kuinche'e ndo Jesús ko je'e sen bakonchjeya sen ngajin ngujngu sen xrokonde'e. ³⁶ Xranchi juinche'e naa xi levita ndatin'in José. Je'e xa tsiki'xin xa nunte Chipre ko sen kuinche'e ndo Jesús juinchekin'in sen xa Bernabé, me'e xrondachro ngisen tajon juaxruxin. ³⁷ Je'e ndo Bernabé juinchekji ndo naa ijngi kuachónnda ndo ko bika'o ndo tomi ngajin sen kuinche'e ndo Jesús.

5

Ti ndako'a juinche'e xi Ananías ko nchri Safira

¹ Ko naa xi ndatin'in Ananías, ko janchri'e xa, Safira, juinchekji sen naa ijngi kuachónnda xa. ² Ko xi ji'i kuitu'e xa tu'ya tomi ko tu'ya tomi bikaan xa ngajin sen kuinche'e ndo Jesús xranchi xrokjui kain tomi. Ko janchri'e xa no'e jan kaxon. ³ Méxin, ndo Pedro ndachro ndo:

—Ananías, ¿sonda chje'é juachaxin Xixron'anxrée kuixin'in xa ntakuian ixi xrojuincheye'é Espíritue ndo Dio ko xrokuitua'a tu'ya tomi tsinchekjixian nunte? ⁴ ¿Á je'a jngi'a? Ko siá ó juinchekjia ijngi, ¿á je'a tomia? ¿Sonda xraxaon juinche'e ja'in? Ja'a juincheye'é ndo Dio, je'a juincheye'é chujni.

⁵ Ko kuin'en xi Ananías ji'i, tuinxin kuitsinga xa ko ndakuen'en xa. Ko kain sen kuin'en ji'i, tsango xronka sen. ⁶ Tjume'e kaxin chajan kuintsía chán manta cuerpoe xi Ananías ko sabikao chán xa, xroxrabaa xa.

⁷ Nii hora tjume'e kuixin'in janchri'e xi Ananías ti ste sen. Ko noe'a nchra nge'e kon'en nti'a. ⁸ Ko ndo Pedro juanchangi'e ndo nchra:

—Ndachijiana, ¿á juinchekjixinta ijngi ixi ti tomi ndachronta?

Ko juatingéxin nchra:

—Jaán, jaña kochjixin ijngi.

⁹ Ko ndo Pedro ndachro ndo:

—¿Sonda juintejaonta xrojuincheye'énta Espíritue ndo Dio? Nduja ste chajan bikao ndoxi'a kuixrabaa ndo ko jai ja'a satiko'a chán tsixrabaa kaxon.

¹⁰ Ko tuinxin kue'é nchri Safira nunte tjenka tutée ndo Pedro ko ndakuen'en nchra. Tjume'e kuixin'in chajan nchia ko bikon chán

nchra ndatsiken'en nchra ko kuantsje chán nchra, ko bijabaa chán nchra ndatsjonxin nango ti no jixrabaa ndoxi'e nchra. ¹¹ Kain sen ni'ngo ko ikaxin sen kuin'en sen nge'e kon'en, me'e tsango xronka sen.

Itsje ixra ijie juinche'e sen xixi juachaxien ndo Dio

¹² Tjume'e sen kuinche'e ndo Jesús juinche'e sen kueya ixra ijie ngajin ni ste nti'a xixi juachaxien ndo Dio ko kain sen xra'o sen ngaxin'in ndasin ndatin'in Salomón. ¹³ Ninaa na tjaun'a na xrokonchjiñe'e na tjenka sen titikaon Ncháina Jesús. Ko chujni tjajna chaxro kuanichja na xixi je'e sen. ¹⁴ Ko kueya xi ko nchri kaxon kuitikaon na Ncháina Jesús. ¹⁵ Ko itsje na bakantsje na ni ni'e ko bake'e na ni ni'e ngatja cha'o, ngata'a camé na ko kanie'e na xixi tsatsinga ndo Pedro ko maski je'o tsauen ndo tsatsinga ti ste na, tsoxrue'en na. ¹⁶ Itsje ni ikaxin tjajna nti'a bakij na tjajna Jerusalén bika'o na ni ni'e ko ni chónda espíritue xiña'i ko kain na koxrue'en na.

Ni toñao barué'e na sen kuitikaon ndo Jesús

¹⁷ Ko tjume'e xitaana tetuan'an ko xi saduceo tsango kochjuye'e xa ngajin sen kuinche'e ndo Jesús, ¹⁸ ko itsé xa sen xraxin'in xa sen ndo'achjiso. ¹⁹ Tjume'e naa ndo ángel ne'e Ncháina Jesús kujj tiie kuantje'e ndo ntachja ndo'achjiso ko kuantsje ndo sen. Ko ja'in ndache ndo sen:

²⁰ —Itjinta ni'ngo ko nchekuen'ennta kain ni ste nti'a chijni tsechónxin chujni.

²¹ Ko juexin kuin'en sen ji'i, ndúyaxin sakjui sen kuixin'in sen ni'ngo ko juinchekuen'en sen ni ste nti'a.

Ko xitaana tetuan'an ko ni chrikao xa kueya xa xixi xroxra'o ni tetuan'an Israel. Ko kuetuan'an na xixi tsixrakua sen ste ndo'achjiso, sen kuinche'e Ncháina Jesús. ²² Tjume'e kuiji xi soldado ndo'achjiso ko kuitja'i xa sen ko ikjan xa ²³ ko ndachro xa:

—Juasona nti'a ko bikona jije'e jian ndo'achjiso ko nti'a ste xi jindaa ntachja. Ko kuantjan'ana ndo'achjiso ko kuitja'ina sen jije'e nti'a.

²⁴ Ko kain xi tetuan'an xitaana ko xi tetuen'en xi policía ne'e ni'ngo ko ikaxin xitaana tetuan'an kuin'en xa ji'i ko me'e xraxaon xa xixi nge'e ícha xrokon'en. ²⁵ Ko tuinxin kuiji naa ngisen ndachro:

—Ni xraxin'innta ndo'achjiso ó ste na ngaxin'in ni'ngo, nti'a stenchekuen'en na chujni.

²⁶ Ko tjume'e xi tetuen'en xi policía bikao xa xi policié xa ko jian bika'o xa sen xixi xronka xa ba ni tjajna tsaxi na xa ixro. ²⁷ Ko hora bika'o xa sen, bake'e xa sen ngajinxin* xi tetuan'an, ko xitaana tetuan'an ndachro xa:

²⁸ *—Jan'anna kuajon'ana juachaxin xixi tsjakonta nombrée xi Jesús ko ja'anta kuitikaon'anta ko nchijí tjajna Jerusalén juako'enta na ko tjaunnta tjankata'antana ijie xixi jan'anna kon'ina xi me'e.

²⁹ Tjume'e ndo Pedro ko kaxin sen kuinche'e ndo Jesús ndachro sen:

—Jan'anna xrokonda tsitika'onna ndo Dio sa'ó ko tjume'e tsitika'onna chujni. ³⁰ Ndo Dio, tsikitikaon sen kuachrjenixinna, ndo Dio me'e juinchexechón ndo Jesús, ndo kuenitonta ntacru. ³¹ Ko jai bake'e ndo Dio ndo Jesús ngajni ndatsjonxin jian ti jii je'e ndo ko kuajon ndo

* 5:27 5:27 ngajinxin delante de 5:28 5:28: Mt. 27:25.

juachaxin ixi je'e ndo tsituan'an ndo ko tsantsje'e ndo na ijje ixi ni tjajna Israel xrokjan na xrokuitikaon na ndo Dio, ko me'e xrokuitjáña ijje chóna na. ³² Ko kaxon jan'anna nichjana kain nge'e bikona ixi juachaxien Espíritue ndo Dio, Espiritu me'e tajon ndo Dio tsayé'e kain sen nduaxin tsitikaon ndo.

³³ Ko xi tetuan'an kuin'en xa kain ji'i ko tjume'e ícha koñao xa ko tjaun xa xrokóña xa sen. ³⁴ Ko tjume'e naa xi fariseo, xi me'e kaxon tituan'an xa, ndatin'in xa Gamaliel. Je'e xa naa xi maestro juinchekuen'en xa ley kain ni tjajna nti'a ko ni tjajna chónde'e na xa juasaya. Bingatjen xa ko ndache xa sen kuinche'e Ncháina ixi tsachrje sen nduja naa nchion. ³⁵ Tjume'e nichje'e xa kain xi tetuan'an ko ndachro xa:

—Ja'anta ni israelita, xraxaonnta nge'e sinchekuunta sen ji'i. ³⁶ Xraxaonnta ixi ó sa'ó bake'e naa xi ndatin'in Teudas ko bandachro xa ixi tsango tituan'an xa. Ko noó ciento na barué'e na xa. Tjume'e íkaxin chujni kóña na xa ko kain ni barué'e xa chjeke'e na ko kuitjáña na ko tjume'e ndajuexin ixra juinche'e xa. ³⁷ Tjume'e nchakon kueki na chujni tjajna, kujj inaa xi ndatin'in Judas, naa xi tjajna Galilea, ko itsje na rué'e na xa. Ko tjume'e kaxon kóña na xa ko kain ni barué'e xa juexin na. ³⁸ Méxin, tintu'enta sen ji'i ko tingakuen'anta sen. Siá jinche'e sen ixra ne'e chujni, ixra ji'i tsjexin xra. ³⁹ Ko siá nduaxin nchekuen'en sen chujni juachaxien ndo Dio, ja'anta jua'i tsingakon'ennta sen. Méxin, tintu'enta sen, siá na'i, ja'anta ritetoku'unta ndo Dio.

⁴⁰ Tjume'e kain xi tituan'an kuitikaon xa ko kuiye'e xa sen tsikinche'e ndo Jesús ko kóña na sen ko kuetuan'an xa ngajin sen ixi íxronichja'i sen ixi nombrée ndo Jesús ko tjume'e kuajanda xa sen, satsji sen. ⁴¹ Tjume'e sen kuinche'e ndo Jesús kuachrxjexin sen ti ste xi tituan'an, ko maski jaña kon'en sen, bake'e sen juaxruxin ixi ndo Dio kuajon ndo juachaxin tangi kon'en sen kondee nombrée ndo Jesús. ⁴² Ko kuintue'a sen ti tjako sen chijnie ndo Jesucristo kain nchakon ngaxin'in ni'ngo ko ngujngu ndo'a chujni.

6

Juée sen yaqto ni tsingijna ixra

¹ Nchakon me'e ícha konkueya sen titikaon Ncháina Jesús. Tjume'e sen nichja ngigua griego bajakaxin sen ngajin sen nichja ngigua hebreo. Ndachro sen ixi nchri ka'an tjañee sen griego tayé'a nchra itsje nge'e tonchjeya sen sine nchra ngujngu nchakon. ² Tjume'e sen teyuu kuinche'e ndo Jesús kuiye'e sen kain sen titikaon ndo ko ndachro sen:

—Jajna jua'i tsintu'ena ti nchekuen'enna chujni chijnie ndo Dio ko itsjina tsonchjeyana nge'e sine nchri ka'an. ³ Méxin, ja'anta kichianna tinche'enta yaqto xi ste ngakjen'ennta, sen jian chuxinnta ko sen no'e ko sen ícha chóna Espíritue ndo Dio, sen me'e xrochje'énta ixra ji'i. ⁴ Ko jan'anna xronichja'ana ndo Dio ko tsjakona chijnie ndo.

⁵ Kain sen kuin'en me'e ko naakua naa nge'e xraxaon sen. Ko kuinche'e sen ndo Esteban, ndo tsango chuntia Ncháina ko ícha chóna ndo Espíritue ndo Dio, ko kaxon ndo Felipe, ndo Próculo, ndo Nicanor, ndo Timón, ndo Parmenas ko ndo Nicolás. Je'e ndo me'e ndo tjajna Antioquia ko ó sa'ó tsikitikaon ndo xranchi ni judío. ⁶ Ko

juexin kuinche'e sen sen sinche'e xrā me'e, bika'o kichuu sen ti ste sen tsikinche'e Ncháina Jesús. Ko je'e sen nichje'e sen ndo Dio ko bake'e itja sen ngata'a nguingu sen kuayé'e xrā me'e.

⁷ Chijnie ndo Dio tsango binga nunte nti'a ko kueya nā kuitikaon nā Ncháina tjajna Jerusalén. Kaxon itsjé xitaana judío kuitikaon xa Ncháina.

Itsé nā ndo Esteban

⁸ Ndo Esteban, ndo kuachónnda juachaxin ne'e ndo Dio, kuanche'e ndo itsjé ixrā ijíe ngajin nā. ⁹ Tjume'e kaxin ni tsikí'xín ni'ngo judío, ni sa'ó bake'e esclavo, ni me'e tsikí'xín nā tjajna Cirene, ko Alejandría, ko Cilicia, ko nunte Asia, ni me'e juakaxin nā ngajin ndo Esteban. ¹⁰ Ko jua'i juacha nā xixi Espíritue ndo Dio kuanichjixin ndo Esteban. ¹¹ Tjume'e je'e nā juenge'e nā 'nā ikaxin nā xixi xrondachro nā kuin'en nā nichjangí'e ndo Esteban ndo Moisés ko ndo Dio. ¹² Me'e tsango koñao kain ni tjajna ko xi tetuan'an ni'ngo ko xi tjako ley. Tjume'e itsé nā ndo Esteban sabikao nā ndo ngajin ni tetuan'an. ¹³ Kaxon juée nā ni ncheya xixi ndachro nā ndako'a juako ndo Esteban ko ndachro nā:

—Xi jí'i tsango nichjangí'e xa ningoina ko ley kuetuan'an ndo Moisés.

¹⁴ Kuin'anna chronga xa xixi xi Jesús, xi tjajna Nazaret, sinchetjáña xa ningoina nti'i ko tsindoxin xa nge'e titikaonna ti tsinichja ndo Moisés.

¹⁵ Tjume'e xi tetuan'an ko kain ni ste nti'a stetsje'e nā ndo Esteban ko bikon nā xixi ikon ndo Esteban ikjan xranchi ikon naa ndo ángel.

7

Ti juatingíexin ndo Esteban

¹ Tjume'e xitaana tetuan'an juanchangi'e xa ndo Esteban ko ndachro xa:

—¿Á nduaxin kain ti ndachro nā xixi ja'a?

² Tjume'e je'e ndo juate'e ndo ko ndachro ndo:

—Kichianna xrotjajna Israel ko sen tachrú tin'ennta nge'e xron-dachrjan. Ndo Dio titika'onna chónnda juachaxin, ndo me'e juako ndo juachaxien ndo ngajin ndo Abraham, ndo kuachrjenixinna nchakon bake'e ndo tjajna Mesopotamia, xrasatji'a ndo nunte Harán. ³ Ndo Dio ndache ndo ndo Abraham: “Tintu'é tjajnáa ko kain sen ndúia ko satjia naa nunte tsjako'a.” ⁴ Tjume'e ndo Abraham kuachrjexin ndo nunte Caldea ko sakjui ndo ko bake'e ndo nunte Harán. Ko ó juexin kuen'en ndotée ndo, tjume'e ndo Dio bikao ndo ndo Abraham ti no stenta jai. ⁵ Ko ndo Abraham kuayé'a ndo nitu'o nunte ti no tsake'e tutée ndo. Tjume'e chronga ndo Dio xixi nchakon tsen'en ndo Abraham, nduaxin sen tsachrjenixin ndo tsayé'e sen nunte jí'i. Maski xrachónnda'i ndo ichjan, jaña ndachro ndo Dio. ⁶ Kaxon tsindachro ndo Dio xixi sen tsachrjenixin ndo Abraham, sen me'e tseta'a sen jée nunte, ko sinche'exin sen xrée nā, nti'a chjinga sinchekao nā sen ko xroxenge'a sen 'nā ko nti'a tsintee sen noó ciento nano. ⁷ Kaxon ndachro ndo Dio: “Tjume'e jan'an sintañña ijie ngajin ni juincheni'e chjan'an ti no juinchinche'e nā xjan xra. Ko tjume'e sintakjan chjan'an ko xrochjana xjan juasaya nti'i.” ⁸ Tjume'e ndo Dio tsijao ndo ndo Abraham xixi kain xjan xi tsachrjenixin ndo tsaa xjan chji'e xjan ne'e sen israelita. Ko jaña nchakon jongí'e chjen'en ndo Abraham, xjan sa'ó, xjan Isaac, ndo Abraham chjé ndo xjan chji'e xjan nchakon kuitja xjan ijni nchakon.

Kaxon jaña juinche'e ndo Isaac nchakon kuichónnda chjen'en ndo, xjan Jacob, ko tjume'e ndo Jacob jaña juinche'e ndo ngajin ti teyuu chjen'en ndo. Sen me'e kóña ndotée ti teyuu tjajna Israel.

⁹ 'Ko chjen'en ndo Jacob, sen kuachrjenixinna ó sa'ó, sen me'e kochjio sen ngajin xjan kichuu sen xjan José, ko juinчекji sen xjan ngajin kaxin xi, ko sabikao na xjan tjajna Egipto, ko ndo Dio bingijna ndo xjan ¹⁰ ko kuantsje ndo ti tangi bake'e ndo. Ko ndo Dio kuajon juachaxin ixi tsango kono'e ndo kain nge'e. Me'e bikon xi Faraón, rey tjajna Egipto, ixra jian juinche'e ndo José, ko kuajon xa juachaxin ixi tsetuan'an ndo José tjajna Egipto ko ndo'a xa.

¹¹ 'Tjume'e kuji jinta ngata'a tjajna Egipto ko nunte Canaán ko tangi kuintee na ko sen tsikachrjenixinna chónnda'i sen nge'e sine sen. ¹² Ko tsikin'en ndo Jacob ixi tjajna Egipto jitochji noa trigo ko kuetuen'en ndo chjen'en ndo ixi tsintekji xjan nti'a tse'na xjan noa, ko je'e xjan me'e sen tsikachrjenixinna. Ji'i sa'ó ikjui xjan nti'a. ¹³ Tjume'e yuxin ikjan sen nti'a ko ndo José juincheno'e ndo sen ixi je'e ndo ndo kichuu sen. Ko juako'e ndo José xi Faraón kain ndo saoe' ndo. ¹⁴ Tjume'e kuetuan'an ndo José ixi tsjirué'e sen ndotée ndo, ndo Jacob, ko kain sen kichuu ndo, xranchi níi ikán ko tena'ó sen. ¹⁵ Jaña kon'en ko ndo Jacob, sakjui ndo bake'e ndo tjajna Egipto ko tjume'e nti'a kuenxin ndo. Ko kaxon sen tsikachrjenixinna nti'a kuenxin sen. ¹⁶ Ko tjume'e kuantsjengí sen nte'e ndo Jacob ko sabikao sen nte'e ndo nunte Siquem, ko nti'a juabaa sen ntaá ti naa nunte tsike'na ndo Abraham, tsijinчекji chjen'en xi Hamor tjajna Siquem.

¹⁷ 'Tjume'e kuji nchakon tson'en nge'e tsindachro ndo Dio tsijao ndo ndo Abraham, ko sen Israel tsango konkueya sen tjajna Egipto. ¹⁸ Tjume'e tuinxin inaa xi rey baketuan'an tjajna Egipto kuachúxin'a xa ndo José. ¹⁹ Ko xi rey me'e juincheye'e xa sen tjajnaína ko chinga juinчекkao xa sen. Kuetuan'an xa ixi chjen'en sen xjan xi nandá tsjongí'e, tsintu'e sen xjan ixi tsinteken'en xjan. ²⁰ Ko tjume'e nchakon tsijongí'e ndo Moisés tsango bake'e juaxruxin ndo Dio ixi xjan me'e. Ko ndotée xjan ko janée xjan kuachónnda sen xjan ndo'a sen níi nchanitjao. ²¹ Tjume'e jua'i tsemá sen xjan ícha, me'e bijánka sen xjan. Ko nchrichje'en xi rey tjajna Egipto kuitja nchra xjan ko sabikao nchra xjan ko juinчекangi nchra xjan xranchi chjen'en nchra. ²² Ko tjume'e ndo Moisés kuangi ndo kain nge'e no'e ni Egipto ko tsango chónnda ndo juachaxin ti nge'e ndachro ndo ko nge'e kuanche'e ndo.

²³ 'Ko nchakon kuichónnda ndo Moisés yuu ikán nano xraxaon ndo tsitsje'e ndo ni israelita, ni kichuu ndo. ²⁴ Nti'a bikon ndo ixi naa xi tjajna Egipto jitoña xa naa ni kichuu ndo. Me'e bingijna ndo ni kichuu ndo ko naakóñaxón ndo xi Egipto. ²⁵ Xraxaon ndo ixi ni kichuu ndo, ni israelita, xrokono'e na ixi ndo Dio tsixrua'an ndo je'e ndo tsingijna ndo na. Ko je'e na juatsuan'i na ndo. ²⁶ Tjume'e inaa nchakon ndo Moisés bikon ndo ixi yuu ni israelita steteto na. Ko tjaun ndo xrojuike'ē ndo ixi íxrokueto'a na. Ko ndachro ndo: "Ja'anta kichuunta, ¿sonda stetetonta?" ²⁷ Tjume'e xi chónnda ijie koñao xa ko kuncheka xa ndo Moisés. Ko ndachro xa: "¿Ngisen kuajon juachaxin ixi ja'a tsituannana ko sinchéña ijie ngajin na?" ²⁸ ¿Á tjaun tson'iana xranchi naakóñaxuan xi Egipto najna?" ²⁹ Ko kuin'en ndo Moisés ji'i ko sabinga

ndo tjanya Madián ko nti'a bake'e ndo xranchi naa ni tsiki'xin jée nunte. Ko tjume'e nti'a kute'e ndo ko kuachónnda ndo yuu xjan xi.

³⁰ 'Tjume'e kuatsinga yuu kán nano ko tjenja jna ndatin'in Sinaí bikon ndo naa ndo ángel tjenja naa ntaq yaa xro'i. ³¹ Ko ndo Moisés xronka ndo ixi jaña bikon ndo ko konchjiñe'e ndo ixi xrotsje'e ndo ti xro'i ko kuin'en ndo téé Ncháina Dio ndachro: ³² "Jan'an ndo Dio titikaon sen tsikachrjenixin ndo Abraham, ko ndo Isaac, ko ndo Jacob." Ko ndo Moisés kuaxi xraga ndo ko xronka ndo ko tjaun'a ndo xrotsje'e ndo. ³³ Ko ndachro Ncháina: "Tantsje kateá ixi nunte ritingatjanga, nunte tjúa. ³⁴ Jan'an bikon ixi ni tjaúnána tsango tangi ste na tjanya Egipto ko ó kuin'an ixi teya na. Ko jai jui'i ixi tsingijna na. Méxin, xroxruan'an ja'a itsjia tjanya Egipto."

³⁵ 'Ko ni israelita juanoa na ndo Moisés ko tsindachro na: "¿Ngisen tjáa juachaxin ixi ja'a tsituannana ko sinchéñanana ijje?" Ko ndo Dio xruan'an ndo ndo Moisés ixi tsetuan'an ndo ko tsingijna ndo ni israelita ko ixi juachaxien ndo ángel bikon ndo ngaka'a ntaq yaa xro'i. ³⁶ Ndo Moisés kuantsjexin ndo ni tsikachrjenixinna tjanya Egipto. Tsango itsjé ixra ijje juinche'e ndo ko itsjé nge'e juakoxin ndo tjanya Egipto, ko ndachaon tin'in Ndachaon Játse, ko no ntajie kuaji na yuu kán nano. ³⁷ Je'e ndo Moisés ndache ndo ni israelita: "Ndo Dio xroxruan'an naa ngisen xronichja chijnie ndo xranchi xruan'anna ndo jan'an ko ndo me'e tsachrjenixin ndo ni kichuunta. Titikaonnta ndo." ³⁸ Ndo Moisés bake'e ndo ngajin ni israelita nchakon bake'e na ntajie. Ko juao ndo ndo ángel ne'e ndo Dio ijna Sinaí ko ni kuachrjenixinna kuayé'e na chijni tajon juachaxin tsehón chujni, ko chijni me'e kuaye'ena jai.

³⁹ 'Tjume'e ni kuachrjenixinna kuitikaon'a na ko juanoa na ndo Moisés ko tjaun na ijngo xrokjan na tjanya Egipto. ⁴⁰ Ko ndache na ndo Aarón: "Tja'onna xrochondana naa dio tsitaonana nti'a ixi ínona'ina nge'e kon'en ndo Moisés, ndo bingijna kuachrjexinna tjanya Egipto." ⁴¹ Ko juinchéña na naa kuxintachjan ko naakóñaxón na iko kuajon na kuayé'e kuxintachjan me'e, ko tsango bake'e na juaxrxin ixi bikon na nge'e tsikóñaxin itja chujni. ⁴² Tjume'e ndo Dio kuintu'e ndo na ixi tsitikaon na nchanotsé jii ngajni.* Ji'i tsikjin naa ngisen kuachronga chijnie ndo Dio ko ndachro ja'in:

Ja'anta ni Israel, ¿á naakóñaxónnta iko xrokuaya'a jan'an ti yuu kán nano bake'enta ntajie?

⁴³ Na'i, ja'anta biku'unta iko me'e ti jii ningue xi dio Moloc ko kaxon biku'unta nchanotsé ne'e xi dio Renfán.

Ja'anta juinchekonchjiannta kain ji'i ixi xrochje'enta juasaya xranchi xrokjui ndo dio na'anta.

Méxin, jan'an tsantsjexinnta tjaúnanta

ko xroxruan'annta tjanya Babilonia ko ícha nta'a.

⁴⁴ 'Xrabake'e ni kuachrjenixinna ntajie, nti'a chónnda na naa ni'ngo tsikonchjianxin manta ti no jii ley tsiketuan'an ndo Dio. Ji'i juinchéña na xranchi tsiketuen'en ndo Dio ndo Moisés sinchéña ndo xranchi tsikikon ndo. ⁴⁵ Tjume'e ni tsikachrjenixinna kuayé'e na ni'ngo manta kuitu'e na. Tjume'e ni chrikao ndo Josué bikao na ni'ngo me'e nchakon juacha na kuayé'e na nunte'e ikaxin tjanya, ni me'e kuantsjexin

* 7:42 7:42 ngajni cielo

ndo Dio. Jaña kon'en kuijija nchakon kuaxi kuetuan'an ndo David.
⁴⁶ Tsango juinchenchaon ndo Dio ndo rey David ko ndo David tjaun
 ndo sinchekonchjian ndo naa ningue ndo Dio, ndo tsikitikaon ndo
 Jacob. ⁴⁷ Ko je'e ndo juinchekonchjian'i ndo ni'ngo. Ndo Salomón,
 chjen'en ndo David, juinchekonchjian ni'ngo me'e. ⁴⁸ Ko ndo Dio
 jii ngajni ji'a ndo ngaxin'in naa ni'ngo tsikonchjianxin itja chujni.
 Ndachro naa xi nichja chijnie ndo Dio:

⁴⁹ Jan'an ndo Dio ngajni nti'a tetuanxin
 ko nunte xasintajni nti'a jita'a tutéena.
 ¿Ngixe'e nchia sinchekonchjiananta?,
 o, ¿ti no tsake'e tsjokéena?

⁵⁰ ¿Á je'a tjáana juntañaxin kain nge'e?

⁵¹ 'Ko ja'anta icha asáanta ko titikaon'anta. Ja'anta tin'ennta ko
 nche'enta xranchi ni chúxin'a ndo Dio. Kain nchakon tetoku'unta
 Espiritue ndo Dio. Ja'anta nche'enta xranchi ni tsikachrjenixinnta
 ó sa'ó. ⁵² Ni tsikachrjenixinnta chinga juinchekao na sen chronga
 chijnie ndo Dio. Ko naakóñaxón na sen kuachronga ixi tsji ngisen
 xrochóna'i ijie. Ko ó kuijii ndo me'e ko ja'anta juinchekjinta ndo ko
 tjume'e naakóñaxón na ndo. ⁵³ Ja'anta kuaye'enta ley kuetuan'an ndo
 Dio, nge'e chronga ndo ángel, ko ja'anta kuitikaon'anta.

Ndakuen'en ndo Esteban

⁵⁴ Ko hora kuin'en na nge'e ndachro ndo Esteban, tsango koñao na,
 ncheketo neno na ixi koñao'e na ndo. ⁵⁵ Ko ndo Esteban icha jichóna
 ndo juachaxin Espiritue ndo Dio ko tsje'e ndo ngajni ko bikon ndo
 juachaxien ndo Dio ko kaxon bikon ndo ndo Jesús siin ndo ndatsjonxin
 jian ti jii ndo Dio. ⁵⁶ Ko ndachro ndo Esteban:

—Bikon xitje'e ngajni ko nti'a jii Chjen'en ndo Dio, xjan jongi'e
 xranchi chujni, ndatsjonxin jian ti jii ndo Dio.

⁵⁷ Ko je'e na bije'e ndatsjon na ko séen koyaku'e na ndo, ⁵⁸ ko sabikao
 na ndo ngande'e tjajna ko ixro kóñaxin na ndo, ko ni tjangi'e ndo
 Esteban kuantse na ti jitsáa na ko bake'e na tutée naa chajan ndatin'in
 Saulo ixi xrotsje'e chán manta. ⁵⁹ Ko je'e na yaxin na ixro ndo Esteban
 ko je'e ndo tinóatée ndo ngajin Ncháina Jesús ko ja'in ndachro ndo:

—Ncháina Jesús taye'énta aséenna.

⁶⁰ Ko bake'exin ntatuchi'in ndo ko séen nichja ndo:

—Ncháina Jesús, ja'anta tjankata'inta ijie ngajin ni stetóñana.

Jaña ichro ndo ko ndakuen'en ndo.

8

Ndo Saulo tjaun ndo tsóña ndo sen titikaon ndo Jesús

¹ Ndo Saulo naxraje'o xraxaon ndo xranchi ni kóña ndo Esteban.

Ko nchakon me'e juangixin na tóña na sen titikaon ndo Jesús tjajna
 Jerusalén ko kain sen titikaon ndo Cristo kuaxi chjeke'e sen sakjui sen
 nchijii nunte Judea ko nunte Samaria. Ko je'o sen apóstol tsikinche'e
 ndo Jesús kuitu'e sen Jerusalén. ² Kaxin sen tsango titikaon ndo
 Dio juabaa sen ndo Esteban ko tsjangaxin sen ndo. ³ *Ko xi Saulo
 ningakon'en xa sen titikaon ndo Cristo. Ko kuaxi xa kuixin'in xa

ngujngu ndo'a sen ko itsé xa sen xi ko sen nchri ko bingakjin xa sen ko xraxin'in xa sen ndo'achjiso.

Juako sen chijnie ndo Cristo nunte Samaria

⁴ Ko sen sajuixin tjajna Jerusalén stetjako sen chijnie ndo Cristo nchijí ti no kuintekji sen. ⁵ Naa ndo ndatin'in Felipe sakjui ndo naa tjajna nunte Samaria ko kuaxi ndo chronga ndo chijnie ndo Cristo.

⁶ Ko tsango tsjé nã xra'o nti'a ko kuin'en nã nge'e ndachro ndo Felipe ixi ó bikon nã ixrã ijíé juako ndo. ⁷ Ko itsjé ni chónnda espíritue Xixron'anxrée koxruen'en nã ko espíritu me'e kuyako kuachrjexin je'e chujni me'e. Kueya ni jua'i tingatjen kuaxi nã itji nã ko ni ntarengo chao itji nã kaxon. ⁸ Ko kain ni tjajna ijíé tsango juaxruxin bake'e nã.

⁹ Tjajna me'e bake'e naa xi ndatin'in Simón, xi me'e tuso xa ko bancheye'e xa ni nunte Samaria ko je'e xa ndachro xa tsango tetuan'an xa. ¹⁰ Kain nã jian stetin'en nã, xjanchínchín ko ni tachrú ko ndachro nã:

—Xi ji'i tsango chónnda xa juachaxien ndo Dio.

¹¹ Kain nã baktikaon nã xa ixi ti ixrã ijíé banche'e xa me'e juincheye'e xa nã itsjé nano. ¹² Ko nchakon kuitikaon nã chijni juako ndo Felipe kondee juachaxien ndo Dio ko ndo Jesucristo, tjume'e ni xi ko ni nchri bikitée nã. ¹³ Ko kaxon xi Simón, kuitikaon xa ko bikitée xa kojuangixin xa rué'e xa ndo Felipe ko tsango kuitekaon xa ixi bikon xa ixrã ijíé juako ndo Felipe.

¹⁴ Tjume'e sen apóstol, sen tsikitu'e tjajna Jerusalén, kuin'en sen ixi itsjé ni nunte Samaria ó kuitikaon nã chijnie ndo Dio. Ko tjume'e kuetuen'en sen ndo Pedro ko ndo Juan satsji sen nti'a. ¹⁵ Ko nchakon kuiji sen juanche'e sen ndo Dio ixi ni titikaon ndo Cristo nti'a xrokuayé'e nã Espíritue ndo Dio ¹⁶ ixi xratayé'a nã Espíritue ndo. Je'o tsikikitexin nã nombrée Ncháina Jesús. ¹⁷ Tjume'e ndo Pedro ko ndo Juan bake'e itja sen ngata'a jaa nã ko kuayé'e nã Espíritue ndo Dio.

¹⁸ Ko xi Simón bikon xa ixi sen apóstol bake'e itja sen ngata'a jaa ni tsikitikaon ko kuayé'e nã Espíritue ndo Dio, ko tjume'e xi Simón tjaun xa tsajon xa tomi ngajin sen apóstol ¹⁹ ko ndachro xa:

—Chjánanta juachaxin ixi kaxon jan'an tsakée tjáana ngata'a jaa chujni ko tsayé'e nã Espíritue ndo Dio.

²⁰ Ko ndachro ndo Pedro:

—Ja'a ko tomia xroche ti xro'i tanga'i ixi xraxaoan tse'na juachaxien ndo Dio. ²¹ Ja'a jua'i sinche'e ixrã ji'i ixi ndo Dio no'e ndo ixi ja'a tjúá'i asáan. ²² Ko tintu'é ti ndako'a nche'e ko tinóatáa ngajin ndo Dio ixi sinchemé'e ndo ijíé chonda. ²³ Ó bikona ixi tsango chjuye'e asáan ko kueya ijíé chonda.

²⁴ Ko tjume'e xi Simón juate'e xa ndachro xa:

—Tjanche'enta Ncháina Jesús ixi ti ndachronta tsoen'a ji'in ngajin jan'an. ²⁵ Tjume'e juexin chronga sen apóstol chijnie ndo Jesús, sakjui sen itsjé tjajna tikinixin'en nunte Samaria ko juinchekuen'en sen nã chijni tajon juachaxin tsechón aséen chujni. Ko tjume'e ikjan sen tjajna Jerusalén.

Ndo Felipe ko xi tsikí'xin tjajna Etiopía

²⁶ Tjume'e naa ndo ángel ne'e Ncháina Dio ndache ndo Felipe:

—Tingatjen satjia no nǎjin, ti jii cha'o xingajinxin chujni tjajna Jerusalén ti tjixin ni tjajna Gaza.

Cha'o ji'i tatsinga no ntajie. ²⁷ Ko ndo Felipe bingatjen ndo ko sakjui ndo no cha'o me'e. Nti'a kuetan ndo naa xi tjajna Etiopía. Je'e xa naa xi eunuco ko xi me'e tja'o xa tomie jan Candace, naa jan reina tetuen'en tjajna Etiopía. Je'e xa tsikji xa tjajna Jerusalén, nti'a kuajon xa juasaya ngajin ndo Dio. ²⁸ Tjume'e je'e xa kjanxin xa tjajna Jerusalén ko satsji xa tjajnee xa ko je'e xa jiyá xa naa carreta me'e jincheckuanxin xa naa xroon tsikjin ndo profeta Isaías, ndo kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó. ²⁹ Ko Espiritue ndo Dio kuetuen'en ndo Felipe:

—Itjia tonchjiñe'e tjenka carreta me'e.

³⁰ Ko konchjiñe'e ndo Felipe ti jii carreta, ko kuin'en ndo ixi xi me'e jincheckuanxin xa xroon tsikjin ndo Isaías. Ko juanchangi'e ndo xa:

—¿Á tienxian nge'e rincheckuanxin?

³¹ Tjume'e juate'e xa ko ndachro xa:

—¿Xranchi tsianxin siá xro'an ngisen tingijnana tsianxin nge'e jichro xroon ji'i?

Ko juanche'e xa ndo Felipe tsajin'in ndo carreta tsake'e ndo tjenka xa.

³² Ko xroon chijnie ndo Dio jincheckuanxin xa, ja'in ndachro: Sabikao nǎ ndo xranchi naa kutuchjon tsóña nǎ.

Xranchi naa kutuchjon tenko ba nchakon kjin'en nǎ ba, jaña je'e ndo kaxon xro'an nge'e ndachro ndo ko xro'an nge'e nichja ndo.

³³ Juanoa nǎ ndo ko juincheñe'a nǎ ndo ijie.

Ko sen kuachrjenixin ndo, ¿ngisen tseki ji'i?, ixi je'e ndo kuen'en ndo ngata'a nunte nti'i.

³⁴ Tjume'e xi eunuco juanchangi'e xa ndo Felipe ko ndachro xa:

—Ixudio ndachijiana ngisen kon'en kain ji'in. ¿Á ndo tsikjin xroon ji'in o á inaa ngisen?

³⁵ Tjume'e ndo Felipe kuaxi ndo chronga ndo ti no jincheckuanxin xa ko juako'e ndo xa chijnie ndo Jesús. ³⁶ Ko stetatsinga sen ti no jii inda, me'e ndachro xi eunuco:

—Nti'i jii inda. ¿Á jua'i tsikitéexinna nti'i?

³⁷ Ko ndachro ndo Felipe:

—Siá nduaxin titikáoan ngaya asáan, chao tsikitée.

Ko je'e xa juate'e xa:

—Titika'on ixi ndo Jesucristo, Chjen'en ndo Dio.

³⁸ Ko kuetuan'an xi me'e tsixin carreta ko kayui sen xingajin sen ti jii inda ko ndo Felipe bikitée ndo xa. ³⁹ Tjume'e juexin kuachrjexin sen inda, Espiritue ndo Dio sabikao ndo Felipe íjngo. Ko xi bikitée, í bikon'a xa ndo Felipe. Ko tsango juaxruxin kua xa chaoé xa. ⁴⁰ Ko ndo Felipe konoxin ndo tjajna Azoto ko bakatsinga ndo ngujngu tjajna ko kuachronga ndo chijnie Ncháina Jesús, jaña juinche'e ndo ko kuiji ndo tjajna Cesarea.

9

*Ndo Saulo kuitekaon ndo ndo Jesús
(Hch. 22:6-16; 26:12-18)*

¹ Xi Saulo tsango ningakon'en xa sen titikaon Ncháina Jesús ko tjaun xa naatsónaxón xa sen. Méxin, sakjui xa bijée xa xitaana tetuan'an ² ko juanchia xa naa xroon chóna juachaxin satsji xa ni'ngo tjajna Damasco tsjée xa sen titikaon chijnie ndo Jesús ixi tsikao xa sen nchri ko sen xi tjajna Jerusalén xroxraxin'in xa sen ndo'achjiso. ³ Ko yaa xa cha'o ko ó xrokuiji xa tjajna Damasco, tuinxin kujj naa xro'i kujxin ngajní bingasáña ngandajin xa. ⁴ Ko xi Saulo kuitsinga xa nunte, ko kuin'en xa nichja naa ngisen ko ndachro:

—Saulo, Saulo, ¿sonda ningakonnana ko tengiana?

⁵ Ko tjume'e xi Saulo juanchangi xa:

—¿Ngisen ja'anta?

Ko tée sen nichja, ndachro:

—Jan'an ndo Jesús, ndo tsango ningakon'én.

⁶ Je'e xa xranga xa ko xronka xa, ko ja'in ndachro xa:

—Ja'anta, ¿nge'e tjaunnta sinta'a?

Ko Ncháina Jesús ndachro ndo:

—Tingatjén, tixin'ia tjajna Damasco, ko nti'a tsetuan'an nge'e sinche'e.

⁷ Ko tjume'e ni bijikao xi Saulo tsango xronka na ixi kuin'en na tée naa ngisen nichja ko xro'an ngisen bikon na. ⁸ Ko bingatjen xi Saulo ko kuantje'e ikon xa ko xro'an nge'e bikon xa. Ko ni tikao xa ngatsé'e na xa ko sabikao na xa tjajna Damasco. ⁹ Ko nti'a bake'e xa níi nchakon, bikon'a xa ko juine'a xa ko xro'an nge'e kui'i xa.

¹⁰ Ko tjajna Damasco bake'e naa ndo titikaon Ncháina Jesús ndatin'in Ananías, ko juachaxin espíritue ndo Dio tsikikonxin ndo ndo Jesús ja'in kuituan'an ndo Jesús ngajin ndo:

—Ananías.

Ko ndo Ananías juate'e ndo:

—Nti'i ritjén, Nchána.

¹¹ Ko ndachro Ndo Jesús:

—Tingatjén satjia cha'o ndatin'in Nao. Ko tjée ndo'a naa ndo ndatin'in Judas ko nti'a tsinchíia naa xi ndatin'in Saulo tsiki'xin tjajna Tarso ko je'e xa jinichja'na xa, ¹² ixi je'e xa bikon xa naa xi ndatin'in Ananías tixin'in xa nchia ko tsake'e itja xa ngata'a jaa je'e xi me'e ko chao tsikon xa íngo.

¹³ Ko ndo Ananías juate'e ndo:

—Nchána, ó kujin'an nge'e ndachro kueya chujni, ixi xi me'e ndako'a nche'e xa ngajin sen titikaon ngajinnta, sen ste tjajna Jerusalén. ¹⁴ Ko jai kujj xa nti'i ixi tsikayé'e xa juachaxien xitaana tetuan'an ixi tsikao xa kain sen titikaonnta.

¹⁵ Ko Ncháina Jesús ndachro ndo:

—Itjia ixi jan'an kuincha'a xi me'e ixi tsjako xa chijnina. Sinchekuen'en xa ni ste jée tjajna ko xi rey ko kaxon ni israelita, ¹⁶ ko jan'an tsjako'a xa ixi tsango tangi tson'en xa ixi tsitikaonna xa.

¹⁷ Tjume'e ndo Ananías sakjui ndo nchia ti jii xi Saulo ko bake'e itja ndo ngata'a jaa xa ko ndachro ndo:

—Ja'a kichian Saulo, Ncháina Jesús, ndo bikuan ngatja cha'o, kuetuanna ndo jui'i ixi tsikuan íngo ko tsaye'é Espíritue ndo.

¹⁸ Ko tuinxin kuintjixin ikon xi Saulo naa nge'e xranchi kjo'e kucheg, ko chao bikon xa íngo. Ko bingatjen xa ko bikitée xa. ¹⁹ Ko tjume'e

juine xa ko chao konsoji xa íjngo. Ko kuitu'e xa kaxin nchakon ngajin sen titikaon Ncháina Jesús tjanya Damasco.

Ndo Saulo juinchekuen'en ndo na tjanya Damasco

²⁰ Ko tjume'e juangixin ndo Saulo juako ndo ngaxin'in ni'ngo Israel ixi ndo Jesús, Chjen'en ndo Dio. ²¹ Kain ni jitin'en tsango xronka na ko ndachro na:

—¿Á je'a xi ji'i baru'e ko bakoña kain ni titikaon ndo Jesús tjanya Jerusalén? ¿Á me'e kui'xin xa nti'i ixi tsikao xa ni titikaon ndo Jesús ngajin xitaana tetuan'an?

²² Ko ícha xrakon'a xa juako xa ixi nduaxin ndo Jesús ndo Cristo. Ko ni judío bake'e tjanya Damasco jua'i nichjangí'e na ndo.

Xi Saulo satinge'e xa ni judío

²³ *Ko ó kuatsinga itsjé nchakon ko ni judío stexraxaon na xranchi naatsóñaxón na xi Saulo. ²⁴ Ko ó kono'e ndo ti stexraxaon na. Ko tiie ko nchakon stechón'en na ngandangi nduja tjanya ixi tjaun na naatsóñaxón na ndo. ²⁵ Ko naa tiie sen titikaon Ncháina Jesús bake'e sen ndo Saulo ngaya naa ntaxra ijié ko tjume'e juinchexingajin sen ntaxra jiá ndo tuenxin tjatu'o jii ngandajin nduja tjanya. Me'e chao sabinga ndo.

Ndo Saulo sakjui ndo tjanya Jerusalén

²⁶ Ko nchakon kuiji ndo Saulo tjanya Jerusalén tjaun ndo xrokui ndo ngajin sen titikaon Ncháina Jesús. Ko kain sen xronka sen ixi kuitikaon'a sen á nduaxin kaxon je'e ndo ó titikaon ndo Ncháina Jesús. ²⁷ Ko tjume'e ndo Bernabé sabikao ndo ndo Saulo ti ste sen apóstol ko chronga ndo ixi ndo Saulo tsikikon ndo Ncháina ngatja cha'o ko Ncháina tsinichje'e ndo ndo. Ko tjanya Damasco juako ndo Saulo nombrée Ncháina Jesús ko xronka'i ndo. ²⁸ Tjume'e ndo Saulo kuitu'e ndo tjanya Jerusalén ko chrikao ndo sen apóstol. Ko xrakon'a ndo tjako ndo chijnie Ncháina Jesús. ²⁹ Ko je'e ndo tjaun ndo tsjao ndo ni judío nichja griego ko je'e na tjaun na naatsóñaxón na ndo. ³⁰ Tjume'e sen titikaon ndo Cristo tsikin'en sen nge'e xrokon'en ndo ko sabikao sen ndo tjanya Cesarea ko kuetuen'en sen ndo satsji ndo tjanya Tarso.

³¹ Ko tjume'e sen titikaon Ncháina nichijí nunte Judea, nunte Galilea ko nunte Samaria juaxruxin bake'e sen ko ícha kuitikaon sen ndo Jesús. Kuachóna sen juasaya ngajin Ncháina ko Espíritue ndo Dio bingijna sen ko ícha konkueya sen.

Xi Eneas koxruen'en xa

³² Tjume'e ndo Pedro kuitsje'e ndo kain sen titikaon Ncháina Jesús. Kaxon sakjui ndo kuitsje'e ndo sen titikaon Ncháina ste tjanya Lida. ³³ Nti'a kuitja ndo naa xi ndatin'in Eneas. Ijní nano jtsingata'a xa kania ixi tsiken'en yui tutée xa. ³⁴ Ko ndachro ndo Pedro:

—Eneas, ndo Jesucristo syntaxruan'an ndo jai. Tingatjen tatsían kania'a.

Ko tjume'e xi Eneas tuinxin bingatjen xa. ³⁵ Ko kain ni jii tjanya Lida ko tjanya Sarón bikon na ixi koxruen'en xa ko kaxon je'e na kuitikaon na Ncháina Jesús.

Xechón nchri Dorcas

³⁶ Ko nchakon me'e bake'e naa nchri tjajna Jope titikaon nchra Ncháina ko ndatin'in nchra Tabita ko ngigua griego xrondachro Dorcas. Ko je'e nchra jian juinche'e nchra ko bingijna nchra ni nóa.

³⁷ Tjume'e naa nchakon tsango koni'e nchra ko ndakuen'en nchra. Ko juinéma sen cuerpoe nchra ko bake'e sen nchra ti piso yuxin noi. ³⁸ A tjajna Jope jii tjajna tjenka tjajna Lida, nti'a bake'e ndo Pedro. Ko sen titikaon Ncháina no'e sen ixi nti'a jii ndo. Ko tjume'e xruan'an sen yuu sen xrondache sen ndo ixi tuinxin tsj̄i ndo ko tsonchrjen'a ndo.

³⁹ Ko tjume'e sabikao sen ndo Pedro. Ko kuiji sen nti'a ko tuinxin bikao sen ndo ti jii cuerpoe nchri tsiken'en. Nti'a ste kain nchri ka'an tsango tsjanga nchra ko juako nchra kain manta tsijaon nchri Dorcas nchakon xrabakechón nchra. ⁴⁰ Tjume'e kuetuan'an ndo Pedro ixi kain n̄a tsachrje n̄a nduja. Ko bake'exin ntatuchi'in ndo ko nichje'e ndo ndo Dio. Ko jitsje'e ndo nchri tsiken'en ko ndachro ndo:

—Tabita, tayá.

Ko je'e nchra kuantje'e ikon nchra ko bikon nchra ndo Pedro ko bake'e nchra nunte. ⁴¹ Ko tjume'e itsé ndo itja nchra ko juinchengatjen ndo nchra. Ko kuiye'e ndo kain sen titikaon Ncháina ko kaxon kain nchri ka'an ixi tsikon sen ó tsixechón nchra. ⁴² Tjume'e kain ni jii tjajna Jope kono'e n̄a nge'e juinche'e ndo Pedro ko itsjé n̄a kuitikaon n̄a Ncháina Jesús. ⁴³ Tjume'e ndo Pedro kuitu'e ndo itsjé nchakon tjajna me'e ko bake'e ndo ndo'a ndo Simón, naa ndo kuanchexema tjue'é iko.

10*Ndo Pedro ko ndo Cornelio*

¹ Tjajna Cesarea bake'e naa ndo ndatin'in Cornelio. Ndo me'e ndo capitán tetuen'en xi soldado kuix̄in Italia. ² Tsango jian ndo ko kain sen ndo'a ndo xraxaon n̄a ndo Dio ko tajon ndo kueya tomi ixi tjaun ndo tsingijna ndo sen judío ko kain nchakon nichje'e ndo ndo Dio. ³ Tjume'e naa nchakon hora nínxin ó kóndo tuinxin bikon ndo naa ndo ángel nche'e ixr̄a ngajin ndo Dio, ndo me'e kuix̄in'in ndo ti jii ndo Cornelio ko ndachro ndo:

—Cornelio.

⁴ Ko ndo Cornelio jitsje'e ndo ndo ángel ko xronka ndo ko juanchangi ndo:

—¿Nge'e tjaunnta?

Ko ndachro ndo ángel:

—Ndo Dio bake'e juaxruxin ixi ti nichje'é ndo ko jian nche'e tingijna ni nóa. ⁵ Méxin, tetuen'én naa ngisen satsji tjajna Jope ixi tsikao n̄a ndo Simón kaxon ndatin'in Pedro. ⁶ Ko ndo me'e jii ndo ndo'a naa xi kaxon ndatin'in xa Simón. Xi me'e kuanchexema tjue'é ko. Ndo'a xa jii tjenka ndachaon.*

⁷ Hora sakjui ndo ángel, ndo nichje'e ndo Cornelio, je'e ndo Cornelio kuiye'e ndo yuu xi nchexr̄a ko kaxon naa xi soldado xraxaon xa ndo Dio ko jian tjento ndo xa. ⁸ Beki'e ndo xa kain ti bikon ndo ko tjume'e kuetuen'en ndo xa satsji xa tjajna Jope.

* **10:6** 10:6 ndachaon mar

⁹ Ngusine nchakon íjngo steyá xa cha'o tjenka tjanya Jope, ko ndo Pedro kuajin'in ndo ngata'a nchia ixi nti'a xronichjexin ndo ndo Dio. ¹⁰ Ko tjume'e tsango kuen'en ndo jinta ko tjaun ndo sine ndo. Nandá stenchekonchjian nã nge'e sine ndo, tuinxin bikon ndo naa nge'e. ¹¹ Bikon ndo ixi xitje'e ngajní ko nti'a xingajinxin naa manta ijié. Jixrite'e kanoó ikon manta. ¹² Ko ngaxin'in manta jitjinga iko chónnda noó tutée kao kunchee ko kain iko tjanga. ¹³ Ko tjume'e kuin'en ndo nichja naa ngisen ndachro:

—Pedro, taya, ton'íá iko me'e, ko inte ba.

¹⁴ Ko ndo Pedro juate'e ndo:

—Nchána. Jan'an nai'a ine nge'e tjúá'i.

¹⁵ Ko ndo ángel nichja íjngo ko ndachro ndo:

—Ti ó juinchetjúá ndo Dio, ndachro'a ixi tjúá'i.

¹⁶ Níi kon'en jaña ko tjume'e tuinxin sakjui manta ngajní. ¹⁷ Tjume'e ndo Pedro xraxraon ndo nge'e xrondachro ti bikon ndo, tuinxin xi xruan'an ndo Cornelio kuiji xa ngandangí nduja nchia me'e ko tsijanchangí xa ti no jii ndo'a ndo Simón. ¹⁸ Tjume'e séen juanchangi xa:

—¿Á nti'i jii ndo Simón kaxon ndatin'in Pedro?

¹⁹ Xra jixraon ndo Pedro nge'e bikon ndo, ko Espíritue ndo Dio ndachro:

—Tsje'é ó kuiji níi sen tjanchangi ixi ja'a. ²⁰ Taya, xingajian ko satiko'a xa ko ta'ia juachjaon, ixi jan'an xruan'an sen ñã ngajian.

²¹ Tjume'e xingajin ndo Pedro ti ste xa ko ndachro ndo:

—Jan'an Pedrona. ¿Inge'e tjéexinntana?

²² Ko juate'e xa:

—Kuetuan'an ndo capitán Cornelio jui'ina nti'i. Je'e ndo naa ni tsango jian ko xraxaon ndo ndo Dio. Kain ni judío chónde'e nã ndo juasaya ko tjue'e nã ndo. Naa ndo ángel tsixrua'an ndo Dio nichje'e ndo ko chronga ndo ángel ixi xrojuirua'ananta ixi itsjinta ndo'a ndo ko tsin'en ndo nge'e xrondachronta.

²³ Ko ndo Pedro ndachro ixi chao tsitu'e xa nti'a tiie me'e. Ko ndúyaxin sabikao xa ndo Pedro kaxon kaxin ni titikaon Ncháina ste tjanya Jope.

²⁴ Tjume'e inaa nchakon kuiji sen tjanya Cesarea. Nti'a jichón'en ndo Cornelio ko kaxon kain ni ndo'a ndo ko ni chúxin ndo tsikiye'e ndo. ²⁵ Ko nchakon kuiji ndo Pedro ndo'a ndo Cornelio, tjume'e ndo Cornelio kuachrjexin ndo nchia ko nichje'e kichuu ndo. Ko bake'exin ntatuchi'in ndo Cornelio ngajin ndo Pedro ixi tjaun ndo xrokuajon ndo juasaya ngajin ndo Pedro. ²⁶ Tjume'e ndo Pedro juinchengatjen ndo ndo Cornelio ko ndachro ndo:

—Tingatjen. Takexin'a ntatuchi'ian. Jan'an naa chujni xranchi ja'a.

²⁷ Ko jitjao kichuu sen kuixin'in sen ndo'a ndo Cornelio ko bikon ndo Pedro ixi kueya nã ste nã nti'a. ²⁸ Ko ndachro ndo Pedro:

—Ja'anta no'anta ixi jan'anna xro judíona jua'i tsjentona chujni je'a judío ko chonda'ina juachaxin tsixin'inna ndo'a ni me'e. Ko je'e ndo Dio juako'na ndo ixi jua'i xrondachrjan tjúá'i ngixe'i chujni. ²⁹ Méxin, nchakon kuiya'nanta, tuinxin jui'i. Tja'on tsonóna sonda kuiya'nantana.

³⁰ Tjume'e juate'e ndo Cornelio ko ndachro ndo:

—Ó kuatsinga noó nchakon, xranchi hora i nti'i ritjén nía rintakat-seña'o jinta ko rinichja'a ndo Dio. Ko tuinxin bikon naa ngisen jiyá manta tjúá jitóngíxin. ³¹ Ndachro sen me'e: “Cornelio, ó kuin'en ndo Dio nge'e nichje'é ndo ko ó no'e ndo ixi tsango tingjna ni nóa. ³² Méxin, tetuen'én naa ngisen satsji tjajna Jope ixi tsika'o sen ndo Simón kaxon ndatin'in Pedro. Jii ndo'a naa xi kaxon ndatin'in xa Simón chjée xroqan tjue'é iko ko tjenka ndachaon jii ndo'a xa”, ichro ndo ángel me'e. ³³ Méxin, jaña tuinxin kuituan'an ngisen kuiya'a. Jian juinche'e ixi jui'ia nía. Ko jai ó no'e ndo Dio ixi kain jan'anna tja'onna tsin'anna nge'e kuetuan'an Ncháina Dio xrochronga ngajinna.

Ndo Pedro juinchekuen'en ndo ndo Cornelio chijnie ndo Dio

³⁴ Tjume'e ndachro ndo Pedro:

—Jai ó tianxin ixi ndo Dio xraje'o tjue'e ndo Dio kain chujni, ³⁵ ixi je'e ndo tayé'e ndo kain sen ngixe'i tjajna titikaon ko tajon sen juasaya ngajin ndo. ³⁶ Ndo Dio nichje'e ndo sen tjajna Israel ko kuin'en sen chijni tajon juaxruxin chronga Ncháina Jesucristo. Je'e ndo Nchée kain chujni. ³⁷ Ja'anta ó no'anta jian kain nge'e tsikon'en nchijí ti ste ni judío xrangíxinxín nunte Galilea nchakon ndachro ndo Juan xrokonda tsikitée kain chujni. ³⁸ Ja'anta ó no'anta ixi ndo Dio kuajon ndo juachaxien Espíritue ndo kuayé'e ndo Jesús, ndo tsiki'xin tjajna Nazaret ko ó no'anta kaxon ixi ndo Jesús jian juinche'e ndo ko juinchexruen'en ndo kain ni tangi ste kondeexin Xixron'anxrée. Jaña jian juinche'e ndo Jesús ixi ndo Dio jii ngajin ndo. ³⁹ Tjume'e jan'anna nduaxin bikona kain nge'e juinche'e ndo Jesús nunte Judea ko tjajna Jerusalén. Tjume'e juankanito na ndo ntacru ko naakóñaxón na ndo. ⁴⁰ Tjume'e ndo Dio juinchehexón ndo ndo Jesús nchakon nínxin ko kuajon ndo juachaxin bikona ndo íjngo. ⁴¹ Je'a kain chujni bikon na ndo. Je'o sen kuinche'e ndo Dio ixi tsikon sen nduaxin xechón ndo. Jan'anna juinekianna ndo ko kuikiana ndo nchakon xechón ndo. ⁴² Kuituan'an ndo ixi jan'anna sintakuan'anna ko xrochra'ngana ixi je'e ndo sinchéña ndo ijje ngajin kain chujni, ni stechón ko ni tsiken'en. ⁴³ Kain sen chronga chijnie ndo Dio chronga sen ixi ngujngu chujni titikaon ndo Jesús, sen me'e sinchemé'e ndo jíee sen.

Ni je'a tjajna judío kuayé'e na Espíritue ndo Dio

⁴⁴ Xrajnichja ndo Pedro, tjume'e kain ni jitin'en nge'e juako ndo kuayé'e na Espíritue ndo Dio. ⁴⁵ Tjume'e sen judío tsikika'o ndo Pedro xronka sen ixi ndo Dio kuajon Espíritue ndo, kuayé'e sen je'a judío. ⁴⁶ Méxin, kuin'en sen judío jinichja ndo Cornelio ko sen jikao ndo jée ngigua ko stetajon sen juasaya† ngajin ndo Dio. ⁴⁷ Tjume'e ndachro ndo Pedro:

—Sen ji'i ó kuayé'e sen Espíritue ndo Dio xranchi kuayé'e jaina. Jai ó chao tsikitée sen.

⁴⁸ Tjume'e kuetuan'an ndo Pedro tsikitée kain sen ixi juachaxien ndo Jesucristo. Ko sen bikitée juanchia sen tsitu'e ndo Pedro nti'a kaxin nchakon.

11

Nichja ndo Pedro ngajin sen Jerusalén

† 10:46 10:46 juasaya respeto, honor

¹ Tjume'e sen kuinche'e Ncháina Jesús ko kain sen titikaon Ncháina ste nunte Judea, sen me'e kuin'en sen ixi ni je'a judío ó titikaon nã chijnje ndo Dio. ² Ko nchakon ikjan ndo Pedro tãjna Jerusalén kaxin sen ste nti'a tjaun sen ixi kain sen xrochónda sen chji'e ni judío, ko tjakaxin sen ndo Pedro. ³ Juanchangi'e sen ndo ko ndachro sen:

—¿Sonda ikjuinta kuitsje'enta ni je'a judío, ko juinekuunta nã?

⁴ Ko ndo Pedro kuaxi chronga ndo kain nge'e tsikon'en ko ndachro ndo:

⁵ —Jan'an bake'e tãjna Jope rinichja'a ndo Dio ko tuinxin bikon naa manta ijíe xingajinxin ngajní. Jixrite'e kanoó ikon manta ko kuij manta ti ritjén jan'an. ⁶ Tjume'e tsja'a jian ko bikon ngaya manta jitjinga iko chónda noó tutée, ko jie'e, kao kunchee ko kain ko tjanga. ⁷ Kaxon kujn'an tée naa ngisen ndachijina: “Pedro, taya ton'ía iko me'e ko inte.” ⁸ Ko juata'a: “Na'i, Ncháina. Nai'a ine jan'an ninaa nge'e tjúá'i.”

⁹ Ko ijngo nichja tée kuixin ngajní ko ndachro: “Ti nge'e juinchetjúá ndo Dio ndachro'a ja'a ixi tjúá'i.” ¹⁰ Jaña kon'en nínxin. Ko tjume'e kain ji'in ikjan ngajní. ¹¹ Ko tuinxin níi xi kuiji nchia ritjén. Tsiki'xin xa tãjna Cesarea ko tjéena xa. ¹² Ko Espíritue ndo Dio kuetuanna chao tsiki'an xa ko kaxon biki'an ikjaon sen kichuuna. Kainna kuixi'inna ndo'a naa ndo ndatin'in Cornelio. ¹³ Tjume'e ndo Cornelio chronga ndo ixi bikon ndo naa ndo ángel siin, ja'in nichja: “Tetuen'én ngisen satsji tãjna Jope tsika'o sen naa ndo ndatin'in Simón ko kaxon ndatin'in Pedro. ¹⁴ Je'e ndo xrochronga ndo xranchi ja'anta ko kain sen ndointa xrochondanta juachaxin tsarichonnta kain nchakon.” ¹⁵ Tjume'e jan'an kuaxi nichja'a sen ko tuinxin kuayé'e sen Espíritue ndo Dio xranchi kuayé'e jaina seno. ¹⁶ *Tjume'e xraxa'on ti kuanichja Ncháina Jesús, ti kuandachro ndo: “Nduaxin ndo Juan je'o inda bikitéexin ndo chujni, ko jai ja'anta tsaye'enta Espíritue ndo Dio.” ¹⁷ Xranchi jan'anna nchakon kuaxi kuitikaonna Ncháina Jesucristo, tjume'e kuajon ndo Dio Espíritue ndo kuaye'ena, jaña jai kuajon ndo Dio Espíritue ndo kuayé'e sen ji'in. ¿Ngisen jan'an ixi xrokuitikaon'a nge'e juinche'e ndo Dio?

¹⁸ Tjume'e sen kichuuna, sen ste tãjna Jerusalén, kuin'en sen nge'e tsikon'en ko tenko sen ko kuajon sen juasaya ngajin ndo Dio ko ndachro sen:

—Kuajon ndo Dio juachaxin kaxon ngajin ni je'a judío ixi tsayé'e nã juachaxin tsitikaon nã ndo Dio ko xrochónda nã juachaxin tsechón nã kain nchakon.

Ni'ngo tãjna Antioquía

¹⁹ *Nchakon naakóñaxón nã ndo Esteban, kuaxi nã rué'e nã ko ningakon'en nã sen titikaon Ncháina Jesucristo. Xrokonda sakjui sen nunte Fenicia ko Chipre, ko tãjna Antioquía. Nti'a juinçekuen'en sen je'o ni judío chijni jian. ²⁰ Tjume'e ikaxin sen titikaon Ncháina tsiki'xin sen tãjna Chipre ko kaxin sen tãjna Cirene sakjui sen tãjna Antioquía ko nchakon kuiji sen nti'a juinçekuen'en sen ni je'a judío chijni jian ne'e Ncháina Jesucristo. ²¹ Juachaxien Ncháina Jesús chonda sen; méxin, kueya ni nti'a kuayé'e nã chijni jian ko kuitikaon nã Ncháina Jesucristo.

22 Ko tjume'e sen titikaon Ncháina Jesús tjanya Jerusalén kuin'en sen nge'e tsikon'en tjanya Antioquía ko xruan'an sen ndo Bernabé nti'a. 23 Ko nchakon kuiji ndo Bernabé bikon ndo xranchi ndo Dio tsango bingijna ndo ni nti'a kaxon. Ko tsango bake'e juaxrxin aséen ndo. Tjume'e nichje'e ndo na ixi nchijí aséen na tsitikaon na Ncháina ko soji tsake'e na. 24 Ixi ndo Bernabé me'e naa ngisen tsango jian aséen ko chónnda ndo juachaxien Espíritue ndo Dio ko jian chuntia* ndo ndo Jesús; méxin, kueya na kuitikaon na Ncháina Jesús.

25 Tjume'e ndo Bernabé sakjui ndo tjanya Tarso bijée ndo ndo Saulo. 26 Nchakon kuitja ndo ndo Saulo, sakjui sen tjanya Antioquía. Ko bake'e sen ngajin sen titikaon Ncháina nchijí naa nano ko juincheken'en sen itsjé chujni. Méxin nti'a xrangíxixín kuiye'e na sen titikaon ndo Cristo: “sen Cristiano.”

27 Tjume'e kaxin sen chronga sen chijnie ndo Dio sajuixin sen tjanya Jerusalén ko kuiji sen tjanya Antioquía. 28 *Naa ndo ndatin'in Agabo kuíxin ndo ti tsixra'o sen titikaon ndo Jesús ko ixi juachaxien Espíritue ndo Dio chronga ndo ixi tsjii jinta nchijí nunte nti'a. Ko ti chronga ndo nduaxin kon'en nchakon baketuan'an naa xi ndatin'in Claudio. 29 Ko tjume'e sen titikaon Ncháina tjanya Antioquía xraxaon sen ixi je'e sen tsingijna sen sen titikaon ndo Cristo jii nunte Judea. Ko ngujngu sen kuajon sen nge'e kuachónnda sen. 30 Jaña xraxaon sen ko kuajon sen tomi sabikao ndo Bernabé ko ndo Saulo xrokuayé'e sen tituan'an ni'ngo nunte Judea.

12

Kuen'en ndo Jacobo, ko xraxin'in na ndo Pedro ndo ndo'achjiso

1 Nchakon me'e xi rey Herodes kuaxi xa bengi xa sen titikaon ndo Jesús ixi tjaun xa xrotsé xa sen. 2 Ko kuetuan'an xa tsenxin ndo Jacobo ixi chika espada, ndo Jacobo me'e ndo kuchuu ndo Juan. 3 Ko bikon xi Herodes ixi juinche'e ni judío juaxrxin ixi kuen'en ndo Jacobo, me'e itsé xa ndo Pedro. Ji'i kon'en nchakon kia Pascua ti ine na nutja chónnda'i nge'e nchetja'in nio. 4 Itsé xi Herodes ndo Pedro ko xraxin'in xa ndo ndo'achjiso. Ko nti'a jii noó grupo xi soldado ko jii noó xi soldado ngujngu grupo. Jixraxaon xi Herodes ixi tsatsingaja kia pascua, tsantsje xa ndo Pedro ixi tsikon nchijí tjanya israelita xranchi tsen'en ndo. 5 Xrajíi ndo Pedro ngaxin'in ndo'achjiso ko jindaa xi soldado ndo, ko kain sen titikaon Ncháina jinichje'e sen ndo Dio ixi tsingijna ndo ndo Pedro.

Ndo Dio bingijna ndo ndo Pedro

6 Tiie me'e xraxaon xi Herodes ixi ndúyaxin tsantsje xa ndo Pedro tsjako xa ndo ngajin ni tjanya. Ko ndo Pedro jijua ndo ngusine yuu xi soldado ko jichroaxin ndo yuu chika cadena. Ko ikaxin xa jindaa xa ntachja ndo'achjiso. 7 Ko tuinxin konoxin naa ndo ángel ne'e Ncháina, ko ngaxin'in ndo'achjiso tsango kongixin ko bake'e ndo ángel itja ndo chjiyée ndo Pedro me'e xingame'e ndo. Ko ndachro ndo ángel:

—Taka xingama'a.

Ko tjume'e chika cadena jitséxin itja ndo Pedro kue'e chika nunte. 8 Ko kuetuan'an ndo ángel:

* 11:24 11:24 chuntia tener fe 11:28 11:28: Hch. 21:10.

—Taritsía ko takée kateá.

Ko kuitikaon ndo Pedro me'e ndachro ndo ángel ijngo:

—Taritsía noxráa ko ruana'na sachjina.

⁹ Ko tjume'e ndo Pedro rué'e ndo ndo ángel ko noe'a ndo á nduaxin jaña jiton'en o je'o naa nge'e jitikon ndo. ¹⁰ Ko juexin kuatsinga sen ti ste xi sa'ó stendáa ko kuatsinga sen ti ste xi yuxin stendáa. Tjume'e kuiji sen ti jii ntachja chika ijíe tjenka cha'o. Ko ntachja chika je'o ntachja xitje'e ntachja ko kuachrje sen ko kuatsinga sen naa cha'o ko tuinxin ndo Pedro í bikon'a ndo ndo ángel je'o ndo kuitu'e ndo. ¹¹ Ko tjume'e ndo Pedro kono'e ndo ixi nduaxin kon'en ji'i ko ndachro ndo:

—Ó nóna jai ixi nduaxin Ncháina tsixrua'an naa ndo ángel ixi tsingijnana ndo ixi tsóña'ina xi Herodes ko xruan'an nge'e tsónna xranchi tjaun ni judío.

¹² Ko jixraxaon ndo nge'e kon'en ndo, me'e sakjui ndo ndo'a jan María, janée ndo Juan, kaxon nchekin'in sen Marcos. Nti'a tsixra'o itsjé sen titikaon ndo Jesús ko stenichje'e sen ndo Dio. ¹³ Ko binga ndo ntachja cha'o ko nichja ndo. Ko naa nchrichajan ndatin'in Rode kuachrje nchrichan kuitsje'e nchrichan ngisen kuij. ¹⁴ Ko hora juatsuan nchrichan nichja ndo Pedro, tjume'e taka'i kuantje'e nchrichan ntachja ixi tsango ché'e nchrichan. Ko binga nchrichan sakjuichronga nchrichan ixi ngandangi nduja nchia jii ndo Pedro. ¹⁵ Ko ndachro sen:

—Tsijinchetjáña jáa.

Ko je'e nchrichan ndachro:

—Nduaxin je'e ndo Pedro —ichro nchrichan.

Ko je'e sen ndachro sen:

—Je'a je'e ndo. Je'o espíritue ndo.

¹⁶ Ko ndo Pedro ícha jitinga ndo ntachja ko hora kuantje'e sen ntachja bikon sen ndo ko xronka sen. ¹⁷ Ko tjume'e juakoxin ndo Pedro itja ndo ixi xrotenko sen ixi chronga ndo xranchi Ncháina kuantsjexin ndo ndo ndo'achjiso. Ko ndachro ndo:

—Teki'énta ndo Jacobo ko kain sen kichuuna nge'e kónna —ichro ndo ko tjume'e sakjui ndo jée tjajna.

¹⁸ Ko ndúyaxin tsango xrakon xi soldado ixi noe'a xa ti no satsikji ndo Pedro. ¹⁹ Ko xi Herodes kuetuen'en xa xi soldado satsijée xa ndo Pedro, ko kuitja'i xa ndo, ko xi Herodes juankata'a xa xi soldado ijie ko kuetuan'an xa ixi tsen'en xi soldado. Ko tjume'e xi Herodes kuachrxexin xa nunte Judea ko sakjui xa tjajna Cesarea ko nti'a bake'e xa.

Kuen'en xi Herodes

²⁰ Xi Herodes ningakon'en xa ni tjajna Tiro ko tjajna Sidón. Ko je'e na juao kichuu na ixi satsjitsje'e na xa. Nti'a jii naa xi ndatin'in Blasto ko kuayakon'en xa ndo'a xi Herodes, ko tjume'e juanche'e na xa xronichjaxin xa na ngajin xi tetuan'an. Ko juanchia na ixi tsetokau'a xi Herodes je'e na ixi tjajnée xa t'ixin nge'e ine na. ²¹ Tjume'e xi Herodes ndache xa na ixi xroxra'o na naa nchakon. Ko je'e xa kuéyá xa manta chaxro tsje'e ko tjintee ko kueta'a xa ntaxitaon ne'e chujni tetuan'an. Ko tjume'e kuaxi xa nichje'e xa kain ni tsixra'o nti'a. ²² Ko tjume'e kuaxi na kuyako na, ko ndachro na:

—¡Je'a chujni jinichja! Naa dio jinichja.

²³ Tjume'e tuinxin naa ndo ángel ne'e ndo Dio juincheni'e xi Herodes ixi kuajon'a xa juasaya ngajin ndo Dio. Ko kutsindo juine ngaya tse'e xa ko ndakuen'en xa.

²⁴ Ko itsjé nā kuin'en nā chijnie ndo Dio nguixin nti'a ko konkueya ni kuitikaon Ncháina Jesús.

²⁵ Ko ndo Bernabé ko ndo Saulo ó juinchejexin ixrā kuachóna sen tjajna Jerusalén, tjume'e ikjan sen tjajna Antioquía ko sabikao sen ndo Juan, ndo kaxon nchekin'in sen Marcos.

13

Xruan'an sen ndo Pablo ko ndo Bernabé

¹ Ni'ngo Antioquía ste sen nichja chijnie ndo Dio. Sen me'e ndo Bernabé ko ndo Simón, kaxon nchekin'in nā ndo Negro, ndo Lucio, ndo tjajna Cirene, ndo Manaén, naa ndo tsikajikao xi Herodes, xi tetuan'an nunte Galilea, ko ndo Saulo. ² Naa nchakon tsixra'o sen tsajon sen juasaya ngajin ndo Dio, nchakon me'e tsijinchekatse ñao sen jinta. Tjume'e Espíritue ndo Dio ndache ndo sen:

—Tantsjendáanantana ndo Bernabé ko ndo Saulo ixi jan'an ó kuincha'a sen xrotjá'a sen naa ixrā sinche'e sen.

³ Ko juexin nichje'e sen ndo Dio ko juinchekatse ñao sen jinta, bake'e itja sen ngata'a jaa sen me'e ko ndachro sen ixi chao satsji sen.

Ndo Pablo ko ndo Bernabé ste sen nunte Chipre

⁴ Ko tjume'e Espíritue ndo Dio xruan'an ndo Bernabé ko ndo Saulo sakjui sen tjajna Seleucia. Ko nti'a kuajin'in sen naa ntābarco ko sakjui sen nunte Chipre. ⁵ Ko kuiji sen naa tjajna ndatin'in Salamina ngande'e nda, nti'a xingajinxin sen ntābarco ko nti'a juangíxin sen juako sen chijnie ndo Dio ningue ni judío. Kaxon bikao sen ndo Juan ixi tsingijna ndo sen. ⁶ Ko tjume'e sakjui sen nichijí nunte Chipre kuijija sen tjajna Pafos. Nti'a kuetan sen naa xi tuso, xi me'e naa xi judío ndatin'in Barjesús. Je'e xa ncheya xa ixi ndachro xa kaxon nichja xa chijnie ndo Dio. ⁷ Ko xi me'e bakekao xa xi tetuan'an ndatin'in Sergio Paulo. Ko je'e xi tetuan'an tsango jian xraxaon xa, me'e kuiye'e xa ndo Bernabé ko ndo Saulo ixi je'e xa tjaun xa tsin'en xa chijnie ndo Dio. ⁸ Tjume'e xi tuso, kaxon ndatin'in xa Elimas, ningakon'en xa sen tjako chijnie ndo Dio ixi tjaun'a xa ixi xi tetuan'an xrochuntia xa ndo Dio. ⁹ Tjume'e ndo Saulo, kaxon nchekin'in nā Pablo, tsango chóna ndo Espíritue ndo Dio. Ko jian tsje'e ndo xi tuso ¹⁰ ko ndachro ndo:

—Ja'a naa chujni ncheya, chjen'en Xixron'anxrée ja'a, ningakon'en kain nge'e jian. ¿Sonda nchetjáñajian chujni ixi tjaun'a tsitikaon nā Nchánana Jesús? ¹¹ Jai tangi tson'an. Tsontakutsian ko kaxin nchakon tsikon'a chjiixrué nchakon.

Ko tuinxin xi Elimas í bikon'a xa ko juée xa naa ngisen tsingatse'e xa ko satsikao nā xa ixi ítikon'a xa. ¹² Tjume'e jaña bikon xi tetuan'an nge'e kon'en ko kuaxi kuitikaon xa Ncháina ixi bake'e xa juaxruxin ti juako sen ngajin xa.

Ndo Pablo ko ndo Bernabé ste sen nunte Pisidia

¹³ Tjume'e ndo Pablo ko sen chrikao ndo sajuixin sen tjajna Pafos. Kuixin'in sen naa ntābarco sakjui sen ko kuiji sen tjajna Perge nunte Panflia. Ko ndo Juan Marcos kuintu'e ndo sen ko ikjan ndo tjajna

Jerusalén. ¹⁴ Tjume'e sajuixin ndo Pablo ko ndo Bernabé tjajna Perge ko kuiji sen tjajna Antioquía tjenka tjajna Pisidia. Ko nchakon tjoké'e sen kuxin'in sen ningue ni judío ko nti'a bake'e sen. ¹⁵ Ko juexin juinchekuanxin sen xroon jitaxin ley ko nge'e tsikjin sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó, tjume'e ni tetuan'an ni'ngo kuiye'e na sen tjako ko ndachro na:

—Kichianna sía chondanta nge'e xrochronganta ixi ícha tsake'ena juaxruxin, ndachronta, jai tsin'anna.

¹⁶ Ko tjume'e ndo Pablo bingatjen ndo ko itja ndo juanchiixin ixi xrotenko sen. Ko ndachro ndo:

—Tin'ennta ja'anta sen israelita ko kaxon tin'ennta ja'anta ti tsikixinnta jée tjajna ko ja'anta sen titikaonnta ndo Dio. ¹⁷ Ndo Dio titikaon sen tjajna Israel kuinche'e ndo sen tachrí'ina. Ko tjume'e ndo Dio kuajon ndo juachaxin ixi konkueya sen ti xrabake'e sen tjajna Egipto. Xranchi ngisen tsiki'xin inaa tjajna jaña bake'e sen nti'a ko juachaxien ndo Dio bingijna sen kuachrjexin sen nunte Egipto. ¹⁸ Ndo Dio bingijna ndo sen yuu kán nano bake'e sen ntajie nchese. ¹⁹ Ko tjume'e juinchetjáña ndo yaato tjajna ti bake'e nunte Canaán, ixi sen tsikachrjenixinna xrokuayé'e sen nunte me'e. ²⁰ Ko kain nano bake'e sen nti'a xranchi cuatrociento cincuenta nano. Ko tjume'e ndo Dio baketuen'en ndo sen ixi kaxin xi bancheña ijię ti kuijija ndo Samuel, naa ndo kuachronga chijnie ndo Dio. ²¹ Tjume'e juanchia sen israelita naa ndo rey tsetuen'en sen. Ko ndo Dio kuinche'e ndo ndo Saúl, kuetuan'an ndo yuu kán nano. Ko ndotée ndo Saúl, ndo Cis, ko kuachrjenixin ndo ndo Benjamín. ²² Tjume'e ndo Dio kuantsje'e ndo ndo Saúl ti ixra rey kuachóna ndo ko ndo David kuayé'e ti xra rey me'e. Ko ndachro ndo Dio: “Ó kuitja ndo David, chjen'en ndo Isaí. Je'e ndo naa ngisen chjána jié juaxruxin ko titikaon ndo kain nge'e tja'on.” ²³ Ndo Jesús me'e naa chujni kuachrjenixin ndo David ko ndo Dio xruan'an ndo ixi je'e ndo sinchemé'e ndo jée sen israelita xranchi tsindachro ndo. ²⁴ *Xrati'a ndo Jesús, ndo Juan bajako ndo chijni jian ngajin ni israelita ko ndachro ndo ixi xrokjan na tsitikaon na ndo Dio, tjume'e tsikitée na. ²⁵ *Ko ó xrokuiji nchakon xrokuen'en ndo Juan, me'e ndachro ndo: “Jan'an je'a ngisen xraxaon ja'anta ixi tjume'e tsij inaa ngisen ko jan'an chonda'i juachaxin tsoxindanga tjuée katée ndo ixi je'e ndo ícha tetuan'an ndo ixi najan'an.”

²⁶ Ja'anta kichianna tsikachrjenixinnta ndo Abraham tin'ennta, ko kainnta ni tsiki'xin ikjin titikaonnta ndo Dio, tin'ennta chijnie ndo ixi sinchemé'e ndo ti ndako'a juinche'enta. ²⁷ Méxin, ni ste tjajna Jerusalén ko ni tetuan'an nti'a konoe'a na ngisen ndo Jesús ko kuienxin'a na nge'e tsikjin sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó ti juinchekuanxin na xroon ngaxin'in ni'ngo nguungu nchakon tjoké'e na. Jaña je'e na, nchakon tangi juinchekao na ndo Jesús, tsijinche'e na xranchi nichja xroon. ²⁸ *Ko maski kuitja'i na xrojan nge'e ndako'a juinche'e ndo Jesús juanche'e na xi Pilato ixi tsetuan'an xa tsen'en ndo. ²⁹ *Ko nchakon juexin kon'en kain ji'i, tjume'e sen kuitikaon ndo Jesús juinchenganjinxin sen cuerpoe ndo ntacru ko juabaa sen ndo.

13:24 13:24: Mr. 1:4; Lc. 3:3. **13:25** 13:25 a: Jn. 1:20; b: Mt. 3:11; Mr. 1:7; Lc. 3:16; Jn. 1:27. **13:28** 13:28: Mt. 27:22, 23; Mr. 15:13, 14; Lc. 23:21-23; Jn. 19:15. **13:29** 13:29: Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42.

³⁰ Ko ndo Dio juinchexechón ndo ndo Jesús íjngo. ³¹ *Ko itsjé nchakon bikon sen ndo Jesús, sen chrikao ndo nchakon kuixin sen nunte Galilea sakjui sen tajna Jerusalén. Ko jai sen me'e nichja sen xranchi juako ndo Jesús ko nchekuen'en sen itsjé chujni.

³² 'Jai jan'anna tjakona chijni jian, nge'e tsikajon ndo Dio kuayé'e sen tsikachrjenixinna ó sa'ó. ³³ Jaña kon'en, jan'anna kuayá'ana xranchi tsindachro ndo Dio tsayé'e sen tsachrjenixin sen bake'e sa'ó. Tjume'e ndo Dio juinchexechón ndo ndo Jesús xranchi nichja xroon Salmo yuxin ko ndachro: "Ja'anta chjan'na, jan'an tjá'anta juachaxin tsarichonnta." ³⁴ Ko tsindachro ndo Dio ixi sinchexechón ndo ndo Jesús ixi cuerpoe ndo xrorenga'i. Jaña chronga xroon chijnie ndo Dio, ndachro: "Jan'an tsajon nge'e jian ngajin ndo David." ³⁵ Ko inaa Salmo ndachro ja'in: "Ja'anta tsintue'anta xrorenga cuerpoe ndo tsango tjúá." ³⁶ Ko ndo David kuitikaon ndo xranchi tsiketuan'an ndo Dio nchakon bake'e ndo ko tjume'e kuen'en ndo ko tsixrabaa ndo, jaña kuaxrabaa ni tsikachrjenixinna ko renga cuerpoe ndo. ³⁷ Ko cuerpoe ndo juinchexechón ndo Dio renga'i. ³⁸ Méxin, kichianna, xrokonda tsono'anta xranchi tsumé'e jíanta ixi ndo Jesús me'e kuenxin ndo ixi ja'anta. ³⁹ Tjume'e kain sen titikaon ndo Jesús ó juinchetjúá ndo aséen sen ixi ley kuetuan'an ndo Moisés chónnda'i juachaxin tsantsjen jíee sen. ⁴⁰ Tsje'enta jian ixi tsuan'inta xranchi tsikjin sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó:

⁴¹ Tsje'e ja'anta ti tjanonta ko titikaon'anta.

Jai xronkanta ko satinganta ixi nge'e tson'en

ixi jan'an ndo Dio tsjáko naa ixrą ijíe* jai

ko ja'anta tsitikaon'anta maski inaa ngisen xrontatjunta.

⁴² Tjume'e ndo Pablo ko sen chrikao ndo kuachrjexin sen ni'ngo, ko ni je'a judío juanche'e ną ndo ixi xrokjan sen nchakon íjngo tjoké'e ną ixi ícha xrojuinchekuen'en ndo ną. ⁴³ Nchakon juexin sajuixin sen ni'ngo, tjume'e kueya ni judío ko ni je'a judío, ni baktikaon xranchi ni judío ko baxraxaon ną ndo Dio, tsango bake'e ną juaxruxin ixi nge'e juako ndo Pablo ko ndo Bernabé ko rué'e ną sen. Ko je'e sen kuetuan'an sen ixi ícha jian tsitikaon ną ndo Dio ixi je'e ndo tsango tjue'e ndo ną.

⁴⁴ Tjume'e inaa semana nchakon tjoké'e ną, xra'o kain ni jii tajna nti'a ixi tjaun ną tsin'en ną chijnie ndo Dio. ⁴⁵ Ko bikon ni judío ixi kueya ną tsixra'o ną, ko tsango kochjio ną, tjume'e kaxin ną nichjangí'e ną ndo Pablo. ⁴⁶ Tjume'e ndo Pablo ko ndo Bernabé soji nichja sen ko ndachro sen:

—Xrokonda sa'ó ja'anta ni judíonta xrokuin'ennta chijnie ndo Dio. Ko ja'anta tjaun'anta tsin'ennta nge'e jian tsajon juachaxin tsechón chujni kain nchakon. Ko jai tsintu'ananta ja'anta ni judíonta ko satsjina sintakuan'anna ni je'a judío. ⁴⁷ Jaña tsiketuan'an Ncháina: Jan'an bakéenta ja'anta xranchi xro'i tsingasañaxin kain tajna ixi tsiku'unta chijni tajon juachaxin tsechón chujni nguixin nunte.

⁴⁸ Tjume'e kuin'en ni je'a judío ji'in ko bake'e ną juaxruxin ko ndachro ną ixi jian chijnie Ncháina Jesús.

Tjume'e kuaxi kuitikaon kain ni tikinixin'en xrochónnda juachaxin tsechón kain nchakon. ⁴⁹ Ko jaña xrangixin juinchekuen'en sen ną

chijnie Ncháina nchijíi t'ajna nti'a. ⁵⁰ Ko tjume'e ni judío nichje'e nã kaxin nchri nche'e jian ko ngajin xi tetuan'an t'ajna nti'a ixi ndachro nã ndako'a nche'e ndo Pablo ko Bernabé ixi tsango toñao'e nã sen ko bengixin nã sen nti'a. ⁵¹ *Ko je'e sen kontsjenga sen katée sen, jaña juakoxin sen ixi je'e nã ndako'a xraxaon nã ixi je'e sen. Tjume'e sakjui sen t'ajna Iconio. ⁵² Ko sen titikaon Ncháina Jesús tsango bake'e sen juaxruxin ko ícha chónða sen juachaxien Espíritue ndo Dio.

14

Ndo Pablo ko ndo Bernabé ste sen t'ajna Iconio

¹ Tjume'e kuiji ndo Pablo ko ndo Bernabé t'ajna Iconio ko kuixin'in sen ningue sen judío ko nti'a juinchekuen'en sen chujni. Ko itsjé sen judío ko sen je'a judío kuitikaon sen. ² Tjume'e kaxin ni judío, ni kuitikaon'a, kuaxi nã kuajon nã chijni ngajin ikaxin ni je'a judío ixi xronichjangí'e nã ndo Pablo ko ndo Bernabé. ³ Ko je'e sen itsjé nchakon kuitu'e sen nti'a ko ícha chuntia sen Ncháina Jesús ko xronka'i sen nichja sen chijnie ndo. Ko juachaxien ndo Jesús ícha bakingijna sen ixi nge'e kuanichja sen xranchi ndo Dio tjue'e ndo chujni, ko kuajon ndo juachaxin sinchexrjuen'en sen chujni ko tsjako sen ijíe ixrã. ⁴ Ko chujni t'ajna nti'a je'a xraje'o xraxaon nã. Kaxin nã kuitikaon nã ni judío ko ikaxin nã kuitikaon nã sen kuinche'e Ncháina Jesús. ⁵ Ko tjume'e ni judío ko ni je'a judío xraxaon nã naakua naa nge'e, kao xi tetuan'an, ixi tjaun nã sinchexronka nã sen kuinche'e ndo Jesús ko xrokuaxin nã sen ixro. ⁶ Ko ndo Pablo ko ndo Bernabé kono'e sen nge'e xraxaon nã, me'e sakjui sen t'ajna Listra ko t'ajna Derbe nunte Licaonia ko nguixin no nti'a ⁷ ko juako sen chijni jian ne'e Ncháina Jesús.

Ni t'ajna Listra tjanke'e nã ndo Pablo ixro

⁸ Ko t'ajna Listra jii naa xi xratsijongíexión xa jua'i itji xa. ⁹ Xi me'e jii xa nunte ko jitin'en xa nge'e juako ndo Pablo. Tjume'e ndo Pablo jian jitsje'e ndo xa ko kono'e ndo ixi je'e xa chuntia xa Ncháina ko chao xrokoxruen'en xa. ¹⁰ Ko je'e ndo Pablo séen ndache ndo xa:

—Tingatjen, ndako take'é tutáa.

Ko tuinxin bingatjen xa ko chrinka xa, bake'exin xa tutée xa ko chao kuaxi kuaji xa. ¹¹ Tjume'e kain ni t'ajna nti'a bikon nã nge'e juinche'e ndo Pablo, ko kuaxi nã kuyako nã ixi ngigue'e ni Licaonia ko ndachro nã:

—Ndo Dio tsikjan chujni tsikí'xin ngajní, steku'una nti'i.

¹² Ko je'e nã juinchekin'in nã ndo Bernabé dio Júpiter ko ndo Pablo dio Mercurio ixi ícha juako ndo chijni. ¹³ Ko xitaana ne'e dio Júpiter chónða ni'ngo ngande'e t'ajna ko bika'o xa kuxinta ko itsjo, ko je'e xa ko kain ni rué'e xa tjaun nã xrokuajon nã juasaya ngajin ndo Pablo ko ndo Bernabé ko tjaun nã xrokóñe'e nã sen kuxinta. ¹⁴ Ko ndo Pablo ko ndo Bernabé kono'e sen nge'e tjaun nã sinche'e nã, me'e kuinchje sen mantée sen ko juike'e sen ngakjen'en chujni ste nti'a ko kuyako sen ndachro sen:

¹⁵ —¿Sonda nche'enta ji'i? Jan'anna chujnina xranchi ja'anta. Jan'anna jui'ina ixi sintakuan'annta chijnie ndo Dio ko tintu'enta kain

nge'e xro'an tjintee ko ikjannta tsitikaonnta ndo Dio, ndo jichón. Je'e ndo juinchéña ndo ngajni ko nunte xasintajni* ko ndachaon ko kain nge'e jii ngataon nche. ¹⁶ Sa'ó ndo Dio kuintu'e ndo chujni ixi sinche'e nã xranchi tjaun nã. ¹⁷ Ko ndo Dio juako ndo ixi je'e ndo tetuan'an ndo ixi juinchéña ndo kain nge'e jii. Je'e ndo tetuan'an ndo ixi tsij ichrin, me'e tenga nã ko jian toñe'e nã, ko kain nchakon je'e ndo tajon ndo nge'e sine nã, ko je'e ndo tajon ndo juachaxin juaxruxin ste nã.

¹⁸ Maski jaña ichro ndo Pablo ko ndo Bernabé, je'e nã titikaon'a nã ixi tjaun nã tsajon nã juasaya ngajin sen ko xrokóñe'e nã sen kuxinta.

¹⁹ Tjume'e kuji kaxin ni judío kuixin tjajna Antioquía ko tjajna Iconio. Nichje'e nã ni ste nti'a ixi tsintu'e nã ti nge'e tjako ndo Pablo ko ndo Bernabé, méxin kuaxi nã ixro ndo Pablo. Ko xraxaon nã kuen'en ndo, me'e bingakjin nã ndo ngande'e tjajna. ²⁰ Ko tjume'e sen titikaon Ncháina Jesús xra'o sen ngandajin ndo Pablo ko je'e ndo bingatjen ndo ko ikjan ndo tjajna nti'a iñngo. Ko ndúyaxin sabikao ndo Pablo ndo Bernabé tjajna Derbe.

²¹ Ko ó juexin chronga sen chijni jian ko juacha sen kueya nã kuitikaon nã Ncháina Jesús, tjume'e ikjan sen tjajna Listra ko tjajna Iconio ko tjajna Antioquía. ²² Kain tjajna kuatsinga sen nichje'e sen sen kuitikaon Ndo Jesús ko kuetuan'an sen ixi soji xrochuntia sen Ncháina ko ndachro sen ixi siá tsixin'inni ti tetuan'an ndo Dio, xrokonda tangi tson'enni. ²³ Ko ngujngu ni'ngo kuinche'e sen ngisen tsetuen'en sen ti sen titikaon ndo Jesús ko nichje'e sen ndo Dio ko juinчекatse ñao sen jinta ko tjume'e ndache sen Ncháina ixi tsayakon'en ndo sen kuitikaon je'e ndo.

Ndo Pablo ko ndo Bernabé ikjan sen Antioquía

²⁴ Tjume'e kuatsinga sen nunte Pisidia ko kuji sen nunte Panfilia. ²⁵ Ko tjajna Perge juako sen chijnie Ncháina ko tjume'e sakjui sen tjajna Atalia. ²⁶ Nti'a kuixin'in sen ntábarco ko sakjui sen tjajna Antioquía, tjajna me'e tsinichje'e sen ndo Dio ko tsijanchia sen ixi ndo Dio xrobingijna ndo sen ti ixrã juinche'e sen. ²⁷ Ko nchakon kuji sen tjajna Antioquía xra'o kain sen titikaon ndo Jesús ko kuaxi chronga ndo Pablo xranchi bingijna ndo Dio ngajin sen ko xranchi kuajon ndo Dio juachaxin sinchekuen'en sen ni je'a judío ixi kaxon xrochuntia nã Ncháina Jesús. ²⁸ Ko ndo Pablo ko ndo Bernabé kuitu'e sen ngajin sen titikaon Ncháina Jesús itsjé nchakon.

15

Xra'o sen kuitekaon ndo Jesús tjajna Jerusalén

¹ Kaxin sen tsikj'xin nunte Judea kuji sen tjajna Antioquía. Kuaxi sen juinчекuen'en sen sen kichuuna nti'a ixi jua'i tsome'e jíee sen siá chónnda'i sen chji'e sen ti tsiketuan'an ndo Moisés. ² Tjume'e ndo Pablo ko ndo Bernabé ko je'e sen judío kuaxi juakaxin kichuu sen. Méxin, juao sen ixi ndo Pablo ko ndo Bernabé ko ikaxin sen xrokuji sen tjajna Jerusalén. Nti'a tsjao sen apóstol ko sen tetuan'an ni'ngo ixi á xrokonda xrochónnda nã chji'e ti tsiketuan'an ndo Moisés.

³ Jaña sen titikaon Ncháina tjajna Antioquía xruan'an sen kichuu sen, ko tjume'e kuatsinga sen nunte Fenicia ko nunte Samaria ko nti'a

* 14:15 14:15 xasintajni mundo

chronga sen xranchi itsjé sen je'a judío kuayé'e sen chijnie ndo Dio. Ko kain sen kichuuna kuin'en me'e, tsango juaxruxin bake'e sen.

⁴ Tjume'e kuiji ndo Pablo ko ndo Bernabé tjajna Jerusalén ko sen titikaon Ncháina ko sen apóstol ko sen tetuan'an ne'e ni'ngo kuajon sen juachaxin tsintee sen nti'a. Ko chronga sen xranchi ndo Dio tsango bingijna ndo sen. ⁵ Tjume'e ikaxin ni fariseo tsikitikaon Ncháina Jesús bingatjen nã ko ndachro nã:

—Ni je'a judío titikaon nã Ncháina xrokonda tsaã nã chji'e ni judío, ko xrokonda tsitikaon nã nchijí ley tsiketuan'an ndo Moisés.

⁶ Ko tjume'e kain sen apóstol ko sen tetuan'an ni'ngo xra'o sen ko xraxaon sen xranchi tson'en ixi jaña ichro ikaxin sen judío. ⁷ *Sée juakaxin kichuu sen ko tjume'e bingatjen ndo Pedro ndachro ndo:

—Ja'anta kichuuna, ó no'anta ixi seno ndo Dio kuinchena ndo jan'an ixi tsjako ngajin kain ni je'a judío ixi tsin'en nã chijni jian ne'e ndo Cristo ko kaxon je'e nã tsitikaon nã. ⁸ *Ndo Dio chúxin ndo aséen chujni, juako ndo ixi kuayé'e ndo ni je'a judío, me'e kuajon ndo Espíritue ndo kuayé'e nã xranchi jajna. ⁹ Ndo Dio tikon ndo kain chujni naxraje'o xranchi jajna. Ko juinchetjúá ndo aséen sen ixi ó chuntia sen Ncháina Jesús. ¹⁰ Méxin, ¿sonda titikaon'anta nge'e juinche'e ndo Dio ko tetuen'ennta nã tsitikaon nã kain ley tangi? Ko jajna ko sen tsikachrjenixinna jua'i kuitikaon sen kain ji'i. ¹¹ Ó nojna ixi juasie Ncháina Jesús koméexin jieina ko kaxon jaña komé'e jiee sen je'a judío, sen kuitikaon.

¹² Ko kain sen tsixra'o tenko sen ko tjume'e kuin'en sen xranchi ndachro ndo Bernabé ko ndo Pablo ixi ndo Dio bingijna ndo sen juinche'e sen itsjé ixrã ijié, jaña bikon kaxon ni je'a judío. ¹³ Juexin nichja ndo Pablo ko ndo Bernabé, tjume'e kuaxi nichja ndo Jacobo ko ndachro ndo:

—Kichuuna, jian tin'ennta nge'e xrondachrjan. ¹⁴ Ndo Simón Pedro chronga ndo xranchi juako ndo Dio ixi tjue'e ndo ni je'a judío ko xranchi kuinche'e ndo ikaxin nã ixi tsitikaon nã ndo. ¹⁵ Jaña nduaxin chronga xroon tsikjin sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó:

¹⁶ Jan'an xrokjanna ixi

sintakonchjian íjngo ni'ngo tsichjejin ne'e ndo David

ko jan'an tsingijna ixi tsetuan'an naa sen ndo'a ndo David.

¹⁷ Ixi kain nã tsjéena nã

ko kaxon kain ni jiee tjajna kuiya'a nã ixi tsitikaon nã jan'an.

¹⁸ Jan'an ndo Dio, ndo ndachro sa'ó tson'en ji'i.

¹⁹ 'Méxin, ndachrjan jan'an ixi ni je'a judío xrokonda'i tsitikaon nã nchijí ley ixi je'e nã ó kuintu'e nã nge'e kuitikaon nã sa'ó.

²⁰ Méxin, xroxruen'enna nã naa xroon ixi sincheno'ena sine'a nã ntau ti tikinixin'en ídolo ko xrochónnda'i nã inaa nchri je'a nchrinchri'e nã ko sine'a nã ntau'e iko tsikintji'a jnié ko sine'a nã jnié ba. ²¹ Méxin, ngujngu tjajna jii ngisen chronga ley tsiketuan'an ndo Moisés ngaxin'in ni'ngo ngujngu nchakon tjoké'e nã.

²² Tjume'e kain sen kuinche'e Ncháina Jesús ko sen tetuan'an ni'ngo ko kaxin sen titikaon Ncháina juao sen ixi kaxin sen satsji sen tjajna Antioquía. Ko sen itsji me'e ndo Judas, ndo nchekin'in sen Barsabás,

ko ndo Silas, kayui sen jian titikaon sen, satsikao sen ndo Pablo ko ndo Bernabé. ²³ Ko ja'in ndachro xroon tsikao sen:

“Jan'anna, ni kuinche'e Ncháina Jesús ko ni tetuan'an ni'ngo nti'i nichja'ananta ja'anta kichuuna ni je'a judío, ti stenta tjajna Antioquía ko nunte Siria ko nunte Cilicia, taye'énta juajna. ²⁴ Ó nóna ixi ikaxin sen kichuuna tsikí'xín tjajnanana maski kuachónnda'i sen juachaxin, kuiji sen juintaxronkanta sen ixi xrokonda tsaanta chji'e ni judío ti tsiketuan'an ndo Moisés. ²⁵ Tjume'e juaona ixi kaxin sen ste nti'i tsitsja'anta sen, je'e sen ko ndo Bernabé ko ndo Pablo, sen tsango tjua'ana. ²⁶ Je'e sen tsango tangi juinchekaon na sen ixi ti titikaon sen Ncháina Jesucristo. ²⁷ Méxin, xroxruan'annanta ndo Judas ko ndo Silas ixi kaxon xronichja'anta sen ko xrochronga sen kain ji'i. ²⁸ Ixi Espíritue Dio jian bingijnana ko ja'in juaona ixi tsitikaon'anta nge'e tsango tangi. Ko nti'i jitaxin nge'e xrokonda tsitikaonnta: ²⁹ Nte'anta iko tixinixin'en ngajin ídolo ko kaxon sinte'anta jnié ba ko nte'anta ntau'e iko tsikintji'a jnié ko kaxon xrochonda'inta inaa nchri je'a nchri'anta. Titikaonnta kain ji'in ko jaña chao tsintenta.”

³⁰ Ko tjume'e je'e sen sakjui sen tjajna Antioquía. Ko nchakon kuiji sen nti'a xra'o sen titikaon ndo Jesús ko je'e sen kuajon sen xroon me'e. ³¹ Ko nchakon juinchekuanxin sen kichuuna xroon me'e, tsango juaxruxin bake'e sen ixi nge'e chronga xroon. ³² Tjume'e ndo Judas ko ndo Silas kaxon chronga sen chijnie ndo Dio, ko nichja sen jian ko juaxruxin bake'e sen kichuuna. ³³ Ko nti'a kuintee sen kaxin nchakon, ko nchakon ó satsji sen, kain sen titikaon Ncháina Jesús jian nichje'e kichuu sen ko ikjan sen ti no tsikí'xín sen tjajna Jerusalén ti ste sen kichuu sen. ³⁴ Ko ndo Silas xraxaon ndo ixi nti'ao xrokuitu'e ndo. ³⁵ Ko kaxon ndo Pablo ko ndo Bernabé kuitu'e sen tjajna Antioquía. Je'e sen ko ikaxin sen juako sen ko chronga sen chijnie Ncháina Jesús.

Ndo Pablo sakjui ndo yuxin viaje

³⁶ Tjume'e ndo Pablo nichje'e ndo ndo Bernabé ko ndachro ndo:

—Ichjina titsje'ena sen kichuuna ti kain tjajna juakona chijnie ndo Dio ó sa'ó ixi tsonojna xranchi ste sen nti'a.

³⁷ Ko ndo Bernabé kaxon tjaun ndo xrobikao sen ndo Juan, ndo kaxon nchekin'in sen Marcos. ³⁸ *Ko ndo Pablo juinche'a ndo juaxruxin ixi xrobikao sen ndo Juan Marcos ixi je'e ndo juinche'a ndo ixra, ixra juinche'e sen nunte Panfilia. ³⁹ Méxin, je'a naxraje'o xraxaon sen, méxin chjeya sen. Ndo Bernabé sabikao ndo ndo Juan Marcos ko kuixin'in sen inaa ntabarco sakjui sen nunte Chipre. ⁴⁰ Ko ndo Pablo kuinche'e ndo ndo Silas satsikao ndo, ko sen kichuu sen nti'a juanche'e sen ndo Dio ixi jian tsingijna ndo sen ko jaña sakjui sen. ⁴¹ Tjume'e kuatsinga sen nunte Siria ko nunte Cilicia ko jian nichje'e sen sen titikaon Ncháina ni'ngo nti'a.

16

Ndo Timoteo sabikao ndo ndo Pablo ko ndo Silas

¹ Tjume'e kuiji ndo Pablo tjajna Derbe ko tjajna Listra. Nti'a bake'e inaa ndo titikaon ndo Jesús ndatin'in ndo Timoteo. Janée ndo naa

nchri tjajna judío titikaon nchra Ncháina Jesús ko ndotée ndo naa xi tjajna griego. ² Sen kichuuna jii tjajna Listra ko tjajna Iconio nichja sen jian ixi ndo Timoteo. ³ Méxin, ndo Pablo tjaun ndo xrobikao ndo ndo Timoteo. Sa'ó kuetuan'an ndo ixi ndo Timoteo xrokua ndo chji'e ni tjajna judío ixi xroningakuen'a na ndo kain ni judío ti tjajna xrokjui sen ixi no'e na ndotée ndo Timoteo naa xi griego. ⁴ Tjume'e kuatsinga sen kain tjajna ko chronga sen nge'e tsiketuan'an sen apóstol ko sen tetuan'an ni'ngo tjajna Jerusalén. ⁵ Sen chuntia Ncháina ícha konsoji sen ko ngjngu nchakon ícha konkueya sen.

Juachaxien espíritue ndo Dio bikon ndo Pablo naa ngisen nunte Macedonia

⁶ Tjume'e Espíritue ndo Dio kuajon'a juachaxin tsjako sen chijnie ndo Dio nunte Asia, me'e kuatsinga sen nunte Frigia ko nunte Galacia. ⁷ Ko nchakon kuiji sen nunte Misia xraxaon sen xrokjui sen nunte Bitinia. Ko Espíritue ndo Jesús kuajon'a juachaxin satsji sen nti'a. ⁸ Méxin, xrakuatsingako sen nunte Misia ko kuiji sen tjajna Troas ngande'e ndachaon. ⁹ Ko naa tiie ixi juachaxien espíritue ndo Dio bikon ndo Pablo naa xi nunte Macedonia, siin xa jitinóatée xa ko ndachro xa: “Tatsinga nunte Macedonia ko tingijnana.” ¹⁰ Jaña tsikikon ndo Pablo, méxin tuinxin konchjianna ixi satsjina nunte Macedonia ixi jian nónana ixi ndo Dio kuetuan'an ndo nti'a tsjakona chijni jian xranchi tsumé'e jíee na. [Jan'an ndo Lucas ikjin xroon ji'i sabiki'an sen kaxon.]

Ndo Pablo ko ndo Silas bake'e sen tjajna Filipos

¹¹ Tjume'e nti'a tjajna Troas kuixi'inna inaa ntábarco ko xrajuikona naa nunte nchíin ngataon inda ndatin'in Samotracia. Ko ndúyaxin juasona tjajna Neápolis. ¹² Nti'a sajuixinna ko juasona tjajna Filipos. Tjajna me'e tetuan'an ni romano, ko tjajna me'e naa tjajna ícha tjintee ixi ikaxin tjajna nunte Macedonia. Nti'a kuinteena kaxin nchakon. ¹³ Ko nchakon tjoké'e ni israelita kuachrjexinna tjajna Filipos ko sakjuina ngande'e ndarío ko nti'a nanaunka xra'o na nichje'e na ndo Dio. Me'e nti'a kuinteena nunte ko kuaxina juentakuan'anna kaxin nchri ste nti'a. ¹⁴ Ko nti'a jii naa nchri ndatin'in Lidia tsiki'xin tjajna Tiatira. Je'e nchra nchekji nchra manta chaxro játse tiie. Ko je'e nchra xraxaon nchra ndo Dio ko jitin'en nchra nge'e tjako ndo Pablo ko Ncháina bingijna nchra ixi tsiexin nchra jian chijnie ndo Dio. ¹⁵ Je'e nchra ko kain ni ndo'a nchra bikitée na. Tjume'e kuinóatée nchra ngajin ndo Pablo ko ndachro nchra:

—Siá titikaonnta ixi nduaxin titika'onna Ncháina, tituan'anta nía nti'i.

Ko kuitunana nti'a.

¹⁶ Tjume'e inaa nchakon sakjuina ti no nichje'e sen ndo Dio ko kuetanna naa nchrichajan chónnda nchrichan espíritue Xixron'anxrée tonuexin nchrichan kaxin nge'e ko jii naa ngisen tetuen'en nchrichan ko kueya tomi tjacha ni me'e ixi ti chronga nchrichan.

¹⁷ Ko nchrichajan me'e kuaxi nchrichan rué'e nchrichan ndo Pablo ko jan'anna ko tjume'e séen nichja nchrichan:

—Sen ji'i nche'e sen xrée ndo Dio jii ngajni ko tjako sen cha'o tsechónxin chujni.

18 Jaña juinche'e nchrchan itsjé nchakon. Tjume'e tsango koñao ndo Pablo ko ngatjia ndo nichje'e ndo espíritue Xixron'anxrée chóna nchrchan, ko ndachro ndo:

—Juachaxien nombree ndo Jesucristo tetuan'an ixi tsachrjexian nchrchan ji'i.

Tjume'e tuinxin kuachrjexin nchrchan espíritue Xixron'anxrée.

19 Ko tjume'e ni tetuan'an nchrchan bikon na nge'e kon'en nchrchan ko kono'e na ixi itsjacha'i na ícha tomi ixi ixra kuanche'e nchrchan. Méxin koñao na ko itsé na ndo Pablo ko ndo Silas ko bingakjina sen ti ste ni tetuan'an ntaasien tjajna. 20 Ko tjume'e bikona na nti'a ti jii xi nchéña ijie ko ndachro na:

—Ni ji'i ni judío tsango nchexronka na ni tjajna 21 ko tjako na nge'e jua'i tsitikaonna ko jua'i sintu'una ixi jan'anna ni romanona.

22 Ko kain ni nti'a koñao'e na sen. Tjume'e xi nchéña ijie kuetuan'an xa tsantsje'e na sen manta steyá sen ko tsóña na sen ixi ntasé. 23 Ko tsango kóna na sen, tjume'e xraxin'in na sen ndo'achjiso ko kuetuan'an na ngajin xi jindaa ndo'achjiso ixi xrotsje'e xa satsinga'i sen. 24 Ko kuitekaon xa ko xraxin'in xa sen ti ícha yaso'e ndo'achjiso ixi tsachrje'a sen. Ko kuintexin xa tutée sen ixi naa ntaq chóna tuye ixi satsji'a sen.

25 Tjume'e ngusine tiie ndo Pablo ko ndo Silas nichje'e sen ndo Dio ko itsje sen ngajin ndo Dio. Ko ikaxin ni jii ndo'achjiso kuin'en na ixi jaña jitsje sen. 26 Tuinxin kontengí nunte me'e kontsjenga nchijii tjatuée ndo'achjiso ko kain ntaçhja xitje'e ko kuitsinga chika cadena ti stetséxin kain ni ste nti'a. 27 Tjume'e xi jindaa ndo'achjiso kuaya xa ko bikon xa ixi tsixitje'e ntaçhja, méxin kuantsje xa naa chika espada, ko xroxrantu'u xa chika me'e ntakuin xa ixi ndaxrokuen'en xa ixi xraxaon xa sabinga kain ni jii ngaxin'in ndo'achjiso. 28 Ko ndo Pablo seen kuyako ndo ndachro ndo:

—Na'i, xruan'an nge'e nchekua asáan ixi kainna stena nti'i.

29 Tjume'e xi jindaa ndo'achjiso juanchia xa naa xro'i ko nteeto kuixin'in xa ko jixranga xa ixi xronka xa ko bake'exin ntatuchi'in xa tutée ndo Pablo ko ndo Silas. 30 Ko tuinxin kuantsjexin xa sen nti'a ko juanchangi'e xa sen:

—¿Nge'e sinta'a ixi tsehón aséenna kain nchakon?

31 Ko je'e sen ndachro sen:

—Titikáoan Nchána Jesucristo ko jaña tsomé'e jiá ko jíee ni ndúya.

32 Tjume'e juinchekuen'en sen xa ko kao kain ni ste ndo'a xa chijnie Ncháina Jesucristo. 33 Ko maski naxixe'e, hora me'e sabikao xa sen ko junéma xa kain ti no juincheni'e na sen. Ko tuinxin je'e xa ko kain ni ste ndo'a xa bikitée na. 34 Ko tjume'e je'e xa sabikao xa sen ndo'a xa íjngo; nti'a kuajon xa nge'e juine sen. Je'e xa ko kain ni ndo'a xa bake'e na juaxruxin ixi kuitikaon na ndo Dio.

35 Tjume'e ndúyaxin xi nchéña ijie kuetuen'en xa xi policía tsitsje'e xa xi jindaa ndo'achjiso ixi tsantsje xa ndo Pablo ko ndo Silas. 36 Tjume'e xi jindaa ndo'achjiso ndache xa ndo Pablo nge'e ndachro xipolícia:

—Xi nchéña ijie kuetuan'an xa ixi tsachrjenta. Juaxruxin satsjinta.

37 Tjume'e ndo Pablo ndache ndo xi policía:

—Jan'anna ni romanona, juaya nã ngajinna ko bikon kueya chujni ko ndachro'a xa nge'e ijie junta'ana. Ko jaña xraxin'inna xa ndo'achjiso ko jai, ¿á imao tsajandana xa? Na'i. Tsij je'e xa ko je'e xa tsantsjena xa.

³⁸ Tjume'e xipolicía sakjui xa ko ndache xa xi nchéña ijie nge'e ndachro sen ste ngaxin'in ndo'achjiso. Ko tsango xronka xi nchéña ijie ixi kuin'en xa ixi je'e sen romano sen. ³⁹ Tjume'e ikjui xi nchéña ijie ko kuinóatée xa ngajin ndo Pablo ko ndo Silas ixi tsoñao'a sen ixi nge'e kon'en sen, ko tjume'e kuachrjexin sen nti'a ko juanchia xa ixi satsjixin sen tjajna nti'a. ⁴⁰ Tjume'e ndo Pablo ko ndo Silas, hora kuachrjexin sen ndo'achjiso, kuiji sen ndo'a jan Lidia. Ko nti'a bikon sen sen kichuu sen ko juinchechaxin kichuu sen ko sajuixin sen nti'a.

17

Kuintee ni tjajna Tesalónica

¹ Tjume'e ndo Pablo ko ndo Silas kuatsinga sen tjajna Anfípolis ko tjajna Apolonia ko sakjui sen tjajna Tesalónica. Nti'a jii naa ni'ngo judío. ² Ko tjume'e ndo Pablo sakjui ndo ni'ngo ixi jaña xrakuen'en ndo ko nii semana ngujngu nchakon tjoké'e ni judío juako ndo xranchi ndachro xroon chijnie ndo Dio. ³ Juako ndo ixi ndo Cristo xrokonda xrokuen'en ndo ko tjume'e xroxechón ndo ijngo. Jaña ndachro ndo:

—Ndo Jesús, ndo ntatjunta, me'e ndo Cristo.

⁴ Tjume'e kaxin ni judío kuitikaon nã ko rué'e nã ndo Pablo ko ndo Silas. Ko kaxon kuitikaon itsjé ni griego, ni ó chóxin ndo Dio, ko kaxon kaxin nchri ícha chúxin nã tjajna nti'a, kuitikaon nchra. ⁵ Ko ikaxin ni judío kuitikaon'a nã nge'e nichja ndo Pablo ko tsango kochjio nã me'e juée nã kaxin xi ña'i, xi nai'a nche'e xrã ko juinchekateya nã ni tjajna. Tjume'e kuixin'in nã ndo'a naa xi ndatin'in Jasón ixi chrjitée nã ndo Pablo ko ndo Silas ko tjaun nã tsikaan nã sen ti jii ni tetuan'an. ⁶ Ko kuitja'i nã sen me'e itsé nã xi Jasón ko ikaxin sen titikaon Ncháina ko bingakjin nã sen sabikao nã sen ti jii xi tetuan'an tjajna nti'a. Ko kuintee nã ko kuyako nã ko ndachro nã:

—Ni ji'i juincheye'e nã chujni nchijii nunte ko jai ó kujj nã tjajna nã nti'i. ⁷ Xi Jasón kuajon xa juachaxin ixi kuitu'e nã ndo'a xa. Kain ni ji'in titikaon'a nã ley tetuan'an xi romano ko ndachro nã ixi jii inaa ngisen ícha tetuan'an ndatin'in Jesús.

⁸ Hora kuin'en nã ji'in kain ni tsixra'o ko xi tetuan'an tsango koñao nã. ⁹ Ko xi Jasón ko sen titikaon Ncháina juenga sen 'nã méxin xi tetuan'an kuintu'e xa sakjui sen.

Ndo Pablo ko ndo Silas sakjui sen tjajna Berea

¹⁰ Ko tuinxin tiie me'e sen kichuuna xruan'an sen ndo Pablo ko ndo Silas satsji sen tjajna Berea. Ko nchakon kuiji sen nti'a kuixin'in sen ningue ni judío. ¹¹ Ko ni judío nti'a ícha jian nche'e nã ixi ni tjajna Tesalónica. Ko ícha juinche'e nã juaxruxin kuin'en nã chijnie ndo Dio ko ngujngu nchakon nchekuanxin nã xroon chijnie ndo Dio ixi tsono'e nã á nduaxin ti juako'e nã sen. ¹² Méxin, itsjé ni nti'a kuitikaon nã, ko ikaxin nchri griega ícha chúxin nã kuitikaon nchra ko kaxon ni xi. ¹³ Ko ni judío tjajna Tesalónica kono'e nã ixi ndo Pablo juako ndo chijnie ndo Dio tjajna Berea ko sakjui nã nti'a ko juinchekateya nã ni nti'a. ¹⁴ Méxin sen kichuuna titikaon Ncháina xruan'an sen ndo

Pablo satsji ndo no ngande'e ndachaon. Ko ndo Silas ko ndo Timoteo xrakuitu'e sen tjajna Berea. ¹⁵ Tjume'e kaxin sen nti'a sabikao sen ndo Pablo tjajna Atenas. Ko ikjan sen tjajné sen ixi kuetuan'an ndo Pablo xrochronga sen ngajin ndo Silas ko ndo Timoteo ixi jaiko satsji sen ti jii ndo ixi nti'a tsetan sen ndo Pablo.

Ndo Pablo jii ndo tjajna Atenas

¹⁶ Xrajichon'en ndo Pablo ixi tsiji ndo Silas ko ndo Timoteo tjajna Atenas, tsango koni'e aséen ndo ixi bikon ndo nti'a jii kueya ídolo ko chujni tajon juasaya ngajin ídolo me'e. ¹⁷ Ko ni'ngo judío nti'a juako ndo ngajin kaxin ni judío ko ikaxin nā chúxin nā ndo Dio, ko kain nchakon bake'e ndo ti ntaasin, juako'e ndo ni jii nti'a. ¹⁸ Ko kaxin chujni tikinixin'en chujni ndatin'in epicúreos ko ikaxin ni tikinixin chujni ndatin'in estoicos kuaxi nā juao nā ndo Pablo. Kaxin nā ndachro nā:

—¿Nge'e xrondachro ti nichja xi ji'i?

Ko kaxin nā ndachro nā:

—Jinichja xa ixi inaa dio.

Jaña ichro nā ixi juako ndo Pablo chijni jian kondee ndo Jesús ko ndachro ndo ixi ndo Jesús maski kuen'en ndo, xechón ndo íjngo. ¹⁹ Tjume'e sabikao nā ndo Pablo naa ijnā ndatin'in Areópago. Nti'a nichje'e nā ndo ko ndachro nā:

—Tja'onna xrondachijiana nge'e natjúá tjakoa ja'a. ²⁰ Itsjé nge'e jée tjakoa, ko tja'onna tsonónana nge'e xrondachro me'e.

²¹ Ko kain ni tjajna Atenas ko ni tsiki'xin jée tjajna ste nti'a, je'o baki'en nā ko bakeki nā nge'e natjúá kuin'en nā.

²² Tjume'e ndo Pablo bake'exin tutée ndo ti ste nā nti'a ti Ijnā Areópago ko ndachro ndo:

—Ja'anta ni tjajna Atenas tin'ennta. Jan'an tikon ixi ja'anta titikaonnta itsjé dio tsikoña tjatu'o. ²³ Ko hora kuatsinga nti'a jan'an bikon ti no tájonxinnta juasaya ngajin ídoloanta ko bikon naa altar ja'in tsikjinnta: “Nti'i xraxaonxinna naa Dio chuxin'ani.” Méxin, ti Dio xraxaonnta maski xrachuxin'anta, me'e ndo Dio tjako jan'an.

²⁴ *Ndo Dio me'e juinchéña ndo nunte xasintajni ko kain nge'e jii ngata'a nunte. Je'e ndo me'e Nchée ngajni ko nunte nti'i. Ndo Dio ji'a ndo ngaxin'in naa ni'ngo tsikonchjianxin itja chujni. ²⁵ Ko xrokonde'a ndo ixi xrojan chujni xrobingijna ndo ixi je'e ndo tajon ndo juachaxin tsehón kain chujni ko tajon ndo chrinto ko kain nge'e jii ngata'a nunte.

²⁶ Naakua ngisen kuantsjenixin ndo kain tjajna ixi tsake'e nā nguixin ngata'a nunte. Ko kaxon ndachro ndo Dio tinó ko ngisa tsake'e nā. ²⁷ Jajna xrokonda tsjéena ndo Dio ixi indao tsienxinna xranchi tsitjana ndo. Ko nduaxin je'e ndo kjín'a jii ndo. ²⁸ Ixi je'e ndo stehónxinna ko tontengina ko tayakuina ndo. Ko tsindachro naa xi tjajnánta sa'ó: “Jajna kuachrjenixinna ndo Dio.” ²⁹ Nduaxin jajna kuachrjenixinna ndo Dio, méxin jua'i xroxaxaonna ixi ndo Dio, je'e ndo naa chika oro o naa chika plata o naa ixro xranchi xraxaon ni nchéña ídolo. ³⁰ Sa'ó ndo Dio tjáñe'e ndo ti kuanche'e chujni ixi no'e ndo xrakuachuxin'a nā ndo. Ko jai tituan'an Dio ngajin kain chujni jii ngata'a nunte xrokonda tsitikaon nā ndo. ³¹ Ndo Dio kuinche'e ndo naa nchakon sinchéña ndo

ijie ngajin chujni jii ngata'a nunte ko kuinche'e ndo naa ndo juakoxin kain juachaxin, ndo me'e maski kuen'en ndo, xechón ndo íjngo.

³² Ko nchakon kuin'en na xixi xroxechón chujni tsiken'en, kaxin na juanoa na ndo Pablo. Ko ikaxin na ndachro na:

—Íjngo nchakon tsin'anna nge'e ndachrua.

³³ Tjume'e ndo Pablo sakjui ndo. ³⁴ Ko ikaxin na rué'e na ndo ko kuitikaon na Ncháina. Ko naa xi kuitikaon ndatin'in Dionisio, me'e naa xi kuanchéña ijie ngajin chujni ngata'a ijna Areópago, ko naa nchri kuitikaon nchra ndatin'in nchra Dámaris ko ikaxin na kaxon kuaxi na kuitikaon na Ncháina.

18

Sakjui ndo Pablo tjajna Corinto

¹ Tjume'e ndo Pablo sajuixin ndo tjajna Atenas ko ikjui ndo tjajna Corinto. ² Nti'a kuetan ndo naa xi judío ndatin'in Aquila. Je'e xa xi tjajna nunte Ponto ko sé'a nchakon je'e xa ko janchri'e xa tsikixin sen tjajna Italia xixi xi tetuan'an nti'a, xi Claudio, kuetuan'an xa xixi kain ni judío tsachrxjin na tjajna Roma. Tjume'e ndo Pablo ikjui ndo kuitsje'e ndo sen me'e. ³ Ko xraje'o ixra kuanche'e sen, ti kuanchéña sen nchia manta. Méxin, nti'ao kuitu'e ndo Pablo xixi xrojuinche'e sen xra. ⁴ Ko kain nchakon tjoké'e ni judío, ndo Pablo bakji ndo ni'ngo nichje'e ndo ni judío ko ni je'a judío xixi tjau ndo kain na tsitikaon na Ncháina.

⁵ Ko nchakon ndo Silas ko ndo Timoteo kujxin sen nunte Macedonia, tjume'e ndo Pablo í kuanche'a ndo xra, je'o bajako ndo chijnie ndo Dio xixi tsono'e ni judío xixi ndo Jesús me'e ndo Cristo. ⁶ Ko je'e ni judío kuaxi na ningakon'en na ndo Pablo ko tsango nichjangí'e na ndo. Ko je'e ndo kontsjenga ndo manta jitsáa ndo xixi jaña juakoxin ndo je'a juaxruxin jii ndo. Ko ndachro ndo:

—Ja'onta tamanta ijie tsitjáñaxinnta. Jan'an íxro'an ijie tama xixi ó juntano'anta chijni jian, ko ja'anta kuitikaon'anta. Méxin, jai satsji sintakuan'an ni je'a judío.

⁷ Tjume'e kuachrxjin ndo ni'ngo judío ko sakjui ndo ndo'a naa sen ndatin'in Justo, ndo me'e xraxaon ndo ndo Dio. Ko tjenka ndo'a ndo jii ni'ngo. ⁸ Ko ndo Crispo, ndo tetuan'an ni'ngo judío, ko kain sen ndo'a ndo, kuitikaon sen Ncháina Jesús. Ko kaxon kueya ni tjajna Corinto kuin'en na chijnie ndo Dio ko kuaxi na kuitikaon na Ncháina* Jesús ko bikitée na. ⁹ Tjume'e naa tiie bikon ndo Pablo Ncháina Jesús ko ja'in ndachro ndo Jesús:

—Tjakua chijnina ko xronka'ia. Nai'a tintu'e nichja chijnina ¹⁰ xixi jan'an tjenka ritjén ko xro'an ngisen ndako'a sinta'a xixi jan'an chonda itsjé sen titikaonna tjajna nti'i.

¹¹ Méxin, ndo Pablo kuitu'e ndo naa nano ko tu'o nti'a tjajna Corinto, ko juinckeken'en ndo na chijnie ndo Dio.

¹² Nchakon baketuan'an xi Galión nunte Acaya, itsjé ni judío ningakon'en na ndo Pablo ko bikao na ndo ti ste xixi tetuan'an. ¹³ Ko ndache na xixi tetuan'an:

—Xi ji'i ichrji xa nchekateya xa chujni xixi tjau na xixi xronichjixin na ndo Dio, je'a xranchi ndachro ley.

* 18:8 18:8 Ncháina Señor Ncháina Jesús o Ncháina Dio

14 Ko ndo Pablo ó tjaun ndo xronichja ndo, ko tuinxin xi Galión ndache xa ni judío:

—Siá nduaxin naa ijje tsango ijje juinche'e xi ji'i, jan'an xrokonda tsin'an nge'e xrondachronta. 15 Ko ji'i je'o chijni ko nombre ko ley na'anta tətəxinnta. Méxin, ja'onta nchekonchjiannta ji'i ixi jan'an tjaun'a tsjitexin nge'e tətəxinnta.

16 Tjume'e kuetuan'an xa ixi satsjixin nā nti'a. 17 Ko ni griego koñao nā ko itsé nā xi Sóstenes, xi tetuan'an ni'ngo judío, ko nti'a juaya nā ngajin xa ko stetsje'e kain xi tetuan'an, ko xi Galión xro'an nge'e ndachro xa.

Ikjan Ndo Pablo tjajna Antioquía

18 Ndo Pablo xrakuitu'e ndo itsjé nchakon tjajna Corinto ko tjume'e chjée ndo sen juajna sen kichuuna ko kuixin'in ndo naa ntābarco ixi sakjui ndo nunte Siria ko kao jan Priscila ko ndo Aquila. Tjume'e kuiji sen tjajna Cencrea ko nti'a ikjin jaa ndo Pablo ixi juakoxin ndo juinche'e ndo ti nge'e tsindachro ndo. 19 Nchakon kuiji sen tjajna Éfeso kuintu'e ndo Pablo jan Priscila ko ndo Aquila ko sakjui ndo naa ni'ngo ko juao ndo ni judío tsixra'o nti'a. 20 Ko je'e nā kuinóatée nā ixi xrokuitu'e ndo nti'a, ko je'e ndo chro'a ndo. 21 Méxin, nichje'e ndo nā ko ndachro ndo:

—Xrokonda tsake'é tjajna Jerusalén nchakon tsji kia. Ko xrokjanna ijngo xrotsja'anta siá tsituexin ndo Dio.

Tjume'e kuintu'e ndo nā ko kuixin'in ndo ntābarco sakujxin ndo tjajna Éfeso. 22 Nchakon kuiji ndo tjajna Cesarea sakjui ndo tjajna Jerusalén ko bikitsje'e ndo sen titikaon Ncháina nti'a. Ko tuinxin bingajin ndo tjajna Antioquía. 23 Kuatsinga kaxin nchakon, kuachrxjixin ndo nti'a ko bakji ndo kaxin tjajna nunte Galacia ko Frigia ko nichje'e ndo kain sen titikaon Ncháina Jesús ixi juaxruxin tsintee sen.

Ndo Apolos juako ndo ngajin ni tjajna Éfeso

24 Nchakon me'e naa ndo judío ndatin'in Apolos kuiji ndo tjajna Éfeso, ndo me'e tikinixin ndo tjajna Alejandría. Je'e ndo jian tjako ndo ko jian chúxin ndo xroon chijnie ndo Dio. 25 Je'e ndo no'e ndo cha'o ne'e Ncháina ko juaxruxin banichja ndo kondee ndo Jesús maski je'o no'e ndo xranchi batikitée ndo Juan chujni. 26 Ko ndo Apolos juako ndo ti ni'ngo ko xrakon'a ndo. Ko nchakon kuin'en jan Priscila ko ndo Aquila ti juako ndo, tjume'e kuachrjendaka'o sen ndo ko juincheken'en sen ndo ti nge'e xranoe'a ndo cha'o ne'e ndo Dio. 27 Tjume'e nchakon tjaun ndo Apolos satsji ndo nunte Acaya, sen kichuuna bingijna sen ndo ko ikjin sen naa xroon ngajin sen titikaon Ncháina ste nti'a ixi xrokuayé'e sen ndo jian. Ko nchakon kuiji ndo nunte Acaya bingijna ndo ngajin sen ixi juasie ndo Dio ó tsikitikaon sen. 28 Ko stetin'en kain chujni, juakoxin ndo ixi ndako'a titikaon ni judío ko juacha ndo juako ndo ixi xroon chijnie ndo Dio chronga ixi nduaxin ndo Jesús ndo Cristo.

19

Ndo Pablo bake'e ndo tjajna Éfeso

¹ Xrabake'e ndo Apolos t'ajna Corinto, ndo Pablo bakaji ndo t'ajna ste nganito jnã ko t'jume'e kuiji ndo t'ajna Éfeso ko nti'a kuetan ndo kueya ni titikaon chijnie ndo Dio. ² Ko t'jume'e juanchangi'e ndo sen me'e:

—¿Á kuaye'enta Espíritue ndo Dio nchakon kuitikaonnta Ncháina? Ko je'e sen juate'e sen:

—Na'i, jan'anna xratian'ina á jii Espíritue ndo Dio.

³ T'jume'e juanchangi ndo Pablo:

—¿Ngisen juachaxien bikitéexinta?

Ko je'e sen juate'e sen:

—Xranchi kuachronga ndo Juan, jaña bikitéena.

⁴ *Ndachro ndo Pablo:

—Ndo Juan kuanchekitée ndo chujni ixi xrokjan nã xrokuitikaon nã ndo Dio ko juako ndo ixi xrokuitikaon nã ngisen tsij tuenxin ndo, ko ndo xrokuij ndo me'e ndo Jesús, ndo Cristo.

⁵ Kuin'en sen ji'i, me'e bikitée sen; ixi juachaxien Ncháina Jesús.

⁶ T'jume'e ndo Pablo bãkë'ë itja ndo ngata'a jaa sen ko kuji Espíritue ndo Dio ngajin sen ko kuaxi sen nichja sen jée ngigua ti chúxin'a sen ko nichja sen nge'e kuajon ndo Dio. ⁷ Ko sen xi me'e xranchi teyuu sen.

⁸ Ko ní nchanitjao, ndo Pablo bake'e ndo ni'ngo judío nti'a ko bajako ndo ko baxronka'i ndo. Ko nichje'e ndo sen ko jian banchekuen'en ndo nã xranchi jii juachaxin tetuan'an ndo Dio. ⁹ Ko kaxin nã tsango icha aséen nã ko tjaun'a nã tsitikaon nã Ncháina Jesús ko chaxro'a kuanichja nã ixi chijnie Ncháina ngajin kain chujni. T'jume'e ndo Pablo kuachrjendáa ndo ko sabikao ndo sen titikaon chijnie Ncháina ko kain nchakon bajako ndo ti jii naa escuela ndatin'in Tiranno. ¹⁰ Jaña bajako ndo yuu nano, ko kain ni bake'e nti'a nunte Asia kuin'en nã chijnie Ncháina Jesús, ni judío ko kaxon ni je'a judío. ¹¹ Ko ndo Dio ícha juinche'e ndo ijié ixrã ixi ti kuanichja ndo Pablo. ¹² Ko itsjé nã bakikao nã pañuelo ko manta ngajin ndo Pablo ixi tsãkë'ë itja ndo ko jaña bakikao nã ngajin ni ni'e ko kain ichin chónða nã kuachrje ichin ko espíritue Xixron'anxrée kuachrje kaxon.

¹³ Ko kaxin ni judío bakaji nã ko tjaun nã tsantsje nã espíritue Xixron'anxrée ko je'e nã je'o ncheye'e nã chujni ixi tjaun nã xronichja nã ixi juachaxien ndo Jesús. Ko bandache nã espíritue Xixron'anxrée:

—Juachaxien ndo Jesús, ndo tjako ndo Pablo, tetuan'anna ja'a espíritue Xixron'anxrée tachrjexian nti'i.

¹⁴ Jaña banche'e yaatõ chjen'en naa xi judío ndatin'in Esceba, xitaana tetuan'an. ¹⁵ T'jume'e naa nchakon nichje'e nã espíritue Xixron'anxrée. Ko espíritue me'e ndachro:

—Chuxinna ndo Jesús ko nónana ngisen ndo Pablo. Ko ja'a, ¿ngisen ja'a?

¹⁶ Ko jaña xi chónða espíritue Xixron'anxrée chringanito xa nã ko tsango soji xa juacha xa juincheni'e xa kain nã. Ko turuchu nã kuachrjexin nã nchia ko tsikon'i'e nã. ¹⁷ Ko kain ni judío ko ni je'a judío ste nã t'ajna Éfeso kuin'en nã nge'e tsikon'en ko tsango xronka nã ko ndachro nã ixi tsango ijié juachaxien Ncháina Jesús.

18 Kaxon itsjé ni kuitikaon Ncháina bakiji nã ko kuachronga nã kain ti ixrã ndako'a banche'e nã. 19 Ixi itsjé nã banche'e xrã tuso, ni me'e bakika'o nã xroon banchekuanxixin nã xrã tuso ko juaaka nã xroon stetsje'e kain chujni ste nti'a. Ko ti tjintee kain xroon me'e xranchi yuu ikánte mĩl tomi chika plata. 20 Ko chijnie Ncháina Jesús ícha jitingangi ko tjakoxin ixi nduaxin chónnda chijni ijíe juachaxin.

21 Ko ndo Pablo xraxaon ndo tsitsje'e ndo sen tjajna Jerusalén ko tsatsinga ndo nunte Macedonia ko Acaya. Ko tsjexinja tsake'e ndo tjajna Jerusalén, satsji ndo tjajna Roma. 22 Ko xruan'an ndo yuu sen tingijna ndo satsji sen nunte Macedonia, sen me'e ndo Timoteo ko ndo Erasto, ko je'e ndo Pablo xrakuitu'e ndo nunte Asia kaxin nchakon.

Koñao ni tjajna Éfeso

23 Ko nchakon me'e itsjé ni tjajna Éfeso koñao nã ixi juaxruxin'a ste nã ixi chijnie Ncháina Jesús. 24 Ixi nti'a jii naa xi ndatin'in Demetrio ko je'e xa banchekonchjian xa ixi chika plata kaxin ni'ngo nchínchín kondee naa nchri diosa ndatin'in Diana, ko kueya tomi bajacha xa ko kaxon ni ché'e xrée xa. 25 Tjume'e jua'o xa ikaxin ni kuanche'e xrã me'e ko ndache xa nã:

—Ja'anta no'anta ixi ti ixrã nche'ena tjachana jian ko jaña juaxruxin stena. 26 Ko xranchi tikonnta ko tin'ennta ixi xi Pablo tjako xa ixi ídolo nchéñana je'a dio. Ko jaña ndache xa itsjé chujni ko je'a je'o nti'i tjajna Éfeso, kaxon nguixin nunte Asia. 27 Tsango chaxro'a ji'i ixi xrajna tsitjáña xrã ko kaxon ningue nchri diosa Diana bã tsitjáña, ko ísitikaon'a nã nchra ko tsitjáña juachaxien nchra nguixin nunte Asia ko nchijíi xasintajni.

28 Ko hora kuin'en nã ji'in, tsango koñao nã ko séen kuyako nã:

—Tsechón nchri Diana, santoe ni tjajna Éfeso.

29 Tjume'e tsango koñao kain ni tjajna Éfeso ko ningakon'en nã ndo Gayo ko ndo Aristarco, sen me'e yuu sen tsiki'xin nunte Macedonia. Ko itsé nã sen ko bingakjin nã sen bikao nã sen ngaxin'in ti tóñaxin junta. 30 Tjume'e ndo Pablo tjaun ndo tixin'in ndo nti'a ixi xronichje'e ndo nã, ko sen titikaon Ncháina kuintue'a sen ndo itsji ndo. 31 Kaxon ikaxin ni tetuan'an nunte Asia, ni chúxin ndo Pablo, xrueñ'en nã chujni ixi xronidache sen ndo Pablo ixi tsixin'a ndo nti'a. 32 Ko tjume'e ni tsixra'o nti'a ndachro nã naa nge'e, ko ikaxin nã jée chro nã ko koñao nã ko itsjé nã noe'a nã sonda xra'o nã nti'a. 33 Ko ikaxin ni judío ndache nã naa xi ndatin'in Alejandro nge'e jiton'en ko bãkë'e nã xa ngusine ko je'e xa juakoxin itja xa ixi xrotenko nã ixi xronichjaxin xa ni judío ngajin ni ste nti'a. 34 Ko hora juatsuan nã xi Alejandro ixi kaxon xa ni judío xa, kain nã kuyako nã xranchi yuu hora ko ja'in ndachro nã:

—Tsechón nchri Diana, santoe ni tjajna Éfeso.

35 Tjume'e xi secretario ni tjajna nti'a kuetuan'an xa xrotenko nã ko ndachro xa:

—Chujni tjajna Éfeso tin'ennta. Nchijíi nunte xasintajni no'e nã ixi ni tjajna Éfeso tayakon'en nã ningue nchri diosa Diana, tsikoña ixro kuixin ngajni. 36 Xro'an ngisen ndachro ixi nduaxin'a ji'in. Méxin, tenkonta, ko xraxaonnta nge'e nche'enta 37 ixi ni bikuunta nti'i nichjangié'a nã ningoina ko nichjangié'a nã santoina Diana. 38 Ko siá xi Demetrio ko ni nchexrée xa tjankata'a nã ijíe xrojan

ngisen jii nti'i, méxin jii ni nchéña ijie, je'e na xrokuin'en na nge'e xrondachro xi Demetrio ko jaña sinchéña na ijie. ³⁹ Ko síá jii inaa nge'e nta'inta juaxruxin, xrokonda xronichjanta nchakon xroxra'o kain na ko nchakon me'e tsoña ijie. ⁴⁰ Xrokonda'i tsjakaxin kichuuna ko sincheketona chujni ixi ba tsjangiina xi tetuan'an ixi ndako'a stentu'una.

⁴¹ Ko tjume'e kuetuan'an xi secretario ixi satsji na ko jaña juexin sakjui ni tsixra'o nti'a.

20

Sakjui ndo Pablo nunte Macedonia ko nunte Grecia

¹ Nchakon juexin kain ji'in, tjume'e ndo Pablo kuiye'e ndo kain sen titikaon Ncháina Jesús nti'a ko ndachro ndo kaxin chijni ixi ícha xrochuntia sen Ncháina ko tjume'e sakjui ndo no nunte Macedonia. ² Ko nchijí ti no kuatsinga ndo, chaxro nichje'e ndo sen titikaon Ncháina ixi juaxruxin tsintee sen. Ko tjume'e kuiji ndo nunte Grecia. ³ Nti'a kuitu'e ndo níi nchanitjao ko tjume'e xrokua ndo naa ntábarco saxrokjui ndo nunte Siria. Ko kono'e ndo ixi kaxin ni judío ningakon'en na ndo ko xraxaon ndo cháña xrokjanxin ndo tutée ndo ko tsatsinga ndo nunte Macedonia. ⁴ Ko sen bikao ndo Pablo, me'e ndo Sópater, ndo tjajna Berea, ndo Aristarco, ndo Segundo, ndo tjajna Tesalónica, ndo Gayo, ndo tjajna Derbe, ndo Timoteo, ko kaxon ndo Tíquico, ko ndo Trófimo, sen nunte Asia. ⁵ Sen kichuuna kuitaon sen nti'a ko chonnaña sen tjajna Troas. ⁶ Ko juexinja kuatsinga kia ine sen nutja chónða'i ti tja'in nio, tjume'e kuixi'inna naa ntábarco ko kuachrjexinna tjajna Filipos ko kuatsinga na'ó nchakon, tjume'e juasona tjajna Troas ko nti'a kuetanna sen kuitaonxin ko nti'a kuitunãna yaãtõ nchakon.

Ndo Pablo sakjui ndo tjajna Troas

⁷ Ko nchakon xrangíxixín semana xra'ona ixi xrochrijin nutja xraxaonxinna Ncháina Jesucristo. Ko ndo Pablo nichje'e ndo kain sen titikaon Ncháina Jesús ixi tjaun ndo saxrokjui ndo ndúyaxin, méxin xrajitjako ndo chjéja ngusine tiie. ⁸ Ko piso noi nchia nti'a xrauxinna ko nti'a steche kueya xro'i. ⁹ Ko nti'a jii naa chajan ndatin'in chán Eutico, chán me'e bake'e chán nunte ngata'a ventana. Ko ndo Pablo tsango sée nichja ndo, méxin, tsango chjée chán kotachrin. Ko ndatsikejua chán ko kue'e chán nunte ti nínxin piso ko hora kuatsi'in sen chán, ndatsiken'en chán. ¹⁰ Méxin, ndo Pablo xingajin ndo ko kuitsingata'a ndo chán ko joa ndo chán. Ko ndache ndo sen kichuuna:

—Xronka'inta, jichón chán.

¹¹ Tjume'e ndo Pablo ikjan ndo bajin'in ndo ixi tsonchrijin ndo nutja sine sen, xroxraxaonxin sen Ncháina Jesucristo. Ko nichja ndo bingasañajan ko tjume'e sakjui ndo. ¹² Ko chán tsike'e nunte sabikao sen chán jichón chán, ko kain sen juaxruxin kuitu'e sen.

Sajuixin ndo Pablo tjajna Troas ko kuiji ndo tjajna Mileto

¹³ Jan'anna kuitaonxinna nti'a ko kuaana naa ntábarco ko juasona tjajna Asón ixi nti'a tsetanna ndo Pablo ixi ndachro ndo tsjixin ndo tutée ndo. ¹⁴ Nchakon kuetanna ndo tjajna Asón, kuixin'in ndo ntábarco stetji jan'anna ko sakjuina tjajna Mitilene. ¹⁵ Ko kuachrjexin

nā nti'a, ndúyaxin kuatsingana nunte Quío ko nchakon yuxin juasona tjanya Samos ti no tachrje ikaxin ntābarco ko tjume'e sakjuina tjanya Trogilio ko nti'a jokéñana. Ko kuatsinga naa nchakon juasona tjanya Mileto. ¹⁶ Jaña junta'ana ixi ndo Pablo tjaun'a ndo sée xrobake'e ndo nunte Asia ko tjaun'a ndo xrokjui ndo tjanya Éfeso ixi tjaun ndo taka tsiji ndo tjanya Jerusalén ixi nti'a tsake'e ndo nchakon kia Pentecostés.

Nichje'e ndo Pablo sen tetuan'an ni'ngo tjanya Éfeso

¹⁷ Hora bake'e ndo Pablo tjanya Mileto kuituan'an ndo ixi tsij sen tetuen'en ni'ngo tjanya Éfeso. ¹⁸ Ko nchakon kuiji sen ndachro ndo:

—Ja'anta ó no'anta xranchi kuant'a nchakon xrangixixín juaso nunte Asia. ¹⁹ Ó no'anta ixi kain nchakon bake'é ngajinnta ko junta'a ixrā ngajin Ncháina Jesucristo ko juntajié'a aséenna ko tsjanga ixi kueya juachjaon kua ixi ni judío tjaun nā xrojuinchenina nā. ²⁰ Ko jan'an kuíntua'i juáko kain nge'e jian xrokonda xrokono'anta. Ko juako'anta ti xra'o kain itsjé chujni ko kaxon ndointa. ²¹ Juintakuan'an kain ni judío ko kain ni je'a judío ixi xrokonda tsintu'e nā ti ndako'a nche'e nā ko xrochuntia nā ndo Dio ko Ncháina Jesucristo. ²² Ko jai satsji tjanya Jerusalén ixi Espíritue ndo Dio kotuanna ko nóna'i nge'e tsónna nti'a. ²³ Je'o nóna ixi kain tjanya tsatsinga, Espíritue ndo Dio ndachijina ixi ni tjanya Jerusalén xroxraxon'inna nā ndo'achjiso ko tangi sinchenāna. ²⁴ *Ko ta'i juachjaon ixi maski tangi tsónna. Je'o juaxruxin tsake'é ixi sintajexin ti kotuanna Ncháina Jesús ixi tsjáko chijnie ndo, xranchi ndo Dio tjue'e ndo chujni.

²⁵ 'Ko jai nóna ixi ninaánta, ni juako'anta juachaxien ndo Dio, ítsikon'aninta ijngo. ²⁶ Méxin, jai ntatjunta ixi xro'an ijje chónnda siá xrojannta ítsitikaon'anta. ²⁷ Ixi ó juako'anta kain nge'e tjaun ndo Dio, ko ítitjáña'i tsjáko xrojan nge'e. ²⁸ Tsje'enta xranchi jian take'énta ko tsje'enta sen kichuunta, sen ni'ngo, ixi Espíritue Dio tjáanta ndo ixrā tayakon'ennta sen ste ningue Ncháina, sen kuenaxin ndo ixi jnié ndo. ²⁹ Ko ó nóna nchakon satsji jan'an, tsij kaxin ni sincheke'to sen ni'ngo xranchi kundanihra tinchje ba kutuchjon. ³⁰ Ko kaxin nā ste nā ngakjen'ennta sincheya nā ko jaña sen ni'ngo xrorué'e sen nā ko ítsitikaon'a sen Ncháina. ³¹ Méxin, tsje'enta, ko xraxaonnta ixi xranchi ní nano jan'an juintakuan'annta tiie ko nchakon ko tsjanga ko kuíntua'i juintakuan'annta ti jian.

³² 'Ko jai ja'anta kichianna, ngaya itja ndo Dio takéenta ko kaxon tsingijnaxinnta ndo chijnie ndo ixi je'e ndo tjua'anta ndo. Ko je'e ndo tsango chónnda ndo juachaxin tsingijnanta ndo ixi tsaye'enta kain nge'e ti tjaun ndo ti xrochjée ndo kain sen chujnie ndo ti tjúá aséen sen. ³³ Jan'an tjaun'a tomie nā ni mantée nā. ³⁴ Ja'anta no'anta jian ixi jan'an tjáana junta'axin ixrā ko kuenaxin nge'e xrokondana ko kaxon nge'e xrokonde'e sen riki'an. ³⁵ Jaña juako ngajinnta ixi sinche'enta ixrā ko tsingijnanta ni xro'an nge'e chónnda nge'e. Ko xraxaonnta ti tsindachro Ncháina Jesús: “Ícha juaxruxin take'e sen tajon, ixi sen tayé'e.”

³⁶ Ko juexin ndachro ndo Pablo ji'i, bake'exin ntatuchi'in ndo ko nichje'e ndo ndo Dio ko kaxon kain sen. ³⁷ Tjume'e kain sen tsjanga sen, joa sen ndo ko kuitoxin sen ndo. ³⁸ Ko tsango koni'e aséen sen ixi

chronga ndo itsikon'a sen ndo ijngo. Tjume'e bikao sen ndo ti no jii nt̄abarco ko sakjui ndo.

21

Sakjui ndo Pablo tjajna Jerusalén

¹ Nchakon kuintu'ana sen kichuuna, tjume'e kuixi'inna nt̄abarco ko sakjuina nunte Cos. Ko ndúyaxin sakjuina tjajna Rodas, ko nti'a sakjuixinna tjajna Pátara. ² Tjajna Pátara kuitjána naa nt̄abarco satsjixinna no nunte Fenicia ko kuixi'inna nt̄abarco me'e ko sakjuina. ³ Nchakon kuatsingana nti'a bikona nunte Chipre ko kuatsingana ndatsjonxin ikjon ko xrabikonna nunte Siria. Tjume'e nt̄abarco sakjui nt̄aa tjajna Tiro xixi xrokonda xroxingajin nge'e tjinga nt̄aa ti tjajna me'e, ko nti'a kuixi'inna tjajna. ⁴ Ko kuitjána sen titikaon Ncháina ko nti'a kuitunana ngajin sen yaat̄o nchakon. Ko Espiritue ndo Dio juincheno'e sen xixi xronache sen ndo Pablo satsji'a ndo tjajna Jerusalén. ⁵ Ko juexin kuatsinga ti yaat̄o nchakon me'e, kuachrjexinna nti'a kaina ko kain sen titikaon Ncháina Jesús ko janchri'e sen ko chjen'en sen bikaanxina sen ngande'e tjajna ko ngande'e ndachaon bake'exinna ntatuchi'inna nichja'ana ndo Dio. ⁶ Ko tjá'ana sen juajna ko bajiina nt̄abarco ko je'e sen ikjan sen ndo'a sen.

⁷ Ko juasona tjajna Tiro ko tjajna Tolemaida. Nti'a tjá'ana juajna sen titikaon Ncháina ko nti'a kuitunana ngajin sen naa nchakon. ⁸ *Ko ndúyaxin ndo Pablo ko jan'anna sajuixinna nti'a, sakjuina tjajna Cesarea. Nti'a ikuina ndo'a ndo Felipe, naa ndo tjako chijnie Ncháina Jesús. Je'e ndo naa sen yat̄o sen tingijna kuinche'e Ncháina Jesús ko kuitunana ndo'a ndo. ⁹ Ndo Felipe kuachóna ndo noó nchrichajen'en ndo, nchri xratutee'a, nchri me'e tayé'e nchrichan chijnie ndo Dio ti tjaun ndo tsono'e chujnie ndo. ¹⁰ *Nti'a kuinteena itsjé nchakon ko tjume'e kuiji naa ndo tayé'e chijnie ndo Dio ko ndo me'e ndatin'in ndo Agabo, ndo nunte Judea. ¹¹ Kuiji ndo kuitsjenana ndo ko itsé ndo tjuá tingatóxin ndo Pablo ko tjuá me'e kuintexin ndo tutée ndo ko itja ndo ko ndachro ndo:

—Espiritue ndo Dio ndachro xixi ni judío ja'in sinchekao na nchéé tjuá ji'i ko tsikao na ndo ngajin ni je'a tjajna judío.

¹² Juexin kuin'anna ti ndachro ndo Agabo, tjume'e jan'anna ko ni tjajna Cesarea kuinóatánana ngajin ndo Pablo xixi tsji'a ndo tjajna Jerusalén.

¹³ Ko juatingéxin ndo Pablo:

—¿Sonda ncheni'enta aséenna xixi ritsjanganta? Jan'an je'a je'o xrochõn'an tsinteenana, kaxon jan'an tsenixinna kondeexin Ncháina Jesús nti'a tjajna Jerusalén.

¹⁴ Ko jan'anna juacha'ina xrokuitikaonna ndo, méxin kuintu'ana ndo satsji ndo ko ntatjanna ndo:

—Tson'en ti tjaun Ncháina Jesús.

¹⁵ Ko kuatsinga kaxin nchakon xakonnana ko sakjuina tjajna Jerusalén. ¹⁶ Ko biki'ana kaxin sen titikaon Ncháina, sen tjajna Cesarea. Sabiki'anna sen ndo'a naa ndo tjajna Chipre ndatin'in ndo Mnasón. Je'e ndo ó sa'ó titikaon ndo Ncháina Jesús ko kuajon ndo ndo'a ndo kuitunana.

Ndo Pablo kuitsje'e ndo ndo Jacobo

¹⁷ Nchakon juasona tjajna Jerusalén sen kichuuna jian nichja'nana sen. ¹⁸ Ko ndúyaxin biki'ana ndo Pablo bikitsja'ana ndo Jacobo, ndo kichuu Ncháina Jesús, ko kaxon nti'a ste kain sen kichuuna tetuan'an ni'ngo. ¹⁹ Ndo Pablo chjée ndo sen juajna ko beki'e ndo sen kain nge'e juinche'e ndo Dio nchakon juako'e ndo ni je'a judío. ²⁰ Juexin kuin'en sen ji'in, kuajon sen juasaya ngajin ndo Dio, ko ndache sen ndo Pablo:

—Kichianna, ja'anta ó bikonta ixi jii itsjé mil ni judío ó titikaon na ndo Jesús ko kain na ndachro na ixi xrokonda kaxon tsitikaonna ley kuajon ndo Moisés. ²¹ Ko jai tsikin'en na ixi ja'anta juinchekue'ennta ni judío ste tjajna ícha ikjín ixi tsitikaon'a na ti ley juako ndo Moisés ko kaxon ndachenta na ixi xrochjé'a na chji'e ni judío chjen'en na ko xrokonda'i tsitikaon na ti titikaon ni judío. ²² ¿Nge'e sinta'ana ixi tsin'en na ixi ó jui'inta? ²³ Méxin, cháña ja'in nche'enta. Nti'i jii noó sen tjaun sinche'e sen ti ó ndache sen ndo Dio. ²⁴ Tiku'unta sen ko tjenganta 'na kain nge'e xrokonda sinche'e sen ti tontjúá aséen sen ko ti ikjín jaa sen, tjenganta 'na ti tsoxienxin ko jaña tsono'e kain sen kichuuna ixi nduaxin'a kain ti nichja na ti ja'anta nche'enta ko jai tsikon sen ixi ja'anta titikaonnta ley. ²⁵ *Ko ni je'a judío, ni ó tsikitikaon Ncháina Jesús ó kjin'anna na naa xroon ixi tsa'i na juachjaon ixi kain ji'in. Je'o sine'a na ntao tsikinixin'en ídolo ko sine'a na ijni ko ntau'e iko tsikintji'a jnié ba, ko xrochóna'i na inaa nchri o xi je'a ndoxi'e o janchri'e na.

Itsé na ndo Pablo ti ni'ngo

²⁶ Tjume'e ndo Pablo sabikao ndo sen noó ko ndúyaxin juexin kontjúá sen kao je'e ndo. Ko tjume'e kuixin'in ndo ni'ngo ixi xrochronga ndo ixi juexin kontjúá sen ko xrobikao ngujngu sen nge'e tikinixin'en ndo Dio tsayé'e xitaana.

²⁷ Ó xroxetja yaato nchakon, tjume'e kaxin ni judío tsiki'xin nunte Asia bikon na ndo Pablo ngaxin'in ni'ngo. Ko tjume'e juinchekateya na kain chujni tjajna ko itsé na ndo Pablo. ²⁸ Ko stekoyako na ko ndachro na:

—Kainnta, ni tjajna Israel, tingijnananta. Xi ji'in ichrji xa nguixin nunte ko tjako xa nge'e je'a jian kondee tjajna, ko titikaon'a xa ley kuetuan'an ndo Moisés, ko titikaon'a xa ningoina. Ko jai tsixraxin'in xa kaxin ni griego ko nchekitja xa ngaxin'in ni'ngo tjúa.

²⁹ *Jaña ndachro na ixi seno tsikikon na chrikao ndo Pablo ndo Trófimo tjajna Éfeso ko xraxaon na ixi ndo Pablo tsikikao ndo xa ni'ngo.

³⁰ Ko nchijíi tjajna koñaon na ko kain na ikjui na itsé na ndo Pablo ko bingakjin na ndo ngandangí nduja ni'ngo ko bije'e na ntachja ni'ngo. ³¹ Ko tjaun na naaxrokóñaxón na ndo ko naa xi comandante tetuan'an xi soldado romano kuin'en xa ixi nchijíi tjajna Jerusalén stekoñaon na. ³² Tjume'e xi comandante bikao xa xi soldado ko ni tetuen'en xa ko binga na ikjui na ti ste kain na. Ko hora bikon na ixi ó kuiji xi comandante ko xi soldado kuintu'e na ndo Pablo, ko í juaya'i na ngajin ndo. ³³ Ko xi comandante konchjiñe'e xa ko itsé xa ndo Pablo ko kuetuan'an xa ixi tsinteexin na ndo yuu chika cadena. Ko tjume'e

juanchangi'e xa nã ngisen je'e ndo ko nge'e tsijinche'e ndo. ³⁴ Ko chujni tsixra'o nti'a, kaxin nã kuyako nã naa nge'e ko ikaxin nã ñjngo nge'e. Ko xi comandante tienxin'a xa sonda jaña stenche'e nã ixi tsango tuyako nã. Tjume'e kuetuan'an xa ixi satsikao xa ndo Pablo ti no jii cuartel. ³⁵ Ko bijikao xa ndo ti tjasoxinni nchia, xrokonda kuama xa ndo Pablo ixi tjaun nã xrojuaya nã ngajin ndo. ³⁶ Ko kain ni sterué'e ja'in stetoyako nã:

—Naatóñaxónnta xa.

Ndo Pablo chronga ndo ngajin nã ixi chónnda'i ndo ijie

³⁷ Ko hora xroxraxin'in nã ndo Pablo ti jii cuartel, juanchangi'e ndo Pablo xi comandante ko ndachro ndo:

—¿Á chao xronichjã ngajinnta?

Ko je'e xa juatingiexin xa ko ndachro xa:

—Ja'a, ¿á no'a nichja ngigua griego? ³⁸ Méxin, ¿á je'a ja'a xi tjanya Egipto, xi juinchekateya chujni ko sabikao noó mil ni ña'i ntajie?

³⁹ Tjume'e juate'e ndo Pablo ko ndachro ndo:

—Na'i, jan'an naa xi judío jongínaxin tjanya Tarso, nunte Cilicia. Jan'an juixin naa tjanya tsango tjintee. Ko tjancha'a ixi tintunãna xronichja'a chujni ji'i.

⁴⁰ Tjume'e xi comandante kuajon xa juachaxin ko ndo Pablo bake'exin tutée ndo ti jii ti tajixinni nchia ko itja ndo juakoxin ndo ixi xrotenko nã. Tjume'e kuita nã ko kuaxi ndo nichjexin ndo nã ngigua hebreo ko ndachro ndo:

22

¹ —Ja'anta kichuuna ko sen tachrú, tin'ennta nge'e xrondachrjan ixi jan'an chonda'i ijie.

² Ko kuin'en nã ixi nichja ndo ngigua Hebreo ko ícha tenko nã. Ko ndachro ndo Pablo:

³ *—Jan'an naa xi judío jongínaxin tjanya Tarso nunte Cilicia. Ko nti'i bangixin tjanya Jerusalén ko juntakuanxin ngajin ndo Gamaliel ko titika'on kain ti tjako ley tsikitikaon sen xranchrjen. Ixi jan'an ícha juinta'a jian xrée ndo Dio ixi nchijíi aséenna xranchi ja'anta nche'enta jai. ⁴ *Jan'an sa'ó bakengi ko bakoña'uan sen titikaon Ncháina Jesús ko naabakóñaxón sen ko baxraxin'in xi ko nchri ndo'achjiso. ⁵ Ko xitaana tetuan'an ko kain ni tachrú tayakon'en ni'ngo judío no'e nã kain ji'i ixi je'e nã chjána nã xroon tsayé'e sen kichuuna judío ste tjanya Damasco. Tjume'e sakjui nti'a ixi bijée sen titikaon Ncháina ixi xrobikian sen nti'i tjanya Jerusalén ixi tangi xrobikaon sen.

*Xranchi kuaxi kuitikaon ndo Pablo Ncháina
(Hch. 9:1-19; 26:12-18)*

⁶ Nchakon juaso tjenka tjanya Damasco xranchi ngusine nchakon tuinxin ngandajinna tsango bingasáña naa xro'i kujxin ngajní. ⁷ Ko kuaritsinga nunte ko tuinxin kujn'an naa téé sen nichja ko ndachro: “Saulo, Saulo, ¿sonda rua'nãna ko sonda ningakonnãna?” ⁸ Ko jan'an juanchangi: “¿Ngisen ja'anta?” Ko juate'e ndo: “Jan'an ndo Jesús tjanya Nazaret, ndo ja'a tengia ko ningakon'én.” ⁹ Ko sen biki'an bikon sen xro'i ko xronka sen ko je'e sen tsikien'a sen téé sen nichja. ¹⁰ Ko jan'an juanchangi: “¿Nge'e tjuauanta sinta'a?” Ko juate'e ndo ko

ndachro ndo: “Taya satjia ko tixin'ia tjjajna Damasco ko nti'a xrontatjua kain nge'e sinche'e.” ¹¹ Ko kondeexin xro'i me'e í bikon'a, méxin, sen biki'an bingatséna sen ko sabiki'an sen tjjajna Damasco.

¹² 'Nti'a bake'e naa ndo ndatin'in ndo Ananías, ndo me'e jian kuitikaon ndo ley tsikajon ndo Moisés. Ko kain ni judío jii tjjajna Damasco tsango chónde'e nã ndo juasaya. ¹³ Ko ndo Ananías kujj ndo kuitsjena ndo ko hora kuiji ndo ndachijina ndo: “Kichian Saulo, taye'é juachaxin ixi íjngo tsikuan.” Ko nduaxin tuinxin bikon. ¹⁴ Ko ndachijina ndo: “Ndo Dio kuitikaon sen xrachrejjina kuincha'a ndo ja'a ixi tsono'a nge'e tjaun ndo ko ixi tsikuan ndo tsango jian ko tsin'en ti xronichja ndo. ¹⁵ Ko ja'a xrochronga nge'e nduaxin bikuan ko nge'e kuin'en ngajin kain ni jii ngata'a nunte. ¹⁶ Ko jai í chuen'a ícha. Taya ko tikitéexian nombrée Ncháina Jesucristo ixi me'e tsijmaxin jía.”

Ndo Dio tajon ndo ixrã ngajin ndo Pablo

¹⁷ 'Ko nchakon ikjanna tjjajna Jerusalén tjume'e ikjui ni'ngo kuinichja'a ndo Dio ko bikon Ncháina, ¹⁸ ko ja'in ndachijina ndo: “Jaiko tachrjexian tjjajna Jerusalén ixi chujni nti'i tsitikaon'a nã chijnina tsjakoja ja'a.” ¹⁹ Tjume'e jan'an ndachrjã: “Ncháina, je'e nã no'e nã ixi seno jan'an bakji kain ni'ngo ko kuatse sen titikáoan ja'a ko baxraxin'in sen ndo'achjiso ko bajaya ngajin sen. ²⁰ *Nchakon naakóñaxón nã ndo Esteban, ndo nche'e xráa, banichja chijnia, jan'an kaxon nti'a bake'é ko ndachrjã ixi chao ndatsen'en ndo ko jan'an tsja'a mantée ni kóña ndo.” ²¹ Ko Ncháina ndachijina ndo íjngo: “Satjia ixi xroxruan'an ikjín sinchekuen'en ni je'a judío.”

Ndo Pablo jichón'en ndo nge'e xichro xi comandante

²² Ni tsixra'o je'o kuin'en nã kain ji'i ko tjume'e kuaxi nã kuyako nã: —Tsen'en xi ji'i, jan'anna tjaun'ana tsechón xa.

²³ Ko ícha stetoyako nã ko stetjanka nã mantée nã ko kaxon stetjanka nã inche. ²⁴ Ko xi comandante kuetuan'an xa ixi xroxraxin'in nã ndo Pablo ngaxin'in cuartel. Ko kuetuan'an xa ixi tsande'e nã ndo ixi jaña tsono'e xa sonda ningakon'en nã ndo. ²⁵ Ko juexin kuintee nã ndo ixi tsjaya nã ngajin ndo, tjume'e ndo Pablo ndache ndo xi capitán jii nti'a:

—¿Á jii juachaxin tsjayanta ngajin naa xi romano, xratóñe'a xa ijię?

²⁶ Ti kuin'en xi capitán ji'i, ikjui xa kuichronga xa ngajin xi comandante ko ndachro xa:

—Tsje'é nge'e sinche'e ixi xi ji'i naa xi romano xa.

²⁷ Tjume'e xi comandante konchjiñe'e xa ngajin ndo Pablo ko juanchangi xa:

—¿Á nduaxin ja'a naa xi romano?

Ko Ndo Pablo juate'e ndo:

—Jaán, nduaxin.

²⁸ Xi comandante ndachro xa:

—Jan'an juenga 'nã itsjé tomi ixi kóñana naa xi romano.

Tjume'e ndachro ndo Pablo:

—Jan'an jongínaxin nti'a.

²⁹ Ko tjume'e ni xrojuaya ngajin ndo Pablo bingaxinton nã ko kaxon xi comandante ixi kuin'en nã ixi ndo Pablo naa xi romano. Ko xronka nã ixi tsixraxin'in nã ndo ndo'achjiso.

Ndo Pablo nichje'e ndo ni tetuan'an ni judío

³⁰ Ko ndúyaxin xi comandante tjaun xa tsono'e xa nge'e ijie juankata'a ni judío ngajin ndo Pablo. Tjume'e koxindanga xa chika cadena jichroaxin ndo ko kuetuan'an xa ixi xroxra'o kain xitaana tetuan'an ko kain xi tetuan'an ni judío, ko tjume'e kuantsje xa ndo Pablo ko bake'e xa ndo ti ste kain na.

23

¹ Tjume'e ndo Pablo jian tsje'e ndo ni tituan'an ni judío ko ndachro ndo:

—Kichuuna, ndo Dio jitsje'e ndo ixi jian junta'a jan'an kain nchakon.

² Ko xi Ananías, xitaana tituan'an, kuituan'an xa ngajin ni ste tjenka ndo Pablo ixi tsande'e na itja na ro'a ndo. ³ *Ko juate'e ndo Pablo:

—Ndo Dio tsjaya ndo ngajinnta kaxon ixi ndako'a nche'enta. Ja'anta ritjennta ixi sincheñanta jie xranchi tituan'an ley. Méxin, ¿sonda titikaon'anta ley ko kuituan'annta bikaonna?

⁴ Tjume'e ni ste nti'a ndachro na:

—¿Á jaña nichjangí'e xitaana tetuan'an ne'e ndo Dio?

⁵ Ko ndachro ndo Pablo:

—Kichuuna, jan'an nóna'i á xi ji'i ndotaana ícha tetuan'an, ixi ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Xronichjangí'e'a chujni tituen'en tjajnána.”

⁶ *Ko ndo Pablo kono'e ndo ixi kaxin ni jii nti'a ni partidoe xi saduceo, ko ikaxin na ni partidoe xi fariseo. Ko séen ndachro ndo:

—Kichuuna, jan'an naa ni fariseo ko sen nía kaxon fariseo sen. ¿Sonda ja'anta nchekamaninta ijie ixi jan'an titika'on xroxechón ni tsiken'en?

⁷ Ko juexin ndachro ndo ji'i, tjume'e ni fariseo ko ni saduceo kuaxi juakaxin kichuu na ko je'a naxraje'o xraxaon na, méxin chjeya na.

⁸ *Ixi ni saduceo ndachro na xroxechón'a ni tsiken'en ko kaxon ndachro na xro'an sen ángel jii ko xro'an espíritu. Ko ni fariseo titikaon na kain me'e. ⁹ Tjume'e kain na kuintee na, ko kaxin xi fariseo tjako ley bingatjen xa ko ndachro xa:

—Xi ji'in, jan'anna xro'an nge'e ti ndako'a kuitjana juinche'e xi ji'in. Á nchéxin naa espíritu o naa ángel nichje'e xa.

¹⁰ Ko tsango koña chujni ste nti'a. Méxin xi comandante xronka xa ixi batsoña na ndo Pablo, ko kuetuan'an xa ixi satsikao xa ndo ti jii cuartel.

¹¹ Ko tiie me'e konoxin Ncháina ngajin ndo Pablo, ko ja'in ndachro ndo:

—Xronka'ia Pablo ixi xranchi juakua chijnina nti'i tjajna Jerusalén, jaña kaxon tsjakoja tjajna Roma.

Juao na ixi naatsóñaxón na ndo Pablo

¹² Ndúyaxin kaxin ni judío xraxaon na xranchi naatsóñaxón na ndo Pablo. Ko ndachro na ixi nombrée ndo Dio nduaxin tson'en ji'i ko xro'an nge'e sine na ko xro'an nge'e tsi'i na tsjexinja tson'en ti xraxaon na. ¹³ Ko xranchi yuu ikán* na xraxaon na ixi jaña sinche'e na.

14 Tjume'e ikjui n̄a ti ste xitaana tituan'an ko ni tetuan'an ni judío ko ndachro n̄a:

—Jan'anna juaona ixi nombrée ndo Dio tson'en ji'in, sine'ana ko tsi'ana tsjexinja naatsóñaxónna xi Pablo. ¹⁵ Méxin, ja'anta ko kaxin ni tituen'en ni judío tjanche'enta xi comandante ixi tsika'o xa xi Pablo ndúya ngajinnta, xrondachronta ixi tjaunnta ícha tson'anta kondee je'e xa ko jan'anna xrochon'anna ngatja cha'o ko naatsóñaxónna xa ko ítsi'a xa nti'i.

¹⁶ Ko naa chán kueen ndo Pablo tsikin'en chán nge'e tjaun n̄a sinchekao n̄a ndo Pablo, méxin ikjui xjan ti cuartel kuichronga chán nge'e kuin'en chán stetjao n̄a. ¹⁷ Tjume'e ndo Pablo kuiye'e ndo naa xi capitán ko ndachro ndo:

—Tiku'a chán ji'i ngajin xi comandante ixi chónnda chán naa nge'e xrochronga chán ngajin xa.

¹⁸ Ko xi capitán sabikao xa chán ti jii xi comandante ko ndachro xi capitán:

—Xi Pablo jii ndo'achjiso ndachijina xa ixi tsikian chán ji'in nti'i ixi tjaun chán xrontatjua chán naa nge'e.

¹⁹ Tjume'e xi comandante itsé xa itja chán ko kuachrjendaka'o xa chán ko juanchangi xa:

—¿Nge'e tjaun xrondachijiana?

²⁰ Tjume'e ndachro chán:

—Ni judío tjaun n̄a tsjancha'a n̄a ixi ndúya ndúyo tsiku'a ndo Pablo ti ste ni judío tituan'an. Ko xrondachro n̄a ixi tjaun n̄a tsjanchangí'e n̄a ndo Pablo ikaxin nge'e. ²¹ Titikaon'a ja'a ti ndachro n̄a ixi xranchi yuu ikán xi imao xrochon'en xa ngatja cha'o ko nduaxin nombrée ndo Dio sine'a xa ko tsi'a xa nge'e tsjexinja naatsóñaxón xa ndo Pablo. Ko jai stechón'en xa nge'e xichrua ja'a.

²² Ko xi comandante kuetuen'en xa chán xrondache'a chán ninaa ngisen nge'e chronga chán ngajin xa.

Xro'an n̄a ndo Pablo ngajin xi gobernador Félix

²³ Tjume'e xi comandante kuiye'e xa yuu xi capitán ko kuetuan'an xa ixi tsjejo xi capitán yuu ciento chujni tsjixin tutée ko yuu ikán ko ní ite xi tseta'a kunxin ko yuu ciento xi tsikao chika lanza, ko satsji xa tjanya Cesarea xranchi hora n̄a tiie. ²⁴ Ko kuetuan'an xa sinchekama n̄a kunxin tseta'a ndo Pablo ko ndachro xa ixi xro'an nge'e tson'en ndo ko jian tsiji ndo ti jii xi gobernador Félix. ²⁵ Ko xi comandante ikjin xa naa xroon, ndachro:

²⁶ “Jan'an xi Claudio Lisias xruan'an juajna ngajinnta Félix gobernador. ²⁷ Ni judío nti'i itsé n̄a xi ji'i ko tjaun n̄a naaxrokóñaxón n̄a xa. Ko hora konóna jan'an ixi je'e xa naa xi romano, biki'an xi soldado ko bingijna xa. ²⁸ Ko tja'on tsonóna nge'e ijie chónnda xa, méxin, biki'an xa ngajin ni tetuan'an ni judío. ²⁹ Ko konóna ixi tjankata'a n̄a xa ijie ixi ley chónnda n̄a. Ko xro'an ijie chónnda xa tsikinixin'en ixi naaxrokóñaxón n̄a xa o xroxraxin'in n̄a xa ndo'achjiso. ³⁰ Tjume'e kujn'an ixi ni judío xraxaon n̄a naaxrokóñaxón n̄a xa, méxin xruan'an xa ngajian ko kuetuan'an kain ni me'e itsji n̄a ngajian ko xrontatjua n̄a nge'e ijie chónnda xa.”

³¹ Ko ni soldado juinche'e n̄a xranchi kotuen'en n̄a ko sabikao n̄a ndo Pablo tiie me'e tjanya Antípatris. ³² Ko ndúyaxin xi soldado

kui'xin tutée ikjan xa ti cuartel. Ko xi steta'a kunxin sabikao xa ndo Pablo. ³³ Ko nchakon kuiji na tjajna Cesarea kuajon na xroon tsikjin xi gobernador ko kaxon kuajon na ndo Pablo ngajin xa. ³⁴ Ko juexin juinchekuanxin xi gobernador xroon, tjume'e juanchangi xa no tjañée ndo Pablo ko kono'e xa ixi tjañée ndo tjajna Cilicia, ³⁵ ko ndachro xa:

—Tjume'e tsin'an nge'e xrondachrúa tsija ni tjankata'a ijié.

Ko kuetuen'en xa ikaxin xi soldado tsikao xa ndo Pablo naa nchia tsijnchéña xi Herodes.

24

Ndo Pablo nichja ndo ngajin xi Félix

¹ Kuatsinga na'ó nchakon, tjume'e xi Ananías, xitaana tsango tituan'an, kuiji xa tjajna Cesarea. Kaxon bikao xa kaxin ni tetuan'an ni'ngo ko naa xi nchéña ijié ndatin'in Tértulo. Xi me'e nichje'e xa xi gobernador ko tjankata'a xa ijié ngajin ndo Pablo. ² Nchakon bikao na ndo Pablo, xi Tértulo kuaxi xa bankata'a xa ijié ngajin ndo Pablo ko ndache xa xi Félix:

—Gobernador ixi juasianta tsango juaxruxin stena ko juasiaa ja'anta ixi tsango jian no'anta tituan'annta tjajnanana. ³ Tsango jian ja'anta Félix. Ko juasianta ixi kain nge'e chjánananta. ⁴ Tjaun'ana sintachrjan'ananta, méxin, tinóatánana ixi nchion tin'ennta nge'e xrondachrjanna. ⁵ Xi ji'in jii xa xranchi naa ichin tinga nguixin no ko ncheye'e xa ni judío ko ncheketo xa na. Je'e xa tituen'en xa ni titikaon chijnie naa xi tsiki'xin tjajna Nazaret. ⁶ Je'e xa kaxon xrojuinchekitja xa ni'ngo ko jan'anna itséna xa ko xrojuintañana ijié ngajin xa xranchi tituan'an ley chondana. ⁷ Ko tjume'e xi comandante Lisias juike'e xa ko kuantanjanana xa xi Pablo. ⁸ Tjume'e kuetuan'an xi comandante ixi ni tjankata'a ijié ngajin xi Pablo tsji na ngajinnta. Ja'anta chao tjanchangi'enta xi Pablo, me'e tsono'anta jian nge'e ijié chóna xa.

⁹ Ko ndachro kain ni judío jii nti'a:

—Kain ji'i nduaxin.

¹⁰ Tjume'e xi gobernador juakoxin itja xa ixi xronichja ndo Pablo. Ko ndachro ndo Pablo:

—Juaxruxin xrontatjunta ixi xro'an ijié chonda ixi nóna ja'anta nduaxin jian nchéñanta ijié kondee tjajna nti'i ko itsjé nano tituan'annta nti'i. ¹¹ Ja'anta kaxon xrokono'anta ixi nandá chóna teyuu nchakon juaso tjajna Jerusalén ixi nti'a tsajonxin juasaya ngajin ndo Dio. ¹² Ko ni tjankata'ana na ijié jai, kuitja'ina na ritetoki'an xrojan chujni, ko nichjangía'i chujni ste ni'ngo ijié ko kaxon ni ste ni'ngo nchíin ko chujni tjajna xro'an nge'e ntatjanna. ¹³ Ko ni ji'i jua'i xrondachro na ixi jaña junta'a. ¹⁴ Ti nduaxin ndachrjan ixi nta'a ixra ngajin ndo Dio, ndo bakitikaon sen tachri'nana xranchi tetuan'an cha'o jian. Ko je'e na ndachro na ixi ndako'a nge'e titika'on. Ko kaxon titika'on kain nge'e jitaxin ley ko titika'on nge'e tsikjin sen kuanichja chijnie ndo Dio ó sa'ó. ¹⁵ Kaxon titika'on ndo Dio xranchi titikaon je'e na ixi ndo Dio sinchexechón ndo kain ni jian ko kaxon kain ni ña'i. ¹⁶ Méxin, taa juachjaon ixi kain nchakon tjúa tsake'e aséenna ngajin ndo Dio ko ngajin chujni.

17 *Kuatsinga kaxin nano kuaji jée tjanya, ko jai ikjanna tjanána ixi tsajon tomi ngajin ni nóa jii tjanána ko kaxon tsajon juasaya ngajin ndo Dio. 18 Ko bake'é ngaxin'in ni'ngo, ko tjume'e kaxin ni judío tsiki'xin nunte Asia kuitjana na nti'a ko hora me'e juexin juintatjúá aséenna ko tsj'éa chujni riki'an ko xro'an ngisen kuętoki'an. 19 Ko siá me'e xrojuinta'a, ni me'e xrokuij na nti'i xrokjuankata'ana na ijie. 20 Ko ni ste nti'i xrochronga na nge'e ijie richonda siá nduaxin xrojan ti ndako'a junta'a. 21 *Ánchéxin xrondachro na ixi nchakon bake'e ngajin na séen kuyako ko ndachrjan jan'an: "Jai stenchéñantana ijie ixi titika'on xroxechón ni tsiken'en."

22 Ko juexin kuin'en xi Félix nge'e ichro na, ko je'e xa jian no'e xa nge'e xrondachro chijni tjako ndo Pablo, méxin juinchéña'i xa ijie ngajin ndo Pablo ko ndachro xa:

—Tsija xi comandante Lisias me'e tsjexin tsonóna nge'e ijie tsama xi ji'i.

23 Ko kuetuen'en xa xi capitán ixi tsendáa xa ndo Pablo ko chao tsaji ndo ko tsayé'e ndo sen chúxin ndo, tsiji sen tsitsje'e sen ndo.

24 Ko kuatsinga kaxin nchakon, bijikao xi Félix janchri'e xa nchri Drusila, nchri me'e naa nchri judía. Ko kuetuan'an xa tsjiru'é na ndo Pablo ixi xrochronga ndo xranchi chao xrochuntia na ndo Jesucristo. 25 Ko ndo Pablo juako ndo xranchi sinche'e na jian ko xranchi tsetuen'en na aséen na ko sinche'a na ti ndako'a ko xranchi tsij nchakon ndo Dio sinchéña ndo ijie ngajin kain chujni. Ko xi Félix kuin'en xa, me'e xronka xa, ko ndachro xa:

—Jai satjia ko tjume'e tsiya'a naa nchakon ti xro'an ixra xrochondana.

26 Ko xi Félix tjaun xa ixi ndo Pablo xrokuajon ndo tomi ngajin xa; me'e xrokuajanda xa ndo, méxin, nanaó bakiye'e xa ndo. 27 Ko jaña kon'en ko kuatsinga yuu nano, ko xi Félix juinche'e xa nge'e tjaun ni judío, méxin kuintu'e xa ndo Pablo ngaxin'in ndo'achjiso ko tjume'e kuintu'e xa ti ixra kuanche'e xa ko naa xi ndatin'in Porcio Festo kuayé'e xa ixra me'e.

25

Ndo Pablo jii ndo ngajin xi Festo

1 Xi Festo kuiji xa tjanya Cesarea ixi tsjangixin xa sinche'e xa ixra gobernador ko nchakon nínxin sakjui xa tjanya Jerusalén. 2 Ko xitaana tetuan'an ko kaxin ni judío tsango tetuan'an juankata'a na ijie ngajin ndo Pablo. 3 Ko kaxon kuinóatée na xrokuetuan'an xa xrokjui ndo Pablo tjanya Jerusalén ixi ó tsijao na ixi xroxruan'an na kaxin xi xrochon'en xa ngatja cha'o ko naatsónaxón xa ndo Pablo. 4 Ko xi Festo juate'e xa ixi ndo Pablo jii ndo ngaxin'in ndo'achjiso tjanya Cesarea ko kaxon je'e xa tuinxin xrokjan xa tjanya Cesarea. 5 Ko ndachro xa:

—Kaxin ja'anta xro ícha tetuan'annta itsjina tjanya Cesarea. Ko siá nduaxin chónnda xi Pablo ijie, nti'a sintaña ijie.

6 Ko xi Festo bake'e xa tjanya Jerusalén xranchi ijní o ite nchakon ko tjume'e ikjan xa tjanya Cesarea. Ko ndúyaxin bake'e xa nunte ti nchia tetuanxin xa ko kuetuan'an xa tsika'o na ndo Pablo. 7 Ko hora kuixin'in ndo Pablo, ni judío kuixin tjanya Jerusalén konchjiñe'e na

ngandajin ndo ko bankata'a na ndo ije. Ko ti ndachro na nduaxin'a ixi je'o nchekamaxón na ndo ije. ⁸ Ko nichja ndo Pablo ko ndachro ndo:

—Xro'an ije junta'a ngajin ni'ngo Jerusalén ko xro'an nge'e ndachrjan kontree xi emperador ne'e Roma ko jian kuiteka'on ley ne'e sen judío.

⁹ Ko xi Festo tjaun xa jian xrokuitu'e xa ngajin ni judío, méxin, juanchangi'e xa ndo Pablo ko ndachro xa:

—¿Á tjaun tsjia tjajna Jerusalén ixi nti'a sintañaxian ije?

¹⁰ Ko ndo Pablo juate'e ndo:

—Na'i, jan'an ó ritjén ti tóñaxin ije kondee xi gobierno romano ko chao nti'ó tsóñaxin ije ko ó no'anta xro'an ije junta'a ngajin ni judío. ¹¹ Siá nduaxin xrojan nge'e ti ndako'a junta'a tixinixin'en tsen'enna, jan'an xrakon'a ixi tsen'enna. Ko siá nduaxin'a ije tjankata'antana chujni ji'i, xro'an ngisen chóna juachaxin tsajonna ngajin ni tjankata'ana ije. Jan'an tjánchiá ixi xi tsango tetuan'an jii tjajna Roma sinchéñana xa ije.

¹² Tjume'e xi Festo juexin juao xa ni tingijna nchéña xa ije, ja'in ndache xa ndo Pablo:

—Ja'a juanchia ixi xi tsango tituan'an sintaña'a xa ije. Itjia ngajin xi me'e.

Ndo Pablo jii ndo ngajin xi rey Agripa

¹³ Ko kuatsinga kaxin nchakon, tjume'e xi rey Agripa ko janchri'e xa nchri Berenice kuiji na tjajna Cesarea ixi tsajon na juajna xi Festo. ¹⁴ Ko nti'a bake'e na itsjé nchakon, me'e xi Festo beki'e xa xi rey ixi ndo Pablo ko ndachro xa:

—Nti'i jii naa xi tsikintu'e xi Félix ngaxin'in ndo'achjiso. ¹⁵ Ko nchakon bake'é tjajna Jerusalén xitaana tetuan'an ko ni tetuen'en ni judío kuij na ngajin ko juankata'a na ije ngajin xi me'e ko juanchia na tsen'en xa. ¹⁶ Ko jan'an juata'a: “Jaina ni romano jua'i xrondachrjana ixi tsen'en naa chujni; xrokonda sa'ó chujni me'e tsikon ko tsin'en ni tjankata'a ije ko chao xrondachro na á nduaxin chóna je ni me'e.

¹⁷ Ko nchakon kuij ni judío nti'i, jan'an í chuan'i ícha, tuinxin ndúyaxin ikjui nchia tóñaxin ije ko kuituan'an tsika'o na xi Pablo. ¹⁸ Tjume'e konchjiñe'e ni judío ko xro'an ije juankata'a na xa xranchi jan'an xraxa'on xrondachro na. ¹⁹ Je'o bakoñao'e na xa ixi xranchi bakajon xa juasaya ngajin ndo Dio ko ningakon'en na xa ixi kondeexin naa xi ndatin'in Jesús ó tsiken'en xa ko xi Pablo ndachro xa ixi tsixechón xa.” ²⁰ Jan'an nóna'i xranchi xrojuintaña ije, méxin juanchangi'a xa á tjaun xa itsji xa tjajna Jerusalén ixi nti'a sinchéña na ije ngajin xa.

²¹ Ko je'e xa juanchia xa ixi xi tsango tetuan'an Roma xrojuinchéñe'e xa ije. Me'e jan'an kuetuan'an ixi nti'ó tsitu'e xa ngaxin'in ndo'achjiso tsjia nchakon xroxruan'an xa tjajna Roma.

²² Tjume'e xi Agripa ndache xa xi Festo:

—Kaxon jan'an tja'on tsin'an inge'e xrondachro xi me'e.

Ko ndachro xi Festo:

—Ndúya tsin'en nge'e xrondachro xa.

²³ Ko ndúyaxin xi Agripa ko nchrinchri'e xa nchri Berenice kuixin'in na nchia tóñaxin ije ko bikao na xi soldado tetuan'an ko kaxon kaxin

ni tetuan'an t'ajna nti'a. Tjume'e kuetuan'an xi Festo ixi tsixrakua ndo Pablo. ²⁴ Tjume'e ndachro xi Festo:

—Ja'anta rey Agripa ko kainnta xrastenta nti'i. Nti'i jii xi ji'i. Tsango itsjé ni judío bankata'a nā xa ijié t'ajna Jerusalén ko kaxon t'ajna Cesarea ko séen stetoyako nā t'anchia nā tsen'en xa. ²⁵ Ko xro'an ijié kuitjá tikinixin'en tsen'en xa. Ko je'e xa juanchia xa ixi xi César sinchéñe'e xa xi ijié. Méxin, xraxa'on xroxruan'an xa t'ajna Roma. ²⁶ Ko jan'an nóna'i nge'e ijié chónnda xa ixi xrokjin xroon tsayé'e xi César, méxin, kuetuan'an bika'o nā xa nti'i ngajin ja'anta rey Agripa ko kainnta ti stenta nti'i, t'anchangi'enta xa xranchi kuaxi kon'en ji'i ixi tja'on tsonóna nge'e xrokjin ²⁷ ixi jua'i xroxruan'an naa xi jije'e ndo'achjiso satsji t'ajna Roma ko nóna'i nge'e ti ndako'a juinche'e xa.

26

Ndo Pablo jii ndo ngajin xi rey Agripa

¹ Tjume'e xi rey Agripa ndache xa ndo Pablo:

—Chao xronichja ixi tsóña'a ijié.

Tjume'e ndo Pablo juatsin'in tja ndo ko kuaxi nichja ndo, ko ndachro ndo:

² —Juaxruxin ritjén ixi xronichja ngajinnta, rey Agripa, ko xron-dachrjan kain ijié t'ankata'ana ni judío. ³ Ko ja'anta jian no'anta ley ko nge'e nche'e ni judío, ko ja'anta no'anta nge'e tjakaxin kichianna. Méxin, tjan'cha'anta tsin'ennta jian nge'e xron-dachrjan.

Ndo Pablo teki ndo xranchi kuanche'e ndo sa'ó

⁴ 'Kain ni judío ó no'e nā xranchi bake'e seno t'ajnána ko t'ajna Jerusalén ti xranchiona. ⁵ *Kaxon no'e nā jian ko chao xrochronga nā ixi xranchiona, jan'an fariseona. Ko ni fariseo ícha titikaon nā ley. ⁶ Ko jai jitoñana ijié ixi jan'an titika'on nge'e tsindachro ndo Dio tsajon ndo ngajin sen tachri'ina. ⁷ Sen teyuu t'ajna tsikachrjexin ndo Israel stechón'en sen ixi tsikon sen ixi tsayé'e sen nge'e tsindachro ndo Dio. Je'e sen tajon sen juasaya ngajin ndo Dio tiie ko nchakon. Jai tin'ennta, rey Agripa, jan'an kaxon richon'an ji'in, ko kondeexin me'e t'ankata'a nā ijié ni judío. ⁸ ¿Á titikaonnta ja'anta ixi ndo Dio sinchexechón ndo chujni tsiken'en?

Ndo Pablo kuaningakon'en ndo ni titikaon Ncháina Jesucristo

⁹ *Jan'an sa'ó kuaxraxa'on xranchi xrokón'in ni titikaon ndo Jesús, ndo t'ajna Nazaret, ¹⁰ ko jaña juintekian chujni t'ajna Jerusalén ixi juachaxien xitaana tetuan'an, kuaxraxin'in itsjé ni baktitikaon ndo Jesús ngaxin'in ndo'achjiso. Ko nchakon naabakóñaxón nā sen kaxon jan'an jaña xraxa'on. ¹¹ Ko nanaó bajintani'a sen titikaon Ncháina* ixi í xrokuitikaon'a sen ndo. Kain ji'i kuant'a'a nguungu ni'ngo ixi tsango baningakon'an sen, méxin barua'a sen t'ajna sabinga sen.

Beki ndo Pablo xranchi kuaxi ndo kuitikaon ndo Ncháina Jesucristo (Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² 'Jaña rixraxa'on sakjui t'ajna Damasco ixi juachaxien xitaana tituan'an. ¹³ Ko ja'anta rey, tsonó'anta ixi ngusine nchakon me'e

ngatja cha'o bikon naa xro'i bingasáña nguixin ngandajinna, ko tsango jítóngíxin xroi ícha ixi chjiixrué chjiixro. ¹⁴ Ko kainna kuari'ina nunte ko jan'an kujn'an nichja naa ngisen ngigua hebreo ko ja'in ndachijina sen: “Saulo, Saulo, ¿sonda tsango ningakonnana ko ritengiana? Ja'ua rincheni'e asáan xranchi naa kuxinta tjanka tutée ikon chika tikao ntagarocha.” ¹⁵ Ko jan'an juanchangi: “¿Ngisen ja'anta?” Ko sen me'e juate'e sen: “Jan'an ndo Jesús, ngisen ja'a ningakon'én ko tengia. ¹⁶ Jai tingatjen, take'exian tutáa ixi jan'an kuajon juachaxin kuin'en nge'e ndachrjan ixi jan'an kuincha'a sinche'e ixra ngajin ko tsekia nge'e kuin'en ko tjume'e tsikuan nge'e sinta'a jan'an. ¹⁷ Jan'an tsingijna ixi xro'an nge'e sinta'a ni tjajnáa ko ni jée nunte. Ko jai tetuan'an satsjia tsjako'e na nge'e xrontatjua. ¹⁸ Méxin, tetuan'an satsjia ti ste ni titikaon'a ixi tsakintje'e ikon na ko ítsaji'a na cha'o naxixe'e ixi chao me'e xrokjan cha'o tingasáña ko íxrochóna'i Xixron'anxrée juachaxin tsetuen'en xa aséen na. Ko jai xrochuntiana na jan'an ko jan'an tsayáa na ko sintama'a ijié chóna na ko tsayé'e na juachaxin tsake'e na ti no tsake'e kain sen titikaonna”, ichro Ncháina Jesucristo.

Ndo Pablo titikaon ndo nge'e kuin'en ndo

¹⁹ 'Méxin, rey Agripa, jan'an kuitika'on nge'e kujn'an ti kujxin ngajni. ²⁰ *Sa'ó juintakuan'an ni tjajna Damasco ko tjume'e ni tjajna Jerusalén, ko nchiji nunte Judea ko kaxon juintakuan'an ni je'a judío. Juako'a na ixi tsintu'e na ti ndako'a nche'e na ko xrokjan na tsitikaon na ndo Dio, ko sinche'e na ti jian. ²¹ Kondeexin ji'in, ni judío tséxinna na ngaxin'in ni'ngo ko tjaun na naatsóñaxónna na. ²² Ko juasie ndo Dio bingijnana ndo me'e jian ritjén jai, ko xrantakuan'an ni nóa ko ni tetuan'an ko xro'an inaa nge'e nichja, je'o tjako chijni bajako sen profeta ko ndo Moisés. ²³ *Ndo Cristo, xrokonda xrokuen'en ndo ko xroxechón ndo nchakon nínxin ixi jaña tsjakoxin ndo xranchi tsingasáñaxin ni ste nti'i ko ni ste ikaxin tjajna ixi tsitjáña'i aséen na.

Nge'e juatingíexin xi Agripa ngajin ndo Pablo

²⁴ Ndo Pablo jaña beki ndo ti kon'en ndo ko tjume'e xi Festo séen kuyako xa:

—Pablo, ja'a tsijinchetjáña jáa ixi tsango nchekuanxian xroon.

²⁵ Ko juatingíexin ndo Pablo:

—Na'i, juintatjáña'i jáana. Festo, nge'e ndachrjan me'e jian ko nduaxin. ²⁶ Nti'i jii xi rey Agripa. Je'e xa chúxin xa jian kain nge'e kon'en. Méxin, chao rinichja ixi je'e xa ó no'e xa kain ji'i ko kain ji'i ti kon'en, je'a imao kon'en. ²⁷ Ja'anta, rey Agripa, ¿á titikaonnta ti bajako ni kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó? Nóna ixi ja'anta titikaonnta nge'e bajako sen.

²⁸ Juate'e xi Agripa ko ndachro xa:

—Bananchichjaon ko jan'an kaxon xrokuitika'on xi Jesús.

²⁹ Tjume'e ndachro ndo Pablo:

—Á bananchichjaon nge'e xrondachrjan o itsjé nge'e, ndo Dio tjaun ndo je'a ja'onta xrokuitikaonnta ndo. Kaxon tjaun ndo ixi kain ni stetin'en nti'i xrokjan na xranchi jan'an titika'on ndo ko je'e na tsechruaxin'a na chika cadena xranchi jan'an.

³⁰ Ko juexin nichja ndo Pablo, tjume'e bingatjen xi rey, ko xi gobernador, ko kaxon nchri Berenice, ko kain ni ste nti'a. ³¹ Ko kain na kuachrje na ko juntejao kichuu na ko ndachro na:

—Xro'an ije chóna xi ji'i, tikinixin'a tsen'en xa ko xrobake'a xa ndo'achjiso.

³² Tjume'e xi Agripa ndache xa xi Festo:

—Chao xrokuajandani xa saxrokjui xa siá xrojuanchia'i xa ixi xi tsango tituan'an sinchéña xa ije ngajin xa.

27

Ndo Pablo xruan'an na ndo tjajna Roma

¹ Tjume'e kuetuan'an na ixi satsjina nunte Italia. Ko je'e na ndache na naa xi capitán ndatin'in Julio ixi tsikao xa ndo Pablo ko ikaxin ni jii ngaxin'in ndo'achjiso. Je'e xa naa xi policia nche'e xra ngajin xi Augusto César. ² Tjume'e kuixi'inna naa ntabarco tsiki'xin no puerto Adramitio, ko ntabarco me'e ó satsji ntaq ti jii puerto nunte Asia. Kaxon steki'anna xi Aristarco tikinixin'en xa tjajna Tesalónica kondee nunte Macedonia. ³ Ko ndúyaxin juasona puerto tjajna Sidón. Ko xi Julio jian juao xa ndo Pablo ko tjume'e kuajon xa juachaxin ixi tsitsje'e ndo ngisen chúxin ndo nti'a ixi tsingijna sen ndo. ⁴ Ko tjume'e sajuixinna tjajna Sidón ko juasona naa isla ndatin'in Chipre no ndatsjonxin kjon, kondeexin chrinto soji. ⁵ Tjume'e kuatsingataonna ndachaon ko juasona tjenka tjajna Cilicia ko Panfilia ko tjume'e juasona tjajna Mira nunte Licia.

⁶ Ko nti'a xi capitán kuitja xa naa ntabarco tsiki'xin tjajna Alejandría ko ntaq me'e satsji ntaq nunte Italia ko ndachro xa tsixin'inna ntaq ixi satsiki'anna ntaq tjajna me'e. ⁷ Itsjé nchakon yao kuintekjina ko tsango tangi juasona tjenka tjajna Gnido ixi chrinto tintuna'ina itsjina taka, méxin kuatsingana ngandajin isla Creta ko juasona tjenka tjajna Salmón. ⁸ Ko jaña tsango tangi kuatsingana nguixin nunte me'e ko juasona naa tjajna ndatin'in Puerto Jian tjenka tjajna Lasea.

⁹ Ko jointatjáñana itsjé nchakon, ko jai ícha tangi bajinxinni ntabarco ngata'a ndachaon ixi ó tsji nchakon tonkin. Méxin, ndo Pablo ndache ndo na:

¹⁰—Kainnta tin'ennta nge'e xrondachrjan. Tikon ixi tsatsingana itsjé juachjaon siá satsjina ixi sinchetjáñana ntabarco ko kain nge'e jitinga ntaq ko kaxon jaina.

¹¹ Ko xi capitán tetuan'an ícha kuin'en xa ti ndachro xi teka ntabarco ko nchée ntaq ko kuitikaon'a xa ti ndachro ndo Pablo. ¹² Ixi puerto me'e je'a jian tsitu'eni nchakon tonkin, méxin kain na xraxaon na ixi ícha jian tsachrjexinna nti'a ixi tjaun na tsijina tjajna Fenice, naa puerto nunte Creta ti ndatsjonxin chuya ko níjin, ko nti'a xrokuitunana tsatsingaja nchakon tonkin.

Chrinto soji ngata'a ndachaon

¹³ Tjume'e kuaxi binga chrinto kuixin no níjin ko soji'a chrinto, méxin xraxaon na chao satsjina.

Tjume'e kuachrjexinna nti'a ko juasona ngande'e isla Creta. ¹⁴ Ko tuinxin kuji naa chrinto soji ndatin'in noroeste kuande'e ntabarco. ¹⁵ Ko kuaxi chrinto me'e kuncheka ntabarco ko jua'i sakjuina ixi

ti tjaun xi teka nt̄āa x̄i konchekana chrinto. Méxin, kuintu'e xa nt̄abarco bikao chrinto. ¹⁶ Tjume'e juasona naa isla nchín ndatin'in Clauda x̄i nti'a je'a soji jitinga chrinto. Ko tsango tangi juintakajinna nt̄abarco nchínchín jitenixin tuenxin nt̄abarco ijié. ¹⁷ Ko juexin juasitianna nt̄abarco nchínchín ngande'e nt̄abarco ijié ko kuintexinna ino nt̄abarco ijié x̄i xro'an nge'e tson'en nt̄āa. Ko stexronkana x̄i xroké'e nchese nt̄abarco ti xrojuasona nunte Sirte. Ko juinchexingajin xa manta tikao nt̄abarco ko kuintu'e xa je'o chrinto satsikao nt̄āa. ¹⁸ Ko ndúyaxin xra tsanga jitinka chrinto, kuaxi xa kuintj̄i xa kain nge'e jitikao nt̄abarco chringi ndachaon. ¹⁹ Ko nchakon nínxin tjánana juankaxinna nge'e xrokonde'a nt̄abarco nganḡi ndachaon. ²⁰ Itsjé nchakon kondeexin itjuj̄i bikon'ana chjiixro ko nchanotsé x̄i tsango jitinga chrinto ko xraxa'onna xrokunteken'enna.

²¹ Ko kuatsinga itsjé nchakon juine'ana ko ndo Pablo bingatjen ndo ko ndachro ndo:

—Xrokuitikaonnta nge'e ntatjunta ko xrokuachrjexin'ana nunte Creta, ko jaña xrokuen'a kain ji'i. ²² Ko jai ta'inta juachjaon x̄i xro'an ngisen tsen'en maski nt̄abarco tsitjáña nt̄āa. ²³ X̄i nakonkjin bikon naa ndo ángel tsixrua'an ndo Dio, ndo titika'on ko nta'a xréé. ²⁴ Ko ndo ángel ndachijina ndo: “Xrakon'a Pablo. Xrokonda tsjasua ti jii x̄i César tetuan'an ko kondaxian ja'a, ndo Dio tsingijna ndo kain ni stetij̄i गया nt̄abarco, tsen'a n̄a.” ²⁵ Méxin, xrakon'inta x̄i jan'an chuntia ndo Dio ko nóna x̄i tson'en xranchi ndachro ndo ángel. ²⁶ Xrokonda tsituj̄ina naa nunte jii ngusine ndachaon.

²⁷ Juexin kuatsinga yuu semana, tjume'e naa tiie juasona ndachaon ndatin'in Adriático ko nti'i, ndá'a tiki'anna chrinto. Ko ngusine tiie x̄i teka nt̄abarco bikon xa x̄i ó stetjasona ti jii inche xema. ²⁸ Ko juaticho'a xa ti yaso'e inda ko xranchi níi ite* ko ikjaon metro yasoexin inda. Tjume'e kjín'a juasona ko íjngo juaticho'a xa ko ikán ko ȳāto metro yasoexin inda. ²⁹ Ko tsango xronka xa x̄i xroké'e nt̄abarco ixro, méxin banka xa noó chika gancho tuenxin nt̄abarco ko jaña chon'anna bingasáñajan. ³⁰ Ko x̄i nche'e ixr̄a nt̄abarco xraxaon xa xrobinga xa ko kuaxi xa juinchexingajin xa nt̄abarco nchínchín ngataon inda ko juinchexin xa xranchi xrobanka xa chika gancho chónnda ikon nt̄abarco. ³¹ Tjume'e ndo Pablo ndache ndo xi capitán ko kain xi soldado:

—Siá x̄i ste nti'i me'e tsintue'a xa ngaxin'in nt̄abarco, jua'i tsjasona ti jii inche xema.

³² Méxin, xi soldado konchrinjin xa ino jichroaxin nt̄abarco nchínchín ko kuintu'e xa kuitsinga nt̄āa nganḡi inda.

³³ Ko jitingasáña ndo Pablo nichje'e ndo kain ni ste nti'a ko ndachro ndo sine n̄a ko kaxon ndachro ndo:

—Ó chónnda yuu semana tarichrin'anta ko nte'anta. ³⁴ Tinóatána ngajinnta intenta ko jaña chao tsinteenta x̄i jaña xro'an chujni ste nti'i sinchetjáña n̄a ninaa xrajaa n̄a.

³⁵ Juexin ndachro ndo Pablo ji'i, tjume'e itsé ndo naa nutja ko kuajon ndo juasie ndo ngajin ndo Dio ko stetsje'e ni ste nti'a, ko konchrinjin ndo nutja ko kuaxi juine ndo. ³⁶ Tjume'e juaxruxin bake'e kain n̄a ko kuaxi n̄a juine n̄a kaxon. ³⁷ Kain n̄a xrase n̄a ngaxin'in nt̄abarco

* 27:28 27:28 ite diez

xranchi yuu ciento, nii ikán ko tekjaon na. ³⁸ Ko juexin juinena tjume'e juankana noa trigo ngangí inda ixi ítsoyé'a ntábarco.

Ntábarco konunte ntáa ngangí inda

³⁹ Ko ó bingasáña, xi tikao ntábarco juatsuan'i xa tinó juasona ko bikon xa nche xema. Ko xraxaon xa ixi chao satsikao xa ntábarco nti'a. ⁴⁰ Ko konchrinjin xa ino jixritexin chika gancho ko kuintu'a xa chika sakjui chringi nda. Tjume'e juinchendá xa ntáa timón tekáxin xa ntábarco ko juinchengajin'in xa manta jii ikon ntábarco ko chrinto kuncheka ntáa ti jii inche xema. ⁴¹ Ko juasona ti tixin yuu ikon inda ko ntábarco ké'e ntáa nchese. Ko í jua'i kontengí ntáa, ko tuenxin ntábarco kuaxi kuixrato kondeexin chrinto soji. ⁴² Ko káin xi soldado tjaun xa naaxrokóñaxón xa ni steje'e ixi tjaun'a xa saxrokuinga na. ⁴³ Ko xi tetuen'en tjaun'a xa tsen'en ndo Pablo, méxin kuajon'a xa juachaxin jaña xrokon'en. Ko kuetuan'an xa ixi ngisen chao itsji ngataon inda tsitaon na ti jii inche xema ⁴⁴ ko ngisen noe'a itji ngataon inda, sen me'e tsjixin sen tu'o ntábarco. Ko jaña kainna juasona ti jii inche xema ko ninaána xro'an nge'e kónnana.

28

Ndo Pablo jii ndo isla Malta

¹ Nchakon juachana juasona inche xema, konónana ixi isla me'e ndatin'in Malta. ² Ko ni tjajna nti'a tsango jian na ko bingijnana na kainna ko juaaka na naa xro'i ijié ixi xroxraxronana ixi tsango ikin ko jitania ichrin. Tjume'e ndachro na ixi tsonchjiña'ana kainna tjenka xro'i. ³ Tjume'e ndo Pablo jua'o ndo kaxin ni'o tsixema ko bake'e ndo ni'o ngata'a xro'i. Ko tuinxin kuachrje naa kunchee ti jii xro'i ixi jichján ba ko kuitsía ba itja ndo Pablo. ⁴ Tjume'e ni tjajna nti'a bikon na kunchee jitjia'ngi ba itja ndo Pablo ko ndache kichuu na:

—Nduaxin xi ji'i naa xi tóña chujni ko, maski kuen'a xa ti ndachaon, ndo Dio ítjaun'a ndo tsechón xa.

⁵ Ko ndo Pablo kontsjenga itja ndo ngata'a xro'i ixi tsitsinga kunchee me'e ko je'e ndo xro'an nge'e kon'en ndo. ⁶ Ko káin na stechón'en na ixi tsatjuya itja ndo o tuinxin xrokuen'en ndo ko sée chón'en na ko bikon na xro'an nge'e kon'en ndo. Ko tjume'e kuindoxin nge'e xraxaon na ko kuaxi na ndachro na ixi je'e ndo Pablo naa xi dio.

⁷ Ko tjenka nti'a jii nunte'e naa xi tetuan'an isla ndatin'in Publio. Xi me'e kuajon xa juachaxin kuitunana ndo'a xa ko kuajon xa juinena nii nchakon. ⁸ Ko ndotée xi Publio ni'e ndo, méxin jitsinga ndo ixi chónnda ndo súa ko pojo. Ko ndo Pablo kuitsje'e ndo ndo ni'e ko juexin nichje'e ndo ndo Dio, tjume'e bake'e itja ndo ngata'a jaa ndo ni'e ko ndo ni'e koxruen'en ndo. ⁹ Jaña kaxon konchjiña'e ikaxin ni ni'e jii nti'a ko káin na koxruen'en na. ¹⁰ Tjume'e tsango chónde'e na ndo Pablo juasaya.* Ko nchakon kuaana inaa ntábarco sakjuixinna nti'a, kuajon na itsjé nge'e xrokondanana.

Ndo Pablo kuiji ndo tjajna Roma

¹¹ Ko kuatsinga nii nchanitjao bake'ena isla ko tjume'e kuaana naa ntábarco tsikitu'e nchakon juinche'e ikin nti'a. Ntábarco me'e

* **28:10** 28:10 juasaya respeto, honor

tsikixin tјajna Alejandría ko nганito ntabarco me'e tsikatsjéya nа ikon xi dio Cástor ko Pólux. ¹² Kuachrјexinna nti'a juasona puerto tјajna Siracusa ko nti'a kuitunаna ní nchakon. ¹³ Ko xrastexi'inna ntabarco, kuatsingana ngande'e inche ko juasona tјajna Regio. Ko ndúyaxin kuaxi kuji chrinto níjin, ko nchakon yuxin juasona tјajna Puteoli. ¹⁴ Nti'a kuetanna kaxin sen kichuuna, ko juanchanana sen tsitunаna nti'a ko kuitunаna naa semana ko tјume'e sakjuina tјajna Roma. ¹⁵ Tјume'e sen kichuuna tјajna Roma ó no'e sen ixi tsјasona, me'e bijiruanaxinna sen ngatja cha'o tјajna Foro Apio ko ikaxin sen kuetanna sen tјajna Ní Tabernas. Nchakon ndo Pablo bikon ndo sen kuajon ndo juasaya ngajin ndo Dio ko tsango bake'e ndo juaxruxin. ¹⁶ Ko nchakon juasona tјajna Roma, tјume'e xi capitán kuajon xa ni tsje'e bika'o xa ko kuayé'e xi tetuan'an. Ko ndo Pablo inaa nchia nchiin kuintu'e xa ndo ko naa xi soldado tsendaa xa ndo.

Ndo Pablo tјako ndo chijni ngajin ni tјajna Roma

¹⁷ Tјume'e kuatsinga ní nchakon, ndo Pablo kuiye'e ndo kain ni judío tetuan'an jii tјajna Roma. Ko nchakon xra'o kain nа, tјume'e ndachro ndo:

—Kichianna, xro'an ti ndako'a јuinta'a ngajin ni judío ko ningakuan'i nge'e kuanche'e sen tachri'ina xranchrjen ko maski bijéna nа tјajna Jerusalén ti tetuan'an ni romano. ¹⁸ Ko ni me'e kuitja'i nа iјie ngajin, méxin tјaun nа xrokuajandana nа ixi kuitja'i nа iјie xrokuenxinna jan'an. ¹⁹ *Ko ni judío tsango koñao nа ko tjankata'ana nа iјie. Méxin, juanchia ixi xi César xrojuinchéña xa iјie ngajin. Ko jan'an xro'an iјie tsјankata'a sen tјajnána. ²⁰ Méxin, kuiya'anta ixi tја'on xrobikonnta ko xronichja'anta ixi jan'an titika'on ngisen stechón'en kain ni israelita, méxin јai јixritexinna chika cadena.

²¹ Tјume'e ndachro nа:

—Jan'anna kuaya'ina ninaa xroon kuixin Judea kondeexin ja'a ko kui'a ninaa ni kichuuna ndachijina nа nge'e ndako'a tsјinche'e ja'a. ²² Tја'onna tsin'anna xranchi xraxaoan ja'a ixi ó nónana itsјé tјajna tјaun'a nа nge'e natјuá tјakoa ja'a.

²³ Tјume'e bake'e nа naa nchakon tsin'en nа nge'e tјako ndo Pablo ko nchakon me'e xra'o kueya nа ti nchia bake'e ndo ko ndúyo xrangixixión nichja ndo hasta ti kóndo. Me'e nichja ndo xranchi јii juachaxin tetuan'an ndo Dio. Nichje'e ndo nа ixi tsitikaon nа ndo Jesús, ko juakoxin ndo ixi ley kuajon ndo Moisés ko ti tsikjin sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó. ²⁴ Kaxin nа kuitikaon nа nge'e ndachro ndo Pablo ko ikaxin nа kuitikaon'a nа. ²⁵ Ko je'a naako naa nge'e xraxaoan nа ko sakuntekji nа, ko ndo Pablo ndachro ndo:

—Chao tsinichja Espíritue ndo Dio ngajin sen kuachrјenixinna ó sa'ó ti ndachro ndo profeta Isaías:

²⁶ Itјia nichje'é ni tјajna israelita
maski je'e nа tin'en nа, tienxin'a nа,
ko maski stetsje'e nа, tikon'a nа.

²⁷ Ixi aséen ni tјajna me'e tsikoncha
ko ndatsjon nа steje'e
ko steje'e ikon nа
ko јua'i tsikonxin nа ikon nа

ko tsien'a nã ndatsjon nã

ko tsitikaon'a nã ixi aséen nã

ko xrokjan'i nã ngajin ixi syntaxruan'an nã.

²⁸ Méxin, tsono'anta ixi jai ni je'a judío tsayé'e nã nge'e tajon ndo Dio ixi tsechón nã ko je'e nã nduaxin tsin'en nã.

²⁹ Jaña ndachro ndo Pablo, ko tjume'e ni judío sakjui nã ko stetjakaxin kichuu nã.

³⁰ Ko ndo Pablo kuitu'e ndo yuu nano nchia tsikjen ndo ko kuayé'e ndo kain ni itji tikitsje'e ndo. ³¹ Ko juinçekuen'en ndo nã ixi ti tetuan'an ndo Dio ko juako ndo nge'e juinche'e Ncháina Jesucristo ko xro'an ngisen bakoñao.

Xroon tsikjin ndo Pablo xruen'en ndo sen ste tjajna Roma

Ndo Pablo ikjin ndo xroon kuayé'e sen tjajna Roma

¹ Jan'an, Pablo, nta'a xrée ndo Jesucristo ikjin xroon ji'i. Ndo Dio kuinchena ndo jan'an ixi sinta'a xrée ndo, ixi tsjako chijni jian, chijni tsingijna chujni tsechón nã kain nchakon.

² Jaña tsindachro ndo Dio tson'en ixi jaña jitaxin xroon tsinichjixin sen kuachronga chijnie ndo ó sa'ó. ³ Chijni ji'in tikinixin'en Ncháina Jesucristo Chjen'en ndo Dio. Je'e ndo ikjan ndo chujni ko kuachrjenixin ndo sen kuachrjenixin ndo rey David. ⁴ Ko juachaxin ijié chónnda Espíritue ndo Dio juinchexechón ndo Jesucristo ti kuen'en ndo me'e juako ixi nduaxin ndo Jesucristo, Chjen'en ndo Dio. ⁵ Ixi ndo Jesucristo me'e kuaye'ena juachaxin ixi sintu'una xrée ndo, xronichjana chijnie ndo ngajin kain chujni chúxin'a ndo, chujni ste nchijíi nunte xasintajni, ixi tsitikaon nã ndo ko xrochuntia nã ndo. ⁶ Ko ja'anta ni ste tjajna Roma, ndo Dio kuincha'anta ndo ixi tsitikaonnta ndo Jesucristo.

⁷ Méxin, ikjin xroon ji'i xruan'annta kainnta xro stenta tjajna Roma. Ndo Dio tjua'anta ndo ko je'e ndo kuincha'anta ndo ixi xrokjannta chjen'en ndo. Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo ko xrotjáanta ndo juaxruxin.

Ndo Pablo tjaun ndo itsji ndo tsitsje'e ndo sen tjajna Roma

⁸ Sa'ó tajon juasaya* ngajin ndo Dio ixi juachaxien ndo Jesucristo ixi kain ja'anta ko ixi nguixin no nichja nã jian ixi ja'anta tsango chuntianta ndo Dio. ⁹ Jan'an nta'a xrée ndo Dio, ixi nchijíi aséenna, ko nichja chijnie Chjen'en ndo, ko Ndo Dio jian no'e ndo ixi kain nchakon tjanča'a ndo ixi ja'anta. ¹⁰ Ko kaxon kain nchakon tjanča'a ndo tsajon ndo juachaxin ixi chao tsjasotsja'anta. ¹¹ Tja'on tsikonnta ko jaña tsingijnanta ixi jian xroxraxaonnta ko chao tsoojinta ko jaña ícha tsitikaonnta ndo Dio. ¹² Jaña tsingijna kichuuna ko juaxruxin tsojuna ixi naxraje'o chuntiana Ncháina Jesucristo.

¹³ *Kichuuna, tja'on tsono'anta ixi ó chónnda itsjé nchakon tja'on xrojuasótsja'anta ko xrajua'i tjaso. Tja'on tsjaso xronichja chijni jian ngajin chujni ixi tsitikaon nã ndo Jesús xranchi kuanichja ikaxin tjajna ti xrachuxin'a nã ndo. ¹⁴ Xrokonda sintakuan'an ngajin kain nã, á ni griego ó á ni je'a griego, á ni no'e ó á ni noe'a. ¹⁵ Méxin, tsango tja'on tsjaso tjajna Roma ixi sintakuan'annta chijni jian, chijni xrotjáanta juachaxin tsarichonnta kain nchakon.

Juachaxin chónnda chijni jian

¹⁶ *Jan'an tosuana'i nichja chijnie ndo Dio ixi chijni ji'i chónnda juachaxien ndo, ixi kain ni tsin'en ko tsitikaon, ni me'e tsechón nã kain nchakon, sa'ó ni judío ko kaxon ni je'a judío. ¹⁷ Ixi chijnie ndo Dio tjakoína xranchi tsome'e jieina ixi jaina chuntiana ndo Jesucristo.

* **1:8** 1:8 juasaya respeto, honor **1:13** 1:13: Hch. 19:21. **1:16** 1:16: Mr. 8:38.

Xranchi ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Ngisen chuntia chijnie ndo Dio tsechón sen kain nchakon.”

Kainna chondana ije

¹⁸ Ndo Dio jii ngajni tsango toñao ndo ngajin ni ña'i ko ni ndako'a nche'e, ko kondeexin ti ndako'a nche'e na me'e tingakon'en ixi ikaxin chujni tsono'e chijni nduaxin. ¹⁹ Je'e na ó no'e na jian ixi chao xrochúxini ndo Dio ixi je'e ndo juako ndo ngajin na juachaxien ndo ixi juinchéña ndo kain nge'e ngata'a nunte xasintajni. ²⁰ Maski tikon'ana ndo Dio, nojna ixi je'e ndo juinchéña ndo kain nge'e ko tikonna kain juachaxien ndo, méxin chao tsichuxinna ndo. Ko ni ndako'a nche'e jua'i xrondachro na noe'a na nge'e nche'e na ixi je'e na tikonna kain ji'i kaxon. ²¹ *Maski no'e na jii ndo Dio, chónde'a na ndo juasaya xranchi tikinixin'en tsayé'e ndo; je'o xraxaon na sinche'e na nge'e ndako'a ko tsikoncha aséen na ko ndako'a xraxaon na. ²² Je'e na xraxaon na ixi no'e na kain nge'e ko nduaxin'a; xro'an nge'e no'e na. ²³ Xrokuajon na juasaya ngajin ndo Dio, ndo ícha tituan'an, ndo jichón kain nchakon, ko nche'a na jaña. Je'o tajon na juasaya ngajin nge'e jichón'a xranchi naa ngisen tsiken'en o xranchi kuxe tjanga, ko iko chónnda noó tutée ko kaxon kunchee.

²⁴ Méxin, ndo Dio kuintu'e ndo na sinche'e na nge'e ndako'a tjaun na, ti je'o chónnda kichuu na xranchi xi ko xi, ko nchri ko nchri, me'e nche'e nge'e tosuexinni. ²⁵ Kuitikaon'a na ndo Dio, ndo nduaxin jichón, ko kuitikaon na juancheya; kuajonna juasaya ngajin nge'e tsijinchéña ndo Dio ko kuajon'a na juasaya ngajin je'e ndo, ndo juinchéña kain nge'e. Je'e ndo tikinixin'en ndo juasaya kain nchakon. Jaña tson'en.

²⁶ Méxin, ndo Dio kuintu'e ndo na sinche'e na nge'e ndako'a ti tosuexinni, xranchi nchri ko nchri je'o nchra chónnda kichuu nchra, ko ji'in tjaun'a ndo Dio xrokon'en. ²⁷ Kaxon jaña xi chónnda'i nchri ixi je'o xi ko xi chónnda kichuu xa, me'e naa nge'e tosuexinni ko kondeexin me'e tangi ichin xrotsé xa.

²⁸ Ko je'e na xraxaon'a na ndo Dio, méxin je'e ndo kuintu'e ndo na xraxaon na kain nge'e ti ndako'a ko sinche'e na ti ndako'a xraxaon na. ²⁹ Kueya ti ndako'a nche'e ni me'e. Je'o nge'e ndako'a nche'e na; tjaun na xrochónnda na inaa nchri, nchri je'a janchri'e na, ko tsango ña'i na, ko tjaun na je'o xrochónnda na itsjé nge'e, ko méxin chónnda na ije, ko tsango chjuye'e na, ko tjaun na naatsónaxón na chujni, ko je'e na ncheketo kichuu na, ko ncheya na ko nichja na nge'e nduaxin'a ixi inaa chujni. ³⁰ Nichjangí'e kichuu na ko ningakon'en na ndo Dio, ko je'o na tjaun na tsituan'an na, ko nchejié aséen na, ko xraxaon na ixi tsango tjintee na, je'o xraxaon na xranchi sinche'e na ti ndako'a ko titikaon'a na ndotée na ko janée na. ³¹ Tjaun'a na tsiexin na ko nche'a na ti ndachro na xrojuinche'e na, ko tjue'a kichuu na, ko tjaun'a na xrotjáñe'e na nge'e juinchekao kichuu na, ko tikonóe'a kichuu na. ³² Ni me'e no'e na nge'e tsiketuan'an ndo Dio ko no'e na ixi ngisen jaña sinche'e tikinixin tsen'en, ko maski jaña no'e na, xranche'e na kain me'e ko xratake'e na juaxruxin ti tikon na inaa ngisen naxraje'o jaña nche'e.

2

Ndo Dio jian nchéña ndo ijie ngajin chujni

¹ *Nchakon tsjankata'anta ijie ngajin inaa chujni, ja'onta tsamanta ijie xixi kaxon ja'anta nche'enta ti ndako'a. ² Ó nojna xixi nchakon ndo Dio nchéña ndo ijie ngajin ngisen sínká naa nge'e, xixi ti nduaxin nchéña ndo ijie. ³ Ko ja'anta, ti tsjankata'anta ijie ngajin ikaxin chujni, ¿á xraxaonnta chao rinche'enta siá naxraje'o ndako'a nche'enta?, ko, ¿á ndo Dio xro'an ijie sinchéña ndo ngajinnta? Ja'anta jua'i satsinge'enta ndo. ⁴ ¿Á xraxaonnta xixi xro'an tjintee ti ndo Dio tsango jian ndo ko taka'i toña ndo ngajinnta? ¿Á noa'inta xixi ti jian nche'e ndo ngajin chujni, ji'i nche'e ndo xixi tsitikaonnta ndo ko tsintu'enta ti ndako'a? ⁵ Ko siá rinche'enta ti ndako'a ko nchenie'a asáanta ja'onta ritamanta xixi icha tangi tsintekon'annta. Tsií nchakon ndo Dio sinchéña ndo ijie ngajin kain chujni ko je'e ndo tsango tsoña ndo ko tangi tson'annta, ⁶ xixi je'e ndo tsjenga ndo 'nā ngajin ngujngu chujni ti ixrā tsijinche'e nā. ⁷ Ko tsajon ndo juachaxin tsechón nā kain nchakon, ni juée kain juachaxien ndo Dio ko juée nā tsechón nā ti jii je'e ndo, ko ni ndako ko jian juinche'e ixrā. ⁸ Ko tsoña ndo Dio ngajin ni nchejié aséen ko ni tjaun'a tsitikaon ti ndako tjako ndo. Ni ji'i tangi tsintekon'en nā xixi icha juaxruxin nche'e nā ti ña'i. ⁹ Tangi tson'en kain ni juinche'e nge'e ña'i, ko ni me'e xrochónnda nā itsjé juachjaon, sa'ó ni judío ko kaxon ni je'a judío. ¹⁰ Ko ndo Dio tsajon ndo juachaxin ko juaxruxin ko xrochónde'e ndo juasaya ngajin kain ni kuitikaon ndo, ko sa'ó ni judío ko kaxon ni je'a judío.

¹¹ Xixi ndo Dio je'a je'o tjue'e ndo kaxion chujni xixi kain nā naxraje'o tjintee nā. ¹² Kain chujni chónnda ijie, ko maski noe'a nā nge'e tsikjin ndo Moisés, xraje'o tsama nā ijie. Ko chujni kuayé'e ley tsikjin ndo Moisés, ko nche'e nā ti ndako'a, ley me'e sóñexin nā ijie. ¹³ Je'a je'o xixi tsin'en nā ley, me'e xrokotjúáxin jíee nā. Na'i. Xrokonda tsitikaon nā nge'e tituan'an ndo Dio. ¹⁴ Kaxin ni je'a judío, siá jian nche'e nā, maski chúxin'a nā ley tsiketuan'an ndo Dio, je'o nā ndako tituen'en nā aséen nā, ko no'e nā nge'e jian ko nge'e ndakua'i jii. ¹⁵ Xixi nge'e jian nche'e nā, tikonni xixi ngaya aséen nā jitaxin ti tituan'an ley ko aséen nā xraxaonxin nā á chao ste nā o na'i. ¹⁶ Naa nchakon ndo Dio sinchéña ndo ijie ngajin kain ti imao juinche'e chujni. Ji'i tson'en xixi juachaxien Ncháina Jesucristo xranchi jitaxin chijni jian tjako jan'an.

Ni judío ko ley tsikjin ndo Moisés

¹⁷ Kaxinnta ndachronta xixi judío ja'anta ko xraxaonnta xixi jian titikaonnta ley kuayé'e ndo Moisés ko nchejié asáanta xixi chujnie ndo Dio ja'anta. ¹⁸ No'anta nge'e tjaun ndo Dio ko xixi ley noaxinnta sinche'enta ti jian. ¹⁹ Ja'anta nchejié asáanta xixi ndachronta xixi chao sinchekuen'ennta ni ndako'a nche'e ko chao tsingats'e'enta nā xixi tsitjáña'i nā ti ihrji nā ti naxixe'e. ²⁰ Ndachronta xixi no'anta sinchekuen'ennta ni noe'a ko tsingijnanta ni tienxin'a xixi ja'anta chondanta ley chronga xranchi xroxraon chujni ti nduaxin. ²¹ Ko ja'anta, ¿xranchi sinchekuen'ennta ikaxin chujni, siá ja'anta tangi'anta? ¿Xranchi tsjako'enta chujni tsee'a nā siá ja'anta itsenta ti tikinixian'inta? ²² Ndachronta xixi jua'i xrochónnda nā inaa nchri

o xi je'a janchri'e o ndoxi'e na, ko ja'anta, ¿sonda jaña nche'enta? Ndachronta ixi titikaon'anta ídolo, ko, ¿sonda te'enta nge'e tjintee jii ngaxin'in ningué ídolo? ²³ Ja'anta nchejié asáanta ixi chuxinnta ley, ko titikaon'anta nge'e tituan'an ley, ko jaña chonde'anta juasaya ndo Dio. ²⁴ Ndako ndachro xroon jitaxin chijnie ndo Dio: “Kondeexin ja'anta ni je'a judío nichjangí'e na ndo Dio.”

²⁵ Siá nduaxin xrokuitikaonnta ley kuayé'e ndo Moisés, je'a xruenxon tsikaannta chji'e ndo Dio. Ko titikaon'anta ley, me'e xrokjui xranchi tsikaa'inta chji'e ndo. ²⁶ Ko chujni tsika'i chji'e ndo Dio ko titikaon na xranchi tituan'an ley, ni me'e xranchi ó tsikaa na chji'e ndo, maski nduaxin'a chóna na chji'e ndo. ²⁷ Ko chujni kua'i chji'e ndo ko titikaon ley, ni me'e tsjankata'anta na ijié ixi ja'anta chuxinnta ley ko kuitikaon'anta, maski chondanta xroon jitaxin ley ko maski tsikaannta chji'e ndo. ²⁸ Ko je'a nduaxin judío ja'anta je'o ixi ó chondanta chji'e ndo cuerpoanta xranchi nche'e kain ni judío. ²⁹ Ni nduaxin judío xrokonda xrochóna na chji'e ndo ngaya aséen na, ji'i naa nge'e nche'e Espíritue ndo Dio, ko je'a je'o tsitikaon na nge'e jitaxin xroon. Ko ni nche'e jaña, nduaxin judío na, ko ndo Dio jii ndo juaxrxin ixi jaña nche'e na maski ikaxin na na'i.

3

¹ ¿Á tjintee ti ndachro na judío na? O, ¿á tjintee ti tsikaa na chji'e ndo Dio? ² Jaán, tjintee me'e ixi ndo Dio kuajon ndo chijnie ndo sa'ó kuayé'e ni judío ixi xrokuitikaon na. ³ Méxin, siá xrojan je'e na xrokuitikaon'a na, ¿á kondeexin me'e, kaxon ndo Dio ísinche'a ndo kain nge'e tsindachro ndo sinche'e ndo ngajin chujni? ⁴ Na'i. Ndo Dio sinche'e ndo kain nge'e tsindachro ndo sinche'e ndo, maski kain na xrojuincheya na. Ja'in ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Kain chujni xrondachro na ixi ja'anta ndo Dio

ko nduaxin ndachronta kain nge'e.

Méxin, nchakon tsjankata'anta na ijié, ja'anta tsjachanta.

⁵ Siá ti ndako'a nche'ena, tjakona ixi ndo Dio jian ndo, ¿méxin nge'e xrondachrona? ¿Á chao xrondachrona ndako'a nche'e ndo Dio ixi tajon ndo juachaxin tangi tsojna? (Jan'an rinichja xranchi nichja ngixe'i naa chujni.) ⁶ Na'i, siá ndo Dio je'a tsango jian xrokjui ndo, ¿xranchi jian xrojuinchéña ndo ijié ngajin kain chujni nunte xasintajni?

⁷ Ko siá kondeexin ti juntaya me'e konoxin ti nduaxin juako ndo Dio, ko jaña itsjé na ícha xrochónde'e na ndo juasaya, ¿sonda tsama ijié jan'an kondeexin ti me'e? ⁸ Méxin, ¿á cháña sinche'eni ti ndako'a ixi jaña tsj'xin nge'e jian? Jan'an me'e tjako, ichro kaxin chujni, ko méxin, nchekamana na ijié, ko ni jaña tjangina, tangi tsintekon'en na kondeexin jaña ichro na.

Kainna chondana ijié

⁹ ¿Nge'e xrondachro kain ji'in? Ixi jan'anna judíona, ¿á ícha tjintee ixi ikaxin chujni? Na'i. Ó ndachrjan á judíona o je'a judíona, kainkona chondana ijié. ¹⁰ Ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Xro'an chujni nche'e nge'e jian,
kain chujni chóna na ijié.

11 Xro'an ngisen tienxin,
ko xro'an ngisen tjée ndo Dio.

12 Kainko nā tsingachrue nā,
ko kain nā nche'e nā ti ndako'a me'e tsitjáñaxin nā.
Xro'an ngisen tjaun sinche'e ti jian, ninaa chujni.

13 Tusin nā jii xranchi naa tuye jixrange'e ti tsixrabaa chujni,
je'o no'e nā ncheya nā.

Ro'a nā chónda nge'e xranchi ndachikjeen kunchee.

14 Jeoxón nge'e ndako'a nichja nā,
ko ndako naa nge'e itsjá tononi ti nge'e nichja nā.

15 Tuinxin chjée nā juañao
ko tjaun nā naatsóñaxón nā chujni.

16 Ti ndako'a nche'e nā,
me'e nchetjáña ikaxin chujni ko tika'o ícha juachjaon,

17 ko chúxin'a nā cha'o tajon juaxruxin

18 ko xraxaon'a nā xroxrakon'en nā ndo Dio.

19 Nojna ixi kain nge'e nichja xroon jitaxin ti tetuan'an ndo Dio, me'e kuetuen'en kain ni kuayé'e ley ixi jaña kain chujni ste nunte xasintajni xrotenko nā ko ndo Dio sinchéña ndo ijje ngajin kainxin chujni. ²⁰ *Ixi xro'an ngisen tsomé'e jíee ixi je'o xrokuitikaon nā nge'e tituan'an ley. Ley je'o nchenojna ixi chondana ijje.

Tsitjáña'ina siá chuntiana ndo Cristo

²¹ Ko je'a ley tsingijnana ixi chao tsomé'e jíeina. Jai konoxin ixi ndo Dio tsingijnana ndo xranchi chao tsomé'e jíeina, ko ji'i jitaxin xroon ti tsiketuan'an ndo Dio ko nge'e kuanichja sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó. ²² *Tsomé'e jíeina ixi chuntiana ndo Jesucristo, ixi je'e ndo naxraje'o tikon ndo tjintee kainni. ²³ Ixi kain chujni chónda nā ijje, ko jua'i tsikon nā juachaxin chónda ndo Dio méxin chonda'i nā juachaxin tsake'e nā ti jii ndo Dio. ²⁴ Juasie ndo Dio ixi tsango jian ndo ko sinchemé'e ndo jíeina ixi ndo Cristo Jesús kuen'en ndo kondeexin jíeina. ²⁵ Ndo Dio xruan'an ndo ndo Cristo, ko kuenxin ndo kondeexin jaina, ko xrokonda xrochuntiana ndo; jaña tsomé'e jíeina. Jaña juinche'e ndo Dio koñao'a ndo maski kueya ti ndako'a jintu'una sa'ó. ²⁶ Jaña juakoxin ndo Dio ixi jian ndo, ko jai xrajichon'en ndo sinchemé'e ndo jíee kain chujni chuntia ndo Jesús.

²⁷ Méxin, ¿á tjintee ti nchejé aséenni? Na'i. Í jua'i sinchejé aséen chujni ngajin ndo Dio, ko je'a ixi kuitikaonna nge'e tetuan'an ley, méxin koméexin jíeina. Na'i. Koméexin jíeina ixi chuntiana Ncháina Jesucristo, ²⁸ ko jaina nojna ixi tsoméxin jíeina siá chuntiana ngajin ndo, ko je'a ixi kuitikaonna nge'e kuetuan'an ley.

²⁹ Ndo Dio, ¿á je'o Dio ne'e ni judío? Na'i, je'e ndo Dio ne'e kain chujni, kaxon ni je'a judío. ³⁰ *Ixi naakua ndo Dio jii, ko je'e ndo sinchemé'e ndo jíeina ixi chuntiana ndo ko xrotsje'a ndo á chondana chji'e ndo o na'i. ³¹ Ko siá chuntiana Ncháina Jesucristo, ¿á íxrokuitikaon'ana ley kuetuan'an ndo Dio? Na'i, ícha ndako tsitikaonna ley kuetuan'an ndo.

4

Nge'e juako ndo Abraham

¹ Xraxaonna, ¿á kuitee nge'e juinche'e ndo Abraham, ndo kuachrjenixinna ó sa'ó? ² Siá ti ndako juinche'e ndo Abraham me'e xrokoméexin ixi ti ndako'a juinche'e ndo, juaxruxin xrobake'e ndo ixi me'e, ko chao xrojuinchejié aséen ndo, ko kain me'e tjinte'a ngajin ndo Dio. ³*Ko ndachro xroon jitaxin chijnie ndo Dio: "Ndo Abraham tsango chuntia ndo ngajin ndo Dio, méxin komé'e jíee ndo." ⁴Ko nojna ixi naa ngisen nche'e ixra xenge'e sen 'na, je'a jañaó tayé'e sen tomi. Ixi ixra juinche'e sen, méxin tjachaxin sen. ⁵ Ko je'a naxraje'o xraxaon ndo Dio. Ndo Dio nchemé'e ndo jíee chujni maski xro'an ixra juinche'e na, je'o xrokonda xrochuntia na ndo. ⁶ Xranchi ndachro ndo David: Juaxruxin tsintee ni komé'e jíee, maski xro'an nge'e jian juinche'e na, je'o kuitikaon na ndo Dio. ⁷ Ko ja'in jitaxin xroon chijnie ndo Dio: Juaxruxin tsintee na ixi ndo Dio juinchemé'e ndo jíee na, maski ndako'a juinche'e na, ko tjañe'e ndo Dio ijié juinche'e na.

⁸ Juaxruxin tsintee na ixi Ncháina juinchemé'e ndo ijié kuachónnda na.

⁹ A juaxruxin ji'i, ¿á je'o ni chónnda chji'e ndo tikinixin'en juaxruxin?, o, ¿á kaxon ni chónnda'i chji'e ndo? Ko ó ndachrjan ixi ndo Dio juinchemé'e ndo jíee ndo Abraham ixi ndo Abraham chuntia ndo ndo Dio. ¹⁰ Méxin, ¿ngisa juinchemé'e ndo Dio jíee ndo Abraham? ¿Á ti ó tsikaa ndo Abraham chji'e ndo Dio?, o, ¿á ti xratsika'i ndo chji'e ndo Dio? Sa'ó juinchemé'e ndo Dio jíee ndo Abraham, ko tjume'e ndo Abraham kua ndo chji'e ndo Dio. ¹¹ Ko ndo Abraham tjume'e kua ndo chji'e ndo Dio ixi jaña xrojuako ndo ixi ndo Dio ó juinchemé'e ndo jíee ndo Abraham ixi chuntia ndo ndo Dio. Tjume'e jaña ikjan ndo Abraham ndotée kain sen chuntia* ndo Dio, maski tsika'i sen chji'e ndo. ¹² Ko kaxon ndo Abraham, ndotée kain chujni tsikaa chji'e ndo Dio, siá chuntia sen ndo Dio xranchi chuntia je'e ndo Abraham, nchakon xratsika'i ndo chji'e ndo Dio.

Nge'e tsajon ndo Dio ngajin sen chuntia ndo

¹³ *Ndo Dio tsindache ndo ndo Abraham ixi je'e ndo ko ni tsachrjenixin ndo tsayé'e na nunte xasintajni. Ko tsayé'e ndo Abraham ji'i je'a ixi kuitikaon ndo ley. Na'i. Ixi chuntia ndo ndo Dio ko ndo Dio juinchemé'e ndo jíee ndo. ¹⁴ *Méxin, siá ndo Dio xrokuajon ndo nge'e ndachro ndo je'o ngajin ni titikaon ley, méxin xro'an tjintee ti xrochúntiani ndo Dio ko méxin tjinte'a ti nge'e ndachro ndo xrokuajon ndo. ¹⁵ Siá tsitikaon'ani nge'e jitaxin ley, tangi tson'enni. Ko siá xro'an ley xrokuake'e, kaxon xrokuama'i ijié.

¹⁶ *Méxin, ti tsindachro ndo Dio tsajon ndo ngajin ndo Abraham ko ngajin kain ni tsachrjenixin ndo, tjintee me'e ko je'o chuntia ndo Abraham ngajin ndo Dio ko xro'an nge'e ícha juanchia ndo Dio. Ko chao tsayé'eni nge'e tsajon ndo Dio ko kaxon ngajin kain sen chuntia ndo, xranchi kuayé'e ndo Abraham ixi chuntia ndo ngajin ndo Dio, ko je'a je'o ni titikaon ley tsayé'e na. Méxin jaña, ikjan ndo Abraham ndotée kain chujni. ¹⁷ Xranchi jitaxin chijnie ndo Dio: "Jan'an kuajon

juachaxin ixi ja'anta xrokjannta ndotée itsjé ni ste nunte xasintajni.” Méxin ndo Dio sinche'e ndo nge'e tsindachro ndo ixi ndo Abraham jian kuitikaon ndo. Ndo Dio je'o je'e ndo nchexechón ndo ni tsiken'en, ko tituan'an ndo ixi tsake'e nge'e ko'a.

¹⁸ Maski xro'an ichjan kuachónnda ndo Abraham, je'e ndo kuitikaon ndo ndo Dio, méxin ikjan ndo ndotée kueya chujni xranchi tsindachro ndo Dio ngajin ndo Abraham: “Kueya chujni tsachrjenixin ja'anta.”

¹⁹ Maski ndo Abraham ó kuachónnda ndo xranchi naa ciento nano, ko no'e ndo ixi ó taka xrokuen'en ndo, ko janchri'e ndo, jan Sara, ó nachríf jan ko jua'i xrochónnda jan ichjan, je'e ndo chuntia ndo ndo Dio, ²⁰ ko jian no'e ndo ixi ndo Dio xrokuajon ndo nge'e ndachro ndo. Ko tsango chúntia ndo ndo Dio ko bakajon ndo juasaya ngajin ndo Dio. ²¹ Ko no'e ndo Abraham ixi chónnda ndo Dio ijié juachaxin sinche'e ndo kain nge'e ti tsindachro ndo. ²² Méxin, ndo Dio jian bikon ndo nge'e juinche'e ndo Abraham ti chuntia ndo, ko jaña ndo Dio juinchemé'e ndo ijié kuachónnda ndo Abraham.

²³ Ko ti jitaxin xroon ixi ndo Dio juinchemé'e ndo jíee ndo Abraham, je'a je'o jíee ndo; ²⁴ kaxon sinchemé'e ndo jíeina ixi tsitikaonna ndo, ndo juinhexechón Ncháina Jesucristo, ²⁵ ko kuajon ndo ndo Jesucristo kuenxin ndo ixi jaina. Ko xechón ndo íjngo ixi jaña xrokomé'e jíeina ko jai íxro'an nge'e sinkana.

5

Jian tsinteena ixi ndo Dio juinchemé'e ndo jíeina

¹ Komé'e kain jíeina ixi chuntiana ndo Cristo ko chao stena ngajin ndo Dio ixi Ncháina* Jesucristo kuenxin ndo ixi jaina. ² Ixi juasie Ncháina Cristo Jesús, chao tonchjiñe'ena ngajin ndo Dio ixi chuntiana ndo ko je'e ndo tjaunna ndo ko méxin jaña ícha chuntiana. Ko juaxruxin stena ixi stechon'enna tsayé'ena juachaxin ijié chónnda ndo. ³ Ko je'a je'o me'e. Kaxon juaxruxin tsinteena maski tangi stena ngata'a nunte nti'i ixi noina kain juachjaon me'e, ícha nchesoji aséeina. ⁴ Ko ti soji tsintee aséeina, me'e jaña jian tsatsingana kain nge'e tangi ixi stechon'enna naa nge'e jian tsji. ⁵ Ko ti jian stechon'enna nduaxin tsji ixi ndo Dio tsango tjaunna ndo ko tsichjaina ndo Espíritue ndo.

⁶ Ko jaina chondana ijié, ko jua'i jajona sinchemé'ena ijié me'e. Ndo Cristo kuen'en ndo ixi kain chujni chónnda jie, kuen'en ndo nchakon ndachro ndo Dio kondeexin ijié chónnda kain chujni. ⁷ Xro'an ngisen teenxin ixi inaa ngisen maski sen me'e jian sen. Maski chao xrokuenxinni ixi inaa ngisen nduaxin juinche'e ti jian. ⁸ Ko ndo Dio juakojina ndo ixi tsango tjuajna ndo; maski chondana ijié, xruan'an ndo ndo Cristo kuenxin ndo ixi jaina. ⁹ Méxin, ndo Dio juinchemé'e ndo jíeina ixi ndo Cristo kuenxin ndo ixi jaina. Jai ó noina ixi je'e ndo chjajina ndo juachaxin tsechónna kain nchakon† ko je'a tangi tsatsingana nchakon tsjexin kain nge'e. ¹⁰ Ixi, maski bakoña'ena ndo Dio, je'e ndo kuajon ndo juachaxin tsonchjiñe'ena ngajin ndo ixi Chjen'en ndo kuenxin xjan ixi jaina, ko jai noina ixi tsingijna ndo tsechónna kain nchakon ixi jichón chjen'en ndo ko juaxruxin tsonjoku'una xjan. ¹¹ Ko je'a je'o ji'i. Kaxon ndo Dio chjajina

* 5:1 5:1 Ncháina Señor Ncháina Jesús q Ncháina Dio † 5:9 5:9 tsechónna kain nchakon vida eterna

ndo juaxruxin ixi chao tonchjiñe'ena ngajin ndo ixi juasie Ncháina Jesucristo.

Xi Adán ko ndo Cristo

¹² Sa'ó naakua naa sen juinche'e ti ndako'a, méxin, chujni nchijí nunte xasintajni kuama na ijie. Jaña kuij kaxon ti ten'en aséenni, méxin kainna chondana ijie ko kainna tikinixin'enna tsen'en na. ¹³ Sa'ó ti xrabake'a ley tsiketuan'an ndo Dio, kain chujni nunte xasintajni kuanche'e na ti ndako'a, ko ixi xro'an ley jii, méxin, jua'i sinchekamani ijie naa ngisen ndako'a juinche'e. ¹⁴ Xra ti bake'e ndo Adán ko kuij nchakon bake'e ndo Moisés, kuinteken'en aséen chujni kondeexin ijie juinche'e na. Maski jíee na je'a ti kuitikaon'a na xranchi juinche'e ndo Adán, ixi je'e ndo kuitikaon'a ndo nge'e kuetuan'an ndo Dio. Ko ndo Adán juako ndo xranchi xrokuij inaa ndo ícha tjume'e.

¹⁵ Ko ijie juinche'e ndo Adán jua'i xrondachrona naxraje'o ixi ti nge'e jian nchekituina ndo Dio. Ko ixi naakua ngisen kuitikaon'a, kondeexin me'e, kueya na kuinteken'en na. Jai juasie ndo Dio, xruan'an ndo naakua naa ngisen, ndo Jesucristo, ko ixi je'e ndo komé'e jíeina. Ji'i naa nge'e ícha jian juinchekitojina ndo ixi kueya na tsayé'e na juachaxin tsechón na kain nchakon. ¹⁶ Ijie juinche'e naakua naa ngisen je'a naxraje'o ixi ti juachaxin juinchekitojina ndo Dio, ti tsechónna kain nchakon. Kondeexin ijie ti kuitikaon'a ndo Adán, méxin kuamana ijie ko tikinixianna tsen'enna. Ko jai juasie ndo Dio juinchekitojina ndo juachaxin tsechónna kain nchakon, ko je'e ndo nchemé'e ndo kain ijie chondana maski tikinixian'ina me'e. ¹⁷ Méxin, siá kondeexin ijie juinche'e ndo Adán, tsen'en kain chujni, jai chao xrondachrona ixi naakua naa ngisen, me'e ndo Jesucristo, je'e ndo kontjúáxin ijie kuachondana, méxin chondana juachaxin tsojuna jian ngajin ndo ixi ndo Dio tjuajina ndo, ko xrokonda'i jajina sintu'una naa nge'e ixi tsjachana juachaxin me'e.

¹⁸ Méxin, ixi ijie juinche'e ndo Adán, kain chujni kuama na ijie ko kuinteken'en na. Ko jai ndo Cristo juinchemé'e ndo ijie chóna kain chujni, ko kuajon ndo juachaxin tsechón na ixi jian ndo ko kuenxin ndo ixi jajina. ¹⁹ Ixi naakua naa ngisen kuitikaon'a, ndo Adán juinche'e me'e, méxin kueya chujni kuama na ijie. Jaña jai, kaxon naakua naa ngisen jian kuitikaon, me'e ndo Cristo, ko ixi je'e ndo tsoméxin jíeina.

²⁰ Bake'e ley kuetuan'an ndo Dio ko chujni ícha juinche'e na ti ndako'a ko kuama na ijie. Ko maski jaña ícha ijie kuama chujni, ndo Dio ícha bikonóe'e ndo na. ²¹ Kondeexin ijie me'e bake'e juachaxin tsen'en chujni. Ko jaña kaxon ndo Dio ícha chóna ndo juachaxin sinchemé'e ndo jíee chujni ko tsajon ndo juachaxin tsechónna kain nchakon ixi Ncháina Jesucristo kuenxin ndo ixi jajina.

6

Juasie ndo Cristo stechónna kain nchakon

¹ Ko jai, ¿á xraxraxaonna sintu'una ti ndako'a ixi jaña ndo Dio ícha tsikonojina ndo? ² Na'i. Jai jajina í chonda'ina nge'e xrotsje'ena ngajin kain ti ndako'a ko kain ijie tamani ixi ó kuintu'ena kain me'e. ³ ¿Á noa'inta ixi nchakon bikitéena ó kuitikaonna ko rué'ena ndo Cristo, ji'i xrokjui kaxon xranchi xrokue'enna xranchi je'e ndo? ⁴ *Nchakon

bikitéena, nchakon me'e kuen'enna ko xrabaana xranchi je'e ndo ixi xroxechónna ko xrochondana juachaxin tsechónna kain nchakon ko jian tsájina, xranchi ndo Cristo xechón ndo ixi juachaxin ijie chóna Ndotée ndo, ndo Dio.

⁵ Siá kuen'enna xranchi kuen'en ndo Cristo, kaxon xroxechónna xranchi xechón je'e ndo. ⁶ Ó nojna ixi sa'ó bakamana ijie, ko nchakon ndo Cristo kuen'en ndo nganito ntacru jaña kuitjáña kain ijie kuachondana, jaina kaxon kuen'enna ko ijie ítituan'i ngajinna. ⁷ Ixi nchakon ten'en naa ngisen íxro'an juachaxin jii tsama sen ijie. ⁸ Ko jaina, siá kuen'enna ixi kuen'en ndo Cristo, nojna ixi xroxechónna kaxon, ko tsonjoku'una ndo kain nchakon. ⁹ Nojna ixi ndo Cristo xechón ndo ko ínai'a tsen'en ndo ixi xichononte* í chóna'i xa juachaxin ngajin je'e ndo. ¹⁰ Nchakon kuen'en ndo Cristo, kain ijie í chonda'i juachaxin ngajin chujni. Ko jai jichón ndo Cristo ko jii ndo ngajin ndo Dio. ¹¹ Jaña kaxon ja'anta xraxaonnta ixi kain ijie íxro'an juachaxin chóna ngajinnta ixi ó titikaonnta ndo Cristo Jesús ko je'e ndo tjáanta ndo juachaxin tsarichonnta kain nchakon, ko ti jai stehonnta, me'e sinche'enta nge'e tjaun ndo Dio.

¹² Méxin, tintue'anta tsituan'annta ti ndako'a íjngo ko sinchekateya'i cuerpoanta sinche'enta ti ndako'a. ¹³ Tintue'anta cuerpoanta sinche'e ti ndako'a, cháña tájonnta asáanta ngajin ndo Dio xranchi tikinixin sinche'e naa ngisen tsiken'en ko tsixechón íjngo. Tájonnta cuerpoanta ngajin ndo Dio ixi sinche'enta naa ixra jian xranchi tjaun je'e ndo. ¹⁴ Ixi jai ijie íxrochóna'i juachaxin tsetuan'annta jai ixi í je'a ley tituan'annta. Na'i, ti tjua'anta ndo Dio me'e tituan'annta.

Ntu'una xrée ndo Dio

¹⁵ Ko jai, ¿nge'e sintu'una? ¿Á xrasintu'una ti ndako'a, me'e tsamana ijie ixi ítituan'ina ley ko ti tjuaína ndo Dio me'e tituaína? Sintu'ina jaña. ¹⁶ Ja'anta jian no'anta ixi, siá titikaonni kain nge'e tituan'an naa ngisen, je'eni ikjanni ni nchexrée sen me'e. Jaña ton'en kaxon, siá titikaonnta ko nche'enta nge'e ndako'a, ja'anta ikjannta ni nche'e xrée ti ndako'a ko ji'i tsenxinni. Ko nchakon tsitikaonnta ndo Dio, je'e ndo xrotjáanta ndo juachaxin tsake'enta ngajin ndo. ¹⁷ Jai juasie ndo Dio, bikonóa'anta ndo. Sa'ó kuachondanta ijie ko ijie me'e baketuan'anta, ko jai ixi nchijii asáanta kuitikaonnta nge'e jian kuin'ennta. ¹⁸ Ko jai kuintu'enta ti bakamaxinta ijie ko kuajonnta asáanta ngajin ndo Dio ixi jian nche'enta xrée Ncháina Jesucristo. ¹⁹ Jan'an rinichja xranchi nichja ngixe'i naa chujni ixi ja'anta xratiexin'anta jian nge'e ji'i. Sa'ó kuitikaonnta nge'e ña'i ko bakajonta cuerpoanta ixi kuanche'enta nge'e ndako'a. Ko jai xrokonda tsajonnta cuerpoanta ngajin ndo Dio ixi sinche'enta ixra jian xranchi tjaun je'e ndo.

²⁰ Nchakon ti ña'i batituan'annta kondeexin me'e bakamaxinta ijie, jua'i kuanche'anta nge'e tjaun ndo Dio. ²¹ ¿Ko nge'e juachanta ixi jaña kuanche'enta? Jai kain ti ndako'a juinche'enta, kain me'e, tosuaxinnta ko kain me'e teenxin chujni. ²² Ko jai ó komé'e jíanta ko ítetuan'inta ti ndako'a. Jai xrée ndo Dio nche'enta. Ko ji'i jian tsingijnanta ixi ti tsitikaonnta ndo Dio me'e noaxinnta tsarichonnta kain nchakon. ²³ Siá sinche'enta ti ndako'a, tsamanta ijie, ko ti tsjachanta me'e tsen'ennta.

* 6:9 6:9 xichononte muerte

A ndo Dio je'e ndo tajon ndo juachaxin tsechónna kain nchakon siá titika'onna Ncháina Cristo Jesús.

7

Jai tikinixin'enna ndo Cristo

¹ Kichuuna, ja'anta chuxinnta ley ko no'anta ixi ley chónnda juachaxin tsetuen'enni je'o ti xrajichónni. ² Ji'i jii xranchi naa nchri tsikute'e, ley tituan'an ixi je'e nchra tsitikaon nchra xixi'e nchra, ko je'e xa chónnda xa juachaxin tsetuen'en xa nchra ixi xrajichón xa. Ko siá tsij nchakon tsen'en xixi'e nchra, ley me'e ítítuan'i ngajin nchra. ³ Ko siá je'e nchra satsikao nchra inaa xi ko xrajichón xixi'e nchra, je'e nchra tsama nchra ijie. Ko siá xixi'e nchra tsen'en xa, je'e nchra íxro'an ijie tsama nchra, ko chao xrokjan tsute'e nchra ko íxro'an ijie tsitsingata'a nchra.

⁴ Jaña ja'anta kaxon, kichuuna, ndo Cristo kuenxin ndo ixi jaina, méxin, ley ítétuan'i ngajinna. Jai jaina tikinixin'enna ndo Cristo ixi ndo Dio juinchexechón ndo ndo Cristo, méxin chao sintu'una xrée ndo. ⁵ Ixi nchakon jua'i bakintu'ena ti ndako'a, ley je'o banche'e ixi jaina ícha tjaunna sinche'ena ti ndako'a, ko me'e kuixin ti tsen'enna. ⁶ Ko jai ley í chónnda'i juachaxin tsetuajinna ixi xranchi ó kuen'enna. Íxro'an nge'e tingakojna ixi sintu'una xrée ndo Dio xranchi naa ngisen natjúá, ixi Espiritue ndo Dio chjaina ndo ko ítsetuan'ina naa ley ntaxi jitaxin xroon.

Xranche'ena ti ndako'a

⁷ ¿Nge'e xrondachrona ixi ji'i? ¿Á xrondachrona ixi ley me'e ndako'a? Na'i. Jan'an xrokonóna'i nge'e xrondachro ti tamani ijie siá xrobake'a ley xrochronga. Xrokonóna'i nge'e xrondachro ti chjuye'eni siá ley xrondachro'a: “Tuchjuya'inta nge'e chónnda inaa ngisen.” ⁸ Tjume'e nchakon konóna nge'e jitaxin ley, ti ndako'a ícha kuetuan'an ko ícha tja'on sinta'a kain nge'e ndakua'i. Ko siá xrokuake'a ley, kaxon ko'a ti ña'i nchekateyani sinche'eni ti ndako'a. ⁹ Ko nchakon kuichuxin'a ley, jan'an xro'an juachjaon kuachonda, ko nchakon kuichuxin ley, konóna ixi jan'an tsango yama ijie, ¹⁰ ko kuichuxin'a ndo Dio, ko ley kuajon'a juachaxin tsechón chujni, je'o kuajon juachaxin tsen'eni. ¹¹ Ixi ti konona ley, me'e ti ndako'a juincheyana, méxin kuama ijie ko tikinixin tsen'enna.

¹² Chao xrondachrjan ixi ndo Dio tsikajon ndo ley, ko nge'e tituan'an ndo Dio, jian me'e. ¹³ Ko jua'i xrondachrona ixi kondeexin ley tsen'enni. Na'i. Tsen'enni kondeexin ijie chónndani ko ti ndako'a nche'eni, ixi ley naa nge'e ndako tituan'an, ko jaña chao tonojna nge'e ndakua'i jii, ko kaxon no'eni ixi tsango ña'ini siá sinche'eni ti ndakua'i.

¹⁴ Jaina nojna ixi ley me'e kuajon ndo Dio. Ko jan'an jua'i tintu'a nge'e tjaun cuerpona; jan'an ícha tja'on sinta'a ti ndakua'i. ¹⁵ *Jan'an tianxin'a, ixi ti tjaun'a sinta'a me'e nta'a, ko ti tja'on sinta'a, me'e nta'i. ¹⁶ Ko maski nta'a nge'e tjaun'a sinta'a, nóna ixi ley kuajon ndo Dio, jian ley. ¹⁷ Méxin, je'a jan'an nta'a nge'e ndako'a. Na'i, ti nche'e me'e, me'e juachaxien ti ndako'a jii ngaya aséenna. ¹⁸ Jan'an tonóna ixi cuerpona tajon'a juachaxin sinta'a ti jian, ixi maski tja'on sinta'a nge'e jian, jua'i

nta'a me'e. ¹⁹ Ko tja'on sinta'a nge'e jian ko jua'i nta'a me'e, ko nta'a nge'e ndako'a ti tjaun'a sinta'a. ²⁰ Ko siá nta'a nge'e tjaun'a, ko je'a jan'an tja'on sinta'a ji'i, kain ji'i nche'e ti ndakua'i jii ngaya aséenna.

²¹ Ko nóna ixi nchakon tja'on sinta'a nge'e jian, je'o nta'a nge'e ndako'a. ²² Ko nóna ixi aséenna tsango take'e juaxruxin ixi ley kuetuan'an ndo Dio. ²³ Ko tonóna ixi ti tetuan'an cuerpona, me'e ti ndako'a, ko ji'i tetoka'o ley jian jii ngaya aséenna; ko ti ndako'a tjacha tetuan'an.

²⁴ Lastuna nóana. ¿Ngisen tsingijnana ixi kondeexin ti nche'e cuerpona tsenxinna? ²⁵ Juasie ndo Dio ixi je'e ndo tsingijnana ndo ixi kujii Ncháina Jesucristo ko ixi Ncháina tsehónna kain nchakon. Jan'an nóna ixi xrokonda tsitika'on ley kuetuan'an ndo Dio, maski cuerpona tjaun sinche'e ti ndako'a.

8

Stechónxinna ixi Espíritue ndo Dio

¹ Jai sen titikaon ndo Cristo Jesús, íxro'an ijie sínká sen. Je'o tjaun sen tsitikaon sen Espíritue ndo Dio ko nche'a sen ti tjaun cuerpoen sen. ² Ixi ti tetuan'an Espíritue ndo Dio tajon juachaxin tsehónna kain nchakon ixi titika'onna ndo Cristo Jesús. Ko ti ndako'a ko juachaxien xichononte ítituan'i ngajinna ³ ixi ndo Dio juinche'e ndo nge'e jua'i juinche'e ley kuayé'e ndo Moisés ixi jua'i tintu'eni ti ndako'a. Ndo Dio xruan'an ndo Chjen'en ndo ko ikjan xjan xranchi ngixe'i chujni chónnda ijie. Kujii ndo kuenxin ndo ixi jíee kain chujni nunte xasintajni, ko kuantsjengi'e ndo ijie xrokuitjáñaxinna. ⁴ Jaña kon'en ixi jaina jian xrokuitikaonna kain ti tetuan'an ley ko xrokuitikaon'ana ti ndachro cuerpoína. Ícha jian xrokuitikaonna Espíritue ndo Dio.

⁵ Ni titikaon nge'e ndako'a tjaun cuerpoen na, ni me'e je'o xraxaon na nge'e jii nunte xasintajni. Ko ni tjaun tsitikaon Espíritue ndo Dio jitjee na nge'e tikinixin'en Espíritue ndo Dio. ⁶ Siá xroxraxaonna je'o nge'e tjaun cuerpoína, tsen'enna. Siá xroxraxaonna nge'e tikinixin'en Espíritue ndo Dio, xrochondana juaxruxin ko juachaxin tsehónna kain nchakon. ⁷ Tjume'e ni tsango take'e juaxruxin ixi ti ndako'a nche'e na, ni me'e ningakon'en na ndo Dio, ixi tjaun'a na ko jua'i titikaon na ti tituan'an ndo. ⁸ Ko ni take'e juaxruxin ixi nche'e na ti ndako'a, ni me'e jua'i sinche'e na naa nge'e tsake'exin juaxruxin ndo Dio.

⁹ Ko ja'anta ítitikaon'anta ti tjaun cuerpoanta. Ja'anta titikaonnta Espíritue ndo Dio, siá nduaxin chondanta Espíritue ndo, ko ngisen chónnda'i Espíritue ndo Cristo, tikinixien'a na ndo. ¹⁰ Siá ndo Cristo jii ngajinnta, maski cuerpoanta ndatsen'en kondeexin ti ndako'a juinche'enta, asáanta tsehón ixi ó chondanta juachaxien ndo Dio ixi je'e ndo bikonóa'anta ndo, ko juinchetjúá ndo asáanta. ¹¹ *Ko siá chondanta Espíritue ndo Dio, ndo juinhexechón ndo Cristo, kaxon sinchexechón ndo cuerpoanta tsiken'en, ixi Espíritue ndo Dio jii ngajinnta.

¹² Méxin kichuuna, xrokonda tsitikaonna ti tetuan'an ndo Dio, ko ítsitikaon'ana nge'e tjaun cuerpoína. ¹³ Ko siá sinche'enta nge'e tjaun cuerpoanta, ndatsen'ennta ko ínai'a xrotsehónnta. Ko siá

tsitikaonnata Espíritue ndo Dio, tsintu'enta kain nge'e tjaun cuerpoanta, jaña tsarichonnta kain nchakon.

¹⁴ Kain sen titikaon Espíritue ndo Dio ó ikjan sen chjen'en ndo Dio. ¹⁵ *Ixi Espíritue ndo Dio kuaye'enta, je'a xranchi ti nge'e ña'i baketuan'anta ó sa'ó ko bantaxronkanta. Na'i. Espíritue ndo Dio chondana me'e juinчекjanna chjen'en ndo. Ko Espíritue ndo tajon juachaxin xrondachrona: “Ndotána, ja'anta.” ¹⁶ Espíritue ndo Dio tonuexin aséejna ixi ikjanna chjen'en ndo Dio. ¹⁷ Ko siá ikjanna chjen'en ndo Dio, tikinixianna tsayé'ena nge'e tsajon ndo ti tsindachro ndo ó sa'ó, jaña tikinixinna nge'e tsajon ndo Dio tsayé'e ndo Cristo ko jaína. Siá tsikaonna ko tangi tsatsingana xranchi ndo Cristo kon'en ndo, jaña kaxon tsayé'ena juachaxin xranchi juachaxin tayé'e je'e ndo.

Tsij ijié juachaxin

¹⁸ Ko jai, maski tsatsingana nge'e tangi, xro'an nge'e nche'e me'e, ixi nge'e tsayé'ena tjume'e ícha jian ko ícha tjintee. ¹⁹ Kain nge'e jii ngata'a inche jichón'en ixi ndo Dio tsjakoxin ndo ixi jaína chjen'en ndo. ²⁰ Ixi nunte xasintajni ko kain nge'e jii ndá tsingachrue, ko je'a ixi jaña tjaun. Na'i. Jaña tsiketuan'an ndo Dio. Ko kain nge'e jii ngata'a nunte kaxon jichón'en ²¹ ixi tsayé'e kain nge'e ti chaxro ko tsake'e juaxruxin xranchi ste ni tsikjan chjen'en ndo Dio. ²² Ó nojna ixi kain nge'e juinchéña ndo Dio xra tangi tsikon, xranchi tangi tikon naa nchri, nchri nchejongí'e chjen'en. ²³ *Ko je'a je'o nge'e jii ngata'a nunte xasintajni tangi jii. Kaxon jaína tangi tikonna, jaína ti chondana Espíritue ndo Dio, ixi Espíritue ndo tjakoxin naa nge'e ícha tuinxin tsayé'ena ko ícha tjume'e tsajon ndo Dio. Tangi stetikonna ko stechon'enna nchakon ndo Dio tsingijnana ndo ko xrokjanna chjen'en ndo Dio ko tsayé'ena juachaxin ixi tsen'ana. ²⁴ Ó kuaye'ena juachaxin tsechónna kain nchakon ixi titika'onna ko stechon'enna nge'e xratikon'ana. Siá xrobikonna nge'e stechon'enna íxrokonda'i xrochon'enna ícha. Nge'e ó tikonni íxrokonda'i xrochon'enni ti tikonni. ²⁵ Siá stechon'enna nge'e xratikon'ana, xrokonda xrochon'enna maski tangi stena.

²⁶ Ko jaña kaxon Espíritue ndo Dio tsingijnana nchakon jua'i xrochuntiana ndo Dio. Ixi nóna'ina xranchi xronichje'ena ndo Dio, ko Espíritue ndo nichjaxin ixi jaína, ko jaína jua'i tienxinna xranchi tjanchia Espíritue ndo ixi jaína. ²⁷ Ndo Dio no'e ndo nge'e tono'e aséejna, ko no'e ndo nge'e tjanchia Espíritue ndo, ixi Espíritue ndo tinóatée xranchi tjaun ndo Dio, ko nichjaxin Espíritue ndo ixi jaína, ni titikaon ndo.

²⁸ Ó nojna ixi ndo Dio jian ndo. Maski tangi tatsingana, je'e ndo tsingijnana ndo ixi kain nge'e jian tsachrje ngajin kain ni tjue'e ndo, ni tsikinche'e je'e ndo ixi jaña tjaun ndo. ²⁹ Sen ó sa'ó tsikinche'e ndo, tjaun ndo xrokjan sen xranchi chjen'en ndo, ko xrobikon sen Chjen'en ndo, xjan naakuaxon, ixi xjan me'e ícha sa'ó xjan. ³⁰ Sen tsikinche'e ndo Dio sa'ó, kaxon kuiye'e ndo sen, ko sen kuiye'e ndo, juinchemé'e ndo jíee sen, ko sen komé'e jíee, chjée ndo sen ijié juachaxin.

³¹ ¿Nge'e xichrona? Siá ndo Dio jii ndo ngajinna, ¿ngisen xrojan nge'e sinchejna? ³² Siá ndo Dio kuajon ndo chjen'en ndo, xjan naakuaxon, kuenxin xjan ixi kainna, jaña kaxon xrochjaína ndo kain

nge'e. ³³ ¿Ngisen xrojuankata'a ijie ngajin sen tsikinche'e ndo Dio siá ndo Dio ó juinchemé'e ndo jíee sen? ³⁴ ¿Ngisen xrojuankata'a ijie ngajin sen? Siá ndo Cristo kuenxin ndo ixí je'e sen ko xechón ndo íngo, ko ndatsjonxin jian jii ndo ngajin ndo Dio, ko jitinóatée ndo ngajin ndo Dio ixí kain jaina. ³⁵ ¿Ngisen xrokuantsjeina ti tjuajina ndo Cristo?, maski chinga xrokojinna, xroningakojinna na, maski tsatsena jinta ko xrochonda'ina manta tsetsáana, o maski ijie juachjaon xrochondana, o xrokue'enna. ³⁶ Xranchi ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Ixi titikaonnanta chondana juachjaon kainxin nchakon ko xrokue'enna kondeexin me'e, xranchi kutuchjon tóna na ba, jaña tsojna kaxon.

³⁷ Ko maski kain nge'e tangi tsatsingana, nojna ixí ndo Jesucristo tjuajina na ndo ko tsingijnana ndo tsatsingana kain juachjaon. ³⁸ Méxin jian nojna ixí ninaa nge'e tsantsjeina ti tjuajina ndo Dio. Maski ti tsen'enna, o maski ti tsechónna, ni sen ángel, o espíritu ña'i, o maski nge'e jiton'en jai, o nge'e tson'en ícha tjume'e, ³⁹ o nge'e jiton'en ngajni, o nge'e jiton'en ti jii ícha yaso'e nunte xasintajni, o inaa nge'e juinchéña ndo Dio. Ninaa nge'e me'e tsantsjeina ti tjuajina ndo Dio ixí chjajina ndo chjen'en ndo, Ncháina Jesucristo, kuenxin ndo ixí jaina.

9

Ndo Dio kuinche'e ndo ni tjajna Israel

¹ Jan'an titika'on ndo Cristo ko méxin, ndachrjan ti nduaxin. Espíritue ndo Dio nchexraxaonna ixí kain me'e nduaxin, ko jaña xraxa'on ko ntaya'i. ² Tsango toni'e aséenna ko juaxruxin'a ritjén ³ ixí kondeexin ni kichuuna, ni judío, tja'on ixí tsitikaon na ndo Cristo, maski jan'an xrokuama ijie, siá ji'i xrobingijna na ixí ndo Dio xrojuinchemé'e ndo jíee na. ⁴ Je'e na tsikachrjenixin na tjajna Israel ko ndo Dio kuinche'e ndo na xranchi chjen'en ndo, ko jii ndo ngajin na, ko kuajon ndo juachaxien ndo ngajin na ko kuayé'e na ti nge'e tsindachro ndo tsajon ndo ko kaxon kuajon ndo ngajin na ley kuayé'e ndo Moisés, ko juako ndo xranchi xrokuajon na juasaya ngajin ndo, ko chronga ndo nge'e tsayé'e na. ⁵ Ni Israel tsikachrjenixin na ni tsikachrjenixin jaina kaxon, ko kaxon ndo Cristo tsikachrjenixin ndo ni israelita nchakon ikjan ndo chujni. Je'e ndo, ndo Dio ne'e kain nge'e jii, ko tikinixin tsajonna juasaya ngajin ndo kain nchakon. Jaña tson'en.

⁶ Ko rindachrjan'i ixí ndo Dio kuajon'a ndo nge'e tsindachro ndo ngajin ni tjajna Israel. Ixi je'a kain ni tsikachrjenixin ni israelita nduaxin tikinixin'en na tjajna Israel. ⁷ Ko kain'a ni kuachrjenixin ndo Abraham nduaxin ikjan na chjen'en ndo. Ndo Dio tsindache ndo ndo Abraham: “Ni xrokjan ni kichuua tsachrjenixin na ndo Isaac.” ⁸ Ji'i tienxinni ixí xro'an chujni ikjan chjen'en ndo Dio ixí tsikachrjenixin na naa chujni tjintee. Na'i. Je'o ni titikaon nge'e tsindache ndo Dio ndo Abraham, ni me'e nduaxin tsikachrjenixin na ndo. ⁹ Ja'in tsindache ndo Dio ndo Abraham: “Tsií nchakon janchri'a, jan Sara, sinchejongí'e jan naa ichjan.”

¹⁰ Ko je'a je'o me'e. Kaxon kayui ichjan juinchejongí'e jan Rebeca naakua ndotée xjan, ndo ndatin'in Isaac, ndo tsikachrjexinna jaina.

11 Ko xrajongíe'a kayui ichjan ko xraxro'an nge'e jian o ndakua'i tsijinche'e xjan, jaña kon'en ixi juako ndo Dio chóna ndo juachaxin tinche'e ndo ngisen tjaun ndo. 12 Ixi ndache ndo jan Rebeca: "Xjan sa'ó xrokjan xjan, xjan nchexrée xjan yuxin." 13 Kaxon jaña ichro xroon chijnie ndo Dio: "Ícha tjua'a* ndo Jacob, ixi ndo Esaú."

14 ¿Ko nge'e xichrona? ¿Á xrondachro na ixi ndo Dio ndakua'i nche'e ndo? Na'i. 15 Ixi ndo Dio tsindache ndo ndo Moisés: "Xrotjua'a ngisen tja'on xrotjua'a, ko tsikonóa'a ngisen tja'on tsikonóa'a." 16 Je'a ixi chujni tjaun o je'a ixi nge'e tsijinche'e chujni, ndo Dio tinche'e ndo ngisen tsikonóe'e ndo. 17 Ndachro xroon chijnie ndo Dio xranchi nichje'e ndo xi rey tjanya Egipto: "Kuájon juachaxin ixi ja'a ikjan rey jaña tsjako juachaxin chóna jan'an ixi jaña nchijii nunte xasintajni xrokono'e ngisen jan'an ko xrokuitikaon na nombreeña." 18 Jaña siá tjaun ndo Dio tsikonóe'e ndo xrojan chujni, ni me'e tsikonóe'e ndo na, ko ngisen tjaun ndo sinchecha ndo aséen sen, jaña nche'e ndo kaxon.

19 Ko xrojan ngisen xrondachro: "¿Sonda tsjankata'a ndo Dio ijie ngajin chujni siá xro'an ngisen tsjacha xronichjangí'e ti tetuan'an ndo?" 20 Jan'an xrojuata'a: ¿Ngisen ja'anta ixi xronichjangí'enta ndo Dio? Xranchi naa ichi tsikónaxin inche xronichja xrondache ngisen juinchéña ichi: "¿Sonda jaña juinchéñana?" 21 Sen nchéña ichi chóna sen juachaxin sinchéña sen nge'e tjaun sen. Ko chao sinchéña sen naa ichi tsonda kain nchakon o je'o naa chi tsonde'e sen nchakon jii kia ko chao je'o nchitja'o tsonde'e sen.

22 Jaña kaxon ndo Dio tjaun ndo xrokjuakoxin ndo ti koña ndo ko ti ijie tetuan'an ndo méxin bikonóe'e ndo chujni tikinixin'en xrokuen'en. 23 Jaña juako ndo ijie juachaxin chóna ndo ixi je'e ndo bikonóaina ndo, jaña ó tsixraxaon ndo ó sa'ó ixi xrochjijaana ndo. 24 Ko ndo Dio kuinche'e ndo chujni judío ko chujni je'a judío. 25 Jaña ndachro xroon tsikjin ndo Oseas:

Ni tikinixin'a tjajnána, ni me'e xrontatjan ni tjajnána.

Ni tjua'i jan'an, ni me'e xrotjua'a.

26 Ko tjanya tsindache ndo:

"Je'a ni tjajnána",

xrondache ndo na ijngo:

"Ni tjajnána ja'anta ixi ja'anta chjen'en ndo Dio, ndo jichón."

27 Kaxon ndo Isaías ndachro ndo ixi ni israelita: "Maski ni tsachrjenixin ni Israel, kueya na xranchi kueya nchese jii ti ndachaon,† je'o kaxin na tsjacha na tsayé'e na juachaxin tsehón na kain nchakon

28 ixi tuinxin tson'en nge'e tsindachro Ncháina ndo Dio, sinchéña ndo ijie ngajin chujni ste nunte xasintajni." 29 Kaxon ndo Isaías tsindachro ndo ó sa'ó:

Ncháina, ndo Dio, chóna ndo kain juachaxin ixi kuintue'a ndo xrokuitjáña kain ni kuachrjenixin ndo Israel xranchi kuitjáña kain ni tjanya Sodoma ko kain ni tjanya Gomorra.

Sen judío ko chijni jian

30 ¿Nge'e ícha xrontatjunta sen je'a judío? Jue'a sen ndo Dio ixi xrojuinchemé'e ndo jíee sen, maski je'e ndo juinchemé'e ndo jíee sen ixi je'o chuntia sen ngajin ndo Cristo. 31 A ni israelita kuitikaon

* 9:13 9:13 tjua'a yo te amo † 9:27 9:27 ndachaon mar

nā ley ixi xrokoméexin jíee nā, ko jua'i komé'e. ³² ¿Ko sonda jua'i komé'e jíee nā? Ixi xraxaon nā ixi nge'e xrojuinche'e nā, me'e ndo Dio xrojuinchemé'e ndo jíee nā ko xrokuayé'e nā juachaxin, ko je'a ixi xrochuntia nā ndo. Méxin ndo Cristo ikjuí ndo xranchi naa ixro kontengíxin nā kondeexin jíee nā. ³³ Jaña chronga xroon chijnie ndo Dio:

Bake'é naa ixro tjajna Jerusalén, ixro tsontengíxin nā ko tse'e nā nunte. Ko ni titikaon ndo, je'e nā xroxraxaon'a nā ixi je'e ndo tsintu'e ndo nā.

10

¹ Kichuuna, ixi nchijíí aséenna, tjanča'a ndo Dio ixi tsjeña'o ixi ni israelita tsayé'e nā juachaxin tsehón nā kain nchakon. ² Jan'an nóna ixi ni israelita tsango tjaun nā sinche'e nā xrojan ixrā ngajin ndo Dio, ko jua'i jian xraxaon nā ixi je'e nā noe'a nā xranchi sinche'e nā ti tjaun ndo Dio. ³ Ko je'e nā titikaon'a nā xranchi ndo Dio chao sinchemé'e ndo jíee nā. Méxin, tjaun nā sinche'e nā inaa nge'e ixi jaña ndo Dio tsayé'e ndo nā ko titikakon'a nā xranchi kuetuan'an ndo Dio sinche'e nā ixi sinchemé'e ndo jíee nā. ⁴ Ko jai ixi ti kuen'en ndo Cristo, ñā juexin juachaxien ley tsoMéxin ijje, ko jai ixi tsitikaonna ndo Cristo me'e sinchemé'e ijje chondana.

⁵ Ko ti xrokoméexin jíee chujni ixi ley, ndo Moisés ja'in tsikjin ndo: “Ngisen tsitikaon kain ley, ni me'e tsjacha nā tsoMé'e jíee nā ko tsehón nā kain nchakon.” ⁶ Ko ti sinchemé'e ndo Dio jíee nā ixi chuntia nā ngajin ndo ja'in ndachro xroon: “Ndachro'anta ngaya asáanta: ¿Ngisen saxrokjuí ngajní? (Ji'i xrondachro tjaun nā xroxingajin ndo Cristo íjngo.)” ⁷ Ko ndachro'anta kaxon: ¿Ngisen xroxingajin ti ícha yaso'e ti jii chujni tsiken'en?” (Ji'i xrondachro ixi tsjanche'enta ndo Cristo xroxechón ndo íjngo.) ⁸ Ko xroon chijnie ndo Dio ndachro: “Chijnie ndo Dio jii tjenkanta, ngaya ro'anta ko ngaya asáanta.” Chijni me'e ndachro ixi xrochuntianta ndo Dio ko me'e tjako'annanta. ⁹ Siá ixi ro'anta xrondachroxinnta ko tsitikaonnta ixi ndo Jesucristo Ncháina, ko siá ixi nchijíí asáanta tsitikaonnta ixi ndo Dio juinhexechón ndo Cristo, ja'anta tsarichonnta kain nchakon. ¹⁰ Ixi siá nchijíí aséina tsitikaonna ixi ndo Dio sinchemé'e ndo jéina, ko siá ro'ana xrondachroxinna ixi chuxinna ndo Jesucristo, je'e ndo tsajon ndo juachaxin tsehónna kain nchakon. ¹¹ Ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Ngisen xrochuntia ndo Dio, sen me'e nai'a tsosue'e sen.” ¹² Ko ndo Dio tikon ndo naxraje'o kain chujni, á ni judío o á ni je'a judío. Ncháina, Nchéé kain chujni ko tingijna ndo kain ni tjanche'e ndo. ¹³ Kaxon ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Kain ni tiye'e Ncháina tsayé'e nā juachaxin tsehón nā kain nchakon.” ¹⁴ ¿Ko xranchi xronichje'e nā ndo Dio siá xrachuxin'a nā ndo? ¿Ko xranchi tsichuxin nā ndo siá xratien'a nā ngisen je'e ndo? ¿Ko xranchi xrokuin'en nā siá xro'an ngisen tsjako'e nā ngisen je'e ndo? ¹⁵ ¿Ko xranchi tsjako nā chijnie ndo siá xro'an ngisen xruan'an nā itsji nā? Xranchi ndachro xroon jitaxin chijnie ndo Dio: “Juaxruxin tsake'eni nchakon tikonni naa chujni chronga chijnie ndo Dio.”

¹⁶ Ko kain'a chujni kuitikaon nā chijnie ndo Dio. Jaña ndachro ndo Isaías: “Ncháina, ¿ngisen kuitikaon chijni nichjana?” ¹⁷ Jaña

xrokonda tsin'en n̄a chijnie ndo Dio, me'e tsaxi xrochuntia n̄a ndo, ko chijni ti tin'en n̄a me'e chijnie ndo Cristo.

¹⁸ Ko jan'an xraxa'on: ¿Á nai'a kuin'en n̄a chijnie ndo Dio? Jaán, ó kuin'en n̄a chijni. Ixi ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Chijnie ndo Dio kuin'en n̄a nguixin nunte, ko ti nichja ndo nchijí nunte xasintajni.

¹⁹ Ko ijngo jan'an xraxa'on:

¿Á ni israelita xratienxin'a n̄a?

Jaán, ó kuienxin n̄a,

ixi ó sa'ó ndachro ndo Dio ti tsikjin ndo Moisés:

Jan'an sinta'a ixi ja'anta tsochjuya'anta ngajin kaxin tjajna tsikincha'i ko xroningakon'ennta naa tjajna tjaun'a tienxin.

²⁰ Ko ndachro ndo Isaías naa nge'e ó sa'ó ti tsindachro ndo Dio:

Jan'an kuajon juachaxin xrokuitjana chujni jitje'a n̄a

ko jan'an konoxinna ngajin ni juanchangi'a ngisen jan'an.

²¹ Ko chronga ndo Isaías nge'e ndachro ndo Dio ixi ni israelita: “Nchijí nchakon tja'on tsingijna naa tjajna tienxian'a ko titikaon'a.”

11

Ndo Dio tintue'a ndo ni tjajna Israel

¹ *Jai tjanchangi: ¿Ndo Dio á ó kuintu'e ndo ni tjajna Israel? Na'i, ixi jan'an kaxon israelitana, ko kuachrenixinna ndo Abraham ko tikinixinna ni ndo'a ndo Benjamín. ² Ixi ó sa'ó tsikinche'e ndo Dio ni israelita xranchi ni tjajnee ndo. Ko jai tintue'a ndo n̄a. ¿Á noa'inta xranchi nichja xroon chijnie ndo Dio, ti tsindachro ndo profeta Elías, ti tjankata'a ndo iijé ngajin ni Israel? Ko ja'in tsindachro ndo: ³ “Nchána, je'e n̄a naakóñaxón n̄a ni kuachronga chijnianta ko konchjenjin n̄a altar na'anta ko je'o jan'an kuituna ti nichja chijnianta ko kaxon tjaun n̄a naatsóñaxónna n̄a.” ⁴ Ko ndo Dio juate'e ndo ko ndachro ndo: “Xra ste yāāo mil chujni titikaon n̄a najan'an ko xrataxexin'a n̄a ntatuchi'in n̄a ngajin ídolo Baal.” ⁵ Kaxon jaña jiton'en jai, kaxin n̄a xratitikaon n̄a ndo Dio, ni tsikinche'e ndo. ⁶ Jian ndo Dio, ko juasie ndo ixi bikonóe'e ndo n̄a, ko je'a ixi xrojan ixr̄a juinche'e n̄a ixi méxin bikonóe'e ndo n̄a. Ko siá jaña xrokjui, je'a nduaxin ixi je'e ndo bikonóe'e ndo n̄a.

⁷ Maski itsjé ni israelita jitjee n̄a ndo Dio, ko je'o kaxin n̄a kuitja n̄a ndo, ni je'e ndo tsikinche'e ndo. Ko kaxin n̄a ícha koncha aséen n̄a ko kuitikaon'a n̄a. ⁸ Xranchi ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Ndo Dio kuajon'a ndo juachaxin xrokuienxin n̄a, ko kaxon jaña xrajiton'en nchakon jai. Kuajon'a ndo juachaxin ixi xrobikon n̄a ko xrokuienxin n̄a.” ⁹ Kaxon tsikjin ndo David:

Kia nchéña n̄a, me'e nhexin n̄a ti ndako'a,

ko me'e xrochónda n̄a iijé juachjaon.

¹⁰ Ko xranchi itjuj tseta'a ikon n̄a me'e tsikon'a n̄a

ko kondeexin iijé chónda n̄a

me'e tangi tson'en n̄a kain nchakon.

Ni je'a judío kaxon tsayé'e n̄a juachaxin tsechón n̄a kain nchakon

¹¹ Ko maski ni judío jua'i juinche'e n̄a nge'e tjaun ndo Dio, je'a xrondachro ixi ndo Dio ó tjáñe'e ndo ixi je'e n̄a. Ko ti kuitikaon'a

ni judío, méxin ni je'a judío juacha nã kuayé'e nã juachaxin tsechón nã kain nchakon. Ko ji'i sinche'e ixi ni judío tsochjuye'e nã ixi je'e nã juacha'i nã juachaxin me'e. ¹² Ixi kuitikaon'a ni judío, ndo Dio kuajon ndo juachaxin ngajin ni je'a judío tsitikaon nã ndo. Ko nchakon xrokjan ni judío tsitikaon nã ndo Cristo, ícha jian ixi ícha itsjé nã xrokjan nã tsitikaon nã ko tsechón nã kain nchakon.

¹³ Ti xrondachrjan xrokonda tsin'ennta, ni je'a judío. Ndo Dio xruan'anna ndo sintakuan'annta ni je'a judío, ko ji'i tsango tjintee.

¹⁴ Tja'on ixi ni tjajnána tsochjuye'e nã ixi ja'anta titikaonnta ndo Dio, ko ixi jaña kaxon kaxin nã xrokjan nã tsayé'e nã juachaxin tsechón nã kain nchakon. ¹⁵ Ixi kuintu'e ndo Dio ni judío, ni je'a judío kuitja nã juachaxien ndo Dio. Ko siá xrokjan ni judío tsitikaon nã, jaña ni ste xranchi ni tsiken'en jai xroxechón nã. ¹⁶ Siá xroxrajon naa nutja ó sa'ó tsikoña tsayé'e ndo Dio, kaxon nchijií chu'u tikinixin'en ndo, ko kaxon siá tikinixin'en ndo nue'e naa ntãã, kaxon kain chaan ntãã tikinixin'en ndo.

¹⁷ Ko kaxin ni judío xranchi chaan ntãã olivo, ntãã jian konchrinjin ndo Dio, me'e je'e ndo juinchetsé ndo ikaxin chaan ntãã je'o jitangi no jnã, ntãã me'e xrokjui xranchi ja'anta ni je'a judío, ko ixi jaña kon'en, méxin ja'anta kóñanta ni tjajnéé ndo Dio, ko jaña kuaye'enta juachaxin tsarichonnta kain nchakon. ¹⁸ Méxin, xraxaon'anta ixi ja'anta ícha tjinteenta ixi ni judío, ni kuitikaon'a ndo Dio. Xraxaonnta ixi ja'anta kuaye'enta juachaxin me'e kondeexin ni judío, ko je'a kondeexin ja'anta.

¹⁹ Nchéxin xraxaonnta ixi ndo Dio kuintu'e ndo ni judío ixi ja'anta xrokjannta ni tjajnéé ndo. ²⁰ Chao me'e. Ko ndo Dio kuintu'e ndo ni ixi je'e nã kuitikaon'a nã ndo. Ko ja'anta kuaye'enta juachaxin ixi chuntianta ndo. Méxin, nchejié'a asáanta. Cháña titikaonnta ndo. ²¹ Siá ndo Dio bikonóe'a ndo ni judío, jaña kaxon tsikonóa'inta ndo siá ndako'a sinche'enta. ²² Tsje'enta ixi ndo Dio tsango jian ndo, ko kaxon chjée ndo juañaõ, me'e tsajon ndo juachaxin tangi tsintekon'en chujni titikaon'a. Ko jian ndo ngajinnta, ko jaña sinche'e ndo, siá jian tsitikaonnta ko tsajonnta juasaya ngajin ndo. Ko siá na'i, je'e ndo nduaxin tsintu'anta ndo. ²³ Ko ni judío, nchakon tsintu'e nã nge'e ndako'a kuanche'e nã ko tsitikaon nã ndo Dio, je'e nã xrokjan nã íjngo ni tjajnéé ndo, ixi je'e ndo chónnda ndo kain juachaxin jaña sinche'e ndo. ²⁴ Méxin, siá ja'anta je'a sa'ó tsikincha'anta ndo Dio ixi xrokjuinta ni tjajnéé ndo, ko kuaya'anta ndo maski tikinixin'a xrokjuinta ni tjajnéé ndo, ¿xranchi xrokjan'i ni tjajnéé ndo, ni nduaxin judío, ni sa'ó tsikinche'e ndo, ni ikjui tjajnéé ndo?

Ni Judío tsayé'e nã juachaxin tsechón nã kain nchakon

²⁵ Kichuuna, xrajii itsjé nge'e tsono'anta ti je'o ndo Dio no'e ndo, ko jai sintano'anta ixi jaña sinchejié'a asáanta, ixi ni judío je'a kain nchakon tsitikaon'a nã ndo Jesucristo, ixi tsii nchakon itsjé ni je'a judío tsitikaon nã ndo, ko tjume'e kaxon ni judío xrokjan nã tsitikaon nã ndo. ²⁶ Nchakon jaña tson'en, tjume'e kain ni judío tsayé'e nã juachaxin tsechón nã kain nchakon ixi xroon chijnie ndo Dio ndachro:

Tsi'xin tjajna Jerusalén naa ngisen tsingijnanta

ko tsantsje ndo ijje chónnda sen tsikachrenixin ndo Jacob.

²⁷ Ji'i juachaxin tsayé'e sen,

nchakon sintama'a ti ndako'a juinche'e sen.

²⁸ Jai ni judío titikaon'a na chijni natjúá, méxin, ndo Dio ningakon'en ndo na, ko chao tsajon ndo juachaxin ixi ja'anta, ni je'a judío, tsitikaonnta ndo. Ko jaán, ndo Dio xratjue'e ndo ni judío ixi je'e ndo tsikinche'e ndo sen tachrí'e na. ²⁹ Kain nge'e tajon ndo Dio, ko í chjja'i ndo íjngo ko kaxon í tintue'a ndo ni ó tsikinche'e ndo. ³⁰ Sa'ó ja'anta baktikaon'anta ndo Dio, ko jai ni judío tjaun'a na tsitikaon na ndo, méxin ndo Dio jai tikonó'a'a ndo ja'anta. ³¹ Ko jaña kaxon, ndo Dio tsikonó'e ndo ni judío xranchi bikonó'a'anta ndo ja'anta. ³² Ndo Dio kuintu'e ndo ixi kain na xrokuitikaon'a na ndo, ixi jaña tsikonó'e ndo na kaxon.

³³ Juachaxien ndo Dio tsango ijié ko tsango no'e ndo kain nge'e. Xro'an chujni tienxin xranchi xraxaon ndo Dio, ko xro'an chujni chao xrochronga nge'e tjaun ndo sinche'e ndo. ³⁴ Ndachro xroon chijnie ndo Dio: “¿Ngisen no'e xranchi xraxaon Ncháina, ko ngisen chao xrojuinchekuen'en ndo nge'e sinche'e ndo? ³⁵ ¿Ngisen xrokuajon nge'e xrokuayé'e ndo Dio ko jaña xrojuinchekonkjan ndo inaa nge'e?” ³⁶ *Kain nge'e tì'xin ti jii ndo Dio, ko kain nge'e juinchekonchjin je'e ndo, kain me'e sinche'e ixra ngajin ndo. Ko je'e ndo tikinixin'en ndo juasaya kain nchakon. Jaña tson'en.

12

Xranchi xrokonda tsintee chjen'en ndo Dio

¹ Méxin, kichuuna, ndo Dio tikonó'a'anta ndo, méxin, jan'an tinóatáana ixi nchijí asáanta tjéenta ndo Dio jai, ko tájonnta asáanta ko nchijí ja'anta sinche'enta xra ixi ó tjúá asáanta ko jaña tikinixin tsajonnta juasaya ngajin ndo. ² Ko ínche'anta xranchi nche'e chujni chúxin'a ndo Dio, ni ste nunte xasintajni.* Cháña tájonnta juachaxin ixi ndo Dio tsindoxin ndo asáanta ko ti xraxaonnta. Ko jaña tsono'anta nge'e tjaun ndo Dio sinche'enta, me'e ti jian ko ti chaxro.

³ Juasie ndo Dio, kuajon ndo ixra nta'a ngajin ndo. Méxin, ntatjunta xroxraaon'anta ixi ja'anta ícha tjinteenta. Na'i. Xraxaonnta jian ixi juachaxin tjáanta ndo Dio ixi chuntianta ndo. ⁴ *Jaña cuerpojna, kueya parte chóna. Ko ngujngu me'e je'a naxraje'o ixra nche'e. ⁵ Jaña kaxon jaina, maski kueyana, ikjanna naakua cuerpo ndo Cristo. Jaña naakua xroxraaonna ixi ó ikjanna kaina naakua cuerpo ndo.

⁶ *Ko ndo Dio kuajon ndo kueya ixra sintu'una, ko kuajon ndo ngajin ngujngu jaina xranchi tjaun je'e ndo. Ko xrokonda jian sinche'ena ti ixra kuajon ndo. Méxin, siá tajon ndo juachaxin ixi xronichjana chijnie ndo, xrokonda sinche'ena ixra me'e xranchi nduaxin chuntiana ndo. ⁷ Siá chjaina ndo Dio ixra ti tsingijnana chujni, xrokonda jian sinche'ena xra me'e. Ko ngisen tsikayé'e juachaxin tsjako, xrokonda ixra me'e sinche'e sen. ⁸ Ngisen tsikayé'e juachaxin sinchexraaon inaa ngisen naa nge'e jian, xrokonda ixi nchijí aséen sen sinche'e sen ixra me'e. Ko ngisen tsikayé'e xra ixi tsajon xrojan nge'e, xrokonda juaxruxin tsajon sen. Ko ngisen tsikayé'e ixra tsetuan'an, jian xrokonda tsetuan'an sen, ko ngisen tsikayé'e xra xrobingijna ngajin ni chóna'i, xrokonda juaxruxin tsingijna sen.

Xranchi tsintee sen titikaon ndo Cristo

⁹ Ko nchijii asáanta xrotjue'e kichuunta. Tintu'enta kain nge'e ña'i ko xraxaonnta kain nge'e jian. ¹⁰ Tjue'e kichuunta ixi titikaonnta Ncháina Jesús ko chónde'e kichuunta juasaya.

¹¹ Jian nche'enta ixrā ko tosa'inta, ko nche'enta ixrā ngajin Ncháina ixi nchijii asáanta.

¹² Take'enta juaxruxin ixi ti xrastechon'ennta ti jian tsij, ko chá'anta maski tangi tson'annta, ko tintue'anta nichje'enta ndo Dio.

¹³ Tingijnanta sen titikaon Ncháina siá xro'an nge'e chónnda sen. Taye'enta sen tii ndointa ko tájonnta juachaxin tsitu'e sen ndointa.

¹⁴ *Tjanche'enta ndo Dio sinchenchaon† ndo ni ndakua'i nta'anta ko tjanche'anta ndo Dio ixi xrojan nge'e ndako'a tson'en nā.

¹⁵ Chá'anta ngajin sen ste juaxruxin, ko siá xrojan ngisen yaa juachjaon ko stetsjanga sen, tsjangaku'unta sen.

¹⁶ Juaxruxin tinteeku'unta sen kichuunta ko nchejié'a asáanta ko chaxro tjentonta sen xro'an nge'e chónnda, ko xraxaon'anta ixi ícha no'anta.

¹⁷ Ko siá ndako'a sinta'anta xrojan chujni, tjenge'anta. Cháña nche'enta ti jian ixi jaña tsikon kain nā. ¹⁸ Tjéenta ixi nchijii asáanta jian tsinteku'unta kain nā. ¹⁹ Kichuuna, ja'onta nchéña'inta ijie ngajin inaa chujni, cháña tintu'enta ixi ndo Dio je'e ndo sinchéña ndo ijie ngajin nā, xranchi ndachro xroon chijnie ndo: "Jan'an tikinixinna sintaña ijie ko jan'an xrotjá'a nā ti tikinixin'en nā." ²⁰ Kaxon ndachro xroon: "Siá ni ningakon'annta kuen'en nā jinta, chje'enta nā sine nā, ko siá kuen'en nā inda, chje'enta nā tsi'i nā. Jaña tsosue'e nā ixi ja'anta jian juinche'enta ngajin nā." ²¹ Tintue'anta ixi tsjacha ti ña'i ngajinnta; cháña nche'enta ti jian ixi jaña ti jian tsjacha.

13*Tsitikaonni ni tituan'an*

¹ Kain nā xrokonda tsitikaon nā ni tituan'an, ixi juachaxin chónnda nā, ndo Dio tsikajon juachaxin, ixi xro'an ni tituan'an xrobake'e siá je'a ndo Dio xrokuajon juachaxin. ² Chujni titikaon'a ni tituan'an kaxon titikaon'a nā nge'e tsiketuan'an ndo Dio. Ko ni jaña nche'e, tangi tson'en nā. ³ Ko ni tituan'an ste'a nā ixi sinchexronka nā chujni nche'e jian. Na'i, ni nche'e ndako'a. Siá tjaunnta ixi ni tituan'an sintaxronka'inta nā, ndako ko jian nche'enta, ko jaña je'e nā kaxon ndako xronichja'anta nā. ⁴ Ixi ndo Dio kuetuan'an ndo ixrā stench'e nā ixi jaña ja'anta jian tsinteenta. Ko siá sinche'enta ti ndako'a, xrokonda xroxronkanta ixi je'a xruenxon ste ni tituan'an. Je'e nā chónnda nā juachaxin sintajenganta nā i'nā ixi je'e nā nche'e nā xré ndo Dio, sinchexngana 'nā ni ndako'a nche'e. ⁵ Méxin, xrokonda tsitikaonnta ni tituan'an, je'a je'o ixi sintajenganta nā 'nā ixi ti ndakua'i juinche'enta. Na'i. Ixi jaña tikinixin tsitikaonnta nā. ⁶ *Kaxon ja'anta tjenganta 'nā ngajin ni tituan'an ixi je'e nā stench'e nā ixrā tsikajon ndo Dio, ko nche'e nā nge'e tikinixin.

⁷ Kaxon chje'enta nā nge'e tikinixin tsayé'e nā. Sen xroxenge'e 'nā ixi jaña tikinixin, xroxenge'e 'nā, ko ngisen sínká ixi juinчекji

sen xrojan nge'e, tsjenga sen 'nā, ko siá tikinixin tsajonnta juasaya, tájonnta juasaya. ⁸ Kaxon xro'an ngisen tasinke'enta. Je'o ti xrokonda tsasinke'e kichuunta, me'e ti xrotjue'enta kichuunta, ixi ngisen tjaun ko tjue'e ni kichuu, ó kuitikaon sen nge'e kuituan'an ley. ⁹ Ixi ndachro xroon jitaxin chijnie ndo Dio: "Xrochonda'inta inaa nchri je'a janchri'anta, ko tóna'inta kichuunta, ko temá'inta, ko nichja'inta nge'e nduaxin'a ixi inaa ngisen, ko tochjuya'inta nge'e chónnda inaa chujni." Kain ji'i ko ikaxin nge'e kuituan'an ndo Dio xrochondro naakua naa chijnie tsiketuan'an ndo: "Xrotjue'e kichuuna xranchi tjue'ena aséeina." ¹⁰ Chujni tjue'e kichuu, xro'an nge'e ti ndako'a jinckekao inaa chujni. Cháña, tjue'e kichuunta ixi jaña tsitikaonnta jian kain nge'e jitaxin ley.

¹¹ Kain ji'i xrokonda sinche'ena jai ixi ó kuji nchakon xroxingamajna ixi íse'a ó tsji nchakon tsayé'ena juachaxin tsechónna kain nchakon, ixi tsonchrjen'a ó tsji kain ji'i je'a xranchi nchakon ti juangixin kuitikaonna. ¹² Jai ó juexin tiie ko íse'a tsingasáña, ko jai xrokonda tsintu'ena ti kuanche'ena ti kuajina ti naxixe'e, ko xrochondana juachaxien Espiritue ndo Dio, me'e tsingijnana tsajina ti tingasáña. ¹³ Xrotsje'ena jian xranchi tsajina ti tingasáña taanchakon. Tsaji'ana kíee chujni ti no te'to nā ko ti kuan nā, ko xroxraxaon'ana xrochondana inaa sen je'a janchri'ina o ndoxi'ina, ko tsinteketo'ana ngajin inaa chujni ko xrochuya'ina. ¹⁴ Cháña taye'énta juachaxien Ncháina Jesucristo, ko íxraxaon'anta sinche'enta nge'e ti ndakua'i.

14

Nichja'inta kontree inaa sen kichuunta

¹ *Jian nichje'enta sen xratiénxin'a nge'e tetuan'an ndo Dio, ko siá je'a naxraje'o tienxinnta chijnie ndo, tjakaxin'a kichuunta. ² Ste kaxin sen ndachro sen chao sine sen kain nge'e ixi soji titikaon sen, ko ste kaxin sen soji'a sen ixi ti nge'e titikaon sen, méxin ne'a sen ntao. ³ Ko ngisen ine kain nge'e tsjanao'i sen sen ne'a ntao, ko ngisen ne'a ntao, tsjanao'i sen sen ne kain nge'e, ixi ndo Dio nataonxin kuayé'e ndo sen. ⁴ Ixi, ¿ngisen ja'anta ixi xronichjanta kontree naa sen kichuunta, sen nche'e ixra ngajin inaa ngisen? Siá sen nchexra me'e, á chao o chao'a juinche'e sen ixra, nchée sen me'e xrochondro á chao o chao'a jii ti juinche'e sen. Ko jian ixra sinche'e sen ixi Ncháina chónnda ndo ijié juachaxin tsingijnā ndo sen ixi jian sinche'e sen.

⁵ Ko ste kaxin sen xraxaon sen tsango tjintee naa nchakon ko inaa nchakon na'i. Ko ikaxin sen ndachro sen ixi kain nchakon xraje'o nchakon. Méxin, ngujngu ja'anta ti jian xroxraxaonnta me'e nche'enta. ⁶ Ngisen xraxaon ixi naa nchakon ícha tjintee, je'e sen jaña xraxaon sen ixi chónde'e sen juasaya Ncháina, ko kaxon sen titikaon'a jaña, kaxon chónde'e sen Ncháina juasaya, maski je'a xraje'o xraxaon'a sen. Kaxon sen ine kain nge'e, ine sen ixi jaña chónde'e sen juasaya Ncháina ko tajon sen juasaya ngajin ndo Dio. Kaxon jaña nche'e sen ne'a ntao, ko kaxon tajon sen juasaya ngajin ndo Dio.

⁷ Ixi ninā jaña jua'i xrokuechón'ana ni xrokue'enna; kain ji'in ton'en ixi juachaxien Ncháina. ⁸ Siá stechónna o ndatsen'enna, jaña tsajonna juasaya ngajin ndo Dio. Méxin, maski tsen'enna o maski tsechónna, jaña tikinixin'enna ndo Cristo. ⁹ Méxin, ndo Cristo kuen'en

ndo ko xechón ndo íjngo ixi tsetuan'an ndo ngajin ni tsiken'en ko ngajin ni stechón.

¹⁰ *Ko ja'anta, ¿sonda nichjanta kontree inaa sen?, o, ¿sonda chonde'anta juasaya ngajin ndo Cristo ixi sinchéñaina ndo ijie. ¹¹ Ndachro xroon jitaxin chijnie ndo Dio:

Jan'an ixi ríchon, ndachrjan ixi kain chujni tsakexin na ntatuchi'in na ngajin

ko kain chujni xrondachro na ixi jan'an ndo Dio ne'e na.

¹² Jaña kainna tsatsingana ngajin ndo Dio ixi sinchéñaina ndo ijie xranchi kuinteena ngata'a nunte nti'i.

Chungie'a kichuunta

¹³ Méxin, cháña xrochungi'ana kichuuna ko xro'an nge'e ti ndako'a xronichjana ixi inaa ngisen, ixi kondeexin jaina naa sen titikaon Ncháina ba tsama sen ijie o ítsitikaon'a sen ndo Dio. ¹⁴ Jan'an titika'on Ncháina Jesús, me'e nónaxin ko'a nge'e tjúá'i. Ko siá xrojan ngisen xraxaon ixi naa nge'e ine sen tjúá'i, cháña sine'a sen. ¹⁵ Siá naa sen kichuunta xraxaon sen ixi tjúá'i nge'e intenta ko me'e ncheni'e aséen sen, me'e xrondachro íjtue'anta sen; méxin, ja'anta cháña ínte'anta nge'e ndachro inaa sen ixi tjúá'i ixi jaña sen kuenxin ndo Cristo tsitjáña'i sen. ¹⁶ Ko tintue'anta ixi ndako'a xronichja na ti nge'e jian titikaonnta ixi juachaxin tjáanta ndo Jesucristo. ¹⁷ Ixi juachaxien ndo Dio je'a ti sinena o nge'e tsu'una. Na'i. Juachaxien ndo Dio tituan'an ixi jian tsojuna ko juaxruxin sinteena ixi Espíritue ndo Dio tajon kain ji'i. ¹⁸ Sen jian nche'e ixra ngajin ndo Cristo, sen me'e stenche'e sen nge'e tjaun ndo Dio, ko ikaxin chujni xronichja jian ixi je'e sen.

¹⁹ Méxin, nche'ena kain nge'e tika'o juaxruxin, ixi me'e tsingijna sen kichuuna ko jaña ícha tsitikaon sen Ncháina Jesús. ²⁰ Méxin, tintue'anta tsitjáña ixra juinche'e ndo Dio kondeexin ti sineni, ixi kain nge'e ineni, o juinchetjúá ndo Dio. Siá xrojan nge'e sineni me'e xroxraon inaa sen ixi ndako'a jii ko kondeexin me'e tsitjáña nge'e o kuitikaon sen, cháña sine'ani. ²¹ Méxin, ícha tjintee sinte'anta ntao ko tsi'anta ixran siá inaa ngisen xroxraon ndako'a me'e, ko xro'an nge'e sinche'enta ixi jaña tsama sen kichuunta ijie. ²² Nge'e jian titikaonnta, ja'onta ko ndo Dio no'anta. Ko juaxruxin tsake'e ngisen xraxaon ixi xro'an ijie yama sen kondeexin nge'e nche'e sen. ²³ Ko ngisen ine xrojan nge'e ko jixraon sen ixi ndakua'i jii, sen me'e tsama sen ijie, ixi xraxaon sen ndakua'i jii nge'e juinche'e sen. Ixi ti nduaxin'a chúntiani nge'e nche'eni, me'e yamaxinni ijie.

15

Tingijnanta ixi ícha soji tsitikaon sen kichuunta

¹ Jaina siá ícha soji titikaonna Ncháina Jesucristo, xrokonda tsingijnana sen xrasoji'a titikaon ndo, ko sinche'ana je'o ti nchejna juaxruxin.

² Kainna xrokonda sinche'ena ti jian ngajin sen kichuuna, ko jaña tsingijnana sen ixi ícha xrochuntia sen Ncháina Jesucristo. ³ Ixi ndo Cristo juinche'a ndo je'o ti juinche'e ndo juaxruxin. Na'i. Je'e ndo

kuitikaon ndo nge'e ndachro xroon chijnie ndo Dio: "Tangi juinchenina ti nichjangí'e nã ndo Dio." ⁴ Kain nge'e jitaxin xroon chijnie ndo Dio tsiketaxin ixi jaña xrokonojna nge'e jian, ko xrochon'enna nge'e tsayé'ena, maski tangi tsojna, ixi chijnie ndo Dio chjajna juachaxin ixi xrochondana juaxruxin. ⁵ Ko ndo Dio, me'e ndo tingijnana ko chjajna ndo juaxruxin, tsingijnanta ndo ixi jian tsariku'unta sen kichuunta, ko tsinteenta xranchi juako ndo Cristo Jesús. ⁶ Ko kaina naxraje'o xronichje'ena ndo Dio ko tsajonna juasaya* ngajin ndo, Ndotée Ncháina Jesucristo.

Chijni jian tsayé'e ni je'a judío

⁷ Méxin, titikaonnta ko tjeué kichuunta xranchi ndo Cristo kuaya'anta ndo, ko jaña tsajonnta juasaya ngajin ndo Dio. ⁸ Jan'an chao xrondachrjan ixi ndo Cristo kujui ndo ixi tsingijna ndo ni judío ixi tson'en nge'e jian tsindache ndo Dio sen tachrí'ana ó sa'ó, ixi jaña tsjako ndo Cristo ixi ndo Dio jian ndo ko nche'e ndo nge'e tsindachro ndo. ⁹ Kaxon kujui ndo ixi ni je'a judío tsajon nã juasaya ngajin ndo Dio ixi bikonóe'e ndo nã, xranchi chronga xroon chijnie ndo Dio: Jan'an ko chujni ste jée tãjna tsajonna juasaya ngajin ndo Dio ko xrotsjẽna himno ngajin ndo.

¹⁰ Kaxon ndachro chijnie ndo Dio:

Ja'anta ti je'a judíonta, take'énta juaxruxin ngajin kain chujnie ndo Dio.

¹¹ Kaxon ijngo tsindachro xroon chijnie ndo Dio:

Tájonnta juasaya ngajin Ncháina Dio kainnta, maski je'a judíonta, ko kain chujni xrotsjẽ ngajin ndo Dio.

¹² Kaxon ndo Isaías tsikjin ndo:

Tsachrjenixin ndo Isaí naa ngisen tsetuen'en kain ni je'a judío, ko je'e nã tsitikaon nã ndo Dio, ko me'e tsehón nã kain nchakon.

¹³ Ndo Dio, ndo tsajon juachaxin stechon'ennta, xrotjáanta ndo juaxruxin ko xrocha'anta ixi titikaonnta ndo, ixi juachaxien Espíritue ndo xrochon'énta nge'e tsayé'enta.

¹⁴ Kichuuna, nduaxin nóna ixi ja'anta jiannta ko jian tienxinnta ko no'anta me'e sinchekuen'ennta sen kichuunta. ¹⁵ Ko jaña ikjin xroon ji'i ixi jian tson'anta nge'e sinche'enta ko xrotjáña'inta. Jaña nta'a ixi ixrã ji'i kuituanna ndo Dio sinta'a, ¹⁶ ko kuinchena ndo sinta'a xrée ndo Jesucristo, xronichja chijnie ndo Dio ngajin ni je'a judío. Ixrã me'e ti tjako chijni jian ixi tsayé'e nã juachaxin tsehón nã kain nchakon, ko je'e nã xrokjan nã xranchi naa nge'e jian tsayé'e ndo Dio ixi Espíritue ndo.

¹⁷ Jan'an naa ngisen titikaon ndo Cristo Jesús, méxin, juaxruxin ritjén ixi nta'a xrée ndo. ¹⁸ Ko jua'i xrondachrjan inaa nge'e. Je'o ndachrjan kondee juachaxin kuajon ndo Cristo kuayá'a ixi xronichja ngajin ni je'a judío chijnie ndo ixi tsitikaon nã ndo Dio. Ko ó kuitikaon nã ixi chijni juáko ko je'a ixi je'o ti nichja, kaxon ixi nge'e jian junta'a. ¹⁹ Ixi juachaxien Espíritue ndo Dio junta'a itsjé ixrã ijié ko juntakuan'an nã chijnie ndo Cristo ixi jaña tsehónna kain nchakon. Ko juangíxin juáko tãjna Jerusalén ko kain tãjna tjenka nti'a ko

* 15:6 15:6 juasaya respeto, honor

nguxin no Iliria. ²⁰ Ko tja'on tsjáko chijni tajon juachaxin ngajin tjajna ti xratien'a nã chijnie ndo Cristo, ixi jan'an tjaun'a sinta'a ixra ti no inaa sen ó juinche'e sen ixra. ²¹ Tja'on sinta'a xranchi ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Xrokuin'en ni xranai'a tsikin'en chijnie ndo.

Ko xrokuienxin chujni, ni xratienxin'a chijnie ndo.

Ndo Pablo xraxaon ndo itsji ndo tjajna Roma

²² *Ó itsjé nchakon tja'on xrojuasótsja'anta ko xrajua'i tjaso. ²³ Ko jai ó juexin ixra rinta'a nguxin nti'i. Ko ó tsjé nano tja'on xrojuasótsja'anta, ²⁴ méxin, xraxa'on tsjaso nchakon tsatsinga itsji tjajna España. Jua'i tsituna itsjé nchakon ngajinnta ko nóna ixi juaxruxin tsake'e ixi tsikonnta, ko tja'on tsingijnaninta nchakon satsjixin nti'a. ²⁵ *Ko jai satsji tjajna Jerusalén, tsiki'an tomi tsingijnaxin sen kichuuna nti'a. ²⁶ Ixi sen ni'ngo nunte Macedonia ko sen ni'ngo nunte Acaya jua'o sen tomi ixi xroxruan'an sen ngajin sen kichuuna, sen nóa, ste tjajna Jerusalén. ²⁷ *Je'e sen, sen je'a judío, juaxruxin juinche'e sen ji'i, ixi sen judío titikaon ndo Cristo bingijna ti je'e sen, sen tjajna Macedonia, ixi xrokono'e sen chijnie ndo Dio ó seno. Ko jai kaxon je'e sen bingijna sen ko kuajon sen nge'e chónnda sen ixi xrokuayé'e sen judío titikaon Ncháina. ²⁸ Ko nchakon tsajon tomi ngajin sen kichuuna, tjume'e jan'an satsji tjajna España ko no ñã tsatsinga tsjasotsja'anta. ²⁹ Nóna ixi nchakon tsjaso nti'a tjajna Roma xrontatjunta kain nge'e jian juinche'e ndo Cristo ngajin.

³⁰ Kichuuna, tinóatáana ixi Ncháina Jesucristo ko Espíritue ndo, ti tajon juachaxin tjue'e kichuuna, tjanche'enta ndo Dio ixi tsingijnana ndo. ³¹ Kaxon tjanche'enta ndo ixi tsingijna ndo ixi xro'an nge'e sinchena ni titikaon'a ndo Dio, ni jii tjajna Judea, ko tomi tika'an sen kichuuna ste tjajna Jerusalén, jian tsayé'e sen tomi. ³² Tjume'e, siá ndo Dio tjaun ndo, juaxruxin tsjaso ti stenta ko juaxruxin tsjokéena nti'a. ³³ Ndo Dio, ndo chjajna juaxruxin, tsake'e ndo ngajin kainnta. Jaña tson'en.

16

Ndo Pablo xruan'an ndo juajna ngajin sen chúxin ndo

¹ Ixudio tingijnanta jan kichuuna Febe. Je'e jan jian nche'e jan xrée ndo Dio ti ni'ngo jii tjajna Cencrea. ² Taye'énta jan ixi juachaxien Ncháina, xranchi tikinixin sinche'e sen kichuuna titikaon Ncháina. Tingijnanta jan ixi xrojan nge'e xrokonde'e jan, ixi je'e jan tsango bingijna jan kueya chujni ko kaxon jan'an bingijnana jan. ³ *Tájonnta juajna ngajin jan Priscila ko ndo Aquila. Je'e sen ko jan'an junta'ana xrée ndo Cristo. ⁴ Je'e sen xrokuen'en sen ixi bingijnana sen, méxin, tajon juasiana ngajin sen, ko je'a je'o jan'an, kaxon kain sen kichuuna, sen ni'ngo je'a judío. ⁵ Tájonnta juajna kaxon ngajin kain sen kichuuna xra'o ndo'a jan Priscila ko ndo Aquila. Nichje'énta ndo Epéneto, ndo tsango jian tjento, ndo me'e sa'ó juangíxin kuitikaon ndo ndo Cristo nunte Acaya. ⁶ Chje'énta juajna jan María ixi kaxon je'e jan tsango juinche'e jan ixra nti'a ti stenta. ⁷ Kaxon tájonnta juajna ngajin sen tsikixin tjajnána, ndo Andrésico ko kaxon ndo Júnias, sen kuariki'an

ndo'achjiso. Kain sen kichuuna tsango tjento, sen me'e ó sa'ó kuitikaon sen ndo Cristo ko tjume'e jan'an.

⁸ Kaxon tájonnta juajna ngajin ndo Amplias ixi je'e ndo naa ndo chuxin ko tsango tjua'a, ko titikaon ndo ndo Cristo. ⁹ Tájonnta juajna ngajin ndo Urbano ixi kayuina junta'ana xrée ndo Jesucristo, ko tájonnta juajna ngajin ndo tsango tja'on, ndo Estaquis. ¹⁰ Tájonnta juajna ngajin ndo Apeles. Je'e ndo tsango tangi kon'en ndo ixi kuitikaon ndo ndo Cristo. Kaxon tájonnta juajna ngajin sen ndo'a ndo Aristóbulo. ¹¹ Kaxon tájonnta juajna ngajin ndo kichuuna Herodión, ko kaxon ngajin kain sen ndo'a ndo Narciso ixi kaxon titikaon sen Ncháina. ¹² Tájonnta juajna ngajin jan Trifena ko jan Trifosa. Je'e sen juinche'e sen xrée Ncháina, ko nichje'enta kaxon jan kichuuna Pérsida, jan tjua'a. Je'e jan juinche'e jan xrée Ncháina Jesucristo. ¹³ *Kaxon ngajin ndo Rufo tájonnta juajna. Je'e ndo naa ngisen tsikinche'e Ncháina, ko nichje'enta janée ndo ixi kaxon bingijnana jan ko jan'an tja'on jan xranchi janána. ¹⁴ Kaxon nichje'enta ndo Asíncrito ko ndo Flegonte ko ndo Hermes ko ndo Patrobas ko ndo Hermas, ko ikaxin sen kichuuna, sen stekao sen nti'a. ¹⁵ Kaxon tájonnta juajna ngajin ndo Filólogo ko Julia ko Nereo ko jan kichuu ndo ko ndo Olímpas ko kain sen kichuuna titikaon Ncháina stekao sen.

¹⁶ Ko chje'é kichuunta juajna ko tjue'é kichuunta. Kain sen ni'ngo tikinixin'en ndo Cristo xruan'annta sen juajna.

¹⁷ Kichuuna, tinóatáana ngajinnta jian tsje'enta ngisen jitansetsjenda sen kichuuna titikaon Ncháina. Sen me'e titikaon'a sen jian chijnie ndo Dio kuayé'e ja'anta. Méxin, cháña tjento'anta sen. ¹⁸ Sen jaña nche'e, je'a xrée Ncháina Jesucristo nche'e sen. Je'o nche'e sen nge'e tjaun sen ko ti xraxaon sen, ko chaxro nichje'e sen chujni xranoe'a ko jaña ncheya sen ngajin sen. ¹⁹ Kain chujni no'e nã ixi ja'anta jian titikaonnta Ncháina. Méxin, jan'an ritjén juaxruxin ko tja'on sinche'enta ti jian, ko sinche'anta ti ndako'a. ²⁰ Ndo Dio, ndo tsango tajon ndo juaxruxin, ó tuinxin tsantsje'e ndo Xixron'anxrée ti tituan'an xa. Ko Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo.

²¹ *Ndo Timoteo xruan'annta ndo juajna. Je'e ndo ko jan'an xraje'o xrã stenta'ana. Kaxon ndo Lucio ko ndo Jasón ko ndo Sosípater, sen tjajnána, xruan'annta sen juajna.

²² Jan'an Tercio, rikjin xroon ji'i ixi ndo Pablo ndachijina ndo nge'e xrokjin, kaxon xruan'annta juajna ixi juachaxien Ncháina.

²³ *Ndo Gayo xruan'annta ndo juajna. Je'e ndo kuajon ndo juachaxin titunana ndo'a ndo, ko kaxon ndo'a ndo stexra'o sen ni'ngo. Ko ndo Erasto xruan'annta ndo juajna. Je'e ndo tja'o ndo tomie tjajna, ko ndo kichuuna ndo Cuarto kaxon xruan'annta ndo juajna.

²⁴ Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo kain ja'anta. Jaña tson'en.

²⁵ Jai tajonna juasaya ngajin ndo Dio ixi je'e ndo ícha sinchesoji ndo asáanta xranchi nichja chijnie ndo Dio, chijni me'e jan'an ó juntakuan'annta, ko me'e chijnie ndo Jesucristo. Ko ji'i nduaxin, ndo Dio juinchenojina ndo nge'e xrakonoe'a chujni ti xra xrangíxixión nunte xasintajni. ²⁶ Ko jai kaina nojna me'e, ixi jitaxin xroon tsikjin sen profeta xranchi kuetuan'an ndo Dio, ndo jichón kain nchakon.

Kain ji'in chujni nchijii nunte xasintajni xrochuxin na ko tsitikaon na ko sinche'e na ti ndachro je'e ndo.

²⁷ Jii naakua ndo Dio, ndo no'e kain nge'e, ko je'o je'e ndo tikinixin'en ndo kain juasaya ixi juachaxien Nchaina Jesucristo. Jaa tson'en.

Xroon sa'ó tsikjin ndo Pablo xruen'en ndo sen ste tjajna Corinto

Ndo Pablo ikjin ndo xroon ngajin sen tjajna Corinto

¹ Jan'an, Pablo, ndo Dio kuinche'ena ndo ixí sinta'a ixra ngajin Ncháina Jesucristo. Jan'an ko ndo kichuuna Sóstenes ² *ikjinna xroon ji'i xruan'anna ngajinnta xro stenta ni'ngo tjajna Corinto ixí titikaonnta Ncháina Jesucristo ko ja'anta tikinixin'ennta ndo Dio. Ndo Dio kuincha'anta ndo ixí tjúá tsake'enta, xranchi sen ste itsjé tjajna ó titikaon Ncháina Jesucristo, Nchéé sen ko Ncháina kaxon. ³ Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo ko xrotjáanta ndo juaxruxin.

Ndo Pablo nichja ndo ngajin ndo Dio

⁴ Kain nchakon tajon juasaya ngajin ndo Dio ixí je'e ndo juntan-chaonnta ndo ixí ja'anta titikaonnta Ncháina* Jesús. ⁵ Ixi titikaonnta Ndo Dio, me'e tjáanta ndo juachaxin ko kain nge'e jian, méxin jian no'anta xranchi xronichjanta ko jian tienxinnta kain nge'e. ⁶ Jaña kuitikaonnta chijni kuin'ennta ne'e ndo Cristo ko jai jian tjakoxinnta ji'i. ⁷ Méxin, ja'anta ó chondanta kain juachaxin tajon Espíritue ndo Dio, íxro'an nge'e tíjáña'anta ti xra stechon'ennta xrokjan Ncháina Jesucristo. ⁸ Ko Ncháina Jesucristo tayakon'annta ndo ko tsintue'anta tsitikaonnta ndo tsija nchakon tsjexin kain nge'e. Ko jaña xro'an ngisen tsjankata'anta ijie nchakon xrokjan ndo Jesucristo. ⁹ Ndo Dio nduaxin sinche'e ndo nge'e tsindachro ndo ixí je'e ndo kuincha'anta ndo ixí tsitikaonnta Chjen'en ndo, Jesucristo, Ncháina.

Je'a xraje'o xraxaon sen ni'ngo tjajna Corinto

¹⁰ Kichuuna, tinóatáana ngajinnta ixí juachaxien Ncháina Jesucristo naxraje'o xroxraxaonnta ko tanchrjenda'i kichuunta; cháña naxraje'o xroxraxaonnta ko xraje'o nche'enta. ¹¹ Kichuuna, jaña ndachrjan ixí kuin'an nge'e ndachro sen ndo'a ndo Cloé ixí je'a naxraje'o xraxaonnta. ¹² *Ti rindachrjan ixí kaxinnta ndachronta "jan'an rua'a ndo Pablo", ko ikaxinnta ndachronta rue'énta ndo Apolos ko ikaxinnta ndachronta rue'énta ndo Pedro, ko ikaxinnta ndachronta ixí rue'énta ndo Cristo. ¹³ ¿Á tsichrjijin ndo Cristo? ¿Á je'a naakua ndo Cristo titika'onna? ¿Á jan'an Pablo kuenxinna ixí ja'anta? ¿Á bikitéexinta ixí juachaxinna? ¹⁴ *Juasie ndo Dio ixí tsjé'a sen bikitée jan'an. Je'o ndo Crispo ko ndo Gayo bikitée. ¹⁵ Ixi jaña ninaáanta xrondachro'anta ixí juachaxinna bikitéexinta. ¹⁶ *Kaxon bikitée ndo Estéfanos ko sen ndo'a ndo. Ko sintaxin'aña'on á bikitée ikaxin sen o na'i. ¹⁷ Ixi ixra chjána ndo Cristo je'a tsikitée chujni. Ixra chjána Ncháina Jesucristo me'e ti xronichja chijni jian tajon juachaxin tsechónni kain nchakon. Tjaun'a xronichja ixí chijni tsango chaxro ixí tjaun'a tsantsja'a ti

juachaxin ijié konoxin nchakon kuen'en Ncháina Jesucristo nganito ntacru.

Ndo Cristo chónnda ndo juachaxien ndo Dio

¹⁸ Ti ndachro chijni ixi ndo Cristo kuenxin ndo nganito ntacru, kaxin na xraxaon na tjinte'a ji'i ko ni jaña xraxaon tsitjáña na, ko jaina ti titika'onna me'e nduaxin tsechónna kain nchakon, chijni me'e chónnda kain juachaxin. ¹⁹ Jaña ndachro xroon chijnie ndo Dio tsikjin sen ó sa'ó:

Jan'an ndo Dio sintatjáña nge'e xraxaon ni ícha no'e, ko sintajexin ti ndachro ni tienxin.

²⁰ ¿Nge'e tsonda ti ndachro na tsango no'e na ko nge'e tsonda ti nchekuen'en na ikaxin chujni ko nge'e tsonda ti ndachro na no'e na kondee nunte xasintajni? Ndo Dio tikon ndo kain ji'i tjinte'a ko xro'an xrée. ²¹ Ndo Dio tsango no'e ndo, méxin kuintue'a ndo ixi ti no'e chujni xrokuichuxixin na ndo. Cháña ndo Dio juako ndo ixi chijnie ndo tsichuxixin na ndo, ko chijni me'e tsechónxinni, maski je'e na xraxaon na ixi tjinte'a chijni.

²² Ni judío tjaun na xrobikon na naa ixra tsango jié, ko ni griego tjaun na tsono'e na ícha. ²³ Ko jaina kainna tjakona chijnie ndo Cristo, je'e ndo kuenxin ndo nganito ntacru. Ko ni judío xraxaon na ixi ti titikaon jaina, me'e naa chijni tsosuexinni. Ko ni je'a judío ndachro na ixi nintana ixi jaña titika'onna. ²⁴ Ko sen kuinche'e ndo Dio, maski sen judío o sen griego, kain sen ndachro sen ixi ndo Cristo chónnda ndo ijié juachaxin ko ndo Cristo chronga ndo kain ti jian no'e ndo Dio. ²⁵ Ti xraxaon chujni ixi ndo Dio noe'a ndo ko nduaxin je'e ndo ícha no'e ndo ixi ngixe'i chujni ndachro ixi ícha no'e na. Ko ti xraxaon chujni ixi ndo Dio jié'a juachaxin chónnda ndo, ko ti jié'a juachaxin ichro na me'e ícha ijié ixi kain juachaxin chónnda chujni. ²⁶ Kichuuna, xraxaonnta xranchi kuincha'anta ndo maski tsjé'anta no'anta ícha xranchi tikon ni ste nunte xasintajni. Ko tsjé'a ja'anta ko sen ndointa tjinteenta ngajin tjajna. ²⁷ Ndo Dio kuinche'e ndo kaxin sen noe'a ichro chujni ste nunte xasintajni ixi jaña je'e ndo tjaun ndo tsosue'e ni ndachro ícha no'e. Ko kaxon kuinche'e ndo kaxin sen tjinte'a ichro chujni ste nunte xasintajni ixi jaña je'e ndo tjaun ndo tsosue'e ni ndachro chónnda na ijié juachaxin. ²⁸ Ndo Dio kuinche'e ndo kaxin sen tituan'i ko ikaxin sen xro'an tjintee ixi je'e ndo tjaun ndo sinchetjáña ndo juachaxin chónnda ni xraxaon tsango no'e. ²⁹ Méxin, xro'an ngisen sinchejié aséen ngajin ndo Dio. ³⁰ Ixi juachaxien ndo Dio ja'anta kuitikaonnta ndo Cristo Jesús, ko ti kuitikaonna ndo, me'e nduaxin tjintee, ko ixi juachaxien ndo komé'e ijié kuachondana, ko juachaxien ndo sinchetjúáxin ndo aséejina ko jnié ndo kuenaxinna ndo. ³¹ Méxin, ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Ngisen tjaun sinchejié aséen, sinchejié aséen sen ixi je'e sen no'e sen ixi Ncháina chónnda ndo ijié juachaxin.”

2

Ndo Pablo chronga ndo ixi ndo Jesucristo kuen'en ndo nganito ntacru

¹ Kichuuna, nchakon juaso nti'a tjajnánta ko jintakuan'annta nge'e tjaun ndo Dio tsono'anta, ko nichjaxin'a ixi naa chijni tienxin'anta ko tjako'a xranchi naa chujni tsango no'e. ² Je'a me'e junta'a ti bake'e nti'a. Je'o juako'anta ixi ndo Cristo ti kuen'en ndo nganito ntacru.

³ *Ko ti juaso nti'a juentakuan'annta, je'a xraxra'on ixi tsango nóna. Na'i, jan'an jixrangana xranchi naa ngisen noe'a. ⁴ Ti nichja, nichja'i xranchi naa ngisen tsango no'e. Je'o kuintu'a ixi Espíritue ndo Dio bingijnana nichja ixi sintakuan'anta kain juachaxin chónnda ndo Dio, ⁵ ko kuichuntianta ndo Dio ixi juachaxien ndo, ko je'a ixi ti tsango no'e chujni.

Espíritue ndo Dio tjakoïna kain nge'e

⁶ Ko nchakon juáko ngajin ni ó jian titikaon Ncháina, jan'an nichja xranchi nichja naa sen tsango chúxin ko no'e chijnie ndo ko ji'i je'a xranchi nge'e no'e ni jii nunte xasintajni, o xranchi nichja ni tetuan'an nunte xasintajni, ixi ti no'e na ó tuinxin tsitjáña. ⁷ Jan'anna juakona jian nge'e kuanoe'a chujni, nge'e tsixraxaon ndo Dio ó sa'ó ti xrako'a nunte xasintajni, ko me'e tjaun ndo tsono'e chujni jai ixi me'e tsjacha na tsechón na kain nchakon. ⁸ Ko xro'an ni tituan'an nunte xasintajni kuienxin na chijni ji'i ti tsixraxaon ndo Dio ixi siá je'e na xrokuienxin na, xrobake'a na nganito ntacru Ncháina Jesucristo, ndo chónnda kain juachaxin. ⁹ Ndachro xroon chijnie ndo Dio tsikjin sen ó sa'ó:

Juinchéña ndo nge'e xraxro'an ngisen tikon

ko xraxro'an ngisen tin'en,

ko xraxro'an ngisen xraxaon

ko ji'i tsayé'e sen nduaxin tjue'e ndo Dio.

¹⁰ Ndo Dio juinchenoïna ndo kain ji'i ixi chondana Espíritue ndo ixi Espíritue ndo tsje'e kain nge'e ko no'e kain nge'e xraxaon ndo Dio.

¹¹ Xro'an ngisen no'e nge'e xraxaon inaa chujni. Je'o ngujngu chujni no'e nge'e xraxaon. Jáña kaxon xro'an ngisen no'e nge'e xraxaon ndo Dio, je'o Espíritue ndo me'e no'e. ¹² Ko jáña kuayé'ana espíritue chujni nunte xasintajni. Na'i. Ndo Dio chjajna ndo espíritue ndo ko ixi espíritue ndo me'e nómaxinna kain nge'e jian juinche'e ndo ixi je'e ndo tsango tjuaïna ndo. ¹³ Nchakon nichja nge'e juinche'e ndo Dio ixi jáña, je'a nichjana ixi xranchi ó xrokono'e chujni nunte xasintajni. Juachaxien Espíritue ndo Dio nichjaxinna. Ko jáña nichjaxinna sen chónnda Espíritue ndo.

¹⁴ Ni chónnda'i Espíritue ndo Dio jua'i tsayé'e na nge'e tajon Espíritue ndo ixi xraxaon na chijni ji'in, tsango ninta chijni. Jua'i tsienxin na ji'in ixi chónnda'i na Espíritue ndo. ¹⁵ Ko ngisen chónnda Espíritue ndo Dio chao tienxin sen kain nge'e ko no'e sen á chao jii o na'i. Ko ni chónnda'i Espíritue ndo jua'i xrondachro na á chao tjako sen chónnda Espíritue ndo o na'i ixi je'e na tienxin'a na. ¹⁶ Xranchi ndachro xroon chijnie ndo Dio: “¿Ngisen xrokono'e xranchi xraxaon Ncháina Dio? ¿Ngisen chao xrojuinchekuen'en ndo?” Ko jáña chondana juachaxien Espíritue ndo, méxin, xraxaonna xranchi xraxaon ndo Cristo.

3

Sen nche'e xrée ndo Dio

¹ Kichuuna, jua'i nichja'anta xranchi sen ó chónnda Espíritue ndo Dio ixi ja'anta xranche'enta xranchi chujni nunte xasintajni. Méxin, xrokonda nichja'anta xranchi sen nandá taxi chuntia ndo Cristo. ² *Jan'an juako'anta nge'e tangi'a ixi ndako xjan nchínchín stenta, xjan

nandá ti'i itsjin ko jua'i ine xjan nio ko xrajua'i tienxinnta jai ³ ixi xranche'enta xranchi nche'e chujni nunte xasintajni. Xratochjuya'anta nge'e nche'e ikaxin sen ko tətoku'u kichuunta. ¿Á je'a me'e xron-dachro ixi ja'anta xranche'enta xranchi nche'e ni nunte xasintajni? ⁴ *Kaxinnta ndachronta ixi rua'naninta jan'an Pablo, ko ikaxinnta ndachronta ixi rue'énta ndo Apolos. Jaña xraxaonnta xranchi chujni nunte xasintajni.

⁵ ¿Ngisen ndo Pablo ko ngisen ndo Apolos? Jan'anna je'o nta'ana xrée ndo Dio ixi juako'ananta ko kuitikaonnta Ncháina. Ngujnguna je'o junta'ana nge'e kuetuannana ndo Dio. ⁶ *Jan'an kuenga tsee chijnie ndo Jesucristo, ko ndo Apolos xranchi ngisen tikitée inda tsee, me'e juako ndo xranchi xrochuntianta ndo Dio ko je'o je'e ndo Dio tajon ndo juachaxin tsangi ika, me'e xrondachro ícha tsitikaonnta ndo. ⁷ Méxin, ngisen tenga ko ngisen tikitée inda, je'o juinche'e sen xra; je'o ndo Dio tajon ndo juachaxin tsangi ka. ⁸ Sen tenga ko sen tikitée inda xraje'o tjintee sen, ko ndo Dio tsjenge'e ndo sen 'na ixi ixra juinche'e sen. ⁹ Méxin, jan'an ko ndo Apolos je'o nta'ana xrée ndo Dio, ko ja'anta stenta xranchi naa ijngi tsikinga chijnie ndo Dio, o xranchi naa nchia jincheckochjian ndo. ¹⁰ Ndo Dio jian ndo, méxin, chjana ndo juachaxin ixi jan'an tsake'e xranchi naa xi tetuan'an xranchi sincheckonchjian sen nchia, me'e xrondachro ti bakée ixro sa'ó tsaxi tsite'xin tjatu'o. Tjume'e ikaxin sen kuite sen ícha ixro, ko ngujngu sen xrokonda ndako sincheckonchjian sen nchia, ¹¹ ixi xro'an ngisen tsake'e inaa ixro xrangixixín nchia ixi ó jii xro sa'ó tsikaxi tsiki'texin nchia, ko ixro me'e ndo Jesucristo. ¹² Ko tjume'e ngata'a ixro me'e chao tsi'te sen ixi chika oro ko chika plata, ixro chaxro tjintee, ntaq, ka tsixema, o ntaxro, ¹³ ko nchakon tsjexin kain nge'e, ndo Dio tsjako ndo ixra juinche'e ngujngu sen. Ko xro'i tsjakoxin ndo ngixe'i ixra juinche'e ngujngu chujni. ¹⁴ Ko siá ti juinche'e sen jian, tsjacha sen naa nge'e jian, ¹⁵ ko siá ti xra juinche'e sen je'a jian, tsitjáña kain xra me'e, ko je'e sen tsitjáña'i sen, ixi xrokjui xranchi je'e sen xrokuinge'e sen xro'i.

¹⁶ *Kain ja'anta, ¿á noa'inta ixi ja'anta ningue ndo Dio ko Espíritue ndo jii ngaya asáanta? ¹⁷ Ko siá xrojan ngisen tjau sincheni'e ningue ndo, je'e ndo Dio sinchetjáña ndo ni me'e, ixi ningue ndo Dio tjúa ni'ngo ko ja'anta me'e ni'ngo.

¹⁸ Ja'anta ncheye'anta asáanta. Siá xrojannta ndachronta ngaya asáanta ixi ícha no'anta xranchi chujni ste nunte xasintajni, xrokonda xrokjannta xranchi naa ni noe'a ixi tjume'e xrokjannta xranchi naa ni nduaxin ícha no'e. ¹⁹ Ixi ti nge'e no'e chujni jii nunte xasintajni me'e xro'an tjintee tikon ndo Dio. Ko ndachro xroon chijnie ndo Dio tsikjin sen ó sa'ó: “Ti chujni ícha no'e, ko je'o ti no'e na me'e tsitjáñaxin na.” ²⁰ Ko kaxon ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Ncháina no'e ndo kain nge'e xraxaon ni ndachro ícha no'e ko ti xraxaon na xro'an tjintee.” ²¹ Méxin, nchejié'a asáanta ixi ndachronta jii naa chujni ícha no'e, ixi kain nge'e jii me'e tikinixin'anta, ²² jan'an ndo Pablo, ndo Apolos, ndo Pedro, nunte xasintajni, nge'e jichón, ti tsen'en ni, nge'e jii jai, ko nge'e tson'en ícha tjume'e, kain tikinixin'anta. ²³ Ko ja'anta tikinixin'ennta ndo Cristo ko ndo Cristo tikinixin'en ndo ndo Dio.

4

Ixra juinche'e ni kuinche'e Ncháina Jesucristo

¹ Ja'anta xrobikonnanta je'o xranchi ngisen nche'e xrée ndo Cristo ko kuituannana ndo tsjakona nge'e xro'an ngisen kuano'e kondee je'e ndo.

² Ko ngisen kuayé'e naa ixra xrokonda tsjako sen ixi nduaxin chao xrochúntiani ngajin sen. ³ Ko jan'an ta'i juachjaon ixi nge'e xrondachronta ixi jan'an, o chujni nchéña ijie ixi ixra nta'a ngajin ndo Dio, ko jan'an jua'i tsjankata'a ijie aséenna. ⁴ Ko jan'an xraxaon'a á richonda ijie, ko ntamá'i ijie richonda. Na'i. Je'o Ncháina chóna ndo juachaxin xrondachro ndo á chonda ijie o na'i. ⁵ Méxin, tjankata'inta ijie ngajin xrojan ngisen. Chuenjanta nchakon tsji Ncháina ixi je'e ndo tsjako ndo kain nge'e jimá ti naxixe'e, ko sinchenoxin ndo kain nge'e jii ngaya aséen chujni. Ko nchakon me'e ndo Dio jian xronichja ndo ixi ngujngu ixra juinche'e chujni.

⁶ Kichuuna, jai nichja'anta ixi jian tsake'enta, ko ndachrjan ji'i ixi jan'an ko ndo Apolos tjinte'a jan'anna ixi sinche'enta ko xroxaxaonnta ícha, je'o ti nge'e tsikjin sen ó sa'ó: "Sinche'ani ko xrondachro'ani ícha je'o ti jitaxin xroon chijnie ndo Dio." Ko me'e xro'an ngisen nchejié aséen ixi rué'e sen naa ngisen xraxaon sen ícha no'e, ko me'e xrochónde'a kichuu sen juasaya. ⁷ ¿Ngisen ntatjunta ixi ja'anta ícha tjinteenta ixi inaa ngisen?, ko, ¿nge'e chondanta ti je'a ndo Dio tsitjáanta ndo? Siá ndo Dio kuajon ndo kain nge'e chondanta, méxin, ¿sonda nchejié asáanta ixi xranchi ja'onta tsijinchiinta ti chondanta ko ti no'anta?

⁸ Ja'anta chondanta kain nge'e tjaunnta ko chondanta kain nge'e xranchi naa xi rey, ko jai nche'enta xranchi itonda'ina ngajinnta. Siá nduaxin ja'anta tituan'annta xranchi naa xi rey, me'e jan'anna kaxon chao tsituan'anna xranchi ja'anta. ⁹ Xraxa'on ixi jan'anna, ngisen kuinche'e ndo Dio, tjinte'ana. Stena xranchi ni jichón'en tsen'en, ko kain chujni nunte xasintajni ko kain sen ángel stetikon ti tangi stetónana. ¹⁰ Ko jan'anna tikon na jan'anna tsango nintana ixi titika'onna ndo Cristo. Ko ja'anta tikonnanta je'e na xranchi ni ícha no'e. Jan'anna stena xranchi chujni soji'a, ko ja'anta xranchi chujni tsango soji. Ja'anta chonde'enta na juasaya, ko ngajin jan'anna, na'i. ¹¹ Jai jan'anna tatséna jinta, ko ten'enna inda, ko chonda'ina nge'e tsaritsa'ana, ko chujni chjinga nchenana, ko chonda'ina nchia tsinteena. ¹² *Tsango tonchrjena ixi tjánana ntaxinna ixra. Ko teganana na teka ko jan'anna tjancha'ana ndo Dio ixi je'e na. Tengina na ko jan'anna tjua'ana na. ¹³ Ko tjanginana na ko jan'anna jian nichja'ana na. Nchenana na xranchi xrokjuina xinenoe xasintajni,* ko xrajaña jiton'en nchakon jai.

¹⁴ Ikjin ji'i je'a ixi tsosuaxinnta. Na'i. Tja'on sintaxraxa'onnta ixi jian sinche'enta ixi xranchi chjan'na tikonnta ixi tsango tjua'anta. ¹⁵ Maski xrochondanta te mil ngisen sintakuan'annta chijnie ndo Cristo, chonda'inta itsjé ndotánta. Ko jan'an ikjui xranchi ndotánta nchakon ja'anta kuaye'enta ndo Cristo Jesús ixi juintakuan'annta

chijnie ndo Dio ko me'e kuaye'enta juachaxin tsarichonnta kain nchakon. ¹⁶ *Méxin, tinóatáana ngajinnta jian tjakonta xranchi jan'an.

¹⁷ Méxin, kuituan'an ndo Timoteo tsiji ndo ngajinnta. Xranchi chjan'na tikon ndo, ko tjua'a† ndo, ixi jian nche'e ndo ixra ne'e Ncháina. Tsiji ndo syntaxraxaonnta ndo xranchi jan'an nta'a ti kuituan'an ndo Cristo ko kain ji'i tjako nguungu ni'ngo nguixin tinó ichrji. ¹⁸ Ko kaxin ja'anta xraxaonnta ixi je'a nduaxin tsjasotsja'anta, méxin nchejié asáanta. ¹⁹ Ko siá tjaun Ncháina, tuinxin tsjaso ngajinnta. Me'e tsin'an ko tsikon ixi sen nchejié aséen, á nduaxin nche'e sen nge'e nichja sen. ²⁰ Ko juachaxien ndo Dio, je'a je'o nge'e xronichjani. Xrokonda tsjakoni ixi nduaxin chónDani juachaxien ndo. ²¹ ¿Xranchi tjaunnta tsjasotsja'anta? ¿Á tsjasokian naa ntasé tsikaonxinnta?, o, ¿á tjaunnta jian ko juaxruxin tsjaso?

5

Tsoñe'e ijię ngisen ndako'a juinche'e

¹ Itsjé chujni no'e na ixi naa ja'anta chondanta xranchi nchrinchri'anta janajo'annta. Ji'i naa nge'e tsango ndakua'i jii. Ni chúxin'a ndo Dio nche'a na jaña xranchi ja'anta. ² Ko maski jaña tsikon'en, kain ja'anta tsango nchejié asáanta ko tosua'inta ixi xi jaña nche'enta, ja'anta ó xrobengixinnta xa ni'ngo. ³ Maski ritjén'a ti ste ja'anta, aséenna nti'a jii ngajinnta, ko ndachrjan ixi xi jaña tsijinche'e ó yama xa ijię. ⁴ Méxin, nchakon stetajonnta juasaya ngajin Ncháina Jesús, xraxaonnta ixi jan'an ritjén ngajinnta, ⁵ ko xi jaña tsijinche'e tintu'enta xa ixi Xixron'anxree sincheni'e ntau'e xa, ko jaña nchakon xrokjan Ncháina Jesucristo tsitjáña'i aséen xa.

⁶ *Take'anta juaxruxin ko nchejié'a asáanta ixi ti ndako'a kon'en nti'a. ¿Á noa'inta ixi siá tsake'eni naanchichjaon ti nchetja'in chu'u, kain chu'u tja'in chu'u? ⁷ Méxin, tintu'enta ti ndako'a nche'enta ixi ti ndako'a kon'en me'e xranchi nge'e ti nchetja'in chu'u ko me'e nhexenga kain chu'u. Nche'anta ti ndako'a, me'e ja'anta tsake'enta xranchi naa nutja tsikóñaxin chu'u natjúá, xranchi nutja ineni kia pascua ixi ndo Cristo, kuenxin ndo ixi jajna, kuen'en ndo xranchi naa kutuchjon tóñani kia pascua. ⁸ Siá jian sinche'ena, jajna stena xranchi nutja jian ineni kia pascua ixi nduaxin xraxaonni ndo Cristo. Xrokonda jian sinche'ena xranchi nutja jian chónDa'i ti nchetja'in chu'u, méxin, ixi nchijii aséjina tsitikaonna ndo Dio ko tsintu'ena kain ti ndako'a.

⁹ Xroon xruan'annta ó sa'ó ntatjunta ixi xrojuento'anta ni ndako'a nche'e, ni chónDa inaa nchri je'a janchri'e. ¹⁰ Ko ndachrjan'i ixi xrojuento'anta kain chujni ste nunte xasintajni, ni ndako'a nche'e, ni chónDa nchri je'a janchri'e, ni tjaun xrochónDa itsjé nge'e, ni tee, ko ni titikaon ídolo. Na'i. Siá xrojuento'anta kain ni jaña nche'e, xrokonda xrokuachrjexinnta nunte xasintajni. ¹¹ Ti ndachrjan jan'an, me'e ti tjento'anta ngisen ndachro ixi titikaon ndo Cristo ko nche'e sen ti ndako'a xranchi ti chónDa sen nchri je'a janchri'e, ti tjaun sen xrochónDa sen itsjé nge'e, ko sen titikaon juancheya, sen kuan, ko sen tee. Sen jaña nche'e ntekui'anta sen. ¹² Tikinixinna'i jan'an sintaña ijię ngajin ni ítji'a ni'ngo. Ko ja'anta xrokonda sinchéñanta ijię ngajin

ni kichuuna steku'unta ni'ngo nti'a. ¹³ Ndo Dio sinchéña ndo ijie ngajin chujni xratitikaon'a ndo ko ja'anta xrokonda tenginta xi ndako'a juinche'e.

6

Jaiona nchéñana ijie ti nge'e juinche'e sen kichuuna

¹ Nchakon xrojan ja'anta kueto'ku'unta naa sen kichuunta, tjanche'anta inaa ngisen titikaon'a Ncháina sinchéña ijie. Cháña tjanche'enta naa sen ni'ngo, sen titikaon ndo Dio, sinchéña sen ijie ngajin kayuinta. ² ¿Á noa'inta ixi sen titikaon Ncháina Jesús sinchéña sen ijie ngajin kain ni nunte xasintajni? Méxin, siá sinchéñanta ijie ngajin kain chujni, ¿sonda jua'i sinchéñanta ijie ti tangi'a kon'en ngajinnta jai? ³ ¿Á noa'inta ixi kaxon ngajin sen ángel jaina sinchéñana ijie? Méxin, ¿á jua'i xrojuinchéñana ijie ngajin sen kichuuna? ⁴ Méxin, siá xrojan nge'e chao tsonchjiansku'unta sen kichuunta, ¿sonda tjaunnta inaa ngisen titikaon'a Ncháina sinchéña ijie ngajinnta? ⁵ Ntatjunta ji'i ixi tja'on tsosua'anta. ¿Á xro'an ngisen jii ni'ngo nti'a xroxraxaon jian ko chao sinchéña ijie ngajinnta? ⁶ Ko ja'anta je'a je'o teto'ku'u kichuunta, kaxon tjéenta inaa chujni sinchéña ijie ngajinnta, ko ni me'e titikaon'a na Ncháina Jesucristo.

⁷ Ti teto'ku'unta kichuunta me'e ó yamanta ijie. Cháña tokuaxin'anta ti ndakua'i sinta'anta sen ko tsee sen ngajinnta kaxon. ⁸ Ko kaxon ja'anta ndako'a nche'enta siá te'enta ko ndako'a nchekuunta sen kichuunta.

⁹ ¿Á noa'inta ixi ni ndako'a nche'e, tsayé'a na juachaxin tsechón na ti jii ndo Dio? Tájon'anta juachaxin ixi sintaya'anta na. Ni tejuaka'o ngixe'i nchri, ni tajon juasaya ngajin ídolo, ko xi chóna inaa nchri, nchri je'a janchri'e xa, ko xi tejuakao inaa xi, ¹⁰ xiche'e, ni tjaun xrochóna itsjé nge'e, ni kuan, ni nichja kontree inaa ngisen, ko ni ncheya, kain chujni jaña nche'e, tsayé'a na juachaxin tsake'e na ti jii ndo Dio. ¹¹ Kaxinnta jaña kuake'enta ó sa'ó. Ko ndo Dio ó juinchemé'e ndo ijie kuachondanta ko juinchetjúá Ndo asáanta ko jai tikinixin'en Ndo ja'anta. Kain ji'i kon'en ixi juachaxien Ncháina Jesucristo ko juachaxien Espíritue ndo Dio.

Tsajonna juasaya ngajin Ndo Dio

¹² *“Chao sinta'a kain nge'e.” Ko tikinixin'a sinta'a kain nge'e. Ko ndachrjan ixi xro'an nge'e xrotjá'a juachaxin tsituanna. ¹³ Ti ineni ji'in tikinixin'en tse'eni, ko tse'eni tikinixin'en ti sineni. Ko ndo Dio juinchekonchjian ndo kayui ji'i ko kaxon chao tsitjáña kayui. Ko cuerpojna je'a konchjian ixi sinche'e ti ndako'a xranchi ti tsejuakao ngixeko chujni. Cuerpojna konchjian ixi tsajon juasaya ngajin Ncháina ko cuerpojna tikinixin'en Ndo. ¹⁴ Ndo Dio juinhexechón Ncháina Jesucristo, jaña kaxon sinhexechón ndo jaina ixi juachaxien ndo.

¹⁵ ¿Á noa'inta ixi nguingu cuerpojna tikinixin'en ndo Cristo? ¿Á chao naa chujni tikinixin'en ndo Cristo tsejuakao naa nchri ncheye'e kueya xi? Me'e, ché na'i. ¹⁶ ¿Á noa'inta ixi nchakon naa xi chóna xa naa nchri chóna kueya xi, je'e nchra ko je'e xa ikjan na naakua cuerpo? Ixi ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Kayui na xrokjan na

naakua chujni.” ¹⁷ Ko jaña kaxon ngisen titikaon Ncháina, je'e sen ko Ncháina ikjan sen xranchi xrokjui naakua chujni.

¹⁸ Méxin, ja'anta xrochonda'inta nchri je'a janchri'anta ixi ngixe'i ti ndako'a xrojuinche'enta, je'a tsango tangi tson'en cuerpoanta. Ko ni chónda inaa nchri je'a janchri'e, je'o na ncheni'e na cuerpoe na. ¹⁹ *¿Á noa'inta ixi cuerpoína ningue Espíritue ndo Dio, me'e chjaina ndo? Cuerpoína tikinixin'en ndo Dio ko í je'a jaina tikinixinna cuerpoína. ²⁰ Ndo Dio kuenaxinna ndo ixi naa nge'e tsango tjintee. Méxin, tájonnta juasaya ngajin ndo Dio ixi cuerpoanta ko nchijíi asáanta ixi kayui ji'i tikinixin'en ndo Dio.

7

Chijni kondee sen tsikute'e

¹ Ti xroon xruannanta ixi juanchanginanta, ndachrjan cháña tsute'a chujni. ² Ko itsjé na tjaun'a na tsute'e na ixi jaña chao tsajikao na itsjé xi o itsjé nchri, méxin, cháña ngujngu xi xrochónda xa naa janchri'e xa ko ngujngu nchri xrochónda nchra naa ndoxi'e nchra. ³ Xi tsikute'e xrokonda tsejuakao xa je'o janchri'e xa ko jaña kaxon nchri xrokonda tsejuakao nchra je'o ndoxi'e nchra. ⁴ Nchri tsikute'e í je'a je'e nchra tituen'en nchra cuerpoe nchra, ó ndoxi'e nchra tituen'en nchra. Jaña kaxon xi í je'a je'e xa tituen'en xa cuerpoe xa, ó janchri'e xa tituen'en xa. ⁵ Méxin, nchri o xi tsikute'e sinchenaxien'a tsejuakao kichuu sen. Ko siá je'e sen xroxraxaon sen tsakaon'a kichuu sen kaxin nchakon ixi tsjao sen Ncháina, ko tsjexin ji'i, chao xrochónda kichuu sen ijngo, ixi jaña Xixron'anxrée tsakaon'a xa sen ixi sinche'e sen ti ndako'a.

⁶ Ko jaña jian sinche'enta maski ji'i je'a ti kuetuan'an ndo Dio. ⁷ Ko jan'an ndachrjan ixi kainnta xrojuinche'enta xranchi jan'an. Ko Ndo Dio kuajon ndo juachaxin ngajin ngujngu chujni, je'a xraje'o sinche'e sen.

⁸ Ko kain chajan xra tutee'a ko sen nchri, sen ka'an, ntatjan sen ixi cháña xrokutee'a sen, xranchi jan'an kutəna'i. ⁹ Ko siá tjaun sen xrochónda sen janchri'e sen, cháña tsute'e sen, ko xroxraxaon'a sen inaa nge'e ixi ba sinche'e sen ti ndako'a.

¹⁰ *Ko ja'anta ti ó tsikuta'anta, tituan'annta ji'i: “Tintue'a kichuunta”, ko je'a jan'an tituan'an ji'i, Ncháina tituan'an. ¹¹ Ko siá naa nchri tsintu'e nchra xixi'e nchra, cháña je'o nchra tsake'e nchra, o ícha jian ijngo xronichje'e kichuu sen ko tsintu'e sen juañao ko ijngo tsekao kichuu sen. Ko xi tsintue'a xa janchri'e xa.

¹² Ko sen kaxin: siá naa xi titikaon Ncháina chónda xa janchri'e xa ko je'e nchra titikaon'a nchra Ncháina ko je'e nchra tjaun nchra tsekao nchra xa, je'e xa tsengí'a xa nchra. Ko ji'i jan'an ndachrjan, je'a Ncháina. ¹³ Ko siá naa jan titikaon Ncháina chónda jan xixi'e jan ko titikaon'a xa Ncháina, ko je'e xa tjaun xa tsekao xa jan, je'e jan tsintue'a jan xa. ¹⁴ Siá xixi'e jan titikaon'a xa Ncháina Jesús, ndo Dio chao tsikonóe'e ndo xa, ixi janchri'e xa titikaon jan ndo Dio, ko naa nchri titikaon'a Ncháina kaxon ndo Dio tsikonóe'e ndo nchra, ixi ndoxi'e nchra titikaon ndo ndo Dio. Ko siá xrokjui'a me'e, chjen'en sen xrokuama xjan ijje, ko jai ó tjúa aséen chjen'en sen. ¹⁵ Ko siá naa

ni titikaon'a Ncháina, xrokjui xi o nchri, ko tjaun na tsintu'e na sen titikaon Ncháina, chao xrochjeya sen, ixi ndo Dio tjaun ndo juaxruxin tsintee ni tsikute'e. ¹⁶ Ja'anta nchri, chao tsingijnanta ndoxi'anta ixi je'e ndo tsitikaon ndo Ncháina. Ko ja'anta xi, chao tsingijnanta janchnri'anta ixi tsitikaon nchra Ncháina.

¹⁷ Méxin, ngujngu sen tsikute'e ko sen tsikute'a tsintee sen xranchni tsikajon Ncháina juachaxin, xranchni kuintee sen nchakon ndo Dio kuiye'e ndo sen. Ji'i tetuan'an ngajin kain ni'ngo jaña sinche'e sen. ¹⁸ Siá ndo Dio kuiye'e naa xi ó chónnda chji'e sen judío, chao jaña tsitu'e xa. Ko siá ndo Dio kuiye'e ndo naa xi xra chónnda'i xa chji'e sen judío, xrokonda'i tsaa xa chji'e sen judío. ¹⁹ Méxin, tjinte'a á chónnda chujni chji'e sen judío o na'i. Ti tsitikaon sen nge'e kuetuan'an Dio me'e ti ícha tjintee. ²⁰ Ngujngu chujni xrokonda tsintee sen xranchni kuintee sen nchakon kuaxi kuitikaon sen ndo Dio, ko á chónnda o chónnda'i sen chji'e sen judío. ²¹ Méxin nchakon ndo Dio kuincha'anta ndo, siá ja'anta ritjennta xranchni naa chujni tsike'na na ko xro'an juachaxin chondanta, ta'inta juachjaon. Ko siá chao tsachrjexinnta nti'a, tuinxin nche'enta jaña. ²² Ixi ngisen tsikochji ko xro'an juachaxin kuachónnda, nchakon Ncháina kuinche'e ndo sen, jai xro'an nge'e sínká ko chónnda juachaxin. Ko ngisen chónnda juachaxin nchakon kuitikaon sen ndo Dio, ó ikjan sen chujni nche'e xrée ndo Cristo. ²³ Ndo Dio tsango tjintee kuenaxinna ndo jaína. Méxin, tájon'anta juachaxin ixi inaa sen tsituan'annta. ²⁴ Méxin, ngujngu ja'anta, xranchni bake'enta nchakon kuincha'anta ndo Dio ixi tsitikaonnta ndo, jaña tinteenta ko tintue'anta ixi inaa na tsetuan'annta na.

Chijni kondee sen xratutee'a ko nchrikan'an

²⁵ Ko sen nchri xratutee'a, jan'an xrondachrjan'i ixi Ncháina kuitu-anna ndo xrojan nge'e. Je'o ntatjunta nge'e xraxa'on jan'an, ko chao tsitikaonnta ti ndachrjan ixi Ncháina je'e ndo tingijnana ndo. ²⁶ Chujni xratutee'a cháña tsute'a sen; xraxa'on ji'i ixi nchakon stena jai, tsango tangi nchakon. ²⁷ Ko siá chondanta nchrinchri'anta tintue'anta nchra. Ko siá chonda'inta nchrinchri'anta, cháña jaña tituan'anta. ²⁸ Ko sen tsute'e chao nche'e sen, ko siá naa nchrichajan tsute'e kaxon xro'an ijje tsama nchrichan ixi sen tsute'e tsatsinga sen itsje juachjaon, méxin, ndachrjan cháña xrokutee'a sen ixi tjaun'a tsatsinga sen juachjaon.

²⁹ Jaña ndachrjan ixi itsje'a nchakon titjaña xrokjan Ncháina Jesucristo. Méxin, sen tsikute'e, ícha xrokonda tsitikaon sen Ncháina. ³⁰ Ko sen tsjanga xrojuinche'e sen xranchni xrotsjanga'i sen. Ko sen ste juaxruxin, xrojuinche'e sen xranchni juaxruxin'a ste sen. Ko sen te'na xrojan nge'e, xrojuinche'e sen xranchni tsikinixien'a sen nge'e tsike'na sen. ³¹ Ko sen chónnda itsje nge'e jii nunte xasintajni, sinche'e sen xranchni xro'an nge'e xrochónnda sen, ixi kain nge'e jii ngata'a nunte nti'i tsjexin.

³² Tjaun'a jan'an tsaanta juachjaon. Sen tsikute'a ícha tjaun sen sinche'e sen xrée Ncháina ko tjaun sen juaxruxin tsake'e ndo. ³³ Ixi xi tsikute'e ícha tjaun xa ti jii ngata'a nunte xasintajni ixi tjaun xa sinche'e xa ti nche'e nchrichri'e xa juaxroxin. ³⁴ Kaxon jee xraxaon nchri tsikute'e ko nchri tsikute'a ixi nchri tsikute'a ko nchrikan'an ícha tjaun sen sinche'e sen xrée Ncháina ixi tjaun sen tjúa tsake'e aséen sen ko cuerpoe sen. A nchri tsikute'e ícha tjaun nchra nge'e jii

nunte xasintajni ixi tjaun nchra sinche'e nchra ti nche'e ndoxi'e nchra juaxroxin.

³⁵ Ntatjunta ji'i ixi tja'on ixi jian tsake'enta, je'a ixi xrokuituan'annta jan'an. Tja'on ixi ja'in tsake'enta ko je'o ngajin Ncháina sinche'enta ixra.

³⁶ Ko siá xrojan ja'anta xraxaonnta ixi cháña xrokute'e naa nchrichajan'annta ixi ó itsjé nano chónnda nchrichan, chao tsute'e nchrichan, xro'an ijje tsama nchrichan. ³⁷ Ko xrojan ja'anta tjaunnta ixi nchijí asáanta xrokutee'a nchrichaja'annta ko kaxon je'e nchrichan jaña xraxaon nchrichan, chao jaña nche'enta. ³⁸ Méxin, siá tájonnta juachaxin ixi nchrichajan'annta tsute'e nchrichan, chao ji'i. Ko kaxon siá tjaun'a nchrichan tsute'e nchrichan, ícha jian me'e.

³⁹ Ley tituan'an ixi nchri tsikute'e xrokonda tsekao nchra ndoxi'e nchra ti xra jichón xa. Ko siá tsen'en ndoxi'e nchra, chao tsute'e nchra inaa xi tjaun nchra, naa xi titikaon Ncháina xrokute'e nchra. ⁴⁰ Ko ti xraxa'on jan'an, cháña ícha juaxruxin tsake'e nchra siá tsute'a nchra ijngo. Jaña xraxa'on jan'an ixi chonda juachaxien Espiritue ndo Dio.

8

Ti tajon na ngajin ídolo

¹ Xrontatjunta kondee iko tsen'en ko tajon na ngajin ídolo. Kainna nojna kondee ji'in. Ko xrokonda tsienxinna ixi ti ícha no'eni me'e nchejié aséejna. Ko ti xrotjue'e kichuuna, me'e ícha nche'e juaxruxin Ncháina Jesús. ² Kaxin na ndachro na ixi ícha no'e na, ko je'a nduaxin ixi xratitjáña tsangi na. ³ Ko ngisen tjue'e ndo Dio, ndo Dio kaxon ó chúxin ndo sen.

⁴ Ko ti xrojuineni ntao tsikajon na ngajin ídolo, ó nojna jian ixi ídolo xro'an juachaxin chónnda nti'i nunte xasintajni ixi naakua ndo Dio jii. ⁵ Ste kaxin na ndachro na ixi jii kueya dio ngajni ko nunte xasintajni. Ko maski jii itsjé nge'e nchekin'in na "dio", ⁶ jaina je'o chondana naakua ndo Dio, me'e Ndotáina, ko je'e ndo juinchekonchjian ndo kain nge'e ko jaina stechónna ixi tikinixin'enna ndo. Ko kaxon jii naakua Ncháina, me'e ndo Jesucristo, ko kain nge'e jichón ixi je'e ndo, ko kaxon jaina stechónna ixi juachaxien ndo.

⁷ Ko kain'a sen no'e sen ji'i. Kaxin sen titikaon ndo Cristo, je'e sen bakajon sen juasaya* ngajin ídolo ko xraxaxaon sen ixi ídolo me'e chónnda juachaxin, ko jaña siá ine sen ntao tsikajon na ngajin ídolo, me'e xraxaon sen ixi kuama sen ijje. ⁸ Ko jaina nojna ixi je'a ti nge'e sintena o ti nge'e sinte'ana tingijna xrochuntiana ndo Dio. ⁹ Maski chao sineni kain nge'e o sine'ani, xrokonda xrotsje'eni ixi ti sintu'una sincheníe'a ikaxin sen kichuuna, sen xratitikaon'a jian. ¹⁰ Méxin, siá xrojan ngisen xratitikaon'a Ncháina jian, tsikon sen ixi ja'anta, xro no'anta jian, sinenta no ti chónnda na ídolo, kaxon je'e sen xroxaxaon sen ixi chao sine sen nge'e kuayé'e naa ídolo xro'an juachaxin chónnda. ¹¹ Ko jaña kondaxin ja'anta tsitjáña naa sen kichuunta xrasoji'a titikaon sen ndo Cristo, ko je'e ndo kaxon kuexin ndo ixi je'e sen. ¹² Méxin, siá sincheni'enta aséen sen kichuunta, sen xrasoji'a titikaon Ncháina, ja'anta ritamanta ijje ko titikaon'anta nge'e kuituan'an ndo Cristo. ¹³ Méxin, siá kondeexin ti sineni naa sen

* 8:7 8:7 juasaya respeto, honor

kichuuna tsoni'e aséen sen, cháña sine'ani ntao ixi kondeexin jaína, naa sen kichuuna sinche'e sen ti ndako'a.

9

Ti tikinixin'en sen apóstol

¹ Jan'an xro'an inaa ngisen tetuanna ixi jan'an naa apóstol, ngisen Ncháina Jesús tsikinche'e ixi jan'an bikon ndo. Ko ixra junta'a, me'e ja'anta kuitikaonnta Ncháina Jesús. ² Ko kaxin na ndachro na ixi jan'an je'a apóstolna. Ko ja'anta jian no'anta ixi ja'anta kuitikaonnta Ncháina ixi ixra junta'a jan'an, me'e tjakoxin ixi nduaxin Ncháina Jesús kuinche'ena ndo jan'an.

³ Méxin, nchakon xrojan ngisen ndachijina ji'i, jan'an chao ndachrjan: ⁴ Jan'anna tikinixin tsayá'ana nge'e tsajon sen sinena ko tsi'ina. ⁵ Kaxon jan'anna chao xrochondana naa janchri'nana titikaon Ncháina xrokuajiki'anna xranchi ikaxin sen apóstol tsikinche'e Ncháina Jesús, xranchi ndo Pedro ko sen kichuu ndo Jesús. ⁶ ¿Á xraxaonnta ixi je'o ndo Bernabé ko jan'an, xrokonda sinta'ana ixra ixi jaña sinena? ⁷ Naa xi soldado je'a sincheja xa inaa ixra me'e sine xa. ¿Ngisen tjenga ntã tu uva ko ne'a sen itu tóña? ¿Ko ngisen chónnda kutuchjon ko ti'a sen itsjin tajon ba? ⁸ Ndachro'anta ixi jan'on jan'an jaña xraxra'on. Na'i, kaxon jaña jitaxin xroon tsikjin ndo Moisés. ⁹ *Ja'in ndachro xroon tsikjin ndo: "Take'anta nchisen ro'a kuxinta nchakon tondaki ba katrigo ti tandáanta no." ¿Á je'o ixi kuxinta taaxin ndo Dio juachjaon? ¹⁰ Na'i. Kaxon ixi jaína taa ndo juachjaon. Jaña jitaxin xroon ixi jaína. Méxin, ni chjée nchechji nunte'e ixi tsinga ko ni tondaki katrigo, stehón'en na tsjatsi'in na nge'e bengana. ¹¹ *Ko siá jan'anna bengana chijnie ndo Dio ngaya asáanta, tikinixinnana tsayá'ana nge'e tsajonnta ixi jian tsintee jan'anna. ¹² Ko siá ikaxin sen apóstol tjanchia sen nge'e, jan'anna ícha tikinixinnana tsjanchiana ti xrokondanana.

Ko maski tikinixinnana, tjancha'ina nge'e xrokondanana, tjancha'ina maski tangi stena ixi tjaun'ana me'e tingakon'en ti tsin'ennta chijnie ndo Cristo. ¹³ Ja'anta no'anta ixi ni tjako ni'ngo judio, ni itji ni'ngo tajon na nge'e xrokonde'e ni tjako. Ko ni nche'e xra ti jii altar tikinixin'en na tayé'e na nge'e tsikajon na ngajin ndo Dio. ¹⁴ *Méxin, jaña kaxon Ncháina kuetuan'an ndo ixi sen nche'e xrée ndo, sen chronga chijnie ndo, ixi ixra me'e tsachrjenixin ti sine sen. ¹⁵ Ko maski jan'an chao tsjanchia nge'e tikinixinna, nta'i me'e, ko kjin'a xroon ji'i ixi ja'anta xrochjánanta xrojan nge'e xrokondana. Na'i. Maski tsenxinna jinta, tjaun'a tsjancha'anta xrojan nge'e ixi tjaun'a tsachrjena juaxruxin chonda.

¹⁶ Je'a ixi tja'on sintajíe aséenna ixi tjako chijnie ndo Dio, chijni tajon juachaxin tsehónni kain nchakon. Na'i. Jan'an nta'a ixra ixi ndo Dio jaña kotuanna ndo. Lastuna siá xrochrjanga'i chijnie ndo. ¹⁷ Méxin, jan'an chuan'i xroxengana 'na ixi tjako chijnie ndo Dio, ixi jan'an xranchangina'i á tja'on sinta'a ixra o na'i. Ndo Dio, je'e ndo kotuanna ndo ko jan'an kuiteka'on. ¹⁸ ¿Méxin, nge'e tsjacha jan'an ixi nichja chijni ji'i? Ko nóna jan'an ixi ti tsjácha me'e richonda juaxruxin

ixi tjakō chijnie ndo Dio, ko xro'an tomi tsjácha; maski tikinixinna tsjácha ixi ixrā rinta'a.

¹⁹ Méxin, maski xro'an ngisen ícha tetuan'an aséenna, nta'a ixrā ixi je'o tja'on tsingijna chujni ixi jaña itsjé nā tsitikaon nā ndo Cristo. ²⁰ Nchakon ritjén ngajin ni judío, jan'an nta'a xranchi nche'e ni judío ixi jaña xrokuitikaon nā ndo Cristo. Ko titika'on ti kuetuan'an ndo Moisés, maski íxrokonda'i xrokuitika'on ley me'e. ²¹ Ko nchakon ritjén ngajin ni titikaon'a ley, jan'an nta'a xranchi je'e nā ixi jaña tsingijna nā tsitikaon nā ndo Cristo ko je'a ixi titikaon'a ley. Na'i jan'an titika'on nge'e kuetuan'an ndo Cristo. ²² Nchakon ritjén ngajin sen nandá taxi titikaon ndo Cristo, jan'an nta'a xranchi je'e sen ixi jaña ícha sen tsitikaon. Jan'an nta'a xranchi ngujngu chujni ixi jaña ikaxin nā tsitikaon nā ndo Cristo. ²³ Kain ji'i nta'a ixi tsienxin nā chijnie ndo Dio ko ixi tja'on tsayá'a kain nge'e jian tsajon ndo.

²⁴ Ja'anta no'anta ixi nchakon tinga itsjé chujni ixi tjaun nā tsjacha nā naa nge'e, je'a kain nā tsjacha nā tsayé'e nā me'e. Jaña kaxon ti titika'onna ndo Cristo, jian sintu'una ixi jaña tsayé'ena nge'e tsituina ndo. ²⁵ Ni tinga, tintu'e nā kain ti tingijna'i nā tsjacha nā ko tayakon'en nā aséen nā ixi tjaun nā xrojuacha nā maski naa nge'e taka tsjexin. Ko jaina ntu'una xrée Ncháina Jesús ixi tsayé'ena naa nge'e nai'a tsjexin. ²⁶ Ko jan'an, nta'a ixrā ixi tsjácha nge'e tsajon ndo Jesús ko nta'a ixrā ixi nóna nge'e nta'a. Ko je'a xruenxon nta'a ji'i. ²⁷ Jan'an tintua'i ixi cuerpona tsituan'an ngajin jan'an, ko tetuan'an aséenna ixi jian tsitika'on ixi tjaun'a sinta'a ti ndako'a ko ixi jan'an ó juako chijnie ndo Dio ngajin ikaxin nā ko nchakon ndo Dio tsajon ndo ti ndachro ndo ngajin chujni, tjaun'a ixi jan'an tsayá'i.

10

Nge'e tetuan'an ndo Dio kondee ídolo

¹ Kichuuna, jan'an tja'on tsono'anta ixi sen kuachrjenixinna, kain sen kuintee sen ngangí naa itjuj bake'e ndo Dio, ko kain sen kuatsingatu'e sen Ndachaon ndatin'in Játse. ² Jaña kain sen kuarue'e ndo Moisés bikitée sen ixi kuintee sen ngangí itjuj ko kuatsingatu'e sen ndachaon* ko jaña kuitikaon sen kain ti kuetuan'an ndo Moisés. ³ Ko kain sen xraje'o juine sen nge'e kujxin ngajni ⁴ ko kain sen naxraje'o kui'i sen nge'e kuajon ndo Dio ixi kui'i sen inda kuachrjexin naa ixro juinchenchaon ndo Dio, ixro me'e ndo Cristo. ⁵ Ko itsjé sen juinche'a sen ti tjaun ndo Dio; méxin, koñao ndo ko ntajie nchese nti'a kuenxin sen.

⁶ Kain ji'i kon'en ixi juako ngajin jaina ixi jaina tsikakuenxin'ana sinche'ena ti ndako'a xranchi juinche'e je'e sen. ⁷ Méxin, titikaon'anta ídolo xranchi juinche'e kaxin sen, jaña jitaxin xroon chijnie ndo Dio tsikjin sen kuachronga ó sa'ó: “Kain chujni bake'e sen nunte juine sen ko kui'i sen, tjume'e bingatjen sen ko ité sen ko juinche'e sen ti ndako'a.” ⁸ Kaxon xrochonda'ina nchri je'a janchrí'ana xranchi juinche'e kaxin sen ko kondeexin me'e naakua nchakon kuen'en ventitres mil sen. ⁹ Kaxon sintu'ana ixi tsikonna á nduaxin tsoñao ndo Dio xranchi juinche'e je'e sen ko kondeexin me'e kuen'en sen ixi kunchee juine'e ba sen. ¹⁰ Ko xronichjangié'ana ndo Dio xranchi je'e

* **10:2** 10:2 ndachaon mar

sen kuanichjangí'e sen ndo, méxin kuji naa ángel ne'e xichononte† ko naakóñaxón xa sen.

¹¹ Kain ji'i kon'en sen tachrí'ina ixi jaña kaxon jajna xrokonojna ko ji'i jitaxin xroon ixi tsjakojna jajna ti stena jai ti ó tsjexin tsitjáña nunte xasintajni. ¹² Ko ngisen xraxaon ixi jian jinche'e sen, xrotsje'e sen jian, ixi kain nchakon jaña sinche'e sen. ¹³ Ja'anta ti xrojan nge'e tsango tangi kon'annta, xraxaonnta ixi kain chujni jaña ton'en na kaxon. Ko ja'anta chuntianta ndo Dio ixi je'e ndo tsintua'inta ndo ixi ja'anta tsatsinganta naa juachjaon tsango tangi ti tsokuaxian'inta. Méxin, nchakon tsii xrojan nge'e tangi ngajinnta, ndo Dio tsingijnanta ndo ko jaña tsjachanta.

¹⁴ Méxin, kichuuna, titikaon'anta ídolo. ¹⁵ Ja'in nichja'anta ixi nóna tienxinnta nge'e rindachrjan. Ko ja'onta take'énta xroxraonnta á nduaxin ti ndachrjan. ¹⁶ *Nchakon intena cena juako Ncháina Jesús ko tajonna juasaya ngajin ndo, kainna tu'una ti jitjiá copa ko naakua xraxaonna ixi jnié ndo Cristo kuintji ixi jajna. Ko tonchrijinna nutja intena ko jaña xraxaonna ixi je'e ndo kuajon ndo cuerpoe ndo ixi jajna. ¹⁷ Maski kueyana, kainna naakua nutja intena ixi kainna ikjanna naakua cuerpoe ndo Cristo.

¹⁸ Tsje'enta xranchi nche'e ni tjajna Israel, ine na iko tsikajon na ngajin ndo Dio me'e xrondachro ixi je'e na kaxon nekao kichuuna nge'e tsikajon na ngajin ndo. ¹⁹ Ndachrjan'i ixi ti ídolo chónnda juachaxin, ko kaxon ndachrjan'i ixi ntao tajon na ngajin ídolo me'e tjintee. Na'i. ²⁰ Ndachrjan ixi ni titikaon'a ndo Dio tajon na xrojan nge'e ngajin ídolo ko nduaxin espíritue Xixron'anxrée tayé'e ji'i, je'a ndo Dio. Ko jan'an tjaun'a ixi jaña xrojuinche'enta kaxon ixi tjaun'a kaxon ja'anta tsjitexinnta ngajin espíritue Xixron'anxrée. ²¹ Jua'i tsu'una nge'e ti xraxaonxinna jnié Ncháina Jesús ko kaxon tsu'una nge'e xraxaonxinna espíritue Xixron'anxrée. Ko jua'i sintena nutja xruaxaonxinna cuerpoe Ncháina Jesús ko kaxon sintena nge'e xroxraonxinna espíritue Xixron'anxrée. ²² ¿Á tjaunnta ixi ndo Dio tsoñao ndo? ¿Á jajna ícha chondana juachaxin ixi je'e ndo?

Tsjena nge'e ícha tsingijna sen kichuuna

²³ *Chao sintu'una kain nge'e ko je'a kain nge'e jian. Chao sintu'una xrojan nge'e tjaunna ko je'a kain ti tjaunna tsingijnana ixi ícha tsichuxinna ndo Dio. ²⁴ Tjé'anta je'o nge'e ja'onta tjaunnta ixi tsake'enta juaxruxin. Na'i. Kaxon tjéenta nge'e tsingijna ikaxin sen.

²⁵ Chao sintenta kain ntao tochji ngataon ndasin ko xro'an nge'e tjanchangínta, jaña xroxraon'anta á ndako o ndakua'i rinche'enta, ²⁶ ixi kain nge'e jii nunte xasintajni, Ncháina Jesús juinchéña ndo.

²⁷ Ko siá xrojan ni titikaon'a Ncháina xrokuiya'anta na ixi xrojuinteku'unta na, ko ja'anta tjaunnta xrokonchjiñe'enta, chao sintenta nge'e tjáanta na ko tsjanchangi'anta nge'e kondee ti sintenta ²⁸ Ko siá xrojan ngisen xrondachro ixi ntao sintenta ó tsikajon na ngajin naa ídolo, cháña nte'anta ntao me'e, ixi kondeexin ti nche'enta, ndako'a xroxraon na. ²⁹ Ndachrjan ji'i ixi tja'on ixi ndako xroxraon ni titikaon'a ndo Dio, je'a ixi xrojan ja'anta ndakua'i xroxraonnta.

† **10:10** 10:10 xichononte muerte **10:16** 10:16: Mt. 26:26-28; Mr. 14:22-24; Lc. 22:19, 20.
10:23 10:23: 1Co. 6:12.

Jan'an nchena'i juaxruxin sinta'i naa nge'e je'o ixi ikaxin sen ndako'a xroxraon sen. ³⁰ Siá jan'an tajon juasaya ngajin ndo Dio ixi nge'e siné, ¿sonda ndakua'i xronichja na ixi xrojan nge'e juiné? ³¹ Nchakon intenta ko tin'innta ko nchakon nche'enta ixra, kain ji'i nche'enta ixi jaña tsayé'e ndo Dio juasaya. ³² Nche'anta nge'e sincheni'e aséen ikaxin sen, maski sen judío o maski sen je'a judío o sen ningue ndo Dio. ³³ Jan'an tja'on ixi kain ti nta'a xrobake'exin juaxruxin kain chujni, je'a tja'on ixi je'o jan'an xrobake'é juaxruxin. Na'i. Jan'an tja'on ixi jian tsake'e ikaxin chujni ixi tja'on tsitikaon na ndo Dio.

11

¹ *Nche'enta xranchi nta'a jan'an ixi jan'an nta'a xranchi juinche'e ndo Cristo.

Xranchi xrojuinche'eni nchakon xra'oni ni'ngo

² Kichuuna, juasianta ixi kain nchakon xraxaonninta ko titikaonnta nge'e juntakuan'annta. ³ Ko tja'on tsono'anta ixi ndo Cristo tetuen'en ndo kain xi, ko kain xi tetuen'en xa janchri'e xa, ko kaxon jaña ndo Dio tetuen'en ndo ndo Cristo. ⁴ Ko naa xi ti nichje'e ndo Dio o tjako xa chijnie ndo ko jichjinga xa xronchritjé'e xa, ña xrondachro chónda'i xa juasaya ngajin Ncháina Jesús. ⁵ Ko siá naa nchri jixratja'i jaa nchra ti nichje'e nchra ndo Dio ko ti jitjako nchra chijnie ndo, ña xrondachro ixi chónda'i nchra juasaya ngajin ndoxi'e nchra me'e xrokjui xranchi xrochónda'i nchra xrajaa nchra. ⁶ Ko siá naa nchri tjaun'a nchra xroxratja jaa nchra, cháña xrokjín jaa nchra. Ko siá tsosue'e nchra xrokjín jaa nchra, cháña xroxratja jaa nchra. ⁷ Ko xi xrokonda'i xroxratja jaa xa ixi je'e xa tsixexin xa xranchi ndo Dio ko ngajinxin xa tsikonni juachaxien ndo Dio. Ko naa nchri, ngajin nchra tikonxin juachaxin chónda ndoxi'e nchra. ⁸ Ixi nchakon xraxrangíxixión nunte xasintajni, xi kuachrjenixin'a xa naa nchri. Na'i. Nchri kuachrjenixin nchra naa xi. ⁹ Ko kóna'i xi kondeexin nchri. Na'i. Nchri kóna nchra ixi xi xrokonde'e xa ngisen tsekao xa. ¹⁰ Méxin, xrokonda xroxratja jaa nchri ixi jaña xrondachro je'e nchra titikaon nchra ndoxi'e nchra ko jaña sen ángel tsikon sen ixi titikaon nchra. ¹¹ Ko ti titikaonni ndo Cristo xrokonda ixi xi tsingijna xa nchri ko nchri tsingijna nchra xi ixi naxraje'o tjintee sen ngajin ndo Dio. ¹² Ti xrangíxixión nchri kuachrjenixin nchra naa xi, jaña jai kaxon xi tjonglexin xa ixi naa nchri. Ko kainna tixinixin'enna ndo Dio.

¹³ Ja'anta nge'e xraxaonnta, ¿á chao naa nchri xroxratja'i jaa nchra xronichje'e nchra ndo Dio? ¹⁴ Tikonni ixi tosue'eni ixi naa xi tsintu'e xa tsangi xrajaa xa. ¹⁵ Ko nchri chaxro tikonni nchra chrian xrajaa nchra ixi ndo Dio kuajon ndo xrajaa nchra ixi jaña xroxratja jaa nchra. ¹⁶ Ko siá jii xrojan ngisen titikaon'a ji'i, tsono'anta ixi jan'anna ko kain sen ningue ndo Dio jaña titika'onna.

Ndako'a nche'e sen ti ine sen cena juako Ncháina

¹⁷ Ko jii naa nge'e xrontatjunta ixi ndakua'i nche'enta. Nchakon xejunta ni'ngo naa nge'e jian xrojuinche'enta ko nche'anta me'e. ¹⁸ Sa'ó xrontatjunta ixi jan'an kujn'an nchakon xejunta tetoku'u kichuunta. Ko jan'an tianxin ixi nchéxin jaña jiton'en. ¹⁹ Xrokonda tson'en jaña ixi jaña xrokonoaxinnta ngisen nduaxin titikaon Ncháina

ko ngisen na'i. ²⁰ Méxin, siá tjakaxin kichuunta nchakon xejunta sintenta cena juako Ncháina, nduaxin'a nche'enta ti juako Ncháina. ²¹ Ixi nchakon sintenta, kaxinnta chuen'anta ko intenta, méxin kaxinnta xra chundanta jinta ko kaxinnta kuannta. ²² ¿Á chonda'inta nchianduinta? Nti'a xrojuintexinnta ko xrokui'inta nge'e tjaunnta. Siá jaña nche'enta ngaxin'in ni'ngo, me'e xrondachro chonda'inta juasaya ngajin ningue ndo Dio ko me'e tosueixin sen nóa, sen chónda'i nge'e sine. ¿Nge'e tjaunnta xrondachrjan? Chuen'anta ixi xrondachrjan jian stenche'enta. Na'i. Je'a jian nche'enta.

Sintena ixi xraxaxaunxinna Ncháina

²³ Ti juakona Ncháina, me'e ntakuan'annta: Ixi tiie itsé na ndo, je'e ndo kua ndo nutja ²⁴ ko kuajon ndo juasaya ngajin ndo Dio ko tjume'e konchrinjin ndo nutja ko ndachro ndo: "Ji'i cuerpona tsajon ko tsen'en ixi ja'anta. Nchakon sintenta nio xraxaonntana." ²⁵ Ko juexin juine sen, itsé ndo copa jitjiá ndée tu uva ko ndachro ndo: "Copa jitjiá ndée tu uva ji'i; me'e xrondachro tsóña naa ley natjúá ixi tsintji jnina. Nchakon tsi'inta ndée tu uva ji'i, jan'an xroxraonntana." ²⁶ Méxin, nchakon sintenta nutja ko tsi'inta ndée tu uva, me'e xroxraonnta ixi kuen'en Ncháina Jesús. Jaña nche'enta tsijja nchakon xrokjan Ncháina.

Xranchi sineni cena juako Ncháina

²⁷ Méxin, siá xrojan ngisen sine nutja ko tsi'i sen ndée tu uva xroxraonxin sen Ncháina ko siá ndako'a sinche'e sen me'e, tsama sen ijié ixi chónde'a sen juasaya ngajin cuerpoe ko jnié Ncháina Jesús. ²⁸ Méxin, ngujnguna xrokonda xroxraonna sa'ó á ndako o ndakua'i juntu'una ko tjume'e sintena nutja ko tsu'una ndée tu uva. ²⁹ Ko ngisen sine ko tsi'i ko nduaxin'a xraxaon sen cuerpoe Ncháina Jesús, ndo Dio sinchekama ndo sen ijié. ³⁰ Ko méxin itsjénta ni'anta ko itsjénta soji'anta ko ikaxin sen ó kuen'en sen. ³¹ Méxin, xrokonda xrotsje'ena jian xranchi jii ngaya aséejina nchakon xroxraonna ixi je'e ndo ko jaña Ncháina sinchekama'ina ndo ijié. ³² Ko siá ndo Dio tsjankata'ana ndo ijié jai, ko kaxon tangi tsojina ixi jaña tjaun ndo tsjakojna ndo jian sintu'una ixi jaña í tsjankata'ina ndo ijié xranchi chujni nunte xasintajni.

³³ Méxin, kichuuna, nchakon xra'onta ixi sintenta cena juako Ncháina, chón'en ngujngu kichuunta. ³⁴ Ko siá jii naa sen kuen'en jinta, cháña sa'ó sine sen xrojan nge'e ndo'a sen ixi ndo Dio í tsjankata'i ndo sen ijié nchakon xra'onta.

Ko xra jii ikaxin nge'e xrontatjunta nchakon tsjasotsja'anta.

12

Espíritue ndo Dio tajon ixra ngajin ngujngu chujnie

¹ Kichuuna, tja'on tsono'anta nge'e ixra tajon Espíritue ndo Dio tayé'e ngujngu chujnie ndo.

² Ja'anta ó no'anta jian ixi nchakon xratitikaon'anta Ncháina Jesús, ja'anta kuarue'enta kaxin ídolo jua'i nichja. ³ Méxin, xrontatjunta ixi ngisen nichjixin Espíritue ndo Dio, jua'i xronichjangí'e sen ndo Jesús, ko xro'an ngisen chao xrondachro ixi ndo Jesús Nchée sen, siá nichjixin'a sen ixi Espíritue ndo Dio.

⁴ *Jii kueya ixra tajon Espiritue ndo Dio ko xraje'o Espiritue ndo jitajon kain ixra me'e. ⁵ Ko jii itsje ixra sinche'eni, ko kain ixra me'e xree Nchaina. ⁶ Ko jii kueya ixra nche'e ngujngu sen ko xraje'o ndo Dio, ndo tajon juachaxin sinche'eni ixra me'e. ⁷ Ndo Dio tajon juachaxin ngajin ngujngu chujnie ndo iki sinche'e sen ixra ko iki juachaxien Espiritue ndo me'e tsingijna sen ikaxin sen kichuu sen. ⁸ Espiritue ndo tajon juachaxin ngajin kaxin sen tsono'e sen chijni tsango jian, ko ngajin ikaxin sen tajon ndo juachaxin tsango jian xronichja sen chijnie ndo. ⁹ Ko Espiritue ndo tajon ngajin ikaxin sen iki icha xrochuntia sen ndo Dio ko kaxon ngajin ikaxin sen juachaxin iki sinchexrjuen'en sen chujni ni'e. ¹⁰ Ko ikaxin sen taye'e sen juachaxin sinche'e sen kaxin ixra tsango ijie, ko ikaxin sen taye'e sen juachaxin xrochronga sen nge'e jindachro ndo Dio, ikaxin sen taye'e juachaxin xrondachro sen nge'e jinichjixin chujni, a Espiritu jian o espiritu ña'i, ko ikaxin sen taye'e sen juachaxin xronichja sen itsje ngigua, ko ikaxin sen taye'e sen juachaxin xrochronga sen nge'e xrondachro ngigua me'e. ¹¹ Ko xraje'o Espiritue ndo Dio tajon kain ji'in ko je'e ndo tajon ndo juachaxin ti xra sinche'e ngujngu chujnie ndo xranchi je'e ndo tjaun ndo.

Kainna tikinixin'enna ndo Cristo

¹² *Sen ningue Ndo Cristo ste sen xranchi naa cuerpoe chujni, jaña ste sen iki chonda kueya parte. Ko maski kueya parte, naakua cuerpo jii. Jaña ningue ndo Cristo naakua cuerpo kaxon. ¹³ Kainna maski a sen judiona o a je'a sen judiona, o maski sen nchenche'e na ixra* kain nchakon ko xenge'a sen 'na, o a sen tituan'an, kainna naakuaxon Espiritue ndo Dio bikiteexina, ko kainna ikjanna naakua cuerpoe ndo Cristo, ko xranchi naakua chujni, jaña kuaye'ena Espiritue ndo Dio.

¹⁴ Ixi cuerpo je'a naakua parte chonda. Na'i. Itsje parte chonda. ¹⁵ Sia tutaina xrondachro: "Jan'an je'a itjani, mexin jan'an tikinixian'i cuerpo", me'e a je'a xraje'o cuerpo kayui, itjani ko tuteeni. ¹⁶ Kaxon sia xrondachro naa ndatsjonni: "Jan'an je'a ikonni, mexin jan'an tikinixian'i cuerpo", ko je'a nduaxin me'e kaxon. ¹⁷ Sia nchiji cuerpo xrokjui ikonni, ¿xranchi xrokuin'enni? Ko sia nchiji cuerpoeni xrokjui ndatsjonni, ¿xranchi xrobakaxre'eni? ¹⁸ Mexin, ndo Dio kuituan'an ndo no tsake'e ngujngu parte ne'e cuerpo xranchi tja'on je'e ndo. ¹⁹ Ko sia naa parte xrokjui nchiji cuerpo, i xrokuake'a cuerpo. ²⁰ Ko nduaxin kueya parte chonda naa cuerpo ko kain parte me'e naakua cuerpo.

²¹ Ikonni jua'i xrondache itjani: "Xrokondana'ia ja'a", ko kaxon jaani jua'i xrondache tuteeni: "Xrokondana'ia ja'a." ²² Ti parte xraxaonni iki tanto'a tjintee, me'e ti icha xrokonda ²³ ko ikaxin parte ne'e cuerpo xraxaonni tjinte'a ko me'e ti icha jian tetsaa ko ti parte icha chaxro'a, me'e ti icha tatjani. ²⁴ Ko nge'e ti icha chaxro chondana xrokonda'i xroxratjixin manta. Je'e ndo Dio juinchekonchjian ndo nchiji cuerpoena ko je'e ndo kuajon ndo ti tjintee ngajin parte icha tjinte'a. ²⁵ Jaña kain parte cuerpoeni naakua jitsixin kichuu ko jaña tingijna kichuu. ²⁶ Nchakon toni'e naa parte cuerpoeni, kain ikaxin parte kaxon tiin; ko nchakon tayakon'enni naa parte, nchiji cuerpo take'e juaxruxin.

27 Ko ja'anta ikjannta cuerpoe ndo Cristo ko ngujngunta tikinixin'ennta cuerpoe ndo. 28 *Ko ndo Dio kuinche'e ndo sen sinche'e xrée ndo ti ni'ngo, sa'ó kuinche'e ndo sen apóstol; tjume'e kuinche'e ndo sen xrochronga nge'e nichja ndo. Nínxin kuajon ndo juachaxin ngajin sen tsjako chijnie ndo, ko kaxon kuajon ndo juachaxin ngajin kaxin sen sinche'e sen kaxin ixra ijié, ko kaxon kuajon ndo juachaxin ngajin ikaxin sen sinchexrjuen'en chujni ni'e, ko kuajon ndo ngajin ikaxin sen juachaxin tsingijna sen ikaxin chujni, kaxon kuajon ndo juachaxin ngajin ikaxin sen tsetuan'an sen ixra ni'ngo, ko kaxon kuajon ndo juachaxin ngajin ikaxin sen xronichjaxin sen inaa ngigua. 29 Kain'a sen kuayé'e sen ixra apóstol, ko kain'a sen kuayé'e sen juachaxin xronichja nge'e ndachro ndo Dio, ko kain'a sen chónnda sen juachaxin tsjako sen chijnie ndo, kain'a sen chónnda sen juachaxin sinche'e sen kaxin ixra ijié, 30 ko kain'a sen chónnda sen juachaxin sinchexrjuen'en sen chujni ni'e, ko kain'a sen chónnda sen juachaxin xronichjaxin sen jée ngigua, kain'a sen chónnda sen juachaxin xrochronga sen nge'e xrondachro ngigua me'e. 31 Tjéenta naa ixra ícha jian xrotjáanta ndo Dio. Ko jai jan'an tsjako'anta naa cha'o ícha jian xrorué'enta.

13

Xrotjue'e kichuuna

1 Siá xronichja ikaxin ngigua ko xronichja xranchi nichja sen ángel, ko tjaun'a sen kichian, kain me'e xro'an tjintee ko xrokjanna xranchi naa nítjuá je'o tonkjan, o naa chika séen tonkjan. 2 *Ko siá xronichja chijnie ndo Dio, ko siá xrokuiánxin kain nge'e xra noe'a ikaxin chujni, ko siá xrokonojna kain nge'e, ko ícha xrochuntia ndo Dio ko chao xrontatjan naa ijna: tachrjengíxian nti'i ko satjia nango, maski jaña sinta'a ko tjaun'a sen kichian, kain ti nta'a xro'an tjintee. 3 Ko siá tsingijna ni nóa ko xrotjá'a na kain nge'e chonda, ko maski xrokuajon cuerpona xroche, ko tjua'i sen kichian, xro'an tjintee nge'e nta'a jan'an.

4 Ko sen tjue'e sen kichuu toña'o'a sen taka, ko jian aséen sen, ko je'a tochjio sen, nchejié'a aséen sen, ko ndachro'a sen ixi tsango no'e sen, 5 je'a ndakua'i nche'e sen ko je'a ña'i sen, je'a taka chjée sen juaña'o, ko tjenge'a sen ti nchekao na sen, 6 ko chée'a sen ti nge'e nche'e ni ndako'a. Je'e sen ste sen juaxruxin nchakon inaa chujni nichja ti nduaxin. 7 Siá tjue'e kichuuna maski xrojan nge'e ndako'a sinchejna na, toña'o'ana, ko nduaxin titika'onna ndo Dio, me'e xrochon'enna ixi tsingijnana ndo.

8 Ti tjue'e kichuuna nai'a tsjexin. Ko tsji nchakon ti nichja sen chronga chijnie ndo Dio tsjexin, ko nichja sen ikaxin ngigua tsjexin, ko tsjexin kain ti kuano'e chujni. 9 Ti nojna jai ko ti nichjana ixi ndo Dio me'e naa nge'e xrachuxin'ana jian. 10 Ko nchakon tsji ti tsango jian, tjume'e tsjexin ti nchíin nojna jai.

11 Nchakon xranchíina, kuanichja xranchi xjanchíin, kuaxraxa'on xranchi xjanchíin ko bakianxin xranchi tienxin naa xjanchíin. Ko nchakon ba'ngi kuintu'a kain ti kuenta'a xranchi xjanchíin. 12 Jai tikon'ana jian, tikonna xranchi tikonni ixi naa xrosenda chónnda kitja,

ko tjume'e tsij nchakon chao tsikonna ndo Cristo ixi ikonna. Ko jai xratitjáña tsichuxinna ndo; ko tsij nchakon nduaxin xrochuxinna ndo Dio jian xranchi ndo Dio chuxinna ndo jaina. ¹³ Ko jai jii ní nge'e tjintee, me'e ti xrochuntiana ndo Dio, ko ti nojna jian ixi je'e ndo xrochajaina ndo ti stechon'enna, ko ti xrotjue'e kichuuna. Ko ti ícha tjintee me'e ti xrotjue'e kichuuna.

14

Ti nichja na ikaxin ngigua ko chronga na chijnie ndo Dio

¹ Ícha tjéenta xrotjue'e kichuunta ko ícha jian tjanhianta ixi Espíritue ndo Dio xrotjáanta juachaxin ixi xronichjanta nge'e tjaun ndo. ² Ixi ngisen nichja ikaxin ngigua, ngajin ndo Dio nichja sen ko je'a ngajin chujni, ixi xro'an ngisen tienxin nge'e jinichja sen ixi espíritue ndo Dio nichjaxin sen ti xranoe'a sen. ³ Ko ngisen nichja nge'e jichrónga ndo Dio, me'e xrokonde'e chujni ixi ícha jian sinche'e sen ko jaña tsake'e sen juaxruxin. ⁴ Ko ngisen nichja ikaxin ngigua je'o tsingijna aséen sen ixi ícha tsono'e sen juachaxien ndo Dio. Ko ngisen nichja nge'e tjaun ndo Dio tsono'eni, sen me'e tsingijna ikaxin sen ni'ngo ixi ícha tsono'e sen.

⁵ Jan'an tja'on ixi kainnta xronichjanta ikaxin ngigua tajon espíritue ndo Dio. Ko ícha jian ikaxinnta xrochronganta nge'e tjaun ndo Dio tsono'eni ixi ícha tjintee xrochronga sen nge'e tjaun ndo Dio ixi ti xronichjani ikaxin ngigua. O siá je'e sen kaxon xrondachro sen nge'e ti nichja sen ixi jaña tsienxin kain sen titikaon ndo Dio. ⁶ Kichuuna, siá jai xrojuasótsja'anta ko xronichjaxin ikaxin ngigua, xruenxon xronichja me'e. Ícha jian xrobingijnanta siá jan'an xronichjaxin naa ngigua tienxinnta, jaña tsono'anta nge'e ndachro ndo Dio o tsienxinnta naa nge'e xranoa'inta, o xrontatjunta naa nge'e tjaun ndo Dio xrokono'anta, o xrojuako'anta naa nge'e jian.

⁷ Ixi kaxon xranchi tonkjan naa ntaxro ko tonkjan naa arpa, siá xraje'o tonkjan ngujngu, jua'i tsichuxinni nge'e soon jitonkjan. ⁸ Ko siá ndako'a xrondachro tjao, ¿xranchi xronojna xrondachro satsjina guerra o na'i? ⁹ Jaña ja'anta kaxon, siá nichjanta naa ngigua tienxin'a chujni, ¿xranchi tsono'e sen nge'e nichjanta? Ko siá xro'an ngisen tienxin, ja'anta xranchi chrinto rinichje'enta. ¹⁰ Jii kueya ngigua nunte xasintajni, ko ngujngu ngigua jii chujni tienxin ngigua. ¹¹ Ko siá xrojan ngisen xronichja'na ko xrokuiñxin'a nge'e nichja sen, sen me'e jan'an xroxraxa'on ixi je'e sen tsikixin sen inaa tjajna ko kaxon je'e sen xroxraxaon sen ixi jan'an jée tjajna tsijixin. ¹² Méxin, ja'anta ti tsango tjaunnta tsaye'enta naa ixra tajon Espíritue ndo Dio, tjanhianta kaxin ixra tsingijna kain sen titikaon ixi jaña ícha jian tsitikaon sen.

¹³ Méxin, ngisen nichja ikaxin ngigua, xrojuanche'e sen ndo Dio ixi tsajon ndo juachaxin tsienxin sen ko xrochronga sen ti nichja sen. ¹⁴ Siá jan'an xronichja'a ndo Dio naa ngigua tajon espíritue ndo, aséenna jinichje'e ndo, ko tianxin'a nge'e rindachrjan. ¹⁵ ¿Nge'e xrojuanta'a tjume'e? Xronichjaxin ndo Dio ixi aséenna ko kaxon xrokuiñxin nge'e rintatjan ndo, ko xrotsje ngajin ndo ixi aséenna ko kaxon xrokuiñxin nge'e ritsje. ¹⁶ Ixi siá xrokuajonnta juasaya ngajin ndo Dio ixi asáanta ko sen stetin'en tsienxin'a sen nge'e rindachenta

ndo Dio, jua'i tsajon sen juasaya ixi tienxin'a sen nge'e richronta. ¹⁷ Masi tsango chaxro rinichje'enta ndo Dio ko tájonnta juasaya ngajin ndo, siá tsienxin'a sen stetin'en, ja'anta tingijna'inta sen ixi ícha tsono'e sen nge'e tikinixin'en ndo Dio. ¹⁸ Jan'an tajon juasaya ngajin ndo Dio ixi jan'an chonda juachaxin xronichja íkaxin ngigua tajon ndo Dio, ngigua tienxin'a ja'anta. ¹⁹ Ko nchakon tsixra'o sen ni'ngo, je'o tja'on xronichja na'ó chijni ti tsienxin sen ixi jaña ikaxin sen jian tsitja sen ixi siá xronichja ite* mil chijni ti inaa ngigua tsienxin'a sen.

²⁰ Kichuuna, xraxaon'anta xranchi ichjan. Ja'anta nche'enta xranchi ichjan ixi ichjan noe'a xjan nge'e xrondachro ti ndako'a. Ja'anta xraxaonnta xranchi naa sen cha. ²¹ Xroon jitaxin ti kuetuan'an ndo Dio ja'in ndachro: "Jan'an xronichjaxin ngajin ni tjajna Israel ixi ikaxin ngigua ko kaxon xronichjaxin chujni tsikixin inaa tjajna, ko je'e na tsitikaon'ana na." ²² Ti xronichjaxin ikaxin ngigua tienxin'a na, ni titikaon'a Ncháina me'e tsikon na ixra jíe ne'e ndo Dio, ko ji'i tingijna'i sen titikaon ndo. Ko chijni chronga naa nge'e juincheno'e ndo Dio, me'e tsingijna ngajin sen titikaon Ncháina Jesús, ko je'a ni titikaon'a ndo. ²³ Tjume'e nchakon xroxejunta ti jii ni'ngo kainnta titikaonnta Ncháina, ko siá kainnta xronichjanta ikaxin ngigua, ko tixin'in naa na ko tsienxin'a na nge'e stetin'en na, o xratitikaon'a na Ncháina Jesús, xrondachro na ixi tsinchetjáña jáanta. ²⁴ Ko siá xrochronganta naa nge'e juntano'anta ndo Dio, ko tixin'in naa ni titikaon'a Ncháina, o tixin'in naa ni xratienxin'a, ko tsin'en na nge'e rinichjanta, xroxraon na ixi je'e na ndako'a juinche'e na. ²⁵ Ko jaña tsonoxin nge'e imao xraxaon na ngaya aséen na ko tjume'e tsake'exin ntatuchi'in na ko tsajon na juasaya ngajin ndo Dio ko xrondachro na ixi nduaxin ndo Dio jii ngajinnta.

Ndako sintu'una kain nchakon xroxejuna ti ni'ngo

²⁶ Méxin, kichuuna, ¿nge'e xrokon'en? Nchakon xroxra'unta ti jii ni'ngo, itsjenta salmo, ko kaxinnta xrojuinchequen'ennta sen kichuunta, kaxinnta xrochronganta nge'e juntano'anta ndo Dio, kaxinnta xronichjaxinnta ikaxin ngigua tienxin'a sen, ko kaxinnta xrochronganta nge'e xrondachro ngigua me'e. Kain ji'i tson'en ixi sen ni'ngo ícha tsitikaon sen ndo Dio. ²⁷ Ko siá xronichjaxinnta ikaxin ngigua, je'o yuu o níi sen xronichja ko sa'ó naa sen ko tjume'e inaa sen, ko xrokonda ixi xrojan ngisen tienxin xrochronga sen nge'e xrondachro ti jinichja inaa sen. ²⁸ Ko siá xro'an ngisen jii ni'ngo no'e ko xrochronga nge'e xrondachro nge'e jinichja inaa sen, cháña xronichjaxin'a sen ikaxin ngigua nchakon xroxra'unta, ko je'o xronichjaxin sen ngaya aséen sen ngajin ndo Dio. ²⁹ Tájonnta juachaxin ixi xronichja yuu o níi sen xrochronga nge'e juincheno'e ndo Dio sen. Tjume'e sen jitin'en xroxraon sen á nduaxin chijnie ndo Dio ti stendachro sen jinichja. ³⁰ Ko siá xrojuincheno'e ndo Dio xronichja naa sen jii nti'a, sen sa'ó jinichja xrotenko sen ixi xronichja sen nandá kuayé'e chijnie ndo Dio. ³¹ Chao ngujngu sen xrochronga sen nge'e juincheno'e ndo Dio sen ixi jaña kainnta tsono'anta nge'e jian ko juaxrxin tsake'e asáanta. ³² Ko ngisen kuayé'e juachaxin xronichja nge'e chronga ndo Dio tsono'e sen kichuu sen, kaxon xrokonda je'o

* 14:19 14:19 ite diez

xronichja sen ti tikiñixión. ³³ Ixi ndo Dio, ndo tajon juaxruxin tsake'e aséenni, tjaun ndo kaxon jian tson'en ngaxin'in ningue ndo.

Xranchi ó kuan'annta nche'enta nchakon xra'onta ngaxin'in ni'ngo, ³⁴ sen nchri xrokonda xronichja'i sen hora ritin'ennta chijnie ndo Dio ixi ko'a juachaxin jaña tson'en; xrokonda tsitikaon sen xranchi tetuan'an ley. ³⁵ Siá tjaun sen nchri tsono'e sen xrojan nge'e, ti tsijija sen ndo'a sen, nti'a chao tsjanchangí'e sen ndoxi'e sen ti tienxin'a sen. Ixi je'a jian xronichja sen ti stetin'ennta chijnie ndo Dio ngaxin'in ni'ngo.

³⁶ Xrokono'anta ixi chijnie ndo Dio xrangíxixín'a chijni ngajinnta ko kaxon je'a ja'onta kuaye'enta chijni ji'i. ³⁷ Méxin, siá jii xrojan ngisen xraxaon ixi je'e sen chronga sen chijnie ndo Dio o xraxaon sen ixi Espíritue ndo Dio tingijna sen, xrokono'e sen ixi ti rikjin me'e naa nge'e tsiketuan'an Ncháina Jesús. ³⁸ Ko ngisen titikaon'a, ja'anta titikaon'anta sen.

³⁹ Méxin, kichuuna, tsango tjéenta ixi xrokuaye'enta juachaxin xronichjanta nge'e tjaun ndo Dio tsono'eni ko kaxon xrondachro'anta ixi jua'i xronichja sen ikaxin ngigua tsikayé'e sen, ⁴⁰ ko kain ti nge'e sinche'enta, ndako ko jian tson'en.

15

Tsixechón ndo Cristo

¹ Kichuuna, jai tja'on sintaxraxaonnta chijni jian juntakuan'annta. Chijni me'e kuaye'enta ko jian rititikaonnta. ² Ko siá tsintue'anta chijni me'e, tsarichonnta kain nchakon. Ko siá na'i, xruxon kuitikaonnta.

³ Sa'ó, juntakuan'annta nge'e jan'an kuayá'a kaxon: ndo Cristo kuenxin ndo ixi ti ndako'a juntuu'una, xranchi ndachro xroon chijnie ndo, ⁴ *ko juabaa sen ndo ko je'e ndo xechón ndo nchakon nínxin xranchi ndachro xroon chijnie ndo Dio. ⁵ *Ko sa'ó konoxin ndo ngajin ndo Pedro, ko tjume'e ngajin sen teyuu kuajikao ndo. ⁶ Tjume'e konoxin ndo ngajin quinientos sen kichuuna tsixra'o sen ko bikon sen ndo. Ko jai itsjé sen me'e xra ste sen, ko ikaxin sen ó tsiken'en sen. ⁷ Tjume'e konoxin ndo ngajin ndo Jacobo, ko tjume'e ngajin kain sen apóstol.

⁸ *Tjume'e konoxin ndo ngajin, bikon Ncháina Jesús maski jan'an ícha tjume'e kuichúxin ndo, xranchi naa xjan tsikitsingajin. ⁹ *Ko jan'an nóna ixi je'a ícha tjinteena xranchi ikaxin sen tsikinche'e Ncháina ko tikiñixinna'i xrondachijina sen apóstol, ixi jan'an kuaningakon'an ko tja'on naaxrokóñaxón sen titikaon Ncháina. ¹⁰ Maski ndako'a junta'a, juasie ndo Dio ixi juachaxien ndo kuindoxin ti xraxa'on, ko je'a xruxon bikonó'a na ndo, ixi ícha junta'a ixra ne'e ndo ixi kain sen apóstol. Ko je'a jan'an junta'a ixra me'e. Na'i. Ndo Dio bingijnana ndo ko chjána ndo juachaxin junta'a xrée ndo. ¹¹ Ko ni jan'an ko ikaxin sen tjinte'ana, ti ícha tjintee me'e ti chijni nichjana ko ti kuitikaonnta.

Xroxechón ni tsiken'en

¹² Ko siá ndachrona ixi ndo Cristo xechón ndo, ¿sonda ndachro kaxinnta ixi xechón'a chujni tsiken'en? ¹³ Siá xroxechón'a sen

tsiken'en, ña xrondachro kaxon tsixechón'a ndo Cristo. ¹⁴ Ko siá tsixechón'a ndo Cristo, tjinte'a nge'e nichjana ko nge'e tjakona ko tjinte'a kaxon nge'e chuntianta. ¹⁵ Ko siá nduaxin'a xechón chujni, jaina stencheye'ena chujni, ixi chrongana ixi ndo Dio juinchexechón ndo, ndo Cristo. Siá nduaxin sen tsiken'en xroxechón'a sen ijngo, je'a nduaxin xechón ndo Cristo. ¹⁶ Ko siá xechón'a sen tsiken'en, kaxon ndo Cristo xechón'a ndo. ¹⁷ Ko siá ndo Cristo tsixechón'a ndo, tjinte'a ti chuntianta ndo ko komé'a jianta. ¹⁸ Siá nduaxin'a xechón ndo Cristo, kaxon sen kuitikaon ndo, sen kuen'en, kuitjáña sen ko jai nai'a xroxechón sen. ¹⁹ Ko siá chuntiana ndo Cristo ko xraxaonna ixi je'o tsiingjnana ndo jai ti stena ngata'a nunte xasintajni, tsango lastuna ixi jaina xroxechón'ana.

²⁰ Ko nduaxin xechón ndo Cristo. Je'e ndo sa'ó xechón ndo ko ji'i nchenojna ixi nduaxin xroxechón sen tsiken'en. ²¹ Ixi naakua xi juangixin juinche'e ti ndako'a, méxin kain chujni kuama ijje ko kuaxi kuinteken'en chujni, kaxon jaña naakua xi xechón, méxin jaña kaxon chao xroxechón kain sen tsiken'en. ²² Ixi ti ndako'a juinche'e ndo Adán, méxin kain chujni kuaxi kuinteken'en na. Ko jai, ixi tsitikaonna ndo Cristo, jaña kaxon kainna tsechónna kain nchakon.* ²³ Ja'in xrokonda tson'en, sa'ó xechón ndo Cristo, ko tjume'e nchakon xrokjan ndo xroxechón kain sen chuntia ndo. ²⁴ Ko tsiij nchakon naatsjexinxón kain nge'e ko ndo Cristo sinchejexin ndo kain ni tetuan'an ko kain espíritu ña'i, ko tsajon ndo kain ti tetuen'en ndo tsayé'e Ndotée ndo, ndo Dio. ²⁵ Ixi xrokonda tsetuan'an ndo Cristo ti tsijija nchakon sinchejexin ndo juachaxin chóna kain ni ningakon'en ndo. ²⁶ Ko ti tsjexixin tsitjáña, me'e xichononte ko ti ten'en chujni. ²⁷ Ndo Dio kuajon ndo kain juachaxin ngajin ndo Cristo ixi tsetuen'en ndo kain nge'e. Ko ti jaña ndachro xroon chijnie ndo Dio ixi ndo Cristo tsetuen'en ndo kain nge'e, je'a xrondachro ixi tsetuen'en ndo ndo Dio kaxon. Na'i. Ixi ndo Dio chjee ndo Chjen'en ndo, xjan Jesús, kain juachaxin tsetuen'en xjan kain nge'e. ²⁸ Ko tjume'e nchakon tsjexin tsetuen'en ndo Cristo kain nge'e, ndo Cristo, Chjen'en ndo Dio, kaxon tsitikaon ndo Ndotée ndo, ndo tsikajon juachaxin ngajin ndo Cristo. Ko jaña ndo Dio tikinixin'en ndo tsetuen'en ndo kain nge'e.

²⁹ Jii ikaxin na tikitéexin na chujni ixi ni tsiken'en, ¿sonda jaña nche'e na siá titikaon'a na ixi ni tsiken'en xroxechón na ijngo?

³⁰ Ko, ¿sonda ngujngu nchakon tituexinna ixi naatsóñaxóna na? ³¹ Méxin, kichuuna, jan'an nóna ixi ngixe'i nchakon naatsóñaxónna na. Ko nduaxin juaxruxin ritjén ixi ja'anta kaxon titikaonnta Ncháina Jesucristo. ³² Ko nchakon bake'é tjajna Éfeso kuetoiki'an chujni ste nti'a ixi je'e na nche'e na xranchi iko jie'e, ¿ko nge'e xrojuacha jan'an ti tsen'enna siá nduaxin'a xroxechón ni tsiken'en? Siá nduaxin'a ji'i, cháña nche'ena xranchi ndachro kaxin na: “Sinena ko tsu'una ixi ndúya ndatsen'enna.”

³³ Tituexin'anta ixi sintaya'anta na: “Siá xrojuentonta ni ndako'a nche'e, ja'anta sinchetjáñanta kain nge'e jian no'anta.” ³⁴ Ikjannta nche'enta ti jian ko ínche'anta ti ndako'a. Kaxinnta xrandako'a titikaonnta ndo Dio ko ndachrjan ji'i ixi jaña tsosua'anta.

* **15:22** 15:22 tsechónna kain nchakon vida eterna

Xranchi xroxechón ni tsiken'en

³⁵ Nchéxin xrojan ja'anta tsjanchangínta: “¿Xranchi xroxechón ni tsiken'en ko xranchi tson'en cuerpoe na?” ³⁶ Naa nge'e ninta ti xranchangi ji'i. Tsee tengani chjaka xrokonda tsen'en tsee ixi jaña tsechón ika. ³⁷ Ti tengani je'a ika tengani. Na'i. Ti tengani naa tsee, á tsee noatrigo o ngxixe'i inaa tsee. ³⁸ Ko ndo Dio tajon ndo ngujngu nge'e tachrje ko tsóña xranchi tjaun ndo, ko ngujngu tsee xrochónnda ngujngu kée. ³⁹ Ko je'a kain cuerpo xraje'o. Na'i. Jii cuerpoe chujni, jii cuerpoe iko, jii cuerpoe kuxe, ko jii cuerpoe kuchee. ⁴⁰ Kaxon jaña jii cuerpoe sen ángel ste ngajní ko jii cuerpoe ni ste ngata'a nunte xasintajni. Ko jii cuerpoe sen ángel chaxro tsje'e ko kaxon jii cuerpoe chujni chaxro tsje'e. ⁴¹ Ti tingasáña chjiixro chaxro, ko chaxro tingasáña nchanitjao ko kaxon nchanotsé tingasáñaxin, ko maski jii itsje nchanotsé, jéexin tingasáñaxin ngujngu nchanotsé. ⁴² Jaña kaxon tson'en nchakon xroxechón ni tsiken'en. Ixi nchakon ten'en na ko xrabaa na, renga cuerpoe na ko nchakon xroxechón na íjngo, í xrorenga'i na ixi tsechón na kain nchakon. ⁴³ Ni tsixrabaa renga cuerpoe na, ko nchakon xroxechón na íjngo, tsayé'e na naa cuerpo chaxro ko í tsorenga'i. ⁴⁴ Xroxrabaa naa cuerpo renga ko tjume'e xroxechón naa cuerpo renga'i ixi chónnda juachaxien Espíritue ndo Dio. Ko xranchi jii cuerpo renga, jaña kaxon jii cuerpo renga'i, chónnda juachaxien Espíritue ndo Dio.

⁴⁵ Ko xranchi jitaxin xroon chijnie ndo Dio: “Xi juinchekonchjian ndo Dio ti xrangíxixión me'e ndo Adán, ndo kuayé'e juachaxin tsechón ndo.” Ko tjume'e kujj inaa ndo xranchi ndo Adán, ko ndo me'e chónnda espíritue tajon juachaxin tsechón chujni kain nchakon. ⁴⁶ Ko je'a sa'ó kónña cuerpo chónnda juachaxien Espíritue ndo Dio. Na'i. Sa'ó kónña cuerpo renga, ko tjume'e kónña cuerpo chónnda juachaxien Espíritue ndo Dio. ⁴⁷ Ndo kónña sa'ó, kónñaxin ndo ixi inche jii nunte xasintajni. A ndo yuxin ngajní kujxin ndo me'e Ncháina. ⁴⁸ Kain ni jii nunte xasintajni chónnda na naa cuerpo xranchi ngisen tsikóñaxin inche ti xrangíxixión. Ko kain sen jii ngajní chónnda sen cuerpo xranchi cuerpo chónnda ngisen kujxin ngajní. ⁴⁹ Jai jaina stena xranchi ngisen kónñaxin inche, ko tjume'e jaina xrokjanna xranchi ngisen kujxin ngajní.

⁵⁰ Méxin, kichuuna, ndachrjan ixi ti cuerpo chónnda ntao ko ijni jua'i tsake'e ti tetuan'an ndo Dio. Naa nge'e renga jua'i tsayé'e naa nge'e nai'a tsjexin. ⁵¹ *Xrontatjunta naa nge'e noa'inta: Kain'ana tsen'enna ko nduaxin xrontatjunta kainna tsindoxin cuerpoina. ⁵² Tjume'e xranchi xitje'e ko tije'e jmakonna, ti tsjexixin tsin'enna xrondachro tjao, ko kainxin sen tsiken'en kuichuntia Ncháina xroxechón sen íjngo ko inai'a tsen'en sen, ko kainna, ti stechónna, tsindoxin cuerpoina. ⁵³ Ixi xrokonda ti cuerpo renga tsindoxin naa cuerpo nai'a xrorenga, ko cuerpo ten'en tsayé'e juachaxin nai'a tsen'en. ⁵⁴ Ko nchakon cuerpo renga tsindoxin naa cuerpo nai'a xrorenga ko cuerpo ten'en tsayé'e juachaxin nai'a tsen'en, tjume'e tson'en xranchi jitaxin xroon chijnie ndo Dio: “Nchakon me'e tsjexin juachaxin kuachónnda ti ten'enni. ⁵⁵ Ja'a ti ton'ia chujni, ¿no jii juachaxian? ¿No kuitu'e ti ncheníexian chujni?” ⁵⁶ Kondeexin ti ndako'a nche'eni, me'e ten'enni. Ko ley kuayé'e sen sa'ó, me'e juankata'ani ije. ⁵⁷ Ko juasie ndo Dio ixi

xruan'an ndo Ncháina Jesucristo ixi juinchemé'e ndo ijje kuachóndani. ⁵⁸ Méxin, kichuuna, tsango tjua'anta. Tintue'anta titikaonnta Ncháina Jesucristo. Kain nchakon ícha xrojuinche'enta xrée Ncháina ixi ó jian no'anta ixi ixrã me'e je'a xruenxon nche'eni ixra.

16

Xejo tomi xroxruen'en sen ni'ngo tjajna Jerusalén

¹ *Ko tomi jua'onta ixi tsingijnanta sen kichuuna titikaon Ncháina, nche'enta xranchi kuetuan'an sen ni'ngo nunte Galacia. ² Ngujngu domingo tantsjendaánta nchín tomi juachanta nchakon ikujinta ixrã ixi jaña íxrokonda'i xroxra'o tomi me'e nchakon tsjasotsja'anta. ³ Ko nchakon tsjaso jan'an, tsetuan'an sen kuinche'e ja'anta ixi satsji sen tjajna Jerusalén, ko xrokjin jan'an naa xroon xrochronga ixi tsija'onta tomi tsayé'e sen kichuuna nti'a. ⁴ Ko siá xrokonda kaxon jan'an itsji.

Nge'e xraxaon ndo Pablo

⁵ *Nchakon tsjaso ngajinnta xrokonda tsatsinga tjajna Macedonia, ko tjume'e tsjaso tjajna Corinto tsjasotsja'anta. ⁶ Nchéxin tsituna kaxin nchakon ngajinnta, kain nchakon tonkin. Ko jaña chao tsingijnaninta nchakon satsji íjngo tjajna. ⁷ Jai tjaun'a tsjasotsja'anta kaxion nchakon. Na'i. Jan'an tja'on tsituna nti'a ngajinnta itsjé nchakon siá Ncháina tsajon ndo juachaxin. ⁸ *Ko tsituna kaxin nchakon tjajna Éfeso tsijija kia Pentecostés, ⁹ ixi nti'i chonda juachaxin sinta'a ixrée Ncháina ko xrokonda jian tson'en ixrã me'e maski ste kueya ni ningakonna.

¹⁰ *Ko siá tsiji ndo Timoteo tjajna nti'a, jian nichje'enta ndo ko juaxruxin tariku'unta ndo ixi je'e ndo jian nche'e ndo xrée Ncháina xranchi jan'an. ¹¹ Kainnta jian titikaonnta ndo ko tingijnanta ndo ixi jian tsji ndo tsitsjena ndo jan'an ko kaxon ikaxin sen kichuuna.

¹² Ndo kichuuna Apolos tsango kuinóatáana ngajin ndo ixi xrokuijtsja'anta ndo ko ikaxin sen kichuuna, ko jua'i tsiji ndo jai. Tsiji ndo nchakon íxro'an ixrã xrochónda ndo.

Juexin nichja ndo Pablo

¹³ Jian xraxaonnta ko nchesoji asáanta. Tintue'anta ti chuntianta Ncháina Jesús, xronka'inta ko tsanga tinteenta. ¹⁴ Kain xrã nche'enta ngajin Ncháina, nche'enta ixi tjue'enta sen kichuunta.

¹⁵ *Ó no'anta ixi sen ndo'a ndo Estéfnas, je'e sen me'e ó sa'ó kuitikaon sen chijnie ndo Dio nunte Acaya, ko jai je'e sen tingijna sen sen kichuuna, sen titikaon Ncháina. ¹⁶ Tja'on ixi tsitikaonnta sen me'e ko kain sen nche'e ixrã ngajin Ncháina xranchi je'e sen. ¹⁷ Tsango chá'na ixi ndo Estéfnas ko ndo Fortunato ko ndo Acaico, kuij sen bingijnana sen ixi ja'anta jua'i bake'enta nti'i. ¹⁸ Ko bake'é juaxruxin ixi jian nichja'na sen ko kaxon ja'anta bake'enta juaxruxin ko sen nche'e xranchi nche'e je'e sen xrokonda tsajonni juasieni ngajin sen.

¹⁹ *Sen xra'o ni'ngo nunte Asia xruan'annta sen juajna. Kaxon ndo Aquila ko jan Priscila ko sen xra'o ndo'a sen xruan'annta sen juajna ixi juachaxien Ncháina. ²⁰ Kain sen kichuuna xruan'annta sen juajna. Ko ndako nichje'é kichuunta ko tjáanta chjéexin kichuunta juajna.

²¹ Jan'an Pablo xruan'annta juajna ko ixi tjáana ikjin xroon xruan'annta.

²² Ngisen tjaun'a Ncháina Jesucristo tangi tson'en sen. Ko jaina, ndachrona: “¡Nchána tuinxin tsji'inta!” ²³ Juachaxien Ncháina Jesucristo sintanchaonnta. ²⁴ Tjua'anta kainnta ixi kaina titika'onna ndo Cristo Jesús. Jaña tson'en.

Xroon yuxin tsikjin ndo Pablo xruen'en ndo sen ste tjajna Corinto

Ndo Pablo kjin ndo xroon ngajin sen tjajna Corinto

¹ *Jan'an, Pablo, apóstol nche'e xrée ndo Dio, kuinchena ndo ixi sinta'a ixrā ngajin Ncháina Jesucristo, jan'an ko ndo ndo kichuuna Timoteo ikjinna xroon ji'i, xruan'anna ngajinnta ti stenta ningue ndo Dio tjajna Corinto ko kaxon kain sen kichuuna titikaon Ncháina Jesucristo ste nchijí nunte Acaya. ² Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo ko xrotjáanta ndo juaxruxin.

Ndo Dio tingijnana ndo nchakon tangi tatsingana

³ Juasie ndo Dio, Ndotée Ncháina Jesucristo, tikonóajina ndo ko kain nchakon tingijnana ndo ixi juaxruxin tsinteena. ⁴ Je'e ndo tingijnana ndo nchakon tatsingana juachjaon, ixi jaña kaxon tsingijnana ikaxin sen kichuuna, nchakon xrojan juachjaon xrochónnda sen. ⁵ Jan'anna tsango ijié juachjaon chondana xranchi juachjaon kuichónnda ndo Cristo, ko jaña kaxon ixi je'e ndo jajna chondana juaxruxin. ⁶ Jan'anna tangi stena ixi ja'anta xrobake'enta juaxruxin. Ndo Dio tingijnana ndo ixi jan'anna tsjachana tsingijnananta kaxon, ko jaña ja'anta chao tsatsinganta nge'e tangi tson'annta xranchi ti tangi tatsinga jan'anna. ⁷ Ko nónana ixi nduaxin titikaonnta Ncháina Jesucristo, méxin siá jai tangi chondanta juachjaon xranchi jan'anna, nónana kaxon ndo Dio tsingijnanta ndo xranchi bingijnana ndo jan'anna.

⁸ *Kichuuna, tja'onna tsono'anta kain nge'e tangi kuatsingana ti kuinteena nunte Asia. Tsango ijié juachjaon kuachondana, méxin xraxa'onna ndaxrokuen'enna. ⁹ Jan'anna konónana xranchi ndaxrokuen'enna nti'a. Ti tangi kónana me'e juakonana ixi xrochuntia'ina ngajin jan'onna, xrokonda xrochuntiana ngajin ndo Dio, ndo nchexechón ni tsiken'en. ¹⁰ Je'e ndo bingijnana ndo kuatsingana kain juachjaon ko ngajin je'e ndo chuntiana ko nónana kaxon ixi xratsingijnana ndo. ¹¹ Ja'anta tingijnananta ti nichje'enta ndo Dio ixi je'e ndo tsingijnana ndo. Ko siá itsjé sen xronichje'e sen ndo Dio, jaña kaxon itsjé sen tsajon sen juasaya ngajin ndo ixi je'e ndo kuingijnana ndo.

Sonda jui'a ndo Pablo tjajna Corinto

¹² Juaxruxin stena ixi nónana ndako junta'ana ko xro'an ngisen juntaya'ana, kaxon ndako junta'ana ngajinnta. Ko je'a ixi juachaxinnana junta'ana jaña. Na'i. Juachaxien ndo Dio me'e ti bingijnana junta'ana jian. ¹³ Jan'anna stekjinna xroon tsaye'enta ko ti ikjinna tangi'a tsienxinnta ko tja'onna ixi tsienxinnta jian ¹⁴ ixi jai ja'anta ó tienxinnta naanchichjaon, ko nchakon xrokjan Ncháina Jesús tsake'enta juaxruxin ixi jan'anna jian juntakuan'annanta, ko kaxon jan'anna juaxruxin stena ixi ja'anta jian kuitikaonnta.

¹⁵ Jan'an xraxa'on ixi sa'ó xrojuasótsja'anta ixi juaxruxin xrokuin-teenta ixi ó yuxin xrobikon kichuuna. ¹⁶ *Méxin xraxa'on xrojuasótsja'anta nchakon saxrokjui nunte Macedonia ko kaxon nchakon xrokjanxinna nti'a. Ko jaña ja'anta xrobingijnantana saxrokjui nunte Judea. ¹⁷ ¿Á xraxaonnta ixi je'a jian xraxa'on nchakon ndachrjan sa'ó ixi xrojuasó nti'a? ¿Á xraxaonnta ixi jan'an nta'a xranchi ngxixe'i naa chujni ixi sa'ó ndachrjan xrojuasó ko tjume'e ína'i? ¹⁸ Ndo Dio no'e ixi je'a jaña xraxa'on xrojuanta'a. Nchakon ndachrjan jaán, jaña tson'en, ko nchakon ndachrjan na'i, jaña tson'en kaxon. ¹⁹ *Ixi ndo Silvano ko ndo Timoteo ko jan'an juako'ananta chijnie ndo Cristo Jesús, chjen'en ndo Dio, nchakon bake'ena nti'a; ko je'e ndo Cristo ncheya'i ndo; ixi ti ndachro ndo me'e nche'e ndo. ²⁰ Ixi kain nge'e tsichronga ndo Dio sinche'e ndo, ndo Cristo kuitikaon ndo ko jaán nche'e ndo kain. Méxin, nchakon nichjana ngajin ndo Dio ndachrona "Jaña tson'en", ixi juachaxien ndo Cristo Jesús. ²¹ Ndo Dio tingijnana ndo jan'anna ko ja'anta ixi tsitikaonna ndo, ko je'e ndo kuiya'ina ndo ixi tjúá tsintee aséejina, ²² ko me'e juako ndo ixi jajna tikinixin'enna ndo, méxin, bake'e ndo chji'e ndo ngajin jajna, me'e Espíritue ndo chóna aséejina ixi jaña tsonojna nduaxin tsayé'ena ti ndachro ndo tsajon ndo.

²³ Siá xrata'i cha'o ixi tjasotsja'anta tjajna Corinto xranchi xraxa'on, ndo Dio no'e ndo ixi je'a ixi tjaun'a tsjaso. Na'i, xrasatji'a ixi tjaun'a sintani'a asáanta ixi tuinxin tjaso. ²⁴ Je'a ixi xroketuan'annta xranchi xrochuntianta Ncháina. Na'i, ixi ó nóna ixi jian chuntianta ndo. Je'o tja'onna ixi tsingijnana ícha tsake'enta juaxruxin.

2

¹ Tjaun'a tsoni'e asáanta, méxin, ndajuaso'a ngajinnta. ² Ixi siá tsoni'e asáanta, ¿tjume'e ngisen xrochjana juaxruxin? ¿Xronkanta ti kondanaxin jan'an koni'e asáanta? ³ Méxin, ikjin xroon xruan'annta ko juaso'a ngajinnta ixi tjaun'a xrojuinchení'enta aséenna. Jan'an tja'on ixi nchakon xrojuasó ja'anta ko jan'anna xrobake'ena juaxruxin. ⁴ Ko nchakon ikjinna xroon xruan'annta, tsango jitoni'e aséenna ko tsjanga kaxon. Ko je'a ikjin xroon ixi kaxon xrokoni'e asáanta. Na'i, jaña juanta'a ixi tja'on xrokono'anta ixi tsango tjua'anta.

Ndo Pablo írxaxaon'a ndo nge'e juinche'e naa xi

⁵ Tjaun'a ícha xronichja ixi xi juincheni'e aséenna, ixi je'e xa je'a jan'on juinchenina xa. Na'i. Kaxon juincheni'e xa aséen kain ja'anta. ⁶ Kueyanta nichje'enta xa ko koyakutéenta xa, ó chao, íxro'an nge'e ndachenta xa. ⁷ Jai ó nchemé'enta ngaya asáanta ti ndako'a juinche'e xa ko tingijnanta xa, ixi ba kondeexin juachjaon me'e tsitjána aséen xa. ⁸ Tinóatána ngajinnta, tjako'enta xa ixi nduaxin tjue'enta xa. ⁹ Xroon sa'ó kjin'annta ixi tja'on tsonóna á nduaxin kuitikaonnta nge'e kuetuan'annta. ¹⁰ Ko siá ja'anta tjána'anta ti ndako'a juinche'e xa, kaxon jan'an ó tjánana nge'e juinche'e xa. Méxin, siá xrojan ti ndako'a juinche'e xa, jan'an ó tjánana me'e, ixi ja'anta jian tsinteenta. Ko ndo Cristo no'e ndo ixi ndatjánana nge'e juinche'e xa. ¹¹ Ko jaña Xixron'anxrée xro'an nge'e sinche'e xa ngajin jajna ixi jajna ó nojna xranchi nche'e xa.

Ndo Pablo bake'e ndo tjajna Troas

¹² *Nchakon ikjui tjajna Troas ixi xrojuako chijnie Ncháina Cristo, konóna ixi je'e ndo kuajon ndo juachaxin xrojuako chijnie ndo nti'a. ¹³ Ko maski jii juachaxin, jii juachjaon ixi kuitja'i ndo kichuuna Tito. Méxin, tuinxin ntatjan sen ste nti'a satji nunte Macedonia ko tjume'e sakjui.

Ndo Pablo tajon ndo juasaya ngajin ndo Dio

¹⁴ Juasie ndo Dio ixi je'e ndo tingijnana ndo ko chondana juachaxien ndo Cristo Jesús. Ko kain ti no tjakona chijnie ndo, ixi ti tjakona xranchi naa nge'e chaxro xraxe. ¹⁵ Ixi kain jajna chaxro xraxena xranchi naa tsjoxraxé tajon ndo Cristo tayé'e ndo Dio ixi jajna tjakona chijni jian ngajin sen chónda juachaxin tsechón kain nchakon ko ngajin ni xratayé'a juachaxin kaxon. ¹⁶ Ngajin ni chónda'i juachaxin tsechón, ti chaxro xraxe me'e xranchi xrokuenxin na. Ko sen chónda juachaxin tsechón, ti chaxro xraxe me'e xranchi tajon juachaxin tsechón sen. ¿Ngisen chao tsjacha sinche'e ixra kuetujina ndo Dio? ¹⁷ Ko jan'anna tjancha'ina tomi ixi tjakona chijnie ndo Dio xranchi nche'e ikaxin na. Na'i. Jan'anna ixi nchijii aséenana tjakona chijnie ndo ixi je'e ndo kuinchanana ndo sinta'ana ixra ngajin ndo Cristo.

3

Natjúa cha'o tsonchjiñe'eni ngajin ndo Dio

¹ Ti ndachrjanna ixi jan'anna jian tjakona, ¿á xraxaonnta ixi jan'anna tsango ntajé aséenana?, o, ¿á xraxaonnta xrokondanana naa xroon xronichja ixi jian jan'anna?, o, ¿á xrokonda tjancha'ananta naa xroon xrondachro ixi jian nta'ana ixra, xranchi tjanchia ikaxin na? ² Na'i, ja'anta xrokjuinta xranchi xroon me'e, jitjaxin ngajin aséenana ko me'e tsichuxin chujni ko tsonoexin chujni ti jian nta'ana. ³ Me'e tsikonxinni ixi ja'anta xrokjuinta xranchi naa xroon chrjiki'anna tsikjin Ncháina Jesucristo tsonoexin chujni ixi ixra jian nta'ana. Ko je'a ixi ndana'ó tsikjinxin ndo xroon me'e. Na'i. Je'e ndo kuajon ndo Espiritue ndo ti jichón kuaye'enta. Ko je'a ngata'a naa xro tsikjin ndo. Na'i. Je'e ndo tsikjin ndo ngaya aséen chujni.

⁴ Ko kain ji'i nojna ixi nduaxin titika'onna ndo Dio ko ndo Cristo tingijnana ndo. ⁵ Ko jua'i xrondachrona ixi je'o jajna chao sintu'una naa ixra. Na'i. Ndo Dio, me'e ndo tingijnana ko chjajna ndo juachaxin, méxin, chao nche'ena xra kuituan'an ndo. ⁶ Je'e ndo chjajna ndo juachaxin ixi sinche'ena ixra ngajin ndo ko xra me'e naa chijni natjúa juincheña ndo. Ko chijni ji'i je'a naa ley jitaxin. Na'i. Ji'i naa juachaxin kuajon Espiritue ndo Dio. Ixi ley me'e teenxin chujni, ko Espiritue ndo tajon juachaxin stechón chujni kain nchakon.

⁷ Kondeexin ley bakeexin chujni ko ley me'e jitaxin ngata'a naa ixro ko tsango ijié chjiixro bika'o ley me'e, méxin sen israelita jua'i tsje'e sen ngaya ikon ndo Moisés ixi tsango tóngixin. Ko ti tóngixin me'e jitjexin. ⁸ Siá jaña bikon sen chjiixro me'e, jai ícha tóngixin chijni natjúa kuaye'ena ixi juachaxien Espiritue ndo Dio. ⁹ Ko ley tsango tóngixin me'e banchekama ijié tsenxin chujni; jai ícha jian ko ícha chaxro chijni ne'e ndo Dio tsontjúáxin aséeina ko tsumé'e ijié chondana. ¹⁰ Méxin,

ti ijié juachaxin kuachónnda ley íxro'an tjiintee xranchi ijié juachaxin chónnda chijni natjúá jai. ¹¹ Siá ley sa'ó kuachónnda ijié juachaxin ko juachaxin me'e yao juexin, jai ícha chónnda ijié juachaxin chijni natjúá tsake'e kain nchakon.

¹² Ko jaina stechon'enna nge'e tsjexin'a, méxin, xroxrakon'ana xronichjana kain ji'i. ¹³ Ko nta'ina xranchi juinche'e ndo Moisés, bijeexin ndo naa manta ngaya ikon ndo ixi tsikon'a sen israelita ixi jitjexin ti jitóngixin. ¹⁴ Ko sen israelita kuienxin'a sen chijni me'e ko hasta ti jai ti xranchekuanxin sen nge'e kuetuen'en sen ó sa'ó, xranchi xrochonda sen manta jijeexin ngaya ikon sen ko tienxin'a sen ti nchekuanxin sen. Ko je'e sen tsienxin sen chijnie ndo Dio je'o siá tsitikaon sen ndo Cristo, me'e tsitjáña manta tsijijeexin ngaya ikon sen. ¹⁵ Ko ti nchakon jai ti nchekuanxin sen xroon tsikjin ndo Moisés tienxin'a sen ixi xrajijexin manta ngaya ikon sen. ¹⁶ Ko nchakon naa ngisen taxi titikaon sen Ncháina Jesús, manta me'e ítsingakuen'a manta. ¹⁷ Ncháina* Jesús me'e Espiritu ne'e ndo Dio. Ko ti no jii Espiritue ndo Dio, xro'an nge'e tije'e. ¹⁸ Ko kain jaina íxro'an manta jijeexin ikonna; jaina stena xranchi naa xrosenda tóngixin ixi tjakona juachaxien Ncháina, ko je'e ndo tindoxin ndo ti xraxaonna. Kain ji'i ton'en ixi ixrã nche'e Espiritue ndo Dio ngaya aséeina, ko jaña ícha ko ícha stena xranchi jii je'e ndo.

4

Sen chronga chijnie ndo Cristo

¹ Ixi ndo Dio tsango bikonóa'nana ndo ko chjánana ndo juachaxin sinta'ana xrée ndo; méxin, tonchrje'ana ko ícha nta'ana xrée ndo. ² Xro'an nge'e imao nta'ana, méxin tosuana'ina, ko ntaya'ina chujni ko tindoxin'ana chijnie ndo Dio. Ndo Dio jian no'e ndo ixi jan'anna nichjana nge'e nduaxin, méxin chao xrochuntia sen ngajinna. ³ Ko ni tienxin'a chijnie Ncháina ti tjakona, ni me'e tsitjáña nã méxin tienxin'a nã. ⁴ Ko ni me'e tienxin'a nã ixi xiña'i tetuan'an nunte xasintajni tsijije'e xa ikon nã ixi tsiexin'a nã ko tsikon'a nã xranchi tingasáña chijnie ndo Cristo ixi Ndo Cristo naxraje'o xranchi ndo Dio xexi ndo. ⁵ Nchakon tjakona, je'a tjakona ti xraxa'on jan'anna. Jan'anna tjakona ixi tsitikaonnta ndo Jesucristo xranchi Ncháanta, ko jan'anna nta'ana ixrã ixi tsingijnananta ixi tjua'ana ndo Jesucristo. ⁶ Ko ndo Dio kuetuan'an ndo ixi xro'i tsingasáñaxin ti naxixe'e, kaxon je'e ndo juinchengasáña ndo ngaya aséeina ixi jaña xrochuxinna juachaxin ijié chónnda ndo Dio, juachaxin tingasáñaxin ngaya ikon Cristo.

Ixi chuntiana Ncháina Jesucristo me'e jian tsojuna

⁷ Ko cuerponana jii xranchi naa ichi tsikóñaxin ncheta'o tjinga nge'e tsango tjiintee, ixi jaña tsjakoxinna ijié juachaxin chjaina ndo Dio ko je'a juachaxinnana. ⁸ Maski xrojan nge'e tangi tsatsingana, tonchrje'ana. Maski xrochondana juachjaon, jan'anna chuntiana ngajin ndo Dio. ⁹ Maski tengina nã, ndo Dio tintuna'ina ndo. Maski itsjé nge'e nchenana nã ixi tjaunna tsjánkana nã, jua'i sinchetjáñana nã. ¹⁰ Ngixe'i ti no itjina, tjakona ti tangi tatsingana xranchi tangi juinchekao nã Ncháina Jesús ti kuen'en ndo, ko ti titika'onna ndo

* **3:17** 3:17 Ncháina Señor Ncháina Jesús o Ncháina Dio

jai tjakoxinna ixi je'e ndo jichón ndo ngaya aséeina. ¹¹ Ixi jaina ti stechónna, kain nchakon chondana juaxrakon ixi tsen'enna ixi titika'onna ndo Jesús, ko kaxon jaña tsjakoxinna ti ijié juachaxin chónnda ndo. ¹² Méxin, jan'anna steten'enna ko ja'anta xrochondanta juachaxin tsarichonnta.

¹³ Ixi jan'anna xraje'o chuntiana xranchi ndachro xroon chijnie ndo Dio tsikjin sen ó sa'ó: "Kuitika'on méxin, nichja", ko kaxon jan'anna kuitikaonna, méxin, nichjana. ¹⁴ Méxin, nojna ixi ndo Dio, ndo juinchexechón Ncháina Jesús, kaxon sinchexechónna ndo jaina, ko tjume'e ja'anta ko jan'anna satsiku'una ndo ti tituan'an ndo. ¹⁵ Kain ji'i kon'en ixi jaña jian tsintee ja'anta. Ixi siá ícha kueya sen tsayé'e sen juachaxien ndo Dio, jaña kaxon ícha itsjé sen tsajon sen juasaya* ngajin ndo ixi je'e ndo chónnda ndo kain juachaxin.

¹⁶ Méxin, tonchrje'a aséenana maski jitjexin cuerponana, ndo Dio ícha sinchesoji ndo aséenana ngujngu nchakon. ¹⁷ Ko maski tangi tatsingana ngata'a nunte nti'i, ji'i tsonchrjen'a, tuinxin tsatsinga juachjaon ko kondeexin me'e, ndo Dio xrochjaina ndo ijié juachaxin ti nai'a tsjexin. ¹⁸ Méxin, ta'ina juachjaon ixi nge'e tangi tatsingana nunte xasintajni, ixi kain me'e tuinxin tsatsinga. Ko xraxaonna nge'e xratikon'ana ixi ti tikonna tuinxin tsjexin ko ti nge'e jian xratikon'ana nai'a tsjexin.

5

Nchia xrochondana ngajni

¹ Nojna ixi cuerpojna jii xranchi naa nchia, ko cuerpojna me'e tsjexin naa nchakon. Ko ndo Dio juinchekonchjian ndo naa nchia natjúá jii ngajni tsayé'ena, ko nchia me'e nai'a tsjexin nchia ixi je'a itja chujni tsikonchjianxin nchia. ² Ti xrastena nti'i, tsango taabana ixi tjaunna xrochondana cuerpo natjúá jii ngajni. ³ Ko nduaxin xrochondana naa cuerpo natjúá ko jian sinchekitsáana ndo, je'a turuchuna tsinteena nti'a. ⁴ Ti xrochondana cuerpojna ji'i, tsango taabana ko toni'e aséeina ko je'a ixi tjaunna tsintu'ena cuerpo ntaxi. Na'i, jaina tjaunna xrochondana naa cuerpo tsen'a ixi tsechónna kain nchakon. ⁵ Ko je'e Ndo Dio juinchéñana ndo ixi tjaun ndo tsayé'ena inaa cuerpo natjúá, méxin kuajon ndo Espíritue ndo kuaye'ena ixi jaña tsonojna ixi nduaxin tsayé'ena nge'e tsajon ndo.

⁶ Méxin jian chuntiana ko juaxruxin tsinteena ti xrochondana cuerpojna nunte nti'i, maski xrasatsji'ana ngajin Ncháina. ⁷ Ko maski jua'i tikonna ndo, jaina chuntiana ngajin ndo. ⁸ Ko jaña chuntiana ndo, ícha jian xrokuintu'ena cuerpojna ixi saxrokjuina ti jii Ncháina Jesucristo. ⁹ Méxin xrokonda ícha sinche'ena ti tjaun Ncháina, siá xrastena nti'i o na'i, ¹⁰ *ixi kainna xrokonda tsonchjiñe'ena ti sinchéñaxin ndo Cristo ijié ixi jaña ngujnguna tsayé'ena nge'e tikinixinna ixi á jian juinche'ena o na'i ti xrastena ngata'a nunte nti'i.

Chijni tajon juaxruxin tsinteena ngajin ndo Dio

¹¹ Ko jaina ó nojna ixi xrokonda xrochonde'ena ndo Dio juasaya, méxin ndachena chujni chijnie ndo ixi jaña je'e na tsitikaon na ndo kaxon. Ko ndo Dio ó chuxinna ndo ko kaxon ja'anta tja'onna jian

* **4:15** 4:15 juasaya respeto, honor **5:10** 5:10: Ro. 14:10.

tsichuxinninta. ¹² Tjaun'ana ixi xroxraxaon ja'anta ixi tsango jian jan'anna. Na'i. Je'o ndachrjanna ji'i ixi jaña tsake'enta juaxruxin ixi jan'anna jian nta'ana ko jaña xrochondanta nge'e tsjate'enta ngajin ni ndachro tsango jian nche'e na ko je'a nduaxin. ¹³ Ixi siá ndachro na tsijinchetjáña janana, jan'anna je'o tja'onna tsajonna juasaya ngajin ndo Dio. Ko siá je'a nduaxin tsijinchetjáña janana, méxin tja'onna tsingijnananta ícha tsitikaonnta. ¹⁴ Ti tsango tjua'ana ndo Cristo, me'e tituen'en aséenana ko nónana jian ixi je'o je'e ndo kuen'en ndo ixi ti ndako'a juinche'e kain chujni, méxin jaina xranchi xrokue'enna kaxon. ¹⁵ Ko ndo Cristo kuenxin ndo ixi jaina, ixi jaina ti xrostechónna ísinche'ana ti tjaunna. Xrokonda sinche'ena nge'e tjaun ndo ixi je'e ndo kuen'en ndo ko xechón ndo ixi jaina xrochondana juachaxin tsechónna kain nchakon. ¹⁶ Jai jaina íroxraxaon'ana á tjintee o na'i inaa chujni xranchi kuaxraxaonna sa'ó. Ko sa'ó kuachuxinna ndo Cristo xranchi ngixe'i naa chujni, ko jai í je'a jaña chuxinna ndo. ¹⁷ Ixi ngisen titikaon ndo Cristo ikjan sen xranchi naa chujni natjúá ixi kain nge'e juintu'una sa'ó ó komé'e ko jai kain nge'e ikjan natjúá.

¹⁸ Kain ji'i ndo Dio juinche'e ndo ixi kuajon ndo chjen'en ndo xjan Cristo kuenxin xjan ixi jaina, ko jaña chao tsonchjiñe'ena ti jii ndo ko kaxon chjajina ndo ixra ixi xronichje'ena chujni chijnie ndo ko jaña tsonchjiñe'e ícha chujni ngajin ndo. ¹⁹ Ixi ndo Dio xruan'an ndo ndo Cristo kuenxin ndo ixi jaina, ko jaña komé'e ti ndako'a juinche'e kain chujni ko kotuajina ndo ixi jaina tsjakona chijnie ndo ngajin chujni nunte xasintajni ko jaña chao tsonchjiñe'e na ngajin ndo. ²⁰ Jaina chondana juachaxien ndo Cristo ixi xronichjana chijnie ndo ko je'e ndo tjanča'anta ndo ixi tsitikaonnta chijni tjako'annanta. Ko ixi juachaxien ndo Cristo tjanča'ananta tonchjiñe'enta ngajin ndo Dio. ²¹ Ndo Cristo xro'an nge'e ndako'a juinche'e ndo, ko ndo Dio bikon ndo xranchi ndo Cristo chónnda ndo ijie, ixi jaña xrokomé'e kain ijie kuachónnda chujni ko jaña íxro'an nge'e sínká na.

6

¹ Jan'anna xro nta'a xrée ndo Dio, tjanča'ananta ixi tjáña'inta ti jian tjáanta ndo ko ti tsango tjua'anta ndo. ² Tsindachro ndo Dio jitaxin chijnie ndo:

Nchakon kuinča'anta ja'anta, kujn'an ti juanchianta.

Ko nchakon kuajon juachaxin tsechón chujni,

nchakon me'e kuingijnanta.

Ko nchakon me'e jai,

jai nchakon ndo Dio sinchemé'e ndo ti ndako'a nche'e chujni

ko tsajon ndo juachaxin tsechón na kain nchakon.

³ Tjaun'ana ixi xrojan ngisen xrondachro ndakua'i nta'ana xra, méxin, ndakoa nta'ana kain nge'e. ⁴ Kain ixra nta'ana tjakoxinna ixi xrée ndo Dio nta'ana, maski tangi tatsingana ko jan'anna tokuaxinnana, maski itsjé juachjaon tatsingana ko chonda'ina nge'e xrokondanana, ⁵ *ko kónana na ko xraxin'inna na ndo'achjiso ko tsango itsjé ixra juinta'ana, ko ste kaxin nchakon juine'ana ko kuarichrin'ana. ⁶ Ko maski kain ña juinchenana na, xro'an ngisen xrondachro ixi ndakua'i juinta'ana ixi nónana nge'e nduaxin, taka'i chjánana juaña, ko jian

nichja'ana na ixi Espíritue ndo Dio jii ngajinna, ko nduaxin tjua'ana chujni, ⁷ ko ixi juachaxien ndo Dio nichjana chijni nduaxin ne'e ndo, ko nchakon tangi tatsingana, jian nichjana ixi jaña tjakoxinna nta'ana ti jian. ⁸ Kaxin nchakon jian nichja'nana na ko ikaxin nchakon na'i. Kaxin nchakon nichja na kontranana ko ikaxin nchakon na'i. Ko maski nichjana nge'e nduaxin, je'e na ndachro na ixi ntayana. ⁹ Ko maski kaxin nchakon chuxin'ana na ko ikaxin nchakon jian chuxinna na. Ko kaxin nchakon tangi tatsingana ixi tjaun na tsóñana na ko xrastechónna. Tjaya na ngajinna ko xratjacha'i na naatsóñaxónna na. ¹⁰ Maski jitoni'e aséenana, jan'anna juaxruxin stena. Xranchi ni nóa stena, ko tjá'ana chujni naa chijni tsango tjintee, ko xranchi xro'an nge'e xrochondana, ko jan'anna chondana kain nge'e.

¹¹ Kichuuna ti stenta tjajna Corinto, jian nichja'ananta ko ntatjunanta ti nduaxin nge'e jii ngaya aséenana. ¹² Jan'anna tsango tjua'ananta. Ko ja'anta je'a nduaxin tjaunnanta. ¹³ Tinóatáana ngajinna, xranchi naa ndotata tinóatée ndo ngajin chjen'en ndo, tjeñauñinta xranchi jan'an tjua'anta.

Jajna ningue ndo Dio, ndo jichón

¹⁴ Titexin'anta ngajin naa ni titikaon'a Ncháina Jesucristo ixi je'a naxraje'o xraxaonna. Me'e jii xranchi kuxinta je'a nataonxin nche'e ba ixra nchakon ti'te ba. Ko jaña kaxon je'a naxraje'o naa nge'e jian ko naa nge'e ña'i. Ko je'a xraje'o ti tingasaña ko ti naxixe'e. ¹⁵ Jua'i tsjento ndo Cristo ngajin Xixron'anxrée ko jua'i tsekao kichuu naa ni titikaon ndo Cristo ko naa ni titikaon'a ndo. ¹⁶ *Jajna ningue ndo Dio, ndo jichón, ko siá ndo Dio jii ngajinna, jua'i tsitikaonna ngajin naa ídolo, jajna tixinixinna ningue ndo Dio ko je'e ndo tsindachro ndo: Jan'an tsake'é ko tsajiki'an sen,

ko jan'an ndo Dio ne'e sen
ko je'e sen tsikinixin'en sen tjajnána.

¹⁷ Méxin, kaxon jaña tsindachro Ncháina:
Tachrjexinnta ti ste ni titikaon'a na najan'an
ko xro'an nge'e tjúá'i itsenta,
me'e tsake'enta ngajin.

¹⁸ Ko jan'an Ndotánta,
ko ja'anta chjan'na, xjan xi ko xjan nchri,
jaña ndachro Ncháina Dio, ndo chóna kain juachaxin.

7

¹ Kichuuna tsango tjua'anta, ko noina ixi tsayé'ena naa nge'e tsajon ndo Dio, méxin, xrokonda tjúá xrochondana cuerpoína ko aséeina, ko tsintu'ena kain nge'e sinchekitjana, ko jaña xrochonde'ena ndo Dio juasaya ko tsitikaonna ndo.

Sen kichuuna ste Corinto ó kuindoxin sen

² Taya'nananta ngaya asáanta ixi xro'an ngisen juntani'ana, ko xro'an ngisen juntaya'ana. ³ Ndachrjan'i ji'i ixi sintakamanta ijie. Na'i. Ó sa'ó ntatjunanta ixi tsango tjua'ananta, jai ti xrastechónna hasta tsijija nchakon tsen'enna. ⁴ Tsango chuntia ngajinna ko tsango stena juaxruxin ixi nge'e nche'enta, ko tsango chá'nana maski tangi stena

ngata'a nunte xasintajni. ⁵ *Xra nchakon juasona nunte Macedonia tjokéna'ina ixi nti'i, nda'a jii chujni ningakonna ko tsango xronkana. ⁶ Ko ndo Dio, ndo tajon juaxruxin tsake'e aséenna, kuajon ndo juaxruxin bake'e aséenna ixi kuji ndo Tito. ⁷ Ko je'a je'o ixi kuji ndo Tito bake'ena juaxruxin. Na'i. Kaxon ixi konónana ixi juaxruxin bake'e ndo ngajinnta ko ndo Tito ndachijina ndo ixi tsango tjaunnta tsikonnanta ko chronga ndo ixi tsango stechiinta ixi nge'e juinche'enta ko tsango taanta juachjaon ixi jan'an. Hora kuin'an ji'i, tsango bake'é juaxruxin.

⁸ Ko xroon kjin'annta sa'ó me'e juincheni'e asáanta ko jai ya'i juachjaon. Ko sa'ó jan'an kua juachjaon ixi nge'e kjin'annta ixi konóna ixi nge'e ndachrjan juincheni'e asáanta kaxin nchakon. ⁹ Ko jai ritjén juaxruxin, je'a ixi ja'anta koni'e asáanta. Na'i, juaxruxin ritjén ixi ti koni'e asáanta me'e kuindoxin nge'e xraxaonnta ko ti kokuaxin'annta ti koni'e asáanta me'e juinchexruxin'en ndo Dio. Méxin, ti kjin'annta xroon, xro'an ti ndako'a junta'anta. ¹⁰ Ixi ti toni'e aséenni xranchi tjaun ndo Dio me'e tindoxin aséenni ko jaña tomé'e ijie chóndani, ko ti ncheni'e aséen chujni kondeexin nge'e jii ngata'a nunte xasintajni me'e tjacha tóña chujni. ¹¹ Ja'anta kukuaxi'annta juachjaon tjáanta ndo Dio, me'e juinche'e ndo juaxruxin ko jai jian stenta ko jian xraxaonnta ixi jan'an xro'an ijie chónnda, me'e ja'anta kuingijnaninta ixi tsango tjaanta juaña ko xronkanta ixi xrojan nge'e xrokon'en. Méxin tjaunnta xrobikonninta ko xrojuinchejenganta 'na ngisen ndako'a juinche'e ko jaña ja'anta juakoxinnta ixi xro'an ijie chondanta kondee nge'e kon'en. ¹² Nchakon kjin'annta xroon, je'a ixi rixraxa'on ngisen ndako'a juinche'e, ko je'a ixi rixraxa'on ngisen koni'e aséen. Na'i. Jaña junta'a ixi ja'anta xrojuakoxinnta ngajin ndo Dio ixi tsango kuaanta juachjaon ixi jan'anna. ¹³ Ko jaña juinche'enta, méxin, juaxruxin stena.

Ko ícha bake'ena juaxruxin ixi tsango jian bake'e ndo Tito ngajinnta ixi ja'anta bingijnanta ndo. ¹⁴ Jan'an ntatjan ndo Tito ixi juaxruxin stena ixi ja'anta juinche'enta ti jian, méxin tosuana'ina kain nge'e ntatjanna ndo Tito. Ko kaxon kain ntatjanna ndo Tito nduaxin me'e ko kaxon kain nge'e ntatjunanta nduaxin ko jaña stena juaxruxin. ¹⁵ Ndo Tito tsango juaxruxin jii ndo ixi ja'anta tsango kuitikaonnta ndo ko kuaye'enta ndo jian, méxin ícha tjua'anta ndo. ¹⁶ Tsango juaxruxin ritjén ixi nóna chao xrochuntia ngajinnta.

8

Jian tsingijna kichuuna

¹ *Kichuuna, tja'onna tsono'anta xranchi sen titikaon Ncháina nunte Macedonia juako sen xranchi ndo Dio bingijna ndo sen. ² Maski itsjé juachjaon kuatsinga sen, ko maski nóa sen, juaxruxin bake'e sen ko bingijna sen xranchi nduaxin xrochónnda sen itsjé tomi. ³ Jan'an nóna ixi nduaxin kuajon sen ti chónnda sen ko hasta ti chónnda'i sen kuajon sen ixi jaña kuachrjexin aséen sen. ⁴ Ko kuinóatée sen ngajinna ixi tsajonna juachxin tsingijna sen sen titikaon ndo Dio. ⁵ Ko ícha tsango bingijna sen; je'a xranchi jan'anna xraxa'onna; sa'ó kuitikaon sen ixi

nchijíi aséen sen ngajin Ncháina Jesucristo, ko tjume'e kuitikaon sen ngajinna xranchi tjaun ndo Dio. ⁶ Méxin, kuinóatánana ngajin ndo Tito ixi tsja'o ndo tomi ngajinna xranchi juangíxin ndo juinche'e ndo ó sa'ó. ⁷ Jian nóna ixi tsango jian nche'enta kain nge'e: jian chuntianta Ncháina Jesucristo, jian nchekuen'ennta sen chijnie ndo Dio, ícha no'anta chijnie ndo, ko tsango chá'anta ko tjaunninta. Ko jai ícha jian tingijnanta sen kichuuna.

⁸ Je'a ritituan'annta sinche'enta ji'i. Na'i. Je'o tja'on tsono'anta xranchi tingijna sen kichuuna ngajin ikaxin sen kichuuna, sen ícha nóa, ixi jaña ja'anta kaxon ícha tsanginta tsingijnanta ko xrotjue'enta sen. ⁹ Ja'anta no'anta ixi Ncháina Jesucristo, je'e ndo kuachónnda ndo kain ti tjintee, ko ixi tsango tjua'anta ndo, méxin, kujj ndo nunte xasintajni ko ikjan ndo xranchi naa ni nóa ixi jaña ja'anta xrochondanta kain ti tjintee.

¹⁰ Ja'in xrontatjunta nge'e xraxa'on ixi ji'in. Nano kuatsinga ja'anta sa'ó kuaxi kuajonnta, ko tsango juaxruxin bake'enta ixi kuajonnta. ¹¹ Jai xratajonta xranchi juangíxixín kuajonnta ó sa'ó; juaxruxin tájonnta ti chondanta. ¹² Siá tjaunnta tsingijnanta sen kichuuna ixi jaña bake'enta ngaya asáanta, ndo Dio take'e ndo juaxruxin siá tájonnta nge'e chondanta ixi ndo Dio tjancha'i ndo nge'e chónnda'i chujni. ¹³ Tjaun'ana ixi tsingijnanta inaa sen ixi ícha xrochonda sen ko ja'anta xrochonda'inta. Jan'anna tja'onna ixi nataonxin xrochondanta. ¹⁴ Jai ja'anta chondanta, méxin chao tsingijnanta sen chónnda'i. Nchéxin tsijj nchakon je'e sen xrochónnda sen ko tsingijnanta sen kaxon, ko jaña nataonxin tsingijna kichuunta. ¹⁵ Xranchi ndachro xroon chijnie ndo Dio: "Sen jua'o kueya nge'e, xro'an nge'e ti jua'o sen xe'e, ko sen xro'an itsjé jua'o, xro'an nge'e titjáñe'e sen."

Ndo Tito ko sen chrikao ndo

¹⁶ Ko juasie ndo Dio ixi je'e ndo bake'e ndo ngaya aséen ndo Tito yaa ndo juachjaon ixi tsingijnanta ndo xranchi jan'an kaxon yaa juachjaon ixi ja'anta. ¹⁷ Ko je'e ndo bake'e ndo juaxruxin ixi sinche'e ndo ti kuetuan'anna ndo, ko jai je'e ndo tjaun ndo tsiji ndo, tsitsja'anta ndo.

¹⁸ Kaxon ndo Tito tsjikao ndo naa ndo kichuuna, ko kain sen titikaon Ncháina chúxin sen ndo ixi jian juinche'e ndo ixrā ti tjako chijnie ndo Dio. ¹⁹ Ko kain ni'ngo kuinche'e sen ndo ixi kaxon tsiki'anna ndo nchakon tsjasokianna tomi juakana. Kainna xronta'ana ixrā ji'in, titika'onna ko chonda'ana ndo Dio juasaya ko tja'onna tsono'anta ixi nduaxin sinta'ana ji'i. ²⁰ Ko tjaun'ana ixi xrojan ngisen xronichja ixi ndakua'i junta'ana ixi tomi xraka. ²¹ Ko je'o tja'onna sinta'ana nge'e jian, ixi jaña Ncháina tsake'e ndo juaxruxin ko kaxon jaña tsikon chujni ixi jian nta'ana ixrā.

²² Kaxon xruan'anna inaa ndo kichuuna tsjikao sen. Je'e ndo jian juinche'e ndo itsjé ixrā. Ko jai ícha tjaun ndo tsingijna ndo ixi tsango chuntia* ndo ngajinna. ²³ Xraxaonnta ixi ndo Tito, ndo tjento, tingijnana ndo ixrā nta'ana ngajinna. Ko sen yuu tsjikao ndo, sen ni'ngo kuinche'e sen ixi tjaun sen tsiji sen ngajinna ko jaña tsajon sen juasaya ngajin ndo Cristo. ²⁴ Méxin, nche'enta nge'e jian ngajin sen

* 8:22 8:22 chuntia tener fe

xruan'annta ixi jaña tsikon sen ni'ngo kuinche'e sen ixi nduaxin tjue'é kichuunta ko tsono'e sen ixi nduaxin nge'e nichjana ixi ja'anta.

9

Tomi xra'o tsingijna sen kichuuna

¹ Ti xra'o tomi ixi tsingijnanta sen kichuuna titikaon Ncháina, íxrokonda'i xrokjin'anta ícha, ² ixi sa'ó konóna ixi ja'anta tjaunnta xrobingijnanta sen, méxin chá'na ko ntatjan sen kichuuna ste nunte Macedonia ixi ja'anta, sen nunte Acaya, xra nano kuatsinga tjaunnta xrobingijnanta sen nóa. Ko sen kichuuna nunte Macedonia tsango tjaun sen tsingijna sen kaxon ixi ja'anta sa'ó juako'enta sen. ³ Méxin, xruan'an kaxin sen kichuuna tsiji sen ixi tja'on tsikon sen ixi nduaxin ja'anta ó stechon'ennta ixi tsajonnta nge'e tsingijnaxinnta chujni ixi jaña beki'a sen. ⁴ Nchéxin xrojan sen kichuuna nunte Macedonia tjaun sen tsjasokianna sen ko ja'anta xra tjao'anta tomi. Ko me'e tsosua'nana ixi sa'ó ndachrjanna ixi ja'anta tsango tjaunnta tsingijnanta ko jan'anna chuntiana ixi jaña sinche'enta. ⁵ Méxin, xraxa'on ícha jian sa'ó xroxruan'an sen kichuuna ngajinnta ixi tsingijnanta sen ti xroxra'o tomi tsindachronta. Ko jaña tsikonni ixi ja'anta tsango tjaunnta tsingijnanta sen nóa ixi tjue'enta sen ko je'a ixi jan'anna tetuan'anna sinche'enta me'e.

⁶ Xraxaonnta ixi ngisen tajon'a itsjé, kaxon xro'an itsjé tayé'e sen, ko sen tajon kueya, kaxon kueya tayé'e sen. ⁷ Méxin, ngujngu ja'anta tájonnta nge'e xraxaon asáanta, ko sinchenié'a asáanta nge'e tájonnta ko je'a ixi xrokonda tsajonnta, ixi ndo Dio tjue'e ndo sen juaxruxin tajon xrojan nge'e. ⁸ Ixi jaña Ndo Dio ícha sinchenaonnta ndo ko tsajon ndo kain nge'e xrokonda'anta ixi jaña kaxon chao tsingijnanta ikaxin chujni. ⁹ Xranchi ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Sen tonchjeya nge'e chónnda sen ngajin ni nóa,
kain nchakon xroxraxaon chujni ti jian juinche'e sen me'e.

¹⁰ Ixi ndo Dio tajon ndo tsee tengani ko tajon ndo nge'e sineni, ko je'e ndo xrotjáanta ndo kain nge'e xrokonda'anta ko je'e ndo ícha tsajon ndo, me'e xrochondanta itsjé nge'e ko jaña tsingijnanta ni nóa.

¹¹ Ndo Dio xrotjáanta ndo kain nge'e tjintee xrochondanta, jaña ja'anta kaxon chao itsjé nge'e tsajonnta. Ko jan'anna tsiki'anna tomi me'e ko jaña ícha itsjé sen kichuuna tsajon sen juasaya ngajin ndo Dio ixi tomi tsajonnta. ¹² Ixi tomi tsingijnaxinnta sen kichuuna, je'a je'o ixi sen kichuuna xrochónnda sen nge'e xrokonde'e sen. Na'i, kaxon ixi jaña ícha tsajon sen juasaya ngajin ndo Dio. ¹³ Ko kaxon je'e sen ícha tsajon sen juasaya ngajin ndo Dio ixi nge'e kuajonnta ixi jaña tjakonta nduaxin titikaonnta chijnie ndo Cristo. Jaña kaxon ícha ijíe juasaya xrochónde'e sen ndo Dio ixi ja'anta bingijnanta sen ko ikaxin chujni.

¹⁴ Ko je'e sen xronichje'e sen ndo Dio ixi ja'anta ixi je'e sen tjua'anta sen ko ixi tikon sen ixi ndo Dio jian tingijna ndo ngajinnta. ¹⁵ Juasie ndo Dio ixi juinçekitojna ndo naa nge'e tsango tjintee, me'e ti tomé'e jíeeni, ko tsikixian'ina tsekina kain ti chjajna ndo.

10

Juachaxin kuajon ndo Dio ngajin ndo Pablo

¹ Jan'an Pablo tinóatáana ngajinnta ixi ndo Cristo, ndo tsango jian ko tsango tjuajna ndo, ste kaxin na ndachro na ixi nchakon ritjén ngajinnta je'a ntajié aséenna, ko nchakon ritjén ikjín, tsango tojiéna. ² Méxin, nchakon tsjasotsja'anta tjanča'anta nche'anta ixi tsojiéna ngajin kaxin ni ndachro ixi jan'anna tja'onna tsjachana xrojan nge'e, xranči nche'e ni nunte xasintajni. ³ Nduaxin jan'anna stena nti'i nunte xasintajni, ko maski jaña, ntai'ana ti nge'e ndako'a xranči nche'e ni titikaon'a ndo Dio. ⁴ Ko tjaya'ina ixi chika, chika tjayaxin chujni nunte nti'i. Na'i. Jan'anna nta'ana xrojan nge'e ixi juachaxien ndo Dio, ko juachaxin me'e chao tjankaxinna kain xra nche'e Xixron'anxree. ⁵ Ko jaña kaxon tjankana ixra nche'e ni tjaun'a ixi ikaxin chujni tsichuxin na ndo Dio. Ko ixra nta'ana ixi kain ni chónđa ijię tsindoxin na ti ndakua'i xraxaon na ko tsitikaon na ndo Cristo. ⁶ Ko jan'anna tsuyakutéena chujni tsitikaon'a ndo Cristo ixi jaña tsitikaon na ndo, ko jaña kainnta jian tsitikaonnta kaxon.

⁷ Ja'anta je'o titikaonnta nge'e tikonnta. Ko ngisen xraxaon ixi nduaxin tixinixin ndo Cristo, tsono'e sen ixi kaxon jan'anna tixinixinnana ndo xranči sen me'e. ⁸ Siá tsango nichja ixi richonda juachaxin tsituan'an, tosuana'i. Ncháina Jesucristo chjána juachaxin me'e ixi jaña ícha xrochuntianta ndo, ko je'a ixi me'e tsitjáñaxinnta. ⁹ Ko ti kjin'annta xroon xruan'annta, tjaun'a xroxraxaonnta ixi me'e xroxronkanta, ¹⁰ ixi ste kaxin sen ndachro sen ixi ti ikjin xroon tsango toña'o ngajinnta, ko nchakon ritjén ngajinnta xronkana ko kain ti nichja tjinte'a. ¹¹ Ko ngisen jaña nichja, tsono'e sen ixi ti nchakon ikjin xroon xruan'annta ko ritjén'a ngajinnta, jaña kaxon tsjasotsja'anta naxraje'o xronichja'anta xranči ikjin xroon xruan'annta.

¹² Nai'a xroxraxa'onna ixi tsango jian nichjana xranči ste ikaxin na jaña nche'e na. Kaxin chujni xraxaon na ixi je'e na tsango tjintee na ko ikaxin na noe'a na, ni me'e tsango ninta xraxaon na. ¹³ Kaxon jua'i sintajié aséenana ixi nge'e nta'ana. Ndo Dio me'e ndo xrondachro nge'e sinta'ana ko ngajin ja'anta sinta'ana ixra me'e. ¹⁴ Jua'i ntaxruantana ixi ícha tituan'anna, ko chao xrondachrjan ixi jan'an sa'ó juaso ngajinnta ko juako'anta chijnie Ncháina. ¹⁵ Ko jua'i sintaxruanta ixi jan'an juinta'a ixra juinche'e inaa ngisen. Jan'anna tja'onna ixi ícha xrochuntianta Ncháina, jaña jan'anna ícha sinta'ana ixra ngajinnta ko je'o ti tsituannana. ¹⁶ Kaxon tja'onna tsjakona chijni jian ne'e Ncháina Jesucristo ikaxin tjajna ti xraxro'an ngisen itji tjako ixi jaña xro'an ngisen xrondachro ixi jan'anna ntexruantana naa xra tsijnche'e inaa ngisen.

¹⁷ Ko siá xrojan ngisen tjaun sinchejié aséen, chao sinchejié aséen sen je'o ixi titikaon sen Ncháina Jesucristo. ¹⁸ Ixi ndo Dio nichja ndo jian ixi naa ngisen ndako juinche'e ko chao'a ixi xrojan ngisen je'o sen sinchejié aséen sen ixi ndachro sen jian nche'e sen.

11

Ndo Pablo ko sen nduaxin'a apóstol

¹ Tja'on tsin'ennta nge'e xrondachrjan maski xronichja xranči naa sen ninta. ² Ndo Dio nchenóna ixi tsaxinta juachjaon ixi tja'on tsintue'anta ndo Cristo. Jan'an ó ntatjan ndo Cristo ixi tsaya'anta ndo xranči naa nchrichajan tsixrančia ixi tsute'e ko tjúa aséen ko

cuerpoe nchrichan ixi tsji nchakon tsute'e nchrichan ngajin naakua naa ndoxi'e nchrichjan. ³ Ko xronkana ixi xranchi kunchee tsango ña'i juincheye'e ba jan Eva; ko ba jaña sinchekachruenta ba ti xraxaonnta ko ti jian titikaonnta ndo Cristo. ⁴ Ixi siá tsji xroxan ngisen tjako inaa ndo Cristo, ko inaa espíritu ko inaa chijni ti je'a juako jan'anna, ja'anta tintu'enta ni me'e nche'e na ti tjaun na ko me'e ja'anta nta'anta juaxruxin. ⁵ Ko jan'an je'a ícha nuntena ixi ni ndachro apóstol na, ni nandá kujj, ni ndachro ícha tjintee, ni rué'e ja'anta. ⁶ Ko maski je'a ícha jian nichja jan'an, nduaxin ícha nóna chijnie ndo Dio ko ó itsjé vez juako'anta ixi ícha nóna.

⁷ ¿Á ndako'a junta'a jan'an nchakon juako chijnie ndo Dio ngajinnta ko juanchia'i ninaa tomi ngajinnta?, ko juntajié'a aséenna ixi jaña ja'anta ícha xrokuenteenta. ⁸ Ko jan'an kuayá'a tomi chjána sen kichuuna, sen jii ikaxin ni'ngo, ko tomi me'e kondana ixi juntakuan'an ja'anta. ⁹ *Ko nchakon bake'e ngajinnta, xrokondana tomi, ko xro'an nge'e juanchia'anta. Ko kain nge'e kondana, sen kichuuna nunte Macedonia chjána sen ixi tjaun'a kuajondaxin ixra ngajinnta ko jaña jai tsajonndaxin'a xra ngajinnta. ¹⁰ Ko jian nóna ixi chuxin chijni nduaxin ne'e ndo Cristo, ko xro'an ngisen nchijji nunte Acaya tsantsjena juaxruxin chonda. ¹¹ ¿Sonda ndachrjan ja'in? ¿Á ixi tjaun'anta? Ndo Dio no'e ndo ixi tsango tjua'anta.

¹² Ko xrajaña sinta'a tsjanchia'i tomi ngajinnta ixi tjaun'a ixi jaña ni nduaxin'a apóstol sinchejié aséen na ixi stencheye'e na chujni ixi je'e na ndachro na tikinixin'en na ndo Cristo ko xraje'o ixra nche'e na xranchi jan'anna. ¹³ Ni me'e je'a nduaxin apóstol na. Je'e na stencheya na ixi ndachro na tikinixien'en na ndo Cristo. ¹⁴ Ko kain ji'i sinchexronka'ina ixi nojna ixi kaxon Xixron'anxrée ndachro xa ixi je'e xa naa ángel tingasáña ko je'a nduaxin. ¹⁵ Jaña kaxon ni nche'e xrée Xixron'anxrée ncheya na ixi ndachro na jian xra nche'e na. Ko nchakon tsjexin kain nge'e, tangi tson'en na ixi ndakua'i juinche'e na.

Tangi ton'en ndo Pablo ixi ixra apóstol nche'e ndo

¹⁶ Íjngo ntatjunta: Tjaun'a xrondachronta ixi juntatjáña jáana, ko maski jaña xrokon'en, tintunanta xronichja ixi jaña chao sintajié aséenna naa nchíin. ¹⁷ Siá jaña ntajié aséenna naa nchíin, ndachrjan'i ji'i ixi juachaxien Ncháina. Na'i. Jaña jan'an ndachrjan xranchi xrokjui nduaxin xrojuinchetjáña jáana. ¹⁸ Ste itsjé ni nchejié aséen ixi nge'e no'e na, ¿sonda jua'i kaxon jan'an sintajié aséenna? ¹⁹ Ko ja'anta ndachronta ixi no'anta ko juaxruxin taye'énta ni nduaxin tsijinchetjáña jaa. ²⁰ Ko ja'anta tokuaxinnta tituan'annta na ko ntajinta'anta na ixra ko tjenga'inta na 'na, tantsja'anta na nge'e chondanta, ntaya'anta na, ko tande'e na itun गया ikonnta. ²¹ Maski tosua'na jan'an xrondachrjan ixi jan'anna junta'ina jaña.

Ko ti nchejié aséen na, jan'an kaxon chao sintajié aséenna, ko ndachrjan ji'i xranchi naa ni tsijinchetjáña jaa. ²² Je'e na chujni hebreo na. Kaxon jan'an. Je'e na chujni israelita na. Kaxon jan'an. Je'e na kuachrjenixin na ndo Abraham. Kaxon jan'an kuachrjenixin ndo Abraham. ²³ *¿Á je'e na nche'e na ixra ngajin ndo Cristo? Jan'an nduaxin nta'a ixra ngajin ndo Cristo, maski je'a jian jan'an

xrondachrjan. Jan'an ícha junta'a ixra, jan'an ícha bija'na na ndo'achjiso, jan'an ícha bikaon na ko itsjé vez ndáxrokon'enna. ²⁴ Na'ó vez ni judío juaya na ngajin; ikántena kónana na ixi ino. ²⁵ *Ní vez ni tituan'an tjanya Roma juaya na ngajin ixi ntasé, naa vez kuaxina na ixro. Ní vez konunte ntábarco ngangí nda, ntábarco ritiki'an, naa vez naa tiie ko naa nchakon bake'é jan'on ngusine ndachaon. ²⁶ *Ikjín no kuaji. Tangi kuatsingatu'a ndajitinga, ko naa nchakon ngakona xiche'e. Kuatsinga itsjé juachjaon ngajin ni tjanána ko kaxon ni je'a tjanána, ko kaxon ti bakji tjanya, ntajie ko ndachaon ko kaxon xrokónana na, ni nduaxin'a titikaon Ncháina Jesucristo. ²⁷ Tsango junta'a ixra ko itsjé nge'e tangi kónna. Itsjé tiie kuarichrin'a jian ko itsjé nchakon kuatse jinta, kuen'enna inda ko kuachóna'i itsjé manta tsaria, méxin tsango bakongína.

²⁸ Ko maski kain ji'i kónna, nai'a tjáñana ixi kain ni'ngo ko ngujngu nchakon tsango kua juachjaon ixi kain sen xra'o ni'ngo. ²⁹ Ngisen toni'e, ko, ¿á jan'an tonina'í? Nchakon xrojan ngisen nche'e naa nge'e ti ndakua'i ngajin sen kichuu sen, taa juachjaon ko toña'o. ³⁰ Siá chao sintajé aséenna, sintajé aséenna ixi soji'ana. ³¹ Ndo Dio, Ndotée Ncháina Jesucristo, ngisen tikinixin'en kain juasaya,* no'e ndo ixi nduaxin nge'e ndachrjan. ³² *Nchakon bake'é tjanya Damasco, xi baketuen'en nti'a, xi rey Aretas, kuatuan'an xa ixi xrotséna na hora tsachrjexin tjanya ko xrobikaana na ndo'achjiso. ³³ Ko sen kichuuna juankayana sen ngaya naa ntaxrakaxro ko juinchexingajinxinna sen ti jii naa ventana jichóna tjatu'o jii ngandajin tjanya, ko jaña sabinga ko itsé'ana na.

12

Nge'e ijíe bikon ndo Pablo

¹ Xro'an nge'e tjachani xronichjani ixi jian je'eni. Maski, xrokonda xronichja ko tseki'anta nge'e bikon ko nge'e juinchenóna Ncháina Jesucristo. ² Chuxin naa xi titikaon Ncháina ko chóna tenoó nano ikjui xa ti nínxin ngajní. Nóna'í á cuerpoe xa o aséen xa bikon ko ixi juachaxien espíritue ndo Dio. Je'o ndo Dio no'e nge'e nduaxin kon'en. ³ Ko nóna ixi xi me'e ikjui xa; nóna'í á ixi cuerpoe xa o na'i; je'o ndo Dio no'e ndo. ⁴ Ndo Dio bikao ndo xa ngajní, nti'a kuin'en xa kaxin nge'e tienxin'ani ko xro'an ngisen chóna juachaxin xronichja me'e. ⁵ Jan'an xrojuintajíe aséenna ixi chuxin xi me'e, a kondee nge'e junta'a jan'an, jua'i sintajé aséenna, je'o chao xrondachrjan kondee nge'e tangi kónna. ⁶ Siá xrojuintajíe aséenna je'a ixi juintatjáña jáana. Na'i. Ixi nduaxin nge'e jian junta'a ko sinta'i me'e ixi tjaun'a xroxraon sen ixi ícha nóna. Na'i. Cháña je'o sintaxraxa'on sen nge'e nta'a ko nge'e tin'en sen ti junta'a.

⁷ Ixi ti bikon, ti juakona ndo Dio, tsango chaxro me'e, méxin tsango xrojuintajíexin aséenna. Ko sinta'i me'e, ixi kuayá'a naa ichin ntau'na ko xinhexrée Xixron'anxrée tsango ncheni'e xa ntau'na ixi jaña sintajíe'a aséenna. ⁸ Méxin ó ní juanchia'a Ncháina Jesucristo tsantsjena ndo ichin me'e, ⁹ ko Ncháina ja'in ndachijina ndo: "Xro'an

11:25 11:25 a: Hch. 16:22; b: Hch. 14:19. **11:26** 11:26 a: Hch. 9:23; b: Hch. 14:5. * **11:31** 11:31 juasaya respeto, honor **11:32** 11:32: Hch. 9:23-25.

nge'e ícha xrokonda'a; je'o ti tsango tjua'a, ixi ti tsango ijié juachaxin chonda jan'an, ícha tonoxin juachaxin nchakon naa chujni ícha soji'a. Juachaxin chónda jan'an tonoxin nchakon jua'i nche'e naa nge'e ja'ua." Méxin, juaxruxin tsake'é nchakon soji'ana ixi jaña ícha juasaya tsayé'e Nchána Jesucristo. ¹⁰ Ko méxin, ícha juaxruxin ritjén nchakon soji'ana, nchakon chujni tjakaxin na ngajin, nchakon xro'an nge'e chonda, nchakon tengina na, nchakon yaa juachjaon ixi kondee Nchána Cristo; nchakon soji'ana, nchakon me'e ícha tonsoji aséenna.

Ndo Pablo taa ndo juachjaon ixi sen kichuuna tjajna Corinto

¹¹ Ndako tsijintatjáña janáa nchín ixi nichja nge'e jian junta'a. Ja'anta chondanta ijié ixi ja'anta xrokonda jian xronichjanta ixi najan'an. Ko jan'an je'a ícha nuntena ixi xi apóstol kuintekij, xi ja'anta nta'anta juaxruxin rue'énta, maski jan'an xro'an tjinteena. ¹² Ti konchrje'ana junta'a ixra ngakjen'ennta ko kain ixra ijié ko kain ixra chaxro junta'a ixi juachaxien ndo Dio ixi jan'an nduaxin naa apóstolna. ¹³ Ko kain ja'anta nge'e ti ícha juintanuntenta ixi íkaxin sen kichuuna jii ikaxin ni'ngo, ixi sen jaán bingijnanana sen. Ko jan'an tjaun'a bingijnaninta ixi tjaun'a xrokuajonntaxin xra ngajinnta. Tjáña'anta ti ndako'a junta'a ixi juanchia'inta xrobingijnaninta.

¹⁴ Jai ó richon'an ixi tsjasotsja'anta nínxin vez ko jai kaxon tsajonndaxin'a xra ngajinnta ixi jan'an tjée'a tsayá'a tomianta. Na'i. Jan'an tjée ja'anta ixi ja'anta ícha tjinteenta. Ixi je'a ichjan tjatsin'in xjan tomi tsayé'e ndotée xjan. Na'i. Ndotata me'e ndo xrokonda tsjatsi'in ndo tomi tsayé'e xjan. ¹⁵ Ko jan'an tsango ijié juaxruxin chonda ixi sintexianxin tomina ixi ja'anta, ko jan'an kaxon, maski ícha taka tsondaxiina, ixi sinta'a ixra ngajinnta ixi jan'an tsango tjua'a asáanta, ko maski jan'an ngujngu nchakon ícha tjua'anta ko ja'anta ícha tjaun'antana.

¹⁶ Ko maski kaxin sen ndachro sen ko titikaon sen ixi jan'an kuajondaxin'a xra ngajinnta ko ikaxin sen me'e kaxon ndachro sen ixi jan'an tsango nóna ntaya me'e imao kuantsja'anta tomianta.

¹⁷ ¿Á juintaya'anta nchakon xruan'annta xrojan ngisen tingijnana?

¹⁸ Nchakon ntatjan ndo Tito xrokuijitsja'anta ndo, je'e ndo ko inaa ndo kichuuna, ndo Tito, ¿á juintaya'anta ndo? ¿Á nduaxin'a ixi kayui jan'anna xraje'o jian ixra nta'ana ko xraje'o Espíritue ndo Dio nta'axinna xra?

¹⁹ Ja'anta stexraxaonnta ixi jan'anna nichjana ja'in ixi tja'onna ja'anta xroxraxaonnta ixi jian jan'anna, ko je'a nduaxin me'e. Na'i. Jan'anna ja'in nichjana ko ixra rinta'ana jitikon ndo Dio ko Nchána Cristo, kain me'e nta'ana ixi tja'onna ícha tsitikaonnta Nchána Cristo ixi tsango tjua'ananta. ²⁰ Jixronkana ixi nchéxin nchakon tsjasotsja'anta, stenze'anta xranchi jan'an tja'on ko kaxon ja'anta já sinta'inta juaxruxin xranchi xronichja jan'an. Nchéxin stetetoku'u kichuunta, tochjuya'anta nge'e chónda inaa sen kichuunta, stetoñao'e kichuunta, stenzejié asáanta, stetjakaxin kichuunta ko stenzeke'to kichuunta. ²¹ Jixronkana ixi nchakon tsjasotsja'anta, jan'an tsango tsosua'na ngajinxin* ndo Dio ko xrotsjanga ixi kondaxin ja'anta ixi

* **12:21** 12:21 ngajinxin delante de

xratintue'anta kain ti ndako'a kuanche'enta, ti chondanta nchri je'a janchri'anta ko xi je'a ndoxi'anta.

13

Juexin kuetuan'an ndo Pablo

¹ Jai ó nínxin vez tsjasotsja'anta. Xraxaonnta nge'e ndachro chijnie ndo Dio: Kain nge'e tsochjian xrokonda tsake'e yuu o ní sen bikon nge'e kon'en. ² Ó sa'ó ntatjunta ko jai íjngo ntatjunta maski ritjén'a ngajinnta, ja'in tsikjin ngajin sen ndako'a nche'e ko sen kaxin ixi ti nínxin tsjaso jai tsango tsoñao'a sen ndako'a nche'e. ³ Ko nduaxin ja'anta tjaunnta tsono'anta á nduaxin nichja jan'an ixi juachaxien ndo Cristo. Je'e ndo nduaxin tsoñao ndo ko nduaxin sintaña'anta ndo ijie. ⁴ Je'e ndo juako'a ndo juachaxien ndo ti kuen'en ndo nganito ntacru, ko je'e ndo jichón ndo ixi juachaxien ndo Dio, jaña kaxon jaina kuasoji'a aséejna, ko jai juasie ndo Dio ixi juachaxien ndo, kainna stehónna ko nta'ana ixra ngajinnta.

⁵ Xraxaonnta, ¿á chao stenta?, ko, ¿á nchijí asáanta chuntianta Ncháina Jesucristo? O, ¿á tonoa'inta ixi ndo Jesucristo jii ndo ngajinnta?, o, ¿á nduaxin'a kuaye'enta ndo ngaya asáanta? ⁶ Ko tja'on tsono'anta ixi nduaxin jan'anna titika'onna Ncháina Jesucristo. ⁷ Tjanča'ana ndo Dio ixi xro'an nge'e ndakua'i stenché'enta ko tjaun'ana ixi xrondachrjanna ixi jian juintakuan'annanta. Na'i, jaña ndachrjanna ixi tja'onna sinche'enta ti jian maski xrondachro ikaxin na ixi jan'anna je'a jian juakona. ⁸ Jan'anna xro'an sinta'ana ixi tsomé'e ti nduaxin. Ko kain nge'e sinta'ana me'e ícha tsichuxinnta ti nduaxin. ⁹ Tsango chá'nana ixi ja'anta xraxaonnta ixi jan'anna soji'ana, ko ja'anta tsango sojinta. Ko jan'anna tjanča'ana ndo Dio ixi ja'anta ngujngu nchakon ícha jian tsitikaonnta ndo. ¹⁰ Méxin, ja'in kjin'annta jai ti ritjén ikjín ixi nchakon tsjasotsja'anta xrokonda'i ícha tsuyakutéenta. Ixi jan'an chonda juachaxin, juachaxin chjana Ncháina, ko juachaxin me'e xrokonda tsingijnaxinnta ixi ícha tsitikaonnta ndo ko je'a ixi sincheni'e asáanta.

¹¹ Jai kichuuna, take'énta juaxruxin, tingijna kichuunta ixi jian tsinteenta, naxraje'o xraxaonnta, tetokui'a kichuunta ko ndo Dio, ndo tsango tjaunna ko chjana juaxruxin, tsake'e ndo ngajinnta. ¹² Chje'é kichuunta juajna ko kainnta chonde'enta kichuunta juasaya. ¹³ Kain sen titikaon Ncháina ste nti'i xruan'annta sen juajna.

¹⁴ Juachaxien Ncháina Jesucristo, ti tjua'anta ndo Dio ko juachaxien Espíritue ndo tsake'e ngaya asáanta kainnta. Jaña tson'en.

Xroon tsikjin ndo Pablo xruen'en ndo sen ste tjajna Galacia

Ndo Pablo ikjin ndo xroon kuayé'e ni'ngo nunte Galacia

¹ Jan'an, Pablo, Ncháina Jesucristo kuinche'ena ndo nta'a xrée ndo Dio ko je'a chujni nunte nti'i kuinche'ena. Na'i. Jan'an kuinche'ena ndo Jesucristo ko Ndotáina Dio, ndo juinhexechón ndo Jesús. ² Jan'an ko kain sen kichuuna steki'an nti'i xruan'anna juajna ngajin sen ni'ngo nunte Galacia. ³ Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo sinchenchaonnta ndo ko juaxruxin tsake'enta. ⁴ Ndo Jesucristo kuenxin ndo ixi jajna ixi xrokuitjáñaxin'ana kondeexin nge'e ña'i jii nunte xasintajni ixi jaña jueña Ndotáina Dio. ⁵ Ndotáina Dio tikinixin'en ndo kain juasaya kain nchakon. Jaña tson'en.

Naáko naa chijni nduaxin, tsechonxinni

⁶ Jan'an tsango chonda juachjaon ixi ja'anta taka jitjáña'anta ti kuetuan'an ndo Dio, ndo kuiya'anta ixi tsango tjua'anta ndo Cristo, ko jai ja'anta rirue'énta inaa chijni ti xraxaonnta tsooméxin jíanta. ⁷ Ko je'a nduaxin jii inaa chijni tajon juachaxin tsechónna kain nchakon. Na'i. Jan'an ndachrjan ixi kaxin na tjaun na sintaya'antana ko jaña tsindexinnta chijni tjintee ne'e ndo Cristo, chijni tajon juachaxin tsechónxinni kain nchakon. ⁸ Ko siá xrojan ngisen o jan'anna o naa sen ángel tsj'xin ngajni sintakuan'annta inaa chijni xrondachro sen tsachrjengíexin ti ndakua'i juinche'enta, ko je'a xraje'o ti juintakuan'annanta, sen me'e tsitsingata'a sen nchijí jée ndo Dio. ⁹ Ko ó sa'ó ndachrjan ko jai ijngo: Siá naa chujni sintakuan'annta naa chijni je'a xraje'o chijni tachrjengíexin ti jie sinkani, ti ja'anta ó kuaye'enta, ni me'e ndo Dio tsjankata'a ndo na ijie kain nchakon.

¹⁰ Ko jai, ¿á tja'on jan'an ixi chujni tsitikaon na nge'e nta'a o ndo Dio tsitikaon ndo?, o, ¿á tja'on ixi chujni sinche'e juaxruxin nge'e nta'a? Siá me'e xrokjuinta'a jan'an, í je'a naa nchexrée ndo Cristo jan'an.

Ndo Dio kuinche'e ndo ndo Pablo

¹¹ Kichuuna, jan'an ntano'anta ixi chijni tajon juachaxin toméexin ti sínká chujni ti juintakuan'annta, chijni me'e je'a naa chujni juinchéña chijni. ¹² Ko jan'an xro'an chujni chjána chijni ko xro'an ngisen juinchekuanna. Na'i, Ndo Jesucristo juinchenóna ndo chijnie ndo.

¹³ *Ja'anta ó kuin'ennta nge'e juinta'a ó seno, ti jan'an batitika'on ley ne'e sen judío, méxin kuarua'a ko bakon'in sen baktikaon chijnie ndo Cristo ko tja'on xrokuitjáña sen. ¹⁴ *Ko jan'an nchakon baktika'on ley ne'e sen judío, jan'an ícha baktika'on ixi kain sen tjajnána, sen yaxinki'an nano, ko ícha banta'a nge'e tsiketuan'an sen tachrí'ina xranchrjen. ¹⁵ *Ko nchakon jueña ndo Dio, je'e ndo kuinche'ena ndo ti xrariao tse'e janáana ko tsango jueñaona ndo méxin kuiya'na ndo. ¹⁶ Ko je'e ndo Dio juakona ndo Chjen'en ndo ixi jan'an xrojuintekuan'an chijnie xjan ngajin chujni je'a judío. Ko

nchakon me'e jan'an xro'an chujni juanchangi'a á sinta'a xrée ndo o na'i. ¹⁷ Ko juí'a ngajin sen sa'ó banche'e ixrā xranchi apóstol, sen jii tjanya Jerusalén. Jan'on tuinxin sakjui nunte Arabia, ko tjume'e ikjanna tjanya Damasco.

¹⁸ *Ko kuatsinga ní nano, tjume'e sakjui Jerusalén ixi tsichuxin ndo Pedro ko nti'a bake'e tena'ó nchakon. ¹⁹ Ko bikon'a ikaxin sen apóstol; je'o bikon ndo Jacobo, ndo kichuu Ncháina. ²⁰ Ndo Dio jitsje'e ndo ixi nduaxin nge'e ikjin.

²¹ Tjume'e sakjui no tjanya Siria ko tjanya Cilicia. ²² Ko sen kichuuna titikaon Ndo Cristo ste ni'ngo Judea xranai'a chuxinna sen. ²³ Je'o tsikin'en sen ixi ngisen tjaun sa'ó xrokóñaxón sen ko barué'e sen ko tjaun naaxrokuitjáñaxón chijni me'e, jai je'e ndo tjako ndo chijni tajon juachaxin tsechónxinni, ko chronga ndo ixi xrochúntiani Ncháina. ²⁴ Ko kuajon sen juasaya ngajin ndo Dio ixi jan'an ó titika'on Ncháina Jesucristo.

2

Sen sa'ó kuayé'e ixrā apóstol kuayé'e sen ndo Pablo

¹ *Kuatsinga tenoó nano, tjume'e íjngo sakjui tjanya Jerusalén ko sabiki'an ndo Bernabé ko kaxon ndo Tito. ² Jan'an ikjui nti'a ixi ndo Dio juako'na ndo ixi xrokonda itsji tjanya Jerusalén, ko imao juao je'o sen ícha tituan'an, sen tjako chijnie Ncháina ko ntatjan sen nge'e tjako'a sen je'a judío. Jaña nichja ixi tjaun'a xrondachro sen xruenxon junta'a ixrā ko jaña tsikonni ixi naakua naa nge'e tjakona. ³ Ko ndo Tito, ndo chrjiki'an, je'e ndo tjanya griego ndo, juincheKateya'i sen ndo ixi xrokua ndo chji'e ni judío. ⁴ Maski kaxin sen ndachro ixi kichuuna sen ko je'a nduaxin. Ni me'e imao tsijike'e nā ngakjen'en sen kichuuna ixi stesaya nā xranchi tajonni juasaya* ngajin ndo Cristo ko ti tjaun nā íjngo xrokjanna tsitikaonna ley. Ni me'e tjaun nā xrokua sen kichuuna chji'e ni judío. ⁵ Ko ninaa nchíin kuitikaon'ana sinta'ana ti ndachro nā ixi tjaun'ana tsintu'enta chijni tajon juachaxin tsechónni kain nchakon.

⁶ Ko sen ni'ngo titaon'en sen kichuuna, xro'an nge'e natjúá juako'na sen. Ko jan'an kondana'i á nduaxin tituan'an sen o na'i ixi jan'an nóna ixi ndo Dio tinche'a ndo kaxion chujni ixi á no'e o á noe'a. ⁷ Ko sen tituan'an, je'e sen kuitikaon sen ixi jan'an kuetuanna ndo Dio sintakuan'an chijni jian ni je'a judío, xranchi kaxon ndo Pedro kuituen'en ndo sinchekuen'en ndo ni judío. ⁸ Ko ndo Dio xruan'an ndo ndo Pedro xranchi apóstol sinchekuen'en ndo sen judío, ko je'e ndo Dio kaxon xruan'anna ndo xranchi apóstol ne'e ni je'a judío.

⁹ Méxin, ndo Jacobo, ndo Pedro ko ndo Juan, sen me'e tituan'an sen kichuuna, kuitikaon sen ixi ndo Dio chjána ndo ijié juachaxin tsjako chijnie ndo. Ko chjána sen itjáa sen ko juinche'e sen juaxroxin ixi jan'an ko ndo Bernabé itsjina sintakuan'anna ni je'a judío ko je'e sen sinchekuen'en sen ni judío. ¹⁰ Je'o juanchianana sen xrotjáñana'ina ixi tsingijna sen nóa, ko me'e ícha nta'ana, kain nchakon tjingijnana sen nóa.

Ndo Pablo kuyakutee ndo ndo Pedro

¹¹ Ko nchakon kuiji ndo Pedro tjanya Antioquía, jan'an kuyakutee ndo ixi je'a jian jinche'e ndo. ¹² Ixi ícha sa'ó banekao ndo ikaxin sen kichuuna, sen je'a judío, ko nchakon kuiji kaxin sen kichuuna xruan'an ndo Jacobo, sen judío, ndo Pedro ó konchjino ndo ko í bajinekao'a ndo sen je'a judío ixi xrakon'en ndo sen kichuuna judío, sen titikaon ixi xrokonda tsaani chji'eni. ¹³ Ko sen kichuuna judío kaxon juinche'e sen xranchi ndo Pedro, ko kaxon ndo Bernabé jaña juinche'e ndo. ¹⁴ Ko nchakon bikon jan'an ixi stenche'a sen xranchi nchekuainana chijni jian ne'e Ncháina, ntatjan ndo Pedro ko stetin'en kain sen ni'ngo: "Ja'a judíoa, ko rinche'e xranchi nche'e ni je'a judío ko kaxon nche'a xranchi sen judío. ¿Xranchi tjaun sinchekateya sen je'a judío sinche'e sen xranchi sen judío?"

Tsechonna siá je'o xrochuntiana ngajin Ncháina

¹⁵ Jajna xra jungíexonnna judíona, je'a xranchi ikaxin ni tjanya jii ngata'a xasintajni, ni je'a judío, ni ndako'a nche'e. ¹⁶ *Ko nojna ixi chujni jua'i tsomé'e jíee nã siá tjaun nã sinche'e nã kaxin xra xranchi ndachro ley. Na'i. Je'o tsomé'e ijie siá xrochuntiana ndo Jesucristo. Kaxon jajna titika'onna ndo Jesucristo, jaña me'e tsomé'e jíeina ixi chuntiana ndo Jesucristo ko je'a ixi sinche'ena ixra ndachro ley ixi siá tsitikaonna ley, jua'i tsomé'e jíee chujni.

¹⁷ Siá tjaunna ixi Ndotáina Dio sinchemé'e ndo jíeena ixi titika'onna ndo Cristo, ko tjume'e tikonni ixi chondana ijie. A me'e xrondachro ixi ndo Cristo nchekateyana ndo sinche'ena ti ndako'a. Na'i, je'a jaña. ¹⁸ Siá ó kuintu'ena ti tetuan'an ley ko tjume'e ikjan tsitika'onna ley, me'e ché nduaxin tsamana ijie. ¹⁹ Ko jan'an ixi ti tituan'an ley ndakuen'enna ko jai ley í jua'i tsituanna ixi jai tsaríchon ixi juachaxien ndo Dio. ²⁰ Ixi kuen'enna xranchi kuen'en ndo Cristo nganito ntaçru ko jai jan'an í tetuan'i ngaya aséenna. Na'i, jai ndo Cristo tituan'an ndo. Ko jai ti nta'a, nta'a xranchi chujni stechón, ixi chuntia ngajin chjen'en ndo Dio, ndo Cristo, ixi je'e ndo tjua'na ndo ko kutuexin ndo kuen'en ndo ixi jan'an. ²¹ Ko jan'an jua'i xrondachrjan ixi xro'an tjintee juachaxien ndo Dio, ko jan'an titika'on ixi juachaxien ndo Dio bingijnana, ixi siá kondeexin ti tetuan'an ley xrokoméexin ijie, me'e íxro'an tjintee ti kuen'en ndo Cristo ixi jajna.

3

Tsitikaonni ley o xrochúntiani ndo Cristo

¹ Kichuuna tjanya Gálatas, tsango nintana. ¿Ngisen juintaya'anta ixi í tsitikakon'anta chijni nduaxin? Jan'anna juako'ananta jian xranchi kuenxin ndo Cristo nganito ntaçru. ² Tjate'enta, ¿á kuayéxinnta Espíritue ndo Dio ixi kuitikaonnta ley tsiketuan'an ndo Moisés?, o, ¿á kuaye'enta Espiritu ixi kuitikaonnta chijni jian kuin'ennta? ³ ¿Sonda tsango nintana? Siá ó kuitikaonnta chijnie ndo Dio ixi juachaxien Espíritue ndo, ¿sonda jai tjaunnta xrochuntianta nge'e xraxaon ja'anta, a me'e sinchemé'e ti ndakua'i juinche'enta? ⁴ ¿Á xro'an junta'anta ti tangi kon'annta nchakon kuitikaonnta chijni jian ne'e ndo Cristo? Xrokonda xraxaonnta ixi je'a xruenxon. ⁵ Nchakon ndo Dio kuajon ndo Espíritue ndo ko juinche'e ndo itsjé nge'e jian

bikonta, ¿sonda jaña juinche'e ndo? Juinche'e ndo ji'i, je'a ixi tsango kuitikaonnta ley. Na'i. Jaña juinche'e ndo ixi chuntianta chijni jian kuin'ennta.

⁶ *Ndo Abraham chuntia ndo ndo Dio, méxin ndo Dio ndachro ndo jian ndo Abraham. ⁷ *Méxin, xrokonda tsono'anta ixi sen nduaxin chuntia ndo Dio, sen me'e nduaxin chjen'en ndo Abraham. ⁸ Xroon jitaxin chijnie ndo Dio tsichronga ó seno ixi ndo Dio kaxon xrojuinchemé'e ndo jíee sen, sen je'a judío ixi chuntia sen ndo Dio. Jaña sa'ó ndo Dio tsindache ndo ndo Abraham: "Kainxin chujni tjajna tsonchaonxin nã ixi ja'a chuntiana." ⁹ Méxin, kain sen chuntia ndo Dio xraje'o tsonchaonxin sen xranchi ndo Abraham ixi chuntia ndo.

¹⁰ Kain sen xraxaon ixi tsoMéxin jíee sen ixi tsitikaon sen ley tsikjin ndo Moisés, sen me'e ndo Dio tjankata'a ndo sen ijie ixi ndachro xroon chijnie ndo Dio: "Kain ni tsitikaon'a kain nge'e jitaxin ley, ni me'e tsjankata'a ndo Dio ijie." ¹¹ Méxin, ngisen tjaun tsitikaon ley jua'i tomé'e ti ndako'a nche'e sen ngajin ndo Dio ixi nduaxin ndachro xroon jitaxin chijnie ndo Dio: "Sen tsontjúá aséen ixi chuntia* sen ndo Dio, sen me'e tsechón sen kain nchakon." ¹² Ko ley ndachro'a ixi xrochúntiani ndo Dio. Ndachro xroon chijnie ndo Dio: "Ni titikaon ley ixi ley me'e tsechónxin nã."

¹³ Ndo Cristo kuantsjexinna ndo ti xrobikaonxinna kondee ley. Ndo Cristo kuenito nã ndo ntãcru kondeexin jéina. Ixi ndachro xroon chijnie ndo Dio: "Ndo Dio tsjankata'a ndo ijie kain ni tenito naa ntãã."

¹⁴ Jaña kon'en ixi ti tsindachro ndo Dio, tsonchaon ndo Abraham, ko kaxon tsjacha ni je'a judío tsonchaon nã ixi je'e nã kuenxin ndo Cristo Jesús. Ko jaña kainna tsayé'ena Espíritue ndo Dio ixi chuntiana ndo ixi jaña tsindachro ndo.

Ley ko nge'e ndachro ndo Dio xrokuayé'e chujni

¹⁵ Kichuuna, ndachrjan naa nge'e xranchi naa chujni. Nchakon naa chujni tsijnchekonchjian naa xroon ndachro ngisen tsayé'e kain nge'e chónða nã, ko xroon me'e siá chónða firme nã, í jua'i tsoMé'e o tsindoxin. ¹⁶ Méxin, ndo Dio tsindache ndo ndo Abraham ixi tsajon ndo naa nge'e tsayé'e chujni juachaxin tsachrjenixin ndo. Ko xroon chijnie ndo Dio nichja'i ixi kain chujni tsayé'e nã me'e. Na'i. Ndachro ixi naa ndo tsachrjenixin ndo Abraham tsayé'e juachaxin me'e, ko me'e, ndo Cristo. ¹⁷ Ti ndachrjan me'e: Ndo Dio tsindache ndo ndo Abraham naa nge'e nduaxin tsayé'e ndo, ko ji'i xranchi naa xroon chónða firme ndo Dio. Ko kuatsinga noó ciento ko ikánte nano ko tjume'e kujj ley ne'e ndo Moisés. Ko ley me'e jua'i sinchemé'e nge'e tsindachro ndo Dio ó sa'ó ko xrondachro'a ixi tjinte'a. ¹⁸ *Ko siá xrokuaitikaonna ley me'e, ixi xrokuajon ndo Dio nge'e ndachro ndo, me'e í tjinte'a nge'e tsindachro ndo ó sa'ó. Ko ndo Dio tsindache ndo ndo Abraham ixi nduaxin tsayé'e ndo naa nge'e ixi je'e ndo Abraham chuntia ndo ndo Dio ko me'e xro'an nge'e xroxenka 'nã.

¹⁹ Méxin, ¿nge'e tsonda ley tsikjin ndo Moisés? Ndo Dio tsikajon ndo ley me'e ixi tsonoexin nã ti ndako'a kuanche'e nã. Ji'in tsochrje'en tsija ngisen tsachrjenixin ndo Abraham, naa sen tsikinche'e ndo Dio, ko jaña xroxetja ti tsindachro ndo Dio. Ko ley me'e tsichronga sen ángel

ko ndo Moisés je'o tsikjin ndo. ²⁰ Ko xro'an ngisen nichjaxin ndo Dio ngajin ndo Abraham ixi ndo Dio je'o ndo nichje'e ndo ndo Abraham.

Sonda bake'e ley

²¹ Ko, ¿á ley tingakuenxin ti nge'e ndachro ndo Dio tsajon ndo? Na'i. Siá xrobake'e naa ley xrokuajon juachaxin tsechónxinni kain nchakon, ko me'e xrokoméexin jíejina siá xrokuitikaonna nge'e tetuan'an ley me'e. ²² Ko xroon jitaxin chijnie ndo Dio ndachro ixi ti ndako'a nche'e chujni me'e tituan'an ngaya aséen. Ko jaña je'o sen chuntia ndo Jesucristo, sen me'e tsayé'e sen ti ndachro ndo Dio tsajon ndo.

²³ Ko ti xrachonda'ina ndo Cristo, ley baketuaina stechuenjana xrokonoxin ti xrochuntiana Ncháina Jesucristo. ²⁴ Ko ley me'e baketuaina xranchi naa chujni tetuen'en ichjan ti tsija Ncháina Cristo. Ko jaña chuntiana ndo Cristo me'e chao tsonchjiñe'ena ngajin ndo Dio. ²⁵ Ko jai ó kuji ndo Cristo ko jaina chuntiana ndo, méxin ley ínai'a tsetuajina.

²⁶ Méxin jai kainnta chuntianta ndo Jesucristo, jai kainnta ó chjen'en ndo Dio ja'anta. ²⁷ Ko kainnta ti bikitéexinta nombre ndo Cristo, jai nche'enta xranchi nche'e je'e ndo. ²⁸ Méxin jai, í tjinte'a á ni judío q ni je'a judío, q á ni nche'e ixra q á ni tetuan'an q á ni xi q ni nchri. Kainna chjen'en ndo Diona ixi naakua ndo Cristo tikinixinna. ²⁹ *Ko ti tikinixin'enna ndo Cristo, me'e nduaxin tsikachrjenixinna ndo Abraham ko tsayé'ena nge'e tsindachro ndo Dio tsajon ndo.

4

¹ Ti tja'on xrondachrjan me'e ji'i. Naa chjan nchakon tsikitu'e xjan nge'e kuachónda ndotée xjan, xjan me'e xranchi naa ni nche'e ixra jii xjan, ixi xrachjan xjan, maski nduaxin je'e xjan tituen'en xjan kain nge'e. ² Ste ni tayakon'en xjan ko tayakon'en na ixra ne'e xjan tsitjaja nchakon tsindachro ndotée xjan tsayé'e xjan kain nge'e tikinixin'en xjan. ³ Ko jaña bakon'en ngajinna kaxon nchakon xrakuichuxin'ana ndo Cristo, jaina batitikaona kain nge'e tajon nunte xasintajni.* ⁴ Ko kuitjaja nchakon tsindachro ndo Dio, xruan'an ndo Chjen'en ndo kuji xjan, jongíexin xjan naa nchri, ko je'e xjan kuitikaon xjan kain nge'e tituan'an ley kuayé'e ndo Moisés. ⁵ *Jaña kuji xjan ixi sinchemé'e xjan ti ndako'a juintu'una ixi baketuaina ley me'e. Ko jaña ndo Dio kuajejna ndo xranchi chjen'en ndo.

⁶ Méxin, ndo Dio ixi tsjakoxin ndo ixi jaina chjen'en ndo, xruan'an ndo Espíritue Chjen'en ndo, ndo Jesucristo, ixi xrochondana Espiritu ngaya aséejna, ko Espiritu me'e tiyexinna ndo: “Ndotána ja'anta.” ⁷ Méxin ja'anta chjen'en ndo Dio, je'a naa xi nche'e xra tetuan'i ko ja'anta ó chjen'en ndo Dio méxin tikinixin'annta tsaye'enta kain ti chonda ndo Dio ixi titikaonnta ndo Jesucristo.

Ndo Pablo yaa ndo juachjaon ixi sen titikaon Ncháina

⁸ Ja'anta sa'ó kuachuxin'anta ndo Dio, méxin baktitikaonta naa dio je'a nduaxin dio. ⁹ Ko jai ó kuichuxinnta ndo Dio, q ícha jian xrondachroni ixi je'e ndo chúxinnta ndo. ¿Xranchi íjngo xrokjannta xroxraonnta ti kuanche'enta ko me'e íjngo tsindoxin ti xraonnta?, me'e jaña xrokjannta xranchi naa xi nche'e xra tituen'en

na. ¹⁰ Ja'anta xrotjaunnta titikaonnta nchakon ko nchanitjao ko nano ko kíe ngujngu nchakon. ¹¹ Jan'an ríaa juachjaon ko ríxraxa'on ixi ti jintakuan'annta xro'an konda.

¹² Kichuuna, nche'enta xranchi jan'an jian titika'on Ncháina ixi jan'an jian jui'i ngajinnta ko nta'a xranchi ja'anta ko ti kuanche'enta, xro'an ti me'e juinchenina. ¹³ Ko ja'anta ó no'anta ixi nchakon ntatjunta chijni tajon juachaxin tsechónni, jan'an ríaa naa chin nchakon me'e. ¹⁴ Ko ichin kuachonda tsango tangi bake'é ko ja'anta kuin-duna'ininta. Na'i. Ja'anta jian kuiyananinta xranchi xrokuji naa sen ángel ne'e ndo Dio o xranchi xrokuji ndo Jesucristo. ¹⁵ Ko jai, ¿no jii ti juaxruxin kuachondanta? Ko chao xrondachrjan ixi nchakon me'e ja'anta xrokuantsjengínta naa ikonnta ko xrochjánanta. ¹⁶ Ko jai, ¿á ikjanna naa xi ningakon'ennta ixi ntatjunta nge'e xrondachro chijni jian?

¹⁷ Ni ntakateyánta tsitikaonnta ley íjngo, je'e na tsango jian nichja'anta na. Ko je'a nduaxin me'e ixi je'e na tjaun na tsantsjen-dantana, ko tjume'e ja'anta xrorué'enta na. ¹⁸ Ko chao tsiye'eni kaxin sen kichuuni siá je'o sinche'eni ti jian ngajin sen. Ko nduaxin nichje'enta sen kichuuna kain nchakon; je'a je'o nchakon ritjén jan'an. ¹⁹ Chjan'na, íjngo jinchenína ixi ja'anta xranchi naa nchri jinchejongí'e chjen'en, ko jaña tson'en hasta ti jian tsitikaonnta ndo Cristo ngaya asáanta. ²⁰ Jai tuinxin xrojueña'o xrobake'é ngajinnta ko chaxro xronichja'anta, ko jai nóna'i nge'e ícha xrondachrjan.

Juakoxin ndo Pablo ixi nchri Agar ko jan Sara

²¹ Ja'anta ti tjaunnta tsitikaonnta ley chronga ndo Moisés, ndachijininta, ¿nge'e ndachro chijnie ndo Dio ixi ndo Abraham? ²² Ko ja'in ndachro ixi ndo Abraham kuichónnda ndo yuu chjan. Naa xjan ngajin nchri nchexra ko naa xjan ngajin janchri'e ndo. ²³ Chjen'en nchri nchexra jongí'e xjan xranchi tjongí'e kain chjan. Ko chjen'en janchri'e ndo jongí'e xjan ixi jaña xrokon'en nge'e tsindachro ndo Dio xrokuajon ndo. ²⁴ Chijni ji'i tjako ixi yuu nchri tjakoxin yuu chijni tsindachro ndo Dio. Naa chijni konchjianxin ijna Sinaí; chijni me'e xrondachro ixi nchri Agar, me'e kuachrjenixin sen nche'e xra, sen tituan'i. ²⁵ Ixi nchri Agar xranchi xrokjui ijna Sinaí jii nunte Arabia ko jna ji'i xranchi xrokjui tjajna Jerusalén, ko tjajna me'e kain chujni ste nti'i ko xrokonda titikaon na ley, je'e na ko chjen'en na. ²⁶ Ko tjajna Jerusalén jii ngajni ti no tituan'i ley, me'e tjajna. ²⁷ Ko ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Take'é juaxruxin ja'a nchri ti jua'i nchejongí'e ichjan.

Tuyakua ixi tsango chá'a ixi ja'a kuichuxin'a ti tangi tíin nchri nchejongí'e ichjan.

Ixi nchri tsikintu'e ndoxi'e, ícha itsjé chjen'en nchra

ixi nchri chónnda ndoxi'e.

²⁸ Kichuuna, jajna stena xranchi ndo Isaac ixi kain jajna chjen'en ndo Dio ixi jaña tsindachro ndo tson'en. ²⁹ Ko xranchi sa'ó chjen'en nchri Agar, baningakon'en xjan, xjan jongíexin ixi juachaxien Espíritue ndo Dio, xjan ndatin'in Isaac, chjen'en jan Sara. Ko jaña jiton'en jai. ³⁰ Ko ndachro xroon chijnie ndo Dio tsindachro ndo ndo Abraham: "Tengia nchri nche'e xra, satsji nchra ko kao chjen'en nchra, ixi chjen'en nchra jua'i tsayé'e xjan nge'e tikinixin'en chjen'en jan chónnda ndoxi'e."

³¹ Méxin, kichuuna, jaína je'ana xranchi chjen'en nchri Agar nche'e xra. Na'i. Jaína stena xranchi chjen'en jan Sara chóna ndoxi'e.

5

Ndo Cristo juinchemé'e ndo ti ndako'a juinche'enta

¹ Ndo Cristo juinchemé'e ndo ti ndako'a juinche'ena ko jai ley í jua'i tetuajna. Méxin, jian titikaonnta ndo Cristo ko tintue'anta ixi ley tsetuan'annta íjngo.

² Tin'ennta, jan'an Pablo, ndachrjan ixi siá xrokuaanta chji'e ni judío, me'e íxro'an xrokuite ti tsitikaonnta ndo Cristo. ³ Tja'on xrondachrjan íjngo ixi siá xrojan chujni tsa chji'e ni judío, ni me'e xrokonda tsitikaon na kaxon kain nge'e tituan'an ley kuayé'e ndo Moisés. ⁴ Ko ja'anta ti xra xraxaonnta ixi siá titikaonnta ley me'e tsoméxin jíanta, ja'anta xranchi ó xrokuintu'enta ndo Cristo ko ti tjua'anta ndo Dio. ⁵ Ko jaína ixi juasie Espíritue ndo Dio ko ti chuntiana ndo, me'e, nojna ixi tsehónna kain nchakon* ixi ó komé'e jieina. ⁶ Ko siá jaína chuntiana ndo Jesucristo, í tjinte'a siá chondana o chonda'ina chji'e ni judío. Ko ti ícha tjintee, me'e ti xrochuntiana Ncháina Jesucristo, ko ti chuntiana me'e tsingijnana tsinteena jian ko xrotjue'e kichuuna.

⁷ Ja'anta ó jian stetitikaonnta. Ko jai, ¿ngisen juntakateyanta ixi ítsitikaon'anta chijni nduaxin? ⁸ Ji'i je'a nge'e tjaun ndo Dio, ixi je'e ndo kuiya'anta ndo. ⁹ *Jian xraxaonnta ixi naa nchichjaon ti nchetja'in chu'u, me'e nchetja'in kain chu'u. ¹⁰ Jan'an chuntia ixi Ncháina tsingijnanta ixi tsindoxin'anta nge'e xraxaonnta. Ko ndo Dio tsjankata'a ndo ijie ngajin ngixe'i ni ntekateyanta tsitikaon'anta jian.

¹¹ Kichuuna, siá jan'an xrondachrjan ixi xrokonda xrokuaanta chji'e ni judío, ni judío xroningakona'ina na. Ko kaxon xroningakuen'a na chijni jian juako'anta chronga xranchi kuen'en ndo Cristo nganito ntacru. ¹² Ko ni ntakateyanta tsaanta chji'e ni judío, cháña je'e na na xrochrijinxón nchijí ne'e na.

¹³ Ja'anta kichuuna, ndo Dio kuincha'anta ndo ixi ítsama'inta ijie. Méxin, nchekateya'i asáanta siche'enta ti ña'i. Cháña tingijnanta ko tjue'enta sen kichuunta. ¹⁴ Ixi kain ti tituan'an ley, me'e xrondachro naakua nge'e tsitikaonnta: "Xrotjue'enta sen kichuunta xranchi tjue'enta asáanta." ¹⁵ Ko siá ja'anta to'in kichuunta ko ningakon'en kichuunta, jian xraxaonnta ixi basinchetjáña ngujngu asáanta.

Xranchi titikaonni Espíritue ndo Dio

¹⁶ Jan'an ntatjunta ji'i: Nche'enta xranchi tjaun Espíritue ndo Dio, ko jaña tsitikaon'anta nge'e tjaun cuerpoanta ko sinche'anta ti ña'i. ¹⁷ *Ixi nge'e ña'i tjaun cuerpoanta sinche'e, tetoka'o Espíritue ndo Dio, ko nge'e tjaun Espíritue ndo Dio sinche'enta tetoka'o nge'e ña'i xraxaonnta. Ko kayui, me'e tinteke'to kichuu. Méxin, ja'anta jua'i nche'enta nge'e ti jian. ¹⁸ Ko siá tsitikaonnta ti nge'e tjaun Espíritue ndo Dio, ítsetuan'i ley ngajinnta.

¹⁹ Tuinxin tikonni kain nge'e ña'i nche'e chujni: ti tjaun na xrochóna na inaa nchri o inaa xi ti je'a tsikute'e na, ko ti sinche'e na ti ña'i, ko xraxaon na ti ndako'a, ²⁰ ko ti chónde'e na juasaya ídolo,

* 5:5 5:5 tsehónna kain nchakon vida eterna 5:9 5:9: 1Co. 5:6. 5:17 5:17: Ro. 7:15-23.

ko itji nã ngajin ni tuso, ko ningakon'en nã inaa chujni, ko tochjio nã, ko tuinxin toñao nã, ko tjaun nã je'o nã xrochónda nã itsjé nge'e, ko nchekateya kichuu nã ixi tsachrjendáa nã,²¹ ko chjuye'e nã, ko ni naatóñaxón kichuu, ko ni kuan, ko ni tsango xengo, ko ikaxin nge'e nche'e nã. Ko ó sa'ó ndachrjan ko jai íjngo ntajtunta ixi ngisen jaña nche'e, sen me'e tsayé'a sen juachaxin tsake'e sen ti no tetuan'an ndo Dio.

²² Ko Espíritue ndo Dio tajon ixi xrotjue'e kichuuna, ko juaxruxin tsojuna, ko tseto'ana, ko taka'i xrochjajna juañao, ko jian nichje'e kichuuna, ko tjaunna tsingijnana inaa chujni ko nche'ena kain nge'e ndachrona,²³ ko nchejié'a aséejna, ko jian tsetuen'en aséejna sinche'ana ti ndako'a. Siá sinche'ena jaña, xro'an ijię tsamana.²⁴ Ixi ngisen ó tikinixin'en Ncháina Cristo, í jua'i sinche'e sen nge'e ndachro cuerpoe sen ko kain nge'e ti ndako'a xraxaon sen.²⁵ Ixi siá sinche'ena nge'e tjaun Espíritue ndo Dio, xrokonda tsintu'ena ixi Espíritue ndo Dio tsitaujna nti'a.

²⁶ Xrokonda sinchejié'a aséejna ko sincheñao'a kichuuna ko tsochjuye'ana ngajin kaxin sen kichuuna.

6

Tingijna kichuunta

¹ Kichuuna, siá tsikonta xrojan ngisen ndako'a jinche'e, ja'anta ti chondanta Espíritue ndo Dio, xrokonda tsingijnanta sen ko jian nichje'enta sen ixi í sinche'a sen ti ndako'a. Ko tsje'enta jian xranchi nche'e ja'anta, nchéxin ja'anta sinche'enta ti ndako'a kaxon.² Tingijna kichuunta nchakon chondanta xrojan juachjaon, ko jaña tsitikaonnta ti tetuan'an ndo Cristo.

³ Ko siá xrojan ngisen ndachro ixi je'e sen tsango no'e sen ko nduaxin'a, sen me'e je'o sen jincheye'e aséen sen.⁴ Ngujngu ngisen xrokonda sa'ó xrotsje'e sen á jian jinche'e sen. Ko siá nduaxin chao jinche'e sen, me'e chao xroché'e sen ixi no'e sen ixi jian jinche'e sen, ko xrotsje'a sen xranchi nche'e inaa chujni.⁵ Ixi ngujngu sen xrokonda sinche'e sen nge'e tikinixin'en sen.

⁶ Ngisen jitangi chijni jian, xrokonda tsingijna sen ngisen jinchekuen'en sen, ko tsajon sen nge'e jian chónda sen.

⁷ Ja'anta ncheye'anta asáanta ixi xro'an ngisen ncheye'e ndo Dio ixi ti tenga chujni, me'e tsandáa sen.⁸ Ixi siá tenga sen nge'e ña'i xraxaon aséen sen, kaxon tsandáa sen nge'e ti ña'i kuenga sen, ko me'e tsenxin sen. Ko sen tenga nge'e tjaun Espíritue ndo Dio, tsandáa sen nge'e tajon Espíritue ndo, me'e tsechón sen kain nchakon.⁹ Méxin, xrokonda tsonchrjen'ana sinche'ena nge'e jian, ko siá nduaxin sinche'ena jaña, tsjachana tsayé'ena nge'e jian.¹⁰ Méxin xrokonda ngujngu nchakon tsingijnana kain chujni ko ícha jian tsingijnana sen kichuuna, sen chuntia Ncháina Jesucristo.

Ndo Pablo juexin nichja ndo

¹¹ Tsje'enta ixi tsango ijié letra rikjianxinnta tjáana.¹² Ko ni ntakateyanta ixi tsaanta chji'e ni judío, ni me'e je'o tjaun nã ixi xrondechro chujni ixi jian nche'e nã ko tjaun'a nã tangi tson'en nã kondeexin ti ntacru kuenito ndo Jesucristo.¹³ Ko ni tsikaa chji'e, je'e nã nche'a nã kain nge'e tituan'an ley. Ko je'e nã tjaun nã tsaanta chji'e

ni judío xixi me'e sinchejiéxin aséen na xixi juacha na juinchekateyanta na tsaanta chji'e. ¹⁴ Ko jan'an ninaa nge'e tjaun'a sintajiéxin aséenna. Jan'an je'o tja'on sintajié aséenna xixi ndo Cristo kuenxin ndo xixi jan'an nganito ntacru. Ko xixi je'e ndo kuen'en ndo ti ntacru, méxin, jan'an í xro'an nge'e tja'on kondee nunte xasintajni xixi jan'an kaxon xranchi ó xrokuen'enna. ¹⁵ Ko siá titika'onna ndo Jesucristo, í xro'an tjintee á yaana chji'e o na'i. Ti ícha tjintee, jaina chujni natjúána. ¹⁶ Ko kain sen nche'e jaña tsayé'e sen juaxruxin ko ndo Dio tsikonóe'e ndo sen.

¹⁷ Ko jai tjaun'a xixi xrojan ngisen sincheni'e aséenna xixi jan'an ó tsikoni'e cuerpona me'e chronga xixi jan'an nta'a xrée Ncháina Jesucristo.

¹⁸ Kichuuna, Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo kainnta. Jaña tson'en.

Xroon tsikjin ndo Pablo xruen'en ndo sen ste tjajna Éfeso

Ndo Pablo ikjin ndo xroon kuayé'e sen ni'ngo tjajna Éfeso

¹ *Jan'an, Pablo, apóstol tikinixinna ndo Jesucristo ixi jaña jueñaio ndo Dio kjin'annta ja'anta titikaonnta ndo Dio ko titikaonnta Ncháina Jesucristo, ja'anta ti stenta ni'ngo tjajna Éfeso. ² Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo ko tsajon ndo juaxruxin ngajinnta.

Tsayé'ena nge'e jian kondee ndo Cristo

³ Tajonna juasaya ngajin ndo Dio, Ndotée Ncháina Jesucristo, ixi je'e ndo juinche'e ndo ixi titika'onna Ncháina Jesucristo ko kuajon ndo kain nge'e jian kuj'xin ngajni. ⁴ Ndo Dio kuincháina ndo ixi tsitikaonna ndo Cristo ti xrako'a nunte xasintajni ko juinchemé'e ndo ijié kuachondana ko kontjúá aséeina ixi jaña chao tsake'ena ngajin je'e ndo. ⁵ Tsango tjuajina ndo Dio, méxin kuincháina ndo me'e xrokjanna chjen'en ndo ixi titika'onna ndo Jesucristo, ko jaña jueñaio ndo Dio. ⁶ Méxin kain nchakon tsajonna juasaya ngajin ndo Dio ixi ijié juachaxin kuajon ndo ti juinchenchaonna ndo ixi tsitikaonna chjen'en ndo, xjan tsango tjue'e ndo. ⁷ *Ndo Dio tsango tjuajina ndo, méxin, kuajon ndo Chjen'en ndo, ndo Jesucristo kuen'en ndo, ko jaña juenga ndo 'na ti sinkana. ⁸ Ndo Dio tsango tjuajina ndo méxin kuajon ndo juachaxin tsiexinna ko tsonojna kain nge'e jian. ⁹ Ko jai juinchenojna ndo nge'e je'o je'e ndo kuano'e ndo, nge'e tsixraxaon ndo ó sa'ó ixi xrokonoxin ndo Cristo. ¹⁰ Ko kain nge'e ti tsixraxaon ndo me'e tson'en tsitjaja nchakon tsindachro ndo. Ko nchakon me'e ndo Dio tsajon ndo juachaxin ixi ndo Jesucristo tsetuen'en ndo kain nge'e jii ngajni ko nge'e jii nunte nti'i.

¹¹ Ixi nduaxin titika'onna ngajin ndo Cristo, ndo Dio ó sa'ó kuincháina ndo ixi tsayé'ena nge'e tsajon ndo. Kain ji'i jaña tson'en xranchi xraxaon ndo Dio. ¹² Jaña juinche'e ndo ixi kain jaina ti sa'ó kuitikaonna ndo Cristo, tsajonna juasaya ngajin ndo Dio ixi ijié juachaxin chónnda ndo. ¹³ Ko kaxon ja'anta, ti ó kuin'ennta chijni jian, chijni me'e juinchemé'e jánta, me'e kuitikaonnta ndo Cristo, méxin ikjannta sen tikinixin'en ndo Dio ixi kuaye'enta Espíritue ndo ko jaña kon'en xranchi tsindachro ndo. ¹⁴ Ti kuaye'ena Espíritue ndo Dio, me'e nduaxin nojna ixi tsayé'ena kain ti ndachro ndo tsajon ndo nchakon naa tsantsjexon ndo kain ti ndako'a ngajin sen tikinixin'en ndo. Méxin, je'o je'e ndo tsayé'e ndo juasaya ixi ijié juachaxin chónnda ndo.

Ndo Pablo tjanchia ndo ixi sen titikaon Ncháina

¹⁵ Méxin, ó kuin'an ixi ja'anta tsango chuntianta Ncháina Jesús ko tsango tjue'enta kain sen titikaon ndo Dio ¹⁶ ko jan'an kain nchakon nichja'a ndo Dio ixi ja'anta ko tajon juasaya ngajin ndo. ¹⁷ Kuinóatáana ngajin ndo Dio, Ndotée Ncháina Jesucristo, Ndotáina tsango chónnda

ndo kain juachaxin, ixi Espíritue ndo sintanchaonnta ixi jaña tsienxinnta jian chijnie ndo ko ícha xrochuntianta ndo. ¹⁸ Méxin, tjánchá'a ndo Dio ixi jian xroxaxaonnta ixi jaña xrochon'énnta ti ndachro ndo tsajon ndo ixi kuincha'anta ndo ixi tsango tjintee nge'e sincheq̄iton'en ndo sen tikinixin'en ndo. ¹⁹ Ko kaxon tja'on tsono'anta ixi juachaxien ndo tsango ijié ko me'e jua'i tsjexin. Juachaxin me'e nche'e ixra ngaya aséeina ixi jaina titika'onna ndo. Ji'i xraje'o juachaxin juako ndo Dio ²⁰ nchakon juinhexechón ndo ndo Cristo. Tjume'e kuajon ndo juachaxin tsake'e ndo Cristo ndatsjonxin jian ti jii je'e ndo Dio ngajní. ²¹ Ko kuayé'e ndo juachaxin tsetuen'en ndo kain nge'e ko kain juachaxin jii ngajní ko nunte xasintajni jai ko kain nchakon. ²² *Ndo Dio kuajon ndo juachaxin ixi ndo Cristo tsetuen'en ndo kain nge'e jii, ko kuajon ndo juachaxin ixi ndo Cristo xranchi xrokjui jáa ni'ngo tsetuen'en ndo kain sen tikinixin'en ningue ndo. ²³ Ixi ni'ngo me'e cuerpoe ndo Cristo, ko je'o je'e ndo tetuen'en ndo kain nge'e ko kain nge'e tikinixin'en ndo.

2

Kuayena juachaxien ndo Dio ixi tsechónna

¹ *Ndo Dio kuajon ndo juachaxin tsarichonnta nchakon ja'anta bake'enta xranchi tsiken'ennta ixi kuanche'enta ti ña'i ko ti ndako'a. ² Ko sa'ó jaña kuanche'enta ixi kuarue'enta ti kuanche'e chujni ña'i jii ngata'a xasintajni ko baktikaonta Xixron'anxrée, ichrji ngataon chrinto, xi tetuen'en ikaxin espíritu ña'i nchekateya chujni titikaon'a ndo Dio. ³ Ko kain jaina sa'ó jaña kuanche'ena, ko ti ndako'a nche'e juaxruxin cuerpoina me'e kuanche'ena. Ti ndako'a nche'ena ko ti ndako'a xraxaonna me'e baktikaona, méxin jaina tikinixinna ijié juachjaon tsaana xranchi ni chúxin'a ndo Dio. ⁴ Ko kuen'a jaña ixi Ndo Dio tsango bikonóa'ina ndo ko tsango tjujaina ndo. ⁵ Ko maski jaina ndatsiken'enna kondeexin ti ndako'a juinche'ena, je'e ndo Dio juinhexechónna ndo nganii ndo Cristo ko me'e kon'en ixi juasie ndo Dio, me'e komé'e jíeina. ⁶ Ndo Dio juinhexechónna ndo nganii ndo Cristo Jesús ko jaña baq̄e'ena ndo ti jii ndo Cristo ngajní. ⁷ Jaña juako ndo ixi tsango tjujaina ndo jai ko kain nano tsij ko bingijnana ndo ixi titika'onna ndo Cristo Jesús. ⁸ Ixi juasie ndo Dio juinhekitojina ndo ti tsechónna kain nchakon* ixi chuntiana ndo Cristo. Je'a ixi xrojan nge'e jian juinche'ena. Na'i. Juasie ndo Dio ixi je'e ndo juinhekitojina ndo juachaxin ji'i. ⁹ Je'a ixi naa nge'e jian juinche'ena nti'i, ko jua'i sinchejé aséeina. ¹⁰ Ndo Dio juinchéñana ndo ixi sinche'ena ti jian ixi titika'onna ndo Jesús, jaña kon'en ixi jaña tsixraxaon ndo ó sa'ó.

Juaxruxin tsinteena ixi titika'onna ndo Cristo

¹¹ Méxin, xraxaonnta xranchi bake'enta sa'ó. Ja'anta je'a chujni judíonta, ko ni judío bakaa n̄a chji'e n̄a ko ndachro n̄a ixi ja'anta je'a chjen'en ndo Dio ixi baka'inta chji'e n̄a. ¹² Sa'ó ja'anta kuachuxin'anta ndo Cristo ko kuajento'anta ni tjajna Israel ko kuachuxin'anta ti ley tsiketuan'an ndo Dio ko ti ndachro ndo tsajon ndo tsayé'e chujni. Ko jaña bake'enta ngata'a nunte xasintajni ko kuachuxin'anta ndo Dio, méxin jua'i chon'énnta nge'e tsajon ndo. ¹³ Ko jai steniinta ndo

Jesucristo ixi ja'anta sa'ó bake'enta ikjín ixi kuachuxin'anta ndo Dio. Ko jai ixi kuen'en ndo Cristo Jesús, me'e chao konchjiñe'enta ngajin ndo Dio. ¹⁴ Ndo Cristo chjajna ndo juaxruxin ixi sen judío ko chujni je'a judío ikjan sen naakua tjajna ko jai ndo Cristo kuantsje ndo juañao kuachónnda sen, ixi me'e xranchi naa tjatu'o bakingakon'en.

¹⁵ *Ndo Cristo, ti kuen'en ndo, me'e juinchejexin ndo ti baketuan'an ley xranchi xrokuinteena. Ko ti yuu tjajna juinchéña ndo naakua tjajna natjúá tikinixin'en je'e ndo ko jaña bake'e ndo juaxruxin. ¹⁶ *Ixi kuenxin ndo Cristo nganito ntacru, me'e juinchejexin ndo juañao kuachónnda yui tjajna, ko bake'e ndo juaxruxin ngajin je'e sen ko ndo Dio ko jaña yui tjajna kóna xranchi xrokui naakua chujni.

¹⁷ Ndo Cristo kujj ndo ko chronga ndo chijni tajon juaxruxin ngajin ja'anta ti xrachuxin'anta ndo Dio, ko sen judío, sen ste tjenka ndo.

¹⁸ Ko ixi juachaxien ndo Cristo, kainna, sen judío o sen je'a judío, chao tsonchjiñe'ena ngajin Ndotáina Dio ixi xraje'o Espíritue ndo kuaye'ena.

¹⁹ Méxin, ja'anta í je'a chujni tsikj'xin tjajna jii ikjín. Ko jai kainna ikjanna chujni ste naa tjajna tjúá tikinixin'en ndo Dio. ²⁰ Ja'anta stenta xranchi naa nchia tsango ijie jita'a naa ixro ijie ti tsikake'e sen apóstol ko sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó. Ko Ncháina† Jesucristo, je'e ndo nduaxin ixro ícha tjintee kónaxin nchia me'e. ²¹ Ko Ncháina Cristo je'e ndo nchesoji nchijú nchia, jaña chao ícha tsajin'in nchia xranchi naa ni'ngo tjúá tikinixin'en Ncháina Jesucristo. ²² Jaña ja'anta kaxon ti titikaonnta ndo Cristo, kaxon chao tikinixin'anta tsoñanta nchia me'e, ko ngaxin'in nchia me'e tsake'e Espíritue ndo Dio.

3

Ndo Pablo kuayé'e ndo ixrā tsjako ndo ngajin ni je'a judío

¹ Jan'an rixin'in ndo'achjiso kondeexin tjako chijnie ndo Cristo Jesús ixi jaña jian tsitikaonnta ndo maski je'a judío ja'anta, ko ritinoatána ngajin ndo Dio ixi ja'anta. ² Ko ja'anta ó jian xrokono'anta ixi juasie ndo Dio kuajon ndo ixrā kuayá'ā ixi sintakuan'annta ixi jian tsake'enta. ³ Ndo Dio juinchenóna ndo ti xra xro'an ngisen no'e; me'e ó sa'ó kjin'annta naa nchiín. ⁴ *Ko siá xrotsje'enta xroon ji'i, tsono'anta xranchi jan'an ó kuianxin nge'e tjaun ndo Cristo, ti xro'an ngisen kuano'e. ⁵ Ndo Dio xruan'an ngisen juincheno'e ndo chijni ji'i, sen kuintee ó sa'ó. Ko jai ixi juachaxien Espíritue ndo, ndo Dio juincheno'e ndo sen apóstol ko sen profeta, sen tjúá aséen. ⁶ Ko sen je'a judío ko sen judío xraje'o tsayé'e sen nge'e tsindachro ndo Dio ko jaña tsoña sen xranchi xrokjui naakua cuerpo, ko kaxon tsikinixin'en sen tsayé'e sen kain nge'e tsindachro ndo Dio tsajon ndo ixi tsitikaon sen chijni jian ne'e ndo Cristo Jesús.

⁷ Ko maski jan'an tikinixinna'i, kuayá'ā ixrā ji'in ixi juasie ndo Dio ixi tsango ijie juachaxin chónnda ndo. ⁸ Ko jan'an tjinte'ana xranchi ikaxin sen kuinche'e Ncháina ko juasie ndo Dio chjána ndo ixrā sinta'a ixi sintakuan'an ni je'a judío chijni jian ne'e ndo Jesucristo, ko chijni me'e ícha tjintee ixi ikaxin nge'e. ⁹ Ko kuetuanna ndo sintano'a

kain chujni ti sa'ó xro'an ngisen kuano'e ti tsixraxaon ndo Dio, ndo juinchekonchjian kain nge'e jii nunte xasintajni. ¹⁰ Ko jai sen ni'ngo xrokonda tsjako sen ngajin sen ángel ko sen tituan'an ste ngajni ixi ndo Dio tsango no'e ndo kainxin nge'e. ¹¹ Ko Ncháina Jesucristo juinche'e ndo kain nge'e tsindachro ndo Dio ti xrangíxixión kain nge'e. ¹² Juasie ndo Cristo kuajon ndo juachaxin chao tsonchjiñe'ena ngajin ndo Dio ko xroxronka'i ixi jaina chuntiana ndo. ¹³ Méxin, tinóatáana tsonchrjen'anta tsitikaonnta Ncháina Jesucristo maski kuin'ennta ixi ngaxin'in nduachjiso ritjén, ko ja'anta ícha sinchesoji asáanta.

Ndo Cristo tsango tjuajna ndo

¹⁴ Méxin, jan'an take'exin ntatuchi'in ngajin Ndotée Ncháina Jesucristo, ¹⁵ ndo juinchéña kain nge'e jii ngajni ko nunte xasintajni* ko je'e ndo tikinixin'en ndo kain chujni. ¹⁶ Tjánchá'a Ndotáina Dio, ndo chónnda kain juachaxin ko ti tjintee, ixi Espíritue ndo xrotjáaxinnta ndo juachaxin ko sinchesoji ndo asáanta. ¹⁷ Ko ixi chuntia Ncháina Cristo, me'e tsake'e ndo ngaya asáanta ko jaña tsango soji titikaonnta ndo, ko tsango xrotjue'enta kain chujni. ¹⁸ Ko jaña ja'anta ko kain sen kichuunta, sen tjúa aséen, tsienxinnta xranchi tsango ijié ko iton, noi ko yaso'e ti tjuajna ndo Cristo. ¹⁹ Tjánchá'a ndo Dio ixi ja'anta ícha tsichuxinnta ti tsango ijié tjuajna ndo Dio, ko ji'i jua'i tsienxin chujni. Jaña xrochondana kain juachaxin tsajon ndo Dio.

²⁰ Ndo Dio chónnda ndo kain juachaxin, ko je'e ndo tsajon ndo nge'e tsjanche'ena ndo ko ícha ixi juachaxien ndo nche'e ixra ngaya aséeina. ²¹ Sen tikinixin'en ningue ndo Cristo xrokonda tsajon sen juasaya ngajin ndo Dio kain nchakon. Jaña tson'en.

4

Kainna steku'u kichuuna ixi Espíritue ndo Dio

¹ Ritjén nti'i ngaxin'in ndo'achjiso kondeexin ixra ne'e Ncháina Jesucristo, méxin tinóatáana ngajinnta ixi nduaxin tsitikaonnta xranchi tjaun ndo Dio, xranchi xrokonda xrojuinche'e kain sen kuinche'e ndo ixi jaña tikinixin sinche'enta. ² *Nchejié'anta asáanta ko jian nichje'é kichuunta ko teto'a ngajin sen kichuunta; tingijna kichuunta, me'e nduaxin xrotjue'é kichuunta. ³ Nduaxin jian tinteku'u kichuunta ko jaña tsitikaonnta Ncháina Jesús ixi Espíritue ndo Dio tsajon juaxruxin tsake'enta. ⁴ Jii naakua ni'ngo ko naakua Espíritue ndo Dio, naakua nge'e tsechónxinni kain nchakon jaña tjaun ndo Dio. ⁵ Jii naakua Ncháina ko naakua nge'e chuntiana ko naakua nombre tsiki'texin chujni. ⁶ Ko jii naakua ndo Dio, Ndotée kain chujni. Je'e ndo tayakon'en ndo kain nge'e ko tetuen'en ndo kain nge'e ko kain chujni ko je'e ndo jii ndo ngajin kain chujni.

⁷ Ko ngujnguna chjajna ndo Cristo juachaxin sinche'ena xra xranchi je'e ndo tjaun ndo. ⁸ Jaña jitaxin xroon chijnie ndo Dio: Nchakon kuajin'in ndo ngajni sabikao ndo ni jichroá ko kuajon ndo juachaxin ngixe'e ixra sinche'e chujni.

⁹ ¿Ko nge'e xrondachro ixi kuajin'in ndo? Xrondachro sa'ó je'e ndo xingajin ndo ti ícha yaso'e. ¹⁰ Ko ndo xingajinxin ngajni xraje'o je'e ndo bajin'in ndo ijngo ti ícha noi ngajni ixi je'e ndo tsetuen'en ndo

* 3:15 3:15 xasintajni mundo 4:2 4:2: Col. 3:12, 13.

kain nge'e jii. ¹¹ Je'e ndo kuajon ndo juachaxin ngajin kaxin sen sinche'e xra apóstol ko kaxin sen xrochronga nge'e tjaun ndo Dio, ko kaxin sen xrochronga sen chijni natjúá ne'e ndo Jesucristo ko kaxin sen pastor tsendáa ningue ndo ko ikaxin sen tsjako sen chijnie ndo. ¹² Jaña kuinche'e ndo sen sinche'e ixra, ixi jaña ícha sinchekangi sen ko tsosoji ningue ndo Cristo. ¹³ Ko jaña kainna naakua xrochuntiana Chjen'en ndo Dio ko xrochuxinna ndo ícha jian ixi jaña xrokjanna naa chjen'en ndo ixi ícha chuntiana ndo ko jaña xrochondana juachaxin xranchi ndo Cristo ícha ijíé juachaxin chónnda ndo. ¹⁴ Ko jaña jaina ísinche'ana xranchi xjan nchínchín, xjan jaiko tindoxin nge'e xraxaon xranchi chrinto itji nango ko nango, ko méxin titikaon xjan nge'e tjako ikaxin chujni ña'i ncheye'e na xjan ko jaña taxi titikaon xjan kaxin chijni ndako'a jii. ¹⁵ Cháña chaxro xrotjue'e kichuuna ko xronichjana kain nge'e nduaxin, me'e jaña sintu'una xranchi tjaun ndo Cristo ixi je'e ndo nduaxin tetuan'an ndo nchijíi ningue ndo. ¹⁶ *Ko nduaxin Ndo Cristo tingijnana ndo naxraje'o xroxraxaonna ko jaña ícha tsosoji ko tsangi ningue ndo ixi ícha xrotjue'e kichuuna.

Ícha tsontjúá aséejna ixi chuntiana ndo Cristo

¹⁷ Ko ixi juachaxien Ncháina Jesucristo tetuan'annta í nche'anta xranchi nche'e ni chúxin'a ndo Dio ixi ni me'e ndako'a xraxaon na. ¹⁸ Ni me'e ndako naxixe'e ichrji na ixi chúxin'a na juachaxin tajon ndo Dio ti tsechónni kain nchakon ixi tsijinchecha aséen na méxin tienxin'a na. ¹⁹ Je'e na ítosue'a na ko je'o tjaun na sinche'e na kain nge'e ña'i ko juaxruxin take'e na sinche'e na kain ti ndako'a. ²⁰ Ko ja'anta je'a ji'i kuitjanta ixi chijnie ndo Cristo, ²¹ síá nduaxin kuin'ennta chijnie ndo ko kuanginta nge'e jian juako ndo. ²² *Méxin tintu'enta kain nge'e ndako'a kuanche'enta sa'ó ixi me'e naa nge'e ña'i juntaya'anta. ²³ Méxin ja'anta xrokonda tsindoxinnta ti xraxaonnta ko tsontjúá kain nge'e jii ngaya asáanta. ²⁴ *Ko nche'enta xranchi naa chujni natjúá juinchéña ndo Dio, naa chujni jian ko nduaxin tjúá aséen.

²⁵ Méxin íncheye'a kichuunta. Kainnta ti nduaxin ndache kichuunta ixi kainna naakua cuerpoe Ncháina tikinixianna.

²⁶ Síá tsoñao'e kichuunta, tama'anta ijíé ixi me'e, ko ti koñaonta tsonchrjen'a nguixin nchakon ²⁷ ko chje'anta juachaxin ixi Xixron'anxrée tsetuen'enni xa asáanta.

²⁸ Ko ngisen sa'ó bakee, í sinche'a sen jaña. Cháña itja sen sinche'exin sen ixra ixi jaña xrochónnda sen nge'e tsingijnaxin sen xrojan chujni nóa.

²⁹ Tenga'inta teka. Cháña xronichjanta nge'e jian ixi me'e tsingijna kain sen jitin'en. ³⁰ Nchenié'anta Espíritue ndo Dio ixi Espiritu kuayé'eni tjakoxin ixi ja'anta tikinixi'ennta ndo ko nchakon tsjii ndo tsaye'enta juachaxin tsarichonnta kain nchakon.

³¹ Tantsjenta kain juañao jii ngaya asáanta ko ti tuyakutéé kichuunta ko ti nichjangí'enta kichuunta ko í xraxaon'anta ti ña'i. ³² *Cháña jian nichje'enta kichuunta ko tikonóe'énta kichuunta ko tjáña'anta xrojan nge'e ndako'a juincheke kichuunta, ixi jaña kaxon ndo Dio tjáñe'ndó ijié juinche'enta ixi Chjen'en ndo kuenxin xjan ixi ijíé kuachónnda kain chujni.

5

Jian tinteenta xranchi ngisen ichrji ti tingasáña xro'i

¹ Ja'anta ó ikjannta chjen'en ndo Dio ko je'e ndo tjua'anta ndo. Méxin, nche'enta xranchi nche'e je'e ndo. ² Ko tjue'enta kichuunta xranchi ndo Cristo tjuajna ndo ko je'e ndo kuenxin ndo ixi jéjna, ko juinchekao na ndo xranchi naa kutuchjon naakóñaxón na ko nchehján na ko ti chaxro xraxe ba me'e tayé'e ndo Dio.

³ Ja'anta ó tikinixin'enta ndo Dio, méxin í xro'an nge'e ña'i xroxraonnta o xronichjanta ixi ngixe'i naa nchri o naa xi ixi kain ji'i ijie ko xro'an nge'e ña'i xroxraonnta ko í tjiakuenxin'anta ícha itsjé nge'e xrochondanta. ⁴ Ko xro'an chijni ndako'a xrokuachrxexin ro'anta ko nichja'inta ti ninta, ko teki'anta chijni ndako'a ixi ji'i íxrokonda'i xronichja ja'anta. Cháña tájonnta juasianta ngajin ndo Dio. ⁵ Ja'anta ó no'anta ixi ngisen tsejuakao naa nchri je'a janchri'e o naa xi je'a ndoxi'e ko ngisen nche'e nge'e ña'i ko ngisen tjiakuenxin xrochónnda itsjé nge'e, ji'i xrokjui xranchi xrokuitikaon na naa ídolo, ko ni nche'e kain me'e tikinixien'a na tixin'in na ti tetuan'an ndo Cristo ko ndo Dio. ⁶ Méxin, tintue'anta ixi xrojan ngisen sintaya'anta ixi chijni ninta nichja na ixi kondeexin me'e tsoñao ndo Dio, méxin tsjankata'a ndo ijie ngajin na ixi titikaon'a na ndo. ⁷ Ko tjento'anta chujni jaña nche'e.

⁸ Ja'anta sa'ó bakajinta ti naxixe'e. Ko jai stenta ti tingasáña ixi titikaonnta Ncháina Jesucristo. Méxin, tjakonta ixi nduaxin stenta ti tingasáña. ⁹ Ixi xro'i tingasáña tsingijnana nche'ena ti jian ngajin chujni ko xronichjana ti nduaxin. ¹⁰ Méxin, nduaxin tanginta sinche'enta nge'e tjaun Ncháina. ¹¹ Ko tjento'anta ti ña'i nche'e ni titikaon'a ndo Dio, ni ste ti naxixe'e. Cháña ndachenta na ixi ndakua'i stenche'e na, ¹² ixi tosue'eni tekini nge'e imao nche'e ni ña'i. ¹³ Kain nge'e ndako'a tsonoxixin ixi xro'i tsingasáña ixi kondeexin xro'i chao tsono'eni á jian o na'i. ¹⁴ Méxin, ja'in tsikjin sen:

Xingama'anta ja'anta ti xrastechrinnta;
tayanta ja'anta ti stenta ngakjen'en ni tsiken'en
ixi je'e ndo Cristo xranchi xro'i tsingasáña'anta.

¹⁵ Tsje'enta jian xranchi tajnta; nche'anta xranchi chujni ninta; xraxaonnta jian. Nche'enta xranchi naa ngisen jian no'e nge'e nche'e. ¹⁶ *Méxin, chjakon'annta ixi sinche'enta xranchi tjaun Ncháina Jesucristo ixi nchakon stetjina jai steton'en itsjé nge'e ña'i. ¹⁷ Méxin, nche'anta xranchi nche'e chujni ninta. Ja'anta tjéenta ixi tsienxinnta nge'e tjaun Ncháina. ¹⁸ Ko kuan'inta, ixi ixran sinchetjáñanta ko tsonoa'inta nge'e nche'enta. Cháña tájonnta juachaxin ixi Espíritue ndo Dio tsetuan'an asáanta. ¹⁹ *Ko tsjaxoxin kichuunta ixi salmo ko himno, ko ja'in sinche'enta ixi nchijí asáanta ko tsajonnta juasaya ngajin Ncháina Jesucristo. ²⁰ Kainxin nchakon tsajonnta juasaya ngajin Ndotáina Dio ixi juachaxien Ncháina Jesucristo kuaye'enta kain nge'e.

Jian tingijna kichuunta ixi titikaonnta Ncháina

²¹ Xrokuitikaon kichuunta ixi ó titikaonnta Ncháina Jesucristo. ²² *Méxin, nchri ó tsikute'e xrokuitikaon nchra ndoxi'e nchra xranchi xrokuitikaon nchra Ncháina. ²³ Ko chujni xi chónnda janchri'e chónnda xa juachaxin tsetuan'an xa xranchi ndo Cristo tituen'en ndo ni'ngo,

ixi je'e ndo jaa ni'ngo, ko je'e ndo tajon ndo juachaxin tsechónni kain nchakon. Jaña ndo Cristo kuenxin ndo ixi sen ni'ngo, ixi sen ni'ngo cuerpoe ndo. ²⁴ Méxin, xranchi sen ni'ngo titikaon sen ndo Cristo, jaña kaxon sen nchri, sen tsikute'e, xrokuitikaon sen ndoxi'e sen nge'e tsetuan'an ndo.

²⁵ *Ko sen xi xrotjue'e sen janchri'e sen xranchi ndo Cristo tjue'e ndo sen ningue ndo ko kuenxin ndo ixi je'e sen. ²⁶ Ko kuen'en ndo ixi juinchetjúá ndo ningue ndo, me'e jaña juinchetjúá ndo aséen sen ningue ndo ixi chijnie ndo ko inda bikitéexin sen. ²⁷ Ko jaña tsikon ndo ningue ndo tsango tjúá ko tsango chaxro ko xro'an kitja xrochónda ko tikinixin'en je'e ndo. ²⁸ Jaña kaxon sen chónda janchri'e xrokonda xrotjue'e sen jan xranchi tjue'e sen aséen sen ixi sen tjue'e janchri'e, je'e sen kaxon tjue'e sen aséen sen. ²⁹ Ixi xro'an ngisen ningakon'en cuerpoe sen ko aséen sen. Na'i. Je'e sen tsango tayakon'en sen cuerpoe sen ixi jaña nche'e ndo Cristo ngajin ningue ndo. ³⁰ Ixi jaina ikjanna ningue ndo me'e xranchi xrokjuí cuerpoe ndo. ³¹ “Méxin xi xrokonda tsintu'e xa ndotée xa ko janée xa ixi ó kuitja xa janchri'e xa ko jaña xrokjan sen naakua cuerpoe.” ³² Ji'i naa chijni tsango ijié tienxin'a kain chujni ko jan'an ndachrjan ixi jaña tjakoxin ndo Cristo ko ningue ndo. ³³ Ko kaxon xrondachro ixi ngujngu ja'anta xrokonda xrotjue'e janchri'anta xranchi xrojueñaonta asáanta, ko kaxon sen nchri tsikute'e xrokonda tsitikaon sen ndoxi'e sen.

6

¹ *Ko ichjan, xrokonda tsitikaonnta ndotánta ko janáanta ixi jaña tjaun Ncháina Jesucristo sinche'enta ixi me'e naa nge'e jian. ² Chijni ji'i sa'ó tsiketuan'an ndo Dio ixi chujni tsitikaon chijni tsayé'e sen naa juachaxin tsajon ndo Dio ko chijni ji'i ndachro: “Chonde'enta juasianta ngajin ndotánta ko ngajin janáanta, ³ ixi jaña jian tsinteenta ko itsjé nchakon tsarichonnta ngata'a nunte xasintajni.”

⁴ *Ko ja'anta ndotata, ncheña'anta chjan'anta. Cháña jian nichje'enta xjan ixi jaña jian sinche'e xjan kaxon ko nchekuen'ennta xjan chijnie Ncháina Jesús.

⁵ *Ko ja'anta ti nche'enta ixrā ngajin ncháanta jii ngata'a nunte, titikaonnta ko chonde'enta juasaya ngajin nā xranchi xrojuinche'enta xrée Ncháina Cristo Jesús.

⁶ Ko je'a je'o jian nche'enta hora stetsje'e nā ixi jaña xraxaonnta ixi je'e nā tsikon nā tsango chjakon'annta. Na'i. Ja'anta maski tsikon'a nā, jian nche'enta ixrā xranchi xrojuinche'enta xrée ndo Cristo, ixi jaña tjaun ndo Dio sinche'enta. ⁷ Ja'anta ixi nchijii asáanta nche'enta ixrā xranchi xrojuinche'enta xrée Ncháina Jesucristo, ko je'a xranchi xrokui je'o xrée naa chujni. ⁸ Ko ja'anta ó no'anta ixi Ncháina tsjengajna ndo 'nā ngujnguna ixi ti ixrā jian juinche'ena, maski á sen nchenche'e nā ixrā* o na'i.

⁹ *Ko ja'anta ti tájonnta ixrā, jian tetuen'ennta chujni nche'e xráanta ko tuyakuen'anta sen. Xraxaonnta ixi ja'anta ko je'e sen xraje'o titikaonnta Ncháina jii ngajni ixi ndo Dio xraje'o tjue'e ndo kain chujni.

Ti xrokondajna tseto'xinna ngajin espíritu ña'i

¹⁰ Ko jai kichuuna, tonsojinta, ixi juachaxin ijié tajon Ncháina. ¹¹ Ko tjančianta kain juachaxin tajon ndo Dio nchesoji asáanta ixi jaña soji tsake'enta nchakon Xixron'anxrée tjaun xa sintaya'anta xa. ¹² Ixi jaina je'a tsetoku'una chujni. Na'i. Jaina tsetoku'una espíritue Xixron'anxrée chónđa juachaxin ko ichrji ngata'a chrinto ko ngajní. Xixron'anxrée tituen'en kain espíritu ña'i ichrji ngata'a nunte ti naxixe'e. ¹³ Méxin, tjanche'enta kain juachaxien ndo Dio ixi jaña soji tsake'enta nchakon tsetoku'unta ti ña'i, ko nchakon tsjexin tsetoku'unta, ícha soji tsake'e asáanta. ¹⁴ Soji take'enta ko titikaonnta chijnie ndo Dio xranchi naa nge'e tingatóxin xi soldado ti jitikao kain nge'e tsjayaxin xa ko jian sinche'enta, xranchi naa xi soldado jiyá xa chika tsingakuenxin ixi jaña sincheníe'a na xa. ¹⁵ Ko jian tanginta ixi xronichjanta chijnie ndo Jesucristo tajon juaxruxin, xranchi xi soldado jian ka'te take'e xa. ¹⁶ Ko ícha soji chuntianta Ncháina Jesucristo xranchi xi soldado tikao xa chika tingakuenxin xa flecha tikao xro'i ne'e Xixron'anxrée. ¹⁷ Ko jian titikaonnta ti juachaxin kuaye'enta ixi tsarichonnta kain nchakon, jaña xranchi chika teya jáa xi soldado ixi tsen'a xa, ko jian nichjanta chijnie ndo Dio, me'e xranchi xrokjui chika espada tajon Espíritue ndo Dio. ¹⁸ Ko tjáña'inta nichje'enta ndo Dio, kain nchakon tinóatáanta ngajin ndo ko tjanche'enta Espíritue ndo ixi tsingijnanta. Ko tonchrje'anta nichje'enta ndo Dio ko tjančianta ixi tsingijna ndo kain sen titikaon ndo. ¹⁹ Kaxon tjanche'enta ndo Dio ixi tsingijnana ndo, tsake'e ndo chijnie ndo गया ro'a ixi jaña jian xronichja chijnie ndo ko tsin'en chujni nge'e kuanoe'a na. ²⁰ Ndo Dio chjána ixra ji'i ixi xronichja chijnie ndo, méxin, ritjén ngaxin'in ndo'achjiso ko tjanche'enta ndo Dio ixi jian xronichja chijnie ndo.

Juexin nichja ndo Pablo

²¹ *Ndo Tíquico, ndo kichuuna, je'e ndo jitingijna ndo ixra rinta'a kondee Ncháina Jesucristo, ko je'e ndo xrochronga ndo xranchi ritjén ko xranchi ti ixra rinta'a. ²² Méxin, jan'an xruan'an ndo tsitsja'anta ndo ixi xrochronga ndo xranchi stena nti'i ko jaña ícha soji tsitikaonnta.

²³ Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo tsajon sen juaxruxin tsaye'enta kainnta kichuuna ixi ícha xrotjue'e kichuunta ko ícha soji xrochuntianta ndo. ²⁴ Juasie ndo Dio, je'e ndo sinchenaon† ndo kain sen tjue'e Ncháina Jesucristo. Jaña tson'en.

Xroon tsikjin ndo Pablo xruen'en ndo sen ste tjajna Filipos

Ndo Pablo tsikjin xroon kuayé'e sen ni'ngo Filipenses

¹ *Jan'an, Pablo, ko ndo Timoteo, ngisen nche'e xrée Ncháina Jesucristo, ikjinna xroon ji'i ixi kainnta kichuuna steniinta ndo Cristo Jesús ko stenta tjajna Filipos, ko sen tetuan'an ni'ngo ko sen tingijna ixra ni'ngo nti'a. ² Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo ko xrotjáanta ndo juaxruxin.

Ndo Pablo tjanche'e ndo ndo Dio ixi sen titikaon ndo Jesús

³ Nchakon xraxa'on ja'anta tajon juasiana ngajin Ndotáina Dio, ⁴ ko nchakon nichja'a ndo Dio, tsango ché'e aséenna ixi tjanča'a ndo ixi ja'anta ⁵ ixi xraje'o nche'ena xrée Ncháina, ti nchakon kuaxi kuin'ennta chijnie ndo Dio ko hasta ti jai. ⁶ Jan'an nóna ixi ndo Diojuangixin ndo naa ixra jian ngaya asáanta ixi kuitikaonnta ndo, ko jaña sinche'e ndo kain nchakon ti xrokjanjan ndo Jesucristo. ⁷ Méxin, jian xraxa'on ja'in ixi ja'anta ixi tsango tjua'anta, ko xraje'o kuaye'ena juachaxien ndo Dio. Siá jan'an ritjén ngaxin'in ndo'achjiso o ritjén ti ste ni tetuan'an, nduaxin nichja chijni jian. ⁸ Ndo Dio no'e ixi tsango tjua'anta kainnta xranchi ndo Cristo tjuajna ndo. ⁹ Tjánchá'a ndo Dio tsingijnanta ndo ixi ícha xrotjue'enta ndo ko ícha jian tsono'anta ko tsienxinnta kain nge'e. ¹⁰ Jaña tsono'anta nge'e ícha jian sinche'enta nge'e ti jian ko jaña tjuá tsinteenta ixi xro'an ngisen tsjankata'anta ijie nchakon xrokjan Ncháina Jesucristo. ¹¹ Jian nche'enta ixi jaña tsjakoxinnta ti titikaonnta ndo Jesucristo, ko jaña ja'anta ko kain jaina tsajonna juasaya ngajin ndo Dio.

Ti nche'eni xrée ndo Cristo me'e ícha jian ko ícha tjintee

¹² Kichuuna, tja'on tsono'anta ixi kain nge'e tangi kuatsinga jan'an me'e bingijna juakoxin ngajin chujni chijni jian tajon juachaxin tsehónni kain nchakon. ¹³ *Jaña kain xi soldado jii nchia tituanxin na ko ikaxin ni ste nti'i no'e na ixi jan'an jija'na ndo'achjiso ixi jan'an chuntia ndo Jesucristo. ¹⁴ Nchakon bikon sen kichuuna jija'na, itsjé sen ícha chjé sen juaxruxin chronga sen chijnie ndo Dio ko í xrakon'a sen ko ícha chuntia sen Ncháina.

¹⁵ Nduaxin, jii kaxin sen tjako chijnie ndo Cristo ixi tochjuye'e sen kondeexin ixra tjakona chijnie ndo Dio. Ko jii ikaxin sen ixi nduaxin nchijí aséen sen tjako sen chijnie ndo Dio. ¹⁶ Ko jii kaxin chujni nichja chijnie ndo Cristo ixi tjaun na nchejié aséen na ko je'a ixi nduaxin xrokuachrjexin aséen na. Jaña nche'e na ixi tjaun na sincheni'e na aséenna ixi xrajija'na nti'i. ¹⁷ Ko ikaxin sen nduaxin stenichja sen chijnie ndo Dio ixi no'e sen ritjén nti'i ixi rindachrjan chijnie ndo me'e nduaxin. ¹⁸ Ko maski á nduaxin ixi nchijí aséen sen nichja sen o na'i, jan'an ritjén juaxruxin ixi je'e sen chronga sen chijnie ndo Cristo.

¹⁹ Ko nóna ixi jian tsachrje kain ji'i ixi rinichje'enta ndo Dio ixi jan'an ko Espíritue ndo Jesucristo jitingijnana. ²⁰ Jan'an tja'on ixi tsosuanai

nchakon nichja chijnie ndo Dio ixi tja'on jan'an tsjákoxin juachaxin ijié chjána ndo Cristo, maski á ríchon o ndatsiken'enna. ²¹ Jan'an ríchon ixi juachaxien ndo Cristo, ko siá tsen'enna naa nge'e ícha jian tsjácha. ²² Ko siá xratsake'é ngata'a nunte xasintajni, ícha sinta'a xrée Ncháina Jesucristo. Méxin, nóna'i nge'e ícha jian tsincha'a. ²³ Méxin, nóna'i nge'e ícha jian tsincha'a ixi tja'on ndaxrokuen'enna ixi jaña xrobake'é ngajin ndo Cristo ko me'e ícha jian. ²⁴ Ko ixi kondaxin ja'anta, cháña tsen'ana ixi jaña chao tsingijnanta. ²⁵ Ko jan'an jitonóna ixi xratsake'é ngajinnta kaxin nchakon, me'e tsingijnanta ixi ícha jian tsono'anta ko juaxruxin tsake'enta ixi ícha xrochuntianta Ncháina Jesucristo. ²⁶ Ko íjngo tsake'e ngajinnta me'e tsake'enta juaxruxin ko jaña tsajonnta juasianta ngajin ndo Jesucristo.

²⁷ Xrokonda tsjakoxinnta ixi jian stenze'enta xranchi nichja chijnie Ncháina Jesucristo. Jaña siá tsjasotsja'anta o na'i, jan'an tja'on tsonóna ixi jian stenze'enta ko jian steku'u kichuunta ko nduaxin stehuntianta chijni tajon juachaxin tsehónni kain nchakon. ²⁸ Ko xrakuen'anta chujni ningakon'annta. Ja'anta soji tinteenta, jaña tsjakonta ixi chujni me'e tsitjáña nã, ko jaña tjako kaxon ixi ja'anta tsarichonnta kain nchakon ixi me'e ti tajon ndo Dio. ²⁹ Ixi juachaxien ndo Cristo ja'anta titikaonnta ndo ko je'a je'o titikaonnta ndo. Na'i, kaxon ja'anta juaxruxin tsaye'enta nchakon tangi tson'annta konde-exin ti chuntianta ndo. ³⁰ *Ja'anta ko jan'an xraje'o tsango tangi stena ixi stehrongana chijnie ndo Jesucristo. Ja'anta ó bikonta xranchi tsango tangi bake'é ko stetono'anta ixi tangi ritjén jai.

2

Sintu'una xranchi juinche'e ndo Cristo

¹ Méxin, siá ndo Cristo tjingijnanta ndo ko siá ti tjua'anta ndo me'e juaxruxin take'e asáanta ko siá espíritue ndo jii ngajinnta ko siá já tjue'e kichuunta ko tikonóe'énta chujni; ² me'e jan'an tsake'e juaxruxin ixi nóna ixi jian steku'u kichuunta ko kainnta tjue'enta kichuunta ixi chondanta espíritue ndo Dio ko naakua xrã sinche'enta. ³ Xro'an nge'e nche'enta ixi tjaunnta tsjachanta xrojan nge'e ko jaña sinchejié asáanta. Na'i. Cháña xraxaonnta ixi ikaxin nã ícha tjintee nã ixi ja'anta. ⁴ Ninaa ja'anta tjé'anta je'o jian xrokuake'enta. Cháña tingijnanta ikaxin chujni tsake'e jian.

⁵ Ja'anta xraxaonnta xranchi xraxaon ndo Cristo Jesús. ⁶ Maski je'e ndo chónnda ndo kain juachaxin xranchi ndo Dio, tjaun'a ndo juachaxin me'e ixi tjaun'a ndo xrobikonni xranchi ndo Dio. ⁷ Ko kuintu'e ndo nge'e kuachónnda ndo, ko kuji ndo nti'i nunte xasintajni xranchi ngixe'i inaa chujni. ⁸ Ko kuake'e ndo xranchi naa xi ko je'e ndo juinchenóa aséen ndo kuitikaon ndo kain nge'e kuetuan'an ndo Dio ko kuen'en ndo nganito ntacru xranchi naa chujni yama ijié. ⁹ Méxin, ndo Dio tsango ijié juachaxin kuajon ndo ngajin ndo Jesús ko chjée ndo ndo naa nombrée ícha tetuan'an, ti chónnda'i ninaa chujni. ¹⁰ Ko nchakon tsin'en nã nombrée ndo Jesús kain nã tsake'exin nã ntatuchi'in nã, sen ste ngajni ko ni ste nunte xasintajni ko ni ste chringi inche, ¹¹ ko kain

nā xrondachro nā ixi ndo Jesucristo me'e Nchéeni ko jaña tsajon nā juasaya* ngajin Ndotáina Dio.

Sen titikaon ndo Cristo xranchi xro'i tingasáña sen

¹² Kichuuna, kain nchakon bake'é ngajinnta kuitikaonninta, ko jai ikjín ritjén, ícha jian titikaonninta ko jian xrotsje'enta xranchi tsake'enta ixi sinchetjáña'inta juachaxin tsarichonnta kain nchakon ko tájonnta juasianta ngajin ndo Dio, ¹³ ixi ndo Dio ntaxraxaonnta ndo ko tingijnanta ndo sinche'enta ti jian ixi jaña tjaun ndo.

¹⁴ Kain ji'in xrokonda sinche'enta ko nichjangíe'a kichuunta ko teto'anta, ¹⁵ ko jaña xro'an ngisen xrondachro ixi chondanta ijie o nge'e ndako'a juinche'enta. Jian nche'enta xranchi chjen'en ndo Dio, xjan chóna'i ijie, maski stenta ngakjen'en chujni ña'i ko ndako'a nche'e. Ja'anta ti nche'enta me'e, tsingasáña xranchi xro'i ngakjen'en chujni ste ti naxixe'e. ¹⁶ Ko tjako'enta nā chijni jian tajon juachaxin tsechóni kain nchakon. Ixi jaña nchakon xrokjan Ncháina Cristo, jan'an tsake'e juaxruxin ixi ja'anta kuitikaonnta ti jintakuan'annta ko nchakon me'e tsonóna ixi jian ixrā junta'a ko je'a xruenxon. ¹⁷ Ko maski ndaxrokuen'enna ixi ti xrā junta'a, jan'an juaxruxin tsake'é ixi bingijnanta chuntianta ndo Dio ko ji'i xroxetjaxin xranchi naa nge'e tsajonnta tsayé'e ndo ko tja'on ixi ja'anta kaxon tsake'enta juaxruxin xranchi jan'an. ¹⁸ Chá'anta ko juaxruxin take'énta xranchi jan'an.

Ndo Timoteo ko ndo Epafrodito

¹⁹ Ko siá Ncháina tsajon juachaxin, tuinxin xroxruan'anta ndo Timoteo tsjikitsja'anta ndo ixi jaña tsonóna xranchi stenta ko juaxruxin tsake'e tsin'an me'e. ²⁰ Ko xro'an ngisen xraxaon ko taa juachjaon ixi ja'anta xranchi ndo Timoteo. ²¹ Ixi ikaxin sen je'o tjaun sen jian tsintee sen ko nche'a sen nge'e tjaun ndo Jesucristo. ²² Ko ja'anta ó chuxinnta ndo Timoteo ko bikonta ixi jian nche'e ndo ko tingijnana ndo chronga ndo chijni jian xranchi naa chjan tingijna ndotée xjan. ²³ Tja'on xroxruan'an ndo tsijitsja'anta ndo, je'o tsonóna xranchi tsonchjian kondeexin jija'na. ²⁴ Ko chuntia ngajin Ncháina ixi tuinxin tsjasotsja'anta.

²⁵ Ko kaxon xraxa'on xrokonda xroxruan'anta ndo kichuuna, ndo Epafrodito. Je'e ndo kaxon tingijnana ndo nta'ana xrā ko kayuina tsango tangi bake'ena. Je'e ndo xruan'annta ndo ixi tsingijnana ndo kain nge'e xrokondajina. ²⁶ Tsango tjaun ndo tsikitsja'anta ndo kainnta ko yaa ndo juachjaon ixi kono'e ndo kuin'ennta koni'e ndo. ²⁷ Ko nduaxin koni'e ndo ko bananchichjaon ndaxrokuen'en ndo ko ndo Dio bikonóe'e ndo. Ko je'a je'o ndo, kaxon jan'an bikonóa'na ndo Dio ixi írokua'i ícha juachjaon. ²⁸ Méxin, ícha tja'on xroxruan'an ndo tsijitsja'anta ndo ixi jaña juaxruxin tsake'enta tsikonnta ndo íjngo ko jaña jan'an kaxon tsa'i juachjaon. ²⁹ Juaxruxin taye'énta xranchi naa sen kichuunta titikaon Ncháina, ko tjue'enta ndo xranchi tjue'enta ikaxin sen nche'e xrée Ncháina. ³⁰ Ixi je'e ndo koni'e ndo nchakon jinche'e ndo xrée ndo Cristo ko ixi tsango bingijnana ndo ixi ja'anta ikjín stenta ko jua'i xrobingijnaninta ja'anta, ko méxin ndaxrokuen'en ndo.

* 2:11 2:11 juasaya respeto, honor

3

Nge'e nduaxin tjintee ixi ru'e'eni ndo Cristo

¹ Jai, kichuuna, take'énta juaxruxin ixi titikaonnta Ncháina Jesús ko jan'an tonchrje'ana xrokjin íjngo ixi ti ikjin jian xrokonda'a ja'anta. ² Tsje'enta jian ixi ste chujni ña'i xranchi xrokjui kunia, tjaun nã tsonchrijin nã ntau'eni ixi jaña tsaani chji'e ni judío. ³ Sen nduaxin chónnda chji'e ndo Dio, sen me'e jaina ixi jaina nduaxin tajonna juasaya ngajin ndo Dio ixi tingijnana Espíritue ndo, ko tsango cháina ixi jaina tikinixin'enna Ncháina Jesucristo. Méxin, chuntia'ina ti taani chji'e ni judío. ⁴ Jan'an kaxon chao xrochuntia ti taani chji'eni ko ikaxin nge'e, jan'an ícha tikinixinna xrochuntia ji'i ixi ikaxin nã ⁵ *ixi jan'an kua chji'e ni judío ti kuachonda ijní nchakon, ko jan'an tjajna israelita ko tsikachrjenixin sen tjajna tikinixin'en ndo Benjamín ko kaxon jan'an nduaxin hebreona. Ko jan'an sa'ó kaxon ikjui fariseo ko bakitika'on ley ne'e ni judío. ⁶ *Ko jan'an tsango bakitika'on ti tjako ni fariseo, méxin kuaningakon'an ni titikaon ndo Cristo ko jan'an tsango bakitika'on ley ko xro'an ngisen xrondachro ixi nduaxin'a junta'a me'e. ⁷ Kain me'e sa'ó ti bakitika'on jan'an, ndachrjan ixi tsango tjintee. Ko jai ndachrjan íxro'an tjintee kain me'e ixi jai jan'an titika'on ndo Cristo. ⁸ Ko kain nge'e kuanóna ko kuachonda, tikon jai íxro'an nge'e tjintee, ixi ícha tjintee chúxin Ncháina Jesucristo. Kain nge'e kuachonda, kain me'e kuitjáña ko ikjan xineno kondeexin ndo Cristo ixi jai juácha titika'on ndo ⁹ ko chao tsake'é ngajin ndo. Je'a ixi jan'an tsango jianna ixi xrokuitika'on ley ne'e ndo Moisés. Na'i. Ndo Dio sinchetjúá ndo aséenna ixi chuntia ndo Cristo. ¹⁰ Ti jan'an tja'on: nduaxin xrochuxin ndo Cristo ko xrochonda juachaxin xranchi nchakon xechón ndo, ko tja'on tangi tsónna xranchi tangi kon'en ndo ko xrokue'enna xranchi kuen'en je'e ndo, ¹¹ ko tjume'e jaña kaxon jan'an chao xroxechónna íjngo.

Ndo Pablo tjaun ndo jian sinchejexin ndo ti jitinga ndo

¹² Ndachrjan'i ixi ó juácha jan'an kain ji'in ko ndachrjan'i ixi ó tsango jianna. Na'i. Jan'an tja'on ícha xrorua'a ndo Cristo Jesús, ixi tsjácha tsjaso ti tjaun ndo ixi je'e ndo kuinche'ena ndo ó sa'ó. ¹³ Kichuuna, jan'an ndachrjan'i ixi ó juácha kain ji'i. Jan'an tja'on xrotjáñana kain nge'e ó junta'a ko jai xrorua'a ícha nge'e titjáña sinta'a. ¹⁴ Ixi jaña tsjácha sintajexin xřana, ko me'e tsjácha tsayá'a nge'e tsajon ndo Dio jii ngajni ixi je'e ndo ndachro ndo tsayá'a naa nge'e tsajon ndo ixi chuntia ndo Jesucristo.

¹⁵ Ko kaina ti nduaxin chuntiana ndo Jesús xrokonda jaña xroxaxaonna. Ko siá xrojan ja'anta xraxaonnta inaa nge'e, ndo Dio sintaxraxaonnta ndo ixi jian sinche'enta. ¹⁶ Ko xrokonda kaina jaña xroxaxaonna ko jaña sinche'ena nge'e ó kuangina.

¹⁷ *Kichuuna, nche'enta xranchi nta'a jan'anna, ko kaxon tsje'enta xranchi nche'e ikaxin sen kichuuna, xranchi jan'anna juintakuan'annta. ¹⁸ Ó itsjé vez ntatjunta ko jai ritsjanga ntatjunta ixi ste kueya nã ndachro nã ixi tjinte'a ti kuen'en ndo Cristo nganito ntã cru. ¹⁹ Ko ni me'e tsjii nchakon tsitjáña nã ixi je'e nã je'o xraxaonna ti sine nã

ko ti tsitsáa nã ko nchejí aséen nã ixi ti ndako'a nche'e nã ko xraxaon nã nge'e jii ngata'a xasintajni. Kain ji'in xrokjui xranchi naa dio ne'e nã. ²⁰ Ko kain jaina tikinixinna tsojuna ngajni ko jai stechon'enna Ncháina Jesucristo tsj'xin ndo ngajni, tsajon ndo juachaxin tsechónna nti'a ²¹ ixi je'e ndo tsindoxin ndo cuerpojna ti toni'e ko je'e ndo tsajon ndo naa cuerpo tsango chaxro xranchi chónnda je'e ndo. Ko kain ji'i tson'en ixi je'e ndo chónnda ndo ijié juachaxin ko tituen'en ndo kain nge'e.

4

Juaxruxin tinteenta ixi titikaonnta Ncháina Jesucristo

¹ Méxin, kichuuna, tsango tjua'anta ko tsango jitiye'e ña'o ixi ja'anta ko juaxruxin ritjén ixi ja'anta xrokjui xranchi naa nge'e tsango tjintee juácha; méxin soji titikaonnta Ncháina Jesucristo.

² Jan'an tinóatáana ngajin jan Evodia ko jan Síntique ixi xraje'o xroxraxaon sen xranchi kichuu sen titikaon Ncháina Jesucristo. ³ Ko ja'anta kichuuna, ti kuingijnanta juinche'ena xra, tja'on tsingijnanta yui jan kichuuna, sen juinche'e ixra kaxon tjako sen chijnie Ncháina Jesucristo, kao ndo Clemente ko ikaxin sen juinche'e ixra ngajin. Ko nombrée sen ó jitaxin xroon ti no stetaxin nombrée kain sen tsechón kain nchakon.

⁴ Take'enta juaxruxin kain nchakon ixi titikaonnta Ncháina Jesucristo; íjngo ntatjunta, take'enta juaxruxin. ⁵ Ko kain chujni tsikon nã ixi ja'anta nduaxin tingijnanta chujni, ko jaña xrokonda sinche'enta ixi Ncháina Jesucristo ó tuinxin tsij ndo.

⁶ Méxin, xro'an nge'e taxinta juachjaon. Cháña tjanche'enta ndo Dio nge'e xrokonda'anta ko kaxon tájonnta juasianta ngajin ndo. ⁷ Ko ndo Dio xrotjáanta ndo juaxruxin, ko juaxruxin me'e xro'an chujni tienxin. Juaxruxin me'e tayakon'en asáanta ko tsingijna jian xroxraxaonnta ixi stehuntianta ndo Cristo Jesús.

Xraxaonnta nge'e ti jian

⁸ Méxin, tsjexixin tjancha'anta, kichuuna, xrokonda xroxraxaonnta kain nge'e ti nduaxin, kain nge'e ti tikinixin juasaya, ko kain nge'e ti ndako jii ko kain nge'e jian ko nge'e chaxro ko kain nge'e jian tsayéxinni juasaya. Kain ji'i xrokonda xroxraxaonnta.

⁹ Xrotjáña'inta kain nge'e juako'anta ko nge'e kuin'ennta nichja ko nge'e kuetuan'annta ko kain ixra bikonta juinta'a. Jaña nche'enta ko jaña ndo Dio, ndo tajon juaxruxin, tsake'e ndo ngajinnta.

Tomi kuajon sen filipenses kuayé'e ndo Pablo

¹⁰ Tsango juaxruxin ritjén ixi Ncháina bingijnanta ndo íjngo xraxaonninta. Ndachrjan'i ixi í xraxaon'antana. Na'i. Je'o jua'i bingijnaninta ó sa'ó. ¹¹ Ko ndachrjan'i ixi xrojan nge'e xrokondana. Jan'an ó juikuana take'é juaxruxin ixi je'o nge'e chonda. ¹² Jan'an ó nóna nge'e xrondachro chónnda'ini ninaa nge'e, ko kaxon nóna nge'e xrondachro chónndani kueya nge'e. Jan'an ó juikuanna á juiné o juine'a jian, o á chonda itsjé nge'e o xro'an nge'e chonda. ¹³ Kain ixra chao sinta'a ixi ndo Cristo tingijnana ndo ko nchesojina ndo. ¹⁴ Ko méxin, jian juinche'enta ixi bingijnaninta, kuajonnta nge'e xrokondana.

¹⁵ Ja'anta ni tjajna Filipos, ó no'anta jian ixi nchakon juangíxin juintakuan'annta chijnie ndo Dio, ko nchakon sajuixin tjajna Macedonia, ja'onta ni ni'ngo Filipos xruan'annta tomi kuayá'a ixi kuinteenta juaxruxin. ¹⁶ *Méxin, nchakon bake'é tjajna Tesalónica je'a naakua xruannaninta tomi xra'o ni'ngo bingijnaxinninta ixi nge'e xrokondana. ¹⁷ Je'a ixi tja'on je'o tsayá'a nge'e xruannaninta. Na'i Jan'an tja'on ixi ícha xrochondanta nge'e tajon ndo Dio. ¹⁸ Ko jan'an kuayá'a kain nge'e tsixruan'annta ko jai ícha chonda. Ko kuayá'a nge'e tsixruan'annta bikao ndo Epafrodito, ko ó jian ritjén. Ti xruannaninta xranchi naa nge'e chaxro xraxe tayé'eni ko ndo Dio nche'e ndo juaxruxin me'e. ¹⁹ Ndotáina Dio xrotjáanta ndo kain nge'e titjáña xrochondanta ixi je'e ndo chónnda ndo kain nge'e tsango chaxro tsayé'e kain sen titikaon Ncháina Cristo Jesús. ²⁰ Ndotáina Dio tsayé'e ndo juasaya tsajon kain chujni kain nchakon. Jaña tson'en.

Juexin nichja ndo Pablo

²¹ Tájonnta juajna ngajin kain sen titikaon ndo Jesucristo ste nti'a. Sen kichuuna steki'an nti'i, xruan'annta sen juajna. ²² Jaña kain sen ste nti'i titikaon ndo Dio ko sen kichuuna nche'e xrée xi tetuan'an Roma, xruan'annta sen juajna. ²³ Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo kainnta. Jaña tson'en.

Xroon tsikjin ndo Pablo xruen'en ndo sen ste tjajna Colosas

Ndo Pablo ikjin ndo ngajin sen tjajna Colosas

¹ Jan'an, Pablo, Ncháina Jesucristo kuinche'ena ndo ixi sinta'a xrée ndo, xra apóstol, ixi jaña tjaun ndo Dio, ko kao kuinche'e ndo ndo kichuuna Timoteo, ² ikjin xroon ji'i tsayé'e sen kichuuna tjajna Colosas, sen titikaon ndo Cristo ko tikinixin'en sen ndo Dio. Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo ko xrotjá'anta ndo juaxruxin.

Ndo Pablo tjanchia ixi kain sen titikaon Ncháina

³ Kain nchakon tajonna juasaya* ngajin ndo Dio, Ndotée Ncháina Jesucristo, nchakon nichja'ana ndo tjancha'ana ndo ixi ja'anta ⁴ ixi kuin'anna ixi ja'anta jian chuntianta Ncháina Jesucristo ko tjue'enta kain sen titikaon ndo Dio, ⁵ ixi stechon'ennta tsaye'enta nge'e tsajon ndo Dio ti jii ngajni. Ja'anta jaña stechon'ennta ixi kuin'ennta chijni jian nduaxin ó kuajon ndo Dio. ⁶ Méxin, chijni kuin'ennta, chijni me'e stetin'en kueya chujni nchiji nunte xasintajni, ko jaña ó jitinga ko jitonkueya ni titikaon ixi juachaxin tajon ndo Dio. Jaña kon'en kaxon nchakon kuin'ennta ko kuitikaonnta ixi nduaxin tjua'anta ndo Dio. ⁷ *Ji'i juako'anta ndo kichuuna Epafras, ndo kuingijnana junta'ana ixra, ko jai jii ndo ngajinnta ko jian nche'e ndo xrée ndo Cristo. ⁸ Je'e ndo bikaonana ndo juajna xranchi tjue'é kichuunta ixi Espíritue ndo tingijnanta.

⁹ Méxin, jan'anna, nchakon kuin'anna xranchi stenta, kain nchakon tjancha'ana ndo Dio tsiingijnanta ndo ixi jian tsono'anta nge'e tjaun ndo, ko tjanchiana ixi tsajon ndo juachaxin tsienxinnta kain nge'e tjaun ndo. ¹⁰ Jaña chao tsinteenta xranchi tjaun Ncháina Jesucristo ko jian sinche'enta xrée ndo ko jaña ícha jian xrochuxinnta ndo. ¹¹ Ko tjanchiana ixi je'e ndo sintasojinta ndo asáanta ixi juachaxin ijié chónnda ndo ko xrotjáanta ndo juaxruxin, ko soji tsake'enta maski tsii juachjaon ngata'anta. ¹² Ko tájonnta juasianta ngajin ndo Ndotáina Dio ixi jian jinche'e ndo xra gaya asáanta, me'e tsayé'ena nge'e ti jii ngajni ti tingasáña, ko ji'i tsajon ndo ngajin kain sen titikaon ndo. ¹³ Je'e ndo kuakintsjexinna ndo ti naxixe'e ko chjajna ndo juachaxin tsinteena ti tetuan'an Chjen'en ndo, xjan ícha tjue'e ndo, ko jai ti naxixe'e ítetuan'i gaya aséejna ¹⁴ *ixi je'e ndo kuen'en ndo ixi jajna ko kuajon ndo jnié ndo kontjúáxin aséejna.

Chondana juaxruxin ixi ndo Cristo kuen'en ndo ixi jajna

¹⁵ Ndo Dio jua'i tikonni ko Chjen'en ndo, je'e xjan juakoxin xjan xranchi jii Ndotée xjan. Ko je'e xjan ó sa'ó bake'e xjan nchakon xrangixixín konchjian kain nge'e jii. ¹⁶ Ko ndo Dio chjée ndo Chjen'en ndo juachaxin sinchekonchjian xjan kain nge'e jii ngajni ko ngata'a nunte xasintajni, ko kain nge'e tikonni ko ti tikon'ani. Kaxon kain nge'e tetuan'an jii ngata'a chrinto ko kain juachaxin jii ngajni, kain me'e

* **1:3** 1:3 juasaya respeto, honor **1:7** 1:7: Col. 4:12; Flm. 1:23. **1:14** 1:14: Ef. 1:7.

juinchéña ndo ixi ji'i sinche'e ixra ngajin ndo. ¹⁷ Ndo Cristo ó bake'e ndo ti xro'an nge'e jii, ko ixi je'e ndo chjée ndo juachaxin kain nge'e jii ixi chónda ndo kain juachaxin. ¹⁸ *Kaxon je'e ndo jaa ningue ndo, ko ningue ndo me'e cuerpoe ndo, ko je'e ndo tetuen'en ndo cuerpoe ndo ixi je'e ndo ícha sa'ó xechón ndo ngakjen'en ni tsiken'en ko méxin je'e ndo tetuen'en ndo kain nge'e. ¹⁹ Méxin, ndo Dio bake'e ndo juaxruxin ko jaña chjée ndo Chjen'en ndo kain juachaxin chónda je'e ndo. ²⁰ *Ko kaxon tjaun ndo Dio ixi juachaxien ndo Cristo xrobake'e juaxruxin nunte xasintajni ko nchijí ngajni ixi ti kuenxin ndo Cristo nganito ntacru.

²¹ Sa'ó ja'anta kuachuxin'anta ndo Dio ko baningakon'enta ndo ngaya asáanta kondeexin ti ña'i kuaxraxaonnta ko kuanche'enta. Ko jai juasie ndo Dio kuajon ndo juachaxin ixi juaxruxin tsinteku'unta ndo ixi titikaonnta ndo. ²² Ko ti bikaon cuerpoe ndo Cristo ko kuen'en ndo ixi jaina, jaña kon'en ndo ixi tjaun ndo ja'anta tsontjúá asáanta ko xro'an ijie xrochondanta, jaña tjaun ndo tsake'enta ngajin ndo. ²³ Méxin, xrokonda ícha xrochuntianta Ncháina, ko tsake'enta xranchi naa ntáa soji ixi yaso'e jii nue'e ntáa, ko tintue'anta ti jian stechon'ennta ixi kuin'ennta chijnie ndo Dio. Chijni me'e stetin'en chujni nchijí nunte xasintajni, ko jan'an Pablo tjako chijni me'e.

Ndo Pablo nche'e ndo xrée ni'ngo

²⁴ Jan'an ritjén juaxruxin maski ritatsinga juachjaon ixi ja'anta, ixi jaña ntaxetaxin ngajin cuerpona ti xranchi tangi kon'en ndo Cristo ixi kain sen ningue ndo, sen ikjan cuerpoe ndo. ²⁵ Ndo Dio kuinche'ena ndo ixi sinta'a ixra ngajin sen ningue ndo, ixi ixra me'e kuetuanna ndo ixi jian tsinteenta ko tjako chijni jian kuajon ndo Dio. ²⁶ Chijni me'e sa'ó ninaa chujni banoe'a, ko jai ndo Dio juincheno'e ndo kain sen titikaon ndo. ²⁷ Ko ndo Dio tjaun ndo tsono'e sen je'a judío ti tjintee kuanoe'a sen ó sa'ó, méxin Ndo Dio xruan'an ndo ndo Cristo ixi tsake'e ndo ngajinnta, ko je'e ndo tajon ndo juachaxin ixi tsaye'enta kain juachaxin ijie chónda ndo.

²⁸ Jan'anna nichjana ngajin kain chujni chijnie ndo Cristo, ko juachaxien ndo Cristo jianntaxaxa'onna chujni ko ntakuan'ana na ixi tsienxin na jian. Ko jaña ngujngu sen tsitikaon sen ko tsontjúá aséen sen ngajin ndo Cristo. ²⁹ Méxin, jan'an soji nta'a ixra ixi juachaxin jie chjana ndo Cristo.

2

¹ Tja'on tsono'anta ixi tsango taa juachjaon ixi ja'anta ko sen ste tjajna Laodicea ko kain sen xra chuxin'ana. ² Tja'on ixi tsake'e juaxruxin ngaya aséen sen, ko xraje'o xroxraxaon sen ko xrotjue'e kichuu sen. Jaña tsienxin sen jian ko jaña tsono'e sen nge'e ninaa ngisen kuanoa'a ti xraxaon Ndotáina Dio, me'e ti kujj Ncháina, ndo Jesucristo. ³ Ko je'e ndo no'e ndo kain nge'e no'e ndo Dio, me'e ti ícha tjintee. ⁴ Kain ji'i ntatjunta ixi xro'an ngisen sintaya'anta maski chaxro xronichja na. ⁵ Ko maski ritjén'a ngajinnta, jan'an kain nchakon xraxaonnta ko chjana juaxruxin ixi tsango jian stenta ko nduaxin stehuntianta ndo Cristo.

6 Méxin, xranchi kuaye'enta Ncháina Jesucristo, jaña jian nche'enta.
7 Xranchi naa ntáa yaso'e jii nue'e ntáa, jaña jian nche'enta ko jian chuntianta ndo Jesucristo xranchi juinchekea'annta sen, ko tájonnta juasianta ngajin ndo Dio kain nchakon.

Ndo Cristo tajon juachaxin ixi natjúá tsojuna

8 Jian tsje'enta ixi xro'an ngisen sintaya'anta ixi je'e nã je'o tjako nã ti xraxaon nã ko ti xraxaon chujni nunte xasintajni, ko tjako'a nã ti tjaun ndo Cristo.

9 Ixi kain juachaxin chónnda ndo Dio, me'e chónnda ndo Cristo nchakon bake'e ndo nunte xasintajni. 10 Ja'anta chondanta juachaxien ndo Dio ixi titikaonnta ndo Cristo. Ko je'e ndo tetuen'en ndo kain juachaxin jii ngajni ko nunte xasintajni. 11 Kaxon nchakon kuaxinta kuitikaonnta ndo Cristo, je'e ndo tjáanta ndo naa nge'e tsichuxixinnta ndo, ko me'e je'a itja chujni kónaxin. Na'i. Je'e ndo ixi juinchemé'e ndo ijie kuanche'enta, méxin jai tikinixin'ennta ndo Cristo. 12 *Ja'anta nchakon bikitéenta, kaxon xranchi ja'anta xroxrabaaku'unta ndo Cristo. Ko jaña kaxon xrokjui xranchi xroxechónnta xranchi je'e ndo xechón ndo ixi chuntianta juachaxien ndo Dio ixi ndo Dio juinchexechón ndo ndo Cristo.

13 *Ja'anta sa'ó xranchi naa ni tsiken'en jaña bake'enta kondeexin ijie kuachondanta, ko kuachonda'inta chji'e ndo Dio. Ko jai komé'e kain ijie me'e, ko ndo Dio tjáanta juachaxin tsechonnta kain nchakon. 14 *Ndo Dio juinchemé'e ndo kain nge'e tsiketuan'an sa'ó, ti jua'i kuitikaonna, ko je'e ndo kuantsje ndo kain ijie kuachondana ixi ndo Cristo kuen'en ndo nganito ntacru. 15 Ndo Cristo nchakon kuen'en ndo nganito ntacru juacha ndo ko kuantsje'e ndo Xixron'anxrée kain juachaxin kuachónnda xa ti baketuan'an xa, ko jaña juinche'e ndo ixi xrokosue'e xa ko juinchekatsinga ndo kain ti ña'i ngatoxin* ikon itsjé nã, ixi xrobikonni íxro'an juachaxin chónnda xa, ko jaña juacha ndo.

16 *Méxin, xro'an ngisen xronichjangl'anta ixi ti nge'e intenta o nge'e tin'innta o á titikaonnta nchakon kia o nchakon nchanitjao natjúá o nchakon tjoké'eni. 17 Kain nge'e ji'i me'e tsa'on kain nge'e tsji. Ko ti tsji me'e ndo Cristo. 18 Tintue'anta ixi xrojan ngisen sintaya'anta ixi nche'e nã xranchi xrokjui nã jian nã ko tajon nã juasie nã ngajin sen ángel. Ni me'e ndachro nã ixi kuxienxin nã naa nge'e ijie ko méxin nchejié nã aséen nã ixi nge'e xraxaon nã. 19 *Ko je'e nã nduaxin'a titikaon nã ndo Cristo ixi je'e ndo jaa ni'ngo ko me'e cuerpoe ndo, ko je'e ndo tayakon'en ni'ngo ko nchesoji ndo sen ni'ngo, ko jaña nche'e ndo ixi naakua xroxraxonna ixi jaña tjaun ndo Dio.

20 Ja'anta ó kuen'ennta kao ndo Cristo ko kuintu'enta nge'e xraxaon chujni xasintajni.† ¿Méxin, sonda xranche'enta xranchi je'e nã ko titikaonnta nge'e tetuan'an nã? 21 Xranchi ndachro nã: “Tsé'anta ji'i, nte'anta me'e ko tséxin'anta tjáanta xrojan nge'e.” 22 Kain nge'e tetuan'an nã me'e kondee nge'e tsjexin, ko ji'i naa nge'e je'o xraxaon chujni. 23 Nge'e titikaon nã nche'e nã xranchi naa nge'e nduaxin ixi nchejié'a aséen nã, ko kaxon ncheni'e nã ntau'e nã, ko ixi ti nche'e nã me'e jua'i tsintu'e nã xroxraxon nã nge'e ña'i.

2:12 2:12: Ro. 6:4. 2:13 2:13: Ef. 2:1-5. 2:14 2:14: Ef. 2:15. * 2:15 2:15 ngatoxin delante de 2:16 2:16: Ro. 14:1-6. 2:19 2:19: Ef. 4:16. † 2:20 2:20 xasintajni mundo

3

¹ Méxin, ja'anta ó tsixechónku'unta ndo Cristo. Méxin, tjéenta nge'e jii ngajni ti no jii ndo Cristo ndatsjonxin jian ti jii ndo Dio. ² Xroxraxaonnta nge'e jii ngajni ko je'a nge'e jii nunte xasintajni. ³ Ixi ja'anta ó kuen'ennta kao ndo Cristo ko jai stechon'ennta xrochondanta juachaxin tsarichonnta ko tsinteenta kain nchakon ngajni ti jii ndo Dio. ⁴ Ixi ndo Cristo chondaxina juachaxin stechónna ko nchakon xrokjan je'e ndo, ja'anta kaxon tsake'enta ngajin ndo ko tsikonnta juachaxin ijié chónnda ndo.

Xranchi konjóna sa'ó ko xranchi stena jai

⁵ Méxin, tintu'enta kain nge'e ndako'a xraxaonnta nti'i nunte xasintajni. Ninaáanta tarichrinko'inta inaa ngisen je'a sen tsikuta'anta, ko nche'anta nge'e ña'i, ko nche'anta ti ndako'a xraxaon asáanta, ko kaxon take'anta juaxruxin xixi xrochondanta kueya nge'e xixi me'e xrokjuí kaxon xranchi xrokuitikaonnta naa ídolo. ⁶ Kondeexin ji'i toña ndo Dio, ko me'e tj'xin ti tangi ton'enni xixi titikaon'ani nge'e tituan'an ndo. ⁷ Ko kain ji'i kuanche'enta sa'ó. ⁸ Méxin, jai tintu'enta kain nge'e ña'i, ko tintu'enta kain juaña, ko nge'e ndako'a tjaun asáanta, ko ti nichjangí'enta kichuunta ko nge'e ndako'a tachrxixin ro'anta. ⁹ *Ncheye'a kichuunta xixi ó sa'ó jaña kuanche'enta, ko jai ina'i xixi ja'anta ínche'anta nge'e juinche'enta sa'ó. ¹⁰ *Me'e jai ó tsikjannta chujni natjúá ko Ndo Dio tajon ndo juachaxin xixi xrokjannta xranchi je'e ndo, xixi je'e ndo juinchekonchjiannta ndo ko tjaun ndo xrochuxinnta ndo ícha jian. ¹¹ Ítjinte'a á ni judío o á ni griego o á ni tsikaa chji'e o á ni tsiki'xin ikjín o á ni no'e o á ni noe'a o á ni tituen'en sinche'e ixrā o á ni tituan'an. Ti ícha tjintee me'e ti titika'onna ndo Cristo xixi je'e ndo tituen'en ndo kain nge'e.

¹² *Ndo Dio tjua'anta ndo ko tsikincha'anta ndo xixi xrokjannta ni tikinixin'en ndo. Ko ja'anta ó kjannta ni natjúá, méxin, tikonóe'e kichuunta ko jian tinteenta ko nchejié'a asáanta ko taka'i toñaonta. ¹³ *Ningakuen'a kichuunta, ko tjáña'anta xrojan nge'e ndako'a junta'anta chujni, xixi ndo Cristo jaña kaxon je'e ndo juinchemé'e ndo ijié juinche'enta, méxin jaña nche'enta kaxon. ¹⁴ Ko ti ícha tjintee ti xrotjue'e kichuunta ko naakua xroxraxaonnta xixi ñā jian ko ñā nche'e xixi kain nge'e ndako tsake'e. ¹⁵ Ti juaxruxin tajon ndo Cristo tsetuen'en asáanta xixi ñā kuiyaxinnta ndo Dio xixi xrokjannta xranchi naakua cuerpo ndo ko jaña tsajonnta juasianta ngajin ndo.

¹⁶ *Chijnie ndo Cristo xrokuetuen'en asáanta. Méxin, nchekuen'en kichuunta ko nichje'e kichuunta jian ko jian xraxaonnta. Itsjenta salmo ko himno ko itsjenta ngajin ndo Dio, ko tájonnta juasianta ngajin ndo ngaya asáanta. ¹⁷ Kain ixrā nche'enta ko kain nge'e xron-dachrona, kain me'e tjanchiaxinnta juachaxien nombrée Ncháina Jesús, ko tájonnta juasianta ngajin Ndotáina Dio xixi titikaonnta ndo Jesucristo.

Tikinixin sinche'e sen ti jian, sen titikaon ndo Cristo

¹⁸ *Ja'anta sen nchri tsikuta'anta, tsitikaonnta ndoxi'anta xranchi tikinixin sinche'enta xixi ó titikaonnta Ncháina Jesucristo. ¹⁹ *Ja'anta

sen xi, xrotjue'enta janchri'anta ko ningakuen'anta jan. ²⁰ *Ja'anta chjan, titikaonnta kain nge'e tetuan'an ndotánta ko janáanta ixi jaña tjaun Ncháina Jesucristo. ²¹ *Ja'anta ndotée ichjan, ncheñao'anta chjan'anta ixi tsoníe'a aséen xjan. ²² *Ja'anta ni nche'e ixra, titikaonnta ni xrée rinche'enta nti'i nunte xasintajni. Ko je'a je'o nchakon jitsje'e xi xrée. Na'i. Nche'anta me'e. Cháña ixi nchijíi asáanta nche'enta ixra ixi titikaonnta ndo Dio. ²³ Kain ixra sinche'enta, nche'enta ixra ixi nchijíi asáanta xranchi titikaonnta Ncháina Jesucristo, je'a ixi titikaonnta chujni. ²⁴ Ó no'anta ixi Ncháina Jesucristo sintakiton'annta ndo nge'e chónnda ndo ixi nche'enta xrée ndo, ko je'e ndo nduaxin Ncháina. ²⁵ *Ko ni nche'e nge'e ña'i tangi tson'en na kondeexin ti ña'i juinche'e na ixi ndo Dio naxraje'o tikon ndo kain na, á tituan'an na o na'i.

4

¹ *Ja'anta ti chondanta ni nche'e xra kain nchakon, jian nche'enta ko jian tetuen'ennta ninchexráanta. Xroxraonnta ixi kaxon ja'anta chondanta Ncháanta jii ngajni.

² Tintue'anta nichje'enta ndo Dio ko jian xraxaonnta ti ó nichje'enta ndo, ko kain nchakon tájonnta juasianta ngajin ndo. ³ Kaxon tjanche'enta ndo Dio tsingijnana ndo ixi tsajon Ncháina Jesucristo juachaxin xronichjana nge'e banoe'a na kondee ndo Cristo. Kondeexin ji'i jija'na nti'i ndo'achjiso. ⁴ Tjanche'enta ndo Dio ixi tsingijnana ndo ixi jian sintakuan'an na xranchi tikinixin sinta'ana.

⁵ *Jian nichje'enta ni titikaon'a ndo Cristo ko jian nche'enta ixi jaña tsikon ni xratitikaon'a ndo, ko siá chao xronichjanta ngajin na, nichjanta ixi je'e na xrochuxin na ndo. ⁶ Nichje'entana jian kain nchakon ko xraxaonnta jian xranchi tsjate'enta ixi nge'e tsjanchangi ngujngu na.

Juexin nichja ndo Pablo

⁷ *Ndo kichuuna Tíquico, ndo tsango tjue'ena, je'e ndo jian tingijnana ndo xrée Ncháina Jesucristo, ko tsiji ndo xrontatjunta ndo xranchi ritjén jan'an. ⁸ Méxin, xruan'an ndo tsiji ndo ti stenta ixi tsono'anta xranchi stena ko kaxon ixi tsake'enta juaxruxin. ⁹ *Kaxon xroxruan'an ndo Onésimo, naa ndo kichuuna tjua'a ixi jian nche'e ndo ixra ngajin Ncháina, ndo me'e ndo tjajnánta kaxon. Kayui sen tsikitsja'anta sen ko tseki'anta sen kain nge'e jiton'en nti'i.

¹⁰ *Ndo Aristarco, ndo riki'an ndo'achjiso, xruan'annta ndo juajna ko kaxon ndo Marcos, ndo me'e xrakichuu ndo ndo Bernabé. Ó ntatjunta ixi nchakon tsiji ndo Marcos tsikitsja'anta ndo, taye'énta ndo jian. ¹¹ Kaxon xruan'annta ndo Jesús juajna, je'e ndo kaxon ndatin'in ndo Justo. Je'o je'e sen ji'i, sen judío titikaon Ncháina tingijnana ixra rinta'a, ti nichjana kondee ti tetuan'an ndo Dio. Ko je'e sen tingijnana sen ixi juaxruxin tsake'e. ¹² *Ndo Epafras xruan'annta ndo juajna. Je'e ndo nche'e ndo xrée ndo Cristo xranchi ja'anta. Je'e ndo kain nchakon tinóatée ndo ngajin ndo Dio ixi ndako tsake'enta tsitikaonnta xranchi tjaun ndo Dio. ¹³ Jan'an bikon ixi ndo Epafras tsango yaa ndo

3:20 3:20: Ef. 6:1. **3:21** 3:21: Ef. 6:4. **3:22** 3:22: Ef. 6:5-8. **3:25** 3:25: Ef. 6:9. **4:1** 4:1: Ef. 6:9. **4:5** 4:5: Ef. 5:16. **4:7** 4:7: Hch. 20:4; 2Ti. 4:12. **4:7** 4:7: Ef. 6:21, 22. **4:9** 4:9: Flm. 1:10-12. **4:10** 4:10 a: Hch. 19:29; 27:2; Flm. 1:24; b: Hch. 12:12, 25; 13:13; 15:37-39. **4:12** 4:12: Col. 1:7; Flm. 1:23.

juachjaon ixi ja'anta ko ixi kain sen ste tjajna Laodicea ko Hierápolis.
 14 *Ndo Lucas, ndo nchéña xroǵan, ndo tjua'a,* xruan'annta ndo juajna ko kaxon ndo Demas.

15 Tájonnata juajna ngajin sen kichuuna ste tjajna Laodicea ko kaxon ngajin jan Ninfas ko sen xra'o ndo'a jan. 16 Nchakon tsjexin sinchekuanxinnta xroon ji'i, xruan'annta xroon ngajin sen ste ni'ngo tjajna Laodicea sinchekuanxin sen xroon ko kaxon nchekuanxinnta xroon kuayé'e je'e sen nchakon tsiji xroon ti stenta. 17 *Ndachenta ndo Arquipo ixi tsitikaon ndo jian ixra tsikajon Ncháina sinche'e ndo.

18 Jan'an Pablo tjáana kjinxin chijni ji'i, chijni nichja'anta. Xraxaonnta ixi jan'an ritjén ngaxin'in ndo'achjiso, ko tja'on ixi ndo Dio sintanchaonnta ndo. Jaña tson'en.

Xroon sa'ó tsikjin ndo Pablo xruen'en ndo sen ste tjajna Tesalonicenses

Ndo Pablo nichje'e ndo sen Tesalónica

¹ *Jan'an, Pablo, ko ndo Silvano ko ndo Timoteo ikjinna xroon ji'i, xruan'anna ngajinnta ja'anta kichuuna stenta ni'ngo tjajna Tesalónica ixi naakua titika'onna Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo. Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo ko xrotjáanta ndo juaxruxin.

Sen Tesalónica chaxro titikaon sen ko jian nche'e sen

² Nanaó tajonna juasianana ngajin ndo Dio ixi kain ja'anta ko xraxa'onnanta. ³ Nchakon nichja'ana Ndotáina Dio xraxa'onnanta ixi jian tjakonta ko nchijií asáanta chuntianta Ncháina Jesús ko rinche'enta xrée ndo Dio ixi ícha tjue'enta ndo ko soji stenta ixi stechon'ennta xrokjan Ncháina* Jesucristo. ⁴ Kichuuna, ndo Dio tsango tjua'anta ndo ko nónana ixi je'e ndo ó kuincha'anta ndo. ⁵ Nchakon juasona tjajnánta juintakuan'annanta chijni jian tajon juachaxin tsechónni, méxin nge'e nichjana je'a je'o chijni. Na'i. Kaxon ixi juachaxien Espíritue ndo Dio nichjaxinna ko Espíritue ndo Dio juinchenónana ixi chijni nichjana me'e chijni nduaxin. Ó no'anta ixi jian juakoxinna ngajinnta ixi jian tsake'enta.

⁶ *Ko ja'anta juinche'enta xranchi juinta'a jan'anna ko kaxon juinche'enta xranchi juinche'e Ncháina Jesucristo. Ko nchakon kuin'ennta chijnie ndo Dio, ixi nchijií asáanta kuitikaonnta ndo ko stenta juaxruxin ixi Espíritue ndo Dio bingijnanta maski kueya nge'e tangi kuatsinganta. ⁷ Jaña ja'anta jian juakoxinnta ngajin kain sen titikaon Ncháina nunte Macedonia ko nunte Acaya. ⁸ Ixi ja'anta itsjé chujni kono'e na chijnie ndo Dio, je'a je'o nunte Macedonia ko nunte Acaya. Na'i. Kaxon kain tjajna stetjenka nti'a kuin'en na xranchi chuntianta ndo Dio, ko jan'anna íxrokonda'i inaa nge'e xronichjana, ⁹ ixi jai je'e na chronga na xranchi juasona tjajnánta, ko kainnta kuajonnta juachaxin kuinteena nti'a ko tjume'e kuintu'enta kain ídolo ixi kuaxinta kuitikaonnta ndo Dio, ndo nduaxin jichón. ¹⁰ Ko kaxon ndachro na ixi ja'anta stechon'ennta xrokjanxin ngajni Chjen'en ndo Dio, me'e ndo Jesús, ngisen ndo Dio juinchehexón, ko je'e ndo tsingijnana ndo ixi xro'an nge'e tsojna nchakon tsijí ijíé juachjaon xroxruan'an ndo Dio ngataon nunte nti'i.

2

Ixrq tsijinche'e ndo Pablo tjajna Tesalónica

¹ Kichuuna, kainnta no'anta jian ixi je'a xruenxon juasona tjajnánta. ² *Ó no'anta ixi sa'ó chujni tjajna Filipos chinga juinchenana na ko nichjanginana na. Ko maski jaña kon'en, ndo Dio bingijnanana ko íxronka'ina juakona chijnie ndo, chijni tajon juachaxin tsechónna kain

nchakon. ³ Je'a naa nge'e ndako'a juakona ko je'a ndako'a nichjana ixi tja'onna xrojuintaya'ana chujni. ⁴ Ndo Dio ndachro ndo ixi jian junta'ana, me'e chjánana ndo ixra ixi sintakuan'ana chujni chijnie ndo, chijni tajon juachaxin tsechón na kain nchakon, méxin, ndako nichjana. Tjaun'ana ixi je'o chujni sinche'e juaxruxin ixra nta'ana. Na'i. Tja'onna ixi ndo Dio sinche'e ndo juaxruxin, ko je'e ndo no'e ndo kain nge'e xraxaon aséeina. ⁵ Ja'anta ó no'anta ixi nichja'ina chijni ícha chaxro ixi jaña xrojuintaya'ananta ko xrojuachana kueya tomi. Na'i. Ndo Dio no'e ndo junta'ina jaña. ⁶ Tjé'ana ixi chujni xrochjana na juasaya, kaxon tjaun'ana ixi ja'anta ko ikaxin na tsajonnta juasaya ngajinna. Nta'ina jaña, maski chondana juachaxin xrojuanchiana jaña ixi ndo Cristo xruan'anna. ⁷ Jian kuanichja'ananta xranchi naa janána jian tayakon'en jan chjen'en jan. ⁸ Tsango tjua'ananta ko je'a je'o chijnie ndo Dio xrotjá'ananta. Na'i. Kaxon naaxrokuenxónna ixi ja'anta ixi tsango tjua'ananta. ⁹ Kichuuna, xraxaonnta ixi nchakon bake'ena tjanánta tsango junta'ana ixra tiie ko nchakon ixi jaña juachana tomi sinexinna ixi tjaun'ana xrokuajontaxinna ixra ngajinnta ixi nge'e sinena nchakon nichja'ananta chijnie ndo Dio.

¹⁰ Ja'anta no'anta ko no'e ndo Dio ixi jian kuinteena ngajinnta ja'anta chujni titikaon Ncháina Jesucristo ko xro'an ngisen tsjankata'ana ijié ixi xrojan nge'e ndako'a junta'ana. ¹¹ Ja'anta no'anta ixi jian nichja'ananta ixi ícha tsitikaonnta, méxin, nichjana xranchi naa ndotata nichja ngajin chjen'en ndo. ¹² Ko ntatjunanta ixi jian sinche'enta xranchi tjaun ndo Dio sinche'e kain chjen'en ndo ixi kuincha'anta ndo ixi tsaye'enta juachaxien ndo ko tsake'enta ti jii je'e ndo.

¹³ Méxin, kain nchakon tajonna juasaya ngajin ndo Dio ixi nchakon kuin'ennta chijnie ndo, chijni jian, me'e nichjana ko kuaye'enta chijni xranchi chijnie ndo Dio, je'a xranchi chijnie chujni. Ko ji'i nduaxin chijnie ndo Dio, chijni nche'e ixra ngaya asáanta, ja'anta ti titikaonnta ndo. ¹⁴ *Kichuuna, nchakon chjinga junta'anta ni tjanánta, jaña kon'en xranchi kon'en sen ningue ndo Dio titikaon Ncháina Cristo Jesús ste nunte Judea, ixi nchakon kuaxi kuitikaon sen ndo, ni judío, ni tjanée sen, kuaxi na kuaningakon'en na sen ko bengi na sen. ¹⁵ *Ko ni judío naakóñaxón na Ncháina Jesús ko jaña kaxon naakóñaxón na sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó, ko jan'anna bengina na. Ko ningakon'en na kain chujni, ko ti nche'e na nche'a ndo Dio juaxruxin. ¹⁶ Méxin, nchakon tja'onna xronichja'ana chujni je'a judío chijnie ndo Dio, chijni tajon juachaxin tsechónni kain nchakon, ni judío kuintuna'ina na tsjakona. Jaña ícha tsama na ijié. Ko jai tangi tson'en na ixi ó tsii juañaue ndo Dio ngata'a na.

Ndo Pablo tjaun ndo saxrokuitsje'e ndo sen tjajna Tesalónica íjngo

¹⁷ Kichuuna, maski sakjuixinna ngajinnta kaxin nchakon ko í bikon'a kichuuna, xraxa'onnanta ngaya aséenana ko tsango tja'onna xrokuitsja'ananta íjngo. ¹⁸ Tja'onna xrojuasótsja'ananta; jan'an Pablo itsjé tja'on xrojuasótsja'anta, ko Xixron'anxrée bingako'na xa ko jua'i juasona. ¹⁹ ¿Nge'e stechon'enna ko nge'e stenchecháxinna?, ko, ¿sonda juaxruxin stena? Ja'anta stexin jan'anna juaxruxin nchakon

tsij Ncháina Jesucristo ixi kuitikaonnta ndo. ²⁰ Méxin, jan'anna stena juaxruxin ixi ja'anta kuitikaonnta.

3

¹ *Ko tsango koni'e aséenana ixi jua'i juasona, méxin xraxa'onna cháña kuituna jan'on tjajna Atenas, ² méxin xruan'anna ndo kichuuna Timoteo tsijitsja'anta ndo. Je'e ndo naxraje'o nche'e ndo xrée ndo Dio ko tjako ndo chijnie ndo Cristo. Je'e ndo sintaxraxaonnta ndo chijnie Ncháina Jesús, me'e soji tsake'e asáanta, ³ ko jaña ninaáanta tsonchrjen'a asáanta ixi nge'e tangi stetatsinganta. Ko ó no'anta ixi xrokonda tsatsinganta juachjaon. ⁴ Ko ti xrobake'ena ngajinnta, xrja'ngana ixi kaina xrokonda tsatsingana juachjaon, ko jai jaña stetatsinganta. ⁵ Méxin, jan'an ícha yaa juachjaon ixi ja'anta ko xruan'an ndo Timoteo tsijitsja'anta ndo xranchi stenta, ixi, ¿á xrastechuntianta Ncháina?, ixi jixronkana ba Xixron'anxrée sinchengachruenta xa ko tsintu'enta chijnie Ncháina. Ixi siá jaña xrokon'en, xruenxon junta'ana xrā ngajinnta.

⁶ *Ko jai ó kjanxin ndo Timoteo tjajnánta Tesalónica ko ndachro ndo ixi jian stenta ko chuntianta Ncháina, ko tsango tjue'e kichuunta, ko ndachro ndo ixi tsango xraxaonnanta ko tjaunnta xrobikonnanta xranchi jan'anna tja'onna tsikonnanta kaxon. ⁷ Méxin, kichuuna, maski tsango tangi stena nti'i, tsango ché'e aséenana ixi kuin'anna ixi xranchijíi asáanta chuntianta Ncháina Jesús. ⁸ Ko kuin'anna xranchi stenta, me'e ícha ijié juaxruxin kuayé'e aséenana ixi konónana soji stenta ko titikaonnta Ncháina Jesús. ⁹ ¡Ko xranchi tsjenga'ana 'nā ndo Dio ixi tsango ijié juaxruxin kuayé'e aséenana ixi ja'anta titikaonnta ndo! ¹⁰ Méxin, tiie, nchakon tinóatánana ngajin ndo ixi tuinxin tsajon ndo juachaxin tsjasotsja'ananta íjngo, ko me'e tsingijnananta ícha xrochuntianta Ncháina.

¹¹ Tjancha'ana ndo Dio, Ndotáina, ko Ncháina Jesucristo ixi tsingijnana ndo tuinxin tsjasotsja'ananta, ¹² ko tjancha'ana Ncháina ixi tsingijnanta ndo ícha xrotjue'e kichuunta ko xrotjue'enta kain chujni xranchi jan'anna tjua'ananta. ¹³ Ko tjancha'ana ndo ixi sintasojinta ndo ixi nchijíi asáanta tsitikaonnta ndo ko jaña xro'an ijié xrochondanta ngajin Ndotáina Dio nchakon xrokjan Ncháina Jesús ko tsika'o ndo kain sen tjúá aséen.

4

Ndo Dio tjaun ndo jian tsinteena

¹ Jai kichuuna, tinóatánana ko ntaxraxaonnanta ixi juachaxien nombrée Ncháina Jesús ixi jian tsinteenta ko tsitikaonnta Ncháina Jesús xranchi juintakuan'annanta ko jaña nche'enta ngujngu nchakon ícha titikaonnta Ncháina.

² Ko ó no'anta kain ti kuetuan'annanta ixi juachaxien Ncháina Jesús. ³ Ko ndo Dio tjaun ndo ixi tjúá tsake'enta ko xrochonda'inta nge'e xrotsje'enta ngajin naa chujni je'a janchri'anta o ndoxi'anta. ⁴ Ko ngujngu ja'anta xrochondanta janchri'anta ko jian tsakeku'u kichuunta ko xrotjue'e kichuunta. ⁵ Je'a xrotjaunnta nge'e ndako'a sinche'enta xranchi nche'e chujni chúxin'a ndo Dio. ⁶ Ninaáanta

xrojuinchekao'a kichuunta ti ndako'a ixi Ncháina sincheni'e ndo chujni jaña nche'e, ó juntaxraxaonnta sa'ó ji'i. ⁷ Ixi ndo Dio kuiyana'ina ndo ixi ti kitja tsojuna. Na'i. Je'e ndo kueya ndo ixi tjaun ndo tsonjtúa aséeina ngajin ndo. ⁸ Ko sen titikaon'a nge'e tjakona, je'a titikaon'a sen ngajin naa chujni. Na'i. Je'e sen titikaon'a sen ngajin ndo Dio, ndo kuajon Espiritu chondana.

⁹ Ko ti xrotjue'e kichuuna, íxrokonda'i xrokjinna ícha xroon ixi je'e ndo Dio ó juntakuan'annta ndo xranchi xrotjue'enta kain chujni. ¹⁰ Ja'anta kain nchakon jaña nche'enta, tjue'enta kain sen kichuuna ste nunte Macedonia. Ko tinóatánana ixi ícha xrotjue'enta kain chujni. ¹¹ Xraxaonnta juaxruxin tinteenta. Ko ngujngunta xrokonda sinche'enta ixra ixi tjáanta xranchi kuituan'annta. ¹² Jaña tsikon chujni chúxin'a ndo Dio ixi jian nche'enta, me'e jian xronichja'anta na kaxon ko jaña tsjanchia'inta xrojan nge'e ngajin inaa na.

Nchakon tsij Ncháina Jesucristo

¹³ Kichuuna, tjaun'ana ixi ja'anta tsonoa'inta nge'e tson'en chujni tsen'en. Tjaun'ana ixi tsoni'e asáanta xranchi ni chuntia'i ndo Dio. ¹⁴ Ko jaña titika'onna ixi kuen'en Ncháina Jesús ko xechón ndo, ko kaxon titika'onna ixi ndo Dio juinchehexchón ndo ndo Jesús, ko nchakon xrokjan ndo Jesús, tjume'e sinchehexchón ndo Dio kain sen tsiken'en, sen chuntia ndo.

¹⁵ *Méxin, ntatjunanta xranchi juako'nana Ncháina Jesús ixi siá stehónna nchakon tsij ndo, sa'ó xroxechón sen tsiken'en ko tjume'e jaña satsjina ngajin ndo. ¹⁶ Ncháina Jesús tsj'xin ndo ngajni ko séen xronichja ndo ixi ijie juachaxin chónnda ndo, ko séen tsin'enni xronichja ndo ángel tetuan'an, ko kaxon séen tsin'enni xrondachro tjao ne'e ndo Dio. Ko tjume'e kain sen tsiken'en, sen kuitikaon Ncháina Jesucristo, xroxechón sen. ¹⁷ Tjume'e jaña xrustechónna ko kain sen tsixechón, kaina satsjina ngakjen'en tjuj tsutaxinna ndo Jesús. Jaña tsojuna ngajin ndo kain nchakon. ¹⁸ Méxin, chijni ji'i nichjaxinnanta ixi juaxruxin tsinteenta.

5

¹ Kichuuna, nchakon tson'en ji'i, íxrokonda'i xrokjinna. ² *Ja'anta no'anta jian ixi nchakon xrokjan Ncháina, tson'en xranchi naa nchakon noe'ani xrokui naa xiche'e tiie, tsee xa. ³ Nchakon xrondachro na ixi jai juaxruxin ste na ko xro'an nge'e tson'en na, nchakon me'e tsij juachjaon ijie ko ijie juaxrakon. Tson'en xranchi naa nchri yaa ichjan noe'ani ngiora tsoni'e nchra, jaña tson'en chujni, jua'i satsinga na. ⁴ Méxin, ja'anta kichuuna, je'a naxixe'e stenta méxin xroxrakon'anta nchakon tsij Ncháina Jesucristo ixi je'a xranchi xrokuij naa xiche'e sintaxronkanta xa. ⁵ Jai ja'anta stenta ti tingasaña. Jaña je'a tiie tkinixinna ko ste'ana ti naxixe'e. ⁶ Méxin, cháña tarichrin'anta xranchi stejua ikaxin na; jaña xrokonda jian xrotsje'ena ko jian xroxaxaonna. ⁷ Ixi, ni tejua, tiie tejua na, ko ni kuan, tiie kuan na. ⁸ *Ko jaña stena ngajin ndo Dio, ndo nchengasaña; méxin, xrokonda jian tsojuna ko xrotjue'e kichuuna ko xrochuntiana Ncháina xranchi naa xi soldado teya xa chika ixi tsoni'e'a ntakuin xa ko take'e xa naa

chika tseyá jaa xa ixi xro'an nge'e tson'en xa, jaña jaña xrochon'enna tsij Ncháina tsajon juachaxin tsechónna. ⁹ Ko Ndo Dio je'a kuiya'ina ndo ixi tsikaonna. Na'i. Kuiye'e ndo jaña ixi tsechónna kain nchakon* ixi juasie ndo Jesucristo. ¹⁰ Ndo Jesucristo kuen'en ndo ixi jaña ixi jaña tsojuna ngajin ndo kain nchakon, á stechónna o tsike'enna nchakon xrokjan ndo. ¹¹ Méxin, tingijna ko jian nichje'e kichuunta xranchi ó stenze'enta.

Ndo Pablo nchexraxaon ndo sen titikaon ndo Cristo

¹² Kichuuna, tinóatánana ixi tsitikaonnta sen stenze'e xrée ndo Dio ngajinnta ko chronga sen chijnie Ncháina Jesús. ¹³ Chonde'enta sen juasaya ko tjue'enta sen ixi ixra jian nche'e sen. Ko ja'anta jian tinteku'u kichuunta.

¹⁴ Kaxon tetuan'annta ixi tuyakutéenta sen se'e, tjaun'a sinche'e xra ko tingijnanta sen stenziin aséen, ko tingijnanta sen soji'a, ko tuyakute'anta chujni.

¹⁵ Jian tsje'enta xro'an ngisen tsjenge'e ngajin sen kichuu ixi ndako'a junchekao kichuu sen. Cháña jian nche'enta ngajin sen kichuunta ko ngajin kain chujni.

¹⁶ Kain nchakon juaxruxin tinteenta, ¹⁷ ko nichje'enta ndo Dio kain nchakon. ¹⁸ Tájonnta juasianta ngajin ndo Dio maski tangi ritjennta ixi jaña tjaun ndo sinche'enta ixi ja'anta tixinixin'ennta Ncháina Cristo Jesús.

¹⁹ Nchekanga'inta juachaxin chóna Espíritue ndo Dio jii ngajinnta. ²⁰ Nichjangíe'anta sen kichuuna; chronga nge'e tjaun ndo Dio. ²¹ Jian tsje'enta nge'e chro sen. Ko siá ti ndachro sen me'e jian, titikaonnta. ²² Tintu'enta kain ti ndako'a.

²³ Ko ndo Dio, ndo tajon kain juaxruxin, je'e ndo sinchetjúá ndo asáanta ko tsingijna ndo asáanta ko cuerpoanta ko tsingijna ndo xrochonda'inta xrojan ijié nchakon xrokjan Ncháina Jesucristo. ²⁴ Ndo Dio, ndo kuiya'anta, je'e ndo nduaxin nche'e ndo ti ndachro ndo.

Ndo Pablo juexin nichje'e ndo sen

²⁵ Kichuuna, tjanche'enta ndo Dio ixi tsingijnana ndo.

²⁶ Ko tájonnta juajna ngajin kain sen kichuuna nti'a.

²⁷ Tituan'annta ixi juachaxien Ncháina Jesús xrondachenta sen kichuuna nge'e ichro xroon xruan'annta.

²⁸ Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo. Jaña tson'en.

* 5:9 5:9 tsechónna kain nchakon vida eterna

Xroon yuxin tsikjin ndo Pablo xruen'en ndo sen ste tjajna Tesalónica

¹ *Jan'an, Pablo, ndo Silvano ko ndo Timoteo xruan'anna xroon ngajinnta ja'anta kichuuna ni'ngo tjajna Tesalónica ti steniinta Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo. ² Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo, sintanchaonnta ndo ko xrotjáanta ndo juaxruxin.

Ndo Dio sinchéña ndo ijie ti xrokjan ndo Cristo

³ Kichuuna, kain nchakon xrokonda tsajonna juasiajna ixi ja'anta ngajin ndo Dio. Me'e tikinixin sinta'ana, ixi ja'anta kain nchakon ícha chuntianta Ncháina ko ícha tjue'e kichuunta. ⁴ Méxin jan'anna jian nichjana ixi ja'anta ngajin sen kichuuna, sen ningue ndo Dio, ixi juaxruxin stena ixi ja'anta ícha soji chuntianta Ncháina Jesús, maski stetatsinganta juachjaon ixi jii chujni ningakon'annta. ⁵ Ji'i tjako ixi nduaxin ndo Dio jian nchéña ndo ijie ngajinnta ixi juachjaon stetatsinganta, me'e xrondachro ixi tikinixin tsixin'innta ti tetuan'an ndo Dio.

⁶ Kaxon ndo Dio sinchéña ndo ijie ngajin ni ndako'a junta'anta; je'e na tsayé'e na ijie juachjaon. ⁷ Ko ja'anta ti xrastechondanta juachjaon, tsjoka'anta xranchi jan'anna. Jaña tson'en nchakon tsj'xin Ncháina Jesús ngajni ko ngusine xro'i tsonoxin ndo ko tsika'o ndo kain sen ángel, sen chónnda juachaxin. ⁸ Tsji ndo Jesucristo ixi sinchéña ndo ijie ngajin kain chujni kuitikaon'a ndo Dio ni ko kuitikaon'a chijni jian nichja Ncháina Jesucristo. ⁹ Chujni ji'i ijie juachjaon ko tangi tsikon na kain nchakon ko nai'a tsjexin ti tsikaon na, ko je'e ndo tsengi ndo na satsji na ntá'a ko ítsikon'a na ti ijie juachaxin chónnda ndo. ¹⁰ Jaña tson'en nchakon tsji Ncháina Jesús ixi kain sen tjúa aséen ko kain sen kuitikaon chijnie ndo, sen me'e tsajon sen juasaya* ngajin ndo ko kao ja'anta ixi kuitikaonnta ti nichjana.

¹¹ Méxin, kain nchakon tjancha'ana ndo Dio ixi jian tsake'enta xranchi tikinixin tsake'e sen kuinche'e ndo; ko tsingijnanta ndo ixi nduaxin tsjachanta sinche'enta kain ixra jian tjaunnta sinche'enta ixi chuntianta ndo. ¹² Jaña ja'anta tsajonnta kain juasaya ngajin Ncháina Jesucristo ko kaxon je'e ndo jian xronichja ndo ixi ja'anta ixi titikaonnta ndo. Jaña tson'en ixi juachaxien ndo Dio ko Ncháina Jesucristo ixi tsango jian ndo.

2

Tsonoxin xi ña'i

¹ *Jai kichuuna, xronichjana ixi nchakon tsji Ncháina Jesucristo ko tsetanna ndo, tinóatánana ngajinnta ² ixi tindoxin'anta chijni jian kuaye'enta ko ó kuitikaonnta, ko tintue'anta ixi ngixeko chujni xrondachro ixi ó juexin kuitja nchakon tsji Ncháina Jesús, ko tien'anta ni ndachro ixi kuayé'e na naa xroon xranchi naa xroon xruan'an jan'anna ti xrondachro ixi ó kujj nchakon me'e. ³ Tintue'anta ixi xro'an

chujni sintaya'anta jaña, ixi nchakon tsij Ncháina Jesucristo xrokonda sa'ó itsjé chujni tsetoka'o kichuu na xroningakon'en na ndo Dio, ko tsonoxin naa xi tsango ña'i, xi me'e xrokonda tsitjáña xa. ⁴ Xi ji'i, xi ningakon'en kain nge'e ne'e ndo Dio, xroxraxaon xa ixi ícha chóna xa juachaxin ixi ndo Dio ko kain nge'e tikinixin'en ndo, ko xi me'e tsjacha xa tsake'e xa ngaxin'in ningue ndo Dio ko xrondachro xa ixi je'e xa ndo Dio xa.

⁵ ¿Á xraxaon'anta ixi jan'an ó ntatjunta nchakon bake'e ngajinnta ixi jaña xrokon'en? ⁶ Ko jai ja'anta ó no'anta nge'e tingakon'en ixi xrati'a nchakon tsonoxin xi me'e. ⁷ Ko kain ti ña'i ó imao jiton'en. Je'o titjáña satsji ngisen jitingakon'en xa. ⁸ Tjume'e xiña'i tsonoxin xa ko Ncháina Jesús ixi chrinto tsachrjexin ro'a ndo tsóñaxin ndo xa, ko jaña tsitjáña xa ixi chjiixro ijie tsika'o ndo Jesús tsoenxin ji'i. ⁹ *Ko xiña'i me'e tsika'o xa ijie juachaxin tsajon Xixron'anxrée, ko me'e tsjakoxin xa ixi sinchexrjuen'en xa chujni ko ikaxin ixra ijie sinche'e xa, kain ji'i je'a nduaxin, je'o sincheye'e xa chujni. ¹⁰ Ko kain chijni ña'i sincheyexin xa kain chujni tikinixin tsitjáña ixi ni me'e tjaun'a na kuitikaon na chijnie ndo Dio, chijni tingijna tsachrjengí'e na ijie ko tsechón na kain nchakon. ¹¹ Méxin, ndo Dio tsintu'e ndo na tsitikaon na kain nge'e nduaxin'a ko kain juancheya tsin'en na. ¹² Ko jaña tsama na ijie kain ni kuitikaon'a chijni nduaxin ixi ícha juinche'e na juaxruxin kain ti ndako'a tjako Xixron'anxrée.

Sen kuinche'e ndo me'e sen tsechón

¹³ Kichuuna jan'anna kain nchakon xrokonda tsajonna juasianana ixi ja'anta ngajin ndo Dio. Ko Ncháina Jesús tjua'anta ndo ixi ndo Dio kuincha'anta ndo, ixi je'e ndo xraxrangíxixión kuincha'anta ndo ixi xrokomé'e jíanta ko jaña tsarichonnta kain nchakon, ixi juasie Ncháina Jesús ko Espíritue ndo tsingijna tsontjúá asáanta ixi chuntianta chijnie ndo. ¹⁴ Je'e ndo Dio kuiya'anta ndo ixi xrochondanta juachaxin tsarichonnta kain nchakon ixi kuitikaonnta chijnie ndo, chijni juako'ananta. Jaña tsaye'enta juachaxin tajon Ncháina Jesucristo.

¹⁵ Méxin, kichuuna, soji take'énta, ko tjáña'inta chijni juin-takuan'anntana nchakon bake'ena ngajinnta ko ti chronga xroon kjin'annanta. ¹⁶ Ncháina Jesucristo ko Ndotáina Dio jian ndo ixi tjaunna ndo, ko tajon ndo juachaxin ixi juaxruxin tsake'e aséjina ko xrochuntiana ixi kain nchakon tsojuna ngajin ndo. ¹⁷ Ko je'e ndo sinchesoji ndo asáanta ko jaña soji tsake'énta kain nchakon, ko je'e ndo tsajon ndo juachaxin ixi xronichjanta ti nduaxin ko sinche'enta kain ixra jian.

3

Tjanche'enta ndo Dio ixi jan'anna

¹ Ko jai tjancha'ananta, nichje'enta ndo Dio tsingijnana ndo ixi kain tjajna ngata'a nunte taka tsayé'e na chijnie Ncháina, ko chujni ji'i jian tsayé'e na chijni ngaya aséen na, xranchi kon'en ngajinnta. ² Ko kaxon tjanche'enta ndo Dio ixi tsingijnanana ndo ixi ni ningakon'en chijni jian, tsingakóna'ina na ixi ste kaxin ni chúntia'i Ncháina Jesucristo.

³ Ko Ncháina nduaxin jian ndo, je'e ndo tsingijnanta ndo ixi soji tsake'enta, ko je'e ndo tsintue'a ndo ixi xiña'i sinta'anta xa xrojan nge'e. ⁴ Ko jan'anna chuntiana ixi Ncháina tsingijnanta ndo ixi stenche'enta ko sinche'enta kain ti jian xranchi kuetuan'annanta. ⁵ Ko Ncháina tsingijnanta ndo xrotjue'enta chujni xranchi je'e ndo juakoxin ndo tjaunna ndo, ko tsingijnanta ndo Cristo ixi soji tsinteenta maski tangi tsatsinganta.

Sen titikaon ndo Cristo xrokonda sinche'e sen ixra

⁶ Kichuuna, tetuan'ananta ixi juachaxien Ncháina Jesucristo, tjento'anta íkaxin sen kichuuna, sen tjaun'a nche'e ixra ko nche'a sen xranchi juntakuan'annanta. ⁷ Ja'anta ó no'anta xranchi sinche'enta ti juako'ananta nchakon bake'ena ngajinnta, ixi jan'anna nai'a kuintu'ana junta'ana ixra. ⁸ Ko kain nchakon juengana 'na ti juinena. Ko junta'ana ixra tiie, nchakon ixi jaña kuajondaxin'ana ixra ngajinnta ixi ti sinena. ⁹ Maski kuachondana juachaxin xrojuanchia'ananta xrobingijnananta, ko junta'ana jaña. Jan'anna junta'ana ixra ixi jaña juako'ananta xranchi sinche'enta. ¹⁰ Méxin, nchakon bake'ena ngajinnta kuetuan'annanta ixi: Ngisen tjaun'a sinche'e ixra, sine'a sen. ¹¹ Ó konónana ixi kaxin ja'anta nche'anta ixra, ko tjikekonta nge'e ti konda'inta ko nche'anta xra. ¹² Méxin, ni me'e ntatjanna na ixi juachaxien Ncháina Jesucristo ixi xrokonda sinche'e na ixra tsjachaxin na ti sine na.

¹³ Ko ja'anta, kichuuna, tonchrje'anta nche'enta ti jian. ¹⁴ Ko siá xrojan ngisen titikaon'a nge'e ikjinna ngaya xroon ji'i, tsje'enta jian ngisen me'e, ko tjeto'anta sen ixi jaña tsosue'e sen. ¹⁵ Ko ningakuen'anta sen me'e. Cháña nichje'enta sen xranchi naa sen kichuunta ixi í sinche'a sen jaña.

Juexin nichja ndo Pablo

¹⁶ Ko Ncháina, ndo tajon juaxruxin, je'e ndo tsajon ndo juaxruxin ngajinnta kain nchakon ko je'e ndo tayakon'annta ndo kainnta.

¹⁷ Jan'an Pablo, tjáana kjinxin juajna ji'i. Jaña tsatsuan'xinnta kain xroon ikjin jan'an.

¹⁸ Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo kainnta ixi juachaxien ndo. Jaña tson'en.

Xroon sa'ó tsikjin ndo Pablo xruen'en ndo ndo Timoteo

Ndo Pablo kjin'en ndo ndo Timoteo

¹ Jan'an, Pablo, nta'a xrée Ncháina Jesucristo ixi jaña tjaun ndo Dio, ndo tajon juachaxin tsechón chujni kain nchakon, ko ndo Jesucristo, ndo chon'enna tsijí ñngo. ² *Ja'a Timoteo kjin'an xroon ji'i ko xruan'an juajna, ja'a chjan'na, xjan nduaxin chuntia* Ndotáina Dio ko Ncháina Cristo Jesús. Je'e ndo tsikonóa'a ndo ko sintanchaoan ndo ko xrotjáa ndo juaxruxin.

Tsijí chujni ndako'a tsjako chijnie ndo Dio

³ Xranchi kuinóatáana ngajian nchakon sakjuj tjajna Macedonia, ja'a titu'a tjajna Éfeso ixi tsetuen'en kaxin ni ste nti'a, ni ndako'a tjako chijnie ndo Dio, ítsjako'a nã jaña, ⁴ ko tetuen'en nã tsitikaon'a nã chijni xro'an xrée, chijnie ni bake'e sa'ó. Chijni me'e je'o ncheke'to nã ko tjakaxin kichuu nã ko xro'an xrée chijni me'e, ixi kain me'e tingijna'i tsichuxin nã nge'e tjaun ndo Dio ixi je'e ndo tjaun ndo ícha xrochúntiani ngajin ndo.

⁵ Jan'an tetuan'an ji'i ixi kain sen ícha xrotjue'e kichuu sen ixi ti xrotjue'e kichuu sen me'e ícha tsontjúá aséen sen ko ti jian xraxaon sen ko me'e tsjako ixi nduaxin chuntia sen Ncháina Jesús. ⁶ Ko ikaxin sen tjáñe'e sen ixi xrotjue'e kichuu sen, je'o tjakaxin sen ko ji'i tingijna'i sen. ⁷ Je'o tjaun sen xrokjan sen xranchi ni tjako ley ko tienxin'a sen me'e, ko tienxin sen nge'e tjako sen xranchi xrokjuí chijni jian.

⁸ Ko jajna nojna ixi nge'e kuetuan'an ndo Dio me'e jian, siá jajna nduaxin sinchekuen'enna chujni xranchi tjaun je'e ndo. ⁹ Ó nojna ixi ley kuetuan'an Ncháina, je'a jii kondeexin ni jian nche'e. Ley kuetuan'an ndo Dio jii ley kondeexin ni ña'i ko ni titikaon'a, ni yama ijie, ni nichjangí'e ndo Dio ko ni titikaon'a ti nichja ndo ko ni naatóñaxón ndotée ko janée ko ikaxin chujni, ¹⁰ ko kaxon ni chónnda inaa chujni je'a janchri'e ko je'a ndoxi'e, ko xi tejuakao xi, ko nchri tejuakao nchri, ni tje ko ni nchekji chujni, ko ni ncheya, ko ni nichjaxin ndo Dio ixi je'e nã nche'e nã ti jian ko nduaxin'a me'e. Méxin ley kuetuan'an ndo Dio jii ley ixi tsingijna kain ni titikaon'a chijni jian. ¹¹ Ixi ji'i chijni nduaxin ko jian tajon juachaxin tsechón chujni, ko ji'i ti kuetuanna ndo Dio, ndo tjúá, tsjako'anta.

Nge'e jian juinche'e ndo Dio ngajin ndo Pablo

¹² Tajon juasiana ngajin Ncháina Jesucristo ixi juinchesojina ndo ko bikon ndo ixi jian titika'on ndo, me'e chjána ndo ixrã sinta'a ngajin ndo. ¹³ *Maski seno kuanichjangí'a ndo ko bakitikaon'a ndo ko bakengi sen titikaon ndo ko chinga banichja kondee je'e ndo, ko maski jaña junta'a, ndo Dio tsango bikonóa'na ndo ixi nchakon me'e nóna'i nge'e junta'a ko kuichuxin'a ndo. ¹⁴ Ko Ncháina Jesús tsango

juinchenchaonna ndo ixi kuajon ndo juachaxin tsitika'on ndo, ko jaña chuntia ngajin ndo ko tjua'a† sen kichuuna ixi titika'on ndo.

¹⁵ Ji'i ti nduaxin ko xrokonda ixi kainna tsitikaonna ixi ndo Jesucristo kujj ndo ngata'a nunte ixi tsantsje ndo ijię chónda kain chujni. Ko jan'an ícha ndako'a junta'a. ¹⁶ Ko maski jaña junta'a, ndo Dio ícha bikonóa'na ndo ixi jaña juakoxin Ncháina Jesucristo ixi je'e ndo tsango jian ndo ko kuindoxinna ndo me'e jan'an juakoxin ngajin kain chujni ixi sen tsitikaon ndo xrochónda sen juachaxin tsechón sen kain nchakon. ¹⁷ Méxin xrokonda tsajonna kain juasiajna ngajin ndo Rey tsake'e kain nchakon, ndo nai'a tsen'en ko chujni jua'i tsikon na ndo. Ko je'o je'e ndo Dio tituan'an ndo, ndo tsango no'e kain nge'e. Jaña tson'en.

¹⁸ Timoteo, ja'a chjan'na, ko tetuan'an ixi tsjacha tsetua ngajin ni ndako'a tjako chijni ixi chuntia Ncháina ko jian xraxaoan. Ko ja'a sinche'e ti jian xranchi nichja sen kichuuna nchakon kuaye'é xrée Ncháina, sen nichjaxin ixi juachaxien ndo Dio. ¹⁹ Ixi kaxin sen ndako'a xraxaon sen, méxin juinchetjáña sen ti jian bakitikaon sen Ncháina. ²⁰ Jaña kon'en xi Himeneo ko xi Alejandro, méxin jan'an kuajon xa ngajin Xixron'anxrée ixi tsikaa jaa xa ko tsono'e xa ixi jua'i xronichjangi'eni ndo Dio.

2

Xranchi xronichje'ena ndo Dio

¹ Titikaonnta nge'e tetuan'annta ixi xronichje'enta ndo Dio, ko tinóatáanta ngajin ndo, ko tájonnta juasianta ngajin ndo ixi chao tsintee kain chujni. ² Xrokonda tsjanche'enta ndo Dio ixi tsingijna ndo kain ni tetuan'an ixi jaña ícha jian tsojuna, me'e tsinteketo'a chujni ko tsitikaonna ndo Dio ko jian sinche'ena. ³ Kain ji'i jian ixi jaña tjaun ndo Dio, ndo tajon juachaxin tsechónna kain nchakon. ⁴ Ixi je'e ndo tjaun ndo tsechón kain chujni kain nchakon ko tjaun ndo ixi tsono'e na chijnie ndo, chijni nduaxin. ⁵ Naakua ndo Dio jii ko naakua ngisen nichjaxin chujni ngajin ndo Dio, me'e ndo Jesucristo, ndo konoxin xranchi chujni ngata'a nunte xasintajni. ⁶ Je'e Ncháina Jesucristo kuajon ndo aséen ndo ko kuen'en ndo, me'e jaña juenga ndo 'na jíee chujni. Ji'i kon'en xranchi ti tsindachro ndo Dio. ⁷ *Ndo Dio tjaun ndo tsono'e chujni kain ji'i, méxin kuiya'na ndo ko kuayá'a ixra sintano'a chujni, ni je'a judío, ixi tsitikaon na Ncháina Jesucristo, ko tsono'e na nge'e ti nduaxin. Ko jan'an ti nduaxin nichja ixi titika'on ndo Cristo.

⁸ Tja'on ixi kain sen xi xronichje'e sen ndo Dio ngixe'i ti no ste sen, ko tsjatsi'in itja sen ixi tjúá aséen sen, ko tsjakaxin'a kichuu sen, ni tsoñao'a kichuu sen. ⁹ *Ko tja'on ixi kain nchri ndako tsintetsáa nchra ko tsake'a nchra manta ntarichi ti ícha sinchexroan ni xi, ko tsite'a jaa nchra ixi tsikonni tsango tsoxruanta kui'te jaa nchra, ko tsake'a nchra ntachika oro o ixro tjintee. ¹⁰ Jaña sinche'e sen nchra ti jian xranchi tikinixin nche'e kain nchri tajon juasie ngajin ndo Dio. ¹¹ Ko nchakon tsin'en sen nchri chijnie ndo Dio xrotenko sen ko tsitikaon sen kain nge'e. ¹² Ko tajon'a jan'an juachaxin ixi sen nchri xronichja sen ti jii

kueya chujni ko je'e sen tsetuan'a sen ngajin ndoxi'e sen ko xrokonda xrotenko sen, ¹³ ixi ndo Dio sa'ó juinchéña ndo ndo Adán ko tjume'e jan Eva. ¹⁴ Ko je'a ndo Adán kuitikaon ndo juancheya tsindachro Xixron'anxrée. Je'e jan Eva kuitikaon jan nge'e nichja Xixron'anxrée, me'e kuama jan ijie. ¹⁵ Ko nchri xro'an tson'en nchra siá sinchejongi'e nchra chjen'en nchra ko sinchekangi nchra xjan, ko siá tsitikaon nchra ndo Dio ko siá xrochuntia nchra ndo ko xrotjue'e nchra ndo ko jian xroxraxaon nchra.

3

Xrokonda jian sinche'e sen tjaun tsituan'an ni'ngo

¹ Nduaxin ji'i: siá xrojan ngisen tjaun ícha tsituan'an sen ni'ngo, jian ixra tjaun sen. ² Méxin ngisen tjaun sinche'e ixra ji'i ko ícha tsituan'an sen, xrokonda jian tsake'e sen, jaña xro'an chujni xronichjangí'e sen ko tsjankata'i na sen xrojan ijie, ko kaxon xrochónnda sen naakua janchri'e sen, ko jian xroxraxaon sen nge'e sinche'e sen, jaña chujni jian xronichja na ixi je'e sen, ko jian xronichje'e sen ni tsiji ndo'a sen, ko jian tsono'e sen nge'e sinchekuen'en sen chujni. ³ Ko xrokonda xrokuan'i sen ko tsetoka'a sen chujni. Xrokonda tsingijna sen chujni ko jian xronichje'e sen chujni ko xrotjue'a sen tomi. ⁴ Ko jian tsetuen'en sen ndo'a sen ko tsetuen'en sen chjen'en sen ixi tsitikaon xjan ko xrochónnda xjan juasaya. ⁵ Ixi ngisen noe'a tituan'an ndo'a, ¿xranchi tsituen'en sen sen ningue ndo Dio? ⁶ Ko ngisen tjaun sinche'e ixra ji'i, je'a naa sen nandá kuaxi kuitikaon ndo Dio, ixi ngisen nandá titikaon ndo ba sinchejie aséen sen ko tsama sen ijie xranchi kon'en Xixron'anxrée. ⁷ Kaxon xrokonda jian sinche'e sen ixi jaña chujni chúxin'a chijnie ndo Dio jian xronichja na ixi je'e sen, ko jaña sinche'a sen ti ndako'a tjaun Xixron'anxrée.

Xranchi sinche'e sen chónnda ixra diácono ngaxin'in ni'ngo

⁸ Kaxon sen kuayé'e ixra diácono, xrokonda jian xronichja na ixi je'e sen, ko xrokonda nduaxin sinche'e sen ti ndachro sen, ko xrokuan'i sen, ko tsayé'a sen tomi ixi tson'en naa ixra ndako'a. ⁹ Jaña kaxon chijni jian kuayé'e sen xrokonda jian tsitikaon sen ko jian xroxraxaon sen. ¹⁰ Sen tjaun sinche'e ixra diácono sa'ó tsatsinga kaxin nchakon tsjakoxin sen ixi nduaxin jian titikaon sen, ko tjume'e chao sinche'e sen ixra me'e. ¹¹ Jaña kaxon sen nchri xrokonda jian xronichja na ixi je'e sen ko xronichja'i sen ti juancheya ko ti ndachro sen xrokonda nduaxin sinche'e sen. ¹² Sen diácono je'o naa janchri'e sen xrochónnda sen ko jian tsetuen'en sen chjen'en sen ko sen ndo'a sen. ¹³ Ixi sen jian sinche'e ixra, chujni xrochónde'e na sen juasaya ko tsosue'a sen xronichja sen xranchi kuaxi kuitikaon sen Ncháina Jesucristo.

Chijni nduaxin titika'onna

¹⁴ Maski tja'on tuinxin tsjasotsja'a, jai kjin'an xroon ji'i ¹⁵ ixi siá tsonchrjenna, ja'a tson'a xranchi sinche'e ixra ngajin sen kichuuna, sen tikinixin'en ndo'a ndo Dio, ndo jichón. Sen ni'ngo xrokonda jian tsitikaon sen chijni nduaxin. ¹⁶ Ko ti chijni nduaxin kuaye'ena me'e chijni ícha tjintee ko chujni kuachúxin'a na chijni ji'i ko nduaxin nge'e titika'onna:

Ndo Jesucristo jongí'e ndo nti'i nunte xasintajni* xranchi naa chujni; Ko Espíritue ndo Dio juakoxin ixi ndo Jesucristo jian ndo. Ko sen ángel bikon sen ndo ko kaxon nchijíi nunte xasintajni kuin'en nã nge'e kuanichja ndo ko kueya chujni jii ngata'a nunte stetitikaon nã ndo. Ko tjume'e ndo Dio kuayé'e ndo ndo Jesucristo ti jii ngajní.

4

Ni tsitikaon'a ndo Dio

¹ Ndachro Espíritue ndo Dio nchakon tsaxi tsjexin nunte xasintajni, kaxin sen kuitikaon ndo Dio tsachrjendáa sen ixi xrorué'e sen espíritue xi ña'i, xi ncheya, ko tsitikaon sen nge'e tjako xi nche'e xrée Xixron'anxrée. ² Je'e sen tsin'en sen nge'e ndachro chujni ncheya, chujni xraxaon'a ndako, ni tosue'a nche'e ti ña'i. ³ Ko ni ji'i tsituan'an nã ixi tsute'a sen ko sine'a sen kain nge'e ti ineni juinchéña Ndo Dio, ko ti juinchéña ndo Dio chao sine sen titikaon ndo ko chúxin chijni nduaxin, me'e tsajon sen juasaya ngajin ndo. ⁴ Ixi jian kain nge'e juinchéña ndo Dio ko jua'i xrondachrona je'a jian; ko hora sinena xrokonda tsajonna juasaya ngajin ndo, ⁵ ixi chijnie ndo ko ti nichje'ena ndo, me'e sinchenchaonxin ndo kain nge'e sintena.

Naa sen jian nche'e xrée ndo Jesucristo

⁶ Ko siá ja'in sinchekuen'én sen kichuuna, me'e ja'a naa xi jian nche'é xrée Ncháina Jesucristo, ko kain nchakon tangia chijnie Ncháina ko chuntia ngajin ndo. ⁷ Titikaon'a ngixeko chijni tseki'a nã ixi xro'an xrée me'e. Ja'a titikáoon Ncháina ko ja'a nche'e nge'e tjaun ndo Dio. ⁸ Ko maski chujni tinga o ngixe'i ejercicio nche'e nã ixi cuerpoena ixi jaña tingijna tsonié'a nã ko ícha tjintee ti tsitikaonni ndo Dio, ixi ji'i tsingijna tsjachani jian tsake'eni jai ko ti tsechónni kain nchakon. ⁹ Chijni ji'i, chijni nduaxin ko chijni ji'i xrokonda tsayé'e kain chujni. ¹⁰ Méxin jajna nche'ena xrée ndo Dio maski chinga nchejina chujni ixi titika'onna ko stechon'enna tsji ndo Dio, ndo jichón, ixi je'e ndo nduaxin tsingijna ndo chujni ko jajna ícha ixi jajna titika'onna ndo.

¹¹ Kain ji'i tjakua ko tetuen'én sen sinche'e sen. ¹² Jian nche'e ixi jaña tsjakua ngajin sen titikaon Ncháina Jesús. Ja'a jian tsje'e nge'e nichja, ko chónde'e sen juasaya,* jian tsje'e xranchi tjue'e sen kichuua ko xranchi chuntia ndo Dio, xranchi jian tsajia. Ja'in sinche'e, me'e tsjanoai'a sen maski tsango chajan ja'a. ¹³ Ti xratjaso'a jan'an, ja'a nichja chijnie ndo Dio ixi tsin'en kain chujni ko nchexraxaon sen kichuuna xranchi sinche'e sen, ko nchekuen'én sen chijnie ndo Dio. ¹⁴ Nchetjáña'ia juachaxin tjáa ndo Dio nchakon sen tetuan'an ni'ngo bake'e itja sen ngata'a jáa. Me'e kuayé'é ixi juachaxien ndo Dio.

¹⁵ Jian nche'é ixrã ji'i ixi jaña kain chujni xrotsje'e nã ixi jian rirue'é ndo Jesucristo. ¹⁶ Jian tsje'e xranchi nche'e ko ti nchekuen'én sen kichuuna chijni nduaxin, jian titikáoon, ko siá jaña sinche'é, me'e tsarichuan kain nchakon ja'a ko kaxon kain sen sinchekuen'en.

5

Xranchi xronichje'ena sen titikaon ndo Cristo

* 3:16 3:16 xasintajni mundo * 4:12 4:12 juasaya respeto, honor

¹ Chaxro nichje'é sen tachríi; tuyakute'a sen. Ko ti xronfache sen, nichje'é sen xranchi xronichje'é ndotáa. Ko kain chajan nichje'é chán xranchi naa xjan kichuua. ² Sen nachríi nichje'é sen kaxon xranchi xrokjui janáa. Ko nchrichajan, nichje'é nchrichan xranchi nichje'é naa nchrichan kichuua; kain sen, jian nichje'e sen.

³ Ko tingijna nchri ka'an siá nduaxin xro'an sen ndo'a nchra chónnda nchra. ⁴ Ko siá xrojan nchri ka'an chónnda chjen'en nchra o xjantié nchra, je'e sen me'e tikinixin'en sen tsingijna sen nchra ko kaxon xrokonda tayakon'en sen sen ndo'a sen, janée sen o Ndotée sen, ixi kain ji'i nche'e ndo Dio juaxruxin. ⁵ Sen nchri nduaxin ka'an ko je'o sen tsikitu'e sen, ícha xrochuntia sen ndo Dio ko ícha tinóatée sen ngajin ndo ko nichje'e sen ndo tiie, nchakon. ⁶ Ko sen nchri, sen ka'an, ndako'a nche'e, sen nchri me'e xranchi tsiken'en sen jii sen maski jichón sen. ⁷ Tetuen'én kain sen tsitikaon sen ti nchekuen'en sen, ixi jaña xro'an chujni xronichja ndako'a ixi je'e sen. ⁸ Ko siá xrojan ngisen tsingijna'i sen kichuu sen ko sen ndo'a sen, sen me'e tjako sen ixi nduaxin'a titikaon sen ndo Dio ko ícha ña'i sen ixi ni chúxin'a ndo Dio.

⁹ Ko ti tsixintaxin xroon sen nchri, sen ka'an, je'o tsixintaxin sen chónnda níi ti ikán* o ícha nano, ko je'o tsixintaxin sen nchri kuachónnda naakua ndoxi'e. ¹⁰ Kaxon xrokonda tsichuxin na sen nchri, sen ka'an ixi ndako nche'e sen, xranchi tjaun ndo Dio: sen nchri ka'an chaxro juincheckangi sen chjen'en sen ko sen ka'an jian nichje'e sen kichuu sen ko jian kuiye'e sen ni kuiji ndo'e sen, ko jian bingijna sen sen titikaon ndo Cristo, ko bingijna sen ni ni'e, ko kaxon bingijna sen ngajin ni chónnda juachjaon, ko juinche'e sen kain ixra jian.

¹¹ Ko tasintaxin'anta nchri, sen ka'an, xranchríhajan, ixi ba sinche'e sen juaxruxin tsute'e sen íjngo ko tsintu'e sen ti ndachro sen xrojuinche'e sen ixra ngajin Ncháina Jesucristo. ¹² Kondeexin me'e tsama sen ijie ixi sinchejexin'a sen ixra xrojuinche'e sen ngajin Ncháina. ¹³ Ko kaxon sen nchri, sen ka'an, xranchríhajan chrjiko sen nchia ko nchia, ko se'e sen ko je'a je'o me'e; kaxon teki sen chijni konde'a sen ko tajon ro'a sen ko nichja sen chijni ndako'a. ¹⁴ Méxin tja'on ixi sen nchri, sen ka'an xranchríhajan cháña tsute'e sen íjngo ko xrochónnda sen chjen'en sen ko jian tayakon'en sen ndo'a sen. Ko jaña tsajon'a sen juachaxin ngajin Xiña'i ixi tsjangí'e xa sen. ¹⁵ Ixi kaxin sen nchri, sen ka'an ó ngaxiton sen ko sterué'e sen nge'e tjaun Xiña'i.

¹⁶ Siá xrojan sen kichuuna, chónnda sen nchri ka'an, xrokonda tayakon'en sen sen ka'an ixi jaña sen ni'ngo ítsingijna'i sen nchri ka'an me'e, ixi ícha jian tsingijna sen nchri ka'an nduaxin xrokonde'e.

¹⁷ Ko xronichjana jian ixi sen tituan'an ni'ngo ko xrokonda xroxenge'e sen 'na ko ícha jian tson'en ji'i ngajin kain sen nchekuaína ko tjakoína chijnie ndo Dio. ¹⁸ *Ixi chijnie ndo Dio ndachro: "Take'anta ino ro'a kuxinta nche'e ixra", ko kaxon ndachro: "Sen nche'e ixra tikinixin'en sen xroxenge'e sen 'na."

¹⁹ Tian'a siá xrojan ngisen tjankata'a ijie ngajin sen tetuan'an ni'ngo siá ko'a yuu o níi sen xrochronga nge'e nduaxin kon'en. ²⁰ Ko sen nduaxin chónnda ijie, nichje'é sen ngataoxin ikon kain sen ni'ngo

* 5:9 5:9 ikán veinte 5:18 5:18: Mt. 10:10; Lc. 10:7.

ixi jaña sen ikaxin jian xroxraxaon sen ko ísinche'a sen ti ndako'a. ²¹ Tjancha'a ngajin ikon ndo Dio ko Ncháina Jesucristo ko sen ángel kuinche'e ndo ixi titikáoaan kain ji'i ko xraje'o nche'e ngajin kain chujni á chuxian sen o na'i. ²² Ko tinche'a jañaon ngisen sinche'e ixra ni'ngo, ícha jian xrotsje'e nge'e tjakoxin sen, ba kaxon ja'a tsama ijie xranchi je'e sen. Ko ja'a tsje'e ixi xro'an ijie tsama.

²³ Ko ja'a nanao toni'a ixi tiín tsée, ti'a je'o inda. Cháña ti'ia nchiín xranvino.

²⁴ Jíee kaxin chujni sa'ó tonoxin ti xratóñe'a na ijie. Ko jíee ikaxin sen ícha taka'i tonoxin. ²⁵ Jaña ton'en kaxon kaxin chujni nche'e ixra jian taka tonoxin, ko ikaxin maski jai tonoxin'a, íjngo nchakon xrokonda tonoxin.

6

¹ Ko ngisen nche'e ixra xrokonda tsitikaon sen ngajin ni xrée nche'e sen, ko jaña xro'an ngisen xronichjangí'e nombrée ndo Dio ko xronichjangíe'a na chijni nichjana, chijnie ndo Dio. ² Ko sen nche'e ixra ngajin sen titikaon ndo Cristo, tsintue'a sen tsitikaon sen ngajin sen kichuu sen. Ko ícha jian xrojuinche'e sen ixra ixi ó no'e sen ixi sen tajon ixra, je'e sen naa sen titikaon Ncháina ko xrotjue'e kichuu sen. Ja'a nchekuen'én sen kain ji'i.

Ixi nge'e titika'onna tsake'exinna juaxruxin

³ Siá xrojan na tjako na nge'e ndako'a ko take'a na juaxruxin ixi chijnie Ncháina Jesucristo ko kaxon nge'e titika'onna, ⁴ ni me'e je'o nchejié aséen ko xro'an nge'e no'e na. Nichjako na nge'e ninta, ko ji'i xranchi naa ichin ixi ji'i tixin ti tochjio chujni ko te'to na, ko ti nichjangí'e kichuu na ko ti tjue'a kichuuna kaxon. ⁵ Chujni jaña nche'e chaxro'a xraxaon na, kain nchakon te'to na ko noe'a na ti nduaxin. Xraxaon na ixi ti tsitikaon na Ncháina jaña tsjacha na kueya tomi. Méxin tingaxintuan ngajin chujni jaña xraxaon. ⁶ Ti titika'onna Ncháina Jesucristo tsango tjintee, je'o ixi siá juaxruxin tsake'eni ixi je'o nge'e chondani. ⁷ Ixi nchakon jaina jongiina, xro'an nge'e bikuuna xasintajni ko kaxon nchakon tsen'en na, xro'an nge'e satsiku'una. ⁸ Méxin siá chondana nge'e inena ko chondana manta stetsáana ixi me'ó xrokujuna juaxruxin. ⁹ Ko sen tjaun kueya nge'e xrochóna, jua'i tsjacha sen tsatsinga sen nge'e tangi, ko me'e nchengachrue sen; ixi kueya nge'e tjaun sen ko je'a jian nge'e xraxaon sen, ko me'e tsixin ti tsitjáanaxin sen. ¹⁰ Ko ti ícha tjue'eni tomi, me'e nue'e kain nge'e ña'i, ko xrojan sen xraxaon sen xrochóna sen kueya tomi, me'e nchengachrue sen ko titikaon'a sen Ncháina* Jesucristo, me'e tangi tson'en sen.

Nge'e kuetuan'an ndo Pablo ngajin ndo Timoteo

¹¹ Méxin ja'a chujni nche'e xrée ndo Dio, tintu'é kain nge'e ndako'a ko ru'e ti nduaxin ko ixi kain asáan xroxraxaon ndo Dio ko titikáoaan ndo ko tjue'é ndo ko xrokonda ningakuen'a chujni ko nchejié'a asáan. ¹² Tetua ngajin kain nge'e ña'i ixi titika'onna nge'e jian ko ixi nchijii asáan titikáoaan Ncháina ko jaña tsjacha tsarichuan kain nchakon ixi ndo Dio kuiya'a ndo ko jian juinche'e nti'i nge'e kuetuan'an ko kuitikaoan Ncháina Jesucristo ko kuin'en ko bikon kueya chujni.

* **6:10** 6:10 Ncháina Señor Ncháina Jesús o Ncháina Dio

¹³ *Ngatoxin† ikon ndo Dio, ndo tajon juachaxin jichón kain nge'e, ko ndo Jesucristo, ndo juako ngajin xi Poncio Pilato ixi titikaon ndo ndo Dio, tjanča'a ¹⁴ixi tsitikaoan ko tatsían kain nge'e kuetuan'an ndo Dio ko tindoxin'a nge'e no'a, ixi jaña xro'an chujni tsjankata'a ijje tsitjaja nchakon xrokjan Ncháina Jesucristo. ¹⁵Tsitjaja nchakon kuinche'e ndo Dio, ndo chónđa juachaxin tetuan'an, ndo Rey tetuen'en kain ni rey ko Nchéé kain chujni, je'e ndo sinche'e ndo kain ji'i. ¹⁶Je'e ndo Dio nai'a tsen'en ndo ko ti jii ndo tsango tingasáña ko jua'i tsonchjiñe'e ninaa chujni ti jii ndo. Ko xro'an ngisen bikon ndo ko jua'i tsikon sen ndo. Je'e ndo tayé'e ndo kain juasaya ixi je'e ndo chónđa ndo kain juachaxin tetuan'an ndo kain nchakon. Jaña tson'en.

¹⁷Ko ni chónđa kueya nge'e nti'i nunte xasintajni, ndache ną ixi sinchejié'a aséen ną ko tetuen'en ną ixi xrochúntia'i ną nge'e chónđa ną ixi kain'a nchakon xrochónđa ną ti tjintee. Cháña tsitikaon ną ndo Dio, ndo jichón, ixi je'e ndo tsajon ndo kain nge'e ixi je'e ndo tjaun ndo juaxruxin tsintee ną. ¹⁸Ndache ną sinche'e ną ti jian ko tsingijna ną ngisen xro'an nge'e chónđa ko tsonchjeya ną nge'e chónđa ną. ¹⁹Jaña xrochónđa ną nge'e tjintee jii ngajni ko tsjacha ną tsechón ną kain nchakon.

Juexin kuetuan'an ndo Pablo ngajin ndo Timoteo

²⁰Ja'a Timoteo, tayakon'en ixrą tjáa ndo Dio ko tintu'e ko tien'a nge'e nduaxin'a nichja chujni. Ndachro ną ixi ícha no'e ną ko tjinte'a ti no'e ną. ²¹Jaña xraxaon ną ixi noe'a ną ko tjume'e tsingachrue ną ko í chúntia'a ną ngajin Ncháina Jesucristo. Ndo Dio sintanchaoan ndo. Jaña tson'en.

Xroon yuxin tsikjin ndo Pablo xruen'en ndo ndo Timoteo

Ndo Pablo nichje'e ndo ndo Timoteo

¹ Jan'an, Pablo, ndo kuinche'e ndo Jesucristo ixi sinta'a xrée ndo ixi jaña tjaun ndo Dio, xronichja'a chujni xranchi tsitikaon na ndo Jesucristo ko me'e nai'a tsen'en na, ² *ikjin xroon ji'i xruan'an kichian Timoteo. Ja'a xranchi xrokjui chjan'na ko tsango tjua'a. Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo sintanchaoan ndo ko tsikonó'a'a ndo ko xrotjáa ndo juaxruxin tsake'é.

Chijni tsintua'a titikaon ndo Timoteo

³ Ti nichja'a ndo Dio tiie nchakon, xraxa'on ixi ja'a ko tajon juasiana ngajin ndo. Ko ixi aséenna tjúa nta'a xrée Ncháina Jesucristo xranchi ixra bajinche'e sen tachri'ina xranchrjen ó sa'ó. ⁴ Ko xraxa'on jan'an nchakon tsjanga ja'a ixi jan'an, tja'on tsikuan ijngo me'e jaña tsake'e juaxruxin aséenna. ⁵ *Ó nóna ixi jian chuntia Ncháina Jesucristo xranchi sa'ó juinche'e janachri'a Loida ko janáa Eunice ti kuitikaon sen Ncháina Jesús, ko nóna ixi kaxon ja'a jaña titikáoan ndo.

⁶ Méxin, jai ntaxraxaoan ixi nchekangia juachaxin tjáa ndo Dio nchakon bakée tjáana ngata'a jáa. ⁷ Ndo Dio kuajon'a ndo Espíritue ndo ixi xroxronkana. Na'i. Kuajon ndo Espíritue ndo ixi xrochondana juachaxin ko xrotjue'ena chujni ko jian xroxraxaonna. ⁸ Méxin tosua'ia chronga titikáoan Ncháina Jesús ko tosua'ia ixi jan'an jija'na ndo'a chjiso ixi tjako chijnie ndo. Tosua'ia, cháña chon'én ti tangi tson'an ixi tjakoa chijni tingijna chujni tsechón na kain nchakon ixi kuaye'é juachaxin kuajon ndo Dio. ⁹ Ndo Dio kuajon ndo juachaxin tsechónna kain nchakon* ko kuinche'e ndo jaina ixi jian tsojuna. Je'a ixi jian jintu'una me'e tsechónna kain nchakon. Na'i. Ixi juasie ndo Dio kuinche'e ndo jaina tsitikaonna ndo Jesucristo; ti xrako'a nunte xasintajni ó tsixraxaon ndo jaña tson'en ixi tsango tjuaína ndo. ¹⁰ Jai ó juako ndo Dio ixi tjuaína ndo ixi jii ngisen tajon juachaxin tsechónna, ndo Jesucristo. Je'e ndo juinchetjáña ndo juachaxin kuachónnda ti tsen'en chujni ixi xechón ndo ijngo. Ixi chijnie ndo konoína xranchi tayé'ena juachaxin tsechónna kain nchakon ko noína ixi ti tsechónna jua'i tsitjáña.

¹¹ *Ndo Dio kuetuanna ndo tsjako chijnie ndo ko xruan'anna ndo sintakuan'an chijnie ndo chujni ste kain tjajna. ¹² Méxin tangi ritjén ko tosuana'i ixi chuxin jian ngisen titika'on. Nóna chónnda ndo juachaxin tsayakonna ndo tsitjaja nchakon xrokjan ndo ijngo.

¹³ Xranchi jian juako'a, jaña nche'e kain nge'e jian ko tjue'é kichuuna ixi chuntia Ncháina Cristo Jesús. ¹⁴ Ixi juachaxien Espíritue ndo Dio jii ngajian, tintue'a tsindoxin na chijni tjáa ndo Dio ko jaña tsitjáñai'a.

¹⁵ Ja'a ó no'a ixi kain sen nunte Asia kuintuna sen ko kaxon ndo Figelo ko ndo Hermógenes. ¹⁶ Tjánchá'a Ncháina ixi tsikonóe'e ndo sen ste ndo'a ndo Onesiforo ixi je'e ndo nanaunka bingijnana ndo, ko

kosue'a ndo maski jan'an rixin'in ndo'achjiso. ¹⁷ Tjume'e kuiji ndo tjajna Roma ko juéena ndo ti kuitjajana ndo. ¹⁸ Tjánchá'a Ncháina ixi tsikonóe'e ndo ndo Onesíforo nchakon xrokjan ndo, ixi ó no'a jian xranchi bingijnana ndo ti bake'e tjajna Éfeso.

2

Tsujuna xranchi naa soldado jian kondee ndo Jesucristo

¹ Ja'a chjan'na soji take'é ixi juachaxin tjáa ndo Jesucristo ixi titikáoan ndo. ² Ti kuin'en jintakuan'an kuin'en kueya chujni, ji'i tetuen'én sen jian tsitikaon Ncháina ko jaña tsjako sen ngajin kaxin chujni.

³ Ja'a maski kueya nge'e tangi tsatsinga, soji take'é xranchi naa xi soldado ne'e ndo Jesucristo. ⁴ Xro'an xi soldado tjaun xa sinche'e xa inaa ixra ixi je'e xa tjaun xa sinche'e xa naa ixra jian ixi jaña nchéé xa, ti tetuen'en xa, juaxruxin tsake'e xa. ⁵ Jaña xranchi naa ngisen tinga, jua'i tsayé'e sen nge'e tikinixin tsjacha sen siá tsitikaon'a sen nge'e kuituen'en sen. ⁶ Kaxon xranchi ngisen tenga chjaka xrokonda sinche'e sen ixra ko jaña je'e sen ícha sa'ó tsayé'e sen nge'e kóña ngata'a nunte'e sen. ⁷ Xraxaoan jian kain nge'e ntatjua ko Ncháina tsingijna ndo tsienxian kain nge'e.

⁸ Kain nchakon xraxaoan ndo Jesucristo, je'e ndo xechón ndo ko kuachrjenixin ndo sen ndo'a ndo rey David. Ji'i chijni jian tjako jan'an. ⁹ Ixi tjako chijni jian, méxin tangi ritjén ko xraxin'inna na ndo'a chjiso xranchi naa xi ndako'a nche'e ko chijnie ndo Dio je'a jije'e chijni xranchi jan'an. ¹⁰ Ko tokuaxina kain nge'e tangi tatsinga ixi jaña ikaxin sen kuinche'e ndo Dio xrochónnda sen juachaxin tsechón sen kain nchakon ixi tsitikaon sen ndo Jesucristo.

¹¹ Chijni nduaxin ji'i:

Siá jaina kuen'enna xranchi je'e ndo, kaxon tsechónna ko kain nchakon tsojonna ngajin ndo.

¹² *Siá tangi tsojuna xranchi juinchekaon na je'e ndo, kaxon tsayé'ena juachaxin tsojuna ti tetuan'an ndo.

Ko siá xrondachrona chuxin'ana ndo, kaxon je'e ndo xrondachro ndo ixi chuxin'a ndo jaina.

¹³ Maski ítsitikaon'ana ngajin ndo, je'e ndo tsintuna'ina ndo ixi je'e ndo ncheya'i ndo.

Naa ngisen nche'e ixra jian

¹⁴ Nchexraxaoan sen kain ji'i. Ko ndache sen ngajin ikon Ndo Dio ko tsjakaxin'a kichuu sen ixi ngixe'i chijni ixi tjinte'a me'e; je'o nchetjáñajin chujni tin'en. ¹⁵ Nche'é jian xranchi naa ngisen chónnda'i nge'e tsosuxin ngajin ndo Dio ixi ndako tjakoa chijnie ndo. ¹⁶ Nichja'ia ngixeko nge'e ti nichja ngixeko chujni, ixi ni nichja jaña ícha taka tsitjáña na. ¹⁷ Ko ti ndako'a tjako na me'e xranchi naa ichin renga. Jaña kon'en xi Himeneo ko xi Fileto. ¹⁸ Je'e xa kuintu'e xa chijni jian ixi ndachro xa ó kuatsinga nchakon xechón chujni. Ko jaña ncheya xa ngajin ikaxin sen ó tsikitikaon ndo Cristo. ¹⁹ Ko sen jian titikaon ndo Dio, je'e sen ste sen xranchi naa ixro jua'i tontengi ko chónnda sen chji'e ndo Dio, ko chijnie ndo Dio ndachro: "Ncháina chúxin ndo

ngisen titikaon ndo”, ko kaxon: “Kain sen titikaon ndo Cristo xrokonda tsintu'e sen kain nge'e ti ndako'a.”

²⁰ Ko ngaxin'in naa nchia ijié, chónnda nã itsjé traste, kaxin tsikóñaxin chika oro ko ikaxin chika plata. Kaxon ikaxin tsikoña ixi ntãã ko ikaxin tsikoña ixi inche, ko kaxin tunda nchakon jii kia ko ikaxin ngixe'i nchakon tunda. ²¹ Méxin xrokonda tsintu'e sen kain nge'e ndako'a, jaña jaina kaxon xrokonda tsontjúá aséenna, me'e chao sinche'ena xrée Ncháina Jesucristo.

²² Méxin ja'a tintu'é kain ti ndako'a nche'e ikaxin chajan titikaon'a Ncháina. Nche'é kain nge'e jian ko chuntia ndo Cristo ko tjue'é kain chujni ko juaxruxin take'é ngajin kain sen tjúá aséen titikaon Ncháina. ²³ Ja'a nichja'ia chijni xro'an xrée ixi ó no'a chijni me'e ncheketoni. ²⁴ Ixi sen nchexrée Ncháina tetokao'a sen sen kichuu sen. Na'i. Jian nche'e sen ngajin kain chujni. Jian sinchekuen'en sen chujni ko xroningakuen'a sen chujni. ²⁵ Jian xronichje'ena chujni titikaon'a ixi jian sinche'e nã, xrochon'enna ixi nchéxin ndo Dio tsingijna ndo tsindoxin nã ti ndako'a xraxaon nã ko jaña xrochuxin nã chijni nduaxin. ²⁶ Jaña tsantje'e ikon nã ko tsiexin nã, me'e satsinge'e nã ti tjaun Xixron'anxrée sinche'e nã.

3

Xranchi sinche'e ni nunte xasintajni nchakon tsjexixin

¹ Xrokonda tsono'a ixi tsaxi tsjii juachjaon nchakon tsjexin nunte xasintajni. ² Tsake'e itsjé chujni, ni titikaon'a Ncháina, je'o xrotjue'e nã nge'e tjaun nã, ko xrotjue'e nã tomi, ko sinchejié nã aséen nã ko xronichjangi'e nã ndo Dio. Tsitikaon'a nã ndotée nã ko janée nã, ko tsajon'a nã juasaya ngajin sen, ko tsajon'a nã juasie nã ngajin chujni nichja chijnie ndo Dio. ³ Xrotjue'a nã ni kichuu nã, ko tsikonóe'a nã ni kichuu nã, ko tsango xronichja nã je'a ti nduaxin kondee inaa nã, ko jua'i tsetuen'en nã aséen nã, ko tsango changa nã ko tsango ningakon'en nã kain nge'e jian. ⁴ Jii chujni jua'i chüntiani ngajin nã, ko tosue'a nã nge'e nche'e nã, ko tsango nchejié aséen nã, ko tjue'e nã kain nge'e ndachro aséen nã ko titikaon'a nã ndo Dio. ⁵ Je'e nã sinche'e nã xranchi sen titikaon ndo Dio ko je'a nduaxin me'e. Titikaon'a nã juachaxien ndo Dio.

Méxin ja'a tingaxintuan ngajin ni jaña nche'e. ⁶ Ko ste kaxin nã nche'e nã juaxruxin tixin'in nã ndo'a chujni ko ncheye'e nã nchri ninta, nchri yama ijie, nchri nche'e kain ti ndako'a. ⁷ Kain nchakon tjaun nchra tsangi nchra naa nge'e natjúá, ko nai'a titikaon nchra chijni nduaxin. ⁸ Ko xranchi xi Janes ko xi Jambres batingakon'en xa ndo Moisés, ti baketuan'an ndo, jaña jai ni me'e ningakon'en nã chijni nduaxin. Tsango ña'i xraxaon nã ko titikaon'a nã nge'e ti jian. ⁹ Ko tsjacha'i nã sincheya nã ixi kain chujni ó tsono'e nã ixi ni ñã ninta nã; jaña kon'en kaxon kayui ni batingakon'en xrée ndo Moisés.

Juexin kuetuan'an ndo Pablo ngajin ndo Timoteo

¹⁰ Méxin ja'a ó kuangia nge'e juntakuan'an. Ó no'a xranchi bake'é ko ó no'a ixrã junta'a. Ó no'a xranchi titika'on Ncháina ko no'a ixi taka'i toña'o ko no'a xranchi tjua'a chujni. Ko no'a ixi maski

ningakonna nã, kuíntua'i xrée Ncháina, ¹¹ *maski bengina nã ko tangi bake'é ko kain nge'e tangi kuatsinga tjana Antioquia ko Iconio ko Litra ko ó xrokóñana nã ko tangi bake'é, ko jaña Ncháina bingijnana ndo kuatsinga kain ji'i. ¹² Kain sen tjaun tsitikaon ndo Cristo Jesús ko tjúá aséen sen, xrokonda tangi tson'en sen kaxon. ¹³ Tjume'e ni ña'i ko ni ncheya, ni me'e ícha ndako'a sinche'e nã ko ícha sincheya nã ko kaxon chujni sincheya ngajin je'e nã.

¹⁴ Ja'a jian xraxaoan ko tindoxin'a nge'e juntakuan'an. Ja'a ó chuxian ngisen juntakuan'an. ¹⁵ Xranchioan ó kuano'a xranchi ndachro chijnie ndo Dio, ko me'e noaxian ixi ndo Cristo Jesús tsajon ndo juachaxin tsarichuan kain nchakon. ¹⁶ Kain xroon chijnie ndo Dio tsikóñaxin ixi juachaxien ndo, ko me'e tsondaina ixi tsjakona chijni jian, ko ji'i tsonóñaxinna xranchi xroxaxaonna ko jian tsjakona chijni nduaxin, ¹⁷ ixi ngisen titikaon ndo Dio jian tsono'e sen ko jian sinche'e sen kain ixrã.

4

¹ Ngatoxin* ikon ndo Dio ko Ncháina Jesucristo, ndo tsij xranchi rey sinchéña ijie ngajin kain chujni stechón ko chujni tsiken'en, tetuan'an ² ko ntatsa'añaan tsjakoa chijnie ndo Dio ixi nchijí asáan, maski á tsin'en nã o na'i. Nichje'é nã jian ixi tsitikaon nã ko nchexraxaoan nã jian. Chon'én indao tsiexin nã ko jian tjakoa chijni. ³ Ixi tsij nchakon ítjaun'a nã tsin'en nã chijni jian. Tsjée nã itsjé ni sinchekuen'en nã ko xronchache nã ni me'e je'o tsjako nã nge'e tjaun nã tsin'en nã. ⁴ Tsintu'e nã chijni nduaxin ko tsitikaon nã ngixe'i nge'e tseki'e nã chujni, ti nduaxin'a. ⁵ Méxin ja'a jian xraxaoan ko soji take'é nchakon tangi sinta'a nã. Nchekuen'én nã chijnie ndo Dio, ndo tajon juachaxin tsechónna; jian nche'é ixrã chonda.

⁶ Ó tsiji nchakon jan'an tangi sinchena nã ko ó tuinxin tsij nchakon tsen'enna jan'an. ⁷ Jan'an juácha kuatsinga kain juachjaon ko juntajexin xrãna, ko jian chuntia Ncháina Jesús. ⁸ Ko jai je'o richon'an tsayá'a naa corona ixi jian bake'é nti'i. Ji'i tsajon Ncháina nchakon tsij ndo. Je'e ndo ndako sinchéña ndo ijie. Ko je'a jan'on tsayá'a corona me'e. Na'i, kaxon kain sen tjue'e ndo ko stechón'en sen nchakon tsij ndo.

Ndo Pablo kuetuan'an ndo tsitsje'e sen ndo

⁹ Chjakon'annta ixi taka tsji'inta, tsitsjenaninta, ¹⁰ *ixi xi Demas kuintuna xa ixi ícha tjue'e xa nge'e jii nunte xasintajni ko satsikji xa tjanya Tesalónica. Ndo Crescente sakjui ndo tjanya Galacia ko ndo Tito sakjui ndo tjanya Dalmacia. ¹¹ *Je'o ndo Lucas riki'an nti'i. Tijée ndo Marcos ko tsikua ndo ixi je'e ndo chao tsingijnana ndo ixrã chonda nti'i. ¹² *Ndo Tíquico xruan'an ndo sakjui ndo tjanya Éfeso. ¹³ *Nchakon tsji'ia, tsikua manta tsaritisa'a kuintu'a tjanya Troas ndo'a ndo Carpo ko kaxon librona ko kaxin xroon ícha xrokondana.

3:11 3:11 a: Hch. 13:14-52; b: Hch. 14:1-7; c: Hch. 14:8-20. * **4:1** 4:1 Ngatoxin delante de **4:10** 4:10 a: Col. 4:14; Flm. 1:24; b: 2Co. 8:23; Gá. 2:3; Tit. 1:4. **4:11** 4:11 a: Col. 4:14; Flm. 1:24; b: Hch. 12:12, 25; 13:13; 15:37-39; Col. 4:10; Flm. 1:24. **4:12** 4:12: Hch. 20:4; Ef. 6:21, 22; Col. 4:7, 8. **4:13** 4:13: Hch. 20:6.

¹⁴ *Xi Alejandro, xi nche'e ixra chika, tsango itsjé nge'e ndako'a juinchena xa. Ko Ncháina tsetuan'an ndo tsjenga xa 'na kain nge'e ti ndako'a juinchena xa. ¹⁵ Ja'a jian tsje'é ba xrojan nge'e sinta'a xa, ixi je'e xa tsango ningakon'en xa chijnie ndo Dio tjakona.

¹⁶ Nchakon ikjui ngajin ni nchéña ije ko ntatjan na ixi jan'an xro'an nge'e ndako'a junta'a, xro'an ngisen bingijnana. Kain sen kuintuna sen jan'on. Ko jai tjánchá'a ndo Dio ixi tsjankata'i ndo sen ije ixi jan'on kuintuna sen. ¹⁷ Ko Ncháina bingijnana ndo kuajon ndo juachaxin ixi jian sintakuan'an chujni chijnie ndo tajon juachaxin nai'a tsen'en na. Kaxon kuin'en kain chujni je'a judío. Jaña Ncháina bingijnana ndo ixi juine'ana kujenda.† ¹⁸ Ko Ncháina xratsingijnana ndo ixi xro'an nge'e tsónna. Je'e ndo tsyakonna ndo ko chao tixin'in ti tetuan'an ndo ngajni. Je'e ndo tsayé'e ndo juasaya kain nchakon. Jaña tson'en.

Ndo Pablo juexin nichja ndo

¹⁹ *Tájuan juajna ngajin jan Priscila ko ndo Aquila ko sen ndo'a ndo Onesíforo. ²⁰ *Ndo Erasto kuitu'e ndo tjajna Corinto ko ndo Trófimo kuitu'e ndo tjajna Mileto ixi koni'e ndo. ²¹ Chjakon'an tuinxin tsji'ia ixi xrati'a nchakon tonkin. Ndo Eubulo ko ndo Pudente ko ndo Lino ko jan Claudia ko kain sen kichuuna xruan'an sen juajna.

²² Ncháina Jesucristo tsake'e ngajian, ko ndo Dio sintanchaonnta ndo kainnta. Jaña tson'en.

Xroon tsikjin ndo Pablo xruen'en ndo ndo Tito

Ndo Pablo nichje'e ndo ndo Tito

¹ Jan'an, Pablo, nta'a xrée ndo Dio ko ndo Jesucristo kuinche'ena ndo ixi sintakuan'an kain sen kuinche'e ndo Dio ko kaxon ixi xrochuxin sen nge'e chuntiana ko me'e ti chijni nduaxin, ² ko xrochon'en sen ti tsehón sen kain nchakon. Ndo Dio, ndo ncheya'i, tsindachro ndo nduaxin jaña tson'en ti xrako'a nunte xasintajni. ³ Ko nchakon tsindachro ndo Dio ixi jaña tson'en, je'e ndo juinchenojina ndo chijnie ndo ixi ikaxin sen juakojina sen. Ko ndo Dio, ndo nchemé'e jéjina, kuetaan'an ndo ixi sinta'a xrée ndo ko tsjako chijnie ndo. ⁴ *Kjin'an xroon ji'i, Tito. Jan'an tikuan xranchi chjan'na ixi kayuina chuntiana ndo Jesús. Juasie Ndotáina Dio ko ndo Jesucristo, ndo nchemé'e jéjina, je'e ndo sintanchaoan ndo ko tsikonó'a'a ndo ko xrotjáa ndo juaxruxin.

Ixrā sinche'e ndo Tito tjajna Creta

⁵ Nchakon kuintu'a nunte jii ngusine ndachaon* ndatin'in Creta ixi xrokuetuen'én sen jii nti'a xranchi sinche'e sen ko xrojuinchejexian ixrā titjána ko xrondachrua ngisen tsetuan'an ngujngu ni'ngo jii tjajna xranchi kuetaan'an jan'an. ⁶ *Xrokonda ixi ngisen jitao'en ni'ngo jian sinche'e sen ixi jaña xro'an ngisen tsjankata'a nā sen ijie, ko xrochónda sen naakuva janchri'e sen, ko chjen'en sen xrokonda tsitikaon xjan Ncháina Jesucristo, ko jaña xro'an chujni tsjankata'a xjan ijie ko jian tsitikaon xjan. ⁷ Jaña sen jitao'en ni'ngo, sen me'e tikinixin'en sen xrondachro sen xranchi tson'en xrée ndo Dio, xrokonda naa ngisen jian tsake'e ixi jaña tsjankata'i nā sen ijie. Ko sinchejié'a sen aséen sen, ko taka'i xrochjée sen juañao. Ko xrokuan'i sen, ko tseto'a sen ngajin chujni ko sincheya'i sen ixi jaña xrotsé sen tomi tjúá'i. ⁸ Ko jian tsayé'e sen xrojan ngisen tsiji ndo'a sen; xrokonda sinche'e sen ti jian; jian xroxraxaon sen ko ndako sinche'e sen ngajin ngixe'i chujni. Ko nchijíi aséen sen tsake'e sen ngajin ndo Dio ko ixi nchijíi aséen sen sinche'e sen xrée nchée sen. ⁹ Ko kaxon xrokonda tsintue'a sen chijni jian kuayé'e sen ixi jaña tsjako'e sen ikaxin sen kichuu sen chijni jian, ko kaxon jaña sinchenda sen aséen ni ndachro je'a nduaxin nge'e tjakona.

¹⁰ Ixi jii itsjé ni titikaon'a, ni me'e ste ngakjen'en ni judío, ni nichja xranchi naa ni ninta ko ncheye'e nā ikaxin chujni. ¹¹ Ni me'e xrokonda tsije'eni ro'a nā ixi nchetjáñajin nā kain sen ste naa nchia ixi je'o tjako nā nge'e nduaxin'a ko je'a jian, ixi jaña tsjacha nā kueya tomi.

¹² Naa xi tjajné sen, tjajna Creta, tsindachro xa: “Kain chujni tjajnana tsango ncheya nā ko tsango jie'e nā ko tsango ine nā ko tsango se'e nā.” ¹³ Ti tsindachro xa nduaxin me'e. Méxin, Tito, soji nichje'é sen kichuuna ixi jian xrochuntia sen ndo Dio. ¹⁴ Nichje'é sen ixi tsien'a sen kain nge'e teki ni judío, ko tsitikaon'a sen nge'e tetuan'an ni ningakon'en chijnie ndo Dio, chijni nduaxin.

¹⁵ Ni jian xraxaon, kain nge'e nche'e nã tjuá kaxon. Ko ngisen ndako'a xraxaon, xro'an nge'e jian xraxaon nã ko kain nge'e xraxaon nã, tjuá'i. ¹⁶ Ndachro nã xixi chúxin nã ndo Dio, ko ti nche'e nã, me'e tjakoxinna xixi je'a nduaxin ti nichja nã. Je'e nã tsango ña'i nã ko titikaon'a nã, méxin jua'i nche'e nã naa nge'e jian.

2

Tsjako ndo Tito chijni jian

¹ Kain nge'e tsjako xrokonda jian sinchekuen'en sen xranchi jitaxin chijnie ndo Dio. ² Nchekuen'én sen tachrú xixi xrokuan'i sen, jian sinche'e sen ko jian xronichja sen ngajin kain chujni. Xroxraxaon sen jian, ko jian xrochuntia sen, ko xrotjue'e sen sen kichuu sen ko taka'i xrochjée sen juaña. ³ Ko kaxon jaña janachri jian sinche'e jan ko xronichja'i jan juancheya ko xrokuan'i jan. Jjian tsjakoxin jan xixi titikaon jan Ncháina, ⁴ xixi jaña tsjako'e jan nchrichajan xranchi xrotjue'e nchra ndoxi'e nchra ko xranchi xrotjue'e nchra chjen'en nchra, ⁵ ko jian xroxraxaon nchra, ko tjuá aséen nchra tayakon'en nchra ndo'a nchra ko tsingijna nchra kain chujni, ko tsitikaon nchra ndoxi'e nchra xixi jaña xro'an ngijni xronichjangí'e chijnie ndo Dio titika'onna.

⁶ Kaxon nchexraxaon sen chajan xixi jian sinche'e chán ko jian xroxraxaon chán. ⁷ Ja'a jian nche'e kain nge'e xixi jaña tsjakoxian ngajin kain sen xixi ja'a jian. Ko nchakon tsjako'a, chjente'a ko tjako'a ti nduaxin. ⁸ Nichja nge'e nduaxin xixi xro'an chujni tsjankata'a nã ijje, ko jaña tsosue'e ni ningakon'en chijni, ko xro'an nge'e ti ña'i xrondachro nã kondee jajna.

⁹ Tetuen'én ni nche'e ixrã xixi tsitikaon nã nchée nã xixi jian sinche'e nã ti kuetuen'en nã ko xronichjangí'a nã, ¹⁰ ko xrotsee'a nã nge'e je'a ne'e nã. Ko jaña kain nã tsikon nã xixi chijnie ndo Dio tsango chaxro chijni ko tajon ndo juachaxin tsechónni kain nchakon.

¹¹ Xixi ndo Dio juakojna ndo xranchi tjuajna ndo xixi je'e ndo sinchemé'e ndo jjee kain chujni sínká. ¹² Ti tjuajna ndo Dio nchekujna xixi tsintu'ena kain ti ndako'a ko kain nge'e ña'i xraxaonna. Ko jian tsake'ena nunte xasintajni ko ndako xroxraxaonna ko tsitikaonna ndo Dio. ¹³ Kaxon tjakojna ndo xranchi xrochon'enna nchakon tsij ndo Dio na'ina, ndo Jesucristo, ndo chóna kain juachaxin ko tajon ndo juachaxin tsechónna kain nchakon.* ¹⁴ *Je'e ndo kuen'en ndo xixi jajna xixi tjaun ndo tsajon ndo juachaxin tsechónna kain nchakon xixi kuantsje ndo kain ti ndako'a chondana, ko tjume'e tsayé'ena ndo xranchi naa chujnie ndo ko juaxruxin sintu'una kain nge'e tjaun ndo.

¹⁵ Tito, ji'i tjako'é sen ko nchexraxaon sen ko tetuen'én sen xixi juachaxien ndo Dio. Tintue'a xixi xrojan ngisen xronichjangí'a ko tsjanao sen xixi nge'e tjako'a.

3

Nge'e sinche'e sen titikaon ndo Cristo

* **2:13** 2:13 tsechónna kain nchakon vida eterna **2:14** 2:14: 1Pe. 2:9.

¹ Nchexraxaoan sen tsitikaon sen ni tituan'an, ko tuinxin sinche'e sen kain ixra jian. ² Ko xronichja'i sen ninaa nge'e ti ndako'a ixi sen kichuu sen, ko taka'i tsoñao sen, ko xrotjue'e sen sen kichuu sen ixi jaña tsjakoxin sen nge'e jian chóna sen ngaya aséen sen, ko jian xronichje'e sen kain chujni.

³ Ixi jaina kaxon sa'ó juinche'ena xranchi ni ninta, ko baktikaon'ana ndo Dio. Ndako'a juinche'ena, bakojuna juaxruxin ixi kain nge'e ña'i banche'ena ko bakochjueina, ko baningakoina na, ko jaina kaxon baningakon'ena chujni. ⁴ Tjume'e ndo Dio, ndo tantsjengi'e kain ti ndako'a juinche'ena, juakojna ndo ixi jian ndo ko tjue'e ndo kain chujni. ⁵ Je'e ndo juinchemé'e ndo ti ndako'a kuachondana, je'a ixi jaina xrojan nge'e jian juinche'ena. Na'i, ixi je'e ndo bikonóajna ndo ko juinchemé'e ndo ti ndako'a juinche'ena ko juinchetjúa ndo aséina. Jaña jongíexinna íjngo ixi Espíritue ndo ko jai natjúa stehónna. ⁶ Ixi ndo Jesucristo, ndo juinchemé'e ti ndako'a juinche'ena, méxin ndo Dio kuajon ndo Espíritue ndo. ⁷ Ko juasie ndo, juinchemé'e ndo jíejna ko jaña tsayé'ena juachaxin tsehónna kain nchakon.

⁸ Nduaxin chijni ji'i, ko tja'on ixi tsjako kain ji'i ixi kain sen titikaon ndo Dio sinche'e sen kain nge'e jian. Kain ji'i jian ko tingijna kain chujni. ⁹ Ko ndache sen xronichja'i sen xrojan chijni ninta, ko tien'a chijni teki sen ti juinche'e sen tachrí'ina, ko tintue'a sintaketo'xin sen ti ley kuajon ndo Moisés. Ti tjakaxin kichuu sen tjinte'a ko xro'an juachaxin chóna.

¹⁰ Siá kondeexin xrojan ngisen tjaun xrojan sen ni'ngo tsinkaxinton sen, nichje'é sen kondeexin me'e naa o yuu vez ixi ndako sinche'e sen ko siá tsienxin'a sen, ndache sen satsjixin sen ni'ngo, ¹¹ ixi ja'a ó no'a ixi sen jaña nche'e ndako'a xraxaon sen ko ti nche'e sen jaña ícha nchekangi sen ijie chóna sen.

Nge'e kuetuan'an ndo Pablo

¹² *Nchakon xroxruan'an ndo Artemas ko ndo Tíquico tsiji sen. Chjakon'an tuinxin tsji'ia tsitsjenana tjajna Nicópolis ixi nti'a tsake'é tsatsingaja nchakon ikin. ¹³ *Ja'a jian tingijna ndo Zenas, ndo abogadoe chujni, ko ndo Apolos, ko chje'é sen ti xrokonde'e sen nchakon satsji sen ixi xro'an nge'e tsitjáñe'e sen. ¹⁴ Ko sen kichuuna xrokonda tsitja sen sinche'e sen nge'e jian ko tsingijna sen sen kichuu sen nchakon tsake'e na juachjaon, jaña tsjakoxin sen ixi tjintee nge'e nche'e sen.

Juexin nichja ndo Pablo

¹⁵ Kain sen riki'an nti'i xruan'an sen juajna. Ko ja'a tájuan juajna ngajin kain sen chuntia Ncháina nti'a, kain sen tsango tjuajna. Ndo Dio sintanchaonnta ndo kainnta. Jaña tson'en.

Xroon tsikjin ndo Pablo xruen'en ndo ndo Filemón

Ndo Pablo nichje'e ndo ndo Filemón

¹ Jan'an, Pablo, jija'na ndo'achjiso ixi nta'a xrée Ncháina Cristo Jesús, kjin'an xroon ji'i, ko kao ndo kichuuna Timoteo ixi ja'a Filemón tsaye'é xroon. Ja'a ngisen tjua'ana ixi nche'ena xrée ndo Dio. ² *Kaxon nichja'a kain sen titikaon Ncháina, sen xra'o ndúia ko kao jan kichuuna Apia ko ndo kichuuna ndo Arquipo, ndo nche'e xrée ndo Dio xranchi jaina. ³ Taye'énta juaxruxin tajon Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo ko je'e sen sintanchaonnta sen.

Tjue'e Ndo Filemón chujni ko chuntia ndo ndo Jesús

⁴ Kain nchakon tajon juasiana ngajin ndo Dio, nchakon xraxa'on ixi ja'a hora nichja'a ndo, ⁵ ixi kujn'an xranchi tjue'é ko chuntia Ncháina Jesús ko kaxon kain sen tikinixin'en ndo. ⁶ Tjanča'a ndo Dio ixi ti chuntia ja'a ko jan'anna me'e sinche'e ixi ícha tsienxinna kain nge'e jian ti kuajon Ncháina Cristo Jesús. ⁷ Kichian, juaxruxin ritjén ixi nóna ixi ja'a tjue'é kain sen ko ixi ja'a me'e juaxruxin ste aséen sen kichuua.

Ndo Pablo nichjaxin ndo ndo Onésimo

⁸ Ixi jan'an nta'a xrée ndo Jesucristo chao tsituan'an nge'e xrokonda sinche'e, ⁹ ko ícha jian je'o tinóatáana sinche'e ti ntatjua ixi tjua'a. Jan'an Pablo ó tachríina ko jai rixin'in ndo'achjiso ixi nta'a xrée ndo Cristo Jesús, ¹⁰ *ntatsa'añaan ixi ndo Onésimo, ngisen tja'on xranchi chjan'na jii ngaxin'in ndo'achjiso kaxon.

¹¹ Ó seno, ndo Onésimo xro'an ixra jian juinche'e ndo ngajian. Ko jai nóna ixi kuindoxin ndo ko chao tsingijnana ndo yuina. ¹² Jai xruan'an ndo íjngo, taye'é ndo xranchi xrokjui jan'an. ¹³ Jan'an tja'on cháña xrokuítu'e ndo ngajin xrojuinche'e ndo ixra, ti xrojuinche'e ja'a ti xra ritjén ngaxin'in ndo'achjiso ixi nichja chijnie ndo Dio. ¹⁴ Ko tjaun'a sinta'a nge'e xrojuinta'ia juaxruxin ixi ti juintatsan'an ñaoa tjaun'a sinche'é ixi kuetuan'an. Na'i, tja'on ixi ja'a juaxruxin sinche'é me'e. ¹⁵ Nchéxin ndo Onésimo sajuixin ndo ngajian kaxin nchakon, ixi jai tsitu'e ndo ngajian kain nchakon. ¹⁶ Jai í je'a tsitu'e ndo ngajian xranchi naa chujni xrokonda sinchenche'e ixra. Na'i. Jai xranchi naa chujni jian nche'e ixra, xranchi naa ndo kichuua. Jan'an tsango tjua'a* ndo ko ja'a xrokonda ícha xrotjue'é ndo. Je'a je'o xranchi naa chujni. Na'i, kaxon xranchi naa ndo kichuua ixi kao ndo titikaon ndo Ncháina.

¹⁷ Méxin, siá nduaxin tjentona, taye'é ndo xranchi xrokjui jan'an. ¹⁸ Ko siá xrojan nge'e juinta'a ndo o xrojan nge'e sinka'a ndo, jan'an tsjenga'a 'na. ¹⁹ Jan'an Pablo ikjin ji'i ixi tjáana ko jan'an tsjenga'a 'na, maski jan'an chao sintaxraxaon ixi ja'a tasinkanana jan'an ixi ja'a kuichuxian chijni jian ne'e Ncháina. ²⁰ Kichuuna, nche'é ti juintatsan'an ñaoa ji'i ixi titikáan Ncháina Jesucristo, ko jaña tsake'e juaxruxin aséenna ixi titika'onna Ncháina.

²¹ Kjin'an xroon ji'i ixi nóna tsitikaoan nge'e kuituan'an ko ja'a ícha sinche'é. ²² Ko kaxon tjée no tsituna ixi chon'an tuinxin tsjaso ixi ja'anta ritjanche'enta ndo Dio.

Juexixin nichja ndo Pablo

²³ *Ndo Epafra xruan'an ndo juajna, ndo tjento nti'i ngaxin'in ndo'achjiso ixi nta'ana xrée ndo Cristo Jesús. ²⁴ *Ko ndo Marcos ko ndo Aristarco ko ndo Demas ko ndo Lucas, sen tingijnana ixra, kaxon xruan'an sen juajna.

²⁵ Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo. Jaña tson'en.

Xroon kuayé'e sen Hebreo

Ndo Dio nichja'ina ndo ixi Chjen'en ndo

¹ Ó seno ndo Dio nanaó nichje'e ndo sen tachrí'ina xranchrjen ixi sen kuanichjaxin chijnie ndo Dio ko itsjé nge'e juako ndo. ² Ko nchakon tsaxi tsjexixin kain nge'e ndo Dio nichjaxin ndo Chjen'en ndo, xjan Jesucristo. Ndo Dio chjée ndo Jesucristo juachaxin juinchekonchjian ndo kain nge'e jii xasintajni ko ngajní, ko je'e ndo Jesucristo kuayé'e ndo juachaxin ixi tsetuan'an ndo kain nge'e. ³ Ko ndo Jesucristo xraje'o chjiixro chónnda ndo xranchi chjiixro chónnda ndo Dio, ko je'e ndo naxraje'o ndo xranchi ndotée ndo ko ixi juachaxin chonda ndo me'e jichón kain nge'e. Ko ixi ndo Jesucristo kuen'en ndo, méxin juinchemé'e ndo kain jieina, ko tjume'e bake'e ndo ndatsjonxin jian ti jitetuan'an Ndotée ndo.

Chjen'en ndo Dio ícha tetuan'an ixi sen ángel

⁴ Chjen'en ndo Dio, kuayé'e juachaxin ixi ícha tsetuan'an ndo ixi sen ángel ixi je'e ndo tikinixin'en ndo xrochónnda ndo ícha juachaxin. ⁵ Méxin, ndo Dio ndache'a ndo ninaa sen ángel:

Ja'a Chjan'na,

ko jan'an ndachrjan ixi jan'an Ndotáa.

Ko kaxon ndachro ndo:

Jan'an xrokjanna Ndotáa,

ko ja'a chjan'na.

⁶ Ko nchakon xruan'an ndo Dio chjen'en ndo, xjan naakuaxon, ngata'a nunte xasintajni, ndachro ndo Dio:

Kain sen ángel na'na tsajon sen juasaya ngajin chjan'na.

⁷ Ko ndachro ndo Dio ixi sen ángel:

Sen ángel juntáña jan'an xranchi chrinto, je'e sen,

ko sen nche'e xrana xranchi xro'i tjama, me'e je'e sen.

⁸ Ko ndo Dio ndache ndo Chjen'en ndo:

Ja'a ndo Dio tsetuan'an kain nchakon

ko ja'a jian tsetuan'an.

⁹ Ja'a tjue'e kain ti jian,

ko ningakon'en ti ndako'a jii.

Méxin, ndo Dio kuincha'a ndo ja'a, ndo Dio na'a.

Ícha ijíe juaxruxin tjáa ndo

ixi ikaxin sen kuajiku'a.

¹⁰ Kaxon ndachro ndo:

Ja'a Ncháina, juinchekonchjian nunte xasintajni* ti xraxrangíxixión konchjian kain nge'e,

ko kaxon juinchekonchjian ngajní,

kain me'e tjáa juincheñaxian.

¹¹ Kain ji'in tsjexin ko tsontaxi xranchi manta tetsáni, je'o ja'a tsarichuan kain nchakon.

¹² Kain ji'in xranchi naa manta tetsáni ó tjoké'e ko ndá'a tjankani, xranchi chujni tindoxin'en manta jiá,

* **1:10** 1:10 xasintajni mundo

kain me'e tsjexin.

Je'o ja'a kain nchakon tsarichuan

ixi ja'a tsjexin'a.

¹³ Ndo Dio ndache'a ndo ninaa sen ángel ja'in:

Take'é ndatsjonxin jian ti ritjén jan'an, tsakeja jan'an ni ningakon'an ngangí tutáa.

¹⁴ Kain sen ángel me'e espíritu tikon'ani nche'e ixra ngajin ndo Dio ixi je'e sen kuituen'en sen tsingijna sen chujni tsitjáña'i aséen ko tsechón kain nchakon.

2

Nchetjáña'inta juachaxin kuaye'enta

¹ Méxin, xrokonda tsienxinna ícha jian chijni kuaye'ena ixi jaña tsintue'ana cha'o jian. ² Chijnie ndo Dio tsichronga sen ángel ó sa'ó me'e chijni nduaxin. Ko sen kuin'en chijni ko kuitikaon'a sen, kuama sen ijie, ko tangi kon'en sen ixi jaña bikinixin'en sen. ³ Méxin, ¿xranchi satsinge'ena nchakon sinchéña ndo Dio ijie, siá je'e ndo ó juinchemé'e ndo jieina ko kuajon ndo juachaxin tsen'ana ko jaína tsintu'ena me'e? Chijni ó sa'ó tsichronga Ncháina* Jesucristo, ko sen kuin'en chijni chronga sen ixi chijni me'e nduaxin chijni, ko tjume'e jaína kuaye'ena chijni. ⁴ Ko ndo Dio juako ndo ixi nduaxin chijni me'e ko juinche'e ndo itsjé ixra ijie ko chjaína ndo juachaxin tajon Espíritue ndo ko kain ji'i kon'en xranchi je'e ndo tjaun ndo.

Ndo Jesucristo tajon ndo juachaxin tsechón chujni

⁵ Ndo Dio chjé'a ndo sen ángel juachaxin ixi je'e sen tsetuan'an sen nunte natjúá, nandá tsji, ti stetjoína jai. ⁶ Xroon chijnie ndo Dio ndachro xroon:

¿Nge'e tjintee chujni, ixi ja'anta Ndotáina Dio tsango xraxaonnta ixi je'e chujni?

Ko, ¿nge'e tjintee chujni ixi ja'anta tsango taxinta chujni juachjaon?

⁷ Ko ja'anta juinche'enta kaxin nchakon ixi ícha tjinte'a chujni ixi sen ángel,

ko tjume'e kuajonnta ijie juachaxin ngajin chujni

ko tsetuan'an na ngajin kain nge'e juincheñanta.

⁸ Kain nge'e juincheñanta bakéenta ngangí tutée chujni ixi tsetuen'en kain nge'e.

Méxin, chónnda ndo juachaxin tsituan'an ndo ko jai xratikon'ani me'e.

⁹ Ko noína ixi ndo Jesús, ndo ikjan ícha tjinte'a ixi sen ángel kaxin nchakon, ko ndo Dio ixi tjaunna ndo xruan'an ndo ndo Jesucristo kuen'en ndo kondeexin kain ijie kuachonda jaína ko jai je'e ndo ijie juachaxin chónnda ndo ko kain chujni tsajon na juasaya† ngajin ndo ixi ti tsango tangi kon'en ndo.

¹⁰ Ko kain tikinixin'en ndo Dio ko kain nge'e jii je'e ndo juinchéña ndo, ko je'e ndo tjaun ndo ixi kain chjen'en ndo xrochónnda xjan juachaxin tsintee xjan ti tetuan'an ndo. Méxin, ndo Dio kuajon ndo juachaxin ixi kuen'en ndo Jesús, ixi jaña kuayé'e ndo ícha ijie juachaxin, ko jaña kuantsjengí'e ndo ijie sínká kain chujni. ¹¹ Ko ndo Jesús tsango tjúá ndo, ko je'e ndo nchetjúá ndo aséen sen titikaon ndo,

* 2:3 2:3 Ncháina Señor Ncháina Jesús q Ncháina Dio † 2:9 2:9 juasaya respeto, honor

sen me'e ko je'e ndo, xraje'o ndo Dio, Ndotée sen. Méxin, ndo Jesús toseue'a ndo ndachro ndo ixi sen titikaon ndo, sen kichuu ndo sen me'e.

¹² Ko je'e ndo ndache ndo ndo Dio:

Sintano'a sen kichian ixi ja'anta;

ko kaxon jan'an xrotsje,

tsajon juasiana ngajinnta ngusine ti ste sen kichian.

¹³ Kaxon ndachro ndo Jesús:

Jan'an chuntia ngajin ndo Dio.

Ko íjngo ndachro ndo:

Nti'i ritjén ngajin chjen'en ndo Dio, xjan chjána ndo.

¹⁴ Kain chujni ste ngata'a nunte xasintajni chónda na ntao ko ijni; jaña ndo Jesús nchakon jongí'e ndo kaxon kuachónnda ndo ntao ko ijni xranchi chujni, me'e chao kuen'en ndo ixi juinchejexin ndo juachaxin kuachónnda Xixron'anxrée, xi tituen'en ti ten'en chujni.

¹⁵ Ko ndo Jesús kuen'en ndo me'e kuantsjengí'e ndo ti kuaxrakon'en chujni ti tsen'en na ixi baxronka na kain nchakon ixi bakintee na xranchi naa ni stechrúa aséen.

¹⁶ Ndo Jesús kui'a ndo ixi tsingijna ndo sen ángel. Je'e ndo kuji ndo ixi tsingijna ndo chujni kuachrjenixin ndo Abraham.

¹⁷ Méxin, je'e ndo Jesús jongí'e ndo xranchi naa chujni, kuitikaon ndo kain nge'e ixi jaña tsingijna ndo sen kichuu ndo, ko jaña ikjan ndo naa taana ícha tetuan'an ngajinxin[‡] ndo Dio, jaña juacha ndo juenga ndo 'na ti sínká kain chujni ixi kuen'en ndo.

¹⁸ Xranchi ndo Jesús tangi kon'en ndo ko Xixron'anxrée tjaun xa xrojuincheye'e xa ndo ixi xrojuinche'e ndo xrojan nge'e ndako'a, méxin jai nchakon Xixron'anxrée tjaun xa ixi sincheyajna xa jajna ixi sinche'ena ti ndako'a, ndo Jesús chao tsingijnana ndo ixi sinche'ana me'e.

3

Ndo Jesús ícha tetuan'an ndo ixi ndo Moisés

¹ Méxin, kichuuna, ja'anta ti kontjúá asáanta, ja'anta ti kuiya'anta ndo Dio ixi xrokjannta chujnie ndo ko jian tsje'enta ndo Jesús ixi je'e ndo kóna ndo Ndotánajna ícha tetuan'an; juasiexin je'e ndo, chuntiana ngajin ndo Dio.

² Ndo Jesús tsango kuitikaon ndo ndo Dio, méxin, ndo Dio chjée ndo ndo Jesús naa ixra tsango tjintee, xranchi kaxon ndo Moisés jian kuitikaon ndo ti ixra juinche'e ndo ndo'a ndo Dio.

³ Ko ndo Jesús ícha ijíe juachaxin kuayé'e ndo ixi ndo Moisés, xranchi naa sen juinchekonchjian naa nchia, ícha tjintee je'e sen ixi je'e nchia.

⁴ Ngujngu nchia xrojan chujni juinchekonchjian nchia, ko je'e ndo Dio ixi juachaxien ndo konchjian kain nge'e jii.

⁵ Je'e ndo Moisés tsango jian kuitikaon ndo ko jian ixra juinche'e ndo ngajin ndo Dio. Ko ti ixra juinche'e ndo Moisés me'e chronga nge'e xrojuinche'e ndo Dio ikaxin nano tjume'e.

⁶ Ko ndo Cristo, Chjen'en ndo Dio, tsango tayakon'en ndo ndo'a ndo Dio ko nchia me'e jajna, siá nduaxin tsitikaonna ndo, xroché'e aséejna ko xrochuntiana ixi tsayé'ena ti nge'e tsajon ndo tsijja nchakon tsjexin kain nge'e.

Ti jii ndo Dio, nti'a tsjoké'e tjajnéé ndo

⁷ Méxin, ndachro Espíritue ndo Dio jitaxin xroon:

Siá jai tsin'ennta nge'e ndachro ndo Dio,

[‡] 2:17 2:17 ngajinxin delante de

⁸ nchecha'i asáanta xranchi juinche'e sen tachrí'anta ó sa'ó, sen juincheñao ndo Dio ti ntajie nchese.

⁹ Ti ndachro sen tachrí'anta xranchrjen:

“Tsikonna á nduaxin ndo Dio chónnda ndo ijié juachaxin o na'i”, ko kuitikaon'a sen ixi je'e ndo naa ndo Dio nduaxin, maski yuukan nano bikon sen ijié nge'e juinche'e ndo.

¹⁰ Méxin, jan'an ndo Dio koña'o ngajin kain sen kuintee nchakon me'e, ko ndachrjan:

“Ja'anta tsango juinchengachroe asáanta, ko kuitikaon'anta chijnina kuetuan'annta.”

¹¹ Méxin, nchakon koña'o ngajin sen, xraxa'on:

“Tsájon'a juachaxin tsatsinga sen ti juntakonchjian naa tjajna tsjoké'e sen.”

¹² Kichuuna, tsje'enta jian, ixi ninaa ja'anta xrochonda'inta naa asáanta ña'i, ko tsachrjendáanta ko tsitikaon'anta nge'e tetuan'an ndo Dio, ndo jichón. ¹³ Na'i, cháña nichje'é kichuunta nguingu nchakon, jai ti xrajíi juachaxin tsarichonnta, jaña sintaya'inta Xixron'anxrée ixi sinchecha asáanta ko xronichjangí'enta ndo Dio. ¹⁴ Ko siá soji xrochuntiana kain nchakon xranchi ti xrangixixión kuaxi kuitikaonna chijnie ndo, me'e tsikinixina tsojuna ngajin ndo Cristo.

¹⁵ Ja'in jindachro chijnie ndo Dio:

Siá jai tsin'ennta ti ndachro ndo Dio, nchecha'i asáanta xranchi juinche'e sen tachrí'anta nchakon juincheñao sen ndo Dio ixi nichjangí'e sen ndo.

¹⁶ Sen me'e ó kuin'en sen tée ndo Dio ko xrajaña nichjangí sen, kain sen kuantsjexin ndo Moisés nunte Egipto. ¹⁷ Méxin, koña'o ndo Dio ngajin sen, yuukan nano, sen me'e kuama sen ijie, méxin, kuinteken'en sen ti ntajie nchese. ¹⁸ Ndo Dio ndache ndo sen me'e: “Ja'anta tikinixian'inta tsixin'innta ti tjajna juntakonchjian ti tsjoké'eni.” Sen ndache ndo me'e, sen nichjangí ko kuitikaon'a sen ndo. ¹⁹ Ko nojna nduaxin kuixin'a sen ti tjajna tsjoké'eni ixi kuitikaon'a sen ndo Dio, ndo nduaxin.

4

¹ Méxin, siá ndo Dio xrajitajon ndo juachaxin tsatsingana ti tsjoké'eni ti tetuan'an je'e ndo, xrokonda jian xrotsje'ena xranchi tsojuna ixi ba xrojan jajna tsixin'ana ti juinchekonchjian ndo Dio tsjoké'eni. ² Kao jajna kuin'enna chijnie ndo, chijni jian xranchi kuin'en sen tachrí'ina, ko je'e sen maski kuin'en sen chijni jian, xro'an konde'e sen chijni ixi chúntia'i sen. ³ Ko jajna ti kuitikaonna chijnie ndo, me'e tsixin'inna tsjokejna nti'a. Ixi ja'in tsindachro ndo Dio:

Ixi juincheñaona sen,

méxin, ndachrjan tsixin'a sen tsjoké'e sen ti ritjén jan'an.

Jaña ndachro ndo ixi maski ó no'e ndo ixi jaña xrojuinche'e sen ti nchakon xrangixixión kónna kain nge'e ko nunte xasintajni. ⁴ Ja'in nichja xroon chijnie ndo Dio ti joke'e ndo nchakon yatq:

Juexin juinche'e ndo Dio kain xrée ndo,

tjume'e joke'e ndo ti nchakon yatq.

⁵ Ko íjngo ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Tsajon'a juachaxin tixin'in sen tsjoké'e sen ti ritjén jan'an.

⁶ Ko xratitjáña tsayé'e ikaxin chujni juachaxin tsatsinga sen tsjoké'e sen nti'a. Ixi sen sa'ó kuin'en chijni jian, kuayé'a sen juachaxin kuatsinga sen ti tsjoké'eni ixi kuitikaon'a sen chijnie ndo. ⁷ Méxin, ndo Dio íngo kuajon ndo inaa nchakon, me'e jai, ko chijnie ndo ja'in ndachro ti tsikjin ndo David ícha tjume'e ti ó kuin'enna ícha seno:

Siá jai tsin'ennta chijni tsinichja ndo Dio nchecha'i asáanta.

⁸ Siá ndo Josué xrokuajon ndo ti xrojuke'e sen israelita, sen tjajnéé ndo Dio, íxrondachro'a ndo Dio ixi xrokuajon ndo inaa nchakon xrochonda sen juachaxin tsitikaon sen. ⁹ Ko jai xra jii inaa juachaxin tixin'in sen titikaon ndo Dio tsjoké'e sen ti no jii je'e ndo; ¹⁰ ixi sen tsayé'e juachaxin tixin'in sen tsjoké'e sen ti jii ndo Dio, sen me'e ó tsjoké'e sen ti ixra kuanche'e sen, xranchi ndo Dio joke'e ndo ti ixra juinche'e ndo. ¹¹ Méxin xrokonda jajna soji tsitikaonna ndo Dio ko jaña tsayé'ena juachaxin tsixin'inna tsjokejna ti jii ndo, ko sinche'ana xranchi juinche'e sen tachrí'ina, ti kuitikaon'a sen ndo.

¹² Ixi chijnie ndo Dio, jichón chijni ko chónnda chijni ijié juachaxin ko ícha yao chijni ixi chika espada yoxin yuxin lado, ko tito'o chijni ícha ngaxin'in aséejna ko espírituina. Ko jian nchexraxaonni chijni ko nduaxin no'e chijni kain ti nge'e tjaun sinche'e aséejna. ¹³ Xro'an nge'e ti juinchéña ndo Dio tsjacha tsemá ngajin ndo, ixi je'e ndo chúxin ndo kain nge'e, ko kain nge'e ti ndako'a nche'e nã maski xroxrabaatja, je'e ndo chao tikon ndo, ko ngajin ndo xrokonda xrondachrona kain nge'e sinkana.

Ndo Jesús me'e ndotaana tsango tituan'an

¹⁴ Ndo Jesús, Chjen'en ndo Dio, me'e ndotánajna ícha tetuan'an; je'e ndo kuixin'in ndo ngajni ti jii ndo Dio. Méxin, jajna xrokonda soji tsojuna ko tsintue'ana nge'e ti kuin'enna ko kuitikaonna. ¹⁵ Ko ndotánajna, ndo ícha tetuan'an, chao tsikonóa'ina ndo nchakon Xixron'anxrée tjaun xa sincheyajna xa xranchi tjaun xa xrojuincheye'e xa ndo Jesús ko je'e ndo juacha ndo ko xro'an ijié kuama ndo. ¹⁶ Méxin, chao tsonchjiñe'ena ti tetuan'an ndo Dio ixi je'e ndo tsango tjuajna ndo, ko tsikonóa'ina ndo ko tsingijnana ndo nchakon xrokondajna xrojan nge'e.

5

¹ Chujni bakayé'e ixra ndotaana ícha tsituan'an, ndo Dio tinche'e ndo sen ngakjen'en sen xi, ixi xronichjaxin ndo ixi je'e sen ngajin ndo Dio. Ixi je'e ndotaana tsikao ndo ti tajon tjajnéé ndo tsayé'e ndo Dio, kaxon je'e ndotaana tsikao ndo iko, ko iko me'e tsen'en ba ixi jaña tsomé'e ijié chónnda chujni. ² Ko ndotaana me'e kaxon no'e ndo ixi tangi tsitikaonni ndo Dio, méxin je'e ndo chao tsikono'e ndo chujni noe'a ko ndako'a nche'e. ³ Je'e ndotaana kaxon chónnda ndo ijié, méxin, xrokonda tsóña ndo iko tsajon ndo ixi jaña tsomé'e jíee ndo, ko tsóña ndo iko ixi tsoméxin jíee chujni.

⁴ Ko xro'an ngisen je'o sen xrondachro sen ixi je'e sen ndotaana ícha tetuan'an. Na'i, ndo Dio xrokonda tsinche'e ndo sen ko je'e ndo tajon ndo juachaxin ngajin sen, jaña juinche'e ndo nchakon kuinche'e ndo ndo Aarón. ⁵ Jaña ndo Cristo, je'a je'o ndo ndachro ndo ixi je'e ndo

ndotaana ícha tetuan'an. Na'i. Ndo Dio kuajon ndo juachaxin me'e, méxin, tsindachro ndo:

Ja'a chjan'na;

ko xrondachrjan jan'an jai jan'an ndotáa.

⁶ Kaxon ja'in jitaxin xroon chijnie ndo Dio:

Ja'a naa ndotaana tsake'e kainxin nchakon, xranchi bake'e ndo Melquisedec.

⁷ *Nchakon bake'e ndo Cristo ngata'a nunte xasintajni tsango soji kuinóatée ndo ko kuintjí ndakon ndo ngajin ndo Dio, ndo chónnda ijíé juachaxin tsingijna ndo ndo Cristo xixi tsen'a ndo. Je'e ndo Cristo tsango kuitikaon ndo, méxin kuin'en ndo Dio ti juanchia ndo. ⁸ Maski ndo Cristo, Chjen'en ndo Dio, chinga juinchekao na ndo, je'e ndo kuitikaon ndo ndotée ndo. ⁹ Je'e ndo tsango tjúá aséen ndo ko kuitikaon ndo kain nge'e kuituen'en ndo; méxin, je'e ndo chónnda ndo ijíé juachaxin ko tsajon ndo juachaxin me'e ngajin sen titikaon ndo ko tsechón sen kain nchakon. ¹⁰ Méxin, ndachro ndo Dio je'e ndo Jesús ndotaana ícha tetuan'an xranchi bake'e ndo Melquisedec.

Tintue'anta chijnie ndo Dio

¹¹ Jan'anna chondana itsjé nge'e sintakuan'annanta xixi chijni jí'i, ko tsango tangí xrontatjunanta xixi ja'anta tsango indao tienxinnta.

¹² *Ja'anta ó chao xrojuinchequen'ennta ikaxin sen xixi ja'anta ó sée no'anta chijni jí'i. Ko jai xrokonda íjngo tsaxi tsokuan'annta chijnie ndo Dio. Ja'anta stenta xranchi naa xjan nchín ne'a xjan ti ine sen cha, xrokonda tsi'i xjan itsjin. ¹³ Ko sen tí'i itsjin, sen me'e ste sen xranchi naa xjan nandá tsijongí'e, tienxin'a sen chijnie ndo Dio, méxin, jua'í nche'e sen ti jian. ¹⁴ Ko sen tienxin ko no'e nge'e ti jian ko ti ndako'a, sen me'e ó ine sen nge'e ine ti sen ícha.

6

¹ Xrokonda ícha tsonojna chijnie ndo Dio xixi jaña ícha jian sintu'una ko soji tsitikaonna Ncháina. Ko je'a je'o sinchekuanxinna ti juinchekuajna sen nchakon nandá kuaye'ena chijnie ndo Cristo ko íxrokjan'ina xroxaxaonna je'o xranchi tsintu'ena ti ndako'a juntu'una sa'ó ko sinchekuen'a kichuuna íjngo xranchi xrochuntiana ndo Dio, ² ko kaxon ti juinchekuajna sen xranchi tsikitéeni, kaxon xranchi tsake'e itjani ngata'a jaa sen titikaon ndo Dio, xranchi xroxechón sen tsiken'en, ko xranchi tsij nchakon ndo Dio sinchéña ndo ijíé ngata'a kain chujni. ³ Ko chao tjume'e ícha tsjakona chijnie ndo Dio síá je'e ndo tsajon ndo juachaxin.

⁴ Xixi sen ó kuayé'e xro'i tingasña ko juinche'e sen juaxruxin nge'e kuitun'en sen ti kuajon ndo Dio, ko sen me'e kaxon tsikayé'e sen Espíritue ndo, ⁵ sen ó juinche'e juaxruxin tin'en chijnie ndo Dio, ko no'e sen xixi ijíé juachaxin tsake'e nchakon tsij nunte natjúá ⁶ ko síá sen me'e ikjan sen sinche'e sen ti ndako'a, sen me'e í jua'í sinche'eni xixi xrokjan tsitikaon sen ndo Dio xixi xranchi je'e sen íjngo xrokuasintjian sen chjen'en ndo Dio, ndo Jesús, nganito ntáa ko íjngo tsjanao sen ndo. ⁷ Ko sen kuayé'e chijnie ndo, sen me'e ste sen xranchi inche tí'i inda nchakon soji tji ichrin ko chaxro tangi ino ko ika ti tenga chujni ko

kueya tsee xejo ixi juinchenchaon ndo Dio nunte me'e. ⁸ Ko siá nunte me'e je'o chá'a tsangi, ti binga nti'a xro'an tjintee, ko chá'a me'e tsayé'e cha juañaue ndo Dio, ko je'o jichón'en cha xroche cha.

Soji titikaonna ndo Dio

⁹ Maski ja'in soji stenichjana, ja'anta kichuuna, nónana ixi ja'anta tikinixinnta ndo Dio ixi kuantsjengí'e ndo ijié kuachónnda asáanta. ¹⁰ Ixi ndo Dio tsango jian ndo, me'e xrotjáñe'a ndo ti jian stench'e'enta ko ti tingijnanta sen kichuunta, sen tjúá aséen, jaña tjakoxinnta ixi nduaxin tjue'enta ndo Dio. ¹¹ Ko tja'onna ixi ngujngu ja'anta tsjáqoxinnta ixi juaxruxin nche'enta kain me'e, jaña tsjakonta ixi stechon'ennta nge'e ndachro ndo Dio tsajon ndo. ¹² Ko tjaun'ana tsaxi tsosa'anta. Jan'anna tja'onna sinche'enta xranchi sen nduaxin chuntia ndo Dio, ko sen me'e stetayé'e sen nge'e tsindachro ndo Dio tsjtun'en sen.

Ti ndachro ndo Dio tsjtun'en sen

¹³ Nchakon ndo Dio tsindache ndo ndo Abraham ixi tsajon ndo naa nge'e tsjtun'en ndo Abraham méxin je'o je'e ndo Dio tsinichjabin aséen ndo ixi xro'an ngisen ícha ijié ixi je'e ndo, ko ndachro ndo nduaxin tsajon ndo nge'e ndachro ndo. ¹⁴ Ko ja'in tsindachro ndo Dio: “Nduaxin jan'an sintanchaoan, ko kueya ichjan tsachrjenixian ja'a.” ¹⁵ Ko ndo Abraham nduaxin chón'en ndo, me'e kuayé'e ndo ti tsindachro ndo Dio tsjtun'en ndo. ¹⁶ Nchakon naa ngisen nichjabin inaa ngisen ixi nduaxin sinche'e sen ti ndachro sen, xrokonda sen me'e ícha ijié sen o ícha tituan'an sen ixi jaña sincheye'a kichuu sen ko í tsjakaxin'a sen. ¹⁷ Ndo Dio tjaun ndo juako'e ndo chujni ixi je'e ndo nduaxin tsajon ndo ti ndachro ndo, méxin, je'o je'e ndo nichjabin aséen ndo, ko ti ndachro ndo xro'an nge'e tsindoxin ixi je'e ndo noe'a ndo ncheya ndo. ¹⁸ Jii yuu nge'e tsinichja ndo Dio me'e jua'i tsindoxin: ti je'o je'e ndo nichjabin aséen ndo ko ti tsindachro ndo tsjtun'en sen titikaon ndo, ko ndo Dio jua'i sincheya ndo; ko me'e ícha sinchesojina ixi xrochuntiana ixi je'e ndo xrochjajna ndo ti tsindachro ndo. ¹⁹ Ko ti stehuntiana ndo, me'e sinchesoji aséejna xranchi chika stehruaxin ntábarco, ko xranchi chika me'e jaña jajna chondana nge'e stehruaxinna tsatsingatu'e tuenxin velo jii ni'ngo ti jii ngajní, ko me'e nchenojna ixi tsayé'ena ti tsajon ndo Dio. ²⁰ Nti'a kuixin'in ndo Jesús, me'e kuantje'e ndo cha'o tsixin'in jajna, me'e je'e ndo ikjan ndo naa ndotaana ícha tetuan'an, ko je'e ndo ndotaana tsake'e ndo kainxin nchakon xranchi bake'e ndo Melquisedec.

7

Ndo Jesús naa ndotaana xranchi ndo Melquisedec

¹ Ndo Melquisedec naa rey kuetuan'an tjajna Salem ko ndotaana ne'e ndo Dio jii ngajní, kuachrje ndo kuayé'e ndo ndo Abraham nchakon kjanxin ndo Abraham ti kuetoka'o ndo ikaxin xi rey ko juacha ndo, ko ndotaana Melquisedec juinchenchaon ndo ndo Abraham. ² Jaña kaxon ndo Abraham kuajon ndo ngajin ndo Melquisedec itexin ti kainxin nge'e tsijacha ndo ti ikjui ndo kue'to ndo ko juacha ndo ngajin ikaxin xi rey. Ko nombree ndo Melquisedec xrondachro “naa rey tsango jian nchéña ijié”; ko ti rey ne'e tjajna Salem, me'e xrondachro “naa

rey tjaun'a tsetoni.”³ Noe'ani ngisen ikjui ndotée ndo Melquisedec ko ngisen ikjui janée ndo ko ngisen ikjui sen tachrí'e ndo; ko noe'ani ngixe'e nchakon tsijongi'e ndo ko noe'ani nchakon tsiken'en ndo. Méxin, je'e ndo xraje'o ndo xranchi Chjen'en ndo Dio, ko je'e ndo naa ndotaana tsake'e kainxin nchakon.

⁴ Jian tsje'enta ixi ndo Melquisedec ícha baketuan'an ndo, méxin, ndo Abraham, ndo tachrí'ina xranchrjen, tsichjée ndo ndo Melquisedec ti texin ti kain nge'e tsijacha ndo nchakon tsike'to ndo ngajin ikaxin xi rey ko chujnie xa. ⁵ Ko ley tsikjin ndo Moisés ixi sen taana, sen tsikachrjenixin ndo taana Leví, je'e sen tikinixin'en sen tsayé'e sen ti texin ti kain nge'e chónnda chujni, maski kichuu sen, ixi kain sen tsikachrjenixin sen ndo Abraham. ⁶ Ko ndo Melquisedec, maski kuachrjenixin'a ndo ndotaana Leví, kuayé'e ndo ti texin nge'e kuajon ndo Abraham, ko juinchenchaon ndo ndo Abraham, ndo kuitun'en nge'e ti tsindachro ndo Dio. ⁷ Ko kaina nojna ixi naa sen ícha ijié ko ícha tetuan'an, me'e sen tikinixin'en sinchenchaon* inaa sen. ⁸ Kain sen taana tayé'e ti itexin nge'e tajon chujni, sen taana me'e chujni jii ngata'a nunte ko xranchi kain chujni, ten'en sen kaxon. Ko xroon chijnie ndo Dio nichja xroon ixi ndo Melquisedec xrajíi ndo xranchi naa sen jichón. ⁹ Ko chao xrondachroni ixi ndo Leví ko kain sen taana tachrjenixin ndo, sen stetayé'e ti texin nge'e tikinixin'en sen, kaxon je'e sen ó juenga sen 'nā ngajin ndo Melquisedec nchakon juenga ndo Abraham 'nā ti texin nge'e ngajin ndo Melquisedec ixi je'e sen Leví kuachrjenixin sen ndo Abraham. ¹⁰ Ko chao xrondachrona ixi Ndotáina Abraham ó jitika'o ndo sen tsachrjenixin ndo ngaxin'in aséen ndo, nchakon kuachrje ndo Melquisedec ko kuetan kichuu sen ko juinchenchaon ndo Melquisedec ndo Abraham.

Ndo Jesús xranchi ndo Melquisedec ndo

¹¹ Chujni tjajna Israel kuayé'e ley juako sen taana levita, sen kuachrjenixin ndo Aarón, ko siá nduaxin ley me'e xrokontjuáxin aséen sen, íxrokonda'i xrokonoxin inaa ndotaana; ndotaana me'e kuachrjenixin'a ndo ndo Aarón, je'e ndo xrobake'e ndo xranchi ndo Melquisedec. ¹² Ixi xranchi kujj inaa ndotaana ícha ijié, jaña xrokonda tsindoxin ley kaxon. ¹³ Ko ti nichja xroon chijnie ndo Dio ixi Ncháina, je'e ndo kuachrjenixin ndo inaa tjajna tikinixin'en tjajna Israel, ko tjajna me'e ninaa sen juinche'a sen xra nche'e ndotaana. ¹⁴ Ko jaina jian nojna ixi Ncháina tsikachrjexin ndo tjajna Judá, ko ndo Moisés tsichronga'i ndo ixi tjajna me'e xrokuachrjenixin naa ndotaana.

¹⁵ Ko ícha jian tienxinna ixi ndotaana natjúá tsjj me'e naa ndotaana tonoxin xranchi ndo Melquisedec. ¹⁶ Ko je'e ndo je'a ikjan ndo naa taana xranchi nichja ley ixi xrokonda tsinche'e sen ngisen tsíxin naa sen tsikachrjenixin naa sen tsango jian. Ko je'e ndo Jesús naa ndotaana ícha tetuan'an ixi nai'a tsitjáña ndo. ¹⁷ Ko ja'in nichja ndo Dio ixi Ncháina:

Ja'a naa ndotaana tsake'e kain nchakon,
ko xrochonda juachaxin xranchi ndo Melquisedec.

¹⁸ Méxin, ti baketuan'an ley sa'ó, jai ó komé'e ley me'e, ixi ítunda'i ko íxro'an xrée ley me'e. ¹⁹ Ti ley kuajon ndo Moisés jua'i kuindoxin ti

* 7:7 7:7 sinchenchaon bendecir

ndako'a kuanche'e chujni. Ko jai kuaxi inaa ley ícha jian, ko ley me'e ícha tsingijnana tsonchjiñe'ena ngajin ndo Dio.

²⁰ Ko ndo Dio je'o ndo nichjixin aséen ndo ixi ndo Jesucristo nduaxin naa ndotaana chónða ijíe juachaxin ²¹ ixi kaxin sen kuayé'e sen xrée taana ko ndo Dio nichjixin'a ndo sen taana. Ko ndotaana ji'i, ndo Cristo, ndo Dio nichjixin ndo ixi aséen ndo ixi je'e ndo Cristo xrokjui naa ndotaana, xranchi jitaxin xroon chijnie ndo Dio:

Ncháina Dio je'e ndo nichjixin ndo aséen ndo

ko ti nichja ndo me'e tsindoxin'a:

Ja'a naa ndotaana tsake'e kainxin nchakon,

ko xrochonda juachaxin xranchi ndo Melquisedec.

²² Méxin, ndo Jesús je'e ndo ndachro ndo ixi juachaxin jii jai ícha tjintee ixi juachaxin bake'e sa'ó. ²³ Bake'e kueya sen juinche'e sen ixrā taana ko bakinteken'en sen, méxin í jua'i juinche'e sen ixrā me'e.

²⁴ Ndo Jesús ti kuayé'e ndo ixrā me'e ne'e taana ícha tetuan'an, í jua'i inaa nā tsayé'e nā ixrā me'e ixi je'e ndo tsechón ndo kain nchakon.

²⁵ Je'e ndo chónða ndo ijíe juachaxin, ixi chujni tsonchjiñe'e ngajin ndo Dio, je'e ndo Jesús chao tsantsjengí'e ndo ti ndako'a nche'e sen, ixi je'e ndo tsechón ndo kain nchakon ko je'e ndo kain nchakon tinóatée ndo ngajin ndo Dio ixi chujnie ndo.

²⁶ Je'e ndo Jesús ndotaana ícha tetuan'an, me'e ndo xrokondajna ixi tsango tjúá aséen ndo ixi xro'an ijíe sínká ndo ko tonchjiñe'a ndo ngajin chujni ndakua'i nche'e, méxin ndo Dio kuajon ndo juachaxin kuajin'in ndo Jesús ngajni ko kuayé'e ndo juachaxin ícha tsetuan'an ndo. ²⁷ Je'e ndo xrokonde'a ndo tsóña ndo iko xranchi ikaxin sen taana, sen xrokonda tsóña sen iko ngujngu nchakon tsoméxin jíee sen ko tjume'e tsóña sen iko tsoméxin jíee chujni tjajnée sen. Ndotánajna je'e ndo je'o naa nchakon kuajon ndo jnié ndo ko kuen'en ndo ixi jajna.

²⁸ Ley kuajon ndo Moisés, ley me'e chronga xranchi bajinche'e sen taana ícha tetuan'an, ko sen taana me'e naa chujni yama ijíe xranchi ngixe'i chujni. Ko tjume'e je'o ndo Dio nichjixin ndo aséen ndo ko ndache ndo Chjen'en ndo ixi je'e xjan xrokjan xjan naa taana ícha tetuan'an ko je'e xjan xro'an ijíe chónða xjan ixi tsango jian xjan, ko jaña tsake'e xjan kain nchakon.

8

Ixi ndo Jesús tì'xin naa juachaxin natjúá

¹ Ti ícha tjintee stenichjana ixi ndotánajna, ndo ícha tetuan'an, jii ndo ngajni, ndatsjonxin jian ti tetuan'an ndo Dio, ² ko je'e ndo nche'e ndo ixrā ngaxin'in ni'ngo tsijnchekonchjian ndo Dio, ni'ngo nduaxin; je'a ni'ngo juinchekonchjian chujni. ³ Kain ndotaana ícha tetuan'an tsikayé'e ndo ixrā ixi tsajon ndo nge'e tsayé'e ndo Dio ko tsóña ndo iko tsoméxin jíee ni tjajnée ndo. Méxin, ndo Jesucristo kaxon xrokonda tsajon ndo xrojan nge'e. ⁴ Siá je'e ndo xrobake'e ndo ngata'a nunte xasintajni, je'e ndo xrojuinche'a ndo xrée naa ndotaana, ixi nti'i ó jii ndotaana tajon nge'e xranchi tsiketuan'an ley kuajon ndo Moisés.

⁵ Sen taana, sen ste nti'i nche'e sen xrā ko stetansaya sen xranchi nge'e jiton'en ngajni. Ko nojna kaxon ixi me'e kuituen'en ndo Moisés ixi xrojuinchéña ndo ni'ngo manta xranchi ndo Dio tsindachro ndo: "Jian tsje'e kain nge'e xranchi jii ni'ngo juako'a ngata'a ijna." ⁶ Ko

ndotánaína, Jesús, ndo ícha tetuan'an, je'e ndo kuayé'e ndo naa ixra ícha jian me'e je'e ndo tinóatée ndo ixi jáina, ko me'e juinchéña ndo naa juachaxin natjúá ko tsajon ndo ícha jian nge'e tsayé'ena.

Juachaxin sa'ó itunda'i jai

⁷ Siá juachaxin sa'ó nduaxin xrokuindoxin ti ndako'a kuanche'e chujni, íxrokonda'i xrokonoxin juachaxin yuxin. ⁸ Je'e ndo Dio bikon ndo ixi juachaxin sa'ó kuitikaon'a na ko kuindoxin'a ti kuanche'e na, méxin, ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Ncháina Dio ndachro:

Tsií nchakon jan'an tsajon inaa juachaxin natjúá ngajin ni tjajna Israel ko ni tjajna Judá.

⁹ Juachaxin ji'i je'a xranchi juachaxin sa'ó kuajon ngajin sen tachrí'anta xranchrjen,

nchakon jan'an kuantsjexin sen tjajna Egipto;

ko je'e sen kuitikaon'a sen ti juachaxin kuetuan'an sen,

méxin, jan'an kuintu'a sen, ichro Ncháina Dio.

¹⁰ Juachaxin sintaña ngajin tjajna Israel ti tsatsingaja kaxin nano,

ja'in tson'en, ichro Ncháina Dio:

Jan'an sintaxraxa'on sen ley tsitikaon sen,

ko xrokjin ley me'e गया aséen sen.

Jan'an xrokjanna ndo Dio ne'e sen,

ko je'e sen, sen tjajnána.

¹¹ Ko íxrokonda'i ixi ikaxin sen sinchekuen'en kichuu sen

xranchi xrochuntia sen Ncháina,

ixi nchakon me'e kain ichjan nchínchín ko kain sen ícha icha xrochuxinna sen jan'an.

¹² Ko jan'an sintama'a kain ti ndako'a juinche'e sen

ko jan'an íxroxraxaon'a ijié kuachóna sen.

¹³ Ti ndachro ndo Dio ixi ti juachaxin natjúá me'e xrondachro ixi juachaxin sa'ó ó jitjexin juachaxin ko íse'a tsitjáña juachaxin me'e.

9

Ni'ngo jii ngata'a nunte xasintajni

¹ Juachaxin sa'ó baketuan'an xranchi xronichje'eni ndo Dio ngaxin'in ni'ngo jii ngata'a nunte xasintajni. ² Ni'ngo manta ja'in konchjian: sa'ó jii luga ndatin'in Luga Tjúá ko nti'a jii lugee chika candelero ko mesa ti no jita'a nutja tsikonchaon tikinixin'en ndo Dio.

³ Tuenxin velo bake'e luga yuxin, ti ndatin'in Luga Tsango Tjúá. ⁴ Nti'a bake'e naa altar tsikonchjianxon jeoxón chika oro ko ngata'a nti'a bachexin tsjoxraxé ko nti'a bake'e kaxon arca ne'e juachaxin ko nchijii arca me'e jitsáa jeoxón chika oro. Nti'a jixin'in naa ichi jichóna nutja ndatin'in maná kujxin ngajni. Nti'a jii kaxon ntakuto'e ndo Aarón, ntaá tsixechji; ko jii ixrotabla jitaxin ley sikajon ndo Dio ngajin chujni.

⁵ Ngata'a arca bake'e yuu sen ángel tsikóñaxin chika oro ndatin'in querubin, ko ti ste sen querubin me'e xrondachro nti'i tetuan'an ndo Dio, ko sen querubin ixi nene'e sen jitabatjaxin sen ntachja tijexin arca ti bakoméexin jíee sen. Ko jai xrokonda'i tseki'anta ícha kondee ji'i.

⁶ Ko tsikonchjian kain ji'i, ko tjume'e sen taana nanao tixin'in sen ni'ngo tsikonchjianxin manta, ti luga tjúá ixi tajon sen juasaya ngajin ndo Dio. ⁷ Ko ti luga yuxin, ti ícha tjúá, je'o ndotaana ícha tetuan'an

tixin'in nti'a, je'o naa nchakon ngujngu nano; ko nchakon tixin'in ndo xrokonda tsixin'inkao ndo jnié iko, tsoméxin ti ndako'a juinche'e ndo ko tsoméxin ti ndako'a juinche'e ni tjajnée ndo. ⁸ Me'e Espíritue ndo Dio ícha tjúá nchenojna ixi siá xrajú luga tjúá, ko nti'a bakayéexin ndo Dio juasaya, méxin, jua'i xrokuixin'in ngixe'i ngisen ti luga ícha tjúá. ⁹ Kain ji'in je'o jitjakoxin nge'e nojna jai, ixi kain nge'e ti bakajon chujni ko ti iko ten'en chónnda'i juachaxin ixi tsindoxin ko tsontjúá aséen chujni tajon juasaya ngajin ndo. ¹⁰ Ixi ji'i je'o tajon juachaxin nge'e sineni ko tsi'ini o nge'e sinche'ani ixi jaña tsachrje'eni ti ndako'a. Kain ji'i bingijna tsitjaja nchakon ndo Dio kuindoxin ndo kain nge'e ko kuajon ndo naa nge'e ícha jian.

Ndo Cristo kuajon ndo jnié ndo ko kuen'en ndo ixi chujni

¹¹ Ko ndo Cristo ó kujj ndo, ko jai je'e ndo ndotaana ícha tetuan'an ko je'e ndo chónnda ndo nge'e ícha jian ti nandá tsij. Ko ti ni'ngo nche'e ndo ixra, ni'ngo ícha jian ixi ni'ngo me'e je'a konchjianxin itja chujni, ni'ngo me'e tikinixin'a nunte xasintajni. ¹² Ndo Cristo ó kuixin'in ndo ti luga ícha Tjúá, ko íkuajon'a ndo jnié kubito o jnié kuxintachjan. Na'i. Je'e ndo kuajon ndo jnié ndo, naakuaxixion naa nchakon kuixin'in ndo nti'a, ixi me'e juenga ndo 'na ko me'e naakuaxon kuantsje ndo ijje kuachónnda chujni, me'e kuayé'e jaina tsechónna kain nchakon.* ¹³ Siá nduaxin jnié kuxinta ko jnié kubito ko nteso'e kuxintachjan kunchri, tsichexin ngata'a altar, nteso me'e tsikitée kain chujni tjúá'i, nteso ko jnié iko chónnda juachaxin sinchetjúá je'o cuerpoe na. ¹⁴ Siá me'e chónnda juachaxin, jnié ndo Cristo ícha chónnda juachaxin, ixi juachaxien Espíritue ndo Dio jichón kain nchakon, ndo Cristo kuen'en ndo ixi chujni, ko kuen'en ndo ixi jaña ndo Dio xrokuayé'e ndo ndo Cristo xranchi naa nge'e tayé'e ndo, ko je'e ndo Cristo xro'an ijje chónnda ndo. Méxin, jnié ndo ícha sinchetjúá aséeina ko kain ti ndako'a juintu'una, me'e jai chao sinche'ena ixra ngajin ndo Dio, ndo jichón.

¹⁵ Méxin, ndo Jesucristo, je'e ndo nichjaxinna ndo ixi naa juachaxin natjúá. Ixi je'e ndo Cristo kuen'en ndo ixi chujni, me'e komé'e ti ndako'a juinche'e sen ixi batitikaon'a sen ley sa'ó; ko sen tsikiye'e ndo Dio jai chao tsayé'e sen ti tsindachro ndo tsitun'en sen, naa nge'e nai'a tsjexin. ¹⁶ Méxin, siá jii naa xroon jitaxin ixi xrojan ngisen tsayé'e naa herencia, xroon me'e tsaxi tsitee xroon nchakon tsen'en ngisen ti tsajon herencia me'e. ¹⁷ Xroon xrochjeyaxin herencia, xroon me'e tjinte'a xroon siá xrajichón ngisen kuituan'an konchjian xroon; je'o nchakon tsenjan sen, me'e tsaxi tsitee xroon. ¹⁸ Méxin, juachaxin xrangíxixión tsiketuan'an ndo Dio kuaxi kuitee nchakon kuaxi kuintjí jnié iko. ¹⁹ Ndo Moisés tsichronga ndo kain nge'e ti tsindachro ley jitaxin ixrotabla kuin'en kain ni tjajna; ko tjume'e kua ndo chjuen kutuchjon, chjon játse, ko kaxon tu'o ntaq hisopo, ko tjume'e kuataxin jnié kuxintachjan ko jnié kubito ko kuintekjaxin inda, tjume'e kuintjitée ndo xroon jitaxin ley kuituan'an ndo Dio ko kuintjitée ndo kain chujni tjajna. ²⁰ Ko ndo Moisés ndachro ndo: "Ijnj ji'i tsjakoxin ti juachaxin kuetuan'an ndo Dio tsitikaonnta." ²¹ Ndo Moisés bikitée ndo ijnj ni'ngo ko kain nge'e ti tunda ngaxin'in ni'ngo.

* 9:12 9:12 tsechónna kain nchakon vida eterna

22 Ja'in ndachro ley ixi kain nge'e xrokonda tsontjúáxin ixi ijñi; ko jua'i tsomé'e ti ndako'a juinche'e chujni siá tsintji'a jnié iko.

Ti kuen'en ndo Cristo me'e tsoméxin ti ndako'a

23 Méxin, xrokonda tsen'en iko ixi tsontjúáxin kain nge'e ti jii nti'i ngata'a nunte xasintajni, kain ji'i tjakoxin nge'e jii ngajni; ko ti nge'e jii ngajni xrokonda naa nge'e ti ícha tjintee tsen'en ixi jnié iko jii ngata'a nunte.

Ti kuen'en ndo Cristo me'e chao tsantsje jíee kain chujni

24 Ixi ndo Cristo kuixin'a ndo ni'ngo tsikonchjianxin itja chujni, ko me'e je'o tjako ixi jii naa ni'ngo ngajni, nduaxin tjintee. Me'e je'e ndo kuixin'in ndo ngajni ko jai jii ndo ti jii ndo Dio ko nti'a jinichjixin ndo ixi jajna. 25 Ko je'e ndo je'a kuen'en ndo itsjé vez xranchi nche'e Ndotaaana judío, ndo ícha tetuan'an, ixi tixin'in ndo luga tsango tjúa ngujngu nano me'e tsajon ndo jnié iko, ijñi je'a jnié je'e ndo. 26 Siá jaña xrojuinche'e ndo Cristo xrokonda xrokuen'en ndo itsjé vez ti xrangixixión kóña nunte xasintajni. Ko jai ó tuinxin tsjexin nunte xasintajni, me'e ndo Cristo konoxin ndo ko kuen'en ndo naakua vez ixi sinchemé'e ndo ti ndako'a juinche'e chujni. 27 Méxin, jaña xrokonda tsen'en chujni ste ngata'a nunte naakua vez, ko tjume'e ngajni tsóñexin na ijie ti nge'e juinche'e ngujngu chujni. 28 Jaña kaxon ndo Cristo naakua vez kuen'en ndo ixi tsoméxin jíee kueya chujni. Ko tjume'e tsji ndo ijngo, ko nchakon me'e ísinchemé'a ndo ti ndako'a juinche'e chujni. Je'e ndo tsji ndo tsajon ndo juachaxin stechón kain chujni stechón'en xrokjan ndo.

10

1 Ixi ley kuetuan'an ndo Moisés je'o tjakoxin inaa juachaxin ícha jian tsji, ko ti kuetuan'an ndo me'e, je'o konoxin xranchi naa ts'a'on ko jua'i kuantsje ti ndako'a kuachóna chujni. Méxin, ngujngu nano bakonchjiñe'e sen ngajin ndo Dio ixi bakajon sen jnié iko tsiken'en. 2 Ko siá ley me'e nduaxin xrojuinchemé'e ti ndako'a kuanche'e sen, íxroxaxaon'a sen nge'e ti ña'i juinche'e sen ko íxrokuajon'a sen iko xrokuen'en. 3 Ko ti tóña sen iko ngujngu nano je'o nchexraxaon sen ti ndako'a juinche'e sen, 4 ixi jnié kuxinta ko jnié kubito jua'i juinchemé'e ti ndako'a juinche'e chujni.

Ti kuen'en ndo Cristo ixi jajna

5 Méxin, nchakon ndo Cristo kujñi ndo ngata'a nunte xasintajni ndache ndo ndo Dio:

Ja'anta tjaun'anta iko tsen'en

ko tjaun'anta ninaa nge'e tsaye'enta.

Na'i.

Ja'anta juincheñaninta xranchi naa chujni

6 ixi ja'anta nta'inta juaxruxin jnié iko ko ikaxin nge'e xrokuajon chujnianta,

ixi me'e xrokoméexin ti ndako'a juinche'e na.

7 Méxin, ja'in ndachrjan: “Nti'i ritjén jan'an xranchi nichja xroon jitaxin chijnie ndo Dio

ko jan'an tsitika'on ti tjaun ja'anta, Dio.”

8 Ndachro ndo Dio sa'ó ixi tjaun'a ndo ko nche'a ndo juaxruxin iko tsen'en ko xro'an nge'e ti jii ngata'a nunte xasintajni tsoméxin

ti ndako'a juinche'e chujni, maski jaña kuituan'an ley kuajon ndo Moisés. ⁹ Tjume'e ndachro ndo Cristo: "Nti'i jui'i xixi sinta'a ti ja'anta tjaunnta, Dio." Me'e xrondachro ndá'a tsakéenta ti xrajon jnié iko tsoméxin ti ndako'a xixi jai kujni inaa ijni ícha tjintee. ¹⁰ Ndo Dio juinchetjúa ndo aséeina xixi ndo Jesucristo kuitikaon ndo xranchi tjaun ndo Dio ko je'e ndo kuen'en ndo xixi jaina naakua naa vez, ko me'e kuitee kain nchakon.

¹¹ Kain ndotaana judío tonchjiñe'e ndo ngajin ndo Dio ngujngu nchakon ko tóña ndo iko tsoméxin ti ndako'a juinche'e ni tjajnee ndo, ko ijni me'e chónnda'i juachaxin tsoméxin ti ndako'a juinche'e na. ¹² Ko ndo Jesucristo naakua naa vez kuen'en ndo xixi jaina ko tjume'e bake'e ndo ndatsjonxin jian ti jii ndo Dio. ¹³ Ko nti'a jichón'en ndo tsjexinja kain ni ningakon'en ndo tsake'e na ngangi tutée ndo. ¹⁴ Méxin, jaña naakua naa vez xrajon ndo, xranchi naa nge'e tjintee kuayé'e ndo Dio, xixi jaña ícha juinchejian ndo chujni tikiñixin'en ndo. ¹⁵ Ko Espiritue ndo Dio nduaxin nchenoña ji'i, me'e tsindachro ndo:

¹⁶ Jan'an sintañña naa juachaxin ngajin chujnina tsatsingaja nchakon ji'i, ichro Ncháina.

Tsakée chijnina ngaya aséen na,
ko kaxon xrokjin chijni ngaya jaa na.

¹⁷ Ko kaxon ndachro:

Íxroxaxaon'a jan'an ti ndako'a ko ti ña'i juinche'e na.

¹⁸ Jaña siá ó komé'e ti ndako'a juintu'una, íxrokonda'i xroxrajon ícha ijni tsoméxin ti ndako'a juintu'una.

Xrokonda xrochuntiana ngajin ndo Dio

¹⁹ Kichuuna, jai íxro'an nge'e tingakoña, ó chao tsixin'inna ndo'a ndo Dio, nchia ícha Tjúa, juasiexin jnié ndo Jesucristo, ²⁰ xixi je'e ndo kuantje'e ndo naa cha'o natjúa tsayéxinna juachaxin tsechónna kain nchakon; cha'o me'e tsatsingatu'e velo ko me'e xrondachro xixi je'e ndo kuen'en ndo xixi jaina. ²¹ Ndo Jesús, Ndotánajna ícha tetuan'an, je'e ndo tetuan'an ndo ndo'a ndo Dio. ²² Méxin, chao tsonchjiñe'ena ngajin ndo Dio xixi jaina chuntiana ndo xixi je'e ndo ó juinchetjúa ndo aséeina, ko xrokjui xranchi inda tjúa junemáxin ndo cuerpoña, ko me'e aséeina ísinchexraxaon'ana ti ndako'a juintu'una. ²³ Soji chuntiana ko jian tsitikaonna xixi nduaxin tsayé'ena ti tsajon ndo xixi je'e ndo nduaxin nche'e ndo ti ndachro ndo. ²⁴ Jian tsje'ena xranchi tsingijna kichuuna, xranchi xrotjue'e kichuuna ko je'o ti jian sintu'una. ²⁵ Ko tsintue'ana xroxra'una nchakon xra'oni ti xrotsjeni ngajin ndo Dio xranchi nche'e íkaxin sen. Jaina chaxro xronichje'e kichuuna, xixi ó jitonchjiñe'e nchakon xrokjan Ncháina Jesucristo.

²⁶ Siá ó kuichuxinna chijni jian ko xrastenche'ena ti ndako'a, ko ó noña xixi xrojuinche'ana me'e, í xro'an nge'e jii tsayé'e ndo Dio xixi sinchemé'e ndo ti ndako'a juintu'una, ²⁷ ko jaña je'o xrochon'enna tsoña ijie, ko xrochena xranchi xroche chujni ningakon'en ndo Dio. ²⁸ Sa'ó siá xrojan ngisen baktikaon'a ley kuetuan'an ndo Moisés, ko siá jii yuu o ní sen bikon nge'e kon'en, í jua'i tsikonóeni chujni me'e, xrokonda tsen'en chujni. ²⁹ Xraxaonnta xranchi ícha tangi tson'en ni xronichja kontree Chjen'en ndo Dio, ko ni titikaon'a juachaxin chónnda jnié xjan. Ni xraxaon jaña kaxon nichjangí'e na Espiritue ndo Dio, ndo tjaunna, ko titikaon'a na jnié ndo Cristo kujxin juachaxin natjúa, ko ijni

me'e juinchetjúáxin ndo Dio aséen sen titikaon chjen'en ndo. ³⁰ Nojna ixi tsindachro Ncháina: "Jan'an tikinixinna sintaña ijie, jan'an xrotjá'a na ti tikinixin'en na ixi ti ndako'a juinche'e na." Kaxon tsindachro: "Ncháina sinchéña ndo ijie ngajin ni tjanéé ndo." ³¹ Tsango tangi tson'enni siá tsitikaon'ani ndo Dio, ndo jichón.

³² Ko ja'anta xraxaonnta xranchi tangi junta'anta na nchakon kuaye'enta xro'i tingasáña ne'e ndo Dio, ko soji kuinteenta nchakon me'e. ³³ Kaxin ja'anta tsango chinga ntatjunta na ko kain ni tjana bikon na bikaonta ko kaxinnta jaña junta'anta na kaxon. ³⁴ Ko ja'anta bikonóe'enta kaxon kain sen xraxin'in na ngaxin'in ndo'achjiso, ko tsjangaxin'anta ti kuantjsa'anta na kain nge'e tjintee kuachondanta, ixi no'anta ixi ngajni xrochondanta naa nge'e ícha jian ko nai'a tsjexin. ³⁵ Méxin tintue'anta ti chuntianta Ncháina ixi me'e tsayéxinnta naa nge'e ícha tjintee. ³⁶ Nchakon tsikaonnta ko ti tsuyaku'anta na, me'e xrokonda soji tsinteenta ko tsitikaonnta ti tjaun ndo Dio, me'e tsaye'enta ti tsindachro ndo. ³⁷ Ixi jaña ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Tuinxin, tsango tuinxin tsji ngisen ndachro xroon xrokjan,
ko ítsonchrjen'a tsji ndo Jesús.

³⁸ Sen chuntiana jan'an ko tjúa aséen sen,
me'e sen tsechón kain nchakon;

ko siá xrokjan sen sinche'e sen ti ndako'a, jan'an tsake'a juaxruxin
ngajin sen.

³⁹ Ko jaina je'a xranchi chujni ikjan nche'e ti ndako'a ko ni me'e itsji
na ti jii xro'i chexin ni ndako'a nche'e. Jaina tsjachana itsjina ngajin
ndo Dio ixi jaina chuntiana ngajin Ncháina.

11

Ti chúntiani

¹ Ti nduaxin chuntiana ndo Dio me'e nojna ixi tsayé'ena nge'e
stechon'enna, ko nduaxin nojna ixi jii nge'e tsayé'ena, maski tikon'ana.
² Ndo Dio jian kuayé'e ndo sen tachrí'ina ixi je'e sen nduaxin chuntia
sen ngajin ndo.

³ *Ti chuntiana ngajin ndo Dio me'e nojna ixi je'e ndo tsi-
jinchekonchjian ndo nunte xasintajni ko ngajni ko ti tikonni kóñaxin
ti tikon'ana.

⁴ Ko ti kuachúntia ndo Abel, me'e kuajon ndo naa nge'e ícha jian
kuayé'e ndo Dio, ko ndo Caín, na'i. Ko ndo Dio jian nichja ndo ixi ndo
Abel ixi tsango jian kuanche'e ndo, méxin kuayé'e ndo nge'e kuajon
ndo Abel, ko maski ó sée kuen'en ndo Abel, ti kuachúntia ndo ndo Dio,
me'e xrajnichja jai.

⁵ Ixi ti kuachúntia ndo Enoc ngajin ndo Dio, je'e ndo kuen'a ndo ixi
ndo Dio sabikao ndo ndo Enoc ngajni, ko ndakuitja'i na ndo ixi sakjui
ndo ngajni. Xroon chijnie ndo Dio ndachro ixi ndo Enoc nchakon
bake'e ndo nti'i tsango kuachúntia ndo, méxin, ndo Dio bake'e ndo
juaxruxin. ⁶ Ko ndo Dio take'a ndo juaxruxin ngajinna siá jaina
chuntia'ina ngajin ndo ixi siá tsonchjiñe'ena ngajin ndo xrokonda
tsitikaonna ixi je'e ndo nduaxin jii ndo, ko tsajon ndo nge'e tsayé'e
sen nduaxin rué'e ndo.

⁷ Ti chuntia ndo Noé ngajin ndo Dio, nchakon ndo Dio ndachro ndo nge'e xrokon'en, ndo Noé maski xratikon'a ndo nge'e me'e, kuitikaon ndo, méxin juinchekonchjian ndo naa ntábarco ixi jaña xrokuitjáña'i sen ndo'a ndo. Ko ixi ti chuntia* ndo Noé ngajin ndo Dio, je'e ndo kuayé'e ndo nge'e jian tajon ndo Dio ngajin ni nduaxin chuntia ndo, ko ndo Noé nichje'e ndo chujni ko je'e na kuitikaon'a na, méxin, kuitjáña na.

⁸ Ko ti kuachúntia ndo Abraham ngajin ndo Dio, nchakon kuiye'e ndo ndo Abraham, je'e ndo kuitikaon ndo, ko kuachrxjin ndo tjanée ndo ko sakjui ndo ti nunte xrokuajon ndo Dio, maski noe'a ndo no jii nunte me'e. ⁹ Ko ti chuntia ndo Abraham ngajin ndo Dio, méxin, bake'e ndo ti nunte kuajon ndo Dio, ko bake'e ndo nti'a xranchi naa ni tsikí'xin ikjín. Ko ndo'a ndo naa nchia tsikóñaxin manta, ko kaxon jaña bake'e ndo Isaac ko ndo Jacob, ko je'e sen kaxon kuayé'e sen nge'e tsindachro ndo Dio tsajon ndo ngajin sen. ¹⁰ Ko ndo Abraham chón'en ndo naa tjana tsajon ndo Dio, ko tjana me'e tsitjáña'i tjana ixi ndo Dio juinchekonchjian ndo tjana.

¹¹ Ko jan Sara, janchri'e ndo Abraham, kuachúntia jan ndo Dio, ko maski jua'i banchejongi'e jan ichjan, ko je'e ndo Abraham ko jan Sara yui sen ó tachrii sen, je'e sen kuayé'e sen juachaxin ixi je'e jan Sara juinchejongí'e jan naa xjan xi, ixi chuntia jan ti ndachro ndo Dio jaña xrokon'en. ¹² Kaxon ndo Abraham, maski ó tsango tachrii ndo ko ó mero tsen'en ndo, xrabikon ndo ixi tsango kueya chujni tsachrjenixin ndo, ko kain sen ndo'a ndo me'e tsango kueya sen xranchi nchanotsé jii ngajni o xranchi nchese jii ngande'e ndachaon, ko jua'i tsekini sen.

¹³ Ko kain sen me'e ó kuen'en sen ko íkuayé'a sen ti tsindachro ndo Dio xrokuajon ndo, ko ixi chuntia sen ngajin ndo, maski bikon'a sen ti xrokuajon ndo, je'e sen kuitikaon sen, méxin, ché'e sen ko kuandachro sen ixi nunte xasintajni je'a ndo'a sen ixi nti'i nchion tinteeni xranchi ngisen tí'xin ikjín. ¹⁴ Ko sen jaña nichja ixi nduaxin je'a nía sen nti'i ngata'a nunte xasintajni, méxin ndachroxin xrustetjée sen ti no jii tjanée sen. ¹⁵ Ko siá tjaun sen xrokjan sen tjana tsikachrjenixin sen, chao xrokjan sen nti'a íjngo. ¹⁶ Ko na'i. Je'e sen tjaun sen naa tjana ícha jian, tjana me'e jii ngajni. Ko ndo Dio tosue'a ndo ixi xrojuinchekin'in sen ndo, ndo Dio ne'e sen, ko je'e ndo ó juinchekonchjian ndo naa tjana tsayé'e sen.

¹⁷ Ndo Abraham nduaxin chuntia ndo ngajin ndo Dio ko kuayé'e ndo nge'e kuajon ndo Dio, ko ndo Dio tjaun ndo xrokono'e ndo á nduaxin chuntia ndo Abraham ngajin ndo, méxin, ndo Abraham kuajon ndo chjen'en ndo, xjan Isaac, xranchi naa nge'e tsayé'e ndo Dio, maski chjen'en ndo, xjan naakuaxixion kuachóna ndo, ko maski tsindachro ndo Dio: ¹⁸ "Xjan Isaac tsachrjenixian itsjé chujni." ¹⁹ Ko ndo Abraham no'e ndo ixi ndo Dio nduaxin chóna ndo ijíé juachaxin sinchexechón ndo chujni tsiken'en. Ixi kuachúntia ndo Abraham, méxin ndakuen'a chjen'en ndo ko xranchi íjngo xrokuayé'e ndo xjan Isaac, ko jaña kon'en xranchi xroxechón xjan Isaac.

²⁰ Ko ixi chuntia ndo Isaac ngajin ndo Dio, me'e juinchenchaon ndo kayui chjen'en ndo, xjan Jacob ko xjan Esaú, ixi xrokuayé'e xjan naa nge'e jian tsij kaxin nano tjume'e. ²¹ Ko ndo Jacob chuntia ndo ngajin

* 11:7 11:7 chuntia tener fe

ndo Dio, méxin, nchakon ó xrokuen'en ndo, xrachao juinchenchaon ndo nguungu chjen'en ndo José, ko kuajon ndo juasaya ngajin ndo Dio, nchakon me'e ntakuto'e ndo jitosojixin ndo. ²² Ko ixi chuntia ndo José ngajin ndo Dio, nchakon ó xrokuen'en ndo, ndachro ndo ixi tsji naa nchakon sen israelita tsachrjexin sen tjanya Egipto, ko kuetuan'an ndo ixi nchakon satsjixin sen tjanya me'e satsikao sen kain nte'e ndo.

²³ Ndotée ndo Moisés ko janée ndo nduaxin chuntia sen ngajin ndo Dio, méxin, nchakon jongí'e ndo Moisés, je'e sen kuemá sen ndo ní nchanitjao ixi bikon sen ixi je'e ndo naa ichjan tsango chaxro jitsje'e xjan ko xrakuen'a sen nge'e tsiketuan'an xi rey ixi je'e xa tjaun xa xrokuen'en kain xjan xi, xjan israelita. ²⁴ Ixi ti chuntia ndo Moisés ngajin ndo Dio, me'e nchakon ó bangi ndo, chro'a ndo xrondache na ndo ixi je'e ndo chjen'en nchrichje'en xi rey ne'e tjanya Egipto. ²⁵ Je'e ndo xraxaon ndo ixi maski chjinga xrojuinckekao na ndo xranchi nckekao na sen tjanée ndo, ícha jian me'e ixi xroché'e ndo xrojuinche'e ndo ti ndako'a nche'e ni tjanya Egipto. ²⁶ Ko xraxaon ndo ixi ícha tjintee tangi xrokuatsinga ndo xranchi tangi xrokuatsinga ndo Cristo ícha tjume'e ixi xrochóna ndo kain nge'e tjintee jii tjanya Egipto, ixi je'e ndo jichúntia ndo tsayé'e ndo ti tjintee xrokuajon ndo Dio. ²⁷ Ko ixi ti chuntia ndo Moisés, me'e sajuixin ndo tjanya Egipto, ko xronka'i ndo xrokoñao xi rey ngajin ndo. Je'e ndo cháña chuntia ndo ndo Dio, ko jaña juinche'e ndo xranchi xrobikon ndo ndo Dio, ndo jua'i tikonna.

²⁸ Ko ixi ti chuntia ndo Moisés, me'e kuaxi juinchéña ndo kia pascua, ko kuetuan'an ndo ixi xrobingaxin ntachja ixi ijni, ixi jaña ndo ángel tóña chujni, jua'i naaxrokóñaxón ninaa xjan sa'ó, chjen'en sen israelita. ²⁹ Ko ixi ti chuntia sen israelita ngajin ndo Dio, me'e chao kuatsingatu'e sen Ndachaon† Játse, xranchi xrokjui sen ngata'a inche xema, ko kaxon ni tjanya Egipto tjaun na xrokuatsinga na, ko je'e na kjun'en na inda ko kuen'en na.

³⁰ Ko ixi chuntia sen israelita ngajin ndo Dio me'e jamangi naa tjatu'o ijié jingakuenxin tjanya Jericó, ti je'e sen kuaji sen ngandajin tjatu'o yaatq nchakon. ³¹ Ixi nchri Rahab, nchri bikitéexin itsjé xi, je'e nchra kuen'a nchra xranchi kon'en ni kuitikaon'a ndo Dio, ixi je'e nchra juakoxin nchra ixi chuntia nchra ndo Dio nchakon jian kuayé'e nchra sen tjanya Israel, sen tsikii kuitsjaya tjanée nchra Jericó.

³² ¿Ko nge'e ícha xrontatjunta? Tsitja'i nchakon ixi tseki'anta ixi ndo Gedeón, ndo Barac, ndo Sansón, ndo Jefté, ndo David, ndo Samuel, ko sen kuanichjaxin chijnie ndo Dio ó sa'ó. ³³ Je'e sen chuntia sen ngajin ndo Dio, me'e juacha sen kuetuen'en sen ikaxin tjanya ijié, ko jian juinchéña sen ijié ngajin chujni me'e, ko kuayé'e sen nge'e tsindachro ndo Dio xrokuajon ndo, ko kuije'e sen ro'a kujenda,‡ ³⁴ ko juinckekanga sen xro'i xrochexin sen, ko juacha sabinga sen ixi tjaun na naaxrokóñaxón na sen ixi chika espada. Ko sen konchrje, chao juinchesoji aséen sen, ko juacha sen juaya sen ixi tsango konsoji sen, ko juacha sen ngajin kain ni kuaningakon'en sen. ³⁵ Ko bake'e kaxin nchri chúntia nchra ndo Dio me'e ijngo kuayé'e nchra sen ndo'a nchra, sen tsiken'en ixi sen me'e xechón sen.

† 11:29 11:29 Ndachaon mar ‡ 11:33 11:33 Kujenda león

Ko ikaxin sen cháña kuen'en sen ixi je'e sen tjaun'a sen xrokuintu'e sen ti chuntia sen ndo Dio ixi kono'e sen ixi xroxechón sen inaa nchakon ko nti'a ícha jian tsake'e sen. ³⁶ Ikaxin sen kuaxi nã sen ntaã, ikaxin sen juanoa nã sen, ko ikaxin sen kuinchruaxin nã sen nochika ngaxin'in ndo'achjiso. ³⁷ Ikaxin sen ixro kóñaxin nã sen, ko ikaxin sen konchrinjindunga nã sen ixi chika sierra, ko ikaxin sen kóñaxin nã sen chika espada ko ikaxin sen chrikao nã sen nti'i, nda'a, ko baketsaa sen ixi tjue'é kutuchjon ko tjue'é kubito ixi tsango nóa sen, juaxruxin'a bake'e sen ixi tsango chinga juinчекao nã sen. ³⁸ Ko ni nunte xasintajni tikinixien'a nã xrobikon nã sen. Je'e sen kuachónda'i sen tjajna, ntajie nti'a bakintee sen ko ijnã nti'a bakaji sen, ko ngaxin'in itjaq̄ ko ngaya yaso'e kóña ndo'a sen. ³⁹ Ko ninaa sen kuayé'a sen ti tsindachro ndo Dio xrokuayé'e sen ko je'e ndo juinche'e ndo juaxruxin ixi nduaxin kuitikaon sen ndo, ⁴⁰ ixi ndo Dio ó tsixraxaon ndo tsajon ndo naa nge'e ícha jian ngajin jaina ti xrastechónna ko kain sen chuntia ndo ó seno, sen chinga juinчекao nã, ixi jaña ngujnguna tsayé'ena naa juachaxin natjúá ko jaña tsontjúá aséeina.

12

Je'o ndo Cristo tsitikaonna

¹ Ko jaina nojna ixi chondana ngandajinna kueya sen tjakoxin ixi nduaxin kuachúntia sen ndo Dio, sen kuintee seno, méxin ndá'a tsintu'ena kain nge'e ti ndako'a tingakojna ko jaña chao tsingana, xrorué'ena ti nge'e chuntiana. ² Me'e jian tsitikaonna Ncháina Jesús ixi je'e ndo tingijnana ndo xrochuntiana ngajin ndo ícha jian, ko je'e ndo tjakojna ndo ixi kosue'a ndo nchakon kuenito nã ndo ntaçru ko kuen'en ndo ixi je'e ndo no'e ndo, maski chinga xrojuinчекao nã ndo, je'e ndo juaxruxin xrobake'e ndo ngajin ndo Dio, ko jai ndatsjonxin jian jii ndo ti tetuan'an ndo Dio.

³ Méxin, xraxaonnta ti juakojna Ncháina Jesús, itsjé chujni chinga juinчекao nã ndo, ni ndako'a nche'e, ko juacha ndo kuatsinga ndo kain ti tangi juinчекao nã ndo; méxin, ja'anta tonchrje'anta ko tintue'anta ti chuntianta ndo Dio. ⁴ Ixi jai ja'anta xraritetoku'unta kain ti ndako'a ko xratiji'a nchakon tsen'ennta xranchi kuen'en Ncháina. ⁵ Ja'anta á ó tjáña'anta chijni tjáanta ndo Dio ixi je'e ndo nichja'anta ndo xranchi chjen'en ndo ixi ja'in ndachro xroon chijnie ndo Dio: Chjan'na, ja'anta toñao'anta xranchi nichja'anta Ncháina nge'e sinche'enta,

ko tsonié'a asáanta nchakon tuyakutéenta Ncháina.

⁶ Ixi Ncháina tuyakutéé ndo kain sen tjue'e ndo ko tajon ndo juachaxin tangi tatsinga sen tayé'e ndo xranchi chjen'en ndo.

⁷ Tokuaxin'anta nge'e soji nichja'anta ndo Dio ixi je'e ndo nichja'anta ndo xranchi chjen'en ndo. ¿Á xrojan ndotée naa ichjan xrokuyakuté'a ndo xjan nchakon ndakua'i jinche'e xjan? ⁸ Siá ndo Dio tsuyakute'anta ndo xranchi chjen'en ndo, me'e xrondachro ixi je'a nduaxin chjen'en ndo ja'anta, je'a xjan tsikachrjenixin ndo. ⁹ Jaina ti xranchinchina, Ndotáina bakuyakutéena sen ixi baktikaon'ana sen, ixi ndako xrojuintu'una nge'e ko jaña batitikaona sen. Méxin, ¿xranchi

xrokuitikaon'ana Ndotáina jii ngajní?*,¹⁰ ndo chjajna juachaxin tsechónna kain nchakon. ¹⁰ Sen ndotáina bakuyakutéena sen ixi tjaun sen ndako tsitikaonna nge'e jian baketuaina sen ti xrastena kaxion nchakon nti'i ngata'a nunte xasintajni. Ko ícha Ndo Dio, je'e ndo nduaxin nchekuajina ndo nge'e jian tikinixin sinche'ena ko me'e tsjachana tsontjúá aséejina xranchi je'e ndo tjúá ndo. ¹¹ Ko nduaxin ninaa jajna tjaun'ana tsikaonna kondeexin ti ndakua'i tsijintu'una ko take'ana xraxaonna ixi ti tsikaonna me'e tsingijnana ixi juaxruxin tsinteena ko jaña sinche'ena ti jian.

Tsango tangi ton'en chujni titikaon'ani ti nichja ndo Dio

¹² Méxin, ícha nchesoji tjáanta tsikonchrje ko nchesoji ntatuchi'innta ísoji'a, ¹³ ko tjéenta cha'o jian ko nao itji. Me'e tsoxrueen'en tutéanta ni'e ko ítsitaon'a tutáanta.

¹⁴ Chaxro ko juaxruxin tinteenta ko jian tjentonta kain chujni, ko nchetjúá asáanta ixi siá sinchetjúá'i asáanta jua'i tsikonnta Ncháina Jesucristo. ¹⁵ Jian tsje'enta ixi kain sen tsayé'e sen ti nchekitun'enni ndo Dio, ixi siá na'i, tson'en xranchi naa ika itsjá, ko siá xrojan sen xrokui'i ti itsjá me'e, tsontsjá aséen sen ko sincheni'e sen ikaxin chujni. ¹⁶ Ninaa ja'anta tsarichriko'inta inaa chujni je'a xixi'anta o je'a nchrinchri'anta, ko tintue'anta ti jian tjáanta ndo Dio ixi jaña juinche'e ndo Esaú, juinchejji ndo juachaxin tikinixin'en ndo ixi je'e ndo xjan sa'ó ndo, ko juasingixin ndo juachaxin me'e ixi naa laato ndaxrée jma. ¹⁷ Ko ja'anta ó no'anta ixi nchakon ndo Esaú tjaun ndo xrokuayé'e ndo juachaxien ndotée ndo, jua'i kuayé'e ndo juachaxin me'e, maski tsango tsjanga ndo, í jua'i kuindoxin ndo ti juinche'e ndo.

¹⁸ Ja'anta konchjiñe'anta ti ijna bake'e ndo Dio xranchi konchjiñe'e sen israelita, ijna jitjama xro'i ko chao xrotséni ijna me'e, ko konchjiñe'anta ti naxixe'e ko ti no jii ichrin ko chrinto soji. ¹⁹ Ko ja'anta kaxon kuien'anta ndachro itjao,† ko kuien'anta nichja ndo Dio, jaña sen israelita, sen kuin'en nichja ndo Dio, kuinóatée sen ixi íxronichja'i ndo, ²⁰ ixi tjaun'a sen tsin'en sen ti ndachro ndo Dio: “Xrokonda tsen'en ngisen tsake'e tutée ngata'a ijna. Ji'i xrondachro naatsenxón iko o chujni ixi ntayao o ixro.” ²¹ Tsango ijié juaxrakon me'e, méxin, ndo Moisés ndachro ndo: “Jan'an tsango xronkana, méxin rixranga.”

²² Ko je'a xranchi konchjiñe'e sen israelita, ja'anta nduaxin konchjiñe'anta ngajin ijna Sión, tjajnee ndo Dio, ndo jichón kain nchakon, tjajna me'e tjajna Jerusalén jii ngajní, ko nti'a ste itsjé sen ángel, stetajon sen juasaya ngajin ndo Dio, ²³ ko kaxon nti'a ste kain chjen'en ndo Dio, xjan jitaxin xroon jii ngajní. Ja'anta tsikonchjiñe'anta ngajin ndo Dio, ndo nchéña ijié ngajin kain chujni, ko konchjiñe'anta ngajin espíritue sen jian juinche'e, sen ó tjúá aséen, ²⁴ ko tsikonchjiñe'anta ngajin ndo Jesús, ndo nichjaxinna ixi inaa juachaxin natjúá ko jnié ndo, ijnjí kuintjijí kuijmaxinna. Ko ijnjí me'e ícha jian nichjaxin ijnjí, je'a xranchi jnié ndo Abel.

²⁵ Méxin, jian tsje'enta ngisen jinichja'anta ko titikaonnta ndo Dio, ixi sen tjajnee ndo, sen kuitikaon'a nchakon kuyakutee ndo sen ngata'a ijna jua'i sabinge'e sen ndo. Méxin, jajna ícha jua'i satsinge'ena ndo siá sintu'una ti ndako'a ko tsitikaon'ana ndo, ixi je'e ndo jinichjajna

* 12:9 12:9 ngajní cielo † 12:19 12:19 itjao trompeta

ndo ko téé ndo jiti'xin ngajní. ²⁶ Nchakon me'e, nchakon nichja ndo Dio, kontengí nunte. Ko jai ndachro ndo: “Chao íjngo tsontengi nunte ko je'a je'o nunte, kao ngajní tsontengi.” ²⁷ Ko ti ndachro ndo “íjngo”, tienxinni xí tsitjáña kain nge'e ti tsikonchjian, kain nge'e ti tontengi, ko je'o tsitu'e kain nge'e ti tontengi'a. ²⁸ Juasie ndo Dio xí juachaxin chjajna ndo, jua'i tsontengi juachaxin me'e. Ko tsakexinna ntatuchi'inna ko xrokonda tsajonna juasaya ngajin ndo ko xrotjue'ena ndo ngaya aséejna xranchi je'e ndo nche'e ndo juaxruxin, ²⁹ xí ndo Dio na'ina, xranchi naa xro'i ndo, xro'i tjaaka kain nge'e ko xro'an nge'e titu'e.

13

Ti jian sinche'ena me'e sinche'e ndo Dio juaxruxin

¹ Ngujngu ja'anta tintue'anta ti tjue'enta kichuunta xranchi xrokonda sinche'e ngujngu chujni titikaon ndo Jesús. ² Chaxro nichje'enta sen tsiji ndointa ko tsitu'e sen nti'a xí jaña tsijinche'e kaxin sen, noe'a sen xí kaxin sen ángel tsichjée sen juachaxin tsikitu'e ndo'a sen.

³ Xraxaonnta xí sen steje'e ndo'achjiso, xranchi ja'anta steku'unta sen nti'a. Xraxaonnta xí kain sen chinga nchekao na, xranchi ja'anta jaña xrojuinta'anta na kaxon.

⁴ Xraxaonnta xí ti kuta'anta tsango jian ko tsango tjintee me'e, méxin ncheye'anta ndoxi'anta o janchri'anta, xí ndo Dio sinchéña ndo ijie ngajin ni ndako'a nche'e, xranchi ni tejuakao ni je'a ndoxi'e o janchri'e.

⁵ Tjue'anta tomi, take'énta juaxruxin xí je'o ti richondanta; xí tsindachro ndo Dio: “Jan'an tsintua'inta ko xrotjáñana'i xí ja'anta.”

⁶ Méxin, chao xrondachrona:

Nchána, je'e ndo tingijnana ndo,

méxin, xro'an nge'e xrakon'ana xí chujni jua'i sinchenánana.

⁷ Xraxaonnta ngisen juako'anta ko nichja'anta sen chijnie ndo Dio; take'énta xraxaonnta xranchi jian juinche'e sen ngata'a nunte nti'i ko nche'enta xranchi juakoxin sen, xranchi je'e sen tsango chuntia sen ndo Dio.

⁸ Ndo Jesucristo, je'e ndo xraje'o ndo najna, jai ko kainxin nchakon.

⁹ Tintue'anta xí sintakuan'annta na ikaxin chijni, chijni je'a chijnie ndo Dio xí je'e na tjakona kaxon ley kondee ti sineni ko me'e xro'an tunda. Cháña nchesoji aséejna xí ndo Dio tjaunna ndo.

¹⁰ Jajna kuaye'ena inaa altar kueta'a nge'e xrajon ngajin ndo Dio ti tsoMéxin nge'e ndako'a juinche'e chujni, ko me'e jua'i kuayé'e sen taana kuanche'e ixra ó sée ngaxin'in nchia tsango tjúa. ¹¹ Ko ndotaana ícha tetuan'an ndo bakikao ndo jnié iku ngaxin'in Nchia ícha Tjúá xí ijni me'e xrajon xí jaña tsoMé'e ti ndako'a kuanche'e chujni. Ko ntau'e iku me'e kuache ngande'e tjanée na. ¹² Jaña kaxon Ncháina Jesús bikaon ndo kuenxin ndo ngande'e tjanya Jerusalén, ko jnié ndo me'e kuijmaxin ti ndako'a kuanche'e chujni. ¹³ Tsachrjena ko rué'ena Ncháina Jesús ngande'e tjanya, ko xranchi kain ti chinga juinчекao na ndo, jaña tsituexinna sinchejna na kaxon. ¹⁴ Xí ngata'a nunte xasintajni nti'i chonda'ina ninaa tjanya tsake'e kainxin nchakon; méxin, stetjéna inaa tjanya, naa tjanya nandá tsji. ¹⁵ Xí juasie Ncháina Jesucristo me'e chao tsajonna juasaya ngajin ndo Dio kainxin nchakon.

Ixi juasaya* me'e naa nge'e tayé'e ndo Dio, xrokonda tsajonna juasaya ngajin ndo ixi je'e ndo tsango jian ndo. ¹⁶ Tjáña'inta ixi xrokonda sinche'enta ti jian ko tingijnanta chujni chónða'i nge'e. Jaña nche'enta ixi me'e nche'e ndo Dio juaxruxin.

¹⁷ Titikaonnta sen tituan'an ngaxin'in ni'ngo, ixi je'e sen tayakon'en sen asáanta ko nojna ixi je'e sen xrochronga sen ngajin ndo Dio ti ixrą juinche'e sen ngajinnta. Kaxon ncheña'o'anta sen ixi jaña ícha juaxruxin sinche'e sen ixrą ti kuetuan'an ndo Dio; jaña ja'anta kaxon juaxruxin tsake'enta.

¹⁸ Nichje'enta ndo Dio ixi jan'anna, jian stenta'ana ixrą kuituannana ko xro'an nge'e stencheni'e aséenana ixi tja'onna sinta'ana jian kain nge'e. ¹⁹ Ko jan'an tjanča'anta ixi xronichje'enta ndo Dio ixi tsajon ndo juachaxin tuinxin xrokjanna ngajinnta.

Ndo Dio sintanchaonnta ndo

²⁰ Ndo Dio, ndo tajon juaxruxin, ndo ncheketo'a chujni, ndo juinchexechón Ncháina Jesucristo, ko je'e ndo Jesucristo, ndo tingatjiana xranchi kutuchjon, ko ixi jnié ndo me'e kuitee juachaxin natjúá tsake'e kain nchakon, ²¹ je'e ndo sinchetjúá ndo asáanta, me'e jian sinche'enta kain nge'e ko tsitikaonnta ti tjaun je'e ndo; ko je'e ndo sinche'e ndo ngajin jaina ti je'e ndo tjaun ndo ixi juachaxien ndo Jesucristo. Ko kain nchakon ndo Jesucristo tsayé'e ndo juasaya. Jaña tson'en.

²² Kichuuna, tinóatána ixi tsaye'enta kaxion chijni kjin'annta, ko chijni me'e tsingijnanta ixi ícha tsitikaonnta. ²³ Ntano'anta ixi ndo kichuuna Timoteo ó kuachrxexin ndo ndo'achjiso. Siá tuinxin tsji ndo tsjasokian ndo nchakon tsjasotsja'anta.

²⁴ Tájonnta juajnana ngajin kain sen titaon'anta nti'a ko kain sen tjanya chuntia ndo Jesucristo ko taye'énta juajna xruan'annta sen tjanya Italia.

²⁵ Ko Ndo Dio sintanchaonnta ndo. Jaña tson'en.

* **13:15** 13:15 juasaya respeto, honor

Xroon tsikjin ndo Santiago

Ndo Santiago tsikjin ndo xroon tsayé'e kain sen tsichjeke'e ngata'a nunte xasintajni

¹ *Jan'an Santiago, nta'a ixra ngajin ndo Dio ko ngajin Ncháina Jesucristo, tjá'anta juajna kain ja'anta ti tsikachrjenixinnta ti teyuu chjen'en ndo Israel ko tsichjeke'enta ngata'a nunte xasintajni.

Ndo Dio tajon ndo ti jian xraxaon chujni

² Ja'anta kichuuna, maski tangi stetatsinganta ngata'a nunte nti'i, ja'anta take'énta juaxruxin. ³ Ó no'anta ixi siá xrojan nge'e tangi tintekon'annta, me'e tsono'anta siá nduaxin ja'anta chuntianta Ncháina Jesucristo ko me'e ritanginta ko soji tsinteenta. ⁴ Ko chon'énta ixi ti tangi me'e sinche'e ixra ngaya asáanta. Me'e ícha tsontjúá asáanta, ko jian sinche'enta ko xro'an nge'e tsitjáñe'e asáanta. ⁵ Ko siá xrojan ja'anta titjáña tsono'anta nge'e ti jian, ja'anta tjanche'enta ndo Dio, ko je'e ndo xrotjáanta ndo tsienxinnta jian, ko je'e ndo tjenge'a ndo nge'e tajon ndo. ⁶ Ja'anta nchakon tjanche'enta ndo Dio naa nge'e, chuntianta ixi nduaxin tsaye'enta nge'e juanchianta, ixi ngisen titikaon'a tsayé'e sen xrojan nge'e tjanchia sen, sen me'e ton'en sen xranchi ndachaon toncheka chrinto nango ko nango. ⁷ Ixi sen titikaon'a, tsono'e sen ixi Ncháina Jesucristo tsajon'a ndo nge'e juanchia sen ⁸ ixi jai xraxaon sen naa nge'e ko ndúya íjngo nge'e xraxaon sen, sen me'e je'a jian nche'e sen.

⁹ Sen kichuuna, sen chónnda'i kueya nge'e, sen me'e ícha xroché'e sen ixi ícha tjintee sen ngajin ndo Dio. ¹⁰ Sen chónnda kueya nge'e, sen me'e juaxruxin tsake'e sen kaxon nchakon ndo Dio tsajon ndo juachaxin xro'an nge'e xrochónnda sen, ixi kain ni kueya chónnda, ni me'e tson'en na xranchi tsjo'e ika. ¹¹ Hora xrochrin'in nchakon ko tsango tsania chjiixro, ika xroxema ka, ko tsjo'e ka xrochjejin tsjo, ko tsitjáña ti chaxro bakikoni ka. Jaña tson'en ni chónnda kueya nge'e ko itsjé tomi, tsen'en na ko tsitjáña kain ti ixra juinche'e na.

Sen chúxin ndo Dio chao tsatsinga sen ti tangi tsji

¹² Juaxruxin tsake'e sen kichuuna nchakon tsji juachjaon ngata'a sen ko soji tsake'e sen, ixi sen me'e tsayé'e sen juachaxin tsechón sen kain nchakon, jaña tsindachro ndo Dio tsayé'e kain sen nduaxin tjue'e ndo. ¹³ Nchakon xrojan ja'anta tjaunnta sinche'enta ti ndako'a, ndachro'anta ixi ndo Dio tsikake'e ndo me'e. Ndo Dio jian ndo ko je'e ndo nche'a ndo ti ndako'a jii, ko ni ña'i chónnda'i juachaxin tsakaon na ndo, ko je'e ndo take'a ndo ngaya aséenni ti ndako'a sinche'eni, ¹⁴ ixi nchakon xrojan chujni tjaun na sinche'e na ti ndako'a, je'o na take'e na ngaya aséen na ti ndako'a sinche'e na. ¹⁵ Ko ti ña'i xraxaon chujni tjongiexin ti ndako'a, ko ti ndako'a ícha tangi ngaya aséen na, kondeexin me'e teenxin chujni.

¹⁶ Jan'an tjua'anta kichuuna, xraxaon'anta ti ndako'a. ¹⁷ Kain nge'e jian ko kain nge'e chaxro tayé'ena, kain me'e tixin ngajni ti jii

Ndotáina Dio, ndo tsijinchekonchjian kain xro'i jii ngajní. Ko je'e ndo, ti ndachro ndo ko ti xraxaon ndo tindoxin'a, ko xro'an tsa'on jii ngajin ndo. ¹⁸ Jaña jongíexinna íjngo ixi ti chijni chjaina je'e ndo ixi jaña jueñaio ndo ko jaña ikjanna xranchi naa nge'e ícha sa'ó juinchéña je'e ndo.

Chujni sinche'e ti ndachro chijnie ndo

¹⁹ Méxin, ja'anta kichuuna, kainnta jian tin'ennta ko taka'i xronich-janta ko taka'i tsoñaonta. ²⁰ Ixi sen taka toñaio jua'i nche'e sen xranchi tjaun ndo Dio. ²¹ Ko xrokonda tintu'enta kain ti ña'i ko ti ndako'a nche'e íkaxin chujni ko ja'anta tsitikaonxinnta ixi nchijí asáanta chijnie ndo Dio kuaye'enta, ixi chijni me'e xrotjáanta juachaxin tsarichonnta kain nchakon.

²² Ko xrokonda sinche'enta ti ndachro chijnie ndo Dio. Je'a je'o tsin'ennta ixi siá je'o tsin'ennta ko sinche'anta, ja'onta rincheye'é asáanta. ²³ Méxin, sen tin'en chijnie ndo ko nche'a sen ti ndachro chijni, sen me'e nche'e sen xranchi naa chujni jitsjexin xrosenda ikon sen, ²⁴ me'e tsje'e sen ikon sen ko hora satji sen, taka tjáñe'e sen xranchi bikon sen ikon sen.

²⁵ Ko sen tjáñe'a nge'e kuin'en ko jian jitsje'e sen nge'e ichro chijnie ndo ixi chijni me'e tsingijna sen tsintu'e sen kain nge'e ti ndako'a kuanche'e sen, ko soji tsintee sen, sen me'e juaxrxin tsake'e sen kain nchakon.

²⁶ Siá xrojan ngisen ndachro ixi tsango titikaon sen ndo Dio, ko ndako'a nichja sen, sen me'e ncheye'e sen aséen sen, ko xro'an xrée ti ndachro sen titikaon sen. ²⁷ Ngisen nduaxin jian titikaon ndo Dio ko xro'an nge'e sínká sen ngajin Ndo, sen me'e xrokonda jaña sinche'e sen: tsingijna sen xjan nóa ko kaxon sen ka'an, sen jítatsinga juachjaon, ko sinchekitja'i aséen sen ixi kain ti ndako'a jii ngata'a nunte xasintajni.

2

Xrokonda xraje'o xrotjue'eni kain chujni

¹ Kichianna, ja'anta ti chuntianta Ncháina Jesucristo, ndo tayé'e kain juasaya, xrokonda ja'anta xraje'o xrotjue'enta kain chujni ko tinche'anta chujni xrotjue'enta. ² Nchakon xroxra'unta ixi tsajonnta juasaya ngajin ndo Dio ko tsij naa xi, xi chónnda kueya tomi ko jian jitsáa xa ko jiá kuchaningo itja xa, ko hora me'e kaxon tsij naa xi nóa ko chaxro'a jitsáa xa.

³ Ko siá ja'anta chaxro xronichje'enta xi jitsáa jian ko xrondachenta xa: “Nti'i chaxro take'énta”, ko xi nóa xronichje'anta xa ndako ixi xrondachenta xa: “Ja'a tjasian o take'é nunte no ndá'a.” ⁴ Ja'anta me'e índako'a stench'e'enta ixi je'a xraje'o kuiye'enta kayui chujni.

⁵ Ja'anta kichuuna tsango tjua'anta, tin'ennta ji'i: Ndo Dio tsikinche'e ndo sen nóa jii ngata'a nunte nti'i ixi je'e sen ícha tjintee sen ixi chuntia sen ndo Dio, ko sen me'e jai tsayé'e sen juachaxien ndo ko tsij nchakon tsayé'e sen juachaxin tixin'in sen ti tetuan'an je'e ndo ixi jaña tsindachro ndo tsayé'e kain sen tjue'e ndo. ⁶ Ko ja'anta chinga nchekuunta sen nóa ixi tjue'anta sen. Ko ni chónnda itsjé tomi, ni me'e tjenga'i na 'na jian ixra nche'enta ko tingakjinnta na ngajin xi

tetuan'an ixi titikaonnta ndo Dio. ⁷ Ixi ni chónnda kueya tomi, ni me'e ícha chinga nichjangí'e na ndo Jesús, ndo tituan'an ja'anta.

⁸ Ja'anta siá nduaxin titikaonnta ti tetuan'an ndo Dio xranchi nichja xroon: "Xrokonda xrotjue'enta ni kichuunta xranchi tjue'enta asáanta", me'e jian nche'enta. ⁹ Ko siá je'a xraje'o tjue'enta ni kichuunta ko tinche'enta ngisen tjue'enta, me'e tamanta ijie ko titikaon'anta chijnie ndo Dio. ¹⁰ Siá jii naa sen titikaon kain ti kuetuan'an ndo Dio ko naakua nge'e kuitikaon'a sen, ixi me'ó tama sen ijie ixi nche'a sen kain nge'e kuetuan'an ndo Dio. ¹¹ Ixi je'e ndo Dio ndachro ndo: "Ja'anta sen nchri ko sen xi ti ó tsikuta'anta xrochonda'inta inaa nchri o inaa xi, nchri je'a janchri'anta o xi je'a ndoxi'anta", ko kaxon tsindachro ndo: "Jua'i naatónaxónnta ni kichuunta." Ko siá ja'anta chonda'inta inaa nchri o inaa xi, ko naakónaxónnta naa chujni, me'e ó kuamanta ijie. ¹² Méxin, xrokonda jian nichjanta ko jian nche'enta ixi tsii nchakon sinchéña ndo Dio ijie ngajinnta xranchi nichja chijni chónnda ijie juachaxin sinchem'e kain ijie. ¹³ Méxin, sen bikonóe'a sen kichuu, sen me'e kaxon nchakon tsoña ijie, ndo Dio tsikonóe'a ndo sen. Ko sen tikonóe'e sen kichuu sen, sen me'e kaxon ndo Dio tsikonóe'e ndo sen nchakon sinchéña ndo ijie.

Ti chuntiana ngajin ndo Dio, xrokonda sinche'ena ti jian

¹⁴ Ja'anta kichuuna, xro'an tjintee siá xrondachronta ixi tsango chuntianta Ndotáina Dio ko tingijna'inta ni kichuunta. Xrokonda nduaxin tsingijnanta ni kichuunta, je'a je'o xronichjanta. Siá sinche'anta jaña, ti ndachronta chuntianta Ncháina, ¿á me'e tsingijna'inta tsachrje ijie chondana? ¹⁵ Siá naa sen kichuuna, sen xi o sen nchri, xro'an nge'e chónnda sen tsetsáa sen ko xro'an nge'e chónnda sen sine sen ngujngu nchakon, ¹⁶ ko jajna xrondachena sen: "Itjinta jian ko intenta ko tin'innta ko jian taritsiinta", ko siá jajna tajon'ana nge'e xrokonde'e sen, ti nichjana me'e tjinte'a. ¹⁷ Ixi ti xrondachrona chuntiana ndo Dio xrokonda tsingijnana ni kichuuna. Siá sinche'ana jaña, ti ndachrona chuntiana ndo Dio xro'an tjintee.

¹⁸ Ko siá xrojan ngisen ndachro: "Ja'a chuntia ndo Dio, ko jan'an ícha tingijna chujni." Ja'a ndachjijiana xranchi chuntia ndo Dio, ko tingijna'ia chujni xrokonde'e, ko jan'an tsjako'a xranchi nduaxin chuntia ndo Dio ixi tingijna chujni. ¹⁹ Ja'a titikáooan ixi je'o naa ndo Dio jii ko jaña jian xraxaoan, ko kaxon espíritue Xixron'anxrée jaña titikaon ko xrangá ixi xronka. ²⁰ Ja'a tónña'nia ninta, titikáooan ixi ti chuntiana ndo Dio xrokonda tsingijnana ni kichuuna, ko siá sinche'ana jaña, ti ndachrona chuntiana, tjinte'a. ²¹ Ndotáina Dio ndachro ndo ixi jian juinche'e ndotáchri'ina Abraham, nchakon kuitikaon ndo, xrokuajon ndo chjen'en ndo, xjan Isaac, xrokuen'en xjan ngata'a ixro xrokuayé'e ndo Dio. ²² Méxin, ja'anta tienxinnta jian ti juakoxin ndo Abraham, je'e ndo chuntia ndo ndo Dio ko kuitikaon ndo ixi xrokuajon ndo chjen'en ndo, ko méxin, ti chuntia ndo ícha tjintee. ²³ Jaña kon'en xranchi jitaxin xroon chijnie ndo Dio: "Je'e ndo Abraham soji chuntia* ndo ndo Dio, méxin, ndachro ndo Dio ixi komé'e jíee ndo Abraham", méxin ndachro ndo Dio ixi je'e ndo tjento ndo ndo Abraham.

* 2:23 2:23 chuntia tener fe

²⁴ Xrokonda jian tsienxinnta ixi ndo Dio tsayé'e ndo chujni ixi ti jian nche'e ko je'a je'o ndachro sen ixi chuntia sen ndo. ²⁵ Jaña kaxon nchri Rahab, maski sa'ó kuachóna nchra itsjé xi, nchakon kuiji sen israelita tjañée nchra, je'e nchra kuajon nchra juachaxin kuitu'e sen ndo'a nchra ko bingijna nchra sen sajuixin sen inaa cha'o ixi tjaun ni tjañée nchra naaxrokóñaxón nã sen, méxin, ndo Dio jian kuayé'e ndo nge'e juinche'e nchra nchakon je'e nchra bingijna nchra sen. ²⁶ Jaña ti cuerpoe chujni siá chóna'i aséen, me'e xrondachro ixi ó tsiken'en, ko jaña kaxon siá chuntiana ndo Dio ko tingijna'ina ni kichuuna, ti ndachrona ixi chuntiana ndo Dio, tjinte'a.

3

Ro'anta ndako xronichja

¹ Kichuuna, kueya'i ja'anta tsingakuenxinnta sinchekuen'ennta chujni chijnie ndo Dio ixi siá ndako'a sinchekuen'ennta chujni, me'e ja'anta ícha soji tsóña'anta ijje. ² Kainna ndako'a nichjana, ko siá jii ngisen jian nichje'e sen sen kichuu sen ko xro'an chijni ndako'a tachrxjin ro'a sen, sen me'e ícha tjúa aséen sen ko chao tetuen'en sen nchijí cuerpoe sen. ³ Ji'i jii xranchi naa kunxin, tsake'e nã chika gaya ro'a ba ixi jaña chao tsitikaon ba ko ndako itsji ba. ⁴ Tsje'enta kaxon xranchi ste ntãbarco: maski tsango ijje ntãã ko tsango soji chrinto toncheka ntãã, xi teka ntãã chao tituen'en xa ntãã ixi chóna ntãã naa ntãã nchíin tekáxinni ntãã. ⁵ Jaña nejenni kaxon. Maski tsango nchíin, nchakon nichja tsango nchejié nge'e nichja, ko ti nichja me'e xranchi naa xro'i nchíin nchekakiin nchijí naa ijna. ⁶ Jaña nejenni jii xranchi naa xro'i ko hora nichja ti ndako'a, me'e ncheni'e nchijí aséenni ko cuerpoe. Nge'e ndako'a nichjani me'e tsitjáñaxin kain nge'e jian jii gaya aséenni, ko tsitjáñaxin kain chujni tin'en nge'e nichjani ixi Xixron'anxree nchekateya xa ixi ndako'a xronichjani. ⁷ Chujni chao sinchesancho kain iko jie'e jii ntajie, ko kain iko tjanga ko kunchee ko iko jingangi ndachaon,* kain iko me'e chao tsetuen'enni ba. ⁸ Ko nejenni jua'i tsetuen'enni ixi ti nichja chóna xranchi xrokjui xroanyua tsenxin aséen chujni. ⁹ Ro'ana tajonxinna juasaya ngajin Ndotáina Dio ko kaxon ro'ana tengexinna teka chujni, chujni juincheña ndo Dio xranchi je'e ndo. ¹⁰ Kaxon ixi ro'ana tajonxinna juasaya ngajin ndo Dio ko kaxon ro'ana tjankataxinna ijje ngajin ni kichuuna. Kichuuna, nche'anta jaña ixi ndako'a me'e. ¹¹ Ti no tachrjetóxin inda, tachrje'a inda tsjen ko kaxon nda tsjá. ¹² Kichuuna, ¿á chao naa ntãã tu higo tsajon ntãã kaxon tu aceituna o ntãã tajon tu uva tsajon ntãã kaxon tu higo? Kaxon jua'i ti no tachrjetóxin nda tsjen tachrxjin nda tsjá.

Ti nduaxin xraxaonna jian tì'xin ti jii ndo Dio

¹³ Siá jii xrojan ngisen ngakjen'ennta, sen tsango no'e ko tienxin jian, sen me'e xrokonda sinche'e sen jian ko xronichja sen jian ko sinchejié'a aséen sen ixi ti tsango jian no'e sen. ¹⁴ Ko siá ja'anta tochjuya'anta me'e sinchetsjá asáanta, ko siá ja'onta tjaunnta sinche'enta kain nge'e, me'e sinchejié'a asáanta ixi nge'e ti no'anta ixi me'e xrokjui xranchi xrojuincheyanta ko ndachro'anta ti nduaxin. ¹⁵ Siá jaña nche'enta,

* 3:7 3:7 ndachaon mar

ti no'anta me'e je'a ndo Dio kuajon, me'e tsijinchiinta ixi chujni jii ngata'a nunte, chujni titikaon'a ndo Dio ko me'e ti tajon Xixron'anxrée. ¹⁶ Ti no jii chujni chjuye'e ko ti tjaun je'o tsetuan'an, nti'a jii ti ncheketoni ko kain ti ndako'a. ¹⁷ Ko sen jian tsiexin ko jian xraxaon ti me'e t̃i'x̃in ngajin ndo Dio: sen me'e xrokonda tsjako sen ixi jian aséen sen ko tsetq'a sen ko tsingijna sen chujni ko tsitikaon sen ti jian ndachro sen kichuu sen, ko tsikonóe'e sen chujni ko jian sinche'e sen, ko xronichja sen ti nduaxin. ¹⁸ Ko sen tjaun tsake'e juaxruxin xrokonda tsingijna sen sen kichuu sen kaxon tsake'e sen juaxruxin, ko jaña tsintee sen juaxruxin xranchi tjaun ndo Dio.

4

Sen ícha tjaun nge'e jii nunte xasintajni

¹ ¿Ti no t̃i'x̃in ti ncheke'to kichuu t̃ajna ko ti no t̃i'x̃in ti t̃etoku'u kichuunta? Kain ji'i tachrxexin ngaya asáanta. ² Ja'anta tsango tjaunnta xrochondanta xrojan nge'e, ko jua'i te'nanta, me'e toñaonta ko tjaunnta naatsóñaxónnta chujni. Tochjuya'anta ixi jua'i chondanta nge'e tjaunnta, méxin, t̃etoku'unta chujni. Ko jua'i taye'énta nge'e tjaunnta ixi ja'anta tjanche'anta ndo Dio. ³ Tjanchianta ko jua'i taye'énta nge'e tjaunnta ixi ndako'a tjanchianta, ko ti tjanchianta taye'énta ixi je'o tjaunnta sinchecháxin asáanta. ⁴ Méxin ja'anta ikjannta chujni titikaon'a ndo Dio. ¿Á noa'i ja'anta ixi siá tsango tjue'enta kain ti ndako'a jii ngata'a nunte xasintajni,* méxin ikjannta xranchi ni ningakon'en ndo Dio? Ngisen t̃jento nge'e ndako'a ton'en ngata'a nunte, sen me'e jua'i tsjento sen ndo Dio. ⁵ Á xraxaonnta ixi ti nge'e ndachro xroon chijnie ndo Dio t̃jinte'a ixi ja'in ndachro: "Ixi Espiritue ndo Dio kuaye'ena me'e xrondachro ixi je'o ngajin ndo xrochuntiana." ⁶ Ndo Dio tsango tingijnana ndo, ko xroon chijnie ndo ndachro: "Ndo Dio ningakon'en ndo kain chujni tsango nchejié aséen, ixi je'e ndo tjue'e ndo kain chujni nchejié'a aséen." ⁷ Tintu'enta ndo Dio tsetuan'annta ndo. Titikaon'anta ti ndachro Xixron'anxrée ko je'e xa satsjixin xa ti ste ja'anta. ⁸ Tonchjiñe'e ja'anta ngajin ndo Dio, ko kaxon je'e ndo tsonchjiñe'e ndo ngajinnta. Nchetjúá asáanta kain ja'anta ti tjue'enta nge'e ndako'a jii ngata'a nunte ko kaxon tjaunnta xrotjue'enta ndo Dio. ⁹ Tsjanganta ko tuyakonta ko ncheni'e asáanta. Ko tindoxinnta ti tjanonta ko jai tsjanganta, ko ti chá'anta jai tsoni'e asáanta. ¹⁰ Nchenchiín asáanta ngajin ndo Dio ko je'e ndo jian xronichja ndo ixi ja'anta.

Chungíe'anta ni kichuunta

¹¹ Kichuuna, nichja'inta kontree sen kichuunta ixi kain sen nichja kontree sen kichuu, xrokjui xranchi xronichja sen kontree chijnie ndo Dio. Ko siá jaña nichja sen ikjan sen xranchi naa xi nchéña ijie, ixi titikaon'a sen ti tetuan'an ndo Dio. ¹² Ixi je'o je'e ndo Dio kuajon ndo ley tsitikaon chujni, ko je'o je'e ndo t̃ikinixin'en ndo sinchéña ndo ijie q̃ tsjankata'a ndo chujni ijie, ko chónnda ndo juachaxin sinchem'é ndo ti ndako'a juinche'e chujni. Méxin, ¿sonda ja'anta nichjanta kontree ni kichuunta?

Noa'inta siá ndúya tsarichonnta

* 4:4 4:4 xasintajni mundo

¹³ Ja'anta ti ja'in ndachronta: “Jai o ndúya itsjina tjajna ijié ko nti'a tsojuna nchijí nano ko sintu'una ixra ko tsjachana itsjé tomi.” ¹⁴ Ko ja'anta noa'inta nge'e tson'en ndúya, á xratsarichónnta o na'i. Jaina stena nti'i ngata'a nunte xranchi naa tjuinunte; tonoxin tjuí naa nchion ko tjume'e titjáña tjuí. ¹⁵ Ja'anta xrokonda ja'in xrondachronta: “Siá Ndotáina Dio tsajon ndo juachaxin tsechónna ndúya, me'e sintu'una ngixe'i ixra.” ¹⁶ Ko ja'anta hora nichjanta tsango nchejié asáanta, ko ti ndachronta me'e ndako'a jii. ¹⁷ Ixi ti sen no'e nche'e ti jian ko nche'a sen, sen me'e tama sen ijié.

5

Chijni nhexraxaon chujni chónnda itsjé nge'e

¹ Tin'ennta ja'anta chujni chónnda itsjé tomi ko itsjé nge'e, ja'anta tsjanganta ko tuyakonta ixi tsjii juachjaon sincheni'e asáanta ²*ixi kain ti tjintee chondanta, tsirenga; ko manta sterianta tsiki'i kuchjii. ³ Ko tsiki'ixien kain chika oro ko kain chika plata richondanta, ko ti tsitjo me'e tjakoxin ti ndako'a nche'enta, ko xro'i chexin kain nge'e, jaña tsitjáñaxin ja'anta. Itsjé tomi ko itsjé nge'e kuasintjanta kain nchakon ji'i, ko noa'inta ixi nchakon ji'i ó tsjexin nunte xasintajni. ⁴ Sen juinche'e xráanta nchakon kuandáanta, jitsjangaxin sen tomie sen tasinke'enta sen, ko Ndo Dio, ndo chónnda kain juachaxin, kuin'en ndo ixi sen nche'e ixra stetsjangaxin tomie sen. ⁵ Ngata'a nunte nti'i, ja'anta tsango nhexruantanta, ko kain juaxruxin chondanta, ko xranchi iko tjontao, jaña stetjontao ja'anta, ko tuinxin xranchi tsen'en je'e ba, jaña tsen'en ja'anta. ⁶ Ja'anta juankata'anta ijié ko naa kónaxónnta chujni xro'an ijié chónnda, ko chujni me'e xro'an nge'e juinche'e sen.

Nichje'enta Ndo Dio ko chon'énnta tsjate'e ndo

⁷ Kichuuna, take'enta juaxruxin ixi ó tsjii nchakon tsjii Ncháina Jesús. Chon'énnta xranchi sen tenga nokéen, je'e sen chón'en sen tsjii ichrin tsengaxin sen ko ichrin tsicháxin nge'e benga sen, ixi tsjii nchakon tsandáa sen. ⁸ Jaña ja'anta kaxon chon'énnta ko soji tinteenta ixi ó tsjii nchakon xrokjan Ncháina Jesucristo. ⁹ Kichuuna, tjangié'a kichuunta ixi jaña ndo Dio tsjankata'inta ndo ijié ixi je'e ndo, ndo nchéña ijié, ó tuinxin tsjii ndo. ¹⁰ Kichuuna, tsje'enta xranchi tangi ko ijié juachjaon kuatsinga sen profeta ko je'e sen juaxruxin bake'e sen, sen kuachónnda juachaxin nichjaxin sen nombrée Ndotáina Dio. ¹¹ Jaina ndachrona ixi je'e sen juaxruxin bake'e sen maski kuatsinga sen ijié juachjaon. Ja'anta ó kuin'ennta xranchi ndo Job bikixi'en ndo kain nge'e kon'en ndo, ko xranchi ndo Dio bingijna ndo ti ó juexin kuatsinga ndo juachjaon ixi Ndotáina Dio tsango tjuajna ndo ko tsango tikonó'ina ndo. ¹²*Kichuuna, jan'an ntatjunta ndachroxin'anta nombrée ndo Dio jii ngajni o nunte nti'i o ngixe'i naa nge'e jii ngata'a nunte ixi nduaxin nge'e ndachronta ixi nchakon xrondachronta jaán, jaña tson'en, ko nchakon xrondachronta na'i, jaña tson'en kaxon, ko jaña ndo Dio tsjankata'inta ndo ijié.

¹³ Siá xrojan ja'anta jitoni'e asáanta, nichje'enta ndo Dio. Siá xrojan ja'anta juaxruxin stenta, itsjenta ko tájonnta juasianta ngajin ndo Dio. ¹⁴*Siá xrojan ja'anta ni'anta, tiye'enta sen stetaon'annta, sen chónnda

sen juachaxin ngaxin'in ni'ngo, ko je'e sen xronichje'e sen ndo Dio ko ixi juachaxien Ncháina Jesús tsake'e sen ndaxi'e ngata'a jaa sen ni'e. ¹⁵ Nchakon nichje'enta ndo Dio ko chuntianta ngajin ndo, me'e sen ni'e tsoxrue'nen sen ko je'e ndo Dio sinchekaya ndo sen, ko siá xrojan ijię yama sen, je'e ndo sinchemé'e ndo kain ti sínká sen. ¹⁶ Méxin, ja'anta ndachenta sen kichuunta nge'e ndako'a juinche'enta ixi jaña je'e sen xronichje'e sen ndo Dio, ko je'e ndo sinchexruan'anta ndo. Ixi sen ícha chuntia ndo Dio, je'e sen nichje'e sen ndo ko je'e ndo tin'en ndo nge'e tjančia sen. ¹⁷ Ndo profeta Elías, bake'e ndo xranchi jaina, ko nchakon juanche'e ndo ndo Dio ixi nchijí aséen ndo ixi xrokui'a ichrin, jaña kon'en ko nduaxin kui'a ichrin ngata'a nunte níi nano ko tu'o. ¹⁸ Ko tjume'e je'e ndo Elías nichje'e ndo ndo Dio íjngo ko ndo Dio xruan'an ndo ichrin ngata'a nunte ko inche kuajon nge'e kuandáa sen. ¹⁹ Kichuuna, siá xrojan ja'anta tsachrjendáanta cha'o jian ko inaa sen sinchekjannta sen, ²⁰ *tono'anta ixi sen juinchekjan kichuu cha'o jian, sen me'e bingijna sen ixi tsitjáña'i aséen chujni me'e, ko ndo Dio sinchemé'e ndo itsjé ijię kuachóna sen.

Xroon sa'ó tsikjin ndo Pedro

Ndo Pedro kjin'en ndo xroon sen titikaon Ncháina, sen tsichjeke'e ikaxin tjajna

¹ Jan'an, Pedro, ndo Jesucristo kuinche'ena ndo ko xruan'anna ndo sinta'a xrée ndo, me'e ikjin xroon ji'i ko xruan'an xroon ngajinnta ti tsichjeke'enta ikaxin tjajna xranchi nunte Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, ko Bitinia. ² Ja'anta, Ndotáina Dio tsikincha'anta ndo ixi jaña tsixraxaon ndo ó sa'ó, ko ixi juachaxien Espíritue ndo tsikincha'anta ndo ixi tsitikaonnta ndo ko jaña tsontjúáxin asáanta ixi jnié ndo Jesucristo. Taye'enta juaxruxin tajon ndo Dio ko je'e ndo sintanchaonnta ndo.

Stechon'enna naa nge'e jian

³ Tajonna juasiaina ngajin ndo Dio, Ndotée Ncháina Jesucristo, ixi tsango tjaunna ndo ko bikonó'a'ina ndo me'e jongí'ena íjngo ixi xechón ndo Jesucristo. Ko méxin stechon'enna nge'e jian tsij, ⁴ tsaye'enta nge'e jian tsajon ndo Dio, ti chónnda ndo ngajní, naa nge'e jua'i tsitjáña, ko jua'i tsonkítja, ko jua'i xroxé'nde xranchi itsjo. ⁵ Ko ixi chuntianta Ndo Dio, je'e ndo tayakon'annta ndo ko ixi juachaxien ndo chao tsarichonnta kain nchakon xranchi tsixraxaon ndo ó sa'ó. Kain ji'i tsonoxin nchakon tsjexin nunte xasintajni.

⁶ Méxin, ja'anta tsango juaxruxin stenta maski xrojan nge'e tangi tsatsinganta kaxin nchakon. ⁷ Ixi ti chuntianta Ncháina, me'e xranchi chika oro xrokonda tsatsinga chika chringi xro'i, ixi jaña tsonoxin á nduaxin jian chika ó na'i. Méxin, ícha tjintee xrochúntiani Ncháina, ixi chika oro ixi tjexin chika. Ixi siá titikaonnta Ncháina xrokonda tangi tsatsingaxinnta, ko jaña ndo Dio tsikon ndo á bikixi'anta ti tangi, me'e chao tsaye'enta juachaxin ko jian xronichja ndo Jesucristo ixi ja'anta nchakon tsij ndo.

⁸ Ja'anta titikaonnta ndo Jesucristo ko tjue'enta ndo maski tikon'anta ndo ko tsango chá'anta ko jua'i xrondachronta ti tsango chaxro juaxruxin me'e chondanta, ⁹ ixi ja'anta ó chondanta juachaxin tsarichonnta kain nchakon, me'e juachanta ixi chuntianta ndo Dio.

¹⁰ Nchakon ó sa'ó sen kuachronga chijnie ndo Dio juanchangi sen xranchi xrokuechón chujni kain nchakon ko chronga sen ixi ndo Dio xrokuajon ndo juachaxin me'e xrokuaye'enta ixi tjua'anta ndo ko jian ndo. ¹¹ Espíritue ndo Cristo juincheno'e sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó ixi ndo Cristo tangi xrokon'en ndo, ko tjume'e tsayé'e ndo juachaxin ijíe. Ko je'e sen tjaun sen tsono'e sen ngisen me'e ko ngisa xrokon'en nge'e ndachro Espíritue ndo Dio. ¹² Ko ndo Dio juincheno'e ndo sen ixi nge'e chronga sen je'a xrokon'en nchakon bake'e sen. Kain ji'i xrokon'en nchakon stena jai. Ji'i chijni juako'anta sen bajako chijni jian ixi juachaxin Espíritue ndo Dio kujxin ngajní. Ko kain ji'i sen ángel kaxon tjaun sen xrobikon sen kaxon.

Ndo Dio tjaun ndo ndako tsojuna

¹³ Méxin, jian xraxaonnta nge'e sinche'enta ko jian tsinteenta. Ko ixi tjua'anta ndo Dio, méxin ixi nchijí asáanta chon'énnta nge'e tsajon

ndo nchakon xrokjan Ncháina Jesucristo. ¹⁴ Xranchi naa chjan titikaon ndotée, jaña nche'enta, ko ínche'anta xranchi banche'enta sa'ó ti kuachuxin'anta ndo Dio. ¹⁵ Cháña tjúa ko ndako tsinteenta ixi ndo Dio, ndo kuiya'anta, je'e ndo tjúa ndo. ¹⁶ Ixi xroon chijnie ndo Dio ndachro: "Ja'anta tjúa tinteenta xranchi jan'an tjúána."

¹⁷ Siá ndachrona ixi ndo Dio Ndotáanta, ndo jian nchéña ijie ngajin kain chujni ixi ti nge'e juinche'e na, ja'anta xrokonda tsitikaonnta ndo ko tájonnta juasianta ngajin ndo kain nchakon tsinteenta nti'i nunte xasintajni. ¹⁸ Ndo Dio bingijnanta ndo ixi itsinte'anta xranchi bake'e sen tsikachrjenixinnta ó sa'ó. Ja'anta no'anta jian nge'e kuenaxinnta ndo, je'a ixi naa nge'e tsjexin xranchi chika oro o chika plata. ¹⁹ Kuenaxinnta ndo ixi jnié ndo Jesucristo, ijni tsango tjintee ko me'e kuayé'e ndo Dio, xranchi xrokjui naa kutuchjon xro'an nge'e xe'e ba ko je'a ni'e ba. ²⁰ Ndo Dio ó sa'ó kuinche'e ndo ndo Cristo ti xrako'a nunte xasintajni. Ko jai konoxin ndo ixi sen chuntia ndo jian tsintee sen. ²¹ Ixi kuen'en ndo Cristo me'e kuitikaonnta ndo Dio, ndo juinchehexón ndo Cristo nchakon kuen'en ndo, ko je'e ndo Dio kuajon ndo ijie juachaxin ngajin ndo Cristo. Ko méxin ja'anta chuntianta ndo Dio ko stechon'ennta tsarichonnta kain nchakon.

²² Ko jai ó kuitikaonnta chijni nduaxin ko ixi kuitikaonnta me'e kontjúá asáanta, méxin tjue'enta sen kichuunta ixi espíritue ndo Dio tingijnanta. Ko xrokonda xrotjue'e kichuunta ixi nchijí asáanta. ²³ Ja'anta ó jongí'anta íjngo. Je'a xranchi tjongí'e naa chjen'en chujni ten'en. Ja'anta íjngo jongí'anta ixi kuitikaonnta chijnie ndo Dio, ndo jichón, ko xro'an ngisen sinchetjáña chijni me'e. ²⁴ Ixi ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Kain chujni nunte xasintajni xranchi kayua ste na,
ko juachaxin chóna na me'e xranchi tsjo'e ka,
ixi ika xema ka ko itsjo chjenjin tsjo,

²⁵ ko chijnie Ncháina nai'a tsitjáña chijni.

Ko chijni me'e tajon juachaxin tsechónni kain nchakon, chijni, me'e ó kuayé'é ja'anta.

2

¹ Méxin, tintu'enta kain nge'e ña'i kuanche'enta, Ndachro'anta juancheya, tjanoa'inta sen kichuunta, tochjuya'inta nge'e chóna inaa chujni ko nichja'inta kntree chujni. ² Nche'enta xranchi chjan nchínchín nandá tsjongí'e jitayé'e xjan itsjin tsi'i xjan, jaña ja'anta tikakuenxinta tsin'ennta chijnie ndo Dio ixi jaña tsjangixinnta sinche'enta ti jian ixi jaña tsarichonnta kain nchakon, ³ ixi ja'anta ó chuxinnta ixi Ncháina tsango jian ndo.

Ndo Cristo ixro jichón

⁴ Méxin, tonchjiñe'enta ngajin Ncháina Jesús, ixi je'e ndo me'e xranchi naa ixro jichón. Xro me'e kuitikaon'a chujni ko je'e ndo Dio tsikinche'e ndo ixro me'e ixi ícha tjintee ixro. ⁵ Ja'anta xranchi ixro tsonde'e ndo Dio jitonchjianxin ningue ndo, ko ja'anta xrokjannta xranchi ndotaana tjúa aséen ndo ko ixi juachaxien Ncháina Jesucristo tájonnta juasianta ngajin ndo Dio. ⁶ Méxin xroon chijnie ndo Dio ndachro:

Jan'an tsake'é ngajin tjajna Jerusalén xranchi naa ixro tsango jian tsitexin nchia, naa ixro tsango tjintee.

Ko ngisen tsitikaon ixro me'e, nai'a tsosue'e sen.

⁷ Ja'anta ti titikaonnta Ncháina Jesucristo, no'anta ixi je'e ndo xranchi naa ixro tsango tjintee. Ko chujni kuitikaon'a, tson'en na xranchi jitaxin xroon chijnie ndo Dio:

Xro kuitikaon'a chujni nchekonchjian nchia, ko jai xro me'e tsango tjintee xro.

⁸ Ko kaxon jitaxin xroon chijnie ndo Dio:

Xro me'e tontengixin chujni ko texin na nunte.

Ko kontengixin na xro me'e ixi kuitikaon'a na chijnie ndo Dio ko jaña tikinixin tson'en na.

Sen tjajnéé ndo Dio

⁹ *Ko ja'anta, ndo Dio tsikincha'anta ndo me'e tsikjannta ndotaana sinche'e ixra ngajin ndo Rey, ko ja'anta naa tjajnéé ndo, naa tjajna tjuá. Ko ndo Dio kuantsjexinnta ndo ti naxixe'e ko kuajon ndo juachaxin tsixin'innta ti chaxro tingasáña, ko jaña xrochronganta nge'e jian juinche'e ndo Dio. ¹⁰ Ja'anta seno tikinixian'inta tjajnéé ndo Dio, ko jai ó tikinixin'annta tjajnéé ndo. Seno ndo Dio bikonóa'inta ndo ko jai je'e ndo tsango tikonóa'anta ndo.

Ndako sinche'ena ixi jaña tsjakoxinna xrée ndo Dio

¹¹ Kichuuna, jan'an tsango tjua'anta, ko tinóatáana ngajinnta xranchi naa ngisen kuixin ikjín. Chje'anta asáanta juachaxin xrox-raxaon ti ndako'a ko tsikakuenxin nge'e jii nunte xasintajni, ixi ti ndako'a me'e tsetoka'o asáanta. ¹² Jian nche'enta ngajin chujni chúxin'a ndo Dio, maski jai ndako'a nichja na ixi ja'anta xranchi xrokjuinta naa ni ña'i. Jaña je'e na tsikon na ixi jian nche'enta ko jaña tsajon na juasaya ngajin ndo Dio nchakon je'e ndo sinchéña ndo ijie ngajin chujni.

¹³ Ja'anta ti titikaonnta ndo Dio, titikaonnta kain ni tetuan'an ngujngu tjajna, ko kaxon xi ícha tituan'an tjajnánta, ¹⁴ ko kaxon titikaonnta kain xi tituan'an ngujngu tjajna ijie ixi ndo Dio kuinche'e ndo xa ixi je'e xa sinchéña na ijie ngajin chujni nche'e ti ndako'a ko xronichja xa jian ngajin sen nche'e ti jian. ¹⁵ Ndo Dio tjaun ndo sinche'enta ti jian ixi jaña tsikon kain chujni noe'a ko ni ninta ixi jaña tsjankata'inta na ijie.

¹⁶ Nche'enta xranchi xrochondanta juachaxin xro'an ngisen xrokuituan'annta, ko ndachro'anta ixi juachaxin me'e chao sinche'enta nge'e ndako'a. Cháña nche'enta xranchi naa sen nchexrée ndo Dio. ¹⁷ Jian nichje'enta kain chujni. Tjue'enta sen kichuunta, ko titikaonnta ndo Dio ko titikaonnta ngajin xi tituan'an tjajna.

Nge'e xrokonda sinche'e ni nchexra

¹⁸ Ja'anta ni nchexra, titikaonnta ni xrée nche'enta ko nichje'enta na jian, ko je'a je'o ni jian nichja'anta. Na'i, kaxon titikaonnta ni ña'i. ¹⁹ Ndo Dio nchenchaon ndo ngisen titikaon ko tokuaxin'en sen tatsinga sen xrojan juachjaon, maski tikinixien'a sen tsatsinga sen juachjaon me'e. ²⁰ Siá ja'anta nche'enta naa nge'e ndako'a ko kondeexin me'e tikaonnta, ¿á tjintee ti tokuaxin'annta tikaonnta siá tikinixin'annta

me'e? Ko siá nche'enta naa nge'e jian ko kondeexin me'e tikaonnta ko tokuaxin'anta, me'e naa nge'e jian tikon ndo Dio. ²¹ Méxin kuiya'anta ndo Dio ixi ndo Cristo tsango tangi kon'en ndo ixi jaína, ko jaína juakojna ndo ixi jaína xrokonda sinche'e jaína.

²² Je'e ndo xro'an ti ndako'a juinche'e ndo ko nai'a juincheya ndo.

²³ Nchakon koyaku'e na ndo, je'a naxraje'o juatingíexin ndo; ko nchakon chinga juinchekaon na ndo, je'e ndo juanchia'i ndo ijié tsama na. Je'e ndo bake'e ndo ngaya itja ndo Dio nge'e jinchekaon na ndo ixi ndo Dio nduaxin nchéña ndo ijié. ²⁴ Ndo Cristo bikao ndo jéina nchakon kuen'en ndo nganito ntacru ixi jaína ixro'an ti ndako'a xrojuintu'una, ko jian sinche'ena. Je'e ndo tangi juinchekao na ndo ixi jaína jaína xrokoxruajna. ²⁵ Ixi jaína kuanche'ena xranchi kutuchjon tsingachrue. Ko jai ó kjanna titika'onna ndo Cristo, ndo tayakon'en aséina xranchi naa ngisen tayakon'en kutuchjon.

3

Xranchi sinche'e sen tsikute'e

¹ *Jaína kaxon ja'anta nchri ó tsikuta'anta, titikaonnta ndoxi'anta. Ko siá xrojan je'e xa xratitikaon'a xa chijnie ndo Dio, tsikon xa ixi ja'anta jian titikaonnta ko íxrokonda'i xrondachenta xa ixi tsitikaon xa; je'o je'e xa tsaxi tsitikaon xa ² ixi tsikon xa nge'e jian ko ndako nche'e ja'anta. ³ *Ti tonchjian ja'anta je'a je'o ixi tsikonni ti chaxro take'énta, xranchi ti tsi'te jáanta ko tsikakeenta nge'e tsikóñaxin chika oro ko manta chaxro ko tsango tjintee. ⁴ Ko ti jian xroxraxaonnta me'e tsixin ngaya asáanta ko ti jian xronichjanta. Ji'i nai'a tsjexin ixi ndo Dio me'e nche'e ndo juaxruxin. ⁵ Jaína kuanche'e kaxin nchri ó seno, kuachúntia nchra ngajin ndo Dio ko kuakitikaon nchra ndoxi'e nchra. ⁶ Jaína jan Sara kuitikaon jan ndoxi'e jan, ndo Abraham, ko kuandache jan ndo “Nchána”. Ko siá ja'anta jian sinche'enta ko xro'an nge'e xroxrakon'ennta, xrokjannta xranchi je'e jan. ⁷ *Kaxon ja'anta sen xi, jian tariku'unta janchri'anta. Nichje'enta jan jian ko xraxaonnta ixi ícha soji'a jan xranchi ja'anta. Ixi kaxon ndo Dio chjéé ndo jan juachaxin tsechón jan kain nchakon xranchi juachaxin kuajon ndo ngajinnta ixi tjua'anta ndo. Ko siá jaína sinche'enta, ndo Dio tsin'en ndo nge'e tsjanche'enta ndo.

Ti xrokonda sinche'e sen titikaon ndo Cristo

⁸ Méxin, xraje'o xroxraxaon kainnta. Tikonó'é kichuunta, tjue'é kichuunta, tingijna ko tjento kichuunta ko nchejié'a asáanta. ⁹ Ko siá xrojan nge'e ndako'a junta'anta xrojan ngisen, ncheku'inta na naxraje'o. Siá koyaku'anta na, ja'anta tuyakuen'anta na. Cháña tjanche'enta ndo Dio sinchenchaon* ndo na ixi ja'anta no'anta ndo Dio kuiya'anta ndo ixi tsaye'enta naa nge'e jian tsajon ndo. ¹⁰ Ixi jitaxin xroon chijnie ndo Dio:

Ngisen xrotjue'e aséen ko tjaun xrochóna juaxruxin kain nchakon xrokonda xronichja'i sen ti ndako'a,
ko xronichja'i sen juancheya.

¹¹ Tsingaxiton sen ti nge'e ndako'a
ko sinche'e sen nge'e jian,

ko tsjée sen juaxruxin tsintee sen
ko kain nchakon jaña sinche'e sen.

¹² Ixi Ncháina tingijna ndo sen jian nche'e
ko tin'en ndo nge'e nichja sen ngajin ndo,
ko Ncháina tingijna'i ndo ni ndako'a nche'e.

¹³ ¿Méxin, ngisen sinta'anta naa nge'e ndako'a siá ja'anta kain
nchakon nche'enta ti jian? ¹⁴ *Ko maski tangi tsatsinganta kondeexin
ti jian nche'enta, juaxruxin tinteenta ko xrakuen'anta ninna ngisen
ko ta'inta juachjaon. ¹⁵ Cháña tájonnta juasaya† ngajin ndo Cristo
ixi je'e ndo Ncháina ndo. Jian tjate'enta nge'e tsjanchangi'anta na ixi
titikaonnta Ncháina. Ko nchejié'a asáanta ko jian nche'enta ngajin na.
¹⁶ Ko jian tjakoxinnta ixi jaña ni ningakon'annta ko ndako'a nichja na
ixi ti jian nche'enta ixi ja'anta titikaonnta ndo Cristo, me'e tsikon na
ko jaña tsosue'e na. ¹⁷ Ixi cháña tangi tsatsinganta kondeexin ti jian
nche'enta ko me'e tjaun ndo Dio, ko je'a kondeexin ti ndako'a.

¹⁸ Ixi kaxon ndo Cristo je'o naa kuen'en ndo ixi jéjna. Je'e ndo jian
ndo ko kuenxin ndo ixi jaina ni ña'i, ixi jaña tsjentona ngajin ndo Dio.
Ndo Cristo kuen'en cuerpoe ndo ko Espíritue ndo Dio juinchezechón
ndo. ¹⁹ Jaña kaxon espíritue ndo juincheno'e kain espíritu tsiken'en
ixi je'e ndo xechón ndo, ²⁰ espíritue ni me'e kuitikaon'a nchakon
bake'e ndo Noé. Ndo Dio chón'en ndo na ixi xrokuitikaon na nchakon
konchjian ntáq tetaon inda ko je'o ijní chujni kuitikaon ko sen me'e
kuitjáña'i sen nchakon chrite'e na inda. ²¹ Inda me'e xrokjui xranchi
ti tikitée chujni ixi jaña tsjacha tsitjáña'i. Ko ti tikitéeni je'a je'o tsijma
ntau'eni. Na'i. Me'e xrondachro ixi tsjanche'eni ndo Dio sinchetjúá
ndo aséenni ko jaña tsono'eni ixi xro'an ijje chónani. Ko ti xechón
Ncháina Jesucristo me'e tsjachani tsechónni kain nchakon. ²² Je'e ndo
Cristo sakjui ndo ngajni ko jii ndo ndatsjonxin ti jian ti jii ndo Dio ko
je'e ndo tetuen'en ndo kain sen ángel ko kain ti chóna juachaxin.

4

Tsinteena xranchi tjaun ndo Dio

¹ Tsango tangi kuatsinga ndo Cristo nchakon bake'e ndo nunte nti'i,
jaña ja'anta kaxon xrokonda tsituaxinta tangi tsatsinganta nchakon
tsij juachjaon ixi, siá tangi tsatsinganta, jaña tsaxi tsintu'enta ti
ndako'a kuanche'enta, ² ko me'e sinche'enta xranchi tjaun ndo Dio,
ko i je'a xranchi kuaxraxaonnta sa'ó, xranchi nche'e ni ndako'a
xraxaon. ³ Ixi ó itsjé nano jaña kuanche'enta. Nchakon me'e ndakua'i
kuaxraxaonnta ko kuanche'enta ti ndako'a ko kuancheñanta kia ti
bakoannta ko kuakətoku'u chujni ko kuatjue'enta idolo, ti tjaun'a
ndo Dio sinche'enta. ⁴ Jai ni chúntia'i ndo Dio toñaon na ixi ja'anta
í chrjiku'anta na cha'o ña'i ichrji je'e na. Méxin, chinga nichja na
kontraanta. ⁵ Ko je'e na xrokonda xrochronga kain ti ndako'a juinche'e
na nchakon tsij na ngajin ngisen jichón'en sincheña ijje ngajin kain
chujni jichón ko ni tsiken'en. ⁶ Méxin, ni tsiken'en kaxon kuin'en na
chijni natjúá ixi espíritue na tsjacha tsechón xranchi tjaun ndo Dio,
maski koñe'e na ijje nchakon kuintee na nti'i nunte xasintajni xranchi
toñe'e ijje kain chujni ndako'a nche'e.

⁷ Ó tuinxin tsjexin nunte xasintajni, méxin, jian tinteenta ko nduaxin nichje'enta ndo Dio. ⁸ Ko ti ícha tjintee me'e xrotjue'é kichuunta. Ko siá tjue'é kichuunta me'e xrotjáña'anta ti ndako'a juincheko kichuunta. ⁹ Jian taye'énta sen kichuunta nchakon tsij sen ndointa ko tjakaxin'a kichuunta. ¹⁰ Ngujngunta jian tingijnanta sen kichuunta xranchi juachaxin tjáanta ndo Dio ko ndako sinche'enta ixra kuajon ndo Dio. ¹¹ Siá xrojan ja'anta xronichjanta chijnie ndo Dio, nichjanta xranchi tjaun ndo Dio. Ko siá xrojan ja'anta tsingijnanta xrojan ngisen, jian tingijnanta sen me'e xranchi juachaxin tjáanta ndo Dio. Ixi kain ixra jian nche'enta, me'e je'e ndo tsayé'e ndo kain juasaya ixi je'e ndo tikinixin'en ndo kain juachaxin, kain nchakon. Jaña tson'en.

Xrokonda tangi tson'en sen titikaon ndo Cristo

¹² Kichuuna, tsango tjua'anta, ko xronka'inta nge'e tangi tsatsinganta ko ndachro'anta sonda jaña jiton'en. ¹³ Cháña take'énta juaxruxin maski jaña tangi tsatsinganta ixi jaña tangi kuatsinga ndo Cristo. Méxin jaña juaxruxin tsinteenta nchakon tsikonnta ijie juachaxin chónnda Ncháina nchakon xrokjan ndo. ¹⁴ Juaxruxin take'énta nchakon nichjangí'anta na ixi titikaonnta ndo Cristo ixi Espíritue ndo Dio chónnda kain juachaxin ko tayakon'annta kain nchakon. Je'e na nichjangí'e na Ncháina, a ja'anta tájonnta juasianta ngajin ndo. ¹⁵ Ko siá xrojan ja'anta tangi tson'annta, je'a ixi naakóñaxónnta naa chujni o kue'enta xrojan nge'e o xrojan nge'e ndako'a juinche'enta, ko je'a ixi juitexinnta naa nge'e tikinixian'inta. ¹⁶ Ko siá xrojan ja'anta tangi tson'annta ixi titikaonnta ndo Cristo, tosua'inta. Cháña tájonnta juasianta ngajin ndo Dio.

¹⁷ Ó kujj nchakon tsaxi tsoña ijie ko xrokonda xroxrangíxixín ngajin sen ikjan chjen'en ndo Dio. Ko siá xroxrangíxixín tsoña ijie ngajin jaina, ¿á je'a ícha tangi tson'en chujni titikaon'a chijnie ndo Dio? ¹⁸ Ko siá sen jian nche'e, tsango tangi tsixixin sen ti tetuan'an ndo Dio, ícha tangi tson'en ni ndako'a nche'e ko kuitikaon'a chijnie ndo Dio. ¹⁹ Ko ngisen tangi ste'atsinga xranchi tjaun ndo Dio, sen me'e tsintue'a sen sinche'e sen ti jian ko tsake'e sen aséen sen gaya tja ndo Dio, ndo juinchéña kain chujni, ixi je'e ndo nduaxin nche'e ndo nge'e ndachro ndo.

5

Nge'e kuetuen'en sen tetuan'an ni'ngo

¹ Ntaxraxa'on sen titaon'en sen ste ni'ngo, ixi jan'an kaxon titaon'an sen ningona xranchi je'e sen, ko kaxon jan'an nóna ko bikon xranchi tangi bake'e ndo Cristo, ko jan'an kaxon tsayá'a juachaxien ndo Dio xranchi juachaxin tsayé'e je'e sen nchakon tsij Ncháina. ² *Tayakon'ennta jian sen ikjan xranchi kutuchjoen ndo Dio, sen tikinixin'anta tayakon'ennta ixi ji'i ixra kuaye'enta. Juaxruxin tingijnanta sen xranchi tjaun ndo Dio, ko je'a ixi xrokonda sinche'enta xra me'e ko je'a ixi tsjachanta tomi. Na'i. Juaxruxin nche'enta xra me'e. ³ Ko nche'anta xranchi ja'anta tikinixin'annta sen titikaon Ncháina. Na'i. Tjue'enta sen jaña tsjakoxinnta ixi ndako rinche'enta. ⁴ Ko

nchakon tsijj ndo Cristo, ndo nduaxin jian tingatjia kutuchjoen, ja'anta tsaye'enta naa corona chaxro, ko corona me'e nai'a tsjexin.

⁵ Kaxon jaña, ja'anta chajan, titikaonnta sen tituan'annta ngaxin'in ni'ngo. Kainnta jian titikaon kichuunta ko nchejié'a asáanta ixi:

Ndo Dio tjaun'a ndo sen nchejié aséen,

ko sen nchejié'a aséen, sen me'e ndo Dio tingijna ndo sen.

⁶ *Méxin, nchejié'a asáanta ngajin ndo Dio ixi je'e ndo tsango chónnda ndo juachaxin, ko jaña tsijj nchakon je'e ndo ijié juachaxin xrotjáanta ndo. ⁷ Ko kain juachjaon chondanta takéenta ngaya itja ndo Dio ixi je'e ndo nduaxin tayakon'annta ndo.

⁸ Jian xraxaonnta ko kain nchakon tsje'enta jian ixi Xixron'anxrée, xi ningakon'annta, ichrji xa xranchi naa kujenda tsango jie'e ko tsango soji tuyako ba ko jitjee ba nge'e chujni sine ba jaña nche'e xi me'e. ⁹ Jian chuntianta Ncháina. Tintue'anta Xixron'anxrée tsjacha xa tsetuan'annta xa, ko jian xraxaonnta ixi kaxon sen kichuunta, sen chuntia Ncháina, ste nguixin nunte xasintajni tangi stetatsinga sen.

¹⁰ Ko siá ja'anta ó tangi kuatsinganta kaxin nchakon, ndo Dio sinchemé'e ndo ijié chondanta ko ícha tsingijnanta ndo ixi nai'a tsintu'enta ti chuntianta ndo. Je'e ndo kuiya'anta ndo ixi tsariku'unta ndo kain nchakon ti no tetuan'an ndo Jesucristo. ¹¹ Je'e ndo tikinixin'en ndo tsayé'e ndo kain juasaya ixi chónnda ndo juachaxin tsetuan'an ndo kain nchakon. Jaña tson'en.

Juexin nichja ndo Pedro

¹² *Juasie ndo Silvano, ndo tikon xranchi ndo kichian, je'e ndo jian bingijnana ndo ikjin xroon ji'i, maski tsjé'a nge'e ikjin, ko je'o ntaxraxa'onnta ixi ndo Dio, ndo tjáanta ndo kain juachaxin ko jaña juako ndo ixi nduaxin tjua'anta ndo. Ko nai'a tjáña'anta ixi ndo Dio tsango tjua'anta ndo.

¹³ *Sen ni'ngo jii tjajna Babilonia, sen kuinche'e ndo Dio kaxon xranchi ja'anta, xruan'annta sen juajna ko kaxon xruan'annta ndo Marcos juajna, ndo tikon xranchi chjan'na.

¹⁴ Jian chje'é kichuunta juajna ko tse'e kichuunta tjáanta. Juaxruxin tinteenta ixi chuntianta ndo Jesucristo. Jaña tson'en.

Xroon yuxin tsikjin ndo Pedro

Ndo Pedro xruan'an ndo xroon ngajin sen titikaon ndo Cristo

¹ Jan'an, Simón Pedro, kuincha'na ndo Dio ixi sinta'a xrée ndo Jesucristo. Ikjin xroon ji'i tsayé'e kain sen titikaon Ncháina, sen titikaon xranchi jan'anna ixi jian ndo Dio ko ndo Jesucristo, ndo nchemé'e jieina.

² Ndo Dio xrotjáanta ndo juaxruxin ko sintanchaonnta ndo ícha ixi chuxinnta ngisen ndo Dio ko ngisen Ncháina Jesucristo.

Jian tsintee sen titikaon ndo Jesús

³ Ixi juachaxin chónda Ndo Dio, kuinchajina ndo ko chjajina ndo kain nge'e xrokondajina ixi jaña tsojuna xranchi tjaun je'e ndo. Kain ña chjajina ndo nchakon kuichuxinna ndo Jesucristo ixi juachaxin ijié chónda ndo. ⁴ Ko ó chjajina ndo kain nge'e jian ko ti nduaxin tjintee ko kaxon ti ndachro ndo tsayé'ena tjume'e ixi jaña tsake'enta xranchi jii je'e ndo ko tsintu'enta nge'e ndako'a jii ngataon nunte xasintajni.

⁵ Méxin ti chuntianta Ncháina ko chjakon'annta nche'enta ti jian, ko ti chjakon'annta me'e, ícha jian xrochuxinnta ndo Dio. ⁶ Ko ti jian xrochuxinnta ndo Dio, me'e tsinkakon'en sinche'anta kain nge'e ti tjaunnta; ko ti tsinkakon'en me'e sinche'anta nge'e tjaunnta, me'e sintakuan'anta xrochon'énta ko tjaka'i xrotjáanta juañao ko xrochonde'enta juasaya ndo Dio; ⁷ me'e sintakuan'annta xrotjue'enta sen kichuunta ko ti xrotjue'enta sen kichuunta, kaxon ícha xrotjue'enta kain chujni. ⁸ Ko siá jaña sinche'enta, je'a xruxon chuntianta Ncháina Jesucristo. ⁹ Ko ngisen nche'a kain ji'i, nche'e sen xranchi naa ni tikon'a ixi tjáñe'e sen ixi Ncháina Jesús juinchemé'e ndo kain ijié kuachónda sen.

¹⁰ Méxin, kichuuna, jian nche'enta ko soji titikaonnta, jaña xrotjáña'inta nge'e kuitikaonnta ko nai'a tsachrjendaxinnta cha'o jian. ¹¹ Ko siá jaña sinche'enta, ndo Dio xrotjáanta ndo juachaxin tsixin'innta ti no tituan'an Ncháina Jesucristo, ndo kuenxin ixi jieina.

¹² Méxin, jan'an tsintua'i syntaxraxa'onnta kain ji'i, maski ó no'anta ko jian titikaonnta nge'e nduaxin juntakuan'anntana. ¹³ Ixi ti xrarichón tikinixinna syntaxraxa'onnta kain ji'i, ¹⁴ ixi Ncháina Jesucristo ó juinchenóna ndo íse'a jii nchakon tsen'enna. ¹⁵ Ko jan'an syntaxraxa'onnta ji'i ixi maski tsen'enna, ja'anta xrotjáña'inta nge'e ntatjunta.

Sen bikon juachaxien ndo Cristo

¹⁶ Nchakon juntakuan'annta juachaxin ijié chónda Ncháina Jesucristo ko ti ndachrjanna íjngo xrokjan ndo, je'a je'o kuanichjana nge'e bakji gaya jáanana. Na'i. Jan'anna bikonxina ixi ikonna juachaxin ijié chónda Ncháina. ¹⁷ *Bikona ji'i nchakon Ndotáina Dio kuajon juachaxin ko juasaya ngajin Chjen'en ndo, ko kuin'anna ngajni* nichjaxin ndo ko ndachro ndo: "Ji'in chjan'na ícha tjua'a. Tsango juaxruxin ritjén ngajin xjan." ¹⁸ Jan'anna kuin'anna jaña ndachro ndo

Dio, kuin'anna nichjaxin ndo ngajni nchakon steki'anna Ncháina Jesús ti ijna tjúa.

¹⁹ Ko nónana ixi chijni juako sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó, me'e naa chijni nduaxin. Méxin, titikaonnta nge'e kuandachro sen ixi chijni me'e jii xranchi naa xro'i tingasáñaxin ti naxixe'e, tsija nchakon ícha tsingasáña ko tsii chjiixro, jaña tsingasáña asáanta.

²⁰ Ko tjintee tsono'anta ji'i: chijnie ndo Dio jitaxin xroon, jua'i je'o naa chujni tsienxin xranchi tjaun, ²¹ ixi sen kuachronga chijnie ndo Dio nichja'i sen nge'e je'o je'e sen xraxaon sen. Je'e sen tsango kuitikaon sen ndo Dio ko Espiritue ndo bingijna sen kuanichja sen chijnie ndo.

2

Ni ndakua'i kuachronga chijnie ndo Dio

(Jud. 4-13)

¹ Sa'ó bake'e ni ndako'a kuachronga chijnie ndo Dio tjajna Israel, ko jai ste ni jaña nche'e. Je'e na imao sintakuan'annta na nge'e nduaxin'a ko me'e tsitjáñaxin asáanta ixi xrondachro na ixi Ncháina* jua'i sinchemé'e ndo ijię chondana. Ko kondeexin me'e, je'e na naatsitjáñaxónna. ² Kueya na xrorué'e na ti tjako ni me'e ko kondeexin me'e itsjé na ndakua'i xronichja na ti chijni jian kuajon Ncháina. ³ Ni tjako jaña tjaun na xrochónnda na itsjé tomi, ko tsjacha na tomi me'e ixi tsjako na naa chijni nduaxin'a. Ko me'e tsamaxin na ijię ko jaña tsitjáña na.

⁴ Ndo Dio tjáñe'a ndo nge'e ndako'a juinche'e sen ángel ko maski ángel sen xruan'an ndo sen ti naxixe'e, steje'e sen nti'a ko jichroaxin sen chika cadena tsitjaja nchakon sinchéña ndo ijię ngajin sen. ⁵ Ko kaxon tjáñe'a ndo Dio ti ndako'a juinche'e ni kuintee sa'ó nchakon bake'e ndo Noé. Je'e ndo xruan'an ndo naa ichrin soji ko kain na kuinteken'en na. Je'e ndo Noé kuanichje'e ndo chujni xranchi jian xrojuinche'e na, ko je'e ndo ko íjngo yaąto chujni xro'an nge'e kon'en sen. ⁶ Kaxon ndo Dio juinchetjáña ndo ni tjajna Sodoma ko Gomorra, iche na ko kao kain nge'e ikjan nteso, ixi jaña tsikon chujni ndakua'i nche'e jai siá tsintue'a na ti ndako'a nche'e na. ⁷ Ko ndo Dio bingijna ndo ndo Lot ixi je'e ndo naa ngisen jian ko tsango bakaa ndo juachjaon kondeexin ni tjajna me'e ndako'a kuanche'e na. ⁸ Ndo Lot jian aséen ndo maski kao ndo bake'e ndo tjajna me'e, ko kain nchakon bakaa ndo juachjaon kondeexin ti ña'i bakikon ndo ko baki'en ndo ti kuanche'e na. ⁹ Ndo Dio jaña tjakoına ndo tsingijna ndo sen titikaon ndo ixi nichijí aséen sen, maski kueya nge'e tangi tsatsinga sen. Ko ni ña'i, tangi tsintekon'en na nchakon sinchéña ndo Dio ijię ngajin na.

¹⁰ Ko ícha tangi tson'en ni titikaon'a nge'e tituan'an Ncháina Jesús ko nche'e na nge'e ndako'a xraxaon aséen na.

Titikaon'a na ko xrakon'a na, nichjangl'e na sen ángel chónnda juachaxin. ¹¹ Nchakon sinchéña ndo Dio ijię, sen ángel, maski chónnda sen ícha juachaxin ixi ni ndako'a tjako, tsondachro'a sen xrojan nge'e ndako'a ngajin ni me'e.

¹² Ni me'e xranchi iko tienxin'a ba, jaña ste je'e na ko xranchi iko jaña tsen'en na kaxon, ixi nichja na ti tienxin'a na. ¹³ Juaxruxin tintee

* 2:1 2:1 Ncháina Señor Ncháina Jesús q Ncháina Dio

nā ixi ti ndakua'i nche'e nā ngujngu nchakon ko méxin tsikaon nā kondeexin ti ndako'a nche'e nā. Ko tosue'eni nge'e ndako'a nche'e nā nchakon nteku'unta nā kia chondanta ixi nti'a nche'e ndako'a nche'e nā ko stetsje'e itsjé chujni. ¹⁴ Ni me'e tikakuenxin nā kain nchri ko tonchrje'a nā nche'e nā ti ndakua'i. Ncheye'e nā ni nandá tjangíxin titikaon ndo Dio ko tjaun nā xrochónnda nā kain nge'e ndachro aséen nā.

¹⁵ Kuintu'e nā cha'o jian ko rué'e nā chaoé xi Balaam, chjen'en xi Beor. Je'e xa bake'e xa juaxruxin ixi juacha xa kueya tomi kondeexin ti ña'i kuanche'e xa. ¹⁶ Ko kondeexin ti ndakua'i juinche'e xa, méxin, naa kuntajno, kunchri, nichje'e ba xa xranchi nichja chujni, ko kuyakutee ba xa; méxin, jaña kuintu'e xa nge'e ña'i kuanche'e xa.

¹⁷ Ni ndako'a tjako, ni me'e ste nā xranchi naa tuye yaso'e jitjiá'i inda, ko xranchi itjuj tikao chrinto soji. Ndo Dio tsajon ndo juachaxin tsikaon nā ko tsintee nā ti naxixe'e kain nchakon. ¹⁸ Ko je'e nā nichja nā chijni chaxro ngajin kain chujni ko me'e tjinte'a. Je'e nā tjaun nā xrochónnda nā itsjé nchri ko jaña nchekateyana sinche'e chujni ti ndakua'i, chujni nandá tjaun tsintu'e nge'e ndako'a.

¹⁹ Ndachro nā chao sinche'eni nge'e tjaunni, ko je'e nā jua'i tintu'e nā ti ndako'a nche'e nā; ixi ni nche'e naa nge'e ndako'a, ti ndako'a me'e tituan'an aséen nā. ²⁰ Ko ni ó chúxin Ncháina Jesucristo, ndo nchemé'e jíee nā kuintu'e nā nge'e ndako'a jii ngata'a nunte xasintajni. Ko siá tjume'e tsajon nā juachaxin ngajin xi ña'i sincheye'e xa nā lǵngo, jaña ti ndako'a ícha tsituan'an ngajin aséen nā. ²¹ Cháña xrokuichuxin'a nā chijni jian juako ndo Dio, ke jai chúxin nā chijni ko tsintu'e nā nge'e kuetuan'an ndo Dio. ²² Ni ña nduaxin nche'e nā xranchi ndachro naa chijni seno: “Kunia tonkjan ba ko tjume'e ikjan ba ine ba ti konkjan ba”, ko kaxon jii naa chijni ndachro “Kuchinga nandá tsikjengi ba, ikjan ba ngangí nchita'o.”

3

Nchakon tsij Ncháina Jesús

¹ Kichuuna tjua'anta, jii' xroon yuxin ikjin. Ko kayuxin xroon ntatjunta ixi xroxraaonnta jian ko ti ndako sinche'enta. ² Xraxaonnta nge'e tsichronga sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó, ko chijni kuetuan'an Ncháina Jesús, ndo juinchemé'e jíejna, chijni me'e juin-takuan'annta sen apóstol.

³ *Xrokonda xrokono'anta jii'i: ixi nchakon tsjexin xasintajni tsij chujni tsjanao nā ti jian kuajon ndo Dio, ko je'o tsitikaon nā kain ti nge'e ña'i xraxaon nā. ⁴ Je'e nā tsjanchangi nā: “Nge'e kon'en ti tsindachro ndo Cristo ixi xrokjan ndo, ixi ó kuen'en sen tachri'ina, sen bake'e ó sa'ó, ixi naxraje'o jii kain nge'e xranchi xrangíxin nunte xasintajni.”

⁵ Ko ni me'e tjaun'a nā tsitikaon nā ixi ti xrangíxixión ndo Dio juinchéña ndo ngajni ko nunte xasintajni, ko je'e ndo je'o kuituan'an ndo ko inche kuachrjengíxin nche inda. ⁶ Ko kaxon inda juinchetjáñaxin ndo kain nge'e bake'e nunte xasintajni* nchakon me'e. ⁷ Ko ndo Dio ndachro ndo ixi tsiji nchakon ngajni ko nunte xasintajni

jii jai, tsitjáña ixi xro'i, kain nge'e xroche nchakon ndo Dio sinchéña ndo ijie ngajin kain chujni ko sinchetjáña ndo ni ndakua'i nche'e.

⁸ Méxin, kichuuna, tjáña'inta ixi Ncháina Jesús tikon ndo naa nchakon xranchi mil nano ko mil nano tikon ndo xranchi xrokjui naa nchakon. ⁹ Je'a ixi Ncháina jitonchrjen'en ndo sinche'e ndo nge'e tsindachro ndo, xranchi jaña xraxaon kaxin na. Na'i. Je'e Ncháina jichón'en ndo ixi xro'an chujni tsitjáña, ixi tjaun ndo kain chujni xrochuntia na ngajin ndo. ¹⁰ *Ko nchakon xrokjan Ncháina Jesús, nchakon ninnaa jajna xraxaonna tson'en ji'i, xranchi nche'e naa xiche'e tixin'in xa naa nchia tsee xa. Nchakon me'e, naa tsjatexon tsin'enni ko ngajni tsatanka ko xroxronkana, ko kain nge'e jii ngajni xroche ko kain nge'e jii nunte xasintajni ko xasintajni naatsitjáñaxón.

¹¹ Jaña tsitjáña kain nge'e, méxin, ja'anta jian xraxaonnta ko titikaonnta ndo Dio. ¹² Ko chon'énta nchakon tsijj ndo Dio ko sinchéña ndo ijie, méxin chjakon'annta nchetjúanta asáanta. Nchakon me'e tsitjáña ngajni ko nchanotsé ko kain nge'e jii noi ixi xro'i tsatangaxin. ¹³ *Ko jajna stechon'enna naa ngajni natjúá ko naa nunte natjúá, xranchi tsindachro ndo Dio tsajon ndo. Nti'a tsango chaxro ko jian tsake'e.

¹⁴ Méxin, kichuuna, ti xrastechon'ennta tsijj nchakon tson'en kain me'e, ixi nchijú asáanta tjéenta ixi jian nge'e sinche'enta, jaña tsikon ndo Dio juaxruxin stenta ko chonda'inta ijie. ¹⁵ Sintaxiñaonta ixi Ncháina jichón'en ndo ixi jajna tsitjáña'ina. Ndo kichuuna Pablo kaxon ikjin ndo ji'i ixi juachaxien ndo Dio kuayé'e ndo. ¹⁶ Kain xroon tsikjin ndo ndachro ja'in, maski jii naa chijni tienxin'ani. Ko me'e, ni noe'a ko tienxin'a na ko soji'a chuntia na Ncháina méxin ndakua'i tjako na, ko jaña kaxon ikaxin chijnie ndo Dio tienxin'a na, méxin je'o na tjée na nge'e tsitjáñaxin aséen na.

¹⁷ Méxin, kichuuna, ó no'anta kain ji'i ko tsje'enta jian xranchi nche'enta ko jaña xro'an chujni ña'i sintaya'anta, ko tintue'anta tsitikaonnta ndo Dio. ¹⁸ Ko cháña nche'enta jian, jaña ícha xrochuxinnta Ncháina Jesucristo, ndo nchemé'e ijie chondana, ko je'e ndo tsingijnanta ndo xrotjue'enta kain chujni. Tajonna juasaya ngajin Ncháina jai ko kain nchakon. Jaña tson'en.

Xroon sa'ó tsikjin ndo Juan

Ndo tajon juachaxin ixi nduaxin tsechón chujni kain nchakon

¹*Jan'anna stekjinna xroon ji'i nichja ti ndo bake'e ó sa'ó ti xraxro'an nge'e bake'e ngata'a nunte xasintajni. Je'e ndo ikjan ndo chijni tajon juachaxin tsechón chujni kain nchakon, ko jan'anna kuin'anna nichja ndo ko bikonxina ndo ikonna. Ko nduaxin bikona ndo ko tséxinna ndo tjánana. ²*Ko ixi je'e ndo stechónxin chujni, konoxin ndo nunte nti'i. Jan'anna bikona ndo, méxin, jaña nichjana. Ko nteno'ananta chijni ji'i ixi je'e ndo tsechónxin chujni kain nchakon. Je'e ndo bake'e ndo ngajin Ndotáina Dio, ko jai konoxin ndo ngajinna. ³Ntatjunanta ti bikona ko ti kuin'anna, ixi jan'anna ko ja'anta naakua nge'e xroxraxaonna xranchi jan'anna nduaxin steniina ngajin Ndotáina Dio ko ngajin Chjen'en ndo, xjan Jesucristo. ⁴Méxin, jaña ikjinna ji'i, ixi kainna ícha juaxruxin tsojuna.

Ndo Dio xro'i tingasáña

⁵Ji'i chijnie Ncháina Jesucristo juako'nana ndo, me'e chijni tjako'annanta ixi je'e ndo Dio xro'i tingasáña, ko ti no jii je'e ndo je'a naxixe'e. ⁶Siá ndachrona ixi steniina ngajin je'e ndo, ko xrandako'a nche'ena, ncheyana, ko je'a nduaxin nge'e ndachrona. ⁷Ko siá stena ti tingasáña xranchi ndo Dio jii ndo ti tingasáña, me'e naakua nge'e xroxraxaonna, ko jnié Chjen'en ndo, xjan Jesucristo, sinéma kain ijie chondana ko ti ndako'a juintu'una. ⁸Ko siá ndachrona ixi xro'an ijie chondana, jajona ncheye'ena aséejna, ko je'a nduaxin ti ndachrona. ⁹Siá xrondachena ndo Dio kain ti ndako'a juintu'una, nojna ixi je'e ndo tsango jian ndo ko ndako nchéña ndo ijie, méxin sinchem'é ndo kain jéejna ko sinchetjúá ndo aséejna. ¹⁰Ko siá xrondachrona xro'an nge'e ti ndako'a juintu'una, jajna tjakoxinna xranchi je'e ndo xrojuincheya ndo, ko me'e xrondachro ixi nduaxin'a kuaye'ena chijnie ndo.

2

Ndo Jesucristo nichjaxinna ndo

¹Ja'anta chjan'na, rikji'anta chijni ji'i ixi sinche'anta ti ndako'a. Ko siá xrojan ja'anta sinche'enta ti ndako'a, jajna chondana ngisen xronichjaxinna ngajin Ndotáina Dio jii ngajni, ndo me'e ndo Jesucristo, ndo jian ko ndako nchéña ndo ijie. ²Ndo Jesucristo kuen'en ndo ixi sinchem'é ndo kain ti ndako'a juintu'una ko je'a je'o jéejna sinchem'é ndo, kaxon jée kain chujni jii ngata'a nunte xasintajni.

³Siá tsitikaonna ti kuetuan'an ndo Dio, me'e chao xrondachrona ixi chuxinna ndo. ⁴Ko siá xrojan ngisen xrondachro ixi chúxin sen Ndotáina Dio, ko titikaon'a sen nge'e kuetuan'an ndo, sen me'e ncheya sen ko ko'a ti nduaxin ngaya aséen sen. ⁵Ko ngisen titikaon chijni kuetuan'an ndo, sen me'e nduaxin tjaun sen ndo ko chúxin sen ndo. Jaña tsonojna ixi nduaxin steniina ngajin ndo. ⁶Ko sen ndachro ixi nduaxin titikaon sen ndo Dio, xrokonda sinche'e sen xranchi juinche'e ndo Jesucristo nchakon bake'e ndo ngata'a nunte xasintajni.

Chijni natjúá kuetuan'an ndo Dio

⁷ *Ja'anta kichuuna, je'a naa chijni natjúá rikjin. Chijni ji'i ja'anta ó kuaye'enta ti xrangixixión kuin'ennta. Chijni ji'i ó sée tsiketuan'an ndo Dio, chijni ji'i ó tsikin'ennta. ⁸ Ko chijni ikjinna me'e xranchi xrokjui naa chijni natjúá. Ko nduaxin ndo Jesucristo juakoxin ndo ji'i ixi tjaunna ndo, ko jaña tjakoxinnta kaxon ixi ó jitatsinga ti naxixe'e ko jai jitingasáña xro'i nduaxin.

⁹ Ko siá xrojan sen titikaon sen ndo Jesús ndachro sen ixi ste sen ti jii xro'i, ko xraningakon'en sen sen kichuu sen, sen me'e xraste sen ti naxixe'e. ¹⁰ Ko sen tjaun sen kichuu, sen me'e ste sen ti jii xro'i tingasáña, ko xro'an nge'e tontengixin sen. ¹¹ Ko sen ningakon'en sen kichuu sen, sen me'e ste sen ko ichrji sen ti naxixe'e, ko noe'a sen no itji sen ixi ti naxixe'e juinchentakontsin sen.

¹² Ja'anta chjan'na, jan'an ikjin xroon ji'i, ixi juasie ndo Jesucristo ndo Dio juinchemé'e ndo kain ijię kuachondanta. ¹³ Kain ja'anta ndotée chjan, kjin'annta xroon ixi ó kuichuxinnta ngisen bake'e ti xrangixixión nunte xasintajni. Ko ja'anta xrachájannta kjin'annta xroon ji'i ixi ja'anta juache'enta Xixron'anxrée. Ja'anta chjan'na, kjin'annta xroon ixi ja'anta chuxinnta Ndotáina Dio. ¹⁴ Kjin'annta xroon, ja'anta ndotée chjan, ixi ja'anta ó chuxinnta ngisen bake'e ti xrangixixión nunte xasintajni. Chajan, kjin'annta xroon ixi sojinta ko kuaye'enta chijnie ndo Dio ngaya asáanta ko juache'enta Xixron'anxrée.

¹⁵ Tjaun'anta kain nge'e tikonnta jii ngata'a nunte xasintajni. Ko siá xrojan ja'anta ícha tjue'enta ko tikakuenxinta nge'e jii ngata'a nunte xasintajni, me'e xrondachro tjue'anta Ndotáina Dio. ¹⁶ Ixi kain nge'e ndako'a ton'en ngata'a nunte xasintajni tixin'a ti jii Ndotáina Dio jii ngajni. Ji'i kain ti ndako'a nche'e chujni: ti ngixeko nche'e na ti tjaun cuerpoe na, ko tjaun na kain nge'e ti chaxro tikon na, ko ti nchejié aséen na ixi tjaun na kain nge'e ti tjintee. ¹⁷ Ko nunte xasintajni ó jitjexin nunte ko kaxon kain ti ndako'a nche'e chujni. Ko ngisen titikaon nge'e tjaun ndo Dio, tsechón sen kain nchakon.

Ti nduaxin ko ti nduaxin'a

¹⁸ Chjan'na ó kujj nchakon tsjexin kain nge'e. Ja'anta ó kuin'ennta ixi ó tsij naa xi ña'i, xi xrondachro ixi je'e xa ndo Cristo xa. Ko jai ó kueya na ndachro na ixi je'e na ndo Cristo, méxin, nónaxinna ixi ó kujj nchakon tsjexin kain nge'e. ¹⁹ Je'e na kuachrxexin na ti ste jaina; ko je'a nduaxin tsikitikaon na Ncháina Jesucristo, ixi siá nduaxin xrokuitikaon na Ncháina, me'e xrokuitu'e na nti'i ngajin jaina. Ko jaña kon'en, ixi tsikonxin ikonni ngisen je'a titikaon xranchi jaina.

²⁰ Ko jai ja'anta ndo Cristo ó tjáanta ndo Espiritu tjuá, me'e chuxinnta ti nduaxin. ²¹ Kjin'annta ji'i ixi chuxinnta ti nduaxin, ko je'a chuxin'anta. Ko ó no'anta kaxon ixi xro'an ti juancheya tixin ti nduaxin.

²² ¿Ngisen ncheya? Me'e sen ndachro ixi ndo Jesús je'a ndo Cristo tsixrúa'an ndo Dio. Me'e xi ña'i ningakon'en xa ndo Cristo ixi titikaon'a xa Ndotáina Dio ko Chjen'en ndo. ²³ Sen titikaon'a Chjen'en ndo Dio kaxon chúxin'a sen Ndotáina Dio, ko ngisen chronga ixi nduaxin ndo Cristo Chjen'en ndo Dio, sen me'e nduaxin chúxin sen Ndotáina Dio.

²⁴ Méxin, ja'anta xrokonda tsjatsiinnta ngaya asáanta chijni kuaye'enta ti xrangixixión kuitikaonnta. Ko siá ti kuin'ennta, juatsiinta ngaya asáanta, me'e steniinta ngajin Chjen'en ndo Dio ko ngajin je'e ndo. ²⁵ Ko ndachro Ncháina Jesucristo xrochajina ndo juachaxin tsechónna kain nchakon.

²⁶ Méxin, kjin'annta xroon ji'i ixi ste chujni tjaun sintaya'anta. ²⁷ Ko ja'anta chondanta Espiritu tjúá, tsitjáanta ndo Jesucristo, ko jai ja'anta ó tikinixi'ennta ndo, ko í xrokonda'i ixi xrojan ngisen sintakuan'annta, ixi Espiritue ndo Dio sintakuan'annta kain nge'e, ko kain ti tjako ndo me'e ti nduaxin ko xro'an juancheya jii. Méxin, soji take'énta ngajin Ndo Cristo xranchi jintakuan'annta Espiritue ndo.

²⁸ Jai chjan'na, soji tinteenta ngajin Ncháina Cristo ixi jaña xroxrakon'anta nchakon tsonoxin ndo. Ko je'a tsosua'ina nchakon tsinteena tjenka ndo, nchakon xrokjan ndo ijngo. ²⁹ Ko ja'anta ó no'anta ixi ndo Cristo je'e ndo ndako nchéña ndo ijje. Ko xrokonda tsono'anta ixi kain ngisen titikaon ko ndako nche'e sen, sen me'e chjen'en ndo Dio.

3

Sen chjen'en ndo Dio

¹ *Tsjé'enta ixi ndotáina Dio tsango tjuajina ndo, méxin nchekin'inna ndo chjen'en ndo, ko nduaxin jajina chjen'en ndo. Ko kaxin chujni tjaun'anana ixi je'e nã chúxin'a nã ndo Dio. ² Kichuuna, tsango tjua'anta, ixi jajina ó ikjanna chjen'en ndo Dio, ko xratjako'a ndo Dio xranchi tsojuna nchakon tsjexixin kain nge'e. Ko ó nojna ixi nchakon tsij Ncháina Jesucristo jajina xrokjanna xranchi je'e ndo, ixi nchakon me'e tsikonna Ndo xranchi jii je'e ndo. ³ Ko kain sen nduaxin jichón'en nchakon tsij ndo, xrokonda tsintu'e sen kain ti ndako'a ko jaña tsontjúá aséen sen xranchi je'e ndo Jesucristo tsango tjúá ndo.

⁴ Kain sen ndako'a nche'e tama sen ijje ko kondeexin ti ndako'a nche'e sen, me'e titikaon'a sen ti tetuan'an ndo Dio. ⁵ *Ja'anta ó no'anta ixi ndo Cristo ó kujj ndo ngata'a nunte xasintajni ko me'e kuantsje ndo ijje kuachónnda chujni, ko je'e ndo xro'an ijje sínká ndo. ⁶ Ko kain sen soji stenii ngajin ndo, ínche'a sen ti ndako'a; ko ni ndako'a nche'e xratikon'a nã ndo ko chúxin'a nã ndo. ⁷ Chjan'na, tájon'anta juachaxin ixi xrojan chujni sintaya'anta; ixi ngisen jian nche'e, sen me'e nduaxin jian sen, xranchi je'e ndo Jesucristo nduaxin jian ndo. ⁸ Ko kain ni ndako'a nche'e, ni me'e tikinixin'en nã Xixron'anxrée; ixi Xixron'anxrée chónnda xa ijje ti xraxrangixixión kónna nunte xasintajni. Méxin, kujj Chjen'en ndo Dio ngata'a nunte xasintajni ixi sinchetjáña xjan kain ixrã ndako'a nche'e Xixron'anxrée.

⁹ Ninaa sen ikjan chjen'en ndo Dio ínche'a sen ti ndako'a, ixi Ndo Dio ó kuajon Ndo juachaxin tsechón sen, méxin ínche'a sen ti ndako'a ixi je'e sen ó ikjan sen chjen'en ndo Dio. ¹⁰ Jaña tsonoñaxinna ngisen chjen'en ndo Dio ko ngisen chjen'en Xixron'anxrée, ixi ni ndako'a nche'e ko tjaun'a nã ni kichuu nã, ni me'e je'a chjen'en ndo Dio nã.

Xrotjue'é kichuuna

¹¹ *Ji'i chijni kuin'ennta ti xrangíxixión kuitikaonnta Ndo Dio, ixi xrotjue'ena sen kichuuna. ¹² Ko sinche'ana xranchi juinche'e xi Caín, xi me'e ndako chjen'en Xixron'anxrée jii xa, ixi kóña xa xi kichuu xa, ndo Abel. ¿Ko sonda kóña xa ndo kichuu xa? Ixi xi Caín kain ti kuanche'e xa ndako'a jii, ko kain ti kuanche'e ndo Abel, me'e chao jii.

¹³ Kichuuna, xronka'inta ixi ni ste ngata'a nunte xasintajni, ni chúxin'a ndo Dio ningakon'annta nã, ¹⁴ *ixi jajna ó kuatsingana ti tsen'en aséeina, ko jai jichón aséeina. Jaña nómaxinna ixi nduaxin tjue'ena sen kichuuna ko sen tjue'a sen kichuu, sen me'e xratsiken'en aséen sen. ¹⁵ Kain sen ningakon'en sen kichuu, sen me'e ikjan sen xranchi naa xi naatóñaxón chujni, ko ja'anta ó no'anta ixi ninna ni nche'e jaña chónnda'i nã juachaxin tsehón nã kain nchakon. ¹⁶ Ó nojna nge'e xrondachro ti xrotjue'e kichuuni, ixi Ncháina Jesucristo kuen'en ndo ixi jajna; ko jaña kaxon xrokonda sintu'u jajna, tsen'enna ixi sen kichuuna. ¹⁷ Naa sen chónnda kueya nge'e ko tikon sen ixi naa sen kichuu sen xro'an nge'e chónnda sen, ko xro'an nge'e tingijnaxin kichuu sen, ¿xranchi xrondachro sen ixi tjue'e sen ndo Dio ngaya aséen sen ko tingijna'i sen, sen kichuu sen? ¹⁸ Chjan'na, ti ndachrona ixi tjue'ena sen kichuuna, xrokonda ixi nduaxin jaña sintu'una, je'a je'o xronichjana.

Chao tsonchjiñe'ena ngajin ndo Dio

¹⁹ Jaña nduaxin nojna ixi titika'onna ndo Dio, ko no'e aséeina ixi nduaxin steniina ngajin ndo. ²⁰ Ko siá aséeina tjangíina ixi xrojan nge'e ndako'a juntu'una, Ndo Dio ícha no'e nge'e xraxaon aséeina ko nge'e juntu'una. ²¹ Kichuuna, siá tjangia'ina aséeina, me'e chao tsonchjiñe'ena ngajin ndo Dio, ²² ko je'e ndo tsajon ndo kain nge'e tsjanche'ena ndo, ixi titika'onna ti kuetuajna ndo ko nche'ena ti tjaun ndo. ²³ *Ko ndo Dio tsiketuan'an ndo ixi tsitikaonna Chjen'en ndo, xjan Jesucristo, ko xrotjue'e kichuuna xranchi je'e ndo kuetuan'an ndo. ²⁴ Kain sen titikaon nge'e kuetuan'an ndo Dio, sen me'e stenií sen ngajin ndo, ko je'e ndo jii ndo ti no ste je'e sen. Jaña nojna ixi je'e ndo jii ndo ti no ste jajna ixi chjajna ndo Espíritue ndo.

4

Espíritue ndo Dio ko espíritue xi ningakon'en ndo Cristo

¹ Ja'anta kichuuna, titikaon'anta kaxin ni ndachro ixi je'e nã nichjaxin nã Espíritue ndo Dio. Ja'anta tsje'enta á nduaxin nichjaxin nã Espíritue ndo Dio o na'i. Ixi nti'i ngata'a nunte jii kueya ni ncheya ixi ndachro nã je'e nã nichjaxin nã espíritue ndo Dio ko nduaxin'a me'e. ² Ko ja'anta ja'in tsichuxixinnta ngisen chónnda Espíritue ndo Dio; kain sen ndachro ixi ndo Jesucristo kuuí ndo ngata'a nunte xasintajni xranchi naa chujni, sen me'e nduaxin chónnda sen Espíritue ndo Dio. ³ Ko ni ndachro ixi ndo Jesús kui'a ndo xranchi naa chujni, ni me'e chónnda'i nã Espíritue ndo Dio. Ko je'e nã chónnda nã espíritue xi ningakon'en ndo Cristo. Ja'anta ó kuin'ennta ixi espíritu me'e xrokuií ngata'a nunte, ko jai ó kuuí espíritu me'e. ⁴ Chjan'na, ja'anta ó chjen'en ndo Dio ntaã, ko ó juache'enta ni ncheya ixi Espíritue ndo Dio jii ngajinnta ícha soji ixi espíritue Xixron'anxrée jii ngata'a nunte xasintajni soji'a. ⁵ Ko ni me'e titikaon'a nã ndo Dio, méxin nichja nã

ti ndako'a. Ko chujnie nã naxraje'o nichja nã méxin tienxin kichuu nã. ⁶ Ko jaïna tikinixin'enna ndo Dio. Ko sen chúxin ndo Dio tin'en sen nge'e ndachena sen. Ko ni titikaon'a ndo Dio, ni me'e tjaun'a nã tsin'en nã chijnie ndo. Jaña tsichúxinna ngisen chónða Espiritue ndo Dio ko ni chónða espíritue juancheya.

Ndo Dio tjue'e ndo chujni

⁷ Kichuuna, tsango tjua'anta, xrokonda xrotjue'e kichuuna, ixi ti tjue'e kichuuni, ti me'e ti'xin ngajin ndo Dio. Ko ngisen tjue'e kichuu, sen me'e chjen'en ndo Dio, ko nduaxin je'e sen chúxin sen ndo Dio. ⁸ Ko ngisen tjue'a ni kichuu, ni me'e chúxin'a nã ndo Dio ixi je'e ndo tsango tjue'e ndo kain chujni. ⁹ Ndo Dio ja'in juakoxin ndo ixi tjuajina ndo, méxin xruan'an ndo Chjen'en ndo, xjan naakuaxon, kuji xjan nti'i nunte xasintajni ixi je'e xjan tsajon xjan juachaxin tsechónna kain nchakon. ¹⁰ Ko ti tjuajina ndo Dio xrondachro ixi je'a jaïna tjue'ena ndo Dio; je'e ndo ícha sa'ó tjuajina ndo, méxin xruan'an ndo Chjen'en ndo kuenxin xjan ixi jaïna ko jaña kuantsje xjan ijię chondana. ¹¹ Ja'anta kichuuna, siá ndo Dio ó tjuajina ndo, jaña kaxon xrokonda xrotjue'ena sen kichuuna. ¹² *Xro'an chujni bikon ndo Dio. Méxin, siá xrotjue'ena ni kichuuna, me'e ndo Dio jii ndo ngaya aséeina, ko me'e nduaxin ícha xrotjue'eni ni kichuuni ngujngu nchakon. ¹³ Ndo Dio kuajon ndo Espiritue ndo chondana, méxin, nóxaxinna ixi soji steniina ngajin ndo Dio ko je'e ndo jii ndo ngajin jaïna. ¹⁴ Méxin, jaïna bikona ko ndachrona ixi Ndotáina Dio xruan'an ndo Chjen'en ndo ixi sinchemé'e xjan ijię sínká kain chujni jii ngata'a nunte xasintajni. ¹⁵ Ngisen titikaon ixi ndo Jesús Chjen'en ndo Dio, sen me'e jii sen ngajin ndo Dio ko je'e ndo jii ndo ngajin sen.

¹⁶ Ko jaña nojna ko titika'onna ixi ndo Dio tjuajina ndo. Ko je'e ndo tsango tjue'e ndo chujni, ko ngisen tjue'e ndo Dio ko tjue'e sen kichuu sen, sen me'e steni sen ngajin ndo Dio ko ndo Dio jii ndo ngajin je'e sen. ¹⁷ Jaña nduaxin jaïna ícha jian tjue'ena ndo Dio, ko nchakon sinchéña ndo Dio ijię xroxronka'ina, ixi jaïna ti stena ngata'a nunte nti'i tjue'e kichuuna xranchi je'e ndo Jesucristo tjue'e ndo kain chujni. ¹⁸ Ngisen tachrjexin ñao tjue'e ndo Dio, sen me'e xrakon'a sen ixi jian tjue'e sen ndo Dio, me'e satji kain juaxrakon ixi ti nchexronkani me'e jitika'o ijię, ixi sen xrakon xrachuxin'a sen ti jian tjue'eni ndo Dio. ¹⁹ Jaïna tjue'ena ndo Dio ixi je'e ndo ícha sa'ó tjaunna ndo. ²⁰ Siá xrojan ngisen ndachro: "Jan'an tjua'a* ndo Dio", ko ningakon'en sen sen kichuu sen, sen me'e ncheya sen. Ixi siá chujni tikon sen ko jua'i tjue'e sen, xranchi xrotjue'e sen Ndotáina Dio, ndo jua'i tikon sen. ²¹ Ndo Jesús kuetuajina ndo ixi ngisen tjue'e ndo Dio kaxon xrokonda xrotjue'e sen, sen kichuu sen.

5

Ti chúntiani ndo Dio me'e tjache'e kain nge'e

¹ Ngisen titikaon ixi ndo Jesucristo chjen'en ndo Dio; sen me'e chjen'en ndo kaxon, ko ngisen tjue'e ndotée xjan kaxon xrokonda xrotjue'e sen chjen'en ndo. ² Siá tjue'ena ndo Dio ko titika'onna ti tetuan'an ndo, me'e nojna ixi kaxon xrotjue'ena kain sen tsikjan

chjen'en ndo Dio. ³ *Ngisen tjue'e ndo Dio xrokonda tsitikaon sen nge'e tituan'an ndo, ko kain chijni kuetuan'an ndo je'a tsango tangi tsitikaonni. ⁴ Ixi kain ngisen ikjan chjen'en ndo Dio tjache'e sen kain xrée xiña'i. Ko ti chúntiani ndo Dio, me'e juinchesoji aséejina ixi tsjache'ena xiña'i jii ngata'a nunte xasintajni. ⁵ Ngisen titikaon ixi ndo Jesús me'e chjen'en ndo Dio, sen me'e tsjache'e sen xrée xiña'i jii ngata'a nunte.

Ti chronga nge'e juinche'e Chjen'en ndo Dio

⁶ Nchakon kuij ndo Jesucristo bikitée ndo ixi inda ko nchakon kuen'en ndo kuintí jnié ndo. Ko je'a je'o inda. Kaxon inda ko ijni. Ko Espíritue ndo Dio ndachro ixi nduaxin ji'i. Ko Espíritue ndo ncheya'i. ⁷ Ko jii ní nge'e chronga ixi nduaxin: je'e Ndotáina, ko Chjen'en ndo, ko Espíritue ndo. Ji'i ti ní sen chronga, ko ti ní sen me'e naakuaxon je'e sen. ⁸ Ko nti'i ngata'a nunte xasintajni jii ní nge'e chronga, je'e Espíritue ndo, ko inda ko ijni; ji'i ti ní nge'e chronga ko kaní ji'i xraje'o nichja. ⁹ Siá jaina titika'onna nge'e chronga chujni, ícha tjintee nge'e nichja ndo Dio ixi chronga ndo inge'e juinche'e Chjen'en ndo. ¹⁰ Ngisen titikaon Chjen'en ndo Dio, sen me'e no'e sen ngaya aséen sen ixi nduaxin ji'i. Ko ngisen titikaon'a ndo Dio, sen me'e nchéña sen ndo xranchi naa ngisen ncheya, ixi titikaon'a sen nge'e chronga ndo Dio ti juinche'e Chjen'en ndo. ¹¹ *Ko ji'i ti ndachro ndo Dio ixi chjajna ndo juachaxin tsechónna kain nchakon,* ko juachaxin me'e je'e Chjen'en ndo. ¹² Ngisen titikaon Chjen'en ndo Dio, sen me'e chónnda sen juachaxin tsechón sen kain nchakon; ko sen chónnda'i ngaya aséen sen Chjen'en ndo Dio, jua'i tsechón sen kain nchakon.

Juexin ikjin ndo Juan

¹³ Jan'an kjin'annta ji'i ixi ja'anta ó titikaonnta Chjen'en ndo Dio, ixi jaña tsono'anta chondanta juachaxin tsarichonnta kain nchakon.

¹⁴ Jaina nojna ko titika'onna ixi siá tsjanche'ena Ndotáina Dio xrojan nge'e ko siá tsjanchiana xranchi je'e ndo tjaun ndo, me'e je'e ndo tsin'en ndo ti tjanche'ena ndo. ¹⁵ Jaña ó nojna ixi ndo Dio jitin'en ndo ti juanche'ena ndo, ko kaxon ó nojna ixi tsayé'ena nge'e juanchiana ngajin ndo.

¹⁶ Ngisen jitsje'e ixi naa sen kichuu sen ndako'a jinche'e sen, ko ijie me'e je'a ti tsenxin chujni, chao tsjanche'e sen ndo Dio sinchemé'e ndo ijie me'e, ko je'e ndo tsajon ndo juachaxin tsechón sen me'e, ixi jii naa ijie tsenxin chujni ko ndachrjan jan'an ixi tsjanche'ani ndo Dio ixi sen me'e. ¹⁷ Kain ti ndakoa nche'e chujni me'e ijie ko jii ijie tsenxin'a chujni.

¹⁸ Ó nojna ixi ngisen titikaon Ndotáina Dio ísinche'a sen ti ndako'a, ixi Chjen'en ndo Dio tingijna sen, ko Xixron'anxrée í sincheníe'a xa sen.

¹⁹ Ó nojna ixi tikinixin'enna ndo Dio, ko kain nge'e ti ndako'a nche'e chujni jii ngata'a nunte xasintajni me'e ti tetuan'an Xixron'anxrée.

²⁰ Kaxon nojna ixi Chjen'en ndo Dio kuij xjan ngata'a nunte xasintajni ko juinchekuajna xjan xranchi tsichuxinna ndo Dio, ndo nduaxin ko steniina ngajin ngisen nduaxin, me'e je'e ndo Jesucristo,

chjen'en ndo Dio. Ji'i Ndo Dio, ndo nduaxin, ko chjaina ndo juachaxin tsechónna kain nchakon. ²¹ Chjan'na, tintu'enta kain dio tjatu'o ixi me'e je'a nduaxin ndo Dio. Jaña tson'en.

Xroon yuxin tsikjin ndo Juan

¹ Jan'an, ndo tachríi, ikjin xroon ji'i tsayé'e sen kuinche'e ndo Dio, ko nduaxin jan'an tjua'a sen; ko je'a je'o jan'an tjua'a sen, kaxon kain sen ó chúxin chijni nduaxin. ² Tjua'anta ixi ja'anta ó kuaye'enta ko titikaonnta chijni nduaxin, ko kain nchakon xrochondana chijni me'e ngaya aséeina. ³ Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo, Chjen'en ndo Dio, sintanchaonnta ndo, ko tsikonó'a'anta Ndo ko tsingijnanta ndo ixi icha tsichuxinnta chijni nduaxin ko xrotjáanta ndo juaxruxin ko xrotjua'anta ndo kain nchakon.

⁴ Tsango juaxruxin ritjén ixi bikon kaxinnta stenché'enta, xranchi tsiketuan'an Ndotáina Dio. ⁵ *Ko jai, kichuuna, tinóatána ngajinnta ixi xrotjue'é kichuunta ko ti rikji'anta je'a naa chijni natjúá tsaxi tsitikaonnta. Na'i. Ji'i naa chijni ó kuaye'ena ti xrangixixión kuitikaonna ndo Dio. ⁶ Ko ti xrotjue'e kichuuna, me'e xrondachro titika'onna nge'e tsiketuan'an ndo Dio, ko ó sa'ó kuin'enna ti xrotjue'e kichuuna.

Tsje'enta jian ngixe'e chujni ncheya

⁷ Ngata'a nunte nti'i ste kueya chujni ncheya ko titikaon'a na ixi ndo Jesucristo jongí'e ndo ko bake'e ndo nti'i xranchi naa chujni. Ni jaña ndachro, ningakon'en na ndo ko ncheya na. ⁸ Méxin tsje'enta jian ixi sinchetjáña'inta ti ó juachanta ixi ixra juinche'enta ko jaña chao tsaye'enta nge'e ndachro Ncháina Jesucristo.

⁹ Ko chujni tintu'e nge'e juako ndo Cristo, ni me'e tingachrue na, ko chónda'i na ndo Dio; ko sen titikaon nge'e juako ndo Cristo, Ndotáina Dio ko Chjen'en ndo ste sen ngajin sen me'e. ¹⁰ Síá xrojan ni me'e tsitsja'antana, ko tjako na naa chijni je'a nduaxin, tájon'anta juachaxin tixin'in na ndointa ko chje'anta na juajna. ¹¹ Ko ngisen xronichje'e ni me'e ko tsajon sen juajna ngajinna, me'e xrondachro ixi kaxon je'e sen tsama ijje xranchi je'e na ixi ti ndako'a tjako na.

Juexin nichja ndo Juan

¹² Jan'an chonda icha kueya nge'e xrontatjunta, ko tjaun'a xrontatjunta ixi xroon rikjin. Nchakon tsjasotsja'anta me'e xrontatjunta ko jaña icha juaxruxin tsjojna.

¹³ Sen kichuunta tikinixin'en ni'ngo nti'i, kaxon kuinche'e ndo Dio sen, xruan'annta sen juajna. Jaña tson'en.

Xroon nínxin tsikjin ndo Juan

¹ *Jan'an ndotáchrí tituen'en sen ni'ngo, ikjin xroon ji'in tsayé'e ndo Gayo, ndo tjua'a ixi chuxin chijni nduaxin.

² Kichuuna, tjanča'a ndo Dio ixi je'e ndo sintanchaoan ndo, ko tsingijna ndo kain ixra nche'e ko jian tsake'e ko ícha tsitikaoan ndo Dio. ³ Tsango bake'e jan'an juaxruxin nchakon kuji kaxin sen kichuuna ko ndachijina sen ixi tsango jian titikáaoan chijni nduaxin. ⁴ Jan'an tsango chjána juaxruxin ixi kuin'an ixi sen tja'on xranchi chjan'na stetitikaon sen chijni nduaxin.

⁵ Kichian, ja'a nduaxin jian rinche'e ixra ixi tingijna sen kichuuna ko ícha tingijna sen tixin jée tjaína. ⁶ Sen kuingijna ja'a tsikeki'e sen sen kichuuna, sen xra'o ni'ngo, xranchi nduaxin tjue'é sen. Ko jai tinóatáana ngajian ixi tingijna sen kain nge'e xrokonde'e sen xranchi tjaun ndo Dio ti tsaá sen cha'o. ⁷ Je'e sen kuachrje sen ixi xrochronga sen chijnie Ncháina ko je'e sen kuayé'a sen nge'e xrokuajon chujni chúxin'a ndo Dio. ⁸ Méxin, jaína xrokonda tsingijnana sen ixi jaña tsingijnana ícha tsjako sen chijni nduaxin.

Ndako'a juinche'e ndo Diótrefes

⁹ Jan'an ikjin naa xroon kuayé'e sen ni'ngo xra'o nti'a. Ko ndo Diótrefes titikaon'a ndo nge'e kuetuan'an sen ni'ngo ixi je'e ndo tjaun ndo je'o ndo tsetuan'an ndo. ¹⁰ Méxin, nchakon tsjaso jan'an nti'a tsoñao'a ndo sonda jaña nche'e ndo ko jincheya ndo. Ko je'a je'o me'e nche'e ndo. Kaxon tayé'a ndo sen kichuuna tjako chijnie ndo Cristo; ko toñao'e ndo sen tjaun tsingijna sen ko tajon'a ndo juachaxin tsingijna sen, ko tengixin ndo sen ni'ngo.

¹¹ Kichuuna, nche'a xranchi nche'e chujni nche'e nge'e ndako'a. Cháña nche'e ko tjakoa nge'e jian. Ixi ngisen nche'e ti jian, sen me'e chujnie ndo Dio sen. Ko chujni nche'e ko tjako nge'e ña'i, chujni me'e chúxin'a ndo Dio.

Jian nche'e ndo Demetrio

¹² Kain sen ndachro ixi jian nche'e ndo Demetrio ko nduaxin me'e. Kaxon jan'anna ndachrjanna jaña ko ja'a no'a ixi jan'anna ntaya'ina.

Juexin nichja ndo Juan

¹³ Chonda itsjé nge'e xrontatjua ko jai tjaun'a xrokjin'a me'e ¹⁴ ixi tja'on tuinxin tsikon kichuuna ko nchakon me'e tsjoína. ¹⁵ Juaxruxin take'é. Kain sen chuxian nti'i xruan'an sen juajna. Tjanča'a kaxon ndache ngujngu sen chuxian nti'a ixi jan'an xruan'an sen juajna.

Xroon tsikjin ndo Judas

¹ *Jan'an, Judas, nta'a xrée ndo Jesucristo, ko jan'an ndo kichuu ndo Jacobo, ikjin xroon ji'i tsayé'e kain sen tjue'e ko sen tsikinche'e Ndotáina Dio ixi tsitikaon sen ko kaxon ndo Jesucristo tayakon'en ndo sen.

² Tja'on ixi ndo Dio tsikonó'a'anta ndo ko xrotjáanta ndo juaxruxin ko tsango xrotjua'anta ndo.

Sen ndako'a tjako

(2Pe. 2:1-17)

³ Kichuuna, tsango tja'on xrokjin xroon ji'i ixi naakua chondana juachaxin tsechónna kain nchakon.* Méxin, xrokonda xrokjinna xroon ji'i ixi tinóatáana ngajinnta tintue'anta tsitjáña ti chuntianta Ncháina Jesús. Ji'i juachaxin kuajon ndo Dio ngajin kain sen titikaon ndo ko nai'a tsitjáña juachaxin.

⁴ Richonda juachjaon ixi ste kaxin ni ncheya ti no stenta. Ó sa'ó nichja xroon chijnie ndo Dio xranchi tangi tson'en chujni me'e. Je'e na titikaon'a na ndo Jesús, ndo naakua Ncháina, ko ndachro na ixi ndo Dio tjaunna ndo, méxin, chao sintu'una ngixe'i nge'e ndako'a.

⁵ Ja'anta maski ó no'anta ji'i, jai tja'on sintaxraxa'onnta íjngo ixi Ncháina ndo Dio kuantsjexin ndo sen tjajna Egipto sen israelita, ko tjume'e je'e ndo juinchetjáña ndo sen, sen kuitikaon'a ndo. ⁶ Kaxon jaña kon'en sen ángel, sen kuitikaon'a ti kuetuan'an ndo Dio ko kuintu'e sen juachaxin tsikajon ndo Dio tsikayé'e sen, ko kuintu'e sen ti jian kuintee sen ko jai kuetuan'an ndo ixi steje'e sen ti naxixe'e, stechón'en sen tsijija nchakon tsoñe'e sen ijie. ⁷ Kaxon jaña kon'en ni tjajna Sodoma ko ni tjajna Gomorra ko ni tjajna tjenka nti'a. Ni me'e juinche'e na xranchi juinche'e sen ángel, kuitikaon'a na kaxon, méxin kuama na ijie ixi juinche'e na ti ndako'a ngajin nchri je'a janchri'e na ko juinche'e na kain ti ndako'a, méxin bikaonxin na ixi. ⁸ Ji'i juako xranchi tson'en ni titikaon'a, méxin jaña tson'en ni ña'i, ni ntatjunta ndako'a xraxaon. Ncheni'e na cuerpoe na ko titikaon'a na juachaxien Ncháina ko nichjangí'e na sen ángel chónnda juachaxin tetuan'an.

⁹ *Ndo arcángel Miguel kuyakutee ndo Xixron'anxrée ko kuętoka'o ndo xa kondeexin cuerpoe ndo Moisés ixi Xixron'anxrée tjaun xa xrobikao xa cuerpoe ndo. Je'e ndo ángel maski jaña kon'en, kuyakute'a ndo xa. Je'o ndache ndo xa: "Nchána sinchéña ijie ngajian." ¹⁰ Ko ni ncheya nichjangí'e na nge'e tienxin'a na kaxon, ko nche'e na xranchi iko tienxin'a, ko je'o titikaon na nge'e ndachro aséen na, méxin, ti nge'e nche'e na tsitjáñaxin na.

¹¹ ¡Lastu na!, nche'e na xranchi juinche'e xi Caín. Tjaun na tsjacha na tomi méxin juinche'e na xranchi nge'e ndako'a juinche'e xi Balaam, ko tsen'en na xranchi kuen'en xi Coré ixi nichjangí'e xa sen tjajnee xa. ¹² Tosue'eni ixi ni ji'i itji na kia chaxro chondanta, ti no xraxaonxinnta Ncháina Jesús. Je'e na ine na ko ti'i na ko take'e na juaxruxin maski xro'an juasaya chónnda na. Ste na xranchi kaxin ni tetuan'an; je'o tjaun

nā tayakon'en nā aséen nā. Stena xranchi itjuj chónnda'i inda ko nango tikao chrinto tjuj; ko xranchi naa ntāā tajon'a itu maski nchakuen ntāā; naa tsikindeken'enxon nā ko naa tsikachrjengixin nue'e nā. ¹³ Je'e nā ste nā xranchi ndachaon jie'e tsixrúji tuchrjo ixi ndako'a nche'e nā ko ji'i naa nge'e tosue'eni. Ko ste nā xranchi nchanotsé tsingachrue, itji nango ko nango ko tkinixin'en satsji ti naxixe'e.

¹⁴ Nchakon bake'e ndo Adán, tjume'e yatuxin ndo me'e kujj ndo Enoc, ndo nichjixin juachaxien ndo Dio ko ndachro ndo: “Jan'an bikon Ncháina Dio bika'o ndo itsjé mil sen ángel chónnda ndo, ¹⁵ ixi sinchéña ndo ijie ngajin kain ni ndako'a juinche'e kondeexin kain nge'e ña'i kuanichjangí'e nā ndo.” ¹⁶ Ni me'e tjaun'a nā kain nge'e jiton'en ko ichrji nā nichjangí'e kichuu nā. Je'o chrjitjée nā nge'e je'o je'e nā tjaun nā. Ti nichja nā nchejié aséen nā ko jian tjao nā kondee chujni ixi tjaun nā ni me'e tsingijna nā.

Nhexraxaon ndo sen titikaon ndo Cristo

¹⁷ Méxin, ja'anta kichuuna, xraxaonnta nge'e kuandachro sen kuinche'e Ncháina Jesucristo, ¹⁸ *ti kuandachro sen ixi nchakon tsjexixin nunte xasintajni tsji ni tsitikaon'a ko xronichjangí'e nā nge'e tjaun ndo Dio ko xrotjaun nā tsitikaon nā nge'e ña'i ndachro aséen nā. ¹⁹ Ni me'e tjaun nā sintaketonta nā ixi je'o tjaun nā sinche'e nā nge'e ndako'a jii nunte xasintajni† ixi chónnda'i nā Espíritue ndo Dio.

²⁰ Méxin, kichuuna, kain nchakon chuntianta ko titikaonnta Ncháina Jesucristo ko xronichjaxinnta ngajin ndo Dio ixi juachaxien Espíritue ndo. ²¹ Jaña chuntianta ixi tjua'anta ndo Dio ko chon'énnta nchakon xrokjan Ncháina Jesucristo ixi juasie ndo xrochjajna ndo juachaxin tsechónna kain nchakon.

²² Jian tingijnanta ni xratiénxin'a ixi tsienxin nā nchakon tsechónni kain nchakon. ²³ Tingijnanta ni titikaon'a ixi tsji'a nā ti xro'i nai'a tsanga,‡ ko tikonóe'énta ni xrokonde'e tsikonóe'eni ko tsje'enta jian ixi ja'anta sinche'anta ti ndako'a nche'e je'e nā.

Juasaya tayé'e ndo Dio

²⁴ Naakua ndo Dio jii ko tsango no'e ndo kain nge'e ko nchemé'e ndo ijie chondana ko chónnda ndo juachaxin tsayakuina ndo ixi sinche'ana ti ndako'a, ko nchakon tsjasona ti jii je'e ndo xro'an ijie xrochondana, ko tsango tsojuna juaxruxin ti jii ndo nti'a. ²⁵ Juasie ndo Dio tsango chónnda ndo juachaxin tetuan'an ndo ko tsajon ndo juachaxin tsechónna ixi juachaxien Ncháina Jesucristo. Je'e ndo kain nchakon jichón ndo ko chónnda ndo kain juachaxin, juachaxin nai'a tsjexin. Jaña tson'en.

Nge'e chronga ndo Jesucristo bikon ndo Juan

¹ Kain nge'e jitaxin nti'i ndo Dio juincheno'e ndo Ncháina Jesucristo ixi sincheno'e ndo kain sen nche'e xrée ndo ixi kain ji'i xrokonda tuinxin tson'en. Ndo Jesucristo xruan'an ndo naa ndo ángel ixi sincheno'e ndo ndo Juan kain ji'i ixi je'e ndo Juan nche'e ndo xrée ndo Jesucristo. ² Ndo Juan nduaxin chronga ndo nge'e nduaxin tsindachro ndo Dio ko nge'e chronga ndo Jesucristo ko kain nge'e tsikikon ndo xranchi juako ndo Dio.

³ Juaxruxin tsake'e sen sinchekuanxin xroon ji'i ko tsin'en sen chijni chronga nge'e tson'en, ko kaxon juaxruxin tsake'e sen tsitikaon nge'e nichja xroon ixi tuinxin tsii nchakon tson'en ji'i.

Ndo Juan ikjin ndo xroon tsayé'e yaatq ni'ngo

⁴ *Jan'an, Juan, ikjin xroon tsayé'e yaatq ni'ngo ste nunte Asia. Ndo Dio tjua'anta ndo ko tjáanta ndo juaxruxin. Je'e ndo bake'e ndo ti xraxro'an nge'e jii, ko ndo jai jichón ko ndo xrokjan tsii íjngo. Ko juaxruxin ji'i tajon yaatq espíritu jii ti tetuanxin ndo, ⁵ ko kaxon ndo Jesucristo tajon kain juaxruxin ji'i. Je'e ndo nduaxin chronga ndo kain nge'e; je'o je'e ndo sa'ó xechón ndo, ndo ícha tetuan'an ixi kain xi rey ko ni tetuan'an nunte xasintajni. Je'e ndo tsango tjaunna ndo, méxin ixi jnié ndo kuijmaxin kain ijie sinkana. ⁶ *Je'e ndo kuajon ndo juachaxin xrokjanna xranchi xitaana ixi sintu'una ixra ngajin Ndotée ndo, Ndotáina Dio. Méxin je'e ndo tsayé'e ndo kain juasaya ko juachaxien ndo tsetuan'an ndo kain nchakon. Jaña tson'en.

⁷ *Tsje'enta. Ndo Cristo tsii ndo ngakjen'en itjuj. Ko kain na tsikon na ndo ko kaxon ni ningakon'en ndo, ni naakóñaxón ndo ko kain ni tjajna jii nunte xasintajni xrotsjanga na nchakon tsikon na tsii ndo. Jaña tson'en.

⁸ *“Jan'an ti xrangíxixión ritjén ko jan'an tsake'e ti tsjexixin kain nge'e, xranchi letra Á xrangíxixión kain letra ko letra Zeta tjexixín”, jaña ichro Ncháina ndo Dio, ndo tsango tetuan'an. Je'e ndo jichón ndo jai ko ó bake'e ndo sa'ó ko ndo xrokjan tsii íjngo.

Ndo Cristo chónnda ndo kain juachaxin

⁹ Jan'an Juan ndo kichuunta ixi steniina ndo Jesús. Ja'anta ko jan'an xraje'o tangi stetatsingana ko stechon'enna tsojuna ti tetuan'an ndo Jesús. Jan'an bake'e naa nche nchín ngusine nda, nche ndatin'in Patmos, kondeexin bajako chijnie ndo Dio ko kuanichja chijnie ndo Jesucristo. ¹⁰ Naa nchakon ritájon juasaya ngajin Ncháina, hora me'e kuij juachaxien Espíritue ndo Dio ti ritjén jan'an ko tuenxinna kuj'an naa téé sen, soji xranchi ndachro naa itjao.* ¹¹ Ja'in ndachro ndo:

—Jan'an ti xrangíxixión ko ti tsjexixin xranchi letra á xrangíxixión ko letra zeta tsjexixin. Ja'a ikjian xroon ji'i xrochronga kain nge'e

tsikuan ixi xroxruen'en yaato ni'ngo ste nunte Asia: ni'ngo tjajna Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, ko Laodicea.

¹² Tjume'e ngatjia tsja'a ixi tsikon ngisen jinichja'na ko tuinxin bikon yaato candelero tsikóñaxin chika oro. ¹³ Ko ngusine ti yaato candelero bikon naa ngisen jitsje'e xranchi Chjen'en ndo Dio tsijongí'e xranchi chujni. Ko manta jiá ndo, me'e naa manta jine jikaxin ti tutée ndo ko jiteya ndo naa cinturón tsikóñaxin chika oro. ¹⁴ Ko xrajaa ndo tjúa xranchi tikonni chjuen kutuchjon ko tjúa xranchi tikonni chrinta ko jmakon ndo tóngíxin xranchi xro'i. ¹⁵ Ko tutée ndo xranchi chika bronze tóngíxin tsikachrjexin naa itja. Ko ti nichja ndo tin'enni séen xranchi xroin yee nda jitinga. ¹⁶ Ko itja ndo ti jian, chóna ndo yaato nchanotsé. Ko ro'a ndo jitachrjexin naa chika espada kayui yajin yauxin. Ko ngaya ikon ndo tsango tóngíxin xranchi tóngíxin chjiixro ngusine nchakon.

¹⁷ *Ko hora bikon ndo, xranchi xrokuen'enna, kuaritsinga ti jii tutée ndo. Ko je'e ndo bake'e ndo itja ndo ti jian ngata'ana ko ndachijina ndo:

—Xronka'ia. Jan'an ti xrangíxixión ko ti tsjexixin kain nge'e. ¹⁸ Ko jan'an ríchõn. Jan'an kuen'enna, ko jai ríchõn íjngo ko jan'an tsarichón kain nchakon. Jaña tson'en. Jan'an tituan'an ngajin juachaxin ti tsen'en chujni ko richonda chika xitjeexin ti jii ni tsiken'en. ¹⁹ Méxin ikjian nge'e bikuan, ko nge'e ritsje'e jai ko nge'e tson'en tjume'e. ²⁰ Ji'i xrondachro ti yaato nchanotsé bikuan ngaya tjáana ti jian ko ti yaato candelero chika oro: Ti yaato nchanotsé me'e sen ángel nichje'e sen ti yaato ni'ngo ko ti yaato candelero me'e xrondachro yaato ni'ngo.

2

Chijni kuayé'e yaato ni'ngo: Chijni kuayé'e sen ni'ngo tjajna Éfeso

¹ 'Ikjian xroon tsayé'e ndo ángel jitayakon'en aséen sen ni'ngo Éfeso: "Ja'in ndachro ndo chóna yaato nchanotsé ngaya itja ndo ti jian ko ichrji ndo ngakjen'en yaato candelero tsikóñaxin chika oro: ² Jan'an nóna kain nge'e nche'enta ko nóna ixi jian nche'enta ixra ko tintue'anta ti titikaonnta, ko juaxruxin'a stenta ixi chujni ndako'a nche'e. Jan'an ó nóna ixi ja'anta jian tsje'enta á nduaxin chujni ndachro ixi je'e na apóstol na ko je'a nduaxin; ko juakonta ixi ni me'e ncheya na. ³ Kueya nge'e tangi kuatsinganta ixi titikaonntana ko kaxon tsango jian juinche'enta ixra ko tuenxin'a konchrjenta ko ngaxin'a itonnta. ⁴ Ko jii naa nge'e nchena'i juaxruxin: ixi jai tjuana'ininta xranchi sa'ó. ⁵ Sintexiñaonta xranchi kuinteenta sa'ó. Ikjannta titikaonnta ndo Dio íjngo. Tintu'enta ti ndako'a ko nche'enta kain nge'e jian ti kuanche'enta nchakon nandá kuaxi kuitikaonnta, ixi siá sinche'anta me'e, jan'an tsjaso ko nango tsake'e candeleroanta. ⁶ Ko jii naa nge'e nchéna juaxruxin nche'enta me'e ti ningakon'ennta nge'e nche'e ni Nicolaítas ko jan'an kaxon ningakon'an nge'e nche'e na. ⁷ *Ngisen chao tin'en, tsin'en sen nge'e ndachro Espiritue ndo Dio ngajin ngujngu ni'ngo: Sen tsjacha tsatsinga kain nge'e tangi ko tsintue'a sen tsitikaonna sen, jan'an xrotjá'a sen juachaxin sine sen itu

tajon ntaq tajon juachaxin tsechónni kain nchakon, ntaq me'e jii ntaq ti tetuan'an ndo Dio.”

Chijni kuayé'e sen ni'ngo tjajna Esmirna

⁸ *Ikjian xroon tsayé'e ndo ángel jitayakon'en aséen sen ni'ngo tjajna Esmirna: “Ja'in ndachro ngisen jii ti xrangixixión ko tsake'e ti tsjexixin kain nge'e, ndo kuen'en ko jai jichón: ⁹ Jan'an chúxin kain nge'e nche'enta ko nóna xranchi tangi stenta ko nóanta maski ja'anta chondanta itsjé nge'e jian ngaya asáanta, ko nóna kaxon ixi chinga nichja na ixi ja'anta, ni ndachro judío na, je'e na xraxaon na judío na ko je'a nduaxin me'e; je'e na tikinixin'en na ningue Xixron'anxrée. ¹⁰ Xronka'inta kondee ti tangi tsatsinganta ixi Xixron'anxrée xroxraxon'in xa kaxin ja'anta ndo'achjiso ixi jaña tsjakoxinnta á nduaxin titikaonntana ko tangi tsatsinganta ite nchakon. Ko tintue'anta ti titikaonntana kain nchakon ti tsenjannta, ko jan'an xrotja'anta juachaxin tsarichonnta kain nchakon. ¹¹ *Ngisen chao tin'en, tsin'en sen nge'e ndachro Espíritue ndo Dio ngajin nguungu ni'ngo: Ngisen tsjacha tsatsinga kain nge'e tangi ko tsitikaonna, xro'an nge'e tson'en aséen sen ti yuxin tsen'en chujni.”*

Chijni kuayé'e sen ni'ngo tjajna Pérgamo

¹² *Ikjian xroon tsayé'e ndo ángel jitayakon'en aséen sen ni'ngo tjajna Pérgamo: “Ja'in ndachro ngisen chónnda espada kayui yajin yauxin: ¹³ Jan'an chúxin kain nge'e stenche'enta ko nóna ixi stenta ti no tetuan'an Xixron'anxrée, ko ja'anta xratitikaonninta. Ko kuintue'anta chuntiantana maski nti'a kóna na ndo Antipas, ndo jian kuitikaonna jan'an. ¹⁴ Ko jii naa nge'e nchena'i juaxruxin nche'enta. Nti'a tjajna Pérgamo chondanta kaxin ni chro'a tintu'e nge'e juako xi Balaam, xi me'e ndache xa xi Balac ixi sinchekateya xa sen Israelita sine sen nge'e tsikajon na ngajin idoloe na ko ti tjiakuexin na nchri. ¹⁵ Ko kaxon chondanta kaxin ni tjaun'a tsintu'e na nge'e tjako ni Nicolaítas, ni ningakon'an jan'an. ¹⁶ Méxin tintu'enta ti ndako'a ko titikaonnta ndo Dio. Ixi tuinxin tsji'i jan'an ti stenta ko tsetokianxin chujni ixi espada tachrxexin ro'a. ¹⁷ *Ngisen chao tin'en, tsin'en nge'e ndachro Espíritue ndo Dio ngajin nguungu ni'ngo: Ngisen tsjacha tsatsinga kain nge'e tangi ko tsintuna'i sen, sen me'e xrotjá'a sen juachaxin sine sen naa nutja jichjian ko xrotjá'a sen naa ixro tjúá, ko ngata'a xro me'e jitaxin naa nombre natjúá ti chúxin'a ninaa ngisen. Je'o ngisen tsayé'e ixro tsono'e sen xranchi ndatin'in sen.”

Chijni kuayé'e sen ni'ngo tjajna Tiatira

¹⁸ *Ikjian xroon nge'e tsayé'e ndo ángel jitayakon'en aséen sen ni'ngo tjajna Tiatira: “Ja'in ndachro Chjen'en ndo Dio, ngisen chónnda jmakon xranchi xro'i jiche ko tutée ndo tóngixin xranchi chika sine jingi xro'i. ¹⁹ Jan'an nóna kain nge'e nche'enta ko nóna ixi tsango tjaunninta ko tsango chuntianinta ko nóna jian ixra nche'enta. Ko nóna ixi jai ícha nche'enta ixra. ²⁰ Jii kaxin nge'e nchena'i juaxruxin nche'enta ixi ja'anta tájonnta juachaxin tjako nchri Jezabel ko ndachro nchra ixi je'e nchra nichja nchra chijnie ndo Dio, ko nduaxin'a me'e ixi je'e nchra nchekateya nchra sen nche'e ixra ngajin, sine sen ti tsikajon na

ngajin ídoloe nã ko nchekateya nchra sen tsjiakuenxin sen kaxin nchri. ²¹ Jan'an tjá'a nchra kaxin nchakon ixi tsintu'e nchra ti ndako'a nche'e nchra ko ti chónda nchra itsjé xi, ko titikaon'a nchra. ²² Ko jai tsajon juachaxin tsanga tsoni'e nchra, tsitsingata'a nchra kania ko tsango tangi tson'en kain sen ndakua'i juinche'e nã ti kuejuakao nã nchra ko tsachrje'a chin me'e tsintueja sen ti ndakua'i nche'e sen. ²³ Ko chjen'en nchri me'e sintani'a xjan ko tsen'en xjan. Ko kain sen ni'ngo tsono'e sen ixi jan'an chuxin nge'e xraxaon aséen sen. Ko sintajenga sen 'nã kondee ngujngu ti ndako'a juinche'e sen. ²⁴ Ko ja'anta ko ikaxin sen ste tjajna Tiatira, ja'anta ti rue'anta ti ndako'a tjako nchra ko tjaun'anta tsono'anta nge'e ndakua'i kondee chijnie Xixron'anxrée, ko ja'anta í xrotjá'inta inaa juachjaon. ²⁵ Ko nge'e ti jian chondanta, tatsiinnta ngaya asáanta ko me'e nche'enta kain nchakon tsjija jan'an. ²⁶ Ko sen tsjacha sinche'e kain nge'e tja'on jan'an kain nchakon ti tsjexinja kain nge'e jii ngata'a nunte xasintajni, xrotjá'a sen juachaxin tsetuen'en sen kain tjajna. ²⁷ Jaña Ndotána chjána ndo juachaxin tsetuan'an, kaxon jaña je'e sen tsetuen'en sen tjajna ko xrochónda sen naa ntakuto chika tsetuenxin sen tjajna ko xrochjeka tjajna xranchi taki naa ichi tjatu'o jaña tson'en chujni me'e. ²⁸ Ko kaxon xrotjá'a sen nchanotsé tingasáña ndúyo. ²⁹ Ngisen chao tin'en, tsin'en nge'e ndachro Espíritue ndo Dio ngajin ngujngu ni'ngo.”

3

Chijni kuayé'e sen ni'ngo tjajna Sardis

¹ 'Ikjian nge'e tsayé'e ndo ángel jitayakon'en aséen sen ni'ngo tjajna Sardis: “Ja'in ndachro ndo chónda yaãto Espíritue ndo Dio ko chónda yaãto nchanotsé: Jan'an nóna kain nge'e nche'enta, ko nóna ixi ndachro nã stechonnta ko nduaxin'a me'e ixi ja'anta ó tsikinteken'ennta. ² Xingama'anta ko nche'enta ti jian ti xrachao sinche'enta ixi ritsja'a ti stenche'enta ti ndakua'i jii ngajinxin* ikon Ndotána Dio. ³ *Sintexiñaonta kain nge'e jian kuaye'enta ti kuajon ndo Dio, tindoxinnta kain ti ndako'a kuanche'enta ko titikaonnta kain ti jian. Siá sinche'anta ti jian, tsjaso ngajinnta xranchi naa xiche'e, ixi xi me'e noe'ani ngiora tsij xa. ⁴ Ko xraste kaxin sen nti'a tjajna Sardis xranchektja'i sen manta stejá sen, me'e tsetsáa sen manta tjúá ko jan'an tsajiki'an sen ixi jaña tikinixin'en sen. ⁵ *Ko sen tsjacha tsatsinga kain nge'e tangi ko tsitikaonna sen, sen me'e tsayé'e sen manta tjúá tsetsáa sen ko sintamá'i xranchi tin'in sen ti xroon jitaxin xranchi tin'in kain sen tsechón kain nchakon ko jan'an xrondachrjan ixi chuxin sen ngajinxin ikon Ndotána ko ngajinxin sen ángel chónda ndo. ⁶ Ngisen chao tin'en, tsin'en sen nge'e ndachro Espíritue ndo Dio ngajin ngujngu ni'ngo.”

Chijni kuayé'e sen ni'ngo tjajna Filadelfia

⁷ 'Ikjian nge'e tsayé'e ndo ángel jitayakon'en aséen sen ni'ngo tjajna Filadelfia: “Ja'in ndachro ndo tjúá, ndo nduaxin, ndo chónda chika xitjeexin ntachja tikinixin'en ndo rey David. Ixi nchakon tsantje'e ndo ntachja xro'an ngisen tsije'e ntachja, ko nchakon tsije'e ndo ntachja

* **3:2** 3:2 ngajinxin delante de **3:3** 3:3: Mt. 24:43, 44; Lc. 12:39, 40; Ap. 16:15. **3:5** 3:5 a: Ap. 20:12; b: Mt. 10:32; Lc. 12:8.

ko xro'an ngisen tsantje'e ntachja: ⁸ Jan'an nóna kain nge'e nche'enta, ko ngajinxinta bakée naa ntachja jixrange'e ko xro'an ngisen chónda juachaxin tsije'e ntachja. Nóna ixi maski jié'a juachaxin chondanta, kuitikaonnta kain nge'e tja'on, ko nai'a tosua'anta ixi chuxinninta. ⁹ Jan'an sinta'a ixi ni tsikitikaon Xixron'anxrée ko ndachro na ixi judío je'e na ko nduaxin'a me'e, je'e na tsakexin na ntatuchi'in na ngajinxin ja'anta ixi jaña tsikon na ixi jan'an tsango tjua'anta. ¹⁰ Ixi nduaxin kuitikaonnta nge'e kuetuan'annta, jan'an tayakon'annta nchakon tsij juachjaon ngata'a kain chujni ste nunte xasintajni ixi jaña tsikon ndotána Dio á nduaxin tsikitikaon na chijnie ndo. ¹¹ Jan'an tuinxin tsji'i. Tatsiinnta ngaya asáanta chijni kuaye'enta ixi jaña ninaa ngisen tsantsja'inta corona juachanta. ¹² *Sen tsjacha tsatsinga kain ti tangi, sen me'e tsakée sen xranchi ntasiji jingi'e ningue ndo Ndotána Dio ko í nai'a tsachrxjin sen nti'a. Ko jan'an xrokjin ngata'a sen xranchi tin'in ndo Dio ko xranchi tin'in tjañee ndo, tjanya natjúá, tjanya Jerusalén, tsj'xin ngajni ti jii ndo Dio. Kaxon xrokjin xranchi natjúá ts'i'ina jan'an. ¹³ Ngisen chao tin'en, tsin'en sen nge'e ndachro Espíritue ndo Dio ngajin ngujngu ni'ngo."

Chijni kuayé'e sen ni'ngo tjanya Laodicea

¹⁴ 'Ikjian nge'e tsayé'e ndo ángel jitayakon'en aséen sen ni'ngo tjanya Laodicea: "Ja'in ndachro ndo nduaxin, ndo chronga kain ti nduaxin. Jan'an bake'e ti xrangixixin juinchéña ndo Dio kain nge'e. Ndachrjan ja'in: ¹⁵ Jan'an nóna kain nge'e nche'enta. Ko nóna ixi je'a kain ti ndachrjan titikaonntana, je'o kaxion nge'e titikaonnta. Xrokuitikaonnta kain nge'e o cháña xro'an nge'e xrokuitikaonnta. Ja'anta stenta xranchi inda yasondao; cháña xrokjuinta naa nda súa o cháña nda ikin. ¹⁶ Ixi kaxion nge'e titikaonnta, me'e ja'anta xranchi naa inda yasondao itjennta, méxin tsantsjexinnta ro'a. ¹⁷ Ko ndachronta ixi tsango itsjé nge'e chondanta ko tsango jian stenta ko xro'an nge'e xrokonda'anta. Ko ja'anta noa'inta ixi xro'an juaxruxin chónda asáanta ko noa'inta ixi turuchu asáanta ko ntakutsinnta. ¹⁸ Méxin jan'an ntakateyanta te'nanta ngajin jan'an oro chaxro tsikachrxjin xro'i ixi jaña xrochondanta nge'e nduaxin tjintee ko kaxon manta tjúa tsarianta, ko jaña tsikon'ani ti turuchunta ko te'nanta ngajin jan'an xroan colirio tsintjingi ikonnta ixi jaña chao tsikonnta. ¹⁹ *Ixi jan'an toña'o ko tetuan'an tikaon kain sen tjuá'a; méxin tintu'enta kain ti ndako'a ko ikjannta titikaonnta kain nge'e tjaun ndo Dio. ²⁰ Nti'i ritjén ngandangí nduja, ritinga ntachja ko riteya. Síá xrojan ngisen jitin'en téena ko tsantje'e sen ntachja, jan'an tixin'in ndo'a sen ko sineki'an sen. ²¹ Ko ngisen tsjacha tsatsinga kain nge'e tangi, jan'an xrotjá'a sen juachaxin tsake'e sen ngajin ti ritetuan'an; xranchi jan'an juácha kuatsinga kain nge'e tangi ko Ndotána chjana ndo juachaxin tsake'e ti tetuan'an je'e ndo. ²² Ngisen chao tin'en, tsin'en sen nge'e ndachro Espíritue ndo Dio ngajin ngujngu ni'ngo."

4

Sen tajon juasaya ngajin ndo Dio

¹ Tjume'e jan'an bikon jixrange'e naa ntachja jii ngajní.* Ko ti sen nichja kujn'an sa'ó, nichja sen séen xranchi naa itjao†, ndo me'e nichja'na ndo íjngo, ko ja'in ndachijina ndo:

—Tajian nti'i xixi tsjako'a kain nge'e tson'en ícha tjume'e.

² Tuínxin kuji juachaxien Espíritue ndo Dio ngajin ko bikon naa trono jii ngajní ko naa ngisen jita'a trono me'e. ³ Ko ndo jita'a trono tsango jitóngíxin ndo xranchi naa ixro ndatin'in jaspe o xro cornalina. Ko ngandajin trono me bikon naa kunchechá tsango chaxro tóngíxin xranchi naa ixro ndatin'in esmeralda. ⁴ Ko kaxon ngande'e trono me'e bikon íjngo ikán noó trono ko nti'a jita'a ikán‡ noó ndo tachríi, ko manta tjúa steyá sen ko corona tsikóñaxin chika oro steta'a jaa sen. ⁵ *Ko trono tikinixin'en ndo Dio tin'enni nichja sen, ko tjateé ko tóngíxin. Ko ngajinxin trono kaxon jiche yaatq xro'i ko me'e ti yaatq Espíritue ndo Dio. ⁶ Ko ngajinxin trono bikon xranchi xrokjui naa ndachaon tóngíxin xranchi xroxrao.

Tjenka ko ngande'e trono ste noó sen jichón ko chónnda sen me'e itsjé jmakon sen ngajinxin sen ko tuenxin sen. ⁷ Ko ti naa sen jichón tikonni xranchi naa kujenda, ko ti yuxin sen jichón tikonni xranchi naa kuxinta, ko ti nínxin sen jichón tikonni xranchi ikon chujni. Ko ti noóxin sen jichón tikonni xranchi naa kutachikjan jitjanga. ⁸ Ko ti noó sen jichón, ngujngu sen chónnda sen ikjaon nenechaan sen ko stechónnda sen itsjé jmakon sen ngandajin sen ko ngaxin'in sen, ko tiie, nchakon stendachro sen:

Tjúá, tjúa, tjúa ja'anta,

Ncháina ndo Dio, ja'anta chondanta kain juachaxin.

Ja'anta ndo ó ritjennta sa'ó,

ko ríchonnta jai

ko ja'anta xrokjannta tsji'inta íjngo.

⁹ Sen noó sen jichón kain nchakon tajon sen juasaya, ko juasie sen ngajin ndo Dio, ndo jita'a trono, ndo jichón kain nchakon ¹⁰ ko hora jaña nche'e sen noó jichón, sen ikán noó tachríi take'exin ntatuchi'in sen ngajin ndo Dio ko tajon sen juasaya ngajin ndo jichón kain nchakon, ko tjanka sen corone sen ngajinxin trono ko ndachro sen:

¹¹ Nchána ko ja'anta ndo Dio na'nana,

ja'anta tikinixin'annta tsaye'enta kain juasaya

ko tikinixin'annta xrontatjunanta ja'anta tsango jiannta xixi kain juachaxin chondanta;

ko xixi ja'anta juinchekochjiannta kain nge'e xixi jaña jueñaonta.

5

Xroon ko Xjantuchjon

¹ Tjume'e bikon ngaya tja ndo ti jian, ndo jita'a trono, jitsé ndo naa xroon tsikjin sen ngaya ko tuenxin ko tsikijeexin xroon xixi yaatq sello. ² Ko bikon naa ndo ángel chónnda juachaxin ko séen tjanchangi ndo ko ndachro ndo:

—¿Ngisen chónnda juachaxin tsintjian sen sello ko tsantje'e xroon?

³ Ninnaa ngisen jii ngajní ko nunte xasintajni ko chringi inche jua'i tsantje'e sen xroon ko jua'i tsje'e sen nge'e ndachro xroon. ⁴ Ko

* 4:1 4:1 ngajní cielo † 4:1 4:1 itjao Trompeta ‡ 4:4 4:4 ikán veinte 4:5 4:5 a: Ap. 8:5; 11:19; 16:18; b: Ap. 1:4.

jan'an tsango tsjanga ixi kuichue'a ninaa ngisen chónda juachaxin chao xrokuantje'e xroon o je'o xrobikon sen nge'e ndachro xroon.
⁵ Tjume'e naa sen tachrúí ndachijina:

—Ítsjanga'ia, ixi nti'i jii Kujenda kuachrjenixin tjajna Judá ko kuachrjenixin ndo Rey David. Ndo me'e juacha ko chónda ndo juachaxin chao tsantje'e ndo ko tsintjian ndo ti yaatō sello chónda xroon.

⁶ Tjume'e ngajinxin trono ko ti ste noó sen jichón ko ngusine ti ste sen tachrúí, nti'a siin naa ndo xrokjui xranchi Xjantuchjon,* tikonni xranchi naatsikóñaxón nã xjan ko chónda xjan yaatō nte'e xjan ko yaatō jmakon xjan. Me'e xrondachro yaatō Espiritue ndo Dio tsixruan'an ndo itsji nchijíi nunte xasintajni. ⁷ Ko Xjantuchjon konchjiñe'e xjan ti jii ndo jita'a trono ko itsé xjan xroon jiá itja ndo ti jian. ⁸ Ko nchakon itsé xjan xroon me'e, ti noó sen stechón ko sen ikán no sen tachrúí bake'exin ntatuchi'in sen ti jii tutée Xjantuchjon. Ko ngujngu sen chónda sen naa arpa, ko copa tsikóñaxin chika oro jichre inda chaxro xraxe. Me'e xrondachro kain ti nichje'e sen ndo Dio, kain sen tikinixin'en tjajnee ndo. ⁹ Ko sen noó jichón ko sen ikán no sen tachrúí itsje sen naa soon natjúá:

Je'o ja'anta tikinixin'annta tsaye'enta xroon

ko tsintjiannta ti sello chónda libro;

ixi ja'anta naakóñaxónnta nã

ko jniánta kuenaxinnta chujni ste kain tjajna, sen nichja kain ngigua, tjajna nchínchín ko tjajna ndua ixi xrokuayé'e ndo Dio sen.

¹⁰ *Ja'anta kuajonnta juachaxin ixi xrokjanna rey ko taana sinta'ana ixra ngajin ndo Dio na'nana,

ko kaxon kuajonnta juachaxin tsetuan'anna nunte xasintajni.

¹¹ Tjume'e tsja'a ko kujn'an téé itsje sen ángel ste sen ngande'e trono ko no sen jichón ko ikán no sen tachrúí. Ko ste itsje millones sen.

¹² Séen itsje sen:

Xjantuchjon, naakóñaxón nã xjan,

méxin tikinixin xjan tsayé'e xjan kain juachaxin tsetuan'an xjan

ko tsayé'e xjan kain ti tjintee,

ko kain nge'e tsono'e xjan,

kain juachaxin ko kain juasiajna.

¹³ Kaxon kujn'an ixi kain nge'e juinchéña ndo Dio jii ngajni, nunte xasintajni, jii chringi inche ko kain nge'e jii chringi ndachaon ndachro: Kain ja'anta tájonnta juasaya ngajin ndo jita'a trono ko ngajin Xjantuchjon

ixi tikinixin'en sen kain juachaxin ko kain nge'e jian ko kain juasaya kainxin nchakon.

¹⁴ Ko noó sen stechón ndachro sen:

—Jaña tson'en.

Ko sen ikán no sen tachrúí bake'exin ntatuchi'in sen, kuajon sen juasaya ngajin ngisen jichón kain nchakon.

6

Yaatō sello

* **5:6** 5:6 Xjantuchjon Cordero de Dio; Jesús **5:10** 5:10: Ap. 1:6.

¹ Tjume'e bikon ixi Xjantuchjon kuintjian xjan naa sello ti yaato sello ko kujn'an nichja naa sen noó jichón ko nichja sen séen xranchi tjateé ko ndachro:

—Xrokuia ko tsje'é.

² Ko jan'an ritsja'a ko bikon naa kunxin tjúa. Ko ndo jita'a kunxin me'e jichónnda ndo naa arco ngaya itja ndo ko tsikayé'e ndo naa corona ko je'e ndo juacha ndo ti kue'to ndo ngajin kain ti ña'i ko jaña sinche'e ndo kain nchakon.

³ Ko Xjantuchjon hora kuintjian xjan sello yuxin, kujn'an ti yuxin sen jichón ndachro sen:

—Xrokuia ko tsje'é.

⁴ Ko kuachrje inaa kunxin játse. Ko ndo jita'a ba kuayé'e ndo juachaxin tsantsje ndo kain juaxruxin jii ngata'a nunte xasintajni ko jaña tsóña kichuu ngujngu chujni, ko kuayé'e ndo naa chika espada yao tsango ijié.

⁵ Ko Xjantuchjon kuintjian xjan ti nínxin sello ko kujn'an nichja sen nínxin jichón ko ndachro sen:

—Xrokuia ko tsje'é.

Ko ritsja'a ko bikon naa kunxin tiie ko ndo jita'a ba jichónnda ndo ngaya itja naa balanza. ⁶ Ko kujn'an nichja naa sen ngusine ti ste ti noó sen jichón ndachro:

—Je'o naa kilo trigo tsinaxin ixi naa tomi denario ko ní kilo cebada ixi naa tomi denario kaxon. Ko nchetjáña'inta aceite ko vino.

⁷ Ko Xjantuchjon kuintjian xjan ti noóxin sello, tjume'e kujn'an nichja ti noóxin sen jichón ndachro:

—Xrokuia ko tsje'é.

⁸ Ko ritsja'a ko bikon naa kunxin sine ko ti jita'a ba ndatin'in Muerte. Ko tuenxin ti me'e jirué'e ti tetuan'an ti no xrabaa ni tsiken'en. Ko kayui me'e kuayé'e juachaxin tsetuan'an ti noóxin parte nunte xasintajni ixi tsóña na chujni ixi chika yao ko tsenxin na jinta, ko tsenxin na ichin ko iku jie'e tsóña chujni.

⁹ Ko Xjantuchjon kuintjian ti naoxin sello ko bikon chringi trono aséen sen tsiken'en ixi kuanichja sen chijnie ndo Dio. ¹⁰ Ko séen ndachro sen:

—Ja'anta Ncháina tjúanta ko jiannta ko kain nchakon ndachronta nge'e nduaxin. ¿Ngisa sinchéñanta ijié ngajin ni kóñana, ni ste nunte xasintajni?

¹¹ Ko kuayé'e sen manta tjúa ko kuetuen'en sen ixi xrochon'en sen ikaxin nchakon xroxetjaja sen kichuu sen, sen nche'e xra ngajin ndo Cristo, tsintekenjan sen me'e xranchi kuinteken'en je'e sen.

¹² *Ko bikon Xjantuchjon kuintjian xjan ti ikjaon sello, ko tsango tsanga kontengí nunte. Ko chjiixro konaxixe'e xranchi naa manta tiie. Ko nchanitjao konjátse xranchi ijnj. ¹³ Ko nchanotsé jii ngajni kuitsinga ngata'a inche xranchi ntaa tajon tu higo tintjí tuée ntaa, nchakon chrinto tontsjenga ntaa. ¹⁴ *Ko ngajni kuitjáña xranchi naa xroon xeeya. Ko kain ijna ko nunte nchínchín jii ngusine ndachaon kuindoxin no bake'e. ¹⁵ Ko kain xi rey jii nunte xasintajni, ni tetuan'an, ni chónnda itsje tomi, xi tetuan'an xi soldado, ni tsango chónnda juachaxin ko kain ni nchenche'e na ixra ko ni na'i, kuintekema

nā ngaxin'in itjaq* ko ti ixro ntandoá ste ijna. ¹⁶ *Ko ndache nā ijna ko ixro ntandoá:

—Titsingata'aninta ixi jaña tsikon'ana ndo jita'a trono ko Xjantuchjoen ndo Dio tsjankata'ina ijię ixi tsango jitoñaao xjan, ¹⁷ ixi ó kuji nchakuen ndo Dio ko Xjantuchjoen ndo sinchéña sen ijię ko, ¿ngisen tsikixin'en tsango ijię juachjaon tson'en?

7

Sen israelita chónða sello

¹ Tjume'e bikon noó sen ángel stexin tutée sen, ngujuŋu sen stetsje'e sen ngujuŋu ti noó lado chónða nunte xasintajni: ku'e, níjin, retuya ko chjuya, sen me'e stetingakon'en sen chrinto ixi tsonchikau'a chrinto ngata'a inche, ngata'a ndachaon ko ngata'a ntaq yua. ² Ko kaxon bikon inaa ndo ángel kuixin chjuya ko chónða ndo sellue ndo Dio, ndo jichón kain nchakon. Ko ndo ángel me'e séen kuyako ndo ngajin ti noó ángel kuayé'e juachaxin sincheni'e nunte xasintajni ko ndachaon,* ³ ko ndachro ndo:

—Nchenié'anta inche, ndachaon, ko ntaq yua, tsjexinja tsakéena sello ntatjen sen nche'e ixra ngajin ndo Dio.

⁴ Ko kuin'an ngijan'in sen tsikaa sello, ko sen me'e ciento yuu ikán ko no mil, sen tsikachrjenixin ndo Israel. ⁵ Teyuu mil sen tsikaa sello tsikachrjenixin ndo Judá ko teyuu mil sen tsikachrjenixin ndo Rubén ko teyuu mil sen tsikachrjenixin ndo Gad, ⁶ teyuu mil sen tsikachrjenixin ndo Aser, teyuu mil sen tsikachrjenixin ndo Neftalí ko teyuu mil sen tsikachrjenixin ndo Manasés, ⁷ teyuu mil sen tsikachrjenixin ndo Simeón ko teyuu mil sen tsikachrjenixin ndo Leví ko teyuu mil sen tsikachrjenixin ndo Isacar ⁸ ko teyuu mil sen tsikachrjenixin ndo Zabulón ko teyuu mil sen tsikachrjenixin ndo José ko teyuu mil sen tsikachrjenixin ndo Benjamín. Kain sen ji'i tikinixin sen tjajnée ndo Dio ko kuayé'e sen sellue ndo.

Kueya chujni stejá manta tjúa

⁹ Tjume'e bikon kueya chujni tikinixin'en nchiji nunte xasintajni, ko xro'an ngisen chao tseki ngijan'in sen me'e. Kainko tjajna ndoa ko kain tjajna nchínchín, kain ngigua stexin sen tutée sen tjenka trono ko ngajin Xjantuchjon† ko stejá sen manta tjúa ko ngaya itja sen stetsé sen kajne. ¹⁰ Ko kain sen séen stetoyako sen ko ndachro sen:

Ndo Dio chónða jaina,
ndo jita'a ngata'a trono
ko kaxon Xjantuchjon,
kuajon sen juachaxin tsechónna kain nchakon.

¹¹ Kain sen ángel stexin sen tutée sen ngandajin trono ko ngandajin sen tachrii ko ti noó sen stechón bake'exin ntatuchi'in sen ko kuisée sen ngata'a inche ngajin trono ko kuajon sen juasaya ngajin ndo Dio ¹² ko ndachro sen:
Jaña tson'en.

Tsajonna juasaya ngajin ndo Dio
ixi tsango no'e ndo ko tsango tetuan'an ndo
ko tikinixin tsajonna juasiajna ngajin ndo.

* 6:15 6:15 Itjaq Cueva 6:16 6:16: Lc. 23:30. * 7:2 7:2 ndachaon mar † 7:9 7:9 Xjantuchjon Cordero de Dio; Jesús

Ixi tikinixin xrochonde'ena ndo juasaya ixi tsango chónda ndo juachaxin
 ko tsango tituan'an ndo,
 jaña sintu'una kain nchakon. Jaña tson'en.

¹³ Tjume'e naa sen tachrí juanchangina ko ndachro sen:

—Sen steyá manta tjúá, ¿ngisen ñá?, ko, ¿tinó kuí'xin sen?

¹⁴ *Ko jan'an juata'a:

—Nchána, ja'anta no'anta.

Ko je'e ndo ndachro ndo:

—Sen ji'i tsiki'xin sen ti jii juachjaon ko tsango tangi kuatsinga sen, sen tsikijmáxin mantée ko tsikotjúáxin aséen sen ixi jnié Xjantuchjon.
¹⁵ Méxin jai ste sen tjenka trono ne'e ndo Dio, ko tiie, nchakon stench'e sen ixra ngaxin'in níngue ndo ko je'e ndo tayakon'en ndo sen ko xro'an nge'e tsintekon'en sen. ¹⁶ Ko je'e sen ítsen'a sen jinta ko tsen'a sen inda ko xrochján'i sen ixi sué nchakon, ko chjiixro sinchechján'i sen kaxon.
¹⁷ Ko Xjantuchjon jii ngusine trono tayakon'en ndo sen xranchi xrokjui kutuchjoen ndo, ko tsajikao ndo sen ti no jitinga inda tajon juachaxin tsehón chujni ko ndo Dio sinchexémá ndo ndakon sen.

8

Yatuxin sello

¹ Tjume'e Xjantuchjon kuintjian yatuxin sello chónda xroon ko xro'an nge'e kuin'enni ngajni xranchi tu'o hora. ² Tjume'e jan'an bikon yaatq sen ángel siin sen ngajinxin ndo Dio ko ngujngu sen kuayé'e sen ngujngu itjao. ³ Ko kuji inaa ndo ángel jitsé ndo naa i'nti tsikóñaxin chika oro, kuixin tjenka altar ko kuayé'e ndo itsjé tsjoxraxé tsjaaka ndo ixi ji'i tsikao oración ne'e kain sen tsikjan chjen'en ndo Dio ko tsake'e ngata'a altar tsikóñaxin oro ti jii ngajinxin trono. ⁴ Ko nchie tsjoxraxé bajinxin itja ndo ángel ikjui ti jii ndo Dio ko kao oración ne'e chjen'en ndo Dio. ⁵ *Ko ndo ángel kua ndo i'nti, 'nti me'e juinchekaon ndo ixi xruitja jii ngata'a altar ko juanka ndo i'nti me'e ngata'a nunte xasintajni. Me'e kuin'enni juatee ko kongíxin ko tsango kontengi nunte.

Itjao

⁶ Tjume'e sen yaatq ángel, sen chónda yaatq itjao*, konchjiñe'e sen ixi tsanoa sen itjao me'e.

⁷ Ko ndo ángel sa'ó kuanoa ndo itjao chónda ndo ko kuaxi kuania ngata'a nunte xasintajni tuni ko xro'i tsikintekjanxin ijni. Ko iche ti nínxin parte nunte ko ntaq ko iche kain kayua.

⁸ Tjume'e ti yuxin ndo ángel kuanoa ndo itjao chónda ndo ko naa nge'e xranchi naa ijna ijie jiche kuitsinga ngangí ndachaon ko nínxin parte ndachaon ikjan ijni. ⁹ Ko kuen'en nínxin parte kain nge'e jii ngangí ndachaon ko kaxon nínxin parte kain ntabarco kuitjáña.

¹⁰ Tjume'e ti nínxin ndo ángel kuanoa ndo itjao chónda ndo ko naa nchanotsé ijie xingajinxin ngajni jiche nchanotsé xranchi naa xro'i ijie kuitsinga ngata'a nínxin parte ndajitinga ko ti no jitachrjetoxin inda.
¹¹ Ko nchanotsé me'e ndatin'in Itsjá, méxin ti nínxin parte inda kontsjá inda ko kueya chujni kuen'en ixi ti kontsjá inda me'e.

¹² Tjume'e ti noóxin ndo ángel kuanoa ndo itjao chónnda ndo ko ti nínxin parte chjiixro, nínxin parte nchanitjao ko nínxin parte nchanotsé konaxixe'e ko í bingasáña'i. Méxin tingasáña'i chjiixro ko nchanitjao ko nchanotsé nínxin parte nchakon ko tiie.

¹³ Tjume'e bikon ko kujn'an naa kutachikjan jitjanga ba ngusine ngajni ko séen jitoyako ba:

—¡Lastu, lastu, lastu sen ste nunte xasintajni nchakon tsanoa íjngo nú sen ángel tjao'e sen ko ó tsaxi tsanoa sen tjao'e sen jai!

9

¹ Tjume'e ti naoxin ndo ángel kuanoa ndo itjao* chónnda ndo ko jan'an bikon naa nchanotsé kuitsingaxin ngajni ngata'a nunte xasintajni ko nchanotsé me'e kuayé'e chika xitjeexin tuye yaso'e ko naxixe'e. ² Ko nchanotsé me'e kuantje'e tuye yaso'e ko kuachrje i'nchi xranchi i'nchi tachrxjexin naa itja ko i'nchi me'e juinchekonaxixe'e chjiixro ko chrinto. ³ Ko kuachrjexin i'nchi me'e kuchjua ko kain ba bingó ba ngata'a nunte ko kuayé'e ba juachaxin xranchi juachaxin chónnda kulantajoon jii nunte xasintajni. ⁴ Kuetuen'en ba ixi sinchenié'a ba kayua jii nunte xasintajni ko ninaa nge'e yua ko ninaa ntayua. Je'o sincheni'e ba ni chónnda'i sellue ndo Dio ntatjen na. ⁵ Ko kuayé'a ba juachaxin naatsóñaxón ba chujni. Je'o sincheni'e ba na na'ó nchanitjao, ko ti tsoni'e na me'e xranchi tsoni'e ni tsijine'e naa kulantajoon. ⁶ Nchakon me'e chujni tsijine'e ba, xrojueñaon na xrokuen'en na ko jua'i tsen'en na ixi ti tsen'en chujni satsinge'e na.

⁷ Ko kuchjua me'e ste ba xranchi kunxin tikao na nchakon te'to na, ko ngata'a jaa ba chónnda ba xranchi naa corona chika oro ko ikon ba tikonni xranchi ikon chujni. ⁸ Chónnda ba xrajaa ba xranchi xrajaa naa nchri, ko neno ba xranchi neno kujenda. ⁹ Ko je'e ba chónnda ba naa chika tingakuenxin ixi xro'an nge'e tson'en ba. Ko ti xroin nene'e ba tin'enni xranchi xroin itsjé carreta tingakjin itsjé kunxin nchakon itji na tinteke'to na. ¹⁰ Ko ntané'e ba chónnda ba chá'a xranchi chónnda kulantajoon ko ixi ché ba sincheni'e ba chujni nguixin na'ó nchanitjao. ¹¹ Ko xi tetuen'en kuchjua me'e naa ángel tikinixin'en tuye yaso'e ko naxixe'e. Ángel me'e ngigua hebreo ndatin'in Abadón ko ngigua griego ndatin'in Apolión ko ji'i xrondachro sinchetjáña kain nge'e.

¹² Ko me'e juachjaon sa'ó kuatsinga ko xratitjáña íjngo yuu juachjaon ijié.

¹³ Ko ti ikjaon ndo ángel kuanoa ndo itjao chónnda ndo ko kujn'an naa téen sen nichja kuachrjexin ngusine ti noó nte'e altar chika oro ti jii ndo Dio. ¹⁴ Ko ti téen sen nichja me'e ndache ti ikjaon ángel kuanoa itjao chónnda ndo:

—Toxindange'e ti noó sen ángel jixrite'e ngande'e inda jitinga tsango ijié ndatin'in Eufrates.

¹⁵ Ko xindange'e ti noó sen ángel ixi naatsóñaxón sen ti nínxin parte chujni jii nunte xasintajni ixi ndo Dio jaña juinchekonchjian ndo sen ixi sinche'e sen nge'e kuetuen'en sen hora, nchakon, nchanitjao ko nano me'e. ¹⁶ Ko kujn'an ngijan'in ni soldado jita'a kunxin'e na, ni tse'to, me'e doscientos millones ni me'e.

* 9:1 9:1 itjao Trompeta

¹⁷ Ko jaña bikon konoxin itsjé kunxin ko ni steta'a ba chónnda na naa chika ntakuin na tingakuenxin ixi xro'an nge'e tson'en na, chika me'e játse chika ko yua xranchi ngajni ko sine. Ko jaa kunxin tikonni xranchi jaa kujenda ko ro'a ba tachrxjin i'nchi ko xro'i ko azufre. ¹⁸ Ko ti nínxin parte chujni kuinteken'en na ixi kanú nge'e kuachrxjin ro'a kunxin me'e xro'i, i'nchi ko azufre. ¹⁹ Ko juachaxin chónnda kunxin me'e tachrxjin ro'a ba ko ntané ba. Ko ntané ba jii xranchi kunchee chónnda jaa me'e sincheníexin ba chujni.

²⁰ Ko chujni kuenxin'a ixi i'nchi, xro'i ko azufre, ni me'e kuintue'a na juinche'e na ti ndako'a ko kuintue'a na kuajon na juasaya ngajin Xixron'anxree ko tsango jueñaon na ídolo tsikónaxin chika oro, chika plata, chika bronce, ixro ko ntáa, ídolo me'e jua'i tikon, tien'a ko chrji'a. ²¹ Ko ni me'e kaxon kuintue'a na ti ndako'a kuanche'e na, ti naabakónaxón na chujni ko kuintue'a na kuitikaon na ichin tuso ko ti chónnda na inaa nchri je'a janchri'e na ko ti te'e kichuu na.

10

Ndo ángel ko naa xroon nchín

¹ Tjume'e bikon inaa ndo ángel tsango chónnda ndo juachaxin xingajinxin ngajni, ndo me'e jitsía ndo naa itjui ko naa kunchexa jii ngata'a jaa ndo ko ikon ndo tóngixin xranchi chjiixro ko tutée ndo jitsje'e xranchi xro'i jiche. ² Itja ndo jitséxin ndo naa xroon nchín jixrange'e, ko tutée ndo ti jian bake'e ndo ngata'a ndachaon ko tutée ndo ti ikjon bake'e ndo ngata'a inche. ³ Ko séen kuyako ndo xranchi tojie'e naa kujenda, ko ti juexin kuyako ndo, kuin'enni téé yaato juatee. ⁴ Ko juexin ndachro ti yaato juatee, jan'an ó xrokjin nge'e kuin'an ko tuinxin kuin'an naa sen nichja jii ngajni ko ndachro:

—Tasintaxin'a nge'e ndachro ti yaato juatee, ja'ua tsono'a ji'i ko xro'an ngisen xrondeche.

⁵ Ko ndo ángel tsikake'e naa tutée ngata'a ndachaon ko naa tutée ndo ngata'a inche juatsi'in ndo itja ndo jian ngajni. ⁶ Ko nichjaxin ndo ixi ndo Dio, ndo jichón kain nchakon, ndo juinchekonchjian ngajni ko nunte xasintajni, ndachaon ko kain nge'e jii ko ndachro ndo ángel:

—Í tsonchrjen'a tson'en kain ji'i. ⁷ Nchakon xronichja yaatuxin ndo ángel ko tsanoa ndo tjao'e ndo, ó tsikon'en kain ti tsindachro ndo Dio sinche'e ndo, ti xro'an ngisen kuano'e ko sinche'e ndo kain ti tsindache ndo sen nche'e xree ndo, sen kuachronga chijnie ndo ó sa'ó.

⁸ Ti téé sen ó kuin'an kuixin ngajni, íjngo nichja'na ko ja'in ndachro: —Itjia ko chjiá xroon nchín jixrange'e jiá itja ndo ángel kuixin ngata'a ndachaon ko ngata'a inche.

⁹ Tjume'e ikjui ko juanchia'a ndo ángel xroon nchín ko je'e ndo ndachro ndo:

—Itsé ko inte xron. Ngaya ro'a tsojni xranchi tsjeen kunoa, ko ngaya tsee itsjá tsono'a.

¹⁰ Jan'an itsé xroon nchín jii ngaya itja ndo ángel ko juiné xron, ko nduaxin ngaya ro'a xe'e xranchi tsjeen kunoa ko ngaya tse'e kontsjá. ¹¹ Ko tuinxin kuituanna:

—Xrokonda xrochrja'ngana íjngo nge'e tson'en, ti nge'e sinche'e ndo Dio ngajin kain tajana, kain chujni, kain ngigua ko kain xi tetuan'an.

11

Yuu sen xruan'an ndo Dio xrochronga nge'e tson'en

¹ Tjume'e kuayá'a naa ntaa tjatichuaxinni ko kuituanna:

—Itjia ko tjatichu'a ningue ndo Dio ko altar ne'e ndo ko tsje'e ngijan'in sen ste nti'a, sen stetajon sen juasie sen ngajin ndo. ² *Ko tjatichua'ia ntasien ningue ndo Dio ixi nti'a tsayé'e ni je'a tjañée ndo Dio, ixi tsetuen'en na tjañna Jerusalén ko xrochónde'a na juasaya tjañna, ní nano ko tu'o. ³ Jan'an xroxruan'an yuu sen nche'e xraña, tseyá sen manta tiie, xrochronga sen chijnina, chijni nduaxin, ní nano ko tu'o.

⁴ Kayui sen me'e xrochronga chijnina, sen me'e kayui ntaa olivo ko kayui candelero ste ngajin ndo Dio, ndo tetuan'an nunte xasintajni.

⁵ Ko siá xrojan chujni tjaun sincheni'e sen, je'e sen tsantsjexin sen ro'a sen xro'i, xro'i tsjaakaxin sen chujni tjaun sincheni'e sen ko tsen'en na. ⁶ Ko je'e sen xrochónda sen juachaxin tsije'e sen ngajni ixi tsania'i ichrin nchakon xronichja sen chijnie ndo Dio ko xrochónda sen juachaxin ixi sinchekjan sen inda ijni ko sincheni'e sen inche ixi itsje ichin kain nchakon tjaun sen. ⁷ *Tjume'e nchakon tsjexin xrochronga sen chijnina, chijni nduaxin, tjume'e kuée Xixron'anxree tsachrjexin ba tuye yaso'e ko tse'to ba ngajin sen ko tsjacha ba naatsóñaxón ba sen. ⁸ Ko cuerpoe sen tsitsinga ti chaoé tjañna ijié ti tsikoña na Ncháina Jesús nganito ntaacu, ko nti'a nchekin'in na Sodoma ko Egipto. ⁹ Ko ní nchakon ko tu'o, kain ni tsixin jée tjañna, ni nichja jée ngigua ko nación tsikonna sen tsiken'en sen jitsinga sen ko tsintue'a na sen xroxrabaa sen. ¹⁰ Ko ni nunte xasintajni juaxruxin tsintee na tsikon na tsiken'en sen, ko sinchéña na kia ko sinchekiton'en kichuu na itsje nge'e ixi juaxruxin ste na ixi tsiken'en sen, sen tsixruan'an ndo Dio, ixi nchakon kuintee je'e sen tsango tangi kuintekatsinga na. ¹¹ Ko kuatsinga kaní nchakon ko tu'o, tjume'e ndo Dio juinchexechón ndo kayui sen kuachronga chijnie ndo, ko bingatjen sen ko ni bikon tsango xronka na. ¹² Ko kayui sen kuin'en sen séen nichja naa ngisen jii ngajni ko ndachro:

—Tajiinta nti'i.

Ko je'e sen kuajin'in sen ngajni, naa itjui juinchengajin'in sen. Ko kain ni kuaningakon'en sen, bikon na sen. ¹³ *Ko hora me'e tsango kontengi nunte, ko texin parte tjañna ijié chjenjin ko yaato mil chujni kuinteken'en na. Ko kain ni jichón, ni kuitu'e, tsango xronka na ko kuaxi na kuitikaon na ndo Dio jii ngajni ko kuajon na juasie na ngajin ndo.

¹⁴ Na ti kon'en yuxin juachjaon ko tuinxin tsij juachjaon nínxin.

Itjao yaatuxin

¹⁵ Tjume'e yaatuxin ángel kuanoa ndo itjao* chónda ndo ko ngajni kuin'enni séen nichja itsje ngisen ndachro:

Kain juachaxien nunte xasintajni tikinixin'en ndo Dio ko ngisen kuinche'e je'e ndo, me'e ndo Cristo,

ndo tsetuan'an kain nchakon.

¹⁶ Ko ngujngu sen ikánoó tachrú ste ngata'a ntachaon'en sen ngajinxin ndo Dio kuisée sen ko kuajon sen juasie sen ngajin ndo Dio. ¹⁷ Ko ndachro sen:

Ncháina ndo Dio, tsango chondanta kain juachaxin.

Ja'anta ti ó sa'ó bake'enta, ti richónnta jai ko ja'anta tsji'inta íjngo.

Juasianta ixi juakonánanta kain juachaxin chondanta ko ó kuaxinta kuetuan'annta nchijí nunte xasintajni.

¹⁸ Kain chujni ste nunte xasintajni koñaó na, ixi ó kují nchakon ja'anta sinchéñanta ijie ngajin na ko ngajin ni tsiken'en.

Ko nchakon me'e tsajonnta nge'e jian ngajin sen juinche'e xráanta, sen kuachronga chijnianta

ko ngajin sen titikaonnta,

chujni tsango tituan'an ko chujni na'i.

Ko sinchetjáñanta ni juinchetjáña chujni bake'e nunte xasintajni.

¹⁹ *Tjume'e xitje'e ntachja ningue ndo Dio ti jii ngajní, ko ngaxin'in ni'ngo tikonni ti jitjinga nge'e tsiketuan'an ndo Dio. Ko tsango kongixin ko tsango juatee ko tsango kontengí nunte ko tsango kuania tuni.

12

Nchri ko kudragón

¹ Tjume'e konoxin ngajní naa nge'e tsango ijie ti chuxin'ani: konoxin naa nchri ko manta já nchra tóngixin xranchi chjiixro ko chringi tutée nchra jii nchanitjao. Ko jaa nchra jita'a naa corona chónda teyuu nchanotsé.

² Ko je'e nchra yaa nchra ichjan ko tuyako nchra ixi tsango tiín nchra ixi ó sinchejongí'e nchra chjen'en nchra. ³ Kaxon konoxin ngajní naa nge'e ijie ti chuxin'ani: naa kudragón játse ko chónda ba yaato jaa ba ko ite nte'e ba ko naa corona jita'a ngujngu jaa ba.

⁴ Ko ntané ba bingajinxin ba ti nínxin parte kain nchanotsé jii ngajní ko juanka ba nchanotsé ngata'a nunte ko kuíxin ba ngajinxin je'e nchra ixi sine ba chjen'en nchra tuinxin tsjongí'e xjan.

⁵ Ko je'e nchra juinchejongí'e nchra naa xjan xi, xjan me'e tsetuen'en xjan kain tjajna jii nunte xasintajni ixi naa ntakuto chika. Tjume'e kuachrje'e nchra chjen'en nchra, sakjui xjan ngajin ndo Dio ti tetuan'an ndo.

⁶ Tjume'e je'e nchra sabinga nchra ntajie ko nti'a ndo Dio tsijikonchjian ndo no xrobake'e nchra ko nti'a tayakon'en ndo nchra ní nano ko tu'o.

⁷ *Tjume'e kuinteke'to sen ángel ngajní. Ndo ángel Miguel ko sen ángel tetuen'en ndo kuinteke'to sen ngajin kudragón ko ni ángel tetuen'en ba.

⁸ Ko ixi juacha'i ba íxro'an juachaxin chónda ba tsitu'e ba ngajní. ⁹ *Méxin kuantsjexin ndo Dio kudragón ngajní, me'e kunchee ntaxi nchekin'in na Xixron'anxrée. Je'e xa ncheye'e xa chujni ste nunte xasintajni. Je'e xa ko kain ni ángel tetuen'en xa kuitsinga ngata'a nunte.

¹⁰ Tjume'e kujn'an naa sen séen nichja ngajní ndachro sen:

—Ó kují juachaxien ndo Dio na'ina tsantsje ndo ijie ko kují juachaxin tsetuan'an ndo Cristo ixi ó kuachrjexin ngajní Xixron'anxrée tjankata'a ijie ngajin sen kichuuna, tiie, nchakon, je'e xa tankata'a xa ijie ngajin

sen, ngajinxin ndo Dio na'ina. ¹¹ Sen kichuuna juacha sen ngajin xi me'e ixi jnié Xjantuchjon* ko ixi chronga sen chijni kuayé'e sen ko xronka'i sen maski xrokuen'en sen. ¹² Méxin jai juaxruxin tsintee kain sen ste ngajní. Ko lastu sen ste ngata'a nunte xasintajni ko kain ti jichón chringi ndachaon ixi Xixron'anxréé tsango koñao xa ixi xingajinxin xa ngajní ixi ó no'e xa íxro'an itsjé nchakon chóna xa.

¹³ Ko ti kono'e kudragón ixi ó kuitsinga ba ngata'a inche, kuaxi ba rué'e ba nchri tsijinchejongí'e xjan xi. ¹⁴ Ko ndo Dio kuajon ndo yuu nenechaan kutachikjan ngajin nchra ixi chao tsjanga nchra satsinge'e nchra kudragón, satsji nchra ntajie ti no tsikasinchjian ndo Dio ko nti'a tayakon'en ndo nchra ní nano ko tu'o. ¹⁵ Ko kudragón tsango yee inda kuantsjexin ro'a ba ko juinchéña ba naa indajitinga ixi jaña tsingakjin inda nchri me'e. ¹⁶ Ko inche bingijna nchra ixi xitje'e nche, nti'a bikia inda kuachrxjexin ro'a kudragón. ¹⁷ Tjume'e tsango koñao kudragón ngajin nchra, méxin ikjui ba kue'to ba ngajin ni kichuu nchra, ngajin sen titikaon nge'e tsiketuan'an ndo Dio ko xratitikaon sen chijnie ndo Jesucristo. ¹⁸ Ko ti kudragón chón'en ba ngande'e ndachaon.

13

Yuu iko jie'e tsango chjinga ste

¹ *Hora juasin ngande'e ndachaon, bikon kuachrxjexin ndachaon naa iku tsango chjinga jii, iku me'e chóna ba yaatq jaa ba ko ite nte'e ba, ko ngujngu nte'e ba chóna naa corona ko ngujngu jaa ba chóna naa chijni nichjangí'e ndo Dio. ² Iku tsango chjinga jii bikon jii ba xranchi naa kutigre ko tutée ba ste xranchi tutée kuoso ko ro'a ba jii xranchi ro'a kujenda. Ko kudragón kuajon ba kain juachaxien ba ngajin iku tsango chjinga jii. ³ Ko naa jaa iku tsango chjinga tsango tsikoni'e, xraxrokuenxin ba ixi ti tsikoni'e me'e, ko ó tsikoxruen'en ba. Ko kain chujni ste nunte xasintajni tsikikon na ixi tsikoxruen'en ba, méxin juaxruxin rué'e na ba. ⁴ Ko kuajon na juasaya ngajin kudragón ixi je'e ba kuajon ba juachaxin ngajin iku tsango chjinga jii, ko kaxon kuajon na juasaya ngajin iku tsango chjinga jii ko ndachro na:

—¿Ngisen xrokjui xranchi iku tsango chjinga ko ngisen xrojuacha ngajin ba?

⁵ Ko iku tsango chjinga kuayé'e ba juachaxin xronichjangí'e ba ndo Dio ko kain nchakon tsetuan'an ba yuu kán ko yuu nchanitjao. ⁶ Ko jaña juinche'e ba, nichjangí'e ba ndo Dio ko nichjangí'e ba xranchi tin'in ndo ko ti jii ndo ko kain sen ste ngajin ndo. ⁷ Kaxon tsikayé'e ba juachaxin tsetoka'o ba sen titikaon ndo Dio ko tsjacha ba tsetuen'en ba sen, ko kuayé'e ba juachaxin tsetuen'en ba kain chujni, kain tjajna, kain ngigua ko kain nación. ⁸ Kain ni nunte xasintajni kuajon na juasaya ngajin iku tsango chjinga jii, kain ni jitaxin'a xranchi tin'in na gaya xroon ti jitaxin kain sen tsehón kain nchakon ti xrako'a nunte xasintajni, me'e xroen Xjantuchjon, Xjantuchjon tsikajon ndo Dio kuen'en.

⁹ Ngisen chao tsin'en, xrokonda tsin'en sen. ¹⁰ Ni tije'e ndo'achjiso inaa chujni, kaxon je'e na tikinixin tsije'e na ko ni naatóñaxón naa chujni ixi chika espada, kaxon je'e na chika espada tsenxin na. Ji'i

* **12:11** 12:11 Xjantuchjon Cordero de Dio; Jesús **13:1** 13:1: Ap. 17:3, 7-12.

xrondachro ixi sen tjajnéé ndo Dio tsikixin'en sen tsatsinga sen kain ti tangi ko tsintue'a sen xrochuntia sen ndo Dio.

¹¹ Tjume'e bikon kuachrjetaon inche inaa iku tsango chjinga jii, chónda ba yuu nte'e ba xranchi nte'e kutuchjon ko nichja ba xranchi nichja kudragón. ¹² Iku yuxin tsango chjinga jii chónda ba kain juachaxin xranchi juachaxin kuachónda iku sa'ó ko kuanche'e ba xrée iku chjinga jii sa'ó. Nchekateya ba kain chujni jii ngata'a nunte xasintajni xrokuajon na juasaya ngajin iku tsango chjinga jii sa'ó, iku tsikoxruen'en ti tsikoni'e ba. ¹³ Kaxon juinche'e ba itsjé ixra ijíé xranchi ti xingajinxin ngajni xro'i ngata'a inche ngajinxin ikon kain chujni. ¹⁴ Iku yuxin tsango chjinga jii juincheye'e ba itsjé chujni ixi ti ixra ijíé juinche'e ba ixi tsikayé'e ba juachaxin tsikajon iku sa'ó tsango chjinga jii, ko juinchekeateya ba chujni ixi sinchéña na naa tjatu'o xrotsje'e xranchi jii iku sa'ó, iku tsikoni'e ixi chika espada ko kuen'a ba. ¹⁵ Ko iku yuxin tsango chjinga jii kuayé'e ba juachaxin ixi tjatu'o tikonni xranchi iku sa'ó tsijinchekonchjian chujni, tsayé'e juachaxin tsechón ixi jaña chao xronichja ba ko chao tsetuan'an ba ixi tsen'en kain ni tsajon'a juasaya ngajin ba. ¹⁶ Kaxon kuetuan'an ba ixi kain chujni xrochónda na naa chji'e na, itja na ti jian o ntatjen na, kain chujni, ijíé ko ichjan, ni chónda tomi, ni nóa ko ni nchejinche'e na ixra, ko ni tetuan'an, kain na xrochónda na chji'e na. ¹⁷ Ko xro'an ngisen chonda juachaxin tse'na o sinchekji siá chónda'i na chji'e na, ti xrondachro xranchi tin'in iku tsango chjinga jii o númeroe ba. ¹⁸ Ji'i xrokonda ícha xrokuienxinnta. Ngisen tienxin chao xrokono'e sen número chónda iku tsango chjinga jii ko número me'e xrondachro xranchi tin'in chujni, número me'e ikjaon ciento sesenta y seis (666).

14

Soon xrotsje ciento cuarenta y cuatro mil chujni

¹ *Tjume'e jan'an bikon Xjantuchjon jixin tutée xjan ngata'a ijna Sión. Nti'a jikao ndo ciento cuarenta y cuatro mil chujni jitaxin ntatjen sen nombrée Xjantuchjon ko nombrée Ndotée ndo. ² Ko kujn'an naa ngisen nichja, téé sen kujxin ngajni, tin'enni xranchi xroin yee inda jitinga o xranchi séen tjateé, ko xranchi tin'enni ti ste kueya sen, sen stetinga sen arpa. ³ Ko stetsje sen naa soon natjúá tjenka trono, ti ste noó sen jichón ko sen ikán ko no tachríi. Xro'an ngisen chónda juachaxin chao xrotsje soon me'e; je'o sen ciento cuarenta y cuatro mil, sen tsikayé'e juachaxin tsechón kain nchakon ti xrabake'e sen nunte xasintajni. ⁴ Sen ji'i ó kuachónda'i sen inaa nchri je'a janchri'e sen ko tsango tjúá aséen sen, ko kuarue'e sen Xjantuchjon nguixin ti no bakaji ndo. Sen ji'i kuinche'e ndo Dio sen xranchi naa nge'e sa'ó xrokuayé'e ndo ko Xjantuchjon. ⁵ Je'e sen nai'a juincheya sen ko xro'an nge'e ti ndako'a juinche'e sen, je'e sen tjúá aséen sen.

Nge'e chronga ní sen ángel

⁶ Tjume'e bikon inaa ndo ángel jitjanga ngusine ngajni jichrónga ndo chijni jian, chijni nai'a tsjexin, ti tsin'en kain ni nunte xasintajni ko tsin'en kain nación, kain chujni, kain ngigua ko kain tjajna. ⁷ Ndo ángel me'e séen kuyako ndo ko ndachro ndo:

—Xrakuen'anta ndo Dio ko tájonnta juasaya ngajin ndo ixi ó kuji nchakon sinchéña ndo ije. Tájonnta juasaya* ngajin ndo, ndo juinchéña ngajni ko nunte xasintajni ko ndachaon ko no jitonoxixin inda.

⁸ *Tjume'e kuji inaa ndo ángel, ko ndachro ndo:

—Ó kuitjáña, ó kuitjáña tjanya Babilonia, tjanya ijié. Ni tjanya me'e juinche'ateya kain nación xrokui'i na vino, ko tjume'e juinche'e na kain ti ndako'a, ti chóna na inaa nchri je'a janchri'e na.

⁹ Tjume'e konoxin ndo ángel nínxin ko séen nichja ndo:

—Siá xrojan ngisen tsajon juasaya ngajin iku sa'ó tsango chjinga jii ko ngajin tjatu'o tsikachrjeya ba o kaxon siá tsituexin na tsayé'e na chji'e ba ntatjen na o itja na, ¹⁰ méxin tsayé'e na kain juañaue ndo Dio ko tsango tangi tson'en na. Tsikaonxin na ngajinxin sen angéel ndo Dio ko ngajinxin Xjantuchjon ixi xro'i ko ixi azufre jiche. ¹¹ I'nchi tachrxin xro'i nai'a tsjexin 'nchi. Kain nchakon tsajin'in i'nchi ko ni kuitikaon iku sa'ó tsango chjinga jii ko tjatu'o tsikachrjeya ba ko kaxon ni jitaxin ngata'a xranchi tin'in ba, tiie, nchakon jua'i tsjoké'e na. ¹² Méxin nchakon tsji ji'i xrokonda sen titikaon ndo Dio tsikixin'en sen tsatsinga sen kain ti tangi, ko tsintue'a sen xrochuntia sen ndo ko tsitikaon sen nge'e kuetuan'an ndo ko xrokonda tsjako sen ixi chuntia sen ndo Jesús.

¹³ Tjume'e kuin'an naa téen sen nichja kujxin ngajni ko ndachro:

—Ikjian ji'i: "Jai xrangixin juaxrxin tsake'e sen titikaon Ncháina ko tsen'en sen."

Jaán, ndachro Espiritue ndo Dio, ixi je'e sen tsjoké'e sen, ísinche'a sen ixra tangi kuanche'e sen ixi ndo Dio tsjenge'e ndo sen 'na ixi ti jian ixra juinche'e sen.

Xrangixin xroxra nge'e kóna ngata'a nche

¹⁴ Tjume'e bikon naa itjuj tjúa ko nti'a jita'a naa ndo jitsje'e xranchi Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, ko naa corona chika oro jita'a jaa ndo ko yaa ndo naa joso tsango yao. ¹⁵ Tjume'e inaa ndo ángel kuachrjexin ndo ni'ngo ko séen nichje'e ndo ngisen jita'a itjuj ko ndachro ndo:

—Tjangíxian tonchrijian ixi joso ixi ó kuji nchakon tsandáa ixi ó tsicha nge'e tsikoña nunte xasintajni.

¹⁶ Ko ndo jita'a itjuj juinche'atsinga ndo joso nguixin nunte xasintajni ko juá'ka ndo nge'e tsikoña.

¹⁷ Tjume'e inaa ndo ángel kuachrjexin ndo ni'ngo jii ngajni ko kaxon tikao ndo naa joso tsango yao. ¹⁸ Ko ti altar kuachrjexin inaa ndo ángel, ndo me'e tetuan'an ndo xro'i ko séen ndache ndo ndo ángel chóna joso yao:

—Tonchrijian ixi joso yao itsje tu uva tsikoña nunte xasintajni ixi ó tsichje itu.

¹⁹ Ko ndo ángel juinche'atsinga ndo joso ngata'a nunte ko konchrijin ndo tu uva tsikoña nunte ko bengachjian ndo tu ti no tseeneni tu. Ji'i xrondachro, ndo Dio toña ndo ngajin chujni. ²⁰ *Ko kuayáa na tu uva ngande'e tjanya ko ti no kuenexin na tu kuachrjexin tsango yee ijni,

* **14:7** 14:7 juasaya respeto, honor **14:8** 14:8: Ap. 18:2. **14:20** 14:20: Ap. 19:15.

kuiji ijn̄i noi ti jikaxin chika teya ro'a kunxin ko n̄i ciento kilómetro binga ijn̄i.

15

Yaaṭo ángel ko yaaṭo ichin tsjexixin tsoníexin chujni

¹ Bikon ngajni inaa ixrā ijié: yaaṭo ndo ángel chónḁa ndo juachaxin ngajin yaaṭo ichin tsoníexin chujni nunte xasintajni. Ji'i xronḁachro tsango jitoñao ndo Dio. ² Kaxon bikon naa nge'e xranchi naa ndachaon tsikjan xranchi xroxrao tsintekjanxin ixi xro'i. Tjenka nti'a siin sen juacha kuatsinga kain nge'e juinche'e iku tsango chjinga jii ko ti tsikachrjeya xranchi je'e ba ko kaxon número xranchi tin'in ba. Sen me'e siin sen ngata'a ndachaon ko stetsé sen arpa tsikajon ndo Dio ngajin sen. ³ Ko itsje sen soon kuantsje ndo Moisés, ngisen juinche'e xrée ndo Dio, ko sóen Xjantuchjon, ndachro:

Tsango ijié nge'e nche'enta

ko tsango jian kain nge'e tsijinchéñanta.

Ja'anta Nchána ndo Dio, ndo chónḁa kain juachaxin.

Ndako ko nduaxin chao nche'enta kain nge'e.

Ja'anta Rey tetuan'annta kain nchakon ngata'a nunte xasintajni.

⁴ ¿Ngisen xroxrakon'a ngajinnta, Nchána?

¿Ngisen tsajon'a juasaya ngajin ja'anta?

Je'o ja'anta tsango tjúanta.

Kain ni nchijí nunte xasintajni tsajon nā juasaya ngajinnta

ixi bikon nā kain ixrā jian tsijinche'enta.

⁵ Tjume'e bikon ngajni ko nti'a xitje'e ni'ngo ti jitinga nge'e tsiketuan'an ndo Dio. ⁶ Ko ni'ngo kuachrxixin yaaṭo ndo ángel tikao sen yaaṭo ichin. Steyá ndo manta tjintee tjúá ko chaxro tóngixin ko stetyá ndo cinta chika oro. ⁷ Naa sen noó stechón kuajon naa copa jitjiá vino kuayé'e ngujngu yaaṭo ndo ángel, ko yaaṭo copa me'e xronḁachro ti toñao ndo Dio, ndo jichón kain nchakon. ⁸ Ko ngaxin'in ni'ngo kaon i'nchi ti t̄i'xin ti ijié juachaxin chónḁa ndo Dio ko xro'an ngisen chónḁa juachaxin tsatsinga ngaxin'in ni'ngo tsatsingaja ti yaaṭo ichin tikao ti yaaṭo ndo ángel.

16

Yaaṭo copa tjinga juañaue ndo Dio

¹ Kuñ'an naa téé sen nichja tsango séen kuix̄in ni'ngo, ko ndache sen yaaṭo ndo ángel:

—Itjinta ko tjintjinta ngata'a nunte xasintajni ti jitjiá yaaṭo copa juañaue ndo Dio.

² Tjume'e ndo ángel sa'ó kuij̄i ndo ko kuintj̄i ndo ti jitjiá copee ndo ngata'a nunte xasintajni ko ngata'a kain chujni chónḁa chji'e ne'e iku tsango chjinga jii, ko ni bakajon juasaya ngajin ti tjatu'o tsikachrjeya ba, ko ti tjiā copa me'e naa ichin ña'i ko tsango ixrā chin.

³ Ndo ángel yuxin ikjui ndo ko kuintj̄i ndo ti jitjiá copee ndo, ngata'a ndachaon ko ndachaon ikjan inda ijn̄i, xranchi jnié naa ti tsiken'en ko kain nge'e jichón ngangí ndachaon nda kuen'en.

⁴ Ko ndo ángel nínxin kuintjí ndo ti jitjiá copee ndo ngata'a ndajitinga ko ngata'a ti no jitonoxixin nda ko ikjan nda ijñi. ⁵ Tjume'e kuñ'an nichja ndo ángel tetuen'en inda ko ndachro ndo:

—Ndo Dio jian ja'anta. Ncháina tsango tjúa ja'anta, ndo Dio, ndo jichón sa'ó ko ndo jichón jai ko ndo jian nchéña ijie, ⁶ ixi ni ningakon'annta kóña na sen kuachronga chijnianta ko sen tjúa aséen, méxin jai ja'anta tájonnta ijñi tsi'i na ixi kondeexin ti ndako'a juinche'e na.

⁷ Kaxon kuñ'an téé naa sen kujxin altar ko nichja sen:

—Ja'anta nduaxin Ncháina, ndo Dio, ja'anta chondanta kain juachaxin ko jian ko ndako nchéñanta ijie.

⁸ Tjume'e ndo ángel noóxin kuintjí ndo nge'e jitjiá copee ndo ngata'a chjiixro, ko chjiixro kuayé'e juachaxin sinchechján kain chujni ixi xro'i. ⁹ Kain na tsango ichján na ko maski jaña kuintekon'en na, kuitikaon'a na ndo Dio ko kuajon'a na juasaya ngajin ndo; cháña nichjangí'e na xranchi tin'in ndo, ndo chónnda juachaxin ngata'a kain ichin me'e.

¹⁰ Tjume'e ndo ángel na'óxin kuintjí ndo ti jitjiá copee ndo ngata'a trono ne'e iku tsango chjinga jii. Tjume'e ti no baketuanxin iku tsango chjinga jii, nti'a konaxixe'e. Ko chujni juinetja na nejen na ixi tsango tiín na. ¹¹ Ko ixi tsango tiín na ko tsango tangi kon'en na, ni me'e kuintue'a na ti ndako'a banche'e na ko ícha nichjangí'e na ndo Dio, ndo jii ngajni.

¹² Tjume'e ndo ángel inkjaoxin kuintjí ndo ti jitjiá copee ndo ngata'a ndajitinga ijie ndatin'in Eufrates. Ko nda me'e xema inda ixi chao tsintekatsinga xi rey tsi'xin chjuya.

¹³ Ko bikon ixi ro'a kudragón, ro'a iku tsango chjinga jii ko ro'a xi ndako'a bajako kuachrxexin ní espíritu ña'i tikonní xranchi kurrána. ¹⁴ Espíritu ji'i, espíritue Xixron'anxrée kuanche'e ixra ijie. Kuintekachrje espíritu ji'i ixi tsja'o kain xi rey ste nunte xasintajni ixi tse'to xa nchakon ndo Dio sinchéña ndo ijie ngajin kain chujni, ni ste nunte xasintajni. ¹⁵ *Méxin ndo Dio ndachro ndo: “Jan'an ó tuinxin tsji'i xranchi naa xiche'e. Juaxruxin tsintee sen tejua'i ko stejá mantée sen ko je'a turuchu ste sen, ixi jaña tsosue'a sen ixi turuchu ste sen.” ¹⁶ Ko espíritu ña'i jua'o kain xi rey nunte ndatin'in Armagedón, ngigua Hebreo xrondachro ji'i.

¹⁷ Tjume'e yatuxin ndo ángel kuintjí nge'e jitjiá copee ndo ngataon chrinto, ko ngaxin'in ni'ngo jii ngajni kuin'enni naa téé sen nichja tsango séen ndachro:

—Ó juexin kon'en kain nge'e.

¹⁸ *Ko kongíxin ko kuin'enni tsango séen juatee ko tsango kontengí nunte xranchi nai'a bikon chujni kontengí nunte. ¹⁹ Ti tsango soji kontengí nunte ní xitje'e inche tjajna Babilonia ko kain tjajna jié ste nunte xasintajni chjenjin tjajna. Ko ndo Dio xraxaon ndo ixi xrojuincheni'e ndo ni tjajna Babilonia ko tsango juincheni'e ndo na ixi tsango koñaon ndo ngajin na. ²⁰ *Ko kain nunte ste ngusine ndachaon ko ijna naakuitjáñaxón. ²¹ *Ko ngajni kuaniaxin tuni tsango ndantua,

xranchi yuu kán kilo yexin nguŋgu tuni. Ko chujni ícha nichjangí'e nã ndo Dio ixi jaña kon'en, ixi xratja nã tuni.

17

Tsikaon nchri chónnda itsjé xi

¹ Ti yaṭo ndo ángel chónnda yaṭo copa, naa ndo me'e ndachro ndo: —Xrokuia ko tsjako'a xranchi tsikaon nchri chónnda itsjé xi, nchri jii ngata'a ndachaon. ² Xi rey tetuan'an nunte xasintajni kuejuakao xa nchra, juinche'e xa ti ndako'a ko ni nunte xasintajni koanxin nã ixi vino tsikajon nchra ngajin nã ko ndakua'i juinche'e nã.

³ *Tjume'e Espíritue ndo Dio juinchenoxin ndo naa nge'e bikon ko ndo ángel biki'an ndo ntajie ko bikon naa nchri jita'a naa iku játse tsango chjinga jii, ko nchijii ba jitaxin chijni nichjangí'exin nã ndo Dio ko chónnda ba yaṭo jaa ba ko ite nte'e ba. ⁴ Ko je'e nchra já nchra manta tiie játse ko kaxon játse, ko tsikitsojin nchra kueya nge'e tsikónaxin chika oro ko ixro chaxro tsango tjintee ko kaxon ixro perla. Ko ngaya itja nchra já naa copa chika oro jichrexin ijie ko ti ndako'a ko kain ti ña'i tsijinche'e nchra. ⁵ Ko ntatjen nchra jitaxin naa chijni xro'an ngisen tienxin ko ja'in jitaxin: “Tjajna ijie ndatin'in Babilonia, me'e xrokjui xranchi janée kain nchri tejuakao itsjé xi ko kain ni nche'e ti ndako'a jii nunte xasintajni.” ⁶ Ko bikon ixi je'e nchra tsikoan nchra ixi jnié kain sen titikaon ndo Dio ko sen tsiken'en ixi kuachronga sen ti titikaon sen ndo Jesús. Ti bikon ji'i tsango juinchexronkana. ⁷ Tjume'e naa ndo ángel ndachijina ndo:

—¿Sonda xronka? Jan'an xrontatjua nge'e xrondachro ti nchri ji'i ko ti iku tsango chjinga jii jita'a nchra chónnda ba yaṭo jaa ba ko ite nte'e ba, ji'i xro'an ngisen no'e. ⁸ *Iku tsango chjinga jii bikuan ó seno bake'e ba ko jai íko'a ba. Ko iku me'e ó mero tsachrjexin ba tuye yaso'e ko ti naxixe'e ko je'o tsachrje ba ixi ndo Dio sinchetjáña ndo ba. Ko ni ste nunte xasintajni, ni jitaxin'a xranchi tin'in nã ngaya xroon, xroon ó jitaxin xranchi tin'in sen tsechón kain nchakon, xroon me'e ó jii xroon nchakon xro'an nge'e bake'e ngata'a nunte xasintajni, je'e ni me'e xroxronka nã hora tsikon nã ba íngo iku tsango chjinga jii; iku me'e ó seno bake'e ba, ko jai ko'a ba ko xrokjan tsjii ba.

⁹ 'Ngisen chao tsienxin ji'i xrokonda jian tsienxin sen: Ti yaṭo jaa ba xrondachro ti yaṭo ijnã jita'a nchri chónnda itsjé xi. ¹⁰ Ko kaxon ti yaṭo jaa ba xrondachro yaṭo xi rey, ko na'ó xi rey me'e ndakuen'en xa ko naa xi rey xrajitetua'an xa ko í naa xi rey xratí'a xa. Ko nchakon tsjii xi rey me'e, tsjé'a nchakon tsetuan'an xa. ¹¹ Ko iku tsango chjinga jii ó bake'e ba seno ko jai tikon'ani ba, me'e ti jnixin xi rey; je'e xa tixinixin'en xa ti yaṭo xi rey ko xi me'e tsitjáña xa.

¹² 'Ko ti ite nte'e ba bikuan me'e ite xi rey xratí'a nchakon tsinteketuan'an xa. Ko tjume'e tsintekayé'e xa juachaxin, xranchi naa hora tsetuan'an xa ko kaxon tsetuan'an iku tsango chjinga jii. ¹³ Kain ite xi rey ji'i naakua naa nge'e xrondachro xa ixi tsajon xa juachaxin ícha tsetuan'an iku tsango chjinga jii. ¹⁴ Kain xi me'e tseto xa ngajin Xjantuchjon ko Xjantuchjon* tsjacha xjan ngajin kain xi me'e ixi je'e ndo Nchée kain chujni ko je'e ndo naa Rey tetuen'en kain xi rey. Ko

sen ste ngajin ndo, ndo Dio tsikiye'e ndo sen ko kuinche'e ndo sen, ko sen me'e jian chuntia† sen ngajin ndo.

¹⁵ Kaxon ndachijina ndo ángel:

—Ndachaon bikuan, nda jita'a nchri chónda itsjé xi, me'e xron-dachro kueya tjajna, kueya chujni, kueya nación ko kueya ngigua. ¹⁶ Ko ti ite‡ nte'e iku tsango chjinga jii bikuan ko je'e ba xraningakon'en ba nchri chónda itsjé xi, tsjánka ba nchra ko sinchetoruchu ba nchra ko sine ba ntau'e nchra ko tsjaaka ba nchra ixi xro'i. ¹⁷ Ixi ndo Dio bake'e ndo ngaya aséen kain xi rey me'e sinche'e xa ti tjaun je'e ndo, jaña naakua nge'e xrondachro xa ixi tsajon xa juachaxien xa ngajin iku tsango chjinga jii, ti xroxetjaja nchakon tson'en kain nge'e tsindachro ndo Dio. ¹⁸ Nchri bikuan, me'e tjajna ijíé tetuen'en kain xi rey jii nunte xasintajni.

18

Kuitjáña nchijí tjajna Babilonia

¹ Tjume'e bikon inaa ndo ángel xingajinxin ndo ngajní, je'e ndo tsango chónda ndo juachaxin, ko nunte xasintajni tsango bingasáña ixi tóngixin ndo ángel me'e. ² *Ko tsango séen kuyako ndo ángel ko ndachro ndo:

—Kuitjáña, ó kuitjáña tjajna ijíé, tjajna Babilonia. Nti'a ikjan ndo'a ni ña'i ko nti'a jii kain espíritue Xixron'anxrée. Nti'a ste kakée iko ña'i, iko tjanga ko tsango tonchi'eni. ³ Kain tjajna koanxin na ko juinchetjáñajin na ixi vino ndakoa juinchekeji nchra, ko kain xi rey nunte xasintajni kuejuakao na nchra juinche'e na ti ndako'a. Kain ni te'na ko nchekeji itsjé juacha na me juinchetjáña aséen na.

⁴ Tjume'e kujn'an inaa ngisen nichja téé kujxin ngajní ko ndachro:

—Tachrxjinnta ña ixi ja'anta titikaonntana ixi tsama'inta jíee na ko ja'anta tsikaon'anta ko xro'an nge'e tson'annta xranchi tson'en je'e na. ⁵ Ixi tsango itsjé ti ndakoa juinche'e nchri me'e, ko kuiji ijíé me'e ngajní. Kain ti ndako'a kain ña'i kuanche'e nchra, méxin koñao ndo Dio ixi xraxaon ndo kain ji'i. ⁶ Chje'énta nchra xranchi je'e nchra juinche'e nchra ngajin ikaxin na. Kain ti juinche'e nchra yuu tjenge'enta nchra 'na. Ko ti copa juinchekonchjian nchra ixi vino ndakoa, jaña yuu tikie'enta nchra kaxon. ⁷ Je'e nchra tsango juinchejíé aséen nchra ixi kuachóna nchra kain nge'e tjaun nchra, méxin jai ícha ijíé juachjaon tsatsinga nchra ko tsango xrotsjanga nchra. Ixi je'e nchra ndache aséen nchra: “Nti'i ritjén xranchi naa nchri tsango tituan'an, ixi je'a kán'ana ko nai'a tsikon ti tangi.” ⁸ Méxin naakua nchakon tsji kain juachjaon ngata'a nchra, ko tangi tson'en nchra, juachjaon ko jinta tsatsinga nchra ko tjume'e xro'i xrochexin nchra ixi Ncháina ijíé juachaxin chonda ndo ko sinchéña ndo ijíé ngajin nchra.

⁹ Kain xi rey ste nunte xasintajni, xi kuejuakao nchra ko kaxon juinche'e xa ti ndako'a xranchi je'e nchra, chinga tsono'e xa ko xrotsjanga xa ko tsuyako xa ixi tsikon xa i'nchi jitachrje ti jichexin nchra. ¹⁰ Xroxronka xa méxin ikjín tsikonxin xa xranchi jitikaon nchra ko tsuyako xa ko xrondachro xa:

† 17:14 17:14 chuntia tener fe ‡ 17:16 17:16 ite diez 18:2 18:2: Ap. 14:8.

—Lastua ja'a t'ajna ijié, t'ajna Babilonia, t'ajna tsango baketuan'an. Lastua ixi tsango taka kuitjáña juachaxin kuachonda ja'a, ixi naakua hora tsonchrjen'en ti tsjenga 'na ja'a ixi nge'e juinche'e.

¹¹ Ko ni te'na ko ni nchekji xrotsjanga na ko tsuyako na ixi t'ajna me'e, ixi xro'an ngisen tse'na na nge'e kuanchekji na, ¹² chika oro, chika plata ko ixro t'jintee ko chaxro tsje'e, ixro perla, manta lino tsango chaxro, manta seda játse tiie ko xaxon kain ntáa, ntáa chaxro xraxe ko nge'e tsikóñaxin neno kuelefante, chika ko chika bronze ko ixro mármol. ¹³ Xaxon ntáa canela ko xroan chaxro xraxe, tsjoxraxé, xroan mirra, vino, aceite, kuen jian tsikontsinga, ko noa trigo ko kutama, kutuchjon, kunxin, carreta, ko chujni nchenche'e na xra. ¹⁴ Ko xrondache na t'ajna me'e t'ajna Babilonia:

—Í chonda'ia kain nge'e t'jintee kuachonda ko kain ti icha tjakuenxian, ko juinchetjáña kain ti t'jintee kuachonda, ko ínai'a tsinchia.

¹⁵ Kain ni bakena'a nge'e kuachonda, ni juacha itsjé tomi ixi nge'e bake'na na ko nge'e banchekjina ngajin t'ajna me'e, ikjín tsikonxin na kain juachjaon tson'en t'ajna me'e ko xroxronka na. Xrotsjanga na ko tsuyako na. ¹⁶ Ko ja'in xrondachro na:

—Lastu t'ajna ijié. T'ajna bake'e xranchi naa nchri tsikitsá ixi manta lino tsango chaxro, manta játse tiie ko tsikitsojin nchra ixi ntachika oro ko ixro tsango chaxro ko tsango t'jintee ko xro perla. ¹⁷ Naakua hora kuitjáña kain nge'e t'jintee kuachóna nchra.

Ko kain ni teka ntábarco, ni bakjixin ntábarco ko ni nche'e ixra ngaya ntáa me'e, ikjin kuíxin na. ¹⁸ Ko nchakon bikon na i'nchi kitachrje ti jiche t'ajna, kuyako na:

—¿Ngixe'e íjngo t'ajna bake'e xranchi t'ajna ijié ji'i?

¹⁹ Ko bikitée na nteso ki'i ngata'a jaa na ko tsango juincheni'e na, méxin tsango kuyako na ko tsjanga na ko ndachro na:

—Lastu t'ajna ijié t'ajna Babilonia. Nti'a chujni kuachóna ntábarco tsango itsjé tomi juacha na, ixi t'ajna me'e itsjé ti t'jintee kuachonda t'ajna ko jai naakua naa hora ó naajuexinxion kuitjáña kain nge'e.

²⁰ Juaxruxin tinteenta ja'anta ti tjúa asáanta ko sen ste ngajni sen kuarue'e Ndo ko sen kuachronga chijnie ndo Dio ixi je'e ndo ó juankata'a ndo ijié ngajin t'ajna me'e, ixi jaña ó kóna'anta ijié.

²¹ Tjume'e naa ndo ángel chóna ijié juachaxin kua ndo naa ixro tsango ijié xranchi naa xrochri, ko juanka ndo xro chringi ndachaon ko ndachro ndo:

—Jaña naxrajeo tsitjáña t'ajna Babilonia, t'ajna ijié ko ínai'a tsikon chujni t'ajna me'e. ²² Nai'a tsin'enni suen arpa, ko suen ntaxro, suen itjao* ngaya chaoa, ko nai'a tsikonni chujni nche'e xra ngajian ko kaxon nai'a tsin'enni xranchi xroin xrochri nchetsinga ngajian. ²³ Ko ínai'a tsingasáña xro'i ngajian ko nai'a tsin'enni tsute'e chujni nti'a. Ixi ni bakena'a nge'e juinchekjia, ni tsango baketuan'an nunte xasintajni ixi itsjé tomi juacha na ko ixi ichin tuso juincheyexin na kain nación. ²⁴ Ko nti'a kuchuexin jnié sen tsiken'en, sen kuachronga chijnie ndo Dio, ko sen tjúa aséen ko sen kuarue'e ndo ko kain ni kuinteken'en kondeexin t'ajna ji'i, ni kuintee ngata'a nunte xasintajni.

* 18:22 18:22 itjao Trompeta

19

Itsje sen ngajni

¹ Ko kuatsinga ji'i, tjume'e kujn'an nichja kueya chujni ste ngajni ko séen nichja sen, ndachro sen:

¡Juasaya!

Juasie ndo Dio ixi je'e ndo kuajon ndo juachaxin stechónna ko je'e ndo tsango tetuan'an ndo.

² Ixi je'e ndo tsango jian ndo

ko jian nchéña ndo ijie;

méxin juinchejenga ndo nchri kuejuakao kueya xi ixi tsango ndako'a juinche'e nchra,

ixi je'e nchra juincheKateya nchra itsje chujni nunte xasintajni, méxin ndako'a juinche'e na,

ko ndo Dio jai juenge'e ndo

ixi kondeexin nchra kuen'en sen kuanche'e xra ngajin ndo.

³ Ko íjngo ndachro sen:

—¡Juasaya! ¡Juasie ndo Dio! Ixi i'nchi jitachrexin ti jiche nchra nai'a tsjexin tsachrje 'nchi.

⁴ Tjume'e sen ikán no tachrúi ko sen noó stechón bake'exin ntatuchi'in sen ko kuisée sen, ko kuajon sen juasaya ngajin ndo ndo Dio ndo jita'a trono ko ndachro sen:

—¡Jaña tson'en! ¡Juasaya ko juasie ndo Dio!

⁵ Tjume'e kujn'an téé naa sen nichja kuixin ti jii trono ko ndachro: Tájonnta juasaya ngajin Ndotáina Dio, kain sen nche'e xrée ndo, kain sen jo'on ko kain ichjan.

Kia ixi tsute'e Xjantuchjon

⁶ Kujn'an xranchi xronichja kueya chujni, xranchi tin'enni xroin ye'e inda jitinga ko xranchi ti séen tjateé jindachro:

—¡Juasaya! Juasie Ncháina Dio,

ixi ó kuaxi tetuan'an ndo, ndo chónnda kain juachaxin.

⁷ Juaxruxin tsojuna,

ko xroché'e aséeina

ko chaxro tsajonna juasaya ngajin ndo

ixi ó kuji nchakon tsute'e Xjantuchjon.

Ko jan tsute'e xjan ó tsikonchjian jan.

⁸ Ko je'e jan kuayé'e jan juachaxin tsitsáa jan manta lino chaxro tjúa ko chaxro tóngixin.

Ko manta lino me'e xrondachro ti jian juinche'e sen tikinixin'en ndo Dio.

⁹ *Tjume'e ndo ángel ndachijina ndo:

—Ikjian ji'i: “Juaxruxin tsintee sen kuayé'e juachaxin tsake'e sen ti kia tsute'e Xjantuchjon.”

Ko ja'in ndachro ndo ángel:

—Ji'i ndachro ndo Dio, ko kain ti ndachro ndo me'e nduaxin.

¹⁰ Tjume'e jan'an bake'exin ntatuchi'in tutée ndo ángel ixi tja'on tsajon juasaya ngajin ndo, ko je'e ndo ndachro ndo:

—Nche'a jaña ixi jan'an kaxon nta'a xra ngajin ndo Dio xranchi ja'a, ko xranchi sen kichuua sen kuintue'a kuitikaon chijni jian chronga ndo Jesús. Je'o tájuan juasaya ngajin ndo Dio.

Ixi je'e ndo Jesús, me'e xrondachro ti kuachronga sen kuanichja ó sa'ó chijnie ndo Dio.

Ndo jita'a naa kunxin tjúa

¹¹ Tjume'e jan'an bikon jixrange'e ngajni ko nti'a jii naa kunxin tjúa, ko ndo jita'a ba ndatin'in ndo tsango jian ko Nduaxin, ixi je'e ndo jian nchéña ndo ijie ngajin chujni ko te'to ndo ngajin ti ña'i. ¹² Ikon ndo jitóngixin xranchi xro'i, ko jaa ndo jita'a kueya corona ko nti'a jitaxin xranchi tin'in ndo ko je'o je'e ndo tienxin ndo me'e. ¹³ Jitsáa ndo naa manta yaa ijni ko ti xranchi tin'in ndo me'e xrondachro Chjen'en ndo Dio. ¹⁴ Ko sen ángel te'to ste ngajni tixinixin'en ndo, sen me'e stesáa sen manta lino tjúa ko tsango tjúa manta me'e ko sterué'e sen ndo ko ngujngu sen steta'a sen kunxin tjúa. ¹⁵ *Ko ro'a ndo jitachrxexin naa chika espada tsango yao, ko chika me'e sincheníexin ndo kain nación ko sincheñexin ndo na ijie ixi naa ntakuto chika, xranchi ngisen tene tu uva ixi tutée sen, ko sincheki'i ndo na juañaue ndo Dio ndo chóna kain juachaxin. ¹⁶ Ko manta jitsáa ndo jitaxin:

“Je'e ndo Rey tetuen'en kain xi rey ko je'e ndo Nchée kain chujni.”

¹⁷ Tjume'e bikon naa ndo ángel siin ndo ti jii chjiixro ko séen kuyaku'e ndo kain kuxe jitjanga ngusine ngajni:

—Xrokuiinta ko xra'onta ixi ndo Dio jai tsajon ndo sintenta. ¹⁸ Sintenta ntau'e xi rey, ntau'e xi tituan'an chujni te'to, ntau'e ni jie'e, ntau'e kunxin ko ntau'e ni jita'a ba, ko ntau'e kain chujni, chujni tetuan'an ko chujni nchín nche'e na xra ko kaxon ntau'e ichjan ko ntau'e ni tsicha.

¹⁹ Tjume'e bikon iku tsango chjinga jii ko xi rey tintekitua'an nunte xasintajni ko chujnie xa tsixra'o ixi tsinteke'to na ngajin ndo jita'a kunxin ko ngajin chujnie ndo. ²⁰ *Ko itsé sen iku tsango chjinga jii ko kuintee sen ba ko kaxon xi ndako'a bajako chijnie ndo Dio, ko bancheye'e xa chujni ixi kaxin ixra ijié juinche'e ngajinxin ikon iku tsango chjinga jii, jaña kuancheye'e xa chujni tsikaa chji'e ba, ni kuakajon juasaya ngajin tjatu'o tsikachrjeya ba. Ko iku tsango chjinga jii ko xi ndako'a bajako chijnie ndo Dio ngayui jichón juanka'ngi sen ngangí nda jichexin ixi azufre. ²¹ Ko ikaxin chujni kuenxin na ixi chika espada kuachrxexin ro'a ndo jita'a kunxin, ko kain kuxe, konkje'e ba ixi juine ba ntau'e chujni me'e.

20

Naa mil nano

¹ Tjume'e bikon naa ndo ángel xingajinxin ndo ngajni jitsé ndo chika xitjeexin ntachje'e tuye yaso'e ko naxixe'e ko itja ndo jitjikaoxin ndo naa no chika ijié. ² Ko ndo ángel itsé ndo kudragón ko kaxon ndatin'in ba kunchee ntaxi, me'e Xixron'anxrée, ko kuenchruaxin ndo xa ixi nochika naa mil nano. ³ Ko juankaya ndo xa ngaya tuye yaso'e ko naxixe'e ko bje'e ndo xa ko kaxon bje'e ndo tuye yaso'e ko naxixe'e ko bake'e ndo chji'e ndo ixi jaña ísincheye'a xa kain nación xroxetjaja

mil nano. Ko tsatsingaja mil nano, tjume'e xroxindange'e xa ikaxin nchakon.

⁴ Tjume'e bikon kaxin trono ko ngujngu sen steta'a sen trono tikinixin'en sen, sen tsikayé'e sen juachaxin sinchéña ijię. Ko kaxon bikon aséen sen tsikonchrijin na jaa ixi tsichronga sen chijnie ndo Dio, chijni juako ndo Jesús. Sen me'e kuajon'a sen juasaya ngajin iku tsango chjinga jii ko ngajin tjatu'o tsikachrjeya ba ko kaxon tsikintuexin'a sen kuenito chji'e ba ntatjen sen ko itja sen. Ko sen tsichrijin jaa ikjan xechón sen ko kuetuan'an sen kao ndo Cristo naa mil nano. ⁵ Ko ikaxin ni tsiken'en xechón'a na ti tsitjaja mil nano. Ji'i ti sa'ó xrangíxixión xroxechón chujni. ⁶ Juaxruxin tsake'e sen tjúa aséen, sen sa'ó xroxechón. Ko xichononte í chónða'i xa juachaxin tsóña xa sen íjngo ixi je'e sen xrokjan sen ndotaana tikinixin'en ndo Dio ko ndo Cristo ko tsetuankao sen ndo naa mil nano.

⁷ Ko ti xroxetjaja mil nano, tjume'e xi Xixron'anxrée xroxindange'e xa íjngo. ⁸ Ko sincheye'e xa chujni ste ngata'a inche. Ko sincheye'e xa tjajna Gog ko tjajna Magog. Ixi nti'a xroxra'o xa ixi sindeke'to xa ko xi tsinteké'to jua'i tsekini xa ixi tsango tsjé xa xranchi nchese chónða ndachaon. ⁹ Ko tsintekjixin xa nchijii nunte xasintajni ko tsingatjandajin xa tjajnee ndo Dio, tjajna tsango tjue'e ndo. Ko tjume'e ndo Dio xruan'an ndo xro'i tsj'xin ngajni, jaña xroche kain ni ña'i ko tsitjáña na. ¹⁰ Ko Xixron'anxrée, xi juincheye'e chujni, juanka ndo xa ngaya tuye yaso'e ti jii xro'i, xro'i jiche ixi azufre, kaxon nti'a jii iku tsango chjinga jii ko xi ndako'a bajako chijnie ndo Dio ko xro'i me'e nai'a tsjanga xro'i, tiie, nchakon xroche xa.

Tsóña ijię ti trono tjúa ngajin kain chujni

¹¹ Ko bikon naa trono tjúa, tsango ijię ko ndo jita'a trono. Ngajinxin ndo kuitjáña nunte xasintajni ko ngajni ko í xruan'an ngisen bikon. ¹² Tjume'e bikon sen tsiken'en, sen ndoa ko sen nchínchín, stexin tutée sen ngajinxin ndo Dio, ko xitje'e kaxin xroon ko xitje'e inaa xroon jitaxin xranchi tin'in ngujngu sen komé'e jíee. Nti'a koñe'e ijię kain sen tsiken'en xranchi jitaxin xroon nge'e íxra juinche'e sen. ¹³ Ko ndachaon konkjan kain sen tsiken'en kuachonda, ko kaxon xichononte* ko ti no stexrabaa chujni tsiken'en konkjan xa chujni ko xra'o chujni ti jii ndo Dio ixi kaxon tsoñe'e na ijię kondeexin kain nge'e juinche'e na. ¹⁴ Tjume'e juachaxin kuachónða xichononte ko ti no kuixrabaa chujni tsiken'en juanka'ngi ndo Dio ti jiche xro'i, me'e ti xrondachro ti yuxin tsen'en chujni.† ¹⁵ Ko ni jitaxin'a xranchi tin'in na ngaya xroon ti jitaxin sen tsechón kain nchakon, ni me'e juanka'ngi ndo na ti jiche xro'i.

21

Ngajni natjúá ko nunte natjúá

¹ *Tjume'e bikon naa ngajni ko naa nunte natjúá ixi ngajni ko nunte sa'ó bake'e ó tsikitjáña ko ndachaon íko'a kaxon. ² *Jan'an Juan bikon naa tjajna ijię ko tjúa, me'e tjajna Jerusalén natjúá, xingajinxin ngajni kuixin ti jii ndo Dio, ko kain sen tjajna me'e tsikonchjian sen xranchi

* **20:13** 20:13 xichononte muerte † **20:14** 20:14 ti yuxin tsen'en chujni segunda muerte
21:1 21:1: 2Pe. 3:13. **21:2** 21:2: Ap. 3:12.

naa nchrichajan tsute'e, tsango chaxro tsikitsojin nchrichan ixi tsijí ndo tsute'e nchrichan. ³ Tjume'e kujin'án séen nichja naa téé sen kujixin ngajní ko ndachro:

—Ndo Dio jii ndo ti ste chujnie ndo, ko je'e ndo tsekao ndo sen ko je'e sen xrokjan sen tjaxnéé ndo ko je'e ndo ndo Dio tikinixin'en sen. ⁴ Je'e ndo tsoni ndo ndakon sen ko nchakon me'e xruan'an ngisen tsen'en, ko xruan'an ngisen xrotsjanga, ko tsonié'a sen ko xruan'an juachjaon xrochónda sen ixi kain nge'e kon'en sa'ó ó juexin kuatsinga.

⁵ Ko ndo jita'a trono ndachro ndo:

—Jan'an ntakonchjian kain nge'e natjúá.

Ko kaxon ndachro ndo:

—Ikjian ji'i ixi ji'i chijni nduaxin, chijni chao tsitikaon chujni.

⁶ Tjume'e ndachro ndo:

—Kain nge'e ó juexin kon'en. Jan'an ndo xrangíxixión kain nge'e ko jan'an ndo tsjexixin kain nge'e, xranchi letra xrangíxixín letra Á ko letra tjexixín letra Zeta. Ngisen kuen'en inda, jan'an xrotjá'a sen inda tsi'i sen, ko inda tajon jan'an me'e tsechónxin sen ko xro'an nge'e tsjenga sen 'na. ⁷ Ngisen tsjacha tsindue'a xrochuntiana, jan'an xrotjá'a sen kain ti jian, ko jan'an xrokjanna ndo Dio tikinixin'en sen, ko je'e sen xrokjan sen chjan'na. ⁸ Ko ni xronka, ni titikaon'a, ni ndako'a nche'e, ni naatóñaxón chujni, ni chónda inaa nchri o inaa xi, je'a janchri'e o ndoxi'e, ni tajon juasaya ngajin ídolo, ni tuso ko ni rué'e chin tuso, ni ncheya, kain ni me'e tikinixin'en na itsji na ti jii xro'i jichexin ixi azufre ko nai'a tsjexin. Ji'i xrondachro ti yuxin tsen'en chujni.*

Jerusalén natjúá

⁹ Tjume'e kují ndo ángel yatuxin chónda copa yatuxin jikaon ixi ichin tsjexixin tsikaon chujni ko ja'in ndachro ndo:

—Xrokuia tsjako'a sen tsute'e Xjantuchjon.

¹⁰ Tjume'e bikon ixi Espíritue ndo Dio biki'an naa ntajie ijié ko juako'na ndo tjaxna ijié, tjaxna Jerusalén tjúá xingajinxin ngajní jiti'xin ti jii ndo Dio. ¹¹ Ko tóngixin tjaxna xranchi chjiixro nchengasáña ndo Dio, tsango tóngixin xranchi naa ixro tsango chaxro, xro jaspe chaxro tikonni xranchi xroxrao. ¹² Ngandajin tjaxna tsikité naa tjatu'o, tsango noi ko chónda teyuu ntachja ko ngujngu ntachja jii naa ndo ángel ko nti'a jitaxin xranchi tin'in ti teyuu sen tsikachrjenixin ndo Israel. ¹³ Níi ntachja jii ndatsjonxin chjuya ko níi ntachja jii ndatsjonxin ku'e, níi ntachja jii ndatsjonxin retuya ko íjngo níi ntachja jii ndatsjonxin níjin. ¹⁴ Ko ngandajin tjatu'o tsikité na chónda teyuu ixro jichroaxin tjatu'o, ko ngata'a ixro me'e jitaxin xranchi tin'in ti teyuu sen kuajikao Xjantuchjon.

¹⁵ Ko ndo ángel jinichjana chónda ndo naa ntakuto chika oro, jitjatichua'xin ndo tjaxna, ko ntachje'e tjaxna ko tjatuéé tjaxna. ¹⁶ Tjaxna me'e xraje'o tonxin ko jinexin tjaxna, ko ndo ángel juaticho'a ndo tjaxna ixi ntakuto ko chónda yuu mil ko yuu ciento kilómetro. ¹⁷ Ko juaticho'a ndo tjatu'o níi kán ko na'ó metro noixin, xranchi jtatichu'a ni nunte xasintajni, jaña juaticho'a ndo ángel.

* 21:8 21:8 ti yuxin tsen'en chujni segunda muerte

18 Ko ixro tsikóñaxin tjatu'o me'e ixro jaspe ko tjanya tsikóñaxin jeoxón chika oro jian, xroxrao tóngíxin oro me'e. 19 Ko ixro tsiki'texin tjatuée tjanya me'e tsikitsojin ixi ixro tsango chaxro: ixro jaspe, ixro yuxin zafiro, ixro nínxin ágata ko ixro noóxin esmeralda, 20 ixro na'óxin ixro mármol, ixro kjaunxin ixro cornalina, ko ixro yatuxin crisólito, ixro jníxin ixro berilo, ixro naxin topacio, ko ixro texin crisopraso, ko ixro tenaá jacinto, ko ixro teyuu amatista. 21 Ko ti teyuu ntachja me'e teyuu perla kaxon, ko ngujngu ntachja tsikóñaxin naakua perla. Ko cha'o ijié chónnda tjanya tsikóñaxin jeoxón chika oro, xranchi xroxrao tikontu'uni.

22 Ngaxin'in tjanya me'e bikon'a ninaa ni'ngo, ixi Ncháina ndo Dio, ndo chónnda kain juachaxin, je'e ndo ko Xjantuchjon je'e sen me'e ni'ngo. 23 Ko tjanya xrokonde'a tjanya chjiixro ko nchanitjao tsingasáñaxin. Ixi nti'a tingasáña ndo Dio ko Xjantuchjon ixi je'e sen xro'i tingasáñaxin tjanya. 24 Ko chujnie kain nación, chujni kuayé'e juachaxin tsechón kain nchakon, tsaji sen ti tingasáña tjanya me'e, ko sen rey nunte xasintajni tsajon sen ti tjintee chónnda sen. 25 Ko ntachje'e tjanya nai'a tsije'e ntachja taa nchakon, ixi nti'a nai'a tsontie. 26 Ko kain sen kain nación nti'a tsikaan sen nge'e chaxro kuachónnda sen nunte xasintajni. 27 Ko nti'a jua'i tixin'in nge'e tjúá'i ko ti ncheya. Je'o chao tixin'in sen jitaxin xranchi tin'in ngaya xroon jitaxin kain sen chónnda juachaxin tsechón kain nchakon, me'e xroon chónnda Xjantuchjon.

22

Inda jitinga tajon juachaxin tsechónni

1 Tjume'e ndo ángel juako'na ndo naa inda jitinga, nda tjúá, ko nda me'e tajon juachaxin tsechón chujni. Ko tikonni nda xranchi naa xroxrao, ko kuachrjexin inda ti jii ntachaon'en ndo Dio ko Xjantuchjon. 2 Ko ngusine cha'o ijié chónnda tjanya ngujngu lado ti jitinga nda tjúá jii ntáa tajon juachaxin tsechón chujni ko ngujngu nchanitjao tajon ntáa itu, ko chaan ntáa me'e xroan tsoxruenxin chujni kain nación. 3 Ko nti'a ixro'an nge'e ti ningakon'en ndo Dio tsake'e. Ko sen nche'e xrée ndo Dio tsajon sen juasie sen ti jii ntachaon'en ndo Dio ko tronoe Xjantuchjon* ti tjanya nti'a. 4 Ko je'e sen tsikon sen ikon ndo Dio ko tsenito ntatjen sen xranchi tin'in ndo. 5 Ko nti'a tsake'a tiie ko í xrokonda'i xruie naa foco ko xruie chjiixro tsingasáñaxin ixi Ncháina ndo Dio je'e ndo tsingasáña ndo, ko je'e sen tsetuan'an sen kain nchakon.

Ko ndachro ndo Jesucristo ixi tuinxin tsji'ndo

6 Ko ndo ángel ndachijina ndo:

—Chijni ji'i, chijni nduaxin, chijni xrokonda tsitikaonnta. Ko je'e Ncháina,† ndo Dio, ndo nchexraxaon sen nichja chijnie ndo, xruan'an ndo ndo angéel ndo ixi tsjako ndo ngajin sen nche'e xrée ndo Dio, nge'e ó taka tson'en.

7 —¡Jan'an tuinxin tsji'ni!

Juaxruxin tsake'e sen titikaon chijnie ndo Dio, chijni jitaxin xroon ji'i ko chronga nge'e xrokonda tuinxin tson'en.

* 22:3 22:3 Xjantuchjon Cordero de Dio; Jesús † 22:6 22:6 Ncháina Señor Ncháina Jesús o Ncháina Dio

⁸ Jan'an, Juan, kuin'an ko bikon ji'i. Ko juexin kuin'an ko bikon, tjume'e bake'exin ntatuchi'in tutée ndo ángel ixi xrokuajon juasaya ngajin ndo ixi je'e ndo juako'na ndo kain nge'e bikon. ⁹ Tjume'e je'e ndo ndachro ndo:

—Nche'a jaña, ixi jan'an kaxon nta'a xrée ndo Dio xranchi ja'a ko xranchi sen kichuua, sen nichja chijnie ndo, ko kain sen nduaxin titikaon ti jitaxin xroon ji'i. Je'o ndo Dio tikinixin'en ndo tsayé'e ndo juasaya.

¹⁰ Kaxon ndachijina ndo:

—Tema'ia kain ti bikuan ko kuin'en, ti jitaxin xroon ji'i, ixi chijni kuin'en tuinxin tson'en kain ji'i. ¹¹ Tintu'e ni nche'e ti ña'i, ndanche'e na ti ña'i ko ni ndako'a nche'e, ntanche'e na ti ndako'a, ko sen nche'e ti jian, sinche'e sen ícha jian, ko sen titikaon xranchi tjaun ndo Dio, ícha tsitikaon sen.

¹² —Jian tin'ennta, jan'an tuinxin tsji'i ko tsikian kain ti tikinixin tsayé'e ngujngu sen xranchi ixra juinche'e sen. ¹³ *Jan'an ngisen xrangixixín kain nge'e ko ngisen tsjexixin kain nge'e, xranchi letra Á xrangixixín ko xranchi letra Zeta xrangixixín.

¹⁴ Juaxruxin tsintee sen tsjinemá manta jitsáa sen ixi jaña xrochónda sen juachaxin tsonchjiñe'e sen ngajin ntaa tajon juachaxin stechón chujni, ko kaxon chao tsixixin sen ntachje'e tjajna tjúá. ¹⁵ Ko nduja tsitu'e chujni ña'i, ti nche'e xranchi kunia, ko kain chujni rué'e ichin tuso, ni chónda nchri o xi je'a janchri'e o ndoxi'e, ni naatóñaxón chujni, ni tajon juasaya[†] ngajin ídolo ko kain ni ncheya.

¹⁶ —Jan'an ndo Jesús xruan'an ndo ángel tikinixinna ixi xrochronga ndo ngajin kain sen ni'ngo kain ji'i. Jan'an kuachrjenixin ndo rey David ko jan'an me'e nchanotsé tingasaña ndúyo.

¹⁷ Espíritue ndo Dio ko sen titikaon Xjantuchjon ndachro sen:

—Xrokuiinta.

Ko sen tsin'en kaxon xrondachro sen:

—Xrokuiinta.

Ko ngisen kuen'en inda tsji sen ko tsi'i sen inda tajon juachaxin tsechónni kain nchakon, ko sen tsji xro'an nge'e tsjenga sen 'na.

¹⁸ Kain sen tin'en chijnie ndo Dio, chijni jitaxin xroon ji'i ko chronga nge'e tson'en, sintano'a sen: Siá xrojan ngisen tsasintaxin inaa nge'e ti jitaxin'a xroon ji'i, ndo Dio sincheni'e ndo sen xranchi jitaxin xroon ji'i. ¹⁹ Ko siá xrojan ngisen tsantsjende'e xrojan chijni jitaxin xroon ji'i, ndo Dio sinchemé'e ndo xranchi tin'in sen jitaxin xroon chónda juachaxin tsechónni kain nchakon ko tsajon'a ndo juachaxin tixin'in sen tjajna natjúá xranchi jitaxin xroon ji'i.

²⁰ Ko ndo chronga chijni ji'i ndachro ndo:

—Ó tuinxin tsji'i jan'an.

Jaán, jaña tson'en. ¡Tuinxin xrokjui'inta, Ncháina Jesús!

²¹ Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo kainnta. Jaña tson'en.